Türkiye
Kültür ve Sanat Yıllığı
2022

Türkiye
Yazarlar
Birliği

Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları : 110
Yıllık Dizisi : 35

Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı 2022, Türkiye Yazarlar Birliği Yönetim Kurulu'nun 21.03.2022 tarih ve 1 sayılı kararı ile yayınlanmıştır.

Prof. Dr. Musa Kazım ARICAN (Genel Başkan), Tarkan ZENGİN (Genel Başkan Yardımcısı), Doç. Dr. Muhammed Enes KALA (Genel Başkan Yardımcısı), Mehmet KURTOĞLU (Genel Sekreter), Mehmet TUĞRUL (Genel Mali Sekreter), Ali KILCI (Genel Sekreter Yardımcısı), Osman KAYAER (Genel Sekreter Yardımcısı), Prof. Dr. Ali Osman KURT (Yönetim Kurulu Üyesi), Prof. Dr. Hasan Yücel BAŞDEMİR (Yönetim Kurulu Üyesi), Prof. Dr. Münire Kevser BAŞ (Yönetim Kurulu Üyesi), H. Mahmut ERDEMİR (Yönetim Kurulu Üyesi), İbrahim Ulvi YAVUZ (Başdanışman).

ISBN: 978-605-7912-19-0

Bu "yıllık"ta yer alan yazılardaki görüşler yazarlarına aittir.
Türkiye Yazarlar Birliği'ne mal edilemez.

Sümer 1 Caddesi 11/5 Kızılay/Ankara
Telefon: 0.312.2320571-72
www.tyb.org.tr, e-posta:tyb@tyb.org.tr

Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı 2022

Editör
Mehmet Kurtoğlu

Türkiye Yazarlar Birliği

Yayınlayan : TYB adına Musa Kâzım Arıcan
Yayına Hazırlık : Mustafa Ekici
Redaksiyon : Saliha Büşra Konaktaş
Yapım : www.mtrmedya.com
Baskı : Göktuğ Ofset Yayıncılık Matbacılık Tic. Ltd Şti. - Ankara
Tel: 0.312 341 38 08
Matbaa sertifika nu : 47538
Yayınevi Sertifika nu : 48050

SUNUŞ

Ülkemizde yıllık geleneği hızla yok oluyor. Belli başlı konularda yayımlanan az sayıdaki yıllık ise kültür dünyamızda belirleyici bir rol üstlenmek yerine yüzeysel, kimi olayları kronolojik sırayla anlatan bir yapıda yayın hayatını sürdürüyor.

Günümüzde yayımcılık zor iş. İçeriğin hazırlanması, editörlük hizmetleri, baskısı, kapağı, dağıtımı, taşıması, okuyucuya ulaşmasına kadar oldukça zahmetli ve maddi geliri olmayan bir uğraş.

Elbette, bu yayının sürekliliğini sağlayarak yarınlara kalmasını sağlamak da başka bir zor iş.

Tüm bu sıkıntı, zahmet ve güçlüklere 38 yıldır göğüs gererek yayın hayatına devam eden, ülkemizi ve dünyayı ilgilendiren bütün meselelere dair okuyucularına geniş bir perspektif sunan *"Türkiye Kültür Sanat Yıllığı"*, Türkiye Yazarlar Birliği'nin süreli yayınlarından biri haline geldi.

Fert olarak, şimdi, içinde yaşadığımız "şuan" çok kısa bir süre sonra "anı" oluyor ve hafızamıza aktarılıyor. Dolayısıyla, her insanın kendine ait bir hafızası olduğu gibi toplumların da bir geçmişi, bir hafızası vardır. Toplumsal hafızanın kaybolmaması, güçlü, güvenilir ve öğrenilebilir olması önemlidir.

Özellikle toplumu ilgilendiren meselelerde tarihin iyi anlaşılması ve yorumlanması için; yıl içinde yaşanan siyasi, ekonomik, kültürel, sanatsal ve sosyal olayların ortaya çıkış sebepleri, etkileri ve sonuçlarına ilişkin konunun uzmanı ya da araştırmacıların neler söylediği bugünü dünle değerlendirip yarına yönelik dersler çıkarmak isteyenler için başvuru kaynağı niteliği taşıyor.

Bugün, ülkemizin son elli yılında hayatın her alanında yaşananları, değişim ve dönüşümleri merak eden herkesin; her araştırmacının, her akademisyen ve gazetecinin kütüphanesinde bulunması gereken, tarihin tanığı; "Türkiye Kültür Sanat Yıllığı" nın 2022 sayısını sizlere ulaştırmanın bahtiyarlığını yaşıyoruz.

“Kültür hayatımız”, “Şiir”, “Dergi”, “Edebiyat”, “Dinî hayatımız”, “Musiki”, “Yayıncılık”, “Ekonomi”, “Siyaset” ve “Toplum” başlıklarında geçen yıl içindeki tüm gelişmeleri uzmanlarının değerlendirmeleriyle okuyacağınız yıllığı yine büyük bir titizlikle hazırlandık.

Arşiv niteliğindeki çalışmamız “2021 Türkiye Kültür Sanat Yıllığı” na katkı sağlayan bütün yazarlarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyorum, şükranlarımı sunuyorum.

Prof. Dr. Musa Kâzım ARICAN
TYB Genel Başkanı

ÖNSÖZ

Kurulduğu 1978 yılından bu yana neredeyse yarım asra ulaşan geçmişiyle Türkiye Yazarlar Birliği ülkemizin kültür ve sanat hayatında belirleyici bir kuruluşdur. Yalnızca yaptığı kültürel etkinlikler değil, yayınlamış olduğu kitap ve dergilerle kültür ve sanat hayatımıza not düşen, gelenekleşmiş yayınlarımızdan Kültür ve Sanat Yıllığı otuz beşinci cilde ulaşmıştır. Alanında yetkin kalemlerin değerlendirmeleriyle 2021 yılının kültür ve sanat olaylarının mercek altına alındığı yıllık, Türkiye'nin kültür ve sanat hayatının nabzını tutmaktadır.

Salgın dolayısıyla geçen yıl olduğu gibi bu yılın ilk yarısında yasaklar devam etmiş, temmuz ayı itibariyle ancak kısmi normalleşmeye geçilmiştir. Karantina dolayısıyla son iki yılda sokaktan eve sığınmanın getirdiği bir takım olumsuzluklar yaşanmıştır. Buna rağmen bir takım olumlu gelişmeleri de gözden kaçırmamak gerekir. Örneğin karantina dolayısıyla eve sığınan insanlar, daha çok dijital mecrayı kullanmış, kültürel etkinlikler yüz yüze olan etkinlerden daha çok dijital mecrada gerçekleştirilmiştir. Yine sosyal medya yazılı medyadan daha etkili olmuştur.

Kültür ve sanat hayatına baktığımızda karantina yasakları dolayısıyla eve kapanma beraberinde daha çok okuma ve daha çok yazma daha çok eserin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Bu süreçte yazar ve şairler daha çok eser vermiş, akademi daha çok makale yayınlamıştır. Karantina yasakları yazar ve sanatçılarımız başta olmak üzere insanlarımızı daha çok içe yöneltmiş, bir anlamda derinleşmesini sağlamıştır. Gerek televizyon dizileri ve sinema gerek yayınlanan kitaplar bağlamında olaya baktığımızda en çok psikolojik eserlerin ilgi çektiğini görmekteyiz. Batı'da salgın yasaklarından önce "Psikoart" eserleri ve dergileri büyük ilgi görürken, ülkemizde salgın döneminde psikolojik eserlere ilgi artmıştır. Daha da artacağı tahmin edilebilir. Psikolojinin büyük ilgi gördüğü yerde toplumsal ve insani sorunlar vardır ve aynı zamanda insana dönüş, insanın varoluş sorununa dönüş söz konusudur...

Bu yılki kültür sanat yıllığının editörlüğü Ahmet Fatih Gökdağ'ın yoğunluğu dolayısıyla bana verildiğinde, doğrusu altından kalkıp kalkamayacağımı çok düşündüm. Çünkü Fatih Bey'in elime tutuşturduğu yazar listesinde tanıdığım, tanımadığım isimler vardı. Hepsiyle birebir temas kurup yazılar istediğimde sağ olsunlar çok güzel karşıladılar. Ancak listede ismi olup, söz verdiği halde bazı arkadaşlarımızın sağlık, bazıları da başka nedenlerden dolayı son anda yazı veremeyeceklerini belirtince dergiler ve roman bölümlerini kendim yazmak zorunda kaldım. Çocuk Edebiyatı ve Televizyon bölüm yazıları teslim edilmediğinden dolayı bu sayıya girememiştir. Her şeye rağmen yıllığın ortaya çıkmasında en büyük katkı hiç kuşkusuz bölüm yazarlarınındır.

Bu sayımızda yazılarıyla yıllığımıza yer alan Yunus Emre Altundaş'a, Ejder Okumuş'a, Mustafa Acar'a, Yunus Şahbaz'a, Ahmet Varol'a, Ali K. Metin'e, Necip Tosun'a, İbrahim Ulvi Yavuz'a, İbrahim Demirci'ye, Hüseyin Akın'a, İdris Ekinci'ye, Münir Tireli'ye, Gülcan Tezcan'a, Taceddin Ural'a, Mustafa Uçurum'a, Mehmet Kahraman'a, İbrahim Eryiğit'e, Mehmet Pektaş'a, Halit Yıldırım'a, Asım Öz'e ve Necmettin Turinay'a, metinleri okuyup gerekli düzeltmeleri yapan Saliha Büşra Konaktaş'a teşekkür ederim.

Mehmet KURTOĞLU

İÇİNDEKİLER

• Kültür hayatımız

2021 Yılının Kültür Sanat Olayları / Yunus Emre Altuntaş / 15

2021 Yılında Sanat-Edebiyat Ödülleri 16, Türkiye Yazarlar Birliği Ödülleri 28, 2021 Yılı Kültür-Sanat Haberleri 31, Sinema 54, 2021 Yılında Tiyatro 75

• Dinî hayatımız

2021 Yılında Din / Ejder Okumuş / 81

Küresel Covid-19 Salgını ve Din 81, İmam-Hatipler ve İlahiyat Fakülteleri 82, Diyanet İşleri Başkanlığı 83, Başörtüsü 84, 20. Milli Eğitim Şurası ve Din 85, Din ve Ekonomi 85, Afganistan ve Taliban 85, Sonuç 85

• Ekonomi toplum ve siyasî hayat

2021 Yılında Türkiye ve Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler / Prof. Dr. Mustafa Acar / 89

1. Giriş 89, 2. 2020 Yılında Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler 91, 3. 2021 Yılında Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler 94, Faiz-enflasyon, Sebep-netice ve Yeni Ekonomik Model Tartışmaları 98, 4. Sonuç 103

2021'de Türkiye Siyaseti / Yunus Şahbaz / 107

CHP'nin Arayışları 104, Muhalefetin Müşterekleri 109, Adaylık Tartışmaları 110, İYİ Parti'nin Konumu 113, Amiraller Bildirisi 115

• İslâm Dünyası

2021'de İslâm Dünyası / Ahmet Varol / 119

Filistin'de Mahmud Abbas'ın, Kaybedeceğini Anladığı Seçimleri İptal Etmesi 119, "Özgürlük Tüneli" Kahramanları 120, Mescidi Aksa'ya Yönelen Tehlike 120, Kudüs Kılıcı Savaşı 121, Kudüs'te Yusufiye Mezarlığı'nın Yıkılması 123, İsrail'de Yeni Hükûmet 123, Afganistan'da ABD İşgalinin Son Bulması ve Taliban'ın Yönetimi Ele Geçirmesi 125, Irak'ta Tartışmalı Seçimler 125, Irak Başbakanının Konutuna Havadan Saldırı 126, Bağdat'ta Yine Bombalı Saldırılar 126, Erbil'e Füze Saldırısı 126, Papa'nın Irak Ziyareti 127, Libya'da Geçiş Süreci Sancıları 127, Sudan'da da Geçiş Süreci Sancıları 128, Mısır'da Sisi Diktası İpe Çekme İşini Bitirmeye Niyetli Değil 129, İhvan Genel Mürşid Vekili Mahmud İzzet'e Ömür Boyu Hapis 130, Sisi Cuntasının Kur'an'a Karşı Savaşı 130, Hüsni Mübarek Ailesinin Yürüttüğü Paralar 130, İran'da Cumhurbaşkanlığı Seçimleri 131, İran'la Yeniden "Nükleer Teknoloji" Pazarlığı 131, Tunus'ta Anayasa Kılıflı Sivil Darbe 132, Toplumsal ve Siyasi Tepkiler 133, Suriye'de Silahların Gölgesinde Siyasi Pazarlıklar ve Cumhurbaşkanlığı Seçimleri 134, Etiyopya'da Tigray Meselesi 136, Nil Konusunda

Anlaşma Sağlanamadı 137, Lübnan'da Uzun Aradan Sonra Hükûmet Kurulması 138, Hizbullah-Emel İttifakının Telaşı 139, Lübnan ile Suudi Arabistan Arasında Kardahi Krizi 140, Yemen'de 2021 Yılı da Sıkıntılı Geçti 140, Cezayir Seçimleri 141, Fransa'ya Göre Cezayir'deki Katliamların Pek Önemi Yok 141, Cezayir'in Fas'la Diplomatik İlişkileri Kesmesi 142, Fas Seçimlerinde AKP'nin Büyük Kaybı 142, İsrail Savunma Bakanının Fas Ziyaretine Tepkiler 143, Mali'de Yine Fransız Katliamı 143, Katar Ablukasının Kaldırılması 144, Ürdün'de Darbe Teşebbüsü İddiaları 144, Ürdün'ün İsrail'le "Niyet Beyanı" Anlaşması 144, BAE ile Suudi Arabistan Arasında Çıkar Çatışması 145, Suudi Arabistan'dan Filistinlilere Ağır Cezalar 145, Gine'de Askeri Darbe 146, KKTC'deki Fanatiklerin Kur'an Kursu Rahatsızlığı 146, Kanada'da Müslüman Aileye Araçlı Saldırı 146, Çad'da Otuz Yıllık Diktatör Cephede Öldürüldü 147

• Şiir

2021 Yılı Şiir Kitapları Değerlendirmesi / Ali K. Metin / 151

Tanımak İnsanı Yorar - Mustafa Köneçoğlu (Şule Yayınları) 151, Gidilmemiş Bir Yol - Tuğrul Tanyol (Sia Kitap Yayınları) 151, Talan Şiirleri - Hilmi Yavuz (Everest Yayınları) 152, Çatlak - Mehmet Erte (Edebi Şeyler Yayınları) 153, Bengladesh Blues -Nazmi Ağıl (Ketebe Yayınları) 153, O Elmayı Sen Olsan - Ömer Korkmaz (Loras Yayınları) 154, Dünya Güzeldir Hala – Bejan Matur (Everest Yayınları) 154, Şiir Kalır Sonunda – Nurettin Durman (İz Yayıncılık) 155, Eskiden Buralar – Eyüp Akyüz (Muhit Kitap) 155, Batıni Siyah – Murat Saldıray (Ötüken Neşriyat) 155, Sessizlik Partisi – Ümit Güçlü - (Ketebe yayınları) 156, iğim Çantalar – Bünyamin K. (Ketebe Yayınları) 156, Üşüyen Eller Divanı – Said Yavuz (Muhit Kitap) 157, Sürgülü Kapı – Gültekin Emre (Yapı Kredi Yayınları) 157, Büyük Kekeme ve Cebrail'n Yakarışı – Cevdet Karal (Sel Yayıncılık 158, Büyük Atlas Küçük Canlılar – Barış Pirhasan (Karakarga Yayınları) 158, Hış – Ceren Biber (Varlık Yayınları) 159, Sen Geçerken – Arif Ay (Muhit Kitap) 159, İstanbul'un En Büyük Kumarbazı – Mehmet Davut Özdal (160. Kilometre Yayınları) 160, Kalan Sağlar – Tuba Kaplan (Muhit yayıncılık) 160, Kuş Bakışı – İzzet Yasar (Yapı Kredi Yayınları) 160, Mahşermatik – Serkan Işın (Ebabil Yayınları) 161, Boyumu Aşan Ömür – Mustafa Uçurum (Şule yayınları) 162, Güneş Kalır Bir Başına – Ömer Erdem (Sel Yayıncılık) 162, Dünya Ceket Günü – Ertuğrul Rast (Ebabil Yayınları) 163, Hızır'ı Beklerken – Ahmet Edip Başaran (Muhit Kitap) 163, Benim Geldiğim Yerden Yük Trenleri Geçerdi – Hakan Albayrak (Ebabil Yayınları) 163, Empat – Ömer Şişman (160. Kilometre yayınları) 164, Fantom Ağrı – Levent Karataş (160. Kilometre Yayınları) 164

• Hikâye

2021'de Öykü / Necip Tosun / 167

Ferit Edgü / Yolun Gittiği Yer 169, Yıldız Ramazanoğlu / Cam Kenarı 171, Kâmil Erdem / Yok Yolcu 172, Barış Bıçakçı / Doğum Lekesi Gibi Bir Gülümseme 174, Ethem Baran / Güzelliğini Gördükçe Ağlayasım Geliyor 176, Abdullah Harmancı / Baltan Taşa Değecek 177, Arda Arel / Ölü Piksele Ağıt 178, Elif Genç /Yeryüzü Genişlerdi 179, Esra Özdemir Demirci / Deli Cesareti 180, Mustafa Çevikdoğan / Geçecek Zaman 181, İlk kitaplar 182, Kerem Bakıcı / Toprakta Büyür mü İnsan? 182, Derya Sönmez / Sırça Kanatlar 183, Nisan Erdem / Gör İhtarı 185, Mehtap Gül /Muteber Günler 186, Sercan Ceylan / Eşikte ve Eksik 187, Ali Güney / Grafen Bulut 187, Abdullah Kasay / Mutlak Bir Çıkmaz 188, Abdullah Enis Savaş / Beni Beklemeyin 189, 2021 Öykü Kitapları 190, 2021 Öykü Ödülleri 194

• Roman

2021'de Roman / Mehmet Kurtoğlu / 197

2021 Yılında Yayınlanan Türk Romanları / İbrahim Ulvi Yavuz / 200

• Dilimiz

Dil / İbrahim Demirci / 219

• Deneme

Dönemeç ve Denemeç / Hüseyin Akın/ 231

2021 Yılında Çıkmış Deneme Kitapları / Hüseyin Akın/ 247

• Eleştiri

İki Bin Yirmi Bir'de Eleştiri/İnceleme/Kuram/Değini / İdris Ekinci / 259

Siyaset ve Roman / Mehmet Samsakçı 260, Sessizliklerin Dokunuşu / Ali Özgentürk 260, Okumanın Alfabesi-İyiler Büyükler Modernler-Kültür Rehberi (Üç Kitap) / Ezra Pound 261, Geleceği Elinden Alınan Adam / Sefa Kaplan 262, Rüştü Onur / Salâh Birsel 262, Derinliğin Keşfi / Kojin Karatani 263, Anlatı/Yorum – Şiir/Yorum (İki Kitap) / İbrahim Tüzer 263, Roland Barthes'ın Yazarın Ölümü / Laura Seymour 264, Romanın Kendini Keşfi – Türk Romanında Üst Kurmaca / Tuncay Bolat 264, Roman Terimleri Sözlüğü / Hakan Sazyek 265, Kurmaca ve Eleştiri / Rıcardo Pıglıa 265, Öykü Yazmanın Sırları / Orhan Duru 265, Zaman ve Hafızanın Kıyısında / Şerif Keskin 266, Şair Portleri / Ziya Salim Zaimoğlu 266, Tütmeye Devam Eden Buhurdan: Yahya Kemal / Mehmet Samsakçı 266, Sosyal Medya ve Edebiyat / Editör: Rana Senanur Doğan 267, Yunus Emre ve Aşk Felsefesi / Mehmet Bayraktar 267, Hayatta Kalma Sanatçıları / Hans Magnus Enzensberger 267, Postmodern / Abdullah Başaran 268, Kara Kitap Tartışmaları / Hazırlayan: Nüket Esen 268, Davalar / Elias Canetti 268, Üç Elma: Mitoloji, Folklor, Fantastik / Editör: Burcu Bayer 269, Ses, Anlam ve Mazi / Pınar Aka 279, İki Satır, İki Satırdır / Edip Cansever 269, Tanpınar Bana Ne Dedi? / Ruken Ataman 270, Türk Edebiyatında Kitap, Kütüphane ve Okuma Kültürü / Editör: Meliha Karagözoğlu Aslıyüksek 270, Akıp Gidenin Cazibesi / Yılmaz Daşcıoğlu 271

• Musiki

2021, Sen Nasıl Bir Yılsın! / Münir Tireli / 274

• Sinema

Sinemada Dijital Dönüşüm Hızlandı / Gülcan Tezcan / 281

Dijital Perdede Ne Var Ne Yok? 282, Bir Helalleşme Hikâyesi 283, Sinema Müzesi Açıldı 284, İstanbul Film Festivali 285, Sinemamıza 12 Punto İmzası 286, On5sıfır7 Film Haftası 287, 6. Kısa'dan Hisse Kısa Film Yarışması 287, Siyer Vakfı, Genç Yönetmenler Yetiştiriyor 288, Boğaziçi Film Festivali 289, Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali 290, Adana Altın Koza Film Festivali 291, Antalya Film Festivali 291, Vefat Edenler 292

• Basın

Aşırı politik bir medya / Taceddin Ural / 300

Taceddin Ural 300, Önce Maddî Veriler 300, 100-200 Bin Tirajla "Büyük Gazete" Sayılmak 303, Al Televizyonları Vur Gazetelere 304, Hanelerin Yüzde 92'Sinin Evden İnternet Erişimi Var 304, İnterneti Ne İçin Kullanıyoruz? 305, Türk Medyası Kendisini Tekrar Ederken 306, Devlet, Millet Başarıları Tamam; Peki Ya İnsan Hikâyeleri 306, "En Büyük İçerik Üreticisi" Cumhurbaşkanı Erdoğan 307, Gazete İçeriklerinin Yüzde 89'u Siyasi 307, Muhalif Basın da Farklı Değil 308, Dijital Kaosu Azaltma Çabaları 308, "Dezenformasyonla Mücadele" Yasa Taslağı 309

• Dergiler

Varlık, Hece, Kitaplık, Birnokta, Ay Vakti, Şîir Versus, Buzdokuz / Mehmet Kurtoğlu / 312

Karabatak, Muhit, Türk Edebiyatı, Söğüt, Yolcu, Şehir ve Kültür, Şiar, Edebiyat Ortamı / Mustafa Uçurum / 344

Heceöykü, Mahalle Mektebi, Postöykü / Mehmet Kahraman / 359

Yedi İklim 2021 / İbrahim Eryiğit / 366

Açıkkara / Mehmet Pektaş / 369

Hece Taşları / Halit Yıldırım / 371

• Yayıncılık

Krizler Çağı, Dijital Kültür ve Matbu Kitap Yayıncılığı / Asım Öz / 377

Kronik Sorunlar ve Beklentiler 378, Kitaba Erişimde Eski /Yeni Mecralar 382, Kültür-Sanat Mecraları ve Sorunlar 388, Kâğıt Maliyetleri ve Dağıtım 391, Kategorilere Göre Bandrol Verileri 394, Kamu Yayıncılığından Bir Kesit, Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Kültürü 397, Sonuç Yerine 401

• Nesillerin Mirası

Necmettin Turinay: "Yazı Rutinin Bir Tekrarına Değil, Her An Yeni Bir Yaratmaya Dayanır" / Mülâkat: Mehmet Kurtoğlu / 405

• TYB'nin Yayınları

TYB'nin Yayınları / Mahmut Erdemir / 429

• Olaylar ve İnsanlar

Olaylar ve İnsanlar 2021 / İbrahim Ulvi Yavuz / 437

• Kayıplar

Olaylar ve İnsanlar 2021 / İbrahim Ulvi Yavuz / 519

kültür hayatımız

Yunus Emre Altuntaş

2021 YILININ KÜLTÜR SANAT OLAYLARI

Yunus Emre Altuntaş

2021 yılı yaşanan salgının gölgesinde geçti. Eylül ayından itibaren tam kapanmanın sona ermesi ve aşılamanın ilerlemesiyle kültür mahfilleri de canlandı. Tiyatro ve sinemalar perdelerini açtı. Sosyal etkinlikler yüz yüze gerçekleşmeye başladı. Buna rağmen insanların tedirginliği sebebiyle halka açık etkinliklere katılım düşük kaldı. Önceki yıl zorunlu olarak çevrimiçi gerçekleşen etkinliklerin önemli kısmı bu yıl hem yüz yüze hem de çevrimiçi olarak gerçekleştirildi. Salgın döneminin kültür hayatına en güzel hediyesi bahsettiğimiz çevrimiçi yayınlar oldu. Bu sayede herhangi bir şehirde gerçekleşen etkinliğe dünyanın her yerinden ulaşım imkânına sahip olduk. Yapılan programların video kayıtlarının sosyal medya kanallarına yüklenmesiyle de önemli bir kaynak oluştu. Bu tür programlar düzenleme konusunda TBMM, Konya Belediyeleri, Kahramanmaraş Belediyesi, TYB, Yunus Emre Enstitüsü, YTB gibi kurum ve kuruluşlar öncülük sağladı. TYB aynı zamanda 2021'in "Mehmet Akif Ersoy ve İstiklal Marşı Yılı" olarak kutlanması için girişimlerde bulunarak neticeye ulaştı. Bu konudaki faaliyetlerin de öncülüğünü üstlendi. "Yunus Emre ve Türkçe Yılı", "Hacı Bektaş-ı Veli Yılı" ve "Ahi Evran Yılı" olarak ilan edilmesi 2021 yılına mühür vurdu. Bir yılda bu denli önemli isimlerin anılması daha önce görülmemiş bir yoğunluğu da beraberinde getirdi. Buna rağmen etkinliklerin eşit düzeyde gerçekleştiğini söyleyemeyiz. Elbette salgının sürekli boyut değiştirmesi de bu faaliyetleri olumsuz etkiledi. Temalı 2021 etkinliklerinde Yunus Emre Enstitüsü için ayrı bir başlık açmamız gerekiyor. YEE bu yılı etkin şekilde değerlendiren ve sorumluluğunu yerine getiren kuruluşların başında geliyor. Kısacası salgına rağmen hayat durmadı ve tüm alanlarda olduğu gibi kültür sanat faaliyetlerinde de su akarını buldu. Bazı geleneksel festival ve ödüller salgın nedeniyle ertelense de büyük oranda gerçekleşti. Salgın nedeniyle kitap satış oranlarında da artış görüldü. Özellikle internet üzerinden yapılan satışların bir önceki yıla göre büyük oranda arttığı belirtildi. Bu da insanlarımızın salgını kitap okuyarak değerlendirdiğine işaret ediyor. Sinema ve film sektöründe

internet üzerinden yayın yapan platformların ağırlığı arttı. Televizyon yayınlarının yerini alan internet dizi ve film platformları Türk yapımlarına önemli destek sağladı. Hali hazırda en büyük dizi platformu olan Netflix'in LGBT vurgusunu öne çıkaran yapımlara ağırlık vermesi diğer platformları da olumsuz etkiledi. Muhafazakâr kesimlerin henüz alternatif üretemediği internet yayıncılığında mevzuat eksikliklerinden kaynaklanan pek çok sorun devam ediyor. Pornografi, argo, LGBT gibi genel ahlakı olumsuz etkileyen yapımların çoğunlukta olması bu platformların denetimini daha da önemli kılıyor. Alanın uzmanları yirmi yıl içinde televizyon yayıncılığının büyük oranda internet üzerine taşınacağını ön görüyor. Yazımızın devamında 2021 yılı boyunca kültür sanat alanında yapılan faaliyetleri ve önemli olayları başlıklar halinde derlemeye çalıştık. Yazımızı hazırlarken kişisel ajandamızın yanı sıra Anadolu Ajansı, Kültür Bakanlığı, TYB, Sade İmge, Edebistan, Diriliş Postası Gazetesi, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, İKSV, Aşkar Dergisi, Oggito, Mürekkep Haber, Nouvart, Dergâh Dergisi, 7/24 Kültür Sanat, Mahalle Mektebi, Hece Dergisi, TRT gibi kaynaklardan faydalandık. 2022 yılının başta milletimiz olmak üzere tüm insanlığa hayırlar getirmesini diliyorum.

2021 YILINDA SANAT-EDEBİYAT ÖDÜLLERİ

Ülkemizde sanat ve edebiyat alanında verilen pek çok ödül bulunuyor. Bu ödüller içerisinde uzun süredir istikrarlı şekilde verilenlerin sayısı bir elin parmaklarını geçmiyor. Yaklaşık 30 dalda "Yılın Fikir Sanat ve Edebiyat" ödüllerini duyuran Türkiye Yazarlar Birliği bu yıl 40. kez düzenlediği bu etkinlikle öncülüğünü sürdürüyor. Bir veya birkaç dalda ödül veren daha uzun süreli ödüller de geleneğini devam ettiriyor. Ödüllerin amacı daha çok sanat ve edebiyat insanlarını teşvik etmek üzerine kurulmuştur. Turgut Uyar, Cemal Süreya, Fazıl Hüsnü Dağlarca gibi bazı isimler adına verilen ödüller ise uzun zamandır gerçekleşemiyor. Bu sebeple ismi geçen büyük yazarlarımızın adına başlatılan ödüllerin bir şekilde devamını sağlamak gerekiyor. Gönül ister ki Yunus Emre, Mehmet Akif, Cemil Meriç, Yahya Kemal, Cahit Zarifoğlu, Fuad Köprülü, Arif Nihat Asya, Nurettin Topçu, Kemal Tahir, Oğuz Atay, Itri, Tanburi Cemil Bey, Dede Efendi gibi değerlerimiz adına da ilgili alanlarda ödüller tertip edilsin. Özellikle genç yazar ve şairlerin teşvik edilmesi anlamında bu ödüllerin önemli olduğu bir gerçek. Son yıllarda yayınevleri, araştırmacılar, akademisyenler, internet siteleri, televizyon ve radyo programlarının vb. listelere dâhil edilmesi bu

ödüllerin tesir sahasını genişletmiştir. Bu yılın belli başlı ödüllerini ve ödül alan isimlerini aşağıda sizler için derledik.

Türkiye Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri

Cumhurbaşkanlığı 2021 Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri'nin sahipleri belli oldu. Cumhurbaşkanlığı 2021 Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri'ne Teoman Duralı, İdil Biret, Alev Ebuzziya, Cüneyt Arkın, Gürbüz Azak, Etem Çalışkan, İbrahim Manav ve Kemal Tahir layık görüldü. Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki Kabine Toplantısı'nın ardından yaptığı millete sesleniş konuşmasında, Cumhurbaşkanlığı 2021 Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri'nin takdim edileceği isimleri duyurdu. Buna göre bilim kültür alanında Teoman Duralı, müzik alanında İdil Biret, görsel sanatlar alanında Alev Ebuzziya, sinema alanında Cüneyt Arkın, edebiyat alanında Gürbüz Azak, kaligrafi alanında Etem Çalışkan, sahaflık alanında İbrahim Manav, vefa ödülü alanında ise Kemal Tahir Cumhurbaşkanlığı 2021 Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri'ne layık görüldü.

Necip Fazıl Ödülleri

Edebiyatçı ve fikir adamı Necip Fazıl Kısakürek'in manevi ve kültürel mirasını yaşatmak amacıyla Star Gazetesi tarafından düzenlenen Necip Fazıl Ödülleri'nde bu yıl 6 ayrı dalda 7 isim ödüle layık görüldü. Prof. Dr. M. Fatih Andı, Prof. Dr. Hicabi Kırlangıç, Prof. Dr. Turan Karataş, Dr. Ahmet Murat Özel ve Necip Tosun'dan oluşan jüri, Türkiye'nin edebiyat ve düşünce dünyasında önemli yeri olan adayları belirlemek üzere bir araya geldi. Şiir yazmanın yanı sıra şiir üzerinde düşünen ve düşüncelerini akıcı denemeler halinde okuyucuya sunan şair Mustafa Aydoğan, «Necip Fazıl Şiir Ödülü»ne değer bulundu. Gündelik hayatı, insanlık dramlarını ve geleneğin hallerini ayrıntının gücüyle, görüntüler, sesler, eşyalar üzerinden etkili, sahici bir dille anlatması nedeniyle yazar Mukadder Gemici de "Necip Fazıl Hikâye-Roman Ödülü"nün sahibi oldu. Prof. Dr. Tahsin Görgün de geleneksel düşünce birikimini modern düşüncenin imkânlarını dikkate alarak yorumlayan öncü ve ufuk açıcı ilmi çalışmaları kapsamında "Necip Fazıl Fikir-Araştırma Ödülü"ne değer görüldü. "Necip Fazıl Uluslararası Kültür Sanat Ödülü"nün sahibi de "Gençlik dönemi boyunca sanatsal kimliğini kurgularken yaşadığı felsefi açmazlara bir çözüm aramış, Uzak Doğu'dan, Orta Doğu'ya, Avrupa'dan Mağribe birçok coğrafyanın farklı zaman dilimine ait sanat dillerini incelemiş ve nihayetinde tevhidi bakış

açısı ile kişisel serüvenini İslamiyet'le buluşturmuş bir sanatçı-yazar olarak Necip Fazıl Uluslararası Kültür Sanat Ödülü'ne layık görülmüştür." gerekçeli kararıyla Hashim Cabrera oldu. Başta tasavvuf tarihi olmak üzere İslam ilimleri alanında makale ve kitaplarıyla akademiye ve düşünce dünyasına yol gösterici katkılar sağlayan, öğrenci yetiştiren ve birçok klasik eseri Türkçeye kazandıran Prof. Dr. Süleyman Uludağ ise "Necip Fazıl Saygı Ödülü"nü aldı.

Türdeb (Türkiye Dergiler Birliği) Dergi Ödülleri

Türkiye Dergiler Birliği tarafından bu yıl ikinci kez düzenlenen "Dergi Ödülleri" yazımızın kaleme alındığı tarihte henüz açıklanmamıştı.

Mehmet Akif İnan Ödülleri

Memur-Sen'in kurucusu, şair ve yazar merhum Mehmet Akif İnan anısına düzenlenen törende, Mehmet Akif İnan Ödülleri sahiplerini buldu. Memur-Sen Konfederasyonu ve Mehmet İnan Vakfı tarafından sendikanın Genel Merkezi'nde "Mehmet Akif İnan Ödülleri" programının 3'üncüsü düzenlendi. Kur'an-ı Kerim Tilaveti ile başlayan program, İnan'ın hayatını anlatan belgesel gösterimi ile devam etti. Bu yıl üçüncüsü düzenlenen programda Kültür Sanat ve Edebiyat Ödülü dalında Mesut Uçakan, Çalışma Hayatı ve Emek Ödülü dalında Özgür Şimşek, Başarı ve Teşvik Ödülü dalında Prof.Dr. Aykut Özdarendeli, Üstün Hizmete Vefa Ödülü dalında Rasim Özdenören, Jüri Özel Ödülü dalında ise İclal Dağcı ödüle layık görüldü.

Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü

Cevdet Kudret ailesinin, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve TÜYAP iş birliğiyle düzenlediği Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü sahiplerini buldu. 2021 Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü Eray Çaylı'ya İklimin Estetiği kitabıyla "Deneme ve Eleştiri" türünde, Atiye Gülfer Gündoğdu'ya Yazının Önünde kitabıyla "İnceleme ve Araştırma" türünde verildi. Bu yılın Seçici Kurulu'nda Armağan Ekici, Besim Dellaloğlu, Hatice Aynur, Sevengül Sönmez ve Tuncay Birkan yer aldı. Eray Çaylı'nın İklimin Estetiği kitabı "Günümüzde gezegenin en yakıcı sorunu olan iklim değişikliği ve ekolojik yıkım meselesini, mimarlık, şehir planlamacılığı, sinema, fotoğrafçılık gibi çeşitli sanat alanlarındaki yansımaları üzerinden ele alan denemelerinde,

günümüz sanatında kapitalizm, sömürgecilik ve ırkçılığı sorgulayan estetik arayışları, alanın teorik birikimiyle tartışıp kendine ait bir perspektif ve yazı dili de yaratarak analiz etmeyi başardığı için" gerekçesiyle "Deneme ve Eleştiri" türünde 2021 Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü. Atiye Gülfer Gündoğdu'nun Yazının Önünde kitabı "Osmanlı edebiyatında modern 'okur' figürünün doğuşunda Ahmet Mithat Efendi romanlarının oynadığı can alıcı rolü, hermenötik düşünce geleneği ve alımlama kuramından yola çıkarak incelerken, sadece verili teoriyi yerel vakaya uygulamakla kalmayıp teori alanının kendisine de katkıda bulunabildiği ve tezini okurun ilgisini sürekli canlı tutabilmeyi başaran bir anlatı kurarak tartıştığı" gerekçesiyle "İnceleme ve Araştırma" türünde 2021 Cevdet Kudret Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü.

Everest Yayınları İlk Roman Ödülü

Everest Yayınlarının 2006 yılında yeni yazarlar ve metinler keşfetmek amacıyla başlattığı İlk Roman Yarışması'nın bu yılki kazananı "Nergis Hanım Hakkında Bazı Şeyler" adlı dosyasıyla Devrim Koçak oldu. Asuman Kafaoğlu-Büke, Bahriye Çeri, Gülfem Pamuk, Sema Kaygusuz ve Zekiye Antakyalıoğlu'ndan oluşan jüri, kararını oybirliğiyle aldı ve gerekçesini şöyle sundu: "Birbirinden uzak kişiliklerin gizli bağlarını gözeten bu anlatı, biçimsel arayışı, kurgusal yapısı, duyumsal ve sahici dil dünyasıyla ilk roman ödülüne değer görüldü. Bir gönül borcu hikâyesini enigmatik temalarla anlatmayı başaran bu romanın hassas ruhlara yer açan özel bir yazarı müjdelediğini düşünüyoruz."

Haldun Taner Öykü Ödülü

Bu yıl 32'ncisi düzenlenen 2021 Haldun Taner Öykü Ödülü, Eyüp Aygün Tayşir'in 'Sabitâlem Mahallesi' adlı öykü kitabına verildi. Haldun Taner Öykü Ödülü'nün Eyüp Aygün Tayşir'e veriliş gerekçesi Doğan Hızlan'ın jüri başkanlığını yaptığı Demet Taner, Metin Celâl, Handan İnci Elçi, Nursel Duruel ve Mehmet Zaman Saçlıoğlu'ndan oluşan ödülün seçici kurul tarafından "Ele aldığı toplumsal kesimleri anlatırken kullandığı dil, içerdiği humor, akıcılık, çağdaş ifade gücü ve ayrıntılarla yarattığı zengin çağrışımlar nedeniyle 32. Haldun Taner Öykü Ödülü'nün İletişim Yayınları'ndan çıkan 'Sabitâlem Mahallesi' adlı kitabıyla Eyüp Aygün Tayşir'e verilmesine oybirliğiyle karar verilmiştir" denilerek açıklandı.

‘Sabitâlem Mahallesi’, Tayşir’in ‘4 Hane 1 Teslim’ ve ‘Tuhaflıklar Fabrikası’ romanlarından sonra yayımladığı ilk öykü kitabı. 1990’lı yıllardan günümüze uzanan öykülerin yer aldığı kitap, birbirine paralel konumlanmış, her biri kaydırağa benzeyen altı sokak ve bu sokakların her iki yanına dizilmiş gecekondulardan müteşekkil bir mahallenin serüvenini anlatıyor.

Metin Altıok Şiir Ödülü

14. Metin Altıok Şiir Ödülü’nü kazanan şair açıklandı. Seçici jürisinde Doğan Hızlan, Hilmi Yavuz, Eray Canberk, Ali Cengizkan, Haydar Ergülen, Şükrü Erbaş ve Salih Bolat’ın bulunduğu yarışmanın ödülü ‘Kendinin Ağacı’ kitabı ile Seyyidhan Kömürcü’ye verildi.

Orhan Kemal Roman Ödülü

1972 yılından bu yana her yıl düzenlenen Orhan Kemal Roman Armağanı etkinliğinin 50.’si düzenlendi. Covid-19 salgını nedeniyle tercih oylarını yazılı olarak Orhan Kemal Kültür Merkezi’ne ileten seçici kurul, ödülü Herkül Millas’ın ‘Aile Mezarı’ isimli romanına layık gördü. 50. Orhan Kemal Roman Armağanı Seçiciler Kurulu’nda şu isimle yer aldı: Nazım K. Öğütçü, M. Nuri Gültekin, Çimen G. Erkol, Adnan Özyalçıner, Tahir Şilkan, Yıldız Ecevit ve Seray Şahiner. Orhan Kemal Kültür Merkezi tarafından yapılan basın açıklaması şöyle: “Orhan Kemal Roman Armağanı Seçiciler Kurulu, uzun yıllardır zorlu politik, ideolojik ve tarihsel koşullarda halklar arasındaki dostluğu öne çıkaran ve yakın tarihte izler bırakmış acılarda insani trajedilerin benzerliklerini ele alan Herkül Millas’ın Türkiye’den ayrılmak zorunda kalan İstanbullu Rumları konu edinen “Aile Mezarı” romanını, bugün hâlâ yakıcı bir sorun olan farklılıklarla bir arada yaşama konusunu canlı gözlemlerle ve etkileyici bir anlatımla birleştirmesi; bu konuyu, ötekileştirme ısrarı, önyargı, çok kültürlülük gibi evrensel meselelerle iç içe geçirerek başarılı bir şekilde işlemesi ve aidiyet tartışmasının nesilden nesile nasıl dönüştüğünü, ailenin farklı görüşler arasındaki gel-gitlerini gösteren bir dramatik kurgu ile anlatması nedeniyle ve yazarın bugüne kadarki yapıtları ve birikimini göz önünde bulundurarak 2021 yılı, 50. Orhan Kemal Roman Armağanı’na değer görmüştür.”

Sait Faik Hikâye Ödülü

Türk edebiyatının en prestijli ödüllerinden Sait Faik Hikâye Armağanı'nın 67'ncisini kazanan yazar açıklandı. Yazar Sait Faik Abasıyanık anısına her yıl bir öykücüye verilen ve Darüşşafaka Cemiyeti ile İş Bankası Kültür Yayınları işbirliğiyle düzenlenen Sait Faik Hikâye Armağanı'na bu yıl 'Deli Tarla' adlı kitabıyla yazar Şermin Yaşar layık görüldü. Doğan Hızlan'ın Başkanlığı'nda toplanan Hilmi Yavuz, Nursel Duruel, Prof. Dr. Jale Parla, Metin Celâl, Prof. Dr. Murat Gülsoy ve Beşir Özmen'den oluşan Sait Faik Hikâye Armağanı Jürisi, 67. Sait Faik Hikâye Armağanı'nı "insan psikolojisinin karanlık yanlarını ustaca kurulmuş olay örgüleri ve ironik bir dille anlatmakta gösterdiği başarıdan dolayı" Şermin Yaşar'ın Deli Tarla adlı kitabına vermeyi kararlaştırdı. 1955'te Sait Faik'in annesi Makbule Abasıyanık tarafından kurulan Sait Faik Hikâye Armağanı, 1964'ten itibaren Darüşşafaka Cemiyetince veriliyor. Sait Faik'in vasiyetnamesi doğrultusunda dönemin ileri gelen edebiyat ustalarından oluşturulan jüri, o yıl içerisinde yazılmış en iyi hikâyeyi seçerek "Sait Faik ve Makbule Abasıyanık Hikâye Armağanı"nı veriyor. Her yıl yazarın ölüm yıl dönümü olan Mayıs ayında verilen Armağanla ilgili olarak 2012'den itibaren Darüşşafaka Cemiyeti, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları ile işbirliği içindedir. Geçtiğimiz yıl Sait Faik Abasıyanık Öykü ödülü "Döngel Dünya" isimli kitabı ile Ethem Baran'ın olmuştu.

Sedat Simavi Ödülleri

TGC 45. Sedat Simavi Ödülleri açıklandı. Sedat Simavi Ödülleri'ne bu yıl değer görülen gazeteci, edebiyat, spor ve bilim insanları belli oldu. Orhan Pamuk, Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü.

Yunus Nadi Ödülleri

2021 Yunus Nadi Ödülleri sahiplerini buldu. Bu yıl 76'ncısı düzenlenen yarışmada, 5 dalda 6 eser ödüle değer bulundu. Öykü dalında 102, roman dalında 117, şiir dalında 101, sosyal bilimler araştırması dalında 21, karikatür dalında 14, fotoğraf dalında 21 olmak üzere toplam 376 yapıtın değerlendirildiği Yunus Nadi Ödülleri yarışmasında kazananlar şu isimler oldu: Şiir dalında Cevat Çapan, roman dalında Gökçer Tahincioğlu, öykü dalında Mehmet Güreli ve Aslı Akarsakarya, sosyal bilimler araştırması dalında Yaşar Aksoy, fotoğraf dalında ise Hüseyin Opruklu.

Nobel Edebiyat Ödülü

2021 Nobel Edebiyat Ödülü'nü 7 Ekim'de Zanzibar kökenli romancı Abdulrazak Gurnah'ın kazandığı duyuruldu. Afrika kıtasının doğusunda Tanzanya'ya bağlı iki adadan oluşan ve özerk yönetilen Zanzibar'da doğan romancı Abdulrazak Gurnah'ın, "Kültürler ve kıtalar arasındaki uçurumda sömürgeciliğin etkilerine ve mültecilerin kaderine kesin ve merhametli şekilde nüfuz etmesi» nedeniyle ödüle layık görüldüğü belirtildi.

Atilla İlhan Edebiyat Ödülü

'2021 Attila İlhan Edebiyat Ödülleri'nin sahipleri belirlendi. "Roman" dalında "Burası Radyo Şarampol" adlı kitabıyla Şükran Yiğit, "Şiir" dalında "Bir Uçurumun Haritası" isimli kitabıyla Alphan Akgül ödüle değer görüldü. Attila İlhan Bilim, Sanat ve Kültür Vakfının, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınlarının desteğiyle düzenlediği "Attila İlhan Edebiyat Ödülleri"nin sahipleri açıklandı. Doğan Hızlan'ın onursal başkanlığında toplanan seçici kurullar, ödül sahiplerini belirledi. "Burası Radyo Şarampol" adlı kitabıyla Şükran Yiğit, "Roman" dalındaki ödülün sahibi oldu. Yaşamını Almanya'da sürdüren Şükran Yiğit'in yayınlanmış dört kitabı bulunuyor. Yiğit'in ödülüne ilişkin Seçici Kurul'un karar gerekçesi, "Duru bir Türkçe ile kültürlerarası bir büyüme hikâyesini, toplumsal duyarlılıkla ele aldığı için eseri ödüle değer buldu." ifadesiyle açıklandı. "Şiir" ödülü "entelektüel bakışı, kavramsal yaklaşımı, manzumla mısra arasında günümüze uygun duyarlılıklarla ördüğü şiir anlayışı" dolayısıyla "Bir Uçurumun Haritası" isimli kitabıyla Alphan Akgül'e verildi. "İlk Roman Vakıf Özel Teşvik Ödülü"ne uygun eser bulunamazken, "İlk Şiir Kitabı Vakıf Özel Teşvik Ödülü"ne İthaki Yayınlarından çıkan "Türbülans" kitabıyla Naile Dire değer görüldü.

Duygu Asena Roman Ödülü

2021 Duygu Asena Roman Ödülü kazananı belli oldu. Her yıl gazeteci ve yazar Duygu Asena'nın anısına verilen ödülün bu yılki galibi "Ev" adlı romanı ile Nermin Yıldırım oldu.

Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri

2021 Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülleri kazananları belli oldu. Bu seneki ödül öykü kategorisinde Elif Nur Aybaş'a, şiir kategorisinde ise Emre

Söylemez'e armağan edildi. Ezgi Şimşek'in "Aynalar Sular Doğramacılar", Batur Ozan Togay'ın "Damarlarımda Dolaşıyor Yüz Bin Balık" ve Hasan Temiz'in "Tükeniş Orkestrası" adlı dosyalarını ise dikkate değer eserler olarak açıklandı.

Tudem Edebiyat Ödülleri

Tudem Yayın Grubu'nun, Türkçe çocuk ve gençlik edebiyatına çağdaş ve özgün eserler kazandırmak amacıyla 2003 yılından bu yana düzenlediği Tudem Edebiyat Ödülleri 18. yılında çocuk edebiyatı alanında ve roman dalında düzenlendi. İyi Kitap Dergisi yazarlarından Doğan Gündüz, Mehmet Erkurt, Olcay Mağden Ünal, Sema Aslan ve Suzan Geridönmez'den oluşan yarışma seçici kurulu, pandemi koşulları nedeniyle çevrimiçi toplantıda bir araya gelerek dereceye girenleri belirledi. 112 dosyanın başvurduğu yarışmada birincilik ödülünü "Kırık Dökük Şeyleri Onarma Ustası" adlı çalışmasıyla Sevtap Ayhan kazandı. İkincilik ödülüne "Defne ve Diğer Baş Belaları" ile Serdar Uslu, üçüncülük ödülüne ise "Arkadaşlar Arasında" ile Fatih Debbağ değer görüldü.

Erdal Öz Edebiyat Ödülü

Başkanlığını Sibel Irzık'ın üstlendiği, Cemil Kavukçu, Ömer Türkeş, Metin Celal, Nilüfer Kuyaş, Murat Yalçın ve Faruk Duman'dan oluşan seçici kurul, Erdal Öz Edebiyat Ödülü'nün on dördüncüsünün Selim İleri'ye verilmesini kararlaştırdı.

Ömer Asım Aksoy Ödülü

Dil Derneği Yönetim Kurulu bu yıl şiir alanında vermeyi planladığı Ömer Asım Aksoy Ödülü'nün verilemeyeceğine dair şu açıklamayı yaptı: "Dil Derneği Ömer Asım Aksoy Ödülünün 2021'deki 89. Dil Bayramında bir "şiir" kitabına verileceği duyurulmuştu. Anıt Dilci Ömer Asım Aksoy'un adına yaraşan, Türkçenin yaratıcı olanaklarını kullanmada başarı, yazınsal duyarlık ve değer aranan bu ödüle yaklaşık 20 yapıt aday oldu. Aday yapıtların şairleriyle yayınevlerinin ilgisine teşekkür ederiz. Ancak Hidayet Karakuş, Turgay Fişekçi, Haydar Ergülen, Metin Turan ve aile adına Sevgi Özel'den oluşan seçici kurul ödüle değer yapıt bulamamış, bu kararı oybirliği ile almıştır. Devrimci düşünceleri ve yapıtlarıyla gelecek kuşaklara örnek olan, Türkçeye verdiği emekle ekin yaşamımızı

varsıllaştıran Ömer Asım Aksoy'u ölümünün 28. yılında özlem ve saygıyla anıyoruz. Dil Derneği Ömer Asım Aksoy Ödülü, önümüzdeki yıl başka bir yazınsal dalda açılacaktır. En içten saygılarımızla."

Talât Sait Halman Çeviri Ödülü

İKSV tarafından yedi yıl önce aramızdan ayrılan Talât Sait Halman anısına, nitelikli edebiyat çevirilerini desteklemek amacıyla başlatılan Talât Sait Halman Çeviri Ödülü sonuçları yazımızın kaleme alındığı tarihte henüz açıklanmamıştı.

Tanpınar Ödülleri

Osmangazi Belediyesi tarafından her yıl geleneksel olarak düzenlenen ve Türkiye'nin en uzun soluklu edebiyat yarışmasına dönüşen Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Yarışması'nın sonuçları belli oldu. Yarışmada "Kanbur" isimli eseriyle Zonguldak'tan Esra Kahya birinci, "Nilgün ve Nakkaş" isimli eseriyle İstanbul'dan Emir Ali Çevirme ikinci, "Bir Çingene Masalı" isimli eseriyle İzmir'den Eşref Karadağ üçüncü oldu. Mansiyon ödüllerini ise "Tesis" adlı eseriyle Antalya'dan Melisa Parlak, "Harmança" adlı eseriyle Elazığ'dan Emrah Özdemir ve "Keyfiyet" adlı eseriyle Bursa'dan Kadriye Gencer kazandı.

Vedat Günyol Deneme Ödülü

5. Vedat Günyol Deneme Yarışması'nda dereceye giren eserler açıklandı. "Sera Toplumunda Çöl Olmak" adlı eseri ile Hüseyin Köse birincilik ödülüne layık görülürken, "Desem mi Demesem mi" eseri ile Arzu Kaya Seçici Kurul Özel Ödülü'nü, "'Kendi Küçük Bahçemiz" eseri ile de Ömer Faruk Genç Deneme Yazarı Ödülü'nü almaya hak kazandı.

Enver Gökçe Şiir Ödülü

"Enver Gökçe Toplumcu Gerçekçi 2021 Şiir Ödülü" Şair Mevlüt Aşar'a verildi.

Kahramanmaraş Edebiyat Ödülleri

15 ülkeden yazar ve şairle 100'e yakın etkinliğin düzenlendiği 2. Uluslararası Kahramanmaraş Şiir ve Edebiyat Günleri, "Edebiyat

Ödülleri" programıyla sona erdi. Mehmet Akif Ersoy Kültür Merkezi'nde festival filmiyle başlayan program, açılış konuşmalarının ardından ödül töreni ile devam etti. Programda, Yılın Şiir Kitabı kategorisinde "Öylece Yeryüzünde" eseri ile Mehmet Narlı, Öykü Kitabı kategorisinde "Kırklar Cemi" eseri ile Hüseyin Su, Yılın Romanı kategorisinde "Eve Dönemezsin" eseri ile Selahattin Yusuf, Çocuk Edebiyatı Kitabı kategorisinde "Emanetdar Ayasofya Dehlizlerinde" eseri ile Esra Bahadır Cesar, Yedi Güzel Adam Edebiyat Dergisi kategorisinde "Post-Öykü Dergisi" ile Aykut Ertuğrul, Yunus Emre Kitabı kategorisinde "Yunus Emre'den Yolcuya Öğütler: Risaletü'n Nushiyye Şerhi" ile Mustafa Tatçı ve Mehmet Akif Ersoy kitabı ödülü kategorisinde "Mehmet Akif ve Tasavvuf" ile Selami Şimşek ödüle layık görüldü.

2021 Yılı YTB Türkçe Ödülleri

2021 yılının "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" olarak kutlanması münasebetiyle "YTB Türkçe Ödülleri Yunus Emre Özel" ismi ile ilana çıkan ve bu yıl üçüncüsü gerçekleştirilen 2021 Yılı Türkçe Ödülleri başvuruları 30 Haziran 2021 tarihinde tamamlanmış olup, teknik incelemelerin ardından eserler, seçici kurul üyeleri tarafından değerlendirmeye tabi tutuldu. Eserlerin değerlendirilmesinde, metnin dil bilgisi ve imla kurallarına uygun bir biçimde kaleme alınmış olması, eser sahibinin dil kullanımındaki yetkinliği, metin yazma becerisi, belirli bir özgünlüğe ve kurgu yeteneğine sahip olması kriterleri göz önünde tutuldu**.** Buna göre yapılan değerlendirmeler sonucunda kategorilerde dereceye giren adaylar şu isimlerden oluştu:

*Öykü Kategorisi

Birincilik Ödülü: Emine Duman (Almanya)

İkincilik Ödülü: Burak Barut (Almanya)

Üçüncülük Ödülü: Yunus Eke (Almanya)

*Deneme Kategorisi

Birincilik Ödülü: Reyhan Şeker Turgut (Hollanda)

İkincilik Ödülü: Berat Enis Köse (İsviçre)

Üçüncülük Ödülü: Elif Örüm (Fransa, 34)

*Şiir Kategorisi

Birincilik Ödülü: Elif Sezen (Avusturalya)

İkincilik Ödülü: Esen Köse (Belçika)

Üçüncülük Ödülü: Aslıhan İnce (Almanya)
*Kitap Desteği Kategorisi
Fatma Türk (Almanya)
Münire Eslem Bozkurt (Almanya)
Orhan Aras (Almanya)
Emine Doğrul (Almanya)

Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü

Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü, koronavirüs salgınından dolayı 2022'ye ertelendi. Ailesi tarafından yazar, şair ve Doktor Ceyhun Atuf Kansu adına 1986 yılından beri düzenlenen şiir ödülü, salgından dolayı bir yıl ertelendi. Karara göre, 2021 yılında Ceyhun Atuf Kansu Şiir Ödülü için aday yapıt alınmayacak ve ödül verilmeyecek. Ödül, aradan geçen iki yılda (2020 ve 2021) çıkan kitaplar ve hazırlanan dosyalar üzerinden 2022'de yeniden verilmeye başlanacak.

PEN 2021 Şiir Ödülü

PEN Türkiye Yazarlar Derneği 2021 Şiir Ödülü şair Erdal Alova'nın oldu. PEN Türkiye Yazarlar Derneği gerekçeyi, "İnsanlığın çok boyutlu macerasını kadim zamanlardan geleceğe kuşatan şiiri için PEN Şiir Ödülü'nü sevgiyle, saygıyla ve şükranla Erdal Alova'ya sunuyoruz" sözleriyle açıkladı. PEN Yazarlar Derneği, Duygu Asena Ödülü'nün ise Prof. Dr. Ayşe Buğra'ya değer bulunduğunu bildirdi.

Cemal Safi Şiir Ödülü

Ölümünün 3. yılında geride birçok eser bırakan Cemal Safi adına düzenlenen yarışmaya Türkiye'nin birçok ili ve yurt dışından 2 bin şiir katıldı. 7 kişilik jüri ekibinin değerlendirmeye aldığı şiirler arasında birinciliği 89 puanla Hatay'dan "Yaralı Vatan" adlı şiiri ile Doğu Türkistan'daki zulmü kaleme alan Zeynal Abidin Payas kazandı. Yurtiçi ve yurt dışından ilgi gösterilen yarışmada 84.8 puanla Huriye Erdugan (Çorum) "Aşk Benim Adımla" adlı şiiri ile 2'nci, 84.6 puanla Talat Ülker (Gümüşhane) "Anka" adlı şiiri ile 3'üncü oldu. Türk Dünyası Özel Ödüllerini ise Makedonya'dan "Altın Çağım" şiiri ile Hatice Ayşe Hasan ve "Vatan Aşkı" şiiri ile İran Tebriz'den Hemid Anbaz (Gence) Türk Dünyası Özel Ödülleri'nin sahibi oldu.

Türk Diline Hizmet Ödülleri

Türk tarihi, kültürü ve Türk yazı dilleri alanlarında yaptığı çalışmalarla Türkolojiye büyük katkıları bulunan Ukraynalı Türkolog Prof. Dr. Aleksandr N. Garkavets'e yapılan çevrim içi bağlantı ile "Türk Diline Hizmet Ödülü" takdim edildi.

Kristal Kelepçe Ödülleri

Türkiye Polisiye Yazarları Birliği (POYABİR) tarafından verilen Kristal Kelepçe Ödülleri sahiplerini buldu. Polisiye edebiyatın en iyilerinin ödülleri 6 Kasım 2021 günü saat 17.30'da Beyoğlu Pera Sineması'ndaki törenle sahiplerine sunuldu. "Büyük Usta" kategorisinde Osman Aysu, "En İyi Polisiye Roman" kategorisinde Nihal Orhan 'Çaylak' isimli romanı ile ve "İlkroman Ödülü" kategorisinde Dilruba Yıldız 'Avcının Gecesi' isimli romanı ile ödüle değer bulundu. 2020 Kristal Kelepçe Ödülleri, geçtiğimiz yıl pandamı koşulları nedeniyle fiziksel ortamda gerçekleşmemişti. Bu yıl 2020 Kristal Kelepçe Ödülleri'ni kazananlarına da ödülleri aynı törende verildi. Polisiye Roman'da Ayfer Kafkas, İlkroman'da Su Tunç ve Büyük Usta'da Celil Oker'in ödülleri törende teslim edildi. 2020 yılında aramızdan ayrılan Celil Oker'in ödülü ailesi tarafından alındı.

Fransızca Çeviri Ödülü

Institut Français Türkiye tarafından düzenlenen Fransızca Çeviri Ödülü Ebru Erbaş'a değer bulundu. Institut Français Türkiye'nin nitelikli edebiyat çevirilerini desteklemek için bu yıl başlattığı Fransızca Çeviri Ödülü'nün Mahir Güven'in Fransızca aslından çevirdiği "Ağabey" romanıyla Ebru Erbaş'a verilmesine karar verildi. Jüri ödülün gerekçesini "Her bir roman karakterine göre değişen roman dilini, çok katmanlı olay örgüsünü, romanın temel ekseninde yer alan kültürel karşıtlığı Türkçeye aynı nüanslarla aktarmayı başarmıştır. Üslup ustalığına dayalı bu romanı dil düzeyiyle bütünlük içinde Türkçede karşılamayı başarmıştır" ifadeleriyle paylaştı. Erbaş, Mathias Énard'ın "Pusula" adlı romanının çevirisiyle 2019'da da Talât Sait Halman Çeviri Ödülü'nün sahibi olmuştu. Genç Çevirmen Teşvik Ödülü'ne ise Jacques Rancière'in romanını "Kurmacanın Kıyıları" adıyla Türkçeye çeviren Yunus Çetin layık görüldü.

TÜRKİYE YAZARLAR BİRLİĞİ ÖDÜLLERİ

Türkiye Yazarlar Birliği; Kültürümüzü, sanatımızı, edebiyatımızı, düşünce hayatımızı, yazarlarımızı, sanatçılarımızı ve eserlerini tanıtmak, gündemde tutmak amacıyla 40 yıldır "Yılın Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçılarını" belirleyip ödüllendiriyor. TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan, 01.01.2021 tarihinde TYB Genç Kahve'de TYB Genel Başkan Yardımcısı Tarkan Zengin ve Genel Sekreter Doç. Dr. Muhammet Enes Kala ile birlikte düzenlediği basın toplantısında 2021 yılının "Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçılarını" açıkladı. Genel Başkan Arıcan yaptığı konuşmada; TYB'nin kuruluşunun 43. yılında; 40. "Yılın Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları Ödülleri'ni belirlediklerini söyledi. Arıcan konuşmasında, TYB'nin okuryazar buluşmaları, imza günleri, konferanslar, kültür yayınları, genç yazarlar kurultayları, paneller, sempozyumlar, şiir şölenleri, şehir kongreleri, tarih, kültür, edebiyat sohbetleri, kültür kervanları, ulusal ve uluslararası kongreler düzenleyerek Türk edebiyatına, sanatına ve düşünce dünyasına katkı sağlamaya devam ettiğini belirtti.

Korona virüs salgını nedeniyle maske, mesafe ve temizlik kurallarına riayet ederek 2021 yılında genel merkez, şubeler ve temsilciliklerle çok önemli faaliyetleri gerçekleştirdiklerini belirten Genel Başkan Arıcan sözlerini şöyle sürdürdü: "İstiklal Marşı'nın Milli Marş olarak kabul edilişinin 100. yıl dönümü olması münasebetiyle yıl içinde İstiklal Marşı ve Mehmet Âkif Ersoy ile ilgili çok önemli sempozyum, konferans, bilgi şölenleri gerçekleştirdik. Eserler yayınladık. Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin himayelerinde Türkiye Yazarlar Birliği, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin iştiraki ile İstiklâl Marşı'nın 100. yılında güçlü bir hatırlatma yapmayı hedefleyen bilgi şölenimiz beş gün sürdü. Diğer yandan; Türk dili ve kültürünün en önemli şahsiyetlerinden biri olan Yunus Emre'nin vefatının 700. yıl dönümü olması münasebetiyle Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın imzasıyla 2021 yılının "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" olarak kutlanmasına ilişkin genelge yayımlanmıştı. Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ile Yunus Emre Enstitüsü'nün de katkıları ile dilimizin dünü, bugünü ve yarınının konuşulduğu geniş katılımlı şûra 26-27 Kasım 2021 tarihinde gerçekleştirdik. Bilim adamları, akademisyenler, felsefeciler ve sözlükçülerin katıldığı şûrada Türkçenin bugün karşı karşıya olduğu tüm sorunlar ele alındı, çözüm önerileri tartışıldı. Üçüncü önemli etkinliğimiz "5. Ahlak Şûrası'dır." HAK-İŞ Konfederasyonu ile birlikte; "İş Ahlakı, Çalışma Hayatı ve Safahat" konulu 5. Ahlak Şurası'nı tamamladık."

Türk edebiyatı dünya kütüphanelerine girmeli

Genel Başkan Arıcan basın toplantısında yaptığı konuşmada, Türk edebiyatının dünyaya açılması amacıyla yapılan çalışmalara hız verilmesi gerektiğini belirterek bu konuda da şunları ifade etti: "Her geçen yıl daha da güçlenen Türk edebiyatını dünyaya tanıtma çalışmalarına hız vermeliyiz. Özellikle; Yunus Emre, Mevlana, Mehmet Akif Ersoy, Sezai Karakoç, Ahmet Hamdi Tanpınar, Tarık Buğra, Necip Fazıl Kısakürek, Mustafa Kutlu, D. Mehmet Doğan, Beşir Ayvazoğlu gibi önemli yazarların şiir, hikâye, roman, tiyatro ve deneme başta olmak üzere edebiyatın tüm alanlarında yapılacak çevirilerinin dünya kütüphanelerinde yer almalarını sağlamalıyız. Türk edebiyatının ve Türk dilinin dünyaya açılmasını ancak bu şekilde sağlaya biliriz."

Ödül alacak kişi, eser ve kurumları 40 yıllık birikim ve deneyimle belirliyoruz

"TYB'nin önemli faaliyetlerinden birinin de günümüzün şair ve yazarlarını, fikir ve ilim insanlarını topluma tanıtmak, daha güçlü eserler vermeleri için teşvik etmek amacıyla, iyi olan eserleri, yılın yazar fikir adamı ve sanatçılarını belirleyerek ödüllendirmesidir." diye konuşan Genel Başkan Arıcan, "40 yıllık bir birikim ve tecrübeyle; Yıl içinde yönetim kurulumuzun kapsamlı araştırmalarının yanı sıra ülkemizin seçkin gazeteci, yazar, çevirmen, editör, şair ve eleştirmenlerinin görüş ve önerilerinden de yararlanılarak eser sahibinin dünya görüşü ve ideolojisine bakılmaksızın yılın yazar, fikir adamı ve sanatçılarını belirliyoruz. Eserleri takip edip değerlendirirken deneyimli, tecrübeli edebiyatçıların yanı sıra mutlaka gençlerin çalışmalarına da yer veriyoruz. Bu vesileyle son 40 yıldır edebiyata, sanata ve kültürümüze yeni kan diyebileceğimiz isimleri kazandırdık. Bugün kamuoyunun yakından tanıdığı birçok ünlü isim ilk ödülünü Türkiye Yazarlar Birliği'nden aldı." İfadelerini kullandı.

Genel Başkan Arıcan sözlerini şöyle sürdürdü: "2021 yılında da, ülkemizde yaşanan kültür, sanat ve düşünce hayatındaki gelişmeleri yakından takip ederek değerlendirdik; ödül alacak kişi, kurum ve eserlerini belirledik. Öncelikle eser sahibi, kişi, kurum ve kuruluşları tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyorum. Yönetim kurulumuzca, yılın yazar fikir adamı ve sanatçıları değerlendirmesi yapılırken aynı zamanda "Üstün Hizmet Ödülü"ne lâyık görülen isimler de belirlenmektedir. Üstün hizmet ödülleri; Kültür ve sanat hayatımıza önemli katkı sağlayan, edebiyat ve

düşünce alanında olağanüstü gayret ve çalışmaları bulunan şahsiyetlere, şükran ve minnet borcumuzun bir ifadesi olarak verilmektedir.

2021 Yılın Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları Ödülleri:

Hikâye: Selma Aksoy Türköz, Aynı Yağmur, Muhit Kitap

Şiir: Adem Turan, Mangan Mangan/Gün Batarken Gün Doğumu, Hece Yayınları

Roman: İlknur Demirci, Kumru ve Gölge, Şule Yayınları

Deneme: Selvigül Kandoğmuş Şahin, Arınma Zamanlarına, Okur Kitaplığı Yayınları

Fikir: Murat Erol, Kaybetmenin Halet-i Ruhiyesi, Muhit Yayınları

Araştırma: Sait Mermer, İslâm Düşüncesinin Tarih Yapıcı Rolü, Çizgi Yayınları

İnceleme: Murat Çelik, Osmanlı İlmiye Sınıfının Kıyafet Normu Ve Giysileri, Tüba Yayınları

Dil: Ahmet Atilla Şentürk, Osmanlı Şiiri Kılavuzu, OSEDAM Yayınları

Edebi Tenkit: Yılmaz Daşcıoğlu, Akıp Gidenin Cazibesi, Şule Yayınları

Hatıra: Mehmet Kahraman, Ben de Öğretmendim, Çıra Yayınları

Gezi: Taha Kılınç, Bir Rüyayı Hatırlar Gibi & Savaştan Önce Suriye, KETEBE Yayınları

Şehir Kitapları: Bilal Can, Zaman İçinde Mekan, Hece Yayınları

Tercüme: Ayşe Işın Kirenci, Edith Wharton'dan çeviri: Kısa Öykü ve Roman Sanatı İçin Klasik Bir Rehber Kurgu Sanatı, Büyüyenay Yayınevi

Biyografi: Rıfat Yörük, Ensar Ruhlu Muhacir, Yüzleşme Kitap

Çocuk Edebiyatı: Tuğba Coşkuner, Duvarın Ardı - Dünyanın Son İnsanları, Cezve Çocuk Yayınları

Basın/Fıkra: Ergün Diler, Takvim Gazetesi

Dergi: Post Öykü

Türk Müziği: Ender Doğan, Dest-i Kevser

Halk Kültürü: Doğan Kaya, Kültürümüzde Dini ve Cengi Hikâyeler, AKM Yayınları

Klasik Sanatlar-Hat: Fatih Özkafa, Ya Hazret-i Pir/Türk Hat Sanatında Tasavvuf Önderleri, Marmara Üniversitesi Yayınları

Elektronik Yayıncılık: http://www.kitaphaber.com.tr

TV Belgesel: Tarihin Efsaneleri, TRT

TV Dizi: Kıbrıs: Zafere Doğru, TRT

Sinema: Komşuluk Halleri, Yönetmen: Danis Tanovıç / TRT Ortak Yapım

Radyo Programı: Doğru Söze Ne Denir?, Semerkand Radyo

Kamu Yayıncılığı: TBMM Yayınları

Özel Yayıncılık: FECR Yayınları

Yayıncılık Özel: İZ Yayıncılık, Büyük Felsefe Lügatı Mustafa Namık *Çankı, Hazırlayan:* Recep Alpyağıl

Üstün Hizmet: Beşir Ayvazoğlu, Yavuz Bülent Bakiler, Necmettin Turinay.

2021 YILI KÜLTÜR-SANAT HABERLERİ

2021 'Mehmet Âkif ve İstiklâl Marşı Yılı' İlan Edildi: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2021'in Mehmet Âkif ve İstiklal Marşı Yılı olarak kutlanmasına ilişkin genelge yayımladı. Cumhurbaşkanı Erdoğan imzasıyla Resmi Gazete'de yer alan 2021/6 sayılı genelgede, İstiklal ve istikbal mücadelesinin en çetin günlerinde Mehmet Akif Ersoy tarafından kaleme alınan İstiklâl Marşı'nın, 12 Mart 1921'de Milli Marş olarak kabul edildiği anımsatıldı. Büyük zorluklarla kazanılmış bağımsızlık mücadelesinin abidevi ifadesi olan Milli Marş'ın, ülke sathında bütün milleti şamil olarak milli benlik ve kimlik haline dönüştürdüğü belirtilen genelgede, "Özgürlük, bağımsızlık ve Milli Mücadele'nin en önemli belgelerinden biri olan İstiklâl Marşı'nın Milli Marş olarak kabul edilişinin 100. yıl dönümü olması münasebetiyle, 4/5/2007 tarihli ve 5649 sayılı Kanuna 24/12/2020 tarihli ve 7261 sayılı Kanunla eklenen geçici 1'inci madde uyarınca, 2021 yılı İstiklâl Marşı Yılı olarak kabul edilmiştir." ifadeleri yer aldı. Genelgede, Mehmet Âkif ve İstiklâl Marşı Yılı olarak anılacak ve kutlanacak 2021 yılı boyunca bütün kamu kurum ve kuruluşları tarafından İstiklâl Marşı'nın anlamını ve Kurtuluş Savaşı'nın önemini anlatmak amacıyla halkın ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla İstiklâl Marşı'nın kabulünü ve Mehmet Âkif Ersoy'u anma etkinliklerinin düzenleneceği belirtildi. Yıl boyunca düzenlenecek etkinliklerin, İstiklâl Marşı'nın Kabul Edildiği Günü ve Mehmet Âkif Ersoy'u Anma Günü

Hakkında Yönetmelik ile oluşturulan Merkez Yürütme Kurulunca yürütüleceği ve koordine edileceği kaydedildi. Söz konusu etkinliklerden Cumhurbaşkanlığınca belirleneceklerin, Cumhurbaşkanlığı himayesinde yapılabileceği vurgulanan genelgede, etkinliklere ilişkin logo, afiş, duyuru, davetiye, ilan ve benzeri belge ve görsel dokümanların Kurul tarafından belirlenecek kurumsal kimliğe uygun şekilde kullanılacağı bildirildi. Bu kapsamdaki proje ve etkinliklere ait giderlerin ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca karşılanacağına işaret edilen genelgede, Erdoğan, "2021 Mehmet Âkif ve İstiklâl Marşı Yılı kutlamaları kapsamında yıl boyunca düzenlenecek etkinliklerin en iyi şekilde gerçekleştirilebilmesi için ihtiyaç duyulacak her türlü destek, yardım ve kolaylığın tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca geciktirilmeksizin öncelikli olarak yerine getirilmesi hususunda gereğini rica ederim." ifadelerine yer verdi.

2021 'Mehmet Âkif ve İstiklal Marşı Yılı' Etkinlikleri: İstiklal Marşı'nın kabulünün 100. yıl dönümü kapsamında Türkiye ve yurt dışında düzenlenen çok sayıda etkinlik, 7'den 70'e tüm vatandaşları milli birlik ve beraberlik ruhunda buluşturdu. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın yayımladığı genelge ile 2021'in "Mehmet Âkif ve İstiklal Marşı Yılı" olarak ilan edilmesi, yıl boyunca İstiklâl Marşı'nın kabulü ve Mehmet Âkif Ersoy'u anma etkinliklerinin düzenlenmesi kararı alındı. Bu kapsamda İstiklal Marşı'nın 12 Mart 1921'de kabulünün 100. yıl dönümü, Cumhurbaşkanlığı öncülüğünde hem yurt içi hem de yurt dışında hafta boyunca etkinliklerle kutlandı. Türk milletinin bağımsızlık mücadelesinin simgesi İstiklal Marşı ve ölümsüz dizelerin sahibi merhum şair Mehmet Âkif Ersoy, il, ilçe ve köylerde düzenlenen törenler, paneller, sergiler, şiir yarışmaları, kısa film gösterimleri ve özel programlarla anıldı. 7'den 70'e tüm vatandaşlar, milli birlik ve beraberlik ruhunda, bir ağızdan okudukları İstiklal Marşı›nın ölümsüz dizelerinde buluştu. Öğrencilerin milli marşın önemini anlaması, şair Mehmet Âkif'in yaşamı hakkında bilgi sahibi olması amacıyla yüz yüze ve uzaktan eğitimde bu özel günü konu alan dersler işlendi. Gençler ve çocuklar, "İstiklâl Marşı ve Mehmet Âkif Ersoy" konulu şiir, öykü ve resim yarışmalarına katılarak coşku ve heyecan yaşadı. Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler ve STK'lar tarafından da yüzlerce program gerçekleştirildi. Bu faaliyetlerden bazılarını sizler için derledik:

-TBMM'de "100. Yılında İstiklâl Marşı" ve "Mehmet Âkif Ersoy" sergileri açıldı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve TBMM Başkanı Mustafa Şentop'un katılımıyla Meclis Şeref Holünde "100. Yılında İstiklâl Marşı" ile "Mehmet

Âkif Ersoy" sergileri açıldı, "Âkif Belgeseli" gösterildi. Erdoğan, burada yaptığı konuşmada, "İstiklâl Marşı'mızı, yalnızca bağımsızlığımızın bir timsali olarak değil 84 milyonu buluşturan bir milli mutabakat metni olarak da görüyoruz." dedi. Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi de İstiklâl Marşı'nın Kabulünün 100. Yılı ve Mehmet Âkif Ersoy'u Anma Programı'na ev sahipliği yaptı.

-TYB 100. yılında İstiklâl Marşı büyük bilgi şöleni.

"İstiklâl Marşının 100. Yılı" faaliyetleri kapsamında; TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa Şentop'un himayelerinde, Türkiye Yazarlar Birliği, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin iştiraki ile düzenlenen "100. Yılında İstiklâl Marşı Büyük Bilgi Şöleni" sona erdi.

-Âkif İle İlgili En Kapsamlı Külliyat.

TYB, Âkif'in hayatı, mücadelesi ve eserlerinin ele alındığı 300'e yakın ilim ve fikir adamının katıldığı 9 bilgi şöleni düzenlemişti. Bu şölenler sırasıyla; Mehmet Âkif, Türkiye'de Modernleşme ve Gençlik Bilgi Şöleni-1 (2007), Mehmet Âkif Dönemi ve Çevresi Bilgi Şöleni -2 (2008), Mehmet Âkif Edebî ve Fikrî Akımlar Bilgi Şöleni -3 (2009), Mehmet Âkif Edebiyat ve Düşünce Bilgi Şöleni -4 (2010), Mehmet Âkif Millî Mücadele ve İstiklâl Marşı Bilgi Şöleni -5 (2011), Mehmet Âkif ve Gölgeler Bilgi Şöleni -6 (2014), Mehmed Âkif, 100 Yıl Sonra Berlin'de Bilgi Şöleni-7 (2015), Mehmet Âkif, Âsım ve Gençlik Bilgi Şöleni-8 (2015) ve 80 Yıl Sonra Mehmet Âkif Ersoy Bilgi Şöleni-9 (2017) Mehmet Âkif Ersoy Araştırmaları Merkezi tarafından gerçekleştirilen ve Âkif ile ilgili yeni fikirlerin, araştırmaların ve yorumların ortaya çıkmasını sağlamak amacıyla gerçekleştirilen şölenler kitap olarak da yayınladı ve Akifle ilgili ciddi bir külliyat meydana getirilmiş oldu.

-Mehmet Akif Ersoy Hatıra Evi ziyarete açıldı.

İstiklâl Marşı'nın kabulünün 100. yıl dönümünde, Mehmet Âkif Ersoy'un İstanbul'da Mısır Apartmanı'nda yaşadığı daire, "Mehmet Âkif Ersoy Hatıra Evi" olarak ziyarete açıldı. Açılışta konuşan Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Hatıra Evi'nin Türk milletinin karakter aynası olarak yaşamış Âkif'in hatırasını canlı tutacağını ve nesilden nesle aktarmaya devam edeceğini söyledi.

-"Mebus ve Şair: Mehmet Âkif Ersoy" Sergisi Açıldı.

TBMM Başkanı Şentop'un katılımıyla dün İstiklâl Marşı'nın kabulünün 100. yıl dönümüne özel Zeytinburnu Belediyesi tarafından TBMM ile

Mehmet Âkif Ersoy Fikir ve Sanat Vakfı iş birliğiyle "Mebus ve Şair: Mehmet Âkif Ersoy" sergisi ziyarete açıldı. Keçiören Belediyesi tarafından da İstiklal Marşı'nın kabulünün 100'üncü yılı dolayısıyla Sancaktepe Mahallesi'nde inşa edilen Mehmet Âkif Ersoy Park ve Anıtı açıldı.

- Akif Filmi Vizyona Girdi.

Mehmet Âkif Ersoy'un İstiklâl Marşı'nı yazma sürecini konu edinen 'Âkif' adlı sinema filmi 2021'de en iyi açılış yapan Türk filmi oldu. 'Âkif', genel listedeyse dördüncü sırada yer aldı. Beyazperdeye Türkiye'nin bağımsızlık sembollerinden İstiklâl Marşı'nın yazılış serüvenini yansıtan 'Âkif' , 2021'in en iyi açılış yapan Türk filmi oldu. Sadullah Şentürk'ün yönettiği filmin senaryosu, Mehmet Âkif Ersoy'un ailesinin verdiği muvafakatnameyle yazılırken milli şairimizi Yavuz Bingöl, Mustafa Kemal Atatürk'ü ise Fikret Kuşkan canlandırdı.

2021 Yılı "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" Olarak İlan Edildi: Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip ERDOĞAN'ın imzasıyla 2021 yılının "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" olarak kutlanmasına ilişkin Genelge yayımlandı. 2021 yılı, Türk dili ve kültürünün en önemli şahsiyetlerinden Yunus Emre'nin vefatının 700. yıl dönümü olması münasebetiyle UNESCO tarafından anma ve kutlama yıl dönümleri arasına alındı. 30 Ocak 2021 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan Genelge ile 2021 yılı Cumhurbaşkanlığımız tarafından "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" olarak ilan edilmiştir. Bu kapsamda "Dünya Dili Türkçe" adıyla yurt içinde ve dışında etkinlikler düzenlenmesine karar verilmiştir. Düzenlenecek etkinliklerin Kültür ve Turizm Bakanlığının koordinasyonuyla yürütüleceği duyuruldu.

2021 Yılı "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" Etkinlikleri: Yunus Emre'nin vefatının 700. yılı anma etkinlikleri kapsamında Ankara Devlet Tiyatrosu, "Bizim Yunus" isimli oyunu sahneye koydu. Sönmez Atasoy'un yazdığı, Mustafa Kurt'un yönettiği, oyunculuğunu Alpay Ulusoy'un yaptığı oyun; 17 Nisan-14 Ağustos 2021 tarihleri arasında Ankara, Antalya, Adana, İzmir, Konya, Bursa, Trabzon, Alanya ve Balıkesir'de tiyatroseverlerle buluştu. "Bizim Yunus", ilgili şehirlerin devlet tiyatroları ve belediyeler iş birliğiyle ulusal ve uluslararası çok sayıda festivalde de sahnelendi. Türkçe şiirin öncüsü, tasavvuf ve halk şairi Yunus Emre, 2021'e damgasını vurdu. 2021 yılının, Yunus Emre'nin vefatının 700. yılı olması sebebiyle UNESCO, 2021 yılını anma ve kutlama yıl dönümleri kapsamına aldı. Ardından Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, 2021'in ocak ayında genelge yayınlayarak 2021 yılının "Bizim Yunus" ve "Dünya Dili Türkçe"

adlarıyla anılmasını sağladı. Bu kapsamda yurt içinde ve yurt dışında etkinliklerin yapılması için kampanyanın tertiplenmesine karar verildi. Türk edebiyatının en güçlü şairlerinden Yunus Emre, 1241-1321 yılları arasında yaşadı ve Türk şiir dilinin yüksek düzeyde ilk örneklerini sundu. Türk tasavvuf edebiyatının en büyük şairi kabul edilen Yunus Emre'nin şiirleri, 700 yılı aşkın bir süredir dilden dile dolaşıyor. 2021 yılının Yunus Emre yılı ilan edilmesiyle birlikte yıl boyunca tiyatrodan baleye, konferanslardan şiir akşamlarına kadar onlarca etkinliğe imza atıldı. Türkiye'de yapılan etkinliklerin dışında, Yunus Emre Enstitüsünün (YEE) temsilciliklerinin bulunduğu onlarca ülkede de Yunus Emre etkinlikleri düzenlendi. Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler ve STK'lar tarafından da yüzlerce program gerçekleştirildi. Bu faaliyetlerden bazılarını sizler için derledik:

-Yunus Emre ve Türkçe Yılı Münasebetiyle Türkçe Şûrası

Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Türkiye Yazarlar Birliği, Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği iş birliğiyle düzenlenen "Yunus Emre ve Türkçe Yılı Münasebetiyle Türkçe Şûrası", 26-27 Kasım 2021 tarihlerinde ASBÜ Sümerbank Binası Toplantı Salonunda gerçekleştirildi. Programın tüm oturumları ASBÜ YouTube kanalından canlı olarak yayınlandı. 2021 yılının "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" ilan edilmesi sebebiyle Üniversitemiz ev sahipliğinde düzenlenen "Türkçe Şûrası", Türkçenin tarihsel sürecini değerlendirmek, güncel sorunlara dair tespit, değerlendirme ve çözüm önerileri sunmak amacıyla gerçekleştirildi. Rektör Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği (TDED) Genel Başkanı Ekrem Erdem, Yunus Emre Enstitüsü Başkan Yardımcısı Kutalmış Yalçın ve Türkiye Yazarlar Birliği Şeref Başkanı Mehmet Doğan'ın açış konuşmalarıyla başlayan program, iki gün süresince farklı alanlarda Türkçenin değerlendirildiği oturumlarla devam etti. Programda iki gün boyunca 14 oturumla; dil felsefesi, konuşma dili, edebiyat dili, dil bilgisi, eğitim-öğretim dili, akademi dili, ilahiyat dili, tıp dili, tercüme dili, hukuk dili, medya dili gibi farklı temalar çerçevesinde Türkçe değerlendirildi. Programın ikinci günü; Prof. Dr. H. İbrahim Delice'nin oturum başkanlığında yürütülen "Dil Bilgisi" oturumuyla başladı. Ardından oturum başkanlığını Prof. Dr. Rıdvan Canım'ın yaptığı "Eğitim-Öğretim Dili" oturumu düzenlendi. Programın "Akademik Dil-Akademinin Dili-İlim Dili" temalı oturumu, Prof. Dr. Ünal Çamdalı'nın oturum başkanlığında yürütüldü. Ardından Prof. Dr. Ali Osman Kurt'un oturum başkanlığında "Din/İlahiyat Dili" oturumu yapıldı. Prof. Dr.

Hakan Türkçapar oturum başkanlığında "Tıp Dili" oturumu, Prof. Dr. Hamza Zülfikar başkanlığında da "Batı Kaynaklı Kelimeler ve Tercüme Dili" oturumu gerçekleştirildi. Programda son olarak Prof. Dr. H. Yücel Başdemir'in oturum başkanlığında "Haberleşme-Medya Dili" ve "Hukuk Dili-Kanunların Dili" oturumları yapıldı. Program Rektörümüz Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan ve Türkiye Yazarlar Birliği Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan'ın kapanış konuşmalarıyla sona erdi. İki gün süren "Yunus Emre ve Türkçe Yılı Münasebetiyle Türkçe Şûrası" programının tüm oturumlarını ASBÜ YouTube kanalından izleyebilirsiniz.

-"YTB Türkçe Ödülleri"

Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB), yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızı Türkçe yazmaya teşvik etmek için "YTB Türkçe Ödülleri" yarışmasını düzenledi. Bu yarışmayla aynı zamanda Türk diasporasına özgü edebiyat alanında yeni açılımları teşvik etmek ve Türk diasporası içerisinde yazın alanındaki yetenekleri keşfedip onları yayın dünyasıyla buluşturmak da amaçlanıyor. Türkçenin doğru, düzgün, güzel ve yaygın bir şekilde kullanılması hedefiyle farklı alanlarda düzenlenen program, 2021 yılında "YTB Türkçe Ödülleri Yunus Emre Özel" ismiyle yapıldı.

-"Tercihim Türkçe Projesi"

Saraybosna Yunus Emre Enstitüsü (YEE) tarafından bu yıl dokuzuncusu düzenlenen "Çocuk Şenliği Programı", nisan ayında Kovid-19 önlemleri çerçevesinde çevrim içi olarak yapıldı. Bosna Hersek'te YEE tarafından 2011-2012 eğitim öğretim yılından beri sürdürülen "Tercihim Türkçe Projesi" kapsamında Bosna Hersek devlet okullarında Türkçe öğrenen öğrencilerin bir araya geldiği programda, 6500 öğrenci buluştu. Yunus Emre yılı dolayısıyla Türkçe öğrenen öğrenciler Yunus Emre'nin şiirlerini, ilahilerini söyleyerek performans gösterdi. Bosna Hersek genelinde düzenlenen "Yunus Emre ve Ayvaz Dede" resim yarışması ile lise ve üniversite öğrencilerine yönelik olarak düzenlenen "Yunus Emre ve Hoşgörü" temalı kompozisyon yarışmasının sonuçları da programda ilan edildi.

-"Türk Edebiyatına Çevrim İçi Bir Yolculuk"

Berlin ve Viyana Yunus Emre Enstitüsü, "Türk Edebiyatına Çevrim İçi Bir Yolculuk" başlıklı bir konferans serisi düzenledi. "13. ve 14. Yüzyıl Klasik Türk Edebiyatı" konulu konferans serisinde Türk akademisyenlerin

katılımıyla Türk edebiyatının kökeni, önemli dönüm noktaları ve Anadolu'daki gelişim süreci ele alındı. Haziran ayında Türkçe ve Almanca olarak yapılan konferans yoğun ilgi gördü. Yönetimini Kırklareli Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ertuğrul Karakuş'un yaptığı konferansı, Aksaray Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Bünyamin Taş sundu. Türkçe ve anında Almanca çevirisiyle enstitülerin sosyal medya mecralarından yayınlanan konferansta, Batı Türkçesinin Anadolu'da nasıl bir edebiyat diline dönüştüğünden bahsedildi. Oğuzların konuştuğu Batı Türkçesinin Doğu Türkçesine nazaran daha geç bir dönemde edebiyat dili olarak geliştiğini ifade eden Taş, buna rağmen Yunus Emre gibi bir mucizenin erken dönemlerde yer aldığını vurguladı. Türk edebiyatının kökeni, gelişimi, aruzun benimsenmesi, Anadolu'daki serüveni gibi önemli dönüm noktalarının ele alındığı konferansın Almanca olarak da yayınlanması, ilgiyi daha da artırdı.

-Yunus Emre ve Eckhart

Köln Yunus Emre Enstitüsü, aynı dönemde düşünceleriyle bulundukları topluma ve dünyaya ışık tutan tasavvuf ve halk şairimiz Yunus Emre ile Alman teolog Meister Eckhart'ı anmak için bir etkinlik düzenledi. Haziran ayında yapılan etkinlikte iki şahsiyetin sevgi kavramı üzerine düşünceleri konuşuldu. İslam ve Hristiyan tasavvufunda sevgi konulu etkinlik, Köln-İstanbul Kardeş Şehir Derneği iş birliğinde düzenlendi. Moderatörlüğünü İpek Sirena Krutsch'ın üstlendiği etkinliğe, Köln Üniversitesi Öğretim Üyesi ve Thomas Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Andreas Speer ve Viyana Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Abdullah Takım konuk oldu.

-Yunus Emre Şiirler' seçkisi hazırlandı

Yunus Emre Enstitüsü, klasik kemençe virtüözü Derya Türkan ile özel bir çalışmaya imza attı. Çalışma kapsamında bütün dijital müzik platformlarında yayınlanmak üzere 'Yunus Emre Şiirler' seçkisi hazırlandı. Yunus Emre'nin vefatının 700. yılına özel hazırlanan projede, Derya Türkan tarafından birbirinden değerli eserler listeye alındı. Enstitünün sosyal medya hesaplarında "#YunusEmreyiDinliyorum", "#IchHöreYunusEmre" etiketiyle paylaşılan müzik listesi; milyonlarca abonesi olan Spotify, Apple Music ve SoundCloud gibi uluslararası dijital müzik platformlarında erişime sunuldu.

-Yunus Dizeleri İspanya'da Yankılandı

İspanya'nın Granada şehrinde düzenlenen Uluslararası Granada Festivali'nde 11 Temmuz gecesi verilen konserde, Yunus Emre'nin dizeleri

yankılandı. Türk müziği konserinde Yunus'un bestelenen eserleri ve klasik saz semailerinden oluşan bir repertuara yer verildi. Konser, Madrid Yunus Emre Enstitüsü tarafından düzenlendi. Yunus Emre'nin şiirlerinden segâh, hicaz, saba ve hüseyni makamlarında bestelenen 12 ilahinin seslendirildiği konserde, İspanyolcaya tercüme edilen şiirlerden de örnekler okundu. İspanya merkezli Labyrinth Ensemble müzik topluluğuna hanende olarak Madrid Yunus Emre Enstitüsü Müdürü Ersin Adıgüzel eşlik etti. Endülüs döneminde bir kervansaray olarak inşa edilen ve günümüzde kültür-sanat programlarına ev sahipliği yapan Corral del Carbón'da gerçekleştirilen konser, büyük ilgi gördü.

-Macaristan'da İsmi Meydana Verildi

Budapeşte Yunus Emre Enstitüsünün (YEE) girişimiyle Yunus Emre'nin ismi Macaristan'ın Zigetvar kentinde bir meydana verildi. Meydanda düzenlenen törene; YEE Başkanı Prof. Dr. Şeref Ateş, Zigetvar Belediye Başkanı Dr. Peter Vass, Türk Konseyi Macaristan Temsilcilik Ofisi Direktörü Büyükelçi Prof. Dr. Janos Hovari, Budapeşte YEE Müdürü Mustafa Aydoğdu ve çok sayıda davetli katıldı. Törende konuşan Ateş, vefatının üzerinden 700 yıl geçmesine rağmen Yunus Emre'nin düşüncelerinin ve kullandığı Türkçe'nin bütün dünyada yeniden ilgi gördüğünü belirtti.

-Tek kişilik oyun: Bizim Yunus

Ankara Devlet Tiyatrolarının hazırladığı, Sönmez Atasoy'un yazıp Mustafa Kurt'un yönettiği, oyunculuğunu Alpay Ulusoy'un yaptığı "Bizim Yunus" isimli oyun, TRT 2'de 17 Nisan'da yapılan canlı yayının ardından 17 Nisan-14 Ağustos 2021 tarihleri arasında Ankara, Antalya, Adana, İzmir, Konya, Bursa, Trabzon, Alanya ve Balıkesir'de, ilgili şehirlerin Devlet Tiyatroları ve belediyeleri işbirliğiyle, ulusal ve uluslararası çok sayıda festivalde ve ilgili şehirlerin oyun programları kapsamında sahnelendi.

-'Yunus'la Yürürken'

Trabzon Devlet Tiyatroları tarafından hazırlanan "Yunus'la Yürürken" Kamyon Tiyatrosu oyunu, 3 Ağustos- 14 Ağustos günleri arasında Alanya, Ankara, Eskişehir, Bilecik, Kütahya, Uşak, Afyonkarahisar, Burdur, Isparta ve Balıkesir'in farklı ilçelerinde sahnelendi.

-İki Yeni Eser

Yunus Emre Enstitüsü (YEE), "Yunus Emre Seçkisi" ve "Risâletü'n-Nushiyye" adlarını taşıyan iki yeni eser yayınladı. Prof. Dr. Erdoğan Boz

tarafından hazırlanan eserlerde, Türk insanının gönlünde en diri haliyle mevcudiyetini koruyan Yunus'un, tasavvufi öğretiyi estetik biçimde ortaya koyması gözler önüne seriliyor. "Yunus Emre Seçkisi" adı verilen eser, Risâletü'n-Nushiyye ve Divan'dan seçmeleri içeriyor. Eserin ilk bölümünde Risâletü'n-Nushiyye'den 28 şiir, ardından gelen bölümde ise Divan'dan 44 şiir yer alıyor. Yalnızca dilcileri, edebiyatçıları ve ilahiyatçıları değil toplumun bütün katmanlarını ilgilendiren "Risâletü'n-Nushiyye" adlı eserde sabrın, alçak gönüllülüğün ve doğruluğun önemi vurgulanıyor. Eser, özgün metin, çeviri yazılı metin ve günümüz Türkçesine aktarılmış metinlerden oluşuyor. Enstitü, yakın zamanda Yunus Emre'nin Divan'ını da ilgililere sunmayı, 3 değerli eseri İngilizce, Çince, Rusça, Arapça, Fransızca, İspanyolca ve Almanca gibi çeşitli dillere çevirmeyi hedefliyor.

-Yunus'un Nefesi Sevgi Dili Konseri

Azez Yunus Emre Enstitüsünde "Yunus'un Nefesi Sevgi Dili Konseri" adıyla bir konser düzenlendi. Konser, "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" kapsamında düzenlendi. Konser, kültür-sanatın ve zeytin ağacıyla simgeleşen kadim barış rüzgârını Yunus'un veciz mısralarıyla yeniden Azez ve Afrin'de yaşayan halka taşıdı. Azez Yunus Emre Enstitüsü Konferans Salonunda 18 Şubat 2021'de gerçekleşen konserde Türk ve Suriyeli sanatçılardan oluşturulan sekiz kişilik müzik grubu sahne aldı. Konserin ilk bölümünde Türk halk ozanı ve mutasavvıfı Yunus Emre'nin birçok farklı makamda bestelenen ilahilerine yer verildi. Sonrasında Mesud Cemil'e ait nihavent saz semaisi icra edildi. Konserin ikinci bölümünde ise Arap dünyasının kadim eserlerinden oluşan bir repertuar ile konser müzik şölenine dönüştü.

- Yunus Emre, Vefatının 700. Yılında 700 Hatim ile Anıldı

2021 UNESCO "Yunus Emre Anma ve Kutlama Yılı" ve Cumhurbaşkanlığımızın Genelgesi ile 2021 "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" kapsamında Vefatının 700. Yılında 700 Hatim ile Yunus Emre'yi Anma Programı Mihalıççık ilçesinde bulunan Yunus Emre Külliyesi'nde gerçekleştirildi. Programa Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş, Vali Erol Ayyıldız, Eskişehir Milletvekilleri Prof. Dr. Emine Nur Günay, Metin Nurullah Sazak, Eskişehir Cumhuriyet Başsavcısı Murat İrcal, Mihalıççık Kaymakamı Onur Aykaç, İl Müftüsü Bekir Gerek ile çok sayıda davetli katıldı.

-Yunus Emre Sofraları

TİKA Başkanlığı tarafından 2021 Ramazan ayında Yunus Emre Sofraları ile 87 ülkede 1 milyona yakın kişi ile Ramazan ayının bereketini paylaşılmış, dil, din, ırk ayrımı gözetmeksizin Anadolu'dan Yunus'un, Hacı Bektaş'ın ve Ahi Evran'ın selamlarıyla Ramazan ayına özel hazırlanan ikramlar dağıtıldı.

-"Nizami'den Yunus'a: Birlik ile Bakmak"

Bakü Yunus Emre Enstitüsü, Azerbaycan Milli Konservatuarı Güzel Sanat Okulu öğrencilerinin rol aldığı "Nizami'den Yunus'a: Birlik ile Bakmak" isimli oyunu Uluslararası Muğam Merkezi'nde sahneledi. Türkiye'nin Bakü Büyükelçisi Doç. Dr. Cahit Bağcı, KKTC Bakü Temsilcisi Növber Ferit Veçhi, Hırvatistan'ın Bakü Büyükelçisi Branko Zebiç, Polonya'nın Bakü Büyükelçisi Rafael Poborski, farklı ülkelerin yabancı misyon temsilcileri ve Azerbaycanlı milletvekillerinin seyrettiği "Nizami'den Yunus'a: Birlik ile Bakmak" isimli oyunda Nizami Gencevi ve Yunus Emre'nin felsefeleri ve düşünceleri anlatıldı.

-"Senfoni ile Yunus Emre İlahileri"

Yunus Emre'nin vefatının 700. yılı anma etkinlikleri kapsamında Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası tarafından "Senfoni ile Yunus Emre İlahileri" konseri gerçekleştirildi. 8 Haziran 2021'de Mimar Sinan Açıkhava tiyatrosunda gerçekleştirilen konserde orkestraya şef Eray İnal ve solistler Murat Irkılata, Eray Cinpir, Ufuk Yürüç ve Serkan Kocadere eşlik etti. Türkiye'nin Bakü Büyükelçisi Doç. Dr. Cahit Bağcı, etkinlikte yaptığı konuşmada 2021'i UNESCO'nun, vefatının 700. yıl dönümü dolayısıyla "Yunus Emre Yılı", Türkiye'nin "Yunus Emre ve Türkçe Yılı", Azerbaycan'ın ise doğumunun 880. yıl dönümü münasebetiyle "Nizami Gencevi Yılı" ilan ettiğini hatırlattı.

-"Uluslararası Türkçe Konuşma Kulübü"

2021 Yunus Emre ve Türkçe yılı çerçevesinde; Seul, Tokyo, Nursultan ve Kuala Lumpur'daki Yunus Emre Enstitülerince "Uluslararası Türkçe Konuşma Kulübü" düzenlendi. T.C. Cumhurbaşkanlığı ve UNESCO tarafından Yunus Emre'nin vefatının 700. yıldönümüne ithafen ilan edilen "2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı" kapsamında çevrim içi ortamda gerçekleştirilen etkinlikte farklı ülkelerden Türkçe konuşan birçok katılımcı bir araya geldi.

-"Yunus Emre'nin Vefatının 700. Yıl Dönümü Anısına Uluslararası Türkçenin Yazı Dili Oluşu Sempozyumu"

12-14 Temmuz 2021 tarihleri arasında Cumhurbaşkanlığı himayelerinde "Yunus Emre'nin Vefatının 700. Yıl Dönümü Anısına Uluslararası Türkçenin Yazı Dili Oluşu Sempozyumu" düzenlendi. Sempozyum kapsamında 12 Temmuz 2021 tarihinde Türk Dil Kurumunun 89. kuruluş yıl dönümü kutlandı. Törenin açış konuşmaları öncesinde TÜRKSOY ve Ankara Olgunlaşma Enstitüsü iş birliği ile 'Yunus Emre Gel Gör Beni Sergisi' açıldı. Açılış bildirisini sunan Türkolojinin 100 yıllık çınarı Prof. Dr. Zeynep KORKMAZ'a doğum günü anısına plaket verildi. Sempozyum kapsamında TÜRKSOY iş birliği ile 'Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü'nün 30. Yılı ve Türk Dünyası'nda Türkoloji Özel Oturumu' ve Anadolu Mektebi Vakfı Başkanı Prof. Dr. Sami GÜÇLÜ ile Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanı Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ'in katılımıyla 'Anadolu Mektebi Öğrencileri: Yunus Emre Paneli' düzenlendi. Yunus Emre ve eserleri etrafında şekillenen sempozyum kapsamında Türkiye dâhil 10 ülkeden 55 bildiri sunuldu.

-Yunus Emre Yılı Etkinlikleri Dijital Ortamda Buluştu.

Yunus Emre Enstitüsü (YEE), Türk dili ve kültürünün en önemli şahsiyetlerinden Yunus Emre'nin vefatının 700. yıl dönümü olması münasebetiyle yurt içi ve yurt dışında birçok faaliyete imza attı. UNESCO ve akabinde Cumhurbaşkanlığımız tarafından 2021 yılının "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" olarak ilan edilmesiyle birlikte YEE; bu özel yılda Yunus Emre'yi tüm dünyaya tanıtma faaliyetlerini, kurduğu yeni web sitesiyle güçlendiriyor. Temel amacı Türkiye'yi, Türk dilini ve kültürünü tanıtırken dünya insanları ile bağ kurmak olan Enstitü, bu misyonundan hareketle Yunus Emre'ye ithaf ederek gerçekleştirdiği etkinliklerini yunusemreyili.com web adresinde bir araya getirdi. Enstitü, Kültür ve Turizm Bakanlığı koordinasyonunda düzenlenen bu faaliyetlerin yanı sıra ülke genelinde kamu kurum ve kuruluşları tarafından düzenlenen faaliyetlerin aralarında bulunduğu tüm etkinlikleri de tek bir çatı altında topladı. Yunus Emre Yılı kapsamında yapılan faaliyetlerin yanı sıra yıl içinde yapılacak olan faaliyetlere de yer verilen web sitesi, sitede toplanan bilgilerle yapılacak katalog çalışması ile kalıcı hâle getirilecek. Yunus Emre çizimleriyle renklendirilen sitede Yunus Emre'nin konu edildiği çift dil seçenekli kısa filmler, tiyatro, edebiyat, Türk el sanatları ve müzik alanında eserler yer alıyor. Sitede ayrıca alan uzmanlarının Yunus Emre'yi anlattıkları videolara da yer veriliyor.

-Çizgilerle Yunus Divanı

Ünlü çizer Hasan Aycın Yunus Emre Divanı'ndan seçilen 60 şiiri çizgileriyle yorumladı. Çizgiler, resmettikleri şiirlerle birlikte Yunus Emre Enstitüsü tarafından albüm olarak basılacağı gibi yurt dışındaki Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerinde de sergilenecek.

2021 Hacı Bektaş Veli Yılı ilan edildi: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2021 yılının "Hacı Bektaş Veli Yılı" olarak kutlanmasına ilişkin genelge yayımladı. Erdoğan, Resmi Gazete'de yer alan genelgede, düşünce ve öğretileriyle asırlardır sevgi, hoşgörü, birlik, beraberlik ve barışı öğütleyen Hacı Bektaş Veli'nin vefatının 750. yılı olan 2021 yılının, UNESCO tarafından anma ve kutlama yıl dönümleri arasına alındığını hatırlattı. Erdoğan: "İnsanları saygı ve hoşgörü çerçevesinde bir arada kardeşçe yaşamaya çağıran Hacı Bektaş Veli'nin hem ülkemiz hem de dünya için ne denli büyük bir değer olduğunun güçlü bir biçimde vurgulanması, kıymetli düşüncelerinin gelecek nesiller tarafından anlaşılıp benimsenmesi amacıyla 2021 yılı boyunca yurt genelinde ve yurt dışında etkinlikler düzenlenmesine karar verilmiştir." ifadelerini kullandı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, bu kapsamda düzenlenecek etkinliklerin Kültür ve Turizm Bakanlığı koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yürütüleceğini ifade ederek, bu etkinliklerden Cumhurbaşkanlığınca belirleneceklerin Cumhurbaşkanlığı himayesinde yapılabileceğini duyurdu. Etkinliklere ilişkin logo, afiş, duyuru, davetiye, ilan ile benzeri belge ve görsel dokümanların Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından ilgili kurumlarla birlikte belirleneceğini, kurumsal kimliğe uygun şekilde kullanılacağını aktaran Erdoğan, "Gerçekleştirilecek proje ve etkinliklere ait giderler ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca karşılanacaktır. Bu çerçevede yıl boyunca tertiplenecek etkinliklerin en iyi şekilde gerçekleştirilebilmesi için ihtiyaç duyulacak her türlü destek, yardım ve kolaylığın tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca geciktirilmeksizin öncelikli olarak yerine getirilmesi hususunda bilgilerini ve gereğini rica ederim." ifadelerini kullandı.

2021 Hacı Bektaş Veli Yılı Etkinlikleri: Düşünce ve öğretileriyle sevgi, birlik, beraberlik ve barış öğütleyen Hacı Bektaş Veli, vefatının 750. yılında birçok il ve ilçede çeşitli etkinliklerle anıldı. Bu yıl 58. Ulusal, 32. Uluslararası Hacı Bektaş Veli Anma Törenleri ve Kültür Sanat Etkinlikleri, 16-22 Ağustos günlerinde Hacıbektaş Belediyesi ve Anma Kurulu ile Alevi-Bektaşi Kurumlarının katılımı ve desteği ile icra edildi. Milli

Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler,kamu kurumları ile STK'lar tarafından da yüzlerce program gerçekleştirildi. Yapılan faaliyetlerden bazılarını sizler için derledik:

-"İnsanlığın Özü Pir Veli'nin Sözü: Sevgi, Barış, Kardeşlik"

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 4 Ağustos 2021 tarihinde "İnsanlığın Özü Pir Veli'nin Sözü: Sevgi, Barış, Kardeşlik" temasıyla Hacı Bektaş Veli'nin Vefatının 750. Yıl Dönümü Anma Etkinliği Nevşehir'de gerçekleştirildi. UNESCO tarafından Hacı Bektaş Veli'nin Vefatının 750. Yıl Dönümünün UNESCO 2021 Anma ve Kutlama Programına alınmış ve ardından Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın yayınladığı genelge ile 2021 yılının Hacı Bektaş Veli Yılı ilan edilmişti. Bu vesilesiyle Hacı Bektaş Veli, vefatının 750. Yıldönümünde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın öncülüğünde UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, Nevşehir Valiliği, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Nevşehir Belediyesi iş birliğinde Hacı Bektaşi Veli Müzesi'nde uluslararası katılımlı törenle anıldı. Anma Etkinliğine Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri ERSOY, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Sayın İbrahim KALIN, Kültür ve Turizm Bakanı Yardımcısı Sayın Ahmet Misbah DEMİRCAN, İçişleri Bakan Yardımcısı Sayın Muhterem İNCE, UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Başkanı Prof. Dr. M. Öcal OĞUZ ve Başkan Vekili Büyükelçi Deniz ÇAKAR, birçok büyükelçi, milletvekili, vali, ilçe belediye başkanı ile kaymakamın yanı sıra Alevi-Bektaşi toplumunun temsilcileri katıldı. Açılış konuşmaları Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri ERSOY, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim KALIN, Nevşehir Valisi İnci SEZER BECEL, Nevşehir Belediye Başkanı Dr. Mehmet SAVRAN, Hacıbektaş Belediye Başkanı Arif Yoldaş ALTIOK ve UNESCO Türkiye Millî Komisyonu Başkanı Prof. Dr. M. Öcal OĞUZ tarafından gerçekleştirildi. UNESCO 40. Genel Konferans Başkanı Büyükelçi Ahmet Altay CENGİZER video mesajı dinlendi ve konuşmaların ardından özel sahne performanslarıyla program sona erdi.

-Hacı Bektaş-ı Veli Binlerce İstanbulluyla Anıldı

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) organizasyonuyla Yenikapı Etkinlik Alanı'nda düzenlenen Serçeşme Hünkâr Hacı Bektaş Veli Festivali, İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun katılımıyla dün başladı. Bugünkü etkinliklere onur konuğu olarak CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu ve eşi Selvi Kılıçdaroğlu katıldı. Başkan Ekrem İmamoğlu ve eşi Dilek İmamoğlu'nun ev sahibi olarak yer aldığı etkinlikte, CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu, İYİ Parti İstanbul İl Başkanı Buğra Kavuncu,

Alevi Bektaşi Federasyonu (ABF) Genel Başkanı Pir Hüseyin Güzelgül, CHP ve İYİ Parti milletvekilleri, STK'ların temsilcileri, İBB bürokratları ile binlerce İstanbullu yer aldı.

- NEVÜ/SBE Dergisi 'Hacı Bektâş Veli Özel Sayısı' Yayınladı

Cumhurbaşkanlığının 2021/3 sayılı Genelgesiyle 2021 yılının Hacı Bektaş Veli Yılı olarak kutlanmasına karar verilmesi ve UNESCO tarafından 'Hacı Bektaş Veli'nin Vefatının 750. Yıl Dönümü' 2021 UNESCO Anma ve Kutlama Yıl Dönümleri arasına alınması münasebetiyle Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (NEVÜ)'de düzenlenen etkinlikler kapsamında NEVÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (SBE) tarafından hazırlanan NEVÜSBE Dergisi, 'Hacı Bektaş Veli Özel Sayısı' yayınladı. Hacı Bektaş Veli'nin 'inanç, ahlak, hoşgörü, sevgi ve saygıyı esas alan' felsefesinin gelecek nesiller tarafından anlaşılıp benimsenmesi amacıyla 2021 Yılında NEVÜ'de düzenlenen etkinlikler kapsamında çıkarılan NEVÜSBE Dergisi 'Hacı Bektaş Veli Özel Sayısı'nın hayırlı olması temennilerinde bulunan Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (NEVÜ) Rektörü Prof. Dr. Semih Aktekin, "Bir milleti millet yapan temel unsurların başında kültür yer almaktadır. Kültür, toplumun kimlik kazanmasında toplumsal değerlerin gelecek kuşaklara aktarılmasında önemli bir yer teşkil etmektedir. Türk Milleti kendi kültürel değerlerini zenginleştiren tarihte birçok kıymetli kişilik yetiştirmiştir. Bunlardan birisi de topluma öğretileriyle yol gösteren, bir ışık gibi milleti aydınlatan Hacı Bektaş Veli'dir. Adını, ekol olmuş bir düşünce insanı olan Hacı Bektaş Veli'den alan üniversitemizin; akademik olarak Hacı Bektaş Veli'nin eserlerini, dünya görüşünü ve günümüze olan etkilerini araştırmak ve elde ettiği araştırma sonuçlarını paylaşmak en önemli amaçları arasındadır. Bu kapsamında NEVÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü (SBE) tarafından hazırlanan NEVÜSBE Dergisi 'Hacı Bektâş Veli Özel Sayısı'nın bilimsel literatüre, Türkiye ve dünya kültürüne derin katkılar sunacağına inanıyor, özel sayının yayınlanmasını sağlayan dergi yönetimine, bilim kurullarına, makale gönderen bilim insanlarına, emeği geçenherkese şahsım ve üniversitem adına teşekkür ediyorum" dedi. İlk sayısı 2011 yılında yayınlayan ve yılda 4 sayı olarak (Mart, Haziran, Eylül ve Aralık) yayın hayatına devam eden NEVÜ_SBE Dergisi, Ulakbim TR Dizin, ScientificIndexing Services, InfoBase Index, Open AcademicJournals Index, ASOS Index, SparcIndexing, JGate, International Institute of OrganizedResearch (I2OR), JournalFactor ve SOBIAD veri tabanlarında da taranıyor. Tarandığı indeksleri sürekli arttırmayı hedefleyen Nevşehir

Hacı Bektaş Veli Üniversitesi (NEVÜ) Sosyal Bilimler Enstitüsü (SBE) dergisi, 'Açık erişim politikası' benimseyerek içeriğini tüm kullanıcılara ücretsiz olarak sunuyor.

- Hacı Bektaş-ı Veli'nin vefatının 750. Yılı

Hacı Bektaş-ı Veli, vefatının 750. yılında Bahçelievler'de anıldı. Törende Cem töreni ve semah yapıldı. Nurettin Topçu Kültür Merkezi'nde düzenlenen programda Hacı Bektaş-ı Veli'nin hayatı anlatıldı.

- Bolu'da Hacı Bektaş-I Veli Yılı Kutlama Etkinliği Düzenlendi

Bolu Valisi Ahmet Ümit, Mustafa Çizmecioğlu Anadolu Lisesi öğretmenleri ve öğrencileri tarafından hazırlanan 2021 Hacı Bektaş-ı Veli Yılı kutlama programına katıldı. Bolu Bilim ve Sanat Merkezi Konferans Salonu'nda düzenlenen etkinliğe; Bolu Valisi Ahmet Ümit, Bolu Cumhuriyet Başsavcısı Ahmet Bektaş, Bolu Belediye Başkan Yardımcısı Ahmet Yılmaz, İl Emniyet Müdürü Sadettin Aksoy, İl Jandarma Komutanı Jandarma Kıdemli Albay Haluk Saygılı, İl Milli Eğitim Müdürü Dr. Cemil Sarıcı, daire müdürleri, öğretmenler, öğrenciler ve vatandaşlar katıldı.

2021 Yılı 'Ahi Evran Yılı' Olarak İlan Edildi: Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2021 yılının "Ahi Evran Yılı" olarak kutlanmasına ilişkin genelge yayımladı. Erdoğan, Resmi Gazete'de yayımlanan genelgede, Anadolu'da ahilik teşkilatının kurucusu, esnaf ve sanatkâr zümresinin piri olarak kabul edilen, çok yönlü bir ilim ve fikir insanı Ahi Evran'ın, ahilik teşkilatı ile sosyal, iktisadi ve siyasi hayata yön verdiğini, Anadolu'nun vatanlaşmasında, Osmanlı Devleti'nin kuruluşunda ve bir cihan devleti olmasında büyük rol oynadığını, tefsir, hadis, fıkıh, kelam ve tıp alanlarında derin bir âlim, tasavvuf yolunda yüksek makam sahibi bir veli olduğunu hatırlattı. Kardeşliğe, cömertliğe, yiğitliğe, fedakârlığa, ahlaka, akla, bilime ve sanata dayanan, kaliteli üretimin ve adil paylaşımın esas alındığı ahilik teşkilatının Anadolu'da birliğin, beraberliğin ve kardeşliğin mayasını oluşturduğuna dikkati çeken Erdoğan, ahilerin, "Hakka hizmet, halka hizmet" anlayışıyla uzun yıllar Anadolu'da ticaretin ve sanat dallarının gelişmesinde, barış ve huzurun tesisinde önemli roller üstlendiğine işaret etti. Ahilik teşkilatının, geçmişte sosyal ve ekonomik hayati yönlendirdiği gibi günümüzdeki birçok sosyal ve iktisadi kuruluşun oluşumunda ve şekillenmesinde de büyük pay sahibi olduğunu belirten Erdoğan, şunları kaydetti: "Doğumunun 850. yılı olan 2021 yılı, UNESCO tarafından anma ve kutlama yıl dönümleri arasına alınan Ahi Evran'ı ve yüzlerce yıldır bu topraklarda Ahilik geleneğini

yaşatmış tüm esnaf ve sanatkarlarımızı rahmetle yad etmek, bilginin hikmetle, ticaretin ahlakla buluştuğu Ahilik müessesini dünya milletlerine en doğru şekilde anlatmak, bu kutsal emaneti sonraki nesillere aktarmak amacıyla 2021 yılı boyunca yurt genelinde ve yurt dışında etkinlikler düzenlenmesine karar verilmiştir. Bu kapsamda düzenlenecek etkinlikler Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yürütülecektir. Söz konusu etkinliklerden Cumhurbaşkanlığınca belirlenecekler Cumhurbaşkanlığı himayesinde yapılabilecektir. Etkinliklere ilişkin logo, afiş, duyuru, davetiye, ilan ve benzeri belge ve görsel dokümanlar mezkur Bakanlık tarafından ilgili kurumlarla birlikte belirlenecek kurumsal kimliğe uygun şekilde kullanılacaktır. Gerçekleştirilecek proje ve etkinliklere ait giderler ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca karşılanacaktır. Bu çerçevede yıl boyunca tertiplenecek etkinliklerin en iyi şekilde gerçekleştirilebilmesi için ihtiyaç duyulacak her türlü destek, yardım ve kolaylığın tüm kamu kurum ve kuruluşlarınca geciktirilmeksizin öncelikli olarak yerine getirilmesi hususunda bilgilerini ve gereğini rica ederim."

2021 Yılı 'Ahi Evran Yılı' Etkinlikleri: Doğumunun 850. yılı olan 2021 yılı, UNESCO tarafından anma ve kutlama yıl dönümleri arasına alınan Ahi Evran'ı ve yüzlerce yıldır bu topraklarda Ahilik geleneğini yaşatmış tüm esnaf ve sanatkârları yad etmek, bilginin hikmetle, ticaretin ahlakla buluştuğu Ahilik müessesini dünya milletlerine en doğru şekilde anlatmak, bu kutsal emaneti sonraki nesillere aktarmak amacıyla, 2021 yılı boyunca yurt genelinde ve yurt dışında etkinlikler düzenlenmesine karar verildi. Türk Dünyası Parlamenterler Vakfı (TDPV) tarafından şiir, resim, masal/öykü, deneme, makale, senaryo, kısa film ve çizgi karakter kategorilerinde, "Uluslararası Ahilik ve Ahi Evran Yarışmaları" düzenlendi. Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler, kamu kurumları ile STK'lar tarafından da yüzlerce program gerçekleştirildi. Yapılan faaliyetlerden bazılarını sizler için derledik:

-"2021 UNESCO Ahi Evran Anma Yılı Ahi Evran İzinde Esnaf Buluşması"

Bu yıl 34.'sü düzenlenen Ahilik Haftası Kutlamaları "2021 UNESCO Ahi Evran Anma Yılı-Ahi Evran İzinde Esnaf Buluşması" programı, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla gerçekleştirildi. Cacabey Meydanında Saygı Duruşu ve İstiklal Marşımızın okunmasının ardından Mehteran Bölüğü konseri ile başlayan Ahilik

Haftası programında Ahilikte Kalfalıktan Ustalığa geçişi sembolize eden Şed Kuşatma Töreni gerçekleştirildi. Ardından TOBB Başkanı Sayın Rıfat Hisarcıklıoğlu, TESK Genel Başkanı Sayın Bendevi Palandöken ve TESKOMB Başkanı Sayın Abdulkadir AKGÜL, Ticaret Bakanı Sayın Mehmet MUŞ ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından açılış konuşmaları yapıldı.

- Bolu'da "Ahi Evran Yılı" Kutlamaları Yapıldı

Bolu'da "2021 Ahi Evran Yılı" tarihi Yukarı Çarşı'da düzenlenen etkinlikte kutlandı. Etkinlik, Ak Parti Bolu Milletvekili Arzu Aydın, Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan, İl Müdürü Dr. Cemil Sarıcı, il protokolü, esnaflar, öğrenciler ve vatandaşların katılımıyla yapıldı. İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nce Yıldırım Beyazıt Camii önünde düzenlenen programda AK Parti Bolu Milletvekili Arzu Aydın ve Bolu Belediye Başkanı Tanju Özcan, örste, çekişle demir dövdüler. Etkinlikte, Ahilik ve esnaf duası yapıldı, çorba ikram ve simit ikram edildi.

- Kayseri'de Yılın Ahileri Kaftanlarını Giydi

Tarihi Kayseri Kalesi'nde Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği tarafından düzenlenen Ahilik Haftası programında 2021 yılı ahilerine kaftan giydirildi. Her yıl geleneksel olarak kutlanmakta olan Ahilik Haftası kutlamaları çerçevesinde Kayseri Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği tarafından 2021 yılı ahilerine 'Kaftan Giydirme Töreni' düzenlendi. Tarihi Kayseri Kalesi'nde düzenlenen program saygı duruşunda bulunulması ve İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başladı. Programın açılışında konuşan Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkan Vekili Ahmet Erkan; Ahi Evran'ın emanetini gelecek nesillere aktarmak için yıl boyunca etkinliklerin düzenleneceğini ifade ederek, "Bildiğiniz üzere cumhurbaşkanlığı kararıyla 2021 yılı 'Ahi Evran Yılı' olarak kutlanması kararlaştırılmıştır. Doğumunun 850. yılı olan 2021 yılında Ahi Evran'ı anmak, ahilik müessesesini en doğru şekilde anlatmak ve kutsal emaneti sonraki nesillere aktarmak amacıyla yıl boyunca ülke genelinde çeşitli etkinlikler düzenlenecektir. Biz de bu yıl Ahilik Haftası'nı 13-19 Eylül 2021 tarihleri arasında kutlayarak ilimizin ahisi, kalfası ve çırağını ödüllendireceğiz. Onun öncesinde Ahilik Kutlama Komitesi olarak belirlenen 2021 yılı ahilerine kaftan giydirme ve plaket töreni yapmaya karar verildi. Yılın ahisi seçilen esnaf ve sanatkârımızı tebrik ediyorum» dedi. Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatif Başkanı Mustafa Alan ise; «Ahi Evran'ı anlatmaya değil anlamaya geldik. Hakikaten

anlamamız gereken bir insan. Sadece esnaf ve sanatkârın temsilcisi değil bir Allah dostu» ifadelerini kullandı.

- Kırşehir'den Tüm İllere Ahi Sancağı Gönderilecek

Ahilik Haftası kutlamaları kapsamında bu yıl Kırşehir'den yola çıkarılacak Ahi sancakları, 80 ile götürülerek tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecek. Kırşehir Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanı Bahamettin Öztürk, AA muhabirine, "Ahiliğin başkentinin Kırşehir olduğunu söyledi. Ahilik Haftası kutlamalarının her yıl Kırşehir merkezli olarak Türkiye'nin her yerinde gerçekleştirildiğini belirten Öztürk, bu yıl kutlamaların eylül ayının üçüncü haftasında daha coşkulu ve heyecanlı şekilde yapılacağını ifade etti.

-"Anadolunun Manevi Mimarları"

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü UNESCO 2021 yılını ayrı ayrı "Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre ve Ahi Evran Yılı" ilan etmesiyle evrensel boyuttaki düşünce ve öğretileriyle asırlardır sevgi, hoşgörü, birlik ve barışın simgeleri olan Türk büyükleri Bozok üniversitesinde düzenlenen sempozyumla anıldı.

- İBB'den Yunus Emre, Ahi Evran ve Hacı Bektaş Veli sempozyumu

4-5 Aralık tarihlerinde İstanbul Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda gerçekleşen sempozyumda Ahi Evran, Hacı Bektaş ve Yunus Emre'nin düşünceleri, ortaya çıktığı tarihsel bağlamlar ve sonraki yüzyıllar üzerindeki etkileri tartışıldı.

'Diriliş Şairi' Ahmet Sezai Karakoç Vefat Etti(16 Kasım 2021): Edebiyat dünyası bir büyük değerini daha kaybetti. Yazın ve düşün dünyasının en önemli isimlerinden şair, yazar ve mütefekkir Sezai Karakoç İstanbul'da yaşama veda etti. Adı "Diriliş" düşüncesi ve dergisi ile özdeşleşen Karakoç 88 yaşındaydı. 88 yaşında hayata veda eden usta edebiyatçının cenazesi, ikindi namazını müteakip Şehzadebaşı Camiinde on binlerce kişinin katıldığı cenaze namazının ardından caminin haziresine defnedildi.

TYB İstanbul Şubesi Öncülüğünde Gerçekleştirilen 13. İstanbul Edebiyat Festivali'nde Sezai Karakoç anlatıldı: AKM'de başlayan ve 7 gün süren Sezai Karakoç temalı 13. İstanbul Edebiyat Festivali başarıyla tamamlandı. 20 Aralık'ta başlayan festival, TYB İstanbul Şubesi Kızlarağası Medresesi'nde 26 Aralık'a kadar devam etti. 13. İstanbul Edebiyat Festivali'nin son derece canlı geçtiğini, bir cuma

namazı kadar ruh üflediğini ifade etmek gerekir. Festivalde Sezai Karakoç ve şiiri çeşitli boyutlarıyla anlatıldı. Etkinlikleri, Sultanbeyli Belediyesi sosyal medyadan canlı yayınladı. Açılışa Sayın Prof. Dr. Nabi Avcı, Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Sayın Ahmet Misbah Demircan, İl Millî Eğitim Müdürümüz Sayın Levent Yazıcı, Sultanbeyli Belediye Başkanı Sayın Hüseyin Keskin katıldı. 13'üncü İstanbul Edebiyat Festivalinde paydaş olarak yer almaktan duydukları memnuniyeti dile getiren İl Millî Eğitim Müdürümüz Levent Yazıcı, eğitim ortamlarının kültür ve sanatla buluşmasının önemli olduğunu, bu farkındalığı sağlayan herkese eğitim camiası adına teşekkür ettiklerini söyledi. Program, açılış konuşmaları ile başladı. Karakoç'un Türk İslam Düşünce Tarihi'nin en önemli ve en etkili yazarlardan biri olduğunu dile getiren Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Ahmet Misbah Demircan, Sezai Karakoç'un, Türk İslam düşünce tarihinin en önemli, en etkili ve karizmatik, çok yönlü insanlarından biri olduğunu dile getirdi ve şöyle devam etti: "Vefatının hemen ardından entelektüel yazarlarımız, düşünürlerimiz, edebiyatçılarımız onun yamacında bir festivalde bir araya gelmeye çok hevesli oldular. Sezai Karakoç bir Necip Fazıl gibi bir Nurettin Topçu gibi artık temel düşünürlerimizden, klasik şahsiyetlerimizden biri olarak daha nice yıllar fikir dünyamıza ışık tutmaya devam edecek." Sultanbeyli Belediye Başkanı Hüseyin Keskin ise yedi gün boyunca dolu dolu bir festival gerçekleşeceğini söyledi. Bütün kültür dostlarının bu festivalden yararlanmasını istediğini ifade eden Keskin, "13'üncüsü düzenlenen İstanbul Edebiyat Festivalimizi Türkiye Yazarlar Birliği İstanbul Şubesi ve Sultanbeyli Belediyesi öncülüğünde Kültür ve Turizm Bakanlığımızın ve İl Milli Eğitim Müdürlüğümüzün de destekleriyle Atatürk Kültür Merkezi'nde bugün itibariyle başlatmış olduk. Yedi gün boyunca İstanbul'da bir rüzgâr esecek. Bu rüzgârdan başta biz olmak üzere bütün kültür dostlarının faydalanmasını diliyoruz. Aynı zamanda Sultanbeyli'yi özellikle liselerimizde şairlerimizi, yazarlarımızı ve edebiyatçılarımızı gençlerimizle buluşturmuş olacağız. Böylelikle yedi gün dolu dolu bir festival gerçekleşmiş olacak" dedi. Türkiye Yazarlar Birliği İstanbul Şube Başkanı Mahmut Bıyıklı açıklamasında, ''İstanbul Edebiyat Festivali 13 yıldır İstanbullularla buluşmaya devam ediyor. Edebiyat festivalimizin bu yılki teması Diriliş ve Edebiyat. Rahmet-i Rahman'a uğurladığımız Sezai Karakoç anısına gerçekleştirdiğimiz bu festivalde üstadın farklı cepheleri, eserleri üzerinde incelemelerde bulunan, edebiyat araştırmacısı olarak gördüğümüz, tanıdığımız kim varsa onlarla birlikte yedi gün boyunca program devam edecek. Sezai Karakoç malumunuz

olduğu üzere çok yönlü bir festival olacak. Festivalin şehrimize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum." ifadelerini kullandı. Öte yandan açılış programında, 13'üncü İstanbul Edebiyat Festivali ödülleri de sahiplerini buldu. "Sezai Karakoç'un Düşünce Ufukları" eseriyle Mehmet Erdoğan'a, "Sabah Yıldızı" eseriyle Mustafa Kirenci'ye, "Çağdaş Mesnevinin Peşinde" eseriyle Dr. Gökhan Tunç'a çeşitli ödüller verildi. "Dirilişin Yapıtaşları" eseriyle Dr. Münire Kevser Baş'a ise ödülünü İl Millî Eğitim Müdürü Levent Yazıcı verdi. Festivalin açılışında Sezai Karakoç anısına Selahattin Kocaarslan'ın sunuşuyla Nabi Avcı "Diriliş Neslinin Mimarı Sezai Karakoç" konferansını gerçekleştirdi. Ardından İbrahim Sadri Diriliş Şairi Sezai Karakoç'un ölümsüz eserlerini seslendirdi. Festivalin kalan günlerinde ise Türkiye Yazarlar Birliği İstanbul Şubesi- Kızlarağası Medresesi'nde farklı oturumlarla festival devam etti. Festival kapsamında; yazarlar Sultanbeyli'deki okullarda öğrencilerle buluştu.

Avrupa Yılın Müzesi Ödülleri'nde Türkiye'den Üç Müze: Avrupa Yılın Müzesi Ödülleri sahiplerini buldu. Türkiye'den üç müze ödüle değer bulundu. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılan duyuruyla 'Avrupa Yılın Müzesi Ödülleri'nde Türkiye'den üç müzenin ödüle layık görüldüğü açıklandı. Troya Müzesi, Odunpazarı Modern Müzesi ve Bayburt Kenan Yavuz Etnografya Müzesi 'Avrupa Yılın Müzesi Ödülleri'nde ödül sahibi oldular. Kültür ve Turizm Bakanlığı ödüllerle ilgili yazılı açıklamada bulundu. Açıklamaya göre Avrupa Konseyi'nin himayesinde Avrupa Müze Forumu (EMF) tarafından her yıl verilen en uzun soluklu ve en saygın müzecilik ödülleri olan 'Avrupa Yılın Müzesi Ödülleri' sahiplerini buldu. Troya Müzesi, 2020 Yılı Avrupa Yılın Müzesi Özel Ödülü'nün sahibi oldu. Troya Müzesi'nin hemen ardından aynı kategoride '2021 Yılı Avrupa Yılın Müzesi Özel Ödülü' Odunpazarı Modern Müzesi'nin oldu. Bakanlığın yaptığı açıklamada "Tebrikler Troya, tebrikler Odunpazarı Modern Müzesi. Bayburt Kenan Yavuz Etnografya Müzesi de aynı yarışmada '2021 Silletto Ödülü'nü aldı." denildi.

Ali Günvar'a İtalya'da 'En İyi Şiir' Ödülü: İtalya'da ünlü şair Renato Filippelli adına verilen 'Tulliola Renato Filippelli' ödülleri kapsamında yapılan değerlendirmede Ali Günvar'ın 'Soneler' kabı 'Türkçe yazılmış en iyi şiir kitabı' ödülüne layık görüldü. İtalya'nın ünlü şairi Renato Filippelli adına 20 yılı aşkın bir süredir düzenlenen ödüllerde bu yıl Türk şair Ali Günvar'ın 'Soneler' kitabı da ödüllendirildi. Filippelli ödüllerinde daha önce Türkiye'den şair Osman Öztürk aynı ödüle layık görülmüştü. Önemli

hukuk ve devlet adamlarına ödül veren, uluslararası edebiyatçıların da ödüllendirildiği 'Tulliola Renato Filippelli Uluslararası Şiir Ödülü'nün bu yılki sahipleri açıklandı. Türkiye'den şair Ali Günvar son kitabı 'Soneler' ile yabancı kategorisinde 'Türkçe yazılmış en iyi şiir kitabı' ödülüne layık görüldü. 1980 kuşağı şairlerinden Günvar'ın 'Soneler'i Şubat 2021'de Ötüken Neşriyat tarafından okura sunuldu.

TRT Ortak Yapımı 'Quo Vadis, Aida?' En İyi Film Seçildi: Avrupa Film Ödülleri'nde bu yıl "en iyi film" ödülüne Srebrenitsa'da katliamını anlatan "Quo Vadis, Aida?" filmi layık görüldü. Avrupa Film Akademisi tarafından düzenlenen 34. Avrupa Film Ödülleri töreni bu yıl koronavirüs salgını sebebiyle çevrim içi yapıldı. "En iyi film" ödülüne layık görülen yönetmen Jasmila Zbanic'in "Quo Vadis, Aida?" adlı filmi törende 2 ödül daha aldı. Zbanic "en iyi yönetmen" dalındaki ödülü alırken, "Quo Vadis, Aida?" filmindeki rolüyle Jasna Duricic de "en iyi kadın oyuncu" dalında ödüle layık görüldü. Yönetmen Zbanic ödülü, Srebrenitsalı anne ve kadınların yanı sıra öldürülen babalara, eşlere ve oğullara adadığını söyledi. "En iyi erkek oyuncu" dalındaki ödülü "The Father" filmindeki rolüyle Anthony Hopkins alırken, en iyi senaryo dalındaki ödülü de "The Father" filminin senaristleri Florian Zeller ve Christopher Hampton'e verildi. "En iyi komedi" dalındaki ödül Yngvild Sve Flikke'nin yönettiği "Ninjababy" filmine verildi. Törende "en iyi belgesel" ve "en iyi animasyon" dallarında Jonas Poher Rasmussen'in yönettii "Flee" filmi ödüle layık görülürken, Danimarkalı yönetmen Susanne Bier de dünyada Avrupa sinemasına katıklarından dolayı onurlandırıldı. Avrupa Film Ödülleri, "Avrupa'nın Oscarları" olarak kabul ediliyor.

Kültürel Miras Taşıyıcısı 606 Ustaya Tanıtma Kartı Verildi: Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcılarını Değerlendirme Kurulu, bu yıl 606 ustaya "Sanatçı Tanıtma Kartı" verilmesini kararlaştırdı. Geleneksel sanatları ve sanatçıları desteklemek, yeni ustalar yetiştirmek amacıyla her yıl düzenlenen Somut Olmayan Kültürel Miras Taşıyıcılarını Değerlendirme Kurulu, çalışmalarını tamamlandı. Akademisyenler, uzmanlar ve miras taşıyıcılarından oluşan kurul, geleneksel el sanatlarından Türk süsleme sanatlarına, müzikten geleneksel tiyatroya, ozanlık geleneğinden edebiyata kadar birçok alanda yüzlerce sanatçıyı değerlendirdi. İcra ettiği sanatla ilgili geleneksel ve tarihi bilgiye sahip, alanında belli bir olgunluğa erişmiş, geleneğinden koparmadan icra ettiği sanata ilişkin yeni teknikleri de uygulayabilen 606 ustaya, «Sanatçı

Tanıtma Kartı» verilmesi kararlaştırıldı. Araştırma ve Eğitim Genel Müdürü Okan İbiş, Türkiye genelinde bugüne dek belirli şartları taşıyan, alanında yetkin 4 bin 376 sanatçıya, Sanatçı Tanıtma Kartı verdiklerini, bu yıl tamamlanan kurul çalışmaları neticesinde eklenen 606 sanatçıyla da Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi'ne kayıtlı sanatçı sayısının 4 bin 982'ye yükseldiğini söyledi. Tanıtma kartı sahibi sanatçılar, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen sergi, festival ve kültür günleri gibi etkinliklere gönderilerek destekleniyor, böylelikle geleneksel sanatların tanıtılması sağlanıyor.

TRT Ortak Yapımı 'İki Şafak Arasında' İtalya'da En İyi Film Seçildi: Selman Nacar'ın yönettiği, Burak Çevik ve Diloy Gülün'ün yapımcılığını üstlendiği TRT Ortak Yapımı "İki Şafak Arasında", İtalya'da düzenlen, 39. Torino Film Festivali'nde ödüle layık görüldü. 26 Kasım-4 Aralık tarihleri arasında İtalya'nın Torino kentinde düzenlenen ve ana yarışmasında 12 filmin yer aldığı festivalde "En İyi Film" ödülü, "İki Şafak Arasında" filminin oldu. Festival jürisi filme ödül verme gerekçesi olarak, "Olağanüstü yazma ve yönetmenlik becerileriyle inandırıcı bir hikaye anlatmayı başaran, güldüren, duygulandıran ve şaşırtan bir film. Akıllıca, ağırbaşlılıkla yönetilen ve yeni bir büyük yeteneği ortaya çıkaran, olgun bir film." değerlendirmesinde bulundu. 2019 yılının temmuz ve ağustos aylarında Uşak'ta dört haftada çekilen film, Kadir'in fabrikasında bir işçinin yaralanmasının ardından hayallerini, ailesini ve yaralanan işçinin eşini etkileyecek ahlaki çıkmazını konu alıyor.

Münir Nurettin Selçuk Vefatının 40. Yılında Anıldı: Münir Nurettin Selçuk vefatının 40. yılında anıldı. İstanbul'da Dede Efendi Evi'ndeki etkinliğe Selçuk'un yakınları ile müzikseverler katıldı. Ünlü bestekârın torunu Nükhet Sirel, dedesinin bazı özel eşyalarını Dede Efendi Evi'ne teslim etti. Klasik Türk müziğinin önde gelen isimlerinden Bestekâr Münir Nurettin Selçuk, vefatının 40›ıncı yılında İstanbul›da anıldı. Müzikseverlerce Zeytinburnu'daki Dede Efendi Evi'nde "40 Yılın Ardından Münir Nurettin Selçuk" etkinliği düzenlendi. Katılımcılar arasında ünlü bestekârın torunu Nükhet Sirel de vardı. Sirel, dedesinin çeşitli eşyalarını Dede Efendi Evi'ne teslim etti. Sirel, "Bunların arasında meşhur tambur var. Kaftanlar var. Kaftanlar İran Şahı tarafından hediye edilmiş. Kendi kullandığı papyonları, evrakları ve resimleri var. Bütün bunların burada en iyi şekilde değerlendirileceğine inanıyorum. Çünkü Dede Efendi Evi, klasik Türk sanat müziğinin bir müzesi bir kültürü haline gelmekte. Onun

bir parçası olacağı için çok mutluyum" dedi. Münir Nurettin Selçuk'un onarılan tamburu Dede Efendi Evi'nde sergilenecek. Münir Nurettin Selçuk Türk müzik tarihinde, Osmanlı'dan cumhuriyete geçiş döneminin en önemli isimlerden biri olarak görülüyor. Anma programında ünlü bestekârın eserlerinin seslendirildiği konser de verildi.

Şinasi'nin Mezar Yeri Tespit Edildi: Tanzimat döneminin ve Osmanlı yenileşme hareketinin önemli simalarından, yeni şiirin ve Türk edebiyatında akılcılığın ilk temsilcisi şair ve gazeteci İbrahim Şinasi'nin mezarının bulunduğu yer, Mehmet Dilbaz tarafından ortaya çıkarıldı. Dilbaz, belgeler ve 19. yüzyıl sonu ile 20. yüzyıl başında çekilen fotoğraflar ışığında Beyoğlu'nda Ayaspaşa Mezarlığı olarak kullanılan bir bölgenin var olduğunu, fakat daha sonraki dönemlerde imara açılarak parça parça yok edildiğini, hatta 1930'lu yıllarda mezarlar taşınmadan üzerlerine binaların yapıldığını ve Osmanlı'ya ait tarihî eser niteliğindeki kıymetli mezar taşlarının da yapıların temellerinde kullanıldığını dile getiriyor. Türk edebiyatının önemli isimlerinden biri olan ve ilk Türkçe özel gazeteyi çıkaran İbrahim Şinasi de 1871'de 45 yaşında vefat ettiğinde, şimdilerde artık ortada olmayan Ayaspaşa Mezarlığı'na defnedilmişti. Dilbaz, Şinasi'nin mezarının tam olarak Alman Konsolosluğu karşısındaki Ayaspaşa Palas'ın altında kaldığını ifade ediyor. Dilbaz, yeni ulaşılan belgelerde Şinasi'nin na'şının hariciye nazırının konağının tam karşısına defnedildiğinin kayıtlı olduğunu ve artık mezar yerinin meçhul olmadığını vurguluyor. 1930'lu yıllarda Beyoğlu'nun bu bölgesinde rantın artmasıyla mezarlıkların nakli bile beklenmeden üstlerine apartmanlar inşa edilmiş ve belli ki Şinasi'nin mezarı da bu yapılaşmaya kurban gitmiş. Dönemin şartları içerisinde, tarihimizin bir parçası olan Şinasi ve varsa diğer isimlerin kabirlerinin bir başka yere taşınması da akla gelmemiş ya da buna ihtiyaç hissedilmemiş. Bu arada, mezar yeri bilinmeyen başka önemli simaların olduğunu da hatırlatalım! *(Merve Uygun/Dergâh Dergisi)*

Mısır Apartmanı'nda Hatıra Evi: Bu yıl İstiklal Marşı'nın kabulünün 100. yılı. Bu vesileyle hem Mehmet Akif Ersoy hem de İstiklal Marşı bağlamında etkinlikler yapılıyor, dosyalar hazırlanıyor. Bu etkinliklerin en önemlilerinden biri de İstiklâl Marşı'nın kabulünün 100. yılına denk gelen günde, 12 Mart'ta gerçekleştirildi. Mehmet Âkif Ersoy'un hayatının son dönemini yaşadığı Mısır Apartmanı'ndaki dairesi hatıra evi olarak ziyarete açıldı. Mısır Apartmanı İstanbul'un ilk betonarme yapılarından biridir. Mısır eyaleti yöneticilerinden Abbas Halim Paşa

tarafından 1910 yılında mimar Hovsep Aznavuryan'a yaptırılmıştır. Kişisel konak olarak inşa edilmiş olsa da daha sonra Paşa'nın varisleri tarafından katlara ayrılmak suretiyle apartmana dönüştürülür. 111 yıllık tarihî apartmanın pek çok önemli isme ev sahipliği yaptığı bilinmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Mehmet Akif Ersoy Hatıra Evi" olarak düzenlenen daire, İstiklal Marşı'nın 100. yıl kutlamalarında yapılan bir açılışla ziyaretçilere kapılarını açtı. Dairenin ilk odası Mehmet Akif Ersoy Kitaplığı olarak tasarlandı ve ziyaretçiler bu kitapları inceleme ve okuma imkânına sahip. Şiir odası, belgesel odası ve Mehmet Akif Ersoy'un hayatına dair kesitlerin yer aldığı dijital sergileme alanları da bulunuyor. Ayrıca Mehmet Akif Ersoy'a ait fotoğraflar, gözlüğü, saati, kitapları, eserlerinin orijinal basımları, vefatının ardından adına basılan pulu, zarfı ve paraları sergilenen eşyalar arasında. Mehmet Akif Ersoy Mısır'dan döndükten sonra bu eve yerleşti ve 27 Aralık 1936'da Mısır Apartmanı'ndaki dairesinde hayata veda etti. Hatıra Evi Akif 'in anılarını yaşatırken, ziyaretçilerine Akif 'i daha yakından tanıma imkânı sunuyor ve ziyaretçilerini milli şairimizin dünyasında bir yolculuğa çıkarıyor. *(Merve Uygun/Dergâh Dergisi)*

SİNEMA

Covid 19 pandemisi önlemleri kapsamında kapalı olan sinema salonları, 2021'in Temmuz ayı itibariyle açıldı. Boxoffice Türkiye'den edindiğimiz verilere göre, 2021 yılında sinema salonlarının açık olduğu süre boyunca sinemaya giden izleyici sayısı 12 milyon 147 bin kişi oldu. 2021 yılında 203'ü yeni olmak üzere toplam 278 film vizyona girdi. Bu yıl, toplam izleyici sayısı, pandeminin ilk yılı olan 2020'ye göre 5 milyon daha az. 2020 yılında toplam izleyici sayısı 17 milyon 415 bin olmuştu. İzleyici rakamları pandemi öncesiyle kıyaslandığında ise oldukça düşük kaldı. 2019 yılında vizyona 404 yeni film girerken, toplam izleyici sayısı 58 bin 702 kişi olmuştu. Ülkemizde tüm zamanların en çok izlenen yabancı filmi olma unvanını elde eden Spider-Man: No Way Home'un zirvede olduğu listede aksiyon filmlerinin yoğunluğu dikkat çekiyor. En çok izlenen ilk on filmden 6'sı aksiyon filmi, bunların 4 tanesi ise Marvel filmleri. En çok izlenen ilk 10 filmde yalnızca üç yerli film yer alıyor, ilk yirmi filmi ele aldığımızdaysa bu sayı toplam 5 oluyor. 2021 yılının en çok izlenen filmlerinde aksiyon filmlerinden sonra başı animasyon filmler çekiyor. Disney gibi büyük film şirketlerinin animasyon filmlerinin yanı sıra,

yerli animasyon filmi İstanbul Muhafızları da listenin sonlarında da olsa kendisine yer buluyor. 2021, salgın koşullarına rağmen çevrimiçi yerine neredeyse bütün festivallerin yüz yüze yapıldığı bir yıl oldu. İstanbul Film Festivali, Antalya Altın Portakal Film Festivali, Boğaziçi Film Festivali, Ankara Film Festivali, Adana Altın Koza Film Festivali ve son olarak Aralık ayında yapılan Malatya Film Festivali filmlerin kimi zaman açık havada kimi zaman da sinema salonlarında izlenebildiği festivaller oldular. Bu festivallerin neredeyse hepsinde 10 uzun metraj filmin yarışmalı gösterimi yapıldı. Ulusal film yarışması olanı bu altı film festivalinin herhangi birinde ilk defa gösterilen 2021 çıkışlı toplam 26 film oldu. Emre Kayış'ın "Anadolu Leoparı", Semih Kaplanoğlu'nun "Bağlılık Hasan", Necip Çağhan Özdemir'in "Bembeyaz", Hakkı Kurtuluş ve Melik Saraçoğlu'nun "Birlikte Öleceğiz", Ali Tansu Turhan'ın "Diyalog", Selman Nacar'ın İki Şafak Arasında, Cemil Ağacıkoğlu'nun Kafes, Tayfun Pirselimoğlu'nun "Kerr", Ferit Karahan'un "Okul Tıraşı", Nazlı Elif Durlu'nun "Zuhal", Sinan Sertel'in "İçimdeki Kahraman", Erkan Tahhuşoğlu'nun "Koridor", Muhammet Çakıral'ın "Lacivert Gece", Ahmet Toklu'nun, "Pota", Aydın Orak'ın "Sabırsızlık Zamanı", Çağıl Bocut'un "Sardunya", Tufan Taştan'ın "Sen Ben Lenin" Levent Çetin'in "Ali'nin Tabiatı", Emre Akay'ın "Av", Uluç Bayraktar'ın "9,75", Nisan Dağ'ın "Bir Nefes Daha", Barış Sarhan'ın "Cemil Şov", Erdal Rahmi Hanay'ın "Fuad", Mehmet Ali Konar'ın "Zîn ve Ali'nin Hikâyesi", Cem Özay 'ın "Af" ve Emre Erdoğdu'nun "Beni Sevenler Listesi" filmleri 2021 yılında Türkiye'deki festivallerde ilk gösterimi yapılan filmler oldu. Bu yıl sinema alanında verilen ödülleri ve bazı önemli haberleri sizler için derledik.

İstanbul Film Festivali Ödülleri: 40. İstanbul Film Festivali'nde uluslararası ve ulusal yarışmalarda toplam 45 film yarıştı. Gecede Uluslararası ve Ulusal Yarışma Altın Lale ödüllerinin yanı sıra, Ulusal Yarışma En İyi Yönetmen, Jüri Özel Ödülü, En İyi Kadın Oyuncu, En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Senaryo, En İyi Görüntü Yönetmeni, En İyi Kurgu ve En İyi Özgün Müzik ödülleri takdim edildi. Ödül töreninde ayrıca Ulusal Kısa Film ve Ulusal Belgesel Yarışması, Seyfi Teoman En İyi İlk Film Ödülü ve Uluslararası Sinema Eleştirmenleri Federasyonu (FIPRESCI) ödüllerinin kazananları da açıklandı.

Ulusal Kısa Film Yarışması

En İyi Kısa Film – Suçlular / Serhat Karaaslan (Türkiye, Fransa, Romanya)

Mansiyon – Sürgünde Bir Yıl / Malaz Usta (Türkiye)

Ulusal Belgesel Yarışması

En İyi Belgesel – Anima / Yusuf Emre Yalçın (Türkiye)

Mansiyon – Nosema / Etna Özbek (Türkiye)

Mansiyon – Rüzgâr Tayı / Sidar İnan Erçelik (Türkiye)

Uluslararası Yarışma

Altın Lale – Madalena / Madiano Marcheti (Brezilya)

Jüri Özel Ödülü – Bekâretin Sonu / Death of a Virgin, and the Sin of Not Living / George Peter Barbari (Lübnan)

Nemesis / Thomas Imbach (İsviçre)

Ulusal Yarışma

Altın Lale En İyi Film – Beni Sevenler Listesi / Emre Erdoğdu

Jüri Özel Ödülü – Onat Kutlar anısına – Sen Ben Lenin / Tufan Taştan

En İyi Yönetmen – Fikret Reyhan (Çatlak)

En İyi Senaryo Ödülü – Çatlak / Fikret Reyhan

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü – Asiye Dinçsoy (Dirlik Düzenlik) & İlayda Elif Elhih (Sardunya)

En İyi Erkek Oyuncu Ödülü – Halil Babür (Beni Sevenler Listesi)

En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü – Orçun Özkılınç (Sardunya)

En İyi Kurgu Ödülü – Evren Luş (Cemil Şov)

En İyi Özgün Müzik Ödülü – Deniz Cuylan, Brian Bender (Av)

Seyfi Teoman En İyi İlk Film Ödülü

En İyi İlk Film – Sardunya / Çağul Bocut

FIPRESCI Ödülleri

Uluslararası Yarışma – Bekâretin Sonu / Death of a Virgin, and the Sin of Not Living / George Peter Barbari (Lübnan)

Ulusal Yarışma – Çatlak / Fikret Reyhan

Altın Portakal Ödülleri: 58. Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde, Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nda En İyi Film Ödülü, Ferit Karahan'ın yönettiği "Okul Tıraşı" filmine gitti. İşte, 58. Antalya Altın Portakal Film Festivali›nden kazananlar;

Ulusal Yarışma

En İyi Film: Okul Tıraşı

Dr. Avni Tolunay Jüri Özel Ödülü: İki Şafak Arasında

Behlül Dal En İyi İlk Film Ödülü: Anadolu Leoparı (Emre Kayış)

En İyi Yönetmen: Tayfun Pirselimoğlu (Kerr)

En İyi Senaryo Ödülü: Ferit Karahan, Gülistan Acet (Okul Tıraşı)

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Nihal Yalçın (Zuhal)

En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Hayrullah Tarhan Karagöz (Kafes)

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü: Nezaket Erden (İki Şafak Arasında) - Özay Fecht (Kafes)

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülü: Erdem Şenocak (İki Şafak Arasında)

En İyi Görüntü Yönetmeni: Özgür Eken (Bağlılık Hasan)

En İyi Müzik: Nikos Kypourgos (Kerr)

En İyi Kurgu: Ferit Karahan, Sercan Sezgin, Hayeday Safiyari (Okul Tıraşı)

En İyi Sanat Yönetimi: Billur Turan (Anadolu Leoparı)

Cahide Sonku Ödülü: Ezgi Baltaş, Feride Çiçekoğlu

Sinema Yazarları Derneği (SİYAD) Ödülü: Bembeyaz (Necip Çağhan Özdemir)

Film-Yön En İyi Yönetmen Ödülü: Tayfun Pirselimoğlu (Kerr)

Uluslararası Yarışma

En İyi Film: Libertad (Clara Roquet)

En İyi Yönetmen: Paz Fabrega (Aurora)

En İyi Kadın Oyuncu: Claudia Grob (The Fam)

En İyi Erkek Oyuncu: Petri Poikolainen (The Blind Man Who Did Not Want To See Titanic)

Ulusal Belgesel Film Yarışması

En İyi Film: Her Şey Dahil (Volkan Üce)

Jüri Özel Ödülü: Bekleyiş (Aslı Akdağ)

Övgüye Değer Film: Acı ve Tatlı (Didem Şahin)

Ulusal Kısa Metraj Film Yarışması

En İyi Film: Siz Biraz Uzak Kaldınız (Elif Refiğ)

Jüri Özel Ödülü: İkinci Gece (Ali Tansu Turhan)

Övgüye Değer Film: Rewşen (Musap Tekin)

Adana Altın Koza Film Festivali Ödülleri: Adana Büyükşehir Belediyesinin düzenlediği 28. Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali kapsamında gerçekleştirilen "Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması"nda ödüller törenle sahiplerini buldu. En iyi film ödülüne, yönetmenliğini Ahmet Necdet Çupur'un yaptığı "Yaramaz Çocuklar " layık görüldü. Festivalde ödüle layık görülen sanatçı ve eserler şöyle:

Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması Ödülleri

En İyi Film Ödülü: Yaramaz Çocuklar (Ahmet Necdet Çupur)

Yılmaz Güney Ödülü: Zin ve Ali'nin Hikâyesi (Mehmet Ali Konar)

Adana İzleyici Ödülü: Sen Ben Lenin (Tufan Taştan)

En İyi Yönetmen Ödülü: Bir Nefes Daha (Nisan Dağ)

En İyi Senaryo Ödülü: Bir Nefes Daha (Nisan Dağ)

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Koridor (Emel Göksu-Ayşe Demirel)

En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Cemil Şov (Ozan Çelik)

En İyi Müzik Ödülü: Cemil Şov (Taner Yücel)

En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü: Koridor (İlker Berke)

En İyi Sanat Yönetmeni Ödülü: Koridor (Berrin Önal)

En İyi Kurgu Ödülü: Yaramaz Çocuklar (Mathilde Van De Moortel-Elif Uluengin-Nicolas Suburlati)

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü: Lacivert Gece (Aslı Bankoğlu)

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülü: Bir Nefes Daha (Eren Çiğdem)

Umut Veren Kadın Oyuncu Ödülü: Bir Nefes Daha (Hayal Köseoğlu)

Umut Veren Erkek Oyuncu Ödülü: Bir Nefes Daha (Oktay Çubuk)

Film Yönetmenleri Derneği En İyi Yönetmen Ödülü: Bir Nefes Daha (Nisan Dağ)

SİYAD Cüneyt Cebenoyan En İyi Film Ödülü: Zin ve Ali'nin Hikayesi (Mehmet Ali Konar)

Kadir Beycioğlu Jüri Özel Ödülü: Dermansız (Hakkı Kurtuluş-Melik Saraçoğlu)

Mansiyon Ödülü: Yaramaz Çocuklar (Zeynep Çupur)

Uluslararası Kısa Film Yarışması Ödülleri

En İyi Film: Tapınak (Murat Uğurlu)

Jüri Özel Ödülü: Amayi (Subarna Das)

Adana Kısa Film Yarışması Ödülleri

En İyi Film: Arasta (Hüseyin Baltacı-Mutlu Kahya)

Jüri Özel Ödülü: Yoksul Adamlar Nasıl Ölür (Serkan Kaçmaz)

Ulusal Öğrenci Kısa Filmleri Yarışması

En İyi Deneysel Film: Sürgünde Bir Yıl (Malaz Usta)

En İyi Belgesel Film: Kış (Berrin Öz)

En İyi Kurmaca Film: Mesafeler (Efe Subaşı)

En İyi Canlandırma: Sudan Çıkmış Balık (Nur Özkaya)

Uluslararası Boğaziçi Film Festivali Ödülleri: 23-30 Ekim tarihleri arasında sinemaseverleri sosyal mesafe kurallarına uyarak sinema salonlarında ağırlayan 9. Boğaziçi Film Festivali'nin, 30 Ekim akşamı gerçekleştirilen ödül töreninde Altın Yunus ödülünü alan isimler belli oldu.

*Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması

En İyi Ulusal Uzun Metraj Film Ödülü: Bağlılık Hasan

En İyi İlk Film Ödülü: Selman Nacar (İki Şafak Arasında)

En İyi Yönetmen Ödülü: Ferit Karahan (Okul Tıraşı)

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Emel Göksu (Koridor)

En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Mücahit Koçak (İki Şafak Arasında)

En İyi Senaryo Ödülü: Semih Kaplanoğlu (Bağlılık Hasan)

En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü: Özgür Eken (Bağlılık Hasan)

En İyi Kurgu Ödülü: Sercan Sezgin, Ferit Karahan Ve Hayedeh Safiyari (Okul Tıraşı)

*Fiyab En İyi Yapımcı Ödülü: Zeynep Koray, Yunus Yunusoğlu, İris Tahhuşoğlu (Koridor)

*Film-Yön En İyi Yönetmen Ödülü: Sinan Sertel (İçimdeki Kahraman)

*Uluslarararası Uzun Metraj Film Yarışması

En İyi Uzun Metraj Film Ödülü: Rıpples Of Lıfe (Wei Shujun)

En İyi Yönetmen Ödülü: Kıro Russo (The Great Movement)

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Nora Raıner-Mıcsınyeı (Thıngs Worth Weepıng For)

En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Gusztav Dıetz (Wıld Roots)

*Jüri Özel Ödülü: Bebıa, My Only Desıre (Juja Dobrachkous)

*Ulusal Ve Uluslararası Kısa Kurmaca Ve Belgesel Yarışması

En İyi Ulusal Kısa Kurmaca Film Ödülü: Akıntı (Arda Ekşigil)

En İyi Ulusal Kısa Belgesel Ödülü: İçtima (Nuray Kayacan Sünbül)

En İyi Uluslararası Kısa Kurmaca Film Ödülü: Neon Phantom (Leonardo Martınellı

En İyi Uluslararası Kısa Belgesel Ödülü: Don't Hesıtate To Come For A Vısıt, Mom (Anna Artemyeva)

Ahmet Uluçay Büyük Ödülü: Dısplaced (Samir Karahoda)

İstanbul Medya Akademisi Genç Yetenek Ödülü Nuri Cihan Özdoğan (Aynı Gecenin Laciverti)

*Bosphorus Film Lab

Pitching Platformu

Trt Ortak Yapım Ödülü: Mevsimlerin Ardından

Yönetmen: Mustafa Kara

Yapımcı: Mustafa Kara, Olena Yershova Yıldız

*Postbıyık Renk Düzenleme Ödülü: Ölü Mevsimi

Yönetmen: Doğuş Algün

Yapımcı: Burak Kaplan

*Work İn Progress Platformu

T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı Özel Ödülü: Bir Tutam Karanfil

Yönetmen: Bekir Bülbül

Yapımcı: Halil Kardaş

*Cgv Mars Film Dağıtım Ödülü: Bars

Yönetmen: Orçun Köksal

Yapımcı: Alara Hamamcıoğlu, Arda Çiltepe, Sinan Kesova

Oscar 2021 Ödülleri: 2021 Oscar Ödül Töreni (93. Akademi Ödülleri) bu yıl dünyanın farklı yerlerinde kurulan stüdyolarda yapıldı.

Nomadland filmi 3 dalda Oscar aldı. Pandemi sebebiyle ödül töreninin yapıldığı mekânda da değişikliğe gidildi. Dolby Theatre binası her sene ödül törenine ev sahipliği yaparken, bu sene sadece yan etkinlikler yapıldı. Ana ödül töreni ise şehrin merkezi tren istasyonunda gerçekleşti.

Ödüle layık görülenler:

En İyi Film: Nomadland

En İyi Erkek Oyuncu: Anthony Hopkins (The Father)

En İyi Kadın Oyuncu: Frances McDormand (Nomadland)

En İyi Yönetmen: Chloé Zhao (Nomadland)

En İyi Uyarlama Senaryo: The Father

En İyi Uluslararası Film: Another Round

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Daniel Kaluuya (Judas And The Black Messiah)

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Youn Yuh-Jung (Minari)

En İyi Özgün Senaryo: Emerald Fennell (Promising Young Woman)

En İyi Saç ve Makyaj Tasarımı: Ma Rainey's Black Bottom

En İyi Kostüm Tasarımı: Ma Rainey's Black Bottom

En İyi Ses: Sound of Metal

En İyi Film Kurgusu: Sound of Metal

En İyi Görsel Efekt: Tenet

En İyi Kısa Film: Two Distant Strangers

En İyi Kısa Animasyon: If Anything Happens I Love You

En İyi Animasyon: Soul

En İyi Özgün Müzik: Soul

En İyi Özgün Şarkı: "Fight For You" (Judas And The Black Messiah)

En İyi Belgesel: My Octopus Teacher

En İyi Kısa Belgesel: Colette

En İyi Sinematografi: Mank

En İyi Yapım Tasarımı: Mank

73. Cannes Film Festivali: Bu yıl 6-17 Temmuz tarihleri arasında düzenlenen 74. Cannes Film Festivali, bugün gerçekleşen bir seremoniyle

sona ererken, bu yılın ödül kazanan isimleri de belli oldu. Geçtiğimiz yıl pandemi dönemi koşullarının olumsuz etkileri sebebiyle iptal edilmek durumunda kaldıktan sonra bu yıl güçlü bir seçki ile geri dönen festivalin Ana Yarışma bölümünde yer alan birbirinden iddialı yapımların arasında, Asghar Farhadi'nin yeni filmi A Hero, Paul Verhoeven imzalı Benedetta, Leos Carax imzalı Annette, Wes Anderson'ın yeni filmi The French Dispatch, François Ozon'un Tout s'est bien passé filmi de vardı. Dikkat çekici filmlerin Altın Palmiye için yarıştığı Ana Yarışma bölümünün Spike Lee başkanlığındaki jürisinde Lee'ye Mati Diop, Maggie Gyllenhaal, Mélanie Laurent, Jessica Hausner, Mylène Farmer, Tahar Rahim, Kleber Mendonça Filho ve Song Kang-Ho eşlik etti. Bu yıl Altın Palmiye'yi Julia Ducournau'nun yönettiği Titane filmi kazandı ve böylece Ducournau, festivalin 74 yıllık tarihi boyunca bu ödülün 1993 yılında kazanan Jane Campion'dan sonra sahibi olan ikinci kadın sinemacı oldu. Spike Lee, ödül töreni esnasında kazananları açıklarken Altın Palmiye ödülünün sahibini sırasından önce anons etti.

*Ana Yarışma

Altın Palmiye: Titane – Julia Ducournau

Grand Prix: A Hero – Asghar Farhadi & Compartment No.6 – Juho Kuosmanen

En İyi Yönetmen: Leos Carax — Annette

En İyi Erkek Oyuncu: Caleb Landry Jones – Nitram

En İyi Kadın Oyuncu: Renate Reinsve – The Worst Person in the World (Verdens verste menneske)

Jüri Özel Ödülü: Memoria – Apichatpong Weerasethakul & Ahed's Knee – Nadav Lapid

En İyi Senaryo: Drive My Car – Ryûsuke Hamaguchi

*Diğer Ödüller

Altın Kamera Ödülü: Murina – Antoneta Alamat Kusijanovic

Kısa Film Dalında Altın Palmiye: All the Crows in the World – Tang Yi

Kısa Film Özel Mansiyon: August Sky (Ceu de Agosto) – Jasmin Tenucci

*FIPRESCI

Ana Yarışma: Drive My Car – Ryûsuke Hamaguchi

Belirli Bir Bakış: Playground (Un monde) – Laura Wandel

Yönetmenlerin 15 Günü: Feathers – Omar El Zohairy

Venedik Film Festivali: 78. Venedik Film Festivali Lido'nun Sala Grande'sinde verilen, Altın Aslan'ın da aralarında bulunduğu ödüllerle sona erdi. Dünyanın en eski film festivali, üst üste ikinci yıl için pandeminin fiziksel bir etkinliği iptal etmesine izin vermedi ve organizatörler, eleştirmenler ve izleyiciler tarafından büyük övgüyle karşılanıp, yoğun ilgi gördü. Bu yıl festivalde, Denis Villeneuve'ün Dune'ü, Ridley Scott'ın The Last Duel'i ve Paolo Sorrentino'nun The Hand of God'ı olmak üzere birçok dünya prömiyerine sahip oldu ve çoğu, izleyiciler tarafından ayakta alkışlandı. Paolo Sorrentino'nun çok kişisel filmi The Hand Of God, Jane Campion'un western filmi The Power Of The Dog, Pablo Larrain'in yıldız Kristen Stewart'lı Spencer'ı şimdiden ses getirmeyi başardı. Geceden, L'Evenement en büyük ödülle ayrılırken, Sorrentino, Almodovar ve Campion gibi usta yönetmenlerin son filmleri ödül kazanmayı başardı. Horizon bölümündeki en iyi filmlerin de onurlandırıldığı gecede, usta oyuncu Roberto Benigni de sahne aldı ve konuşmasıyla büyük alkış topladı. İşte, 78. Venedik Film Festivali'nde kazananların tam listesi.

*Altın Aslan

Audrey Diwan, *L'Evénement*

Gümüş Aslan (Büyük Jüri Ödülü)
Paolo Sorrentino, The Hand Of God

En İyi Yönetmen
Jane Campion, The Power Of The Dog

En İyi Kadın Oyuncu
Penelope Cruz, Parallel Mothers

En İyi Erkek Oyuncu
John Arcilla, *On The Job: The Missing 8*

En İyi Senaryo
Maggie Gyllenhaal, *The Lost Daughter*

Jüri Özel Ödülü
Michelangelo Frammartino, *Il Buco*

Marcello Mastroianni, En İyi Genç Oyuncu Ödülü
Filippo Scotti, *The Hand Of God*

*Horızons

En İyi Film
Laurynas Bareisa, *Pilgrims*

En İyi Yönetmen
Eric Gravel, *A Plein Temps*

Jüri Özel Ödülü
Kiro Russo, *El Gran Movimiento*

En İyi Kadın Oyuncu
Laure Calamy, *A Plein Temps*

En İyi Erkek Oyuncu
Piseth Chhun, *White Building*

En İyi Senaryo
Ivan Ostrochovský, Peter Kerekes: *107 Mothers*

En İyi Kısa Film
Cristóbal León, Joaquín Cociña, *Los Huesos*

Luigi De Laurentiis İlk Film Ödülü

Monica Stan, George Chiper Lillemark, *Imaculat*

Berlin Film Festivali Ödülleri: Bu yıl 71. kez düzenlenen Berlin Film Festivali'nin ödülleri sahiplerini buldu. Ödül törenine Bad Luck Banging or Loony Porn filmi ve Romanyalı yönetmeni Radu Jude damgasını vurdu. Ödül töreni coronavirüs salgın önlemleri çerçevesinde gerçekleştirildi. Bu yılın kazanan filmleri, Haziran ayı içerisinde izlenebilmesi için özel bir etkinlikle halka sunulacak. Ancak 1 Mart ile 5 Mart arasında düzenlenen festivalin gösterimleri çevrimiçi olarak yapıldı. İşte 71. Berlinale'in ödüle layık gördüğü isimler ve filmleri!

Altın Ayı - En İyi Film Ödülü: Bad Luck Banging or Loony Porn

Gümüş Ayı - En İyi Yönetmen Ödülü: Denes Nagy - Natural Light

Gümüş Ayı - Büyük Jüri Ödülü: Wheel of Fortune and Fantasy

Jüri Özel Ödülü: Maria Speth - Herr Bachmann and his Class

Gümüş Ayı - En İyi Oyuncu Performansı: Maren Eggert - I›m Your Man

Gümüş Ayı - En İyi Yardımcı Oyuncu Performansı: Lilla Kizlinger - Forest — I See You Everywhere

Gümüş Ayı - En İyi Senaryo Ödülü: Hong Sangsoo - Introduction

Gümüş Ayı - Sanatsal Katkı Ödülü: Yibran Asuad - A Cop Movie kurgu konsepti

*Encounters Bölümü

En İyi Film: We

Jüri Özel Ödülü: Taste

En İyi Yönetmen: Ramon ve Silvan Zürcher - The Girl and the Spider / Denis Cote - Special Hygiene

Toronto Film Festivali Ödülleri: 46. Toronto Film Festivali Ödülleri sahiplerini buldu. En iyi filmin belirlendiği Halkın Seçimi Ödülü'nü, Kenneth Branagh imzalı Belfast kazandı. Bu yıl 9-18 Eylül tarihleri arasında düzenlenen 46. Toronto Film Festivali sona ererken, bu yılın kazananları da belli oldu. En iyi filmi izleyicilerin belirlediği Toronto Film Festivali'nde bu yıl Dune, Spencer ve Last Night in Soho gibi merakla beklenen yapımların festivalin dijital platformunda gösterilmedikleri için aday olamadığı Halkın Seçimi Ödülü'nü Kenneth Branagh'ın Jamie Dornan'lı yeni filmi Belfast kazandı. İzleyiciyi 1960'lı yılların Kuzey İrlanda'sına götüren filmde Jamie Dornan, Pa isimli karakteri canlandırıyor. Ma isimli karakteri Caitrione Balfe'ın canlandırdığı hikâye, ekonomik orta sınıfa mensup bir aileye ve genç yaştaki oğullarına odaklanıyor. Kenneth Branagh'ın kişisel yaşamından izler taşıyan film, bu ailenin 1960'lı yılların kargaşası içerisinde sürdürdükleri hayatı izleyici ile buluşturuyor. Filmde Judie Dench ise Granny isimli karakteri canlandırıyor. Halkın Seçimi ödülünü kazanan film, bu yılın Oscar yarışında şimdiden önemli bir konuma yerleşti. 46. Toronto Film Festivali Halkın Seçimi Ödülü'nü kazanmayı başaran filmler Oscar yarışında etkili olmalarıyla biliniyor. Geçtiğimiz yıl Chloé Zhao imzalı Nomadland de Toronto Film Festivali'nden büyük ödülü kazanarak ayrılan yapımlar arasında yerini almıştı. Bu yarışta şimdiden yeni bir konum bir diğer film ise Belfast'in yanı sıra, 74. Cannes Film Festivali'nden Altın Palmiye ödülü ile ayrılan Julia Ducournau imzalı Titane oldu. Titane, 46. Toronto Film Festivali'nden Gece Yarısı Çılgınlığı Halkın Seçimi ödülünün kazananı olarak ayrıldı. Öte yandan bu yıl Toronto Film Festivali'nde Kenneth Branagh imzalı Belfast'in kazandığı Halkın Seçimi Ödülü için yapılan oylamada ikinci sırada Shasha Nakhai ve Rich Williamson imzalı Scarborough, üçüncü sırada ise Jane Campion imzalı The Power of the Dog yer aldı.

46. Toronto Film Festivali Ödülleri

Halkın Seçimi: Belfast – Kevin Branagah

Halkın Seçimi-Belgesel: The Rescue – E. Chai Vasarhelyi & Jimmy Chin

Gece Yarısı Çılgınlığı Halkın Seçimi: Titane – Julia Ducournau

Platform Ödülü: Yuni – Kamila Andini

FIPRESCI Jüri Ödülü: Anadolu Leoparı – Emre Kayış

NETPAC En İyi Asya Filmi: Costa Brava, Lebanon – Mounia Akl

En İyi Kanada Filmi: Ste. Anne – Rhayne Vermette

En İyi Kısa Film (Kanada): Angakusajaujuq – The Shaman's Apprentice – Zacharias Kunuk

2020 Changemaker Ödülü: Scarborough – Shasha Nakhai & Rich Williamson

Siyad Ödülleri: 53. SİYAD Ödülleri'nin kazananları, YouTube'dan verilen canlı yayınla açıklandı. Kazananların, önceden çekilen kabul konuşmalarının da izleyiciyle paylaşıldığı töreni Tuğrul Tülek sundu. SİYAD Başkanı Okan Arpaç'ın da bir konuşma yaptığı törende, ödüller açıklanmadan önce aday filmler ve sinemacılar birer videoyla tanıtıldı. Nur Sürer ve Can Candan Onur Ödülü alırken, Ali Koçoğlu Emek Ödülü'nün sahibi oldu.

53. SİYAD Ödülleri'nin kazananları:

En İyi Film: Nasipse Adayız

En İyi Yönetmen: Ercan Kesal / Nasipse Adayız

En İyi Senaryo: Ercan Kesal / Nasipse Adayız

En İyi Kadın Oyuncu: Cemre Ebüzziya / Kronoloji

En İyi Erkek Oyuncu: Ali Atay / Nuh Tepesi

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Selin Yeninci / Nasipse Adayız

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: İnanç Konukçu / Nasipse Adayız

En İyi Kurgu: Nuh Tepesi / Yorgos Mavropsaridis

En İyi Sanat Yönetimi: Bina / Ufuk Bildibay

En İyi Sinematografi: Nuh Tepesi / Federico Casca

En İyi Müzik: Bina / Can Demirci

En İyi Film: Nuh Tepesi

En İyi Belgesel: Mimaroğlu

En İyi Kısa Belgesel: Silivri'den Mektuplar

En İyi Kısa Film: Büyük İstanbul Depresyonu

En İyi Yabancı Film: The Painted Bird

En İyi Çevrim İçi Film: Mank / Netflix

En İyi Fantastik Film: Bina

Londra Film Festivali Ödülleri: Bu yıl 6-17 Ekim tarihleri arasında gerçekleşen 65. Londra Film Festivali'nde ödüller sahiplerini buldu. En İyi Film ödülünü Panah Panahi imzalı Hit The Road kazandı. Bu yıl 65. kez düzenlenen Londra Film Festivali'nde Ana Yarışma bölümünde aralarında Michelangelo Frammartino imzalı Il Buco, Paolo Sorrentino'nun son filmi The Hand of God, Justin Kurzel imzalı Nitram ve Michel Franco'nun yönettiği Sundown gibi filmlerin bulunduğu toplam sekiz film yarıştı. Dün gece düzenlenen törende ödüller sahiplerini buldu. En İyi Film ödülünü İranlı usta sinemacı Jafar Panahi'nin oğlu Panah Panahi'nin ilk uzun metrajlı filmi Hit The Road kazanırken, En İyi İlk Film ödülünü ise Laura Wandel imzalı Playground kazandı. Liz Garbus'un yönettiği Becoming Cousteau En İyi Belgesel seçilirken, Diana Cam Van Nguyen imzalı Love, Dad filmi En İyi Kısa Film ödülünü kazandı.

11. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivalinde Ödüller Sahiplerini Buldu: "Herkes için Adalet" temasıyla, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Şişli Belediyesinin katkılarıyla düzenlenen "11. Uluslararası Suç ve Ceza Film Festivali"nin ödülleri düzenlenen törenle verildi. Uluslararası Altın Terazi Uzun Metraj Film Yarışması kapsamında "En İyi Film" ödülüne "107 Anne" adlı film değer görüldü. Ödül, filmin yönetmeni Peter Kerekes'e iletilmek üzere Festival Başkanı Adem Sözüer›e jüri başkanı Niki Karimi tarafından takdim edildi. Festivalin Uluslararası Altın Terazi Uzun Metraj Film Yarışması jürisi bu yıl ayrıca 2 filme "Özel Ödül" verdi. Yujiro Harumoto'nun yönettiği "Denge" filmi ve Ahmet Necdet Çupur'un yönettiği "Yaramaz Çocuklar" filmlerinin ödülleri jüri üyeleri Mehmet Aslantuğ, Pelin Esmer ve Bohdan Zhuk tarafından açıklandı. Altın Terazi Kısa Metraj Film Yarışması dalında da "En İyi Film" ödülü "Ben İyiyim, Ya Siz?" filmine verildi. Ödül, filmin yönetmeni Molly Manning Walker'a iletilmek üzere festival koordinatörü İzlem Oktay'a jüri başkanı Can Candan tarafından takdim edildi. Bu yıl Altın Terazi Kısa Metraj Film Yarışması'nın "Jüri Özel Ödülü", "Suçlular" filmine layık görüldü. "Öğrenci Jürisi Ödülü" ise "Beyaz İnek İçin Balad" filmine verildi. Filmleri seyreden izleyicilerin oylarıyla belirlenen "Habertürk Seyirci Ödülü" ise "Bembeyaz" filmine değer görüldü.

Uluslararası Dostluk Kısa Film Festivali'nde Ödüller Sahiplerini Buldu: 4. Uluslararası Kızılay Dostluk Kısa Film Festivali'nin En İyi Film

Ödülünü 'Death Locked Out' kazandı. Anadolu Ajansının Global İletişim Ortağı olduğu ve bu yıl Hacı Bektaş-ı Veli anısına gerçekleştirilen festivalin ödül töreni Grand Pera Emek Sahnesi'nde düzenlendi. Festivalin dördüncü yılında 50 farklı ülkeden 448 eser yarışmaya başvuru yaptı. Yarışma kapsamında toplamda 110 bin lira ödül dağıtıldı. Bu yıl başkanlığını yönetmen Atalay Taşdiken'in üstlendiği İsa Qosja, George Ovashvilli, oyuncu Serdar Orçin ve akademisyen Nazlı Eda Noyan'dan oluşan jüri üyelerinin değerlendirdiği "Yarışma Kategorisi"nde "En İyi Film" ödülünü "Death Locked Out" adlı yapımıyla Amir Karami aldı. Özel jüri ödülünü "The Bathtub" filmiyle Sergi Marti Maltas alırken "Kızılay İnsani Bakış" ödüllerine "The Poor People" filmiyle Lolita Naranovich ile "Koçber" filmiyle Murat Kılıç, mansiyon ödüllerine ise "Nina" filmiyle Hristo Simeonov ve "Emergency" filmiyle Maryam Esmikhani layık görüldü. "Lal" filmiyle Gökalp Gönen Fono Film Post Prodüksiyon ödülünün, "Street Poet" filmi ile Samgar Rakym ise Hacı Bektaş Veli Dostluk ödülünün sahibi oldu. Festivalin onur ödülleri ise Selda Alkor ve Engin Ayça'ya takdim edildi.

Antalya Film Forum'un Ödülleri Açıklandı: Antalya Film Forum'un kazananları belli oldu. Müge Özen ve Pınar Evrenosoğlu ortak direktörlüğünde 4 Ekim'de başlayan Antalya Film Forum'da bu yıl beş bölümde 14 proje destek aldı. Kazananlar ve ödüller Şöyle:

*Uzun Metraj Kurmaca Pıtchıng Platformu

Uzun Metraj Kurmaca Pitching Platformu Ödülü (30.000 Tl): Gülüşün Ömre Bedel (Yönetmen: Sefa Öztürk | Yapımcı: Ekin Çalışır)

Uzun Metraj Kurmaca Pitching Platformu Ödülü (30.000 Tl): Tussifed (Yönetmen: Doğa Yaşar Akal | Yapımcı: Ali Kaan Ege)

Film Standartları Post-Prodüksiyon Ödülü: Yeryüzünden (Yönetmen: Sertaç Koyuncu | Yapımcı: Diler Ercan)

Trt Uzun Metraj Kurmaca Pitching Platformu Ödülü: Üç Metre (Yönetmen: Merve Kuş Mataracı | Yapımcı: Merve Kuş Mataracı, Koray Kefal)

*Uzun Metraj Kurmaca Work-In-Progress Platformu

Uzun Metraj Kurmaca Work-İn-Progress Ödülü (80.000 Tl): Suna (Yönetmen: Çiğdem Sezgin | Yapımcı: Betül Sezgin, Çiğdem Sezgin, Giovanna Ribes, Christo Bakalov)

Uzun Metraj Kurmaca Work-İn-Progress Jüri Özel Ödülü (40.000 Tl): Klondike (Yönetmen: Maryna Er Gorbach | Yapımcı: Mehmet Bahadır

Er, Sviatoslav Bulakovskyi, Maryna Er Gorbach)

Başka Sinema Dağıtım Ve Promosyon Ödülü: Bir Tutam Karanfil (Yönetmen: Bekir Bülbül | Yapımcı: Halil Kardaş)

Creative Production Renk Düzenleme Ödülü: Bars (Yönetmen: Orçun Köksal | Yapımcı: Alara Hamamcıoğlu, Sinan Kesova, Arda Çiltepe)

*Belgesel Work-In-Progress Platformu

Belgesel Work-İn-Progress Ödülü (30.000 Tl): Filmin Adı Ne? (Yönetmen, Yapımcı: Pınar Fontini)

Belgesel Work-İn-Progress Ödülü (30.000 Tl): Bir Gün, 365 Saat (Yönetmen: Eylem Kaftan | Yapımcılar: Zeynep Koray, Lynette Fortune, Eylem Kaftan)

Başka Sinema Dağıtım Ödülü: Bir Gün, 365 Saat (Yönetmen: Eylem Kaftan | Yapımcılar: Zeynep Koray, Lynette Fortune, Eylem Kaftan)

Film Standartları Renk Düzenleme Ödülü: Horde (Yönetmen: Gürcan Keltek | Yapımcılar: Gürcan Keltek, Marc Van Goethem, Arda Çiltepe)

Postbıyık Ses Post-Prodüksiyon Ödülü: Horde (Yönetmen: Gürcan Keltek | Yapımcılar: Gürcan Keltek, Marc Van Goethem, Arda Çiltepe)

*Dizi/Kısa Dizi Pıtchıng Platformu

Blutv Dizi/Kısa Dizi Pitching Platformu Ödülü: Barbar (Yaratıcı, Yönetmen: Salih Toprak | Yapımcı: Sedat Tanrıkolu)

Color Up Renk Düzenleme Ödülü: Barbar (Yaratıcı, Yönetmen: Salih Toprak | Yapımcı: Sedat Tanrıkolu)

Daire Creative Sunum Dosyası Tasarım Ödülü: Yanlış Kararlar Merkezi (Yaratıcı: Ahmet İlker Coşkun, Deniz Bayraktaroğlu | Yönetmen: Ahmet İlker Coşkun | Yapımcı: Hazal Özeren)

*Sümer Tilmaç Antalya Film Destek Fonu Pıtchıng Platformu

Sümer Tilmaç Antalya Film Destek Fonu Pitching Platformu Ödülü (150.000 Tl): Dünyamın Sonu (Yönetmen, Senarist, Yapımcı: Halit Eke)

Fono Film Post-Prodüksiyon Ödülü: Dünyamın Sonu (Yönetmen, Senarist, Yapımcı: Halit Eke)

Akbank Kısa Film Festivali'nde Ödüller Sahiplerini Buldu: 22 Mart-1 Nisan tarihleri arasında çevrimiçi olarak gerçekleşen 17. Akbank Kısa Film Festivali'nde ödüller sahiplerini buldu. Murat Uğurlu imzalı Tapınak, En İyi Film ödülüne layık görüldü. Akbank Kısa Film Festivali,

sinema sanatı için kısa filmin öncü rolünün bilinciyle, bu alanda bir platform oluşturmak üzere, 22 Mart-1 Nisan tarihleri arasında 17. kez düzenlendi. Bu yıl pandemi şartları nedeniyle festivalde gerçekleşen tüm etkinlikler, sinemaseverlerle çevrimiçi olarak buluştu. 71 ülkeden toplam 2.048 kısa filmin başvurduğu Akbank Kısa Film Festivali, Festival Kısaları, Dünyadan Kısalar, Kısadan Uzuna, Deneyimler, Belgesel Sinema, Perspektif, Özel Gösterim ve Forum bölümlerinden oluşurken; 37 ülkeden 90 kısa ve 3 uzun metraj film seyirciyle buluştu. 17. Akbank Kısa Film Festivali'nin ödülleri ise Akbank Sanat'ın sosyal medya hesaplarından gerçekleşen çevrimiçi bir yayınla sahiplerini buldu. Yarışma bölümlerine 71 ülkeden toplam 2.048 kısa filmin başvurduğu festivalin Ulusal Yarışma Festival Kısaları ana jüri üyeleri; oyuncu Nilay Erdönmez, yönetmen Murat Düzgünoğlu, kurgucu Aylin Zoi Tinel, yönetmen İnan Temelkuran ve Akbank Sanat Müdürü Derya Bigalı'dan oluşuyordu. Jüri, En İyi Film ödülünü Murat Uğurlu imzalı Tapınak'a verdi. Serhat Karaaslan'ın yeni kısa filmi Suçlular ise Mansiyon ödülüne layık görüldü. Kurgucu Mary Stephen, oyuncu Samar Qupty, görüntü yönetmeni Krum Rodriguez, oyuncu İlker Kaleli ve Akbank Sanat Müdürü Derya Bigalı gibi önemli isimleri bir araya getiren Uluslararası Yarışma Dünyadan Kısalar jürisi, yönetmenliğini Sameh Alaa'nın üstlendiği I Am Afraid to Forget Your Face'e En İyi Film ödülünü verdi. Mansiyon ödülündeki tercihini ise Brúsi Ólason'un Dalia ve Ali Asgari'nin imzasını taşıyan Witness isimli kısa filmden yana kullandı. En İyi Film olarak seçilecek eserlerin yönetmenleri Akbank Sanat tarafından; Ulusal kategoride 35.000 TL, uluslararası kategoride 5.000 Dolar ile ödüllendirildi.

21. Uluslararası Frankfurt Türk Filmleri Festivali Ödülleri Sahiplerini Buldu: 21. Uluslararası Frankfurt Türk Filmleri Festivali ödülleri sahiplerini buldu. Festivalde En İyi Film ödülünün kazananı Uluç Bayraktar'ın ilk uzun metrajlı filmi 9,75 oldu. Frankfurt'ta gerçekleşen 21. Uluslararası Frankfurt Türk Filmleri Festivali, Reha Özcan, Serdar Akar, Nida Karabol, Alp Yenier, Fehmi Yaşar, Bülent Emrah Parlak, Arif Özserin gibi birçok oyuncu, yönetmen ve yapımcıyı ağırladı. Selçuk Yöntem, 2020 yılı Yaşam Boyu Onur Ödülü'nü alırken 2021 yılı jüri değerlendirmesi sonucunda Senan Kara, Emir Özden, Uluç Bayraktar, Alara Hamamcıoğlu Bayraktar, Reis Çelik, Selin Kavak, Rena Lusin Bitmez, Yiğit Armutoğlu, Doç. Dr. Nurdan Tümbek Tekeoğlu ve Cem Sultan Ungan'a gerçekleşen törenle Altın Elma Ödülleri takdim edildi. Geçtiğimiz sene pandemi

dolasıyla gerçekleştirilemeyen festivalde bu yıl hem 2021 ödülleri hem de 2020 ödülleri sahiplerine teslim edildi.

21. Uluslararası Frankfurt Türk Film Festivali Altın Elma Ödülleri

Yaşam Boyu Başarı Ödülü: Halil Ergün ve Suna Yıldızoğlu

Vefa Ödülü: Bilge Olgaç

En İyi Film: 9,75

En İyi Yönetmen: Gölgeler İçinde – Erdem Tepegöz

En İyi Kadın Oyuncu: Bilmemek – Senan Kara

En İyi Erkek Oyuncu: Gölgeler İçinde – Numan Acar

Jüri Özel Ödülü: Bilmemek – Emir Özden

En İyi Görüntü Yönetmeni: Gölgeler İçinde – Hayk Kirakosyan

En İyi Senaryo: 9.75 – Uluç Bayraktar, Damla Serim

En İyi Müzik: Ölü Ekmeği – Reis Çelik

2.Belgesel Yarışması Birincisi: Tanrı Göçmen Çocukları Sever mi Anne – Rena Lusin Bitmez

2.Belgesel Yarışması Özel Ödülü: Fatma Kayacı'nın Bilinmeyen Hikâyesi – Orhan Tekeoğlu

13.Üniversitelerarası Kısa Film Yarışması – Türkiye Birincisi: Majid'den Sevgilerle – Yiğit Armutoğlu

13.Üniversitelerarası Kısa Film Yarışması – Almanya Birincisi: Hundeleben – Köpek Hayatı – Cem Sultan Ungan

32. Ankara Film Festivali'nde Ödüller Sahiplerini Buldu: 32. Ankara Uluslararası Film Festivali'nde ödüller sahiplerini buldu. Ulusal Uzun Film Yarışması'nda En İyi Film ödülünü Emre Kayiş imzalı Anadolu Leoparı kazanırken En İyi Yönetmen ödülü ise Çatlak ile Fikret Reyhan'ın oldu. Kültür ve Turizm Bakanlığının desteğiyle Dünya Kitle İletişimi Araştırma Vakfı tarafından bu yıl 4-12 Kasım tarihleri arasında düzenlenen 32. Ankara Uluslararası Film Festivali'nde ödüller sahiplerini buldu. Gecenin öne çıkan filmi festivalden En İyi Film ödülü de dâhil dört ödülle dönen Emre Kayiş imzalı Anadolu Leoparı oldu. En İyi Yönetmen ödülü ise Çatlak filmiyle Fikret Reyhan'ın oldu. Toplamda 16 ülkeden 63 filmin gösterildiği festivalde Ulusal Uzun Film Yarışması'nda bu yıl 10 film yarıştı. 50.000 TL değerindeki En İyi Film Ödülü ve ilk filmlere verilen 20.000 TL değerindeki Mahmut Tali Öngören En İyi İlk Film Ödülü'nün

de yer aldığı 12 kategoride ödüller akademisyen ve medya sanatçısı Andreas Treske, sanat yönetmeni Meral Efe Yurtseven, oyuncu Selen Uçer, yönetmen Seren Yüce ile yazar ve yönetmen Vecdi Sayar'dan oluşan ana jüri tarafından değerlendirildi. Festivalde dağıtılan ödüller şöyle:

En İyi Film: Anadolu Leoparı – Emre Kayiş

Mahmut Tali Öngören En İyi İlk Film Ödülü: Sardunya – Çağıl Bocut

En İyi Yönetmen: Fikret Reyhan – Çatlak

En İyi Kadın Oyuncu: İpek Türktan – Anadolu Leoparı

En İyi Erkek Oyuncu: Uğur Polat – Anadolu Leoparı

En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Güliz Gençoğlu – Lacivert Gece

En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Ekin Koç – Okul Tıraşı

Onat Kutlar En İyi Senaryo Ödülü: Barış Bıçakçı, Tufan Taştan – Sen Ben Lenin

En İyi Görüntü Yönetmeni: Nick Cooke – Anadolu Leoparı

En İyi Sanat Yönetmeni: Armen Ghazaryan – Gölgeler İçinde

En İyi Özgün Müzik: Greg Dombrowski – Gölgeler İçinde

En İyi Kurgu: Sercan Sezgin, Ferit Karahan, Hayadeh Safiyari – Okul Tıraşı

SİYAD En İyi Film Ödülü: Çatlak – Fikret Reyhan

En İyi Kısa Film: Stiletto – Can Merdan Doğan

En İyi Belgesel Film: Bekleyiş – Aslı Akdağ

Malatya Uluslararası Film Festivali'nde En İyi Film ödülü 'Çatlak'ın: 10. Malatya Uluslararası Film Festivali sona erdi. En İyi Film ödülünü "Çatlak" kazanırken, En İyi Yönetmen ödülü "İki Şafak Arasında" filminin yönetmeni Selman Nacar'a verildi. Malatya Valiliği, Büyükşehir Belediyesi, Battalgazi ve Yeşilyurt ilçe belediyelerinin iş birliğiyle bu yıl 10'uncusu düzenlenen "Malatya Uluslararası Film Festivali" sona erdi. Malatya Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilen ödül töreninde En İyi Film ödülü "Çatlak" filmine verildi. Festivalde En İyi Yönetmen ödülü ise" İki Şafak Arasında" filminin yönetmeni Selman Nacar'a verildi. Ödül kazanan isimler ve yapımlar şöyle:

En İyi Film: Çatlak

En İyi Yönetmen: Selman Nacar - İki Şafak Arasında

En İyi Senaryo: Fikret Reyhan - Çatlak

En İyi Görüntü Yönetmeni: İlker Berke - Koridor

En İyi Kadın Oyuncu: Emel Göksu - Koridor Ve Ece Çeşmioğlu - Bembeyaz

En İyi Erkek Oyuncu: Hakan Salınmış - Çatlak

En İyi Müzik Ödülü: Ali Saran - İçimdeki Kahraman

Kemal Sunal Halk Jürisi Ödülü: Lacivert Gece

Ulvi Saran Jüri Özel Ödülü: İki Şafak Arasında

Siyad En İyi Film Ödülü: Çatlak

Film-Yön En İyi Yönetmen: Selman Nacar - İki Şafak Arasında

En İyi Belgesel Film: Acı Ve Tatlı

Ulusal Kısa Metraj Jüri Özel Ödülü: Şin (Yas)

Ulusal Kısa Metraj Birincilik Ödülü: Aynı Gecenin Laciverti *(AA)*

Sultanbeyli Uluslararası Kısa Film Yarışması'nın Ödülleri Sahiplerini Buldu: Sultanbeyli Belediyesi tarafından bu yıl ilk kez düzenlenen, "Sultanbeyli Uluslararası Kısa Film Yarışması"nın ödülleri verildi. Yarışmada Ahmet Keçili'nin yönetmenliğini üstlendiği "Seval", Ulusal Yarışma'da "En İyi Film" ödülünü aldı. Aynı kategoride ikincilik ödülünü Büşra Bülbül'ün "Çamaşır Suyu", üçüncülüğü ise Orhan Umut Gökçek ve Şeyma Gökçek'in "Son" filmi kazandı.

Sabancı Vakfı'nın 5. Kısa Film Yarışması'nın Kazananları Belli Oldu: Bu sene de genç sinemacılardan büyük ilgi gören yarışmada 13 eser finale kalmaya hak kazandı. Ödül almaya hak kazananlar; 5. Kısa Film Yarışması'nın jürisi Türkiye'den yönetmen ve senarist Tayfun Pirselimoğlu ve ödüllü oyuncu Belçim Bilgin'in yanı sıra yurt dışından dünyaca ünlü Gürcü yönetmen Ana Urushadze, sinema yazarı Barbara Lorey de Lacharrière ve Saraybosna Film Festivali kurucusu, festival direktörü ve film yapımcısı Mirsad Purivatra'nın değerlendirmeleriyle belirlendi. Cansuyu filmiyle birinci olan Anıl Gök'ün ödülünü Sabancı Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Güler Sabancı açıklarken Taze Süt filmiyle ikinci olan Ömer Faruk Güler'in ödülünü Sabancı Vakfı Genel Müdürü Nevgül Bilsel Safkan ve Tatile Gidiyoruz filmiyle üçüncü olan Aral Ariel Goldenberg'in ödülünü yarışmanın Kanaat Önderi Tamara Kotevska açıkladı. Mansiyon ödüllerine layık görülen "Kimin Umurunda?" filminin yönetmeni Yeliz Gürkan'ın ve "Hayır!" filminin yönetmeni Can Yeşiloğlu'nun ödülünü Sanat Yönetmeni Zeynep Atakan açıkladı.

Türkiye'nin Oscar Adayı "Bağlılık Hasan": Türkiye'nin 94'üncü Akademi Ödülleri'nin (Oscar) adayı, Yönetmen Semih Kaplanoğlu'nun yönettiği "Bağlılık Hasan" filmi oldu. Bağlılık Hasan, Semih Kaplanoğlu'nun bir önceki filmi olan ve yine Oscar aday adayı olarak belirlenen Bağlılık Aslı filmiyle başlayan Bağlılık Üçlemesi'nin ikinci filmi olma özelliği taşıyor. Film, babasından miras kalan topraklarda geçimini bahçecilik ve çiftçilikle sağlayan bir adamın hikayesini anlatıyor.

"Âkif" En İyi Açılış Yapan Türk Filmi Oldu: Beyazperdeye Türkiye'nin bağımsızlık sembollerinden İstiklâl Marşı'nın yazılış serüvenini yansıtan 'Âkif' , 2021'in en iyi açılış yapan Türk filmi oldu. Sadullah Şentürk'ün yönettiği filmin senaryosu, Mehmet Âkif Ersoy'un ailesinin verdiği muvafakatnameyle yazılırken milli şairimizi Yavuz Bingöl, Mustafa Kemal Atatürk'ü ise Fikret Kuşkan canlandırdı.

Yeni Motto: 'Netflix'e Proje Verdim: Netflix, Türkiye sinema endüstrisindeki ağırlığını her geçen gün arttırıyor. 2016'da Türkiye'de küresel bir izleme alternatifi olarak başladığı macerasında, artık sektörü domine eden bir güce dönüşmüş durumda. Çok sayıda sinemacı, dizi ve film projelerini Netflix platformuna ulaştırmaya çalışıyor. Haziran 2020'de ilk defa Ozan Açıktan'ın yönettiği "Yarına Bir Bilet" filmiyle doğrudan yerli filmlerin yapımcılığını yapmaya başlayan platform, 2021'de Mehmet Ada Öztekin'in "Beni Çok Sev", Andaç Haznedaroğlu'nun "Sen Hiç Ateş Böceği Gördün Mü?", Türkan Derya'nın "Kin", Can Ulkay'ın "Kâğıttan Hayatlar", Ozan Açıktan'ın "Geçen Yaz" ve Taylan Biraderler'in "Azizler" filmleri olmak üzere altı filmin üretimini sağladı. *(Gazeteduvar)*

Yılın Ödül Rekortmeni 'Okul Tıraşı': Uluslararası festivallerde 2021'de adını en çok duyuran yapım kuşkusuz "Okul Tıraşı" oldu. Ferit Karahan'ın ikinci uzun metrajlı filmi toplamda 22 ödül alarak yılın en çok ödül alan ulusal filmi oldu. *(Gazeteduvar)*

Ukrayna-Türkiye Ortak Yapımı 'Klondike' Berlin Film Festivali'nde Gösterilecek: 'Klondike' filmi dünyanın en prestijli film festivallerinden biri olan 72. Berlin Uluslararası Film Festivali Panorama Bölümü'nde sinemaseverlerle buluşacak.

Ceviz Ağacı Filmine Londra'dan Bir, New York'tan İki Ödül: Pandemi sebebiyle hâla vizyona girememiş olan Ceviz Ağacı filmi, gittiği festivallerde aldığı ödüller ile konuşuluyor. Şimdiden pek çok ödülü bulunan Ceviz Ağacı filmi, New York'tan "En İyi Film" ve "En İyi Oyuncu" ödülünü alarak döndü.

Somali Yapımı Bir Film İlk Kez Oscar'a Aday: Somalili yönetmen Khadar Ayderus Ahmed'in Mezarcının Karısı (The Gravedigger's Wife) isimli filmi, ülkesinin ilk Oscar adayı oldu.

Pandemi Sinema Sektörünü Vurdu: Seyirci sayısı yüzde 69,5 oranında azaldı.

2021 YILINDA TİYATRO

2021 yılında yaşanan salgın nedeniyle tiyatro sahneleri Temmuz ayına kadar kapalı kaldı. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Devlet Opera ve Balesi'nin Romeo ve Juliet, La Traviata ve Carmen gibi ünlü opera ve bale temsilleri ile Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası, İstanbul Devlet Türk Müziği Araştırma ve Uygulama Topluluğu ve İstanbul Tarihi Türk Müziği Topluluğu Mehter Grubu gibi çeşitli orkestraların konserlerine YouTube hesapları üzerinden çevrimiçi erişim sağlandı. Ayrıca Devlet Tiyatroları tarafından sahnelenen Necip Fazıl'dan Tarık Buğra'ya edebiyatımızın usta kalemlerinin önemli eserlerinden sahneye uyarlanan Kahvede Şenlik Var, Reis Bey, Osmancık, Bir Nefes Dede Korkut, Leyla ile Mecnun ve Şair Şiir Şuur Mehmet Akif Ersoy oyunları da YouTube'dan yayınlandı.

Devlet Tiyatrolarında Gösterilen Oyunlar: Koronavirüs salgını nedeniyle perdelerini erken kapatmak zorunda kalan Devlet Tiyatroları, 1 Eylül Salı gününden itibaren tedbirler kapsamında sanatseverleri salonlarında ağırlamaya başladı. 2020-2021 yeni tiyatro sezonunun ilk biletleri internet üzerinden, Sanat Cepte uygulamasından ve Devlet Tiyatroları gişelerinden satışa sunuldu. Yeni sanat sezonuna 17 prömiyerle başlayan Devlet Tiyatroları, açık hava mekânlarını kullanmaya devam ederken, az sayıda salonu da kullanıma açtı. Salonlarda koltuklar sosyal mesafe kuralına uygun şekilde düzenlendi. Gösterimler birer gün arayla yapılırken, oyunlar sergilendikten sonra salonlar dezenfekte edildi. Pandemiden dolayı ilk turda az kadrolu oyunlarla seyirci karşısına çıkan Devlet Tiyatrolarında Ankara Devlet Tiyatrosu 3, İzmir Devlet Tiyatrosu 4, İstanbul, Bursa, Adana, Diyarbakır, Antalya, Trabzon, Erzurum, Sivas ve Van Devlet Tiyatroları 1 yeni oyunu tiyatro severlerle buluşturdu. Yeni oyunların yanı sıra geçtiğimiz sezonda kapalı gişe oynayan ve sanatseverlerden yoğun ilgi gören Reis Bey, Leyla ile Mecnun, Anna Karenina, Hamlet, Bir Nefes Dede Korkut, Shirley Valentine, Umut Kavşağı gibi oyunlar da yeni sezonda perde açtı. Yeni sanat sezonunda salgın dolayısıyla az sayıda sahnesini açan Devlet Tiyatroları Ankara'da

Çayyolu Cüneyt Gökçer Sahnesi, Akün Sahnesi, Küçük Tiyatro ve Stüdyo Sahnede sanatseverleri ağırladı. Küçük Tiyatro'da "Aşık Veysel" 1 Eylül Salı günü prömiyer yaparken, "Sonsuzluk Kitabevi" 8 Eylül Salı günü Stüdyo Sahnede, "Gökkuşağının Sonu" ise 15 Eylül Salı günü Akün Sahnesinde ilk gösterimini yaptı. Geçtiğimiz sezon beğeniyle takip edilen "Leyla ile Mecnun" da 1 Eylül Salı günü Cüneyt Gökçer Sahnesinde perde açtı. Devlet Tiyatrolarının ilk ay repertuarında en fazla yeni oyun ise İzmir'de sahnelendi. İzmir Devlet Tiyatrosu 2020-2021 tiyatro sezonuna 4 yeni oyun ile başladı. "İki Bekar", "Vahşet Tanrısı", "Cahide" ve "Yıldızların Altında" İzmir sahnelerinde seyirciyle buluşacak yeni oyunlardan. 'İki Bekar' 1 Eylül Salı günü, "Vahşet Tanrısı" 22 Eylül Salı günü ve "Cahide" 29 Eylül Salı günü Konak Sahnesinde, "Yıldızların Altında" ise 8 Eylül Salı günü Bornova Kültür Merkezi Bozkurt Kuruç Sahnesinde açık havada seyirci karşısına çıktı. "Her şey Yolundaymış Gibi" isimli oyunun İstanbul Mecidiyeköy Stüdyo Sahnede prömiyerini yapan Devlet Tiyatroları, Bursa Ahmet Vefik Paşa Sahnesinde "Tarla Kuşuydu Juliet"i, Adana Hacı Ömer Sabancı Kültür Merkezi Sahnesinde "Ezop-Tilki ile Üzüm"ü, Trabzon'da Atapark Haluk Ongan Sahnesinde "Aşk Bir şey Değildir"i, Diyarbakır Cahit Sıtkı Tarancı Orhan Asena Sahnesinde "Otelde Cinayet"i, Antalya Haşim İşcan Kültür Merkezi DT Sahnesi Küçük Salonda "Yastık Adam"ı, Erzurum DT Sahnesinde "Ölümcül Oyun"u ve "Bu Bir Film Olsaydı"yı, Sivas Atatürk Kültür Merkezi Sahnesinde "Eski Fotoğraflar"ı ve Van Kültür Merkezi Sahnesinde "Penceredeki Atlar"ı seyirciyle buluşturdu.

İBB Şehir Tiyatroları 2021-2022 Sezonu 6'sı Yeni, 16 Oyunla Açıldı: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, Eylül ayında 6'sı yeni, 16 oyunla seyirci karşısına çıktı. Yeni oyunlarımız Antigone, Yaftalı Tabut, Veba, Maviydi Bisikletim, İfigenya, Moby Dick'in yanı sıra Hastalık Hastası, Geçit, Ay Carmela!, Can Yeleği, Rüstemoğlu Cemal'in Tuhaf Hikâyesi, Zehir, Sen İstanbul'dan Daha Güzelsin, Matruşka, Çın Sabahta, Uzlaşma adlı oyunlar seyirciyle buluştu.

Türk Tiyatrosu Hindistan'da: 2018'de Hindistan'da oyunu sahnelenen ilk Türk yazarı olan Tuncer Cücenoğlu, "Çığ" ile ikinci defa Hint seyirciler ile buluşarak Türk Tiyatrosunu dünyaya taşımaya devam ediyor. "Dwash" adı ile Hindistan'ın prestijli tiyatrosu Ensemble tarafından Kalküta'da sahnelecek oyunun yönetmeni Sohag Sen. Hindistan'ın usta tiyatrocuları Sohag Sen ve Asit Basu'yu 50 yıl sonra bir araya getiren ve 13 Kasım'da prömiyeri yapılacak oyun, Sohag Sen ve Kaushik Bose tarafından

Bengali diline çevrildi. Dekor tasarımı Chitralekha Ghosh&Kajjwal Ghosh tarafından yapılan oyunda Asit Basu, Sohag Sen, Sutapa Ghosh, Sunayan Khotel, Madhuritu Dasgupta, Soma Mukherjee gibi Hindistan'ın usta oyuncuları bir araya geldi. Oyun afişlerinde sanatçının öncülüğünü yaptığı 'Sanata Evet' sloganına İngilizce olarak yer veren Ensemble, şimdiden Hindistan'ın en önemli tiyatro ödüllerine aday gösteriliyor.

"Sakıp Sabancı Yaşam Boyu Başarı Ödülü" Nevra Serezli'ye Takdim Edildi: Tiyatro sanatının gelişmesine önemli katkılarda bulunmuş ustalara minnet ve saygı duymak amacıyla 2005 yılından bu yana verilen "Sakıp Sabancı Yaşam Boyu Başarı Ödülü"nün bu yılki sahibi usta oyuncu Nevra Serezli'ye ödülü takdim edildi.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan 451 Özel Tiyatroya Destek: Kültür ve Turizm Bakanlığı, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınından en çok etkilenen sektörlerin başında gelen tiyatrolara 2021 yılında toplam 14 milyon 455 bin lira destek verdi. Bakanlıktan yapılan yazılı açıklamaya göre, 2020-2021 sanat sezonunda özel tiyatrolara sağlanan destek miktarı bir önceki sezonla kıyaslandığında yaklaşık 3.5 kat arttı, böylece 2019-2020 sezonunda 6 milyon 100 bin lira olan rakam, dijital tiyatro destekleriyle toplam 21.5 milyona ulaştı. Özel tiyatroların temsilcileri ve sektör paydaşlarıyla görüşmeler neticesinde mevzuat değişikliklerini ve tiyatroların faaliyetlerini kolaylaştırıcı uygulamaları yürürlüğe koyan Bakanlık, bu yıl Dijital Tiyatro ve Tiyatrolarımız DT Sahnelerinde projeleri kapsamında 451 özel tiyatroya toplam 14 milyon 455 bin lira destek sağladı. Salgın sürecinde özel tiyatrolara verilen destek miktarı bu rakamla birlikte toplam 36 milyon liraya ulaşmış olacak.

Devlet Tiyatrosu Perdelerini Açtı: Devlet Tiyatroları 2021-2022 sanat sezonunu bu yıl erken açtı. Yerli ve yabancı 150 farklı oyunun sahnelendiği yeni sezonun ilk oyunu 21 Eylül'de seyirciyle buluştu. Uzun bir aranın ardından Devlet Tiyatroları, 2021-2022 sanat sezonunda seyircilerini yeniden salonlarında ağırladı. Yeni tiyatro sezonuna 17 prömiyerle başladı ve oyunlar 21 Eylül'den itibaren sanatseverlerle buluştu. Yeni sezonda yerli yazarların oyunlarına öncelik verilirken, İstanbul Devlet Tiyatrosu 4, İzmir Devlet Tiyatrosu 3, Ankara, Konya ve Diyarbakır Devlet Tiyatrosu 2'şer, Bursa, Van, Adana ve Antalya Devlet Tiyatroları birer yeni oyun ile tiyatroseverlerin karşısına çıktı. Yeni sanat sezonunda yerli ve yabancı 150 farklı oyun sahnelendi. En fazla yeni oyun ise İstanbul Devlet Tiyatrosunda sergilendi. "Seneye Bugün", Mecidiyeköy

Büyük Sahne'de; "Gazale (Uzun Gece)", Üsküdar Tekel Sahnesi'nde; okuma tiyatrosu "Bir Arap Gecesi", Garibaldi'de; çocuk oyunu "Şuşa ile Kiki (Yer ile Gök Arasında)" ise Fatih Belediyesi Kültür Sanat Merkezi'nde sanatseverleri selamladı. Bursa Devlet Tiyatrosu, açılışını Tennessee Williams'ın "Sırça Kümes" oyunuyla 21 Eylül'de Ahmet Vefik Paşa Sahnesi'nde yaparken, İzmir'de yeni sezon Gürol Tonbul'un yönettiği «Ben Feuerbach" ile 5 Ekim'de Konak Sahnesi'nde açıldı. Prömiyer yapan oyunlar arasında Seneye Bugün, Gazale, Bir Arap Gecesi, Şuşa ile Kiki, Ben Feuerbach, Neyzen Tevfik, Hacı Bektaş, Periferi, Dr. Jekyll ile Bay Hyde, Gecenin Karanlığında, Bir Adam Yaratmak, Gün Eksilmesin Penceremden, Ziyaretçi, Karanlıkta Komedi, Kadınlar İstasyonu, Üç Yaşam Bir Öykü yer alıyor. Yeni sezonda yerli oyunlara ağırlık verilirken, geçen sezon kapalı gişe oynayan Cimri, Kontrabas, Sonsuzluk Kitabevi, Bizim Yunus, Aşık Veysel, Selvi Boylum Al Yazmalım, İki Bekar, Akide Şekeri, Kürk Mantolu Madonna, Ölümcül Oyun ve 39 Basamak izleyiciyle buluşmaya devam etti.

dinî hayatımız

Ejder Okumuş

2021 YILINDA DİN

Ejder Okumuş

2021, Türkiye'de dine dair gelişmeler ve dinî hayatın durumu bağlamında önemli olayların vuku bulduğu bir sene olmuştur. Bu çerçevede gerek Diyanet üzerinden yapılan bazı tartışmalar gerek imam-hatip okulları, ilahiyat fakülteleri ve okul öncesi din eğitimi üzerinden gündeme getirilen hususlar ve gerekse üniversitede başörtüsü karşıtlığı örnekleri hemen baştan zikredilebilir. 2021 yılının en önemli hadiselerinden olan ve halen devam eden küresel salgın Kovid-19 tedbirleri kapsamında da dinin durumu, üzerinde durulması gereken önemli olaylardandır. Siyaset-din ilişkileri kapsamında gelişen bazı durumlar da 2021 yılı dinin durumu içinde işaretlenecek olaylar cümlesindendirler.

Bu yazıda kısaca bu ve benzeri olaylar hatırlanmaya ve onlar üzerine bazı hususlara işaret edilmeye çalışılmaktadır.

Küresel Covid-19 Salgını ve Din

Aralık 2019'da bütün dünyada hızla yayılan küresel salgın Kovid-19, 2021 yılında da yeni ve farklı versiyonlarıyla insanlığı hayatın neredeyse bütün alanlarında tehdit ve hasta etmeye devam etmiştir. İnsanlık, yirmi birinci asrın ilk çeyreğinde hızla etkisini gösteren yeni tip Koronavirüs küresel pandemi felaketiyle karşılaştığında, küresel ölçekte büyük bir şok, bunalım, travma ve krizle yüzyüze gelmiştir. Tarihte daha önce meydana gelen pandemilerden, mesela M.Ö. 430-426 yılları arasında Atina'da meydana gelen veba salgını, altıncı yüzyılda Roma İmparatoru Jüstinyen'in hükümdarlığı zamanında (527-565) kendini gösteren Jüstinyen Vebası, yedinci Asırda Şam bölgesinde ortaya çıkan Amvas Vebası, on dördüncü yüzyılda Çin ve Orta Asya'dan başlayıp Avrupa'ya yayılan ve Avrupa'da büyük yıkıma yol açan Kara Veba, on beşinci yüzyılda Amerika'da çiçek hastalığı, 1652 yılı civarında Sofya'da veba salgını, İngiltere'de 1665 yılında meydana gelen büyük veba salgını, on sekizinci yüzyılın sonu ile on dokuzuncu yüzyılın başında Haiti'de ortaya çıkan Sarıhumma salgını, 1817-1823 Kolera salgını, 1855'de Çin'in Yunnan kentinde başlayıp yayılan

veba salgını, Afrika'da 1888-1897 yılları arasında sığır vebası virüsü, 1918-19 İspanyol Gribi, yirminci yüzyılda kendini gösteren AIDS ve HIV gibi salgınlar, yirimi birinci yüzyılın başlarında insanlığın maruz kaldığı Sars (2002-2003), Domuz Gribi (2009-2010), Mers (2012-2014), ve Ebola (2013-2016) gibi salgınlardan büyüklüğü, hızı ve ürktücülüğü itibariyle farklı özellikler taşıyan Kovid-19 küresel salgını, bir hastalık ve sağlık krizi olmanın çok ötesinde bireysel ve toplumsal etkileriyle bütün dünyayı çepeçevre kuşatmıştır.

Belirtilen küresel salgın, şüphesiz sağlık, ekonomi, siyaset, eğitim, boş zaman, dinlenme, hukuk gibi alanlarda olduğu gibi din alanında da önemli etkilerde bulunmuştur. 2021 yılında 2020 yılına göre ciddi bir azalma gösteren dini sınırlılık ve çekilmeler, yine de belli ölçülerde devam etmiştir. Sınırlılık ve çekilmelerin resmi taleplerle gerçekte olmadığı durumlarda da bazen insanlar salgın nedeniyle camiye gidip cemaatle namaza, hacca, umreye katılma konusunda tereddütler yaşamışlar, hatta birçok kişi söz konusu ibadetlerin bireysel yapılabilecek olanlarını evlerinde bireysel olarak ifa etmeyi tercih etmişlerdir. Hülasa küresel salgın 2021 yılında dini hayat üzerinde etkilerinin bir kısmını devam ettirmiştir.

İmam-Hatipler ve İlahiyat Fakülteleri

2021 senesi, İmam-hatip okullarının sayısı ve niteliği noktasında çeşitli çalışmaların yapıldığı ve farklı görüşlerin ortaya konulduğu bir yıl olmuştur. Öncelikle işaret etmek gerekir ki Din Öğretimi Genel Müdürlüğü, 2021 yılında farklı programlarda eğitim-öğretim yapan imam-hatip okulları açmaya çalışmış ve bu yönde önemli gelişmelerin kaydedilmesini sağlamıştır. Bu bağlamda örnek vermek gerekirse İmam hatip ortaokullarının yanı sıra anadolu imam hatip liseleri, uluslararası imam hatip liseleri, hazırlık sınıfları ile dil ağırlıklı program uygulayan anadolu imam hatip liseleri (arapça, ingilizce, almanca, rusça ve ispanyolca dilleri), fen ve sosyal bilimler programı uygulanan imam hatip liseleri, geleneksel sanatlar ve mûsikî programı uygulanan anadolu imam hatip liseleri, spor programı uygulanan anadolu imam hatip liseleri, geleneksel ve çağdaş görsel sanatlar programı uygulayan anadolu imam hatip liseleri, hafızların eğitim gördüğü imam hatip liseleri, yurt dışındaki imam hatip okulları (Suudi Arabistan, Belçika, Avusturya ve Danimarka) vd. zikredilebilir.

Denilebilir ki Milli Eğitim Bakanlığı Din Öğretimi Genel Müdürlüğü bu okullarda nitelikli öğrenci yetiştirmek için önemli çalışmalar yürütmüştür. İmam-hatip okullarının ve öğrencilerinin sayısı ve niteliği hakkında hem içerden hem de dışardan olumsuz yaklaşımlar olduğu gibi olumlu yaklaşımlar da olmuştur. Burada sadece buna işaret etmek yeterli olacaktır.

İmam-hatipler ve ilahiyat fakülteleri (İslami ilimler fakülteleri dahil) hakkında 2021 yılı itibariyle önemli bir nokta, bu eğitim kurumları hakkında birkaç dini şahsiyet ve grubun tamamen olumsuz yakıştırmalar ortaya koyması ve cemaat veya tarikatarına mensup olanların çocuklarını bu okullara göndermemeyi tercih ettiklerini ilan etmesidir. Bu eğitim kurumlarının sapık yetiştirdiğini iddia ederek olumsuz yaklaşımlarını gerekçelendiren kişilerin argümanlarına bakıldığında söyledikleri ile gerçekleiğin uyuşmadığı açık ve net bir şekilde söylemek gerek.

Genel olarak belirtmek gerekir ki İmam-hatip okulları Türk toplumunun entelektüel, bilimsel, fikri, ahlaki, dini vd. gelişimine çok hayati katkılar sağlamaktadırlar. İmam-hatip okulları bu yönünü 2021 yılında da ortaya koymuştur.

İlahiyat ve İslami İlimler fakülteleri de yetiştirdikleri öğrencilerle, ürettikleri bilgi ve bilimsel çalışmalarla, yazdıkları makale ve kitaplarla, yürüttükleri projelerle yüksek öğretime, bilime, insanlığa ve ülkemize büyük katkılar sağlayan eğitim-öğretim kurumlarıdır. Son tahlilde denilebilir ki İlahiyat fakülteleri, 2021 yılında eğitim alanında lisans ve lisansüstü düzeylerde üniversite hayatımıza önemli katkılarda bulunmuşlardır. Yüksek lisans ve doktora programlarında İslam hukuku, tefsir, hadis, tasavvuf, İslam tarihi, İslam sanatları, Türk İslam edebiyatı, felsefe, mantık, din sosyolojisi, din psikolojisi, din eğitimi, din felsefesi, İslam felsefesi, dinler tarihi alanlarında birçok öğrenci mezun ederek üniversitelerimizin bilimsel gelişimine ciddi katkılar sağlamaya devam etmişlerdir.

Diyanet İşleri Başkanlığı

2021 yılında Diyanet İşleri Başkanlığı din hizmetleri alanında birçok hizmet gerçekleştirmiştir. Okul öncesi ve sonrası çocuklara, genç, yetişkin ve yaşlılara, kadın ve erkeklere yönelik din eğitimi çalışmalarıyla, gerek sahada ve gerekse konvansiyonel ve yeni medya organlarında, sanal

ortamda dini programları ve Kur'an eğitimleriyle Diyanet, 2021 yılında Türkiye'nin bütününe hitap eden bir kurum olmuştur.

Şu da işaretlenmelidir ki 2021'de Diyanet İşleri Başkanlığı bağlamında önemli tartışmaların yaşandığı söylenebilir. Örneğin Diyanet İşleri başkanının LGBT hakkındaki yaklaşımı bazı çevrelerin tepkisini çekmiştir. Yine Diyanet İşleri başkanının Yargıtay binasındaki adli yıl açılış töreninde dua etmesi, Türkiye'de siyaset-din ilişkilerine dair özellikle laiklik ekseninde bazı hususların tekrar tarışılmasını beraberinde getirmiştir.

Diyanet, belirtilen ve belirtilmeyen hususlarda medyada gündeme gelmekle gerek dinin gerekse Diyanet'in siyasallaştığı yönünde başkanlığı ve yetkililerini hedef alan söylemlerin odağında olmuştur.

Başörtüsü

Üniversitelerde ve devlet kurumlarının tamamında başörtüsü yasağının tamamen kalkmasının üzerinden on sene bile geçmemişken 2021 yılının son ayında Ankara Üniversitesi'nde bazı öğretim elemanlarının başörtüsüne ve başörtülülere hakaret ettikleri haberleri gündeme düştü. Böyle bir dönemde, böyle bir siyasi kadronun görev yaptığı süreçte, başörtüsü üzerine tartışmaların tam da bittiğinin düşünüldüğü bir zamanda Ankara'nın merkezinde büyük bir üniversitede başörtüsüne hakaret edilmesi, üzerinde çokça durulması gereken bir mevzudur. Şu da belitilmelidir ki bu örnek sadece dışa yansıyan ve haberlere konu olduğu için öğrendiğimiz bir olaydır. Yalnızca Ankara Üniversitesi'nde farklı fakülte ve bölümlerin bir kısmında, belki de hiç beklenmeyen akademik birimlerde bazı öğretim elemanlarının öncülüğü veya nüfuzu altında başörtüsünün fiilen yasak olduğu, başörtülü öğrencilere mobbing yapıldığı, başörtülü öğrencilerin araştırma görevliliğine, yüksek lisans ve doktora programlarına daha baştan kabul alamadıkları hususu, üniversite rektörü ve diğer sorumlular tarafından üzerinde hassasiyetle durulması gereken bir konudur. Diğer üniversite ve kurumlarda da aynı şekilde konu üzerinde duyarlı bir şekilde çalışılması ve başörtüsüne hakaret edenlerin, yasak koyanların, başörtülü kişilere saygısızlık ve mobbing yapanların tespit edilip hukuk çerçevesinde gereğinin yapılması şarttır. Türkiye bunları da medyaya yansıdıktan sonra öğrenirse halkın büyük hayal kırıklıkları yaşaması kaçınılmaz olur.

20. Milli Eğitim Şurası ve Din

2021 yılının önemli dini gelişmelerinden biri, 20. Milli Eğitim Şurasının yapılması ve Şura'da okul öncesi din eğitiminin yapılmasına dair tavsiye kararının alınmasıdır. Bu karar üzerine CHP başta olmak üzere bazı siyasi parti temsilcileri itirazlarını, olumsuz görüşlerini ortaya koymuşlar, medyada karar aleyhine gündem oluşturmaya çalışmışlardır. Bunlara karşılık kararı savunanlar da kendi görüşlerini serdetmişlerdir.

Din ve Ekonomi

Din ve ekonomi bağlamında belli oranlardaki kredinin faiz olup olmadığı ve dolayısıyla İslam dinine göre kredi çekmenin caiz olup olmadığına dair tartışmalar zaman zaman yapılmıştır. Fakat ekonomi-din ilişkileri bağlamında 2021 yılında belki de en önemli hadiselerden biri Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın faiz indirimi konusunda yaptığı açıklamalarda nassa yaptığı vurgu olmuştur. Nass konusunda bazı entelektüel ve dini çevreler fikirlerini ortaya koyarak bu konuya dahil olmuşlardır.

Afganistan ve Taliban

2021 yılında Afganistan'da çok önemli bir gelişme olmuştur. ABD yirmi yıldır işgal ettiği Afganistan'dan askerlerini çekmiş ve Taliban iktidara gelmiştir. Belli bir dini kimlikle bilinen Taliban'ın iktidara gelmesi neredeyse bütün dünyada olduğu gibi Türkiye'de de dini açıdan bazı konuların gündeme gelmesine yol açmıştır. Bilhassa siyasette dini kuralların geçerliliği, kadınların eğitimi gibi konularda Taliban yeniden gündem olmuştur.

Sonuç

2021 yılında din anlaşılabileceği üzere hep canlı bir şekilde gündeme gelmiştir. Esasen sadece Türkiye'de değil bütün dünyada din gerek teorik boyutta gerekse pratik düzlemde güçlü bir şekilde varlığını çeşitli biçimlerde hissettirmektedir.

ekonomi toplum ve siyasi hayat

Prof. Dr. Mustafa Acar
Yunus Şahbaz

2021 YILINDA TÜRKİYE VE DÜNYA EKONOMİSİNDEKİ GELİŞMELER

Prof. Dr. Mustafa Acar

1. Giriş

2021 yılı da, 2020 yılında olduğu gibi Covid-19 adıyla anılan koronavirüs salgınının gölgesinde geçen bir yıl olmuştur. Ancak 2020 yılının aksine koronavirüsün olumsuz etkileri 2021 yılında nispeten hafiflemiş, yıl ortalarından itibaren sokağa çıkma yasakları ve işyeri kapatmalar sona ermiştir. Koronavirüse karşı geliştirilen aşıların yaygın biçimde kullanılmaya başlanması ve yasakların kalkmasıyla sosyal hayat büyük ölçüde normale dönmeye başlamış, buna paralel olarak başta turizm sektörü olmak üzere bütün iktisadi faaliyetlerde de bir canlanma süreci başlamıştır. 2020-2021 eğitim-öğretim yılında ara verilen yüzyüze eğitim başlamış, öğrenciler ve hocalar yeniden okulda buluşmuştur.

Ancak bu olumlu gelişmelere bakarak hayatın tamamen normale döndüğü sanılmamalıdır. Covid-19'un mutasyon geçirmiş yeni varyantları sürekli ortaya çıkmaktadır. Özellikle yılın üçüncü çeyreğinde ortaya çıkan "Omicron" varyantı büyük bir hızla yayılarak, kısa sürede bütün dünyayı alarma geçirmiştir. Türkiye'de henüz böyle bir şey olmamışsa da, bazı Avrupa ülkelerinde yurtdışı uçuşlar durdurulmuş, ülkeye girişler yasaklanmış, geçici eve kapanmalar devreye sokulmuş, yeniden uzaktan eğitime dönülebileceği ihtimalinden söz edilir olmuştur. Söz konusu yasaklar bazı ülkelerde sokak gösterileri ve şiddet eylemlerine yol açmıştır. Görünen odur ki, Covid-19 salgını görünür gelecekte tamamen ortadan kalkmayacak, daha uzun bir süre hayatımızın bir parçası olacaktır. Maske-mesafe-temizlik olarak özetlenen tedbirler bu bağlamda gerek kendi hayatımızı ve gerekse başkalarının hayatını riske atmamak bakımından büyük önem taşımaktadır.

Dünya ekonomisi 2020 yılındaki küçülmenin ardından, korona salgınının hız kesmesi ve hayatın kısmen normale dönmesinin etkisiyle 2021 yılında büyümüştür. Önceki yıllara göre kısmen gerilese de halen

dünya ekonomisinin yaklaşık beşte birini oluşturması, doların rezerv para olması ve askeri-teknolojik ve siyasi gücü nedeniyle ABD'nin dünya ekonomisi üzerinde ciddi etkilere sahip olduğu malumdur. 2021 yılında ABD'de işbaşına gelen Biden yönetimi kendisinden önceki Trump yönetimine kıyasla daha yumuşak ve barışçı uluslararası ilişkiler istediğine dair işaretler vermiştir. Kendisine çok pahalıya malolan ve hedeflerine ulaşmayan yirmi yıllık Afganistan işgaline son vermiş, askeri birliklerini Afganistan'dan çekmiştir. İşgalin sona ermesiyle birlikte Taliban güçleri Afganistan'ın tümünde yönetimi ele almıştır.

Ortadoğu'da 2021 yılı nispeten sakin geçen bir yıl olmuştur. Suriye krizi bağlantılı sorunlar varlığını korusa da sıcak çatışmalar azalmıştır. Türkiye, Katar, S. Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve İsrail arasındaki ilişkilerde belirli bir yumuşama, diplomatik temaslarda yoğunlaşma ve buna bağlı olarak uluslararası ilişkilerde iyileşme görülmüştür. Doğu Akdeniz'de enerji kaynaklarının paylaşımıyla ve göçmen kriziyle bağlantılı Türkiye-Yunanistan gerilimi maalesef henüz aşılabilmiş değildir. İngiltere'nin AB'den ayrılmasının olumsuz bazı etkileri ortaya çıkmış, TIR şoförleri eksikliği benzin başta olmak üzere bazı sektörlerde lojistik ve tedarik sorunlarına yol açmıştır. AB'nin merkez ülkesi Almanya'da 16 yıllık Merkel dönemi sona ermiştir. Hristiyan Birlik partilerinin güç kaybettiği, ırkçı-faşist partinin güç kazandığı Almanya'yı siyasi birlik ve istikrar açısından zor günler bekliyor görünmektedir.

2021 yılı Türkiye ekonomisi açısından zor, çalkantılı ve tartışmalı bir yıl olmuştur. 2013 yılından bu yana devam eden bir makro-ekonomik göstergelerin bozulması sürecinin üstüne Covid-19 salgını "tuz biber ekmiş," birçok sektörde işlerin durma noktasına gelmesi, işini kaybedenlerin sayısının artması kamu harcamaları üzerinde baskı yaratmıştır. İşsizlik ödenekleri, şirketlere kaynak aktarılması, sağlık harcamalarında görülen olağanüstü artışlar, bunların finansmanı için başvurulan aşırı parasal genişleme kamu mali disiplinini, buna bağlı olarak makro göstergeleri daha da bozmuştur. Bütün bunların üstüne 2021 Eylül ayından itibaren Merkez Bankasının (MB) yüksek enflasyona rağmen, piyasa beklentilerinin ve dünyadaki gidişatın aksine politika faizlerinde indirime başlaması ve bunu izleyen aylarda da devam ettirmesi döviz kurlarında önlenemeyen bir tırmanışa yol açmış, TL'den kaçma (dolarizasyon) başlamış, nihayet hükümet dolar/TL kurunun 18,4 TL'yi geçmesi üzerine kur riskini

üstlenerek duruma müdahale etmek zorunda kalmıştır. Hükümet yeni bir ekonomi modeli uygulamaya kararlı olduğunu ilan etmiştir. Bu konu Türkiye ekonomisiyle ilgili bölümde daha ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

2. 2020 Yılında Dünya Ekonomisindeki Gelişmeler

Yukarıda da belirtildiği üzere, 2021 yılında Covid-19 pandemisinin etkileri hafiflemiş, 2020 yılında pandeminin zorladığı eve kapanmaların ve talep daralmasının etkisiyle küçülen dünya ekonomisi, 2021 yılında hayatın kısmen normale dönmesinin ve iktisadi faaliyetlerin yeniden canlanmasının etkisiyle büyümüştür. Pandeminin etkisinin tamamen ortadan kalkması ne yazık ki söz konusu değildir. Bu satırların yazıldığı günlerde (Ocak 2022 ortaları) dünya çapında bugüne kadar virüsün bulaştığı vaka sayısı 329 milyonu, ölüm sayısı 5,5 milyonu aşmıştı (%1,69). Yaklaşık 56 milyon insanın halen aktif hasta olduğu salgın kapsamında alınan tedbirlerin de yardımıyla 268 milyon insan iyileşmeyi başarmıştır (%81,4). 2020 yılında Çin (sinovak) ve –iki Türk araştırmacının öncülüğünde- Almanya'da üretilen aşıların (biontek) ardından Türkiye'nin ürettiği "Turkovac" aşısı da 2021 sonlarında piyasaya çıkmış, kullanılmaya başlanmıştır. Şu ana kadar dünyada aşılanan insan sayısı 4,7 milyardır (%60).

Pandeminin 2021 yılında dünya ekonomisi üzerindeki en önemli etkisi, bütün dünyada enflasyonun yükselme trendine girmiş olmasıdır. Bunun en temel sebebi, salgının olumsuz etkileriyle başa çıkabilme amacıyla bütün ülkelerin –eskilerin deyişiyle- "kesenin ağzını açmaları," aşırı parasal genişlemeye başvurmaları, karşılıksız para basımı ve düşük faizler üzerinden piyasaları paraya boğmalarıdır. Enflasyonun bütün dünyada yükselme eğilimine girmesinin ikinci önemli sebebi ise, yine pandemiyle bağlantılı olarak tedarik zincirinde yaşanan aksaklıklar, emtia ve öteki üretim girdilerinde görülen temin zorluğu ve fiyat artışları gibi, arz tarafında yaşanan sıkıntılardır. Başlangıçta pek ciddiye alınmayan ve geçici olduğu düşünülen enflasyonist eğilimlerin pek de geçici olmadığının anlaşılmasıyla birlikte, 2021 yılı sonları itibariyle bütün dünyada merkez bankaları sıkı para politikasına dönüş sinyalleri vermeye, faizleri artırmaya başlamıştır.

IMF'nin her yıl düzenli olarak yayımladığı *Dünya Ekonomik Görünümü*[1] raporuna göre, pandeminin yeniden yükselmesine rağmen küresel

1 IMF, World Economic Outlook, October 2021. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/10/12/world-economic-outlook-october-2021

ekonomik toparlanma devam etmektedir. Covid-19'un sebep olduğu fay hatları kalıcı olup, ekonomik performansta kısa dönemde yaşanan sapmaların uzun dönem performansı üzerinde de kalıcı etkiler bırakması beklenmektedir. Koronavirüsün Delta ve başka yeni varyantlarının hızlı yayılmasının pandeminin ne kadar hızla üstesinden gelinebileceği konusunda belirsizlikleri artırdığı vurgulanan raporda politika seçeneklerinin geniş bir manevra alanı olmadığı vurgulanmaktadır. Her şeye rağmen dünya ekonomisinin ortalama büyüme hızının, 2020'deki %-3,1'in (yani daralmanın) aksine, 2021'de %5,9 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Büyüme eğiliminin bu yıl da devam edeceği ve dünya ekonomisinin 2022'de de yine %5 dolayında büyüyeceği projeksiyonu yapılmaktadır. Başlıca ülke grupları itibariyle 2019-2022 dönemi için gerçekleşen ve tahmin edilen ekonomik büyüme oranları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Dünya ekonomisi, yıllık reel ekonomik büyüme oranları (2019-2022, %)

Ülke Grubu	2019	2020	2021 (t)	2022(p)
Dünya	2,8	–3,1	5,9	4,9
Gelişmiş Ülkeler	1,7	–4,5	5,2	4,5
ABD	2,2	–3,4	6,0	5,2
Euro Bölgesi	1,3	–6,3	5,0	4,3
Çin	6,1	2,3	8,0	5,6
Rusya	1,3	–3,0	4,7	2,9
Gelişmekte Olan ve Yükselen Ekonomiler	3,7	–2,1	6,4	5,1
Yükselen Asya (Çin ve Hindistan dâhil 30 ülke)	5,5	–0,8	7,2	6,3
Orta Doğu ve Orta Asya	1,4	–2,8	4,1	4,1

(t) tahmin, (p) projeksiyon. Kaynak: IMF World Economic Outlook, October 2021. https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2021/10/12/world-economic-outlook-october-2021

Tablo 1'den de görüleceği üzere, pandeminin olumsuz etkisiyle 2020'de daralan dünya ekonomisinin, 2021'de kayda değer bir toparlanma sürecine girerek ortalama %5,9 oranında büyüdüğü tahmin edilmektedir. Gelişmiş ülkelerde reel büyüme oranının tahminen %5,2, ABD'de %6, (tek paraya

geçmiş AB üyesi ülkelerin oluşturduğu) Euro Bölgesinde %5, Çin'de %8, Rusya'da %4,7, gelişmekte olan ülkelerde %6,4, Çin ve Hindistan'ın dâhil olduğu yükselen Asya ülkelerinde %7,2, Orta Doğu ve Orta Asya'da ise %4,1 olduğu hesaplanmaktadır. Dünya ekonomisindeki toparlanma Tablo 1'de çok açık bir şekilde görülmekte olup, 2020'deki Çin hariç tamamen negatif olan rakamlar 2021'de bütün ülke grupları için pozitife dönmüştür.

Hatırlanacağı üzere, pandemi sürecinde alınan tedbirler çerçevesinde hükümetler ve merkez bankaları piyasalara yoğun müdahalelerde bulunmuş, pek çok ülkede merkez bankaları faiz indirimine gitmiş, enflasyondan arındırıldığında reel faiz oranları birçok ülkede sıfırın altına düşmüştü. 2021 yılında gevşek maliye ve gevşek para politikalarının, aşırı parasal genişlemenin bedeli tüm dünyada yüksek enflasyon olarak ödenmeye başlanmıştır. IMF'e göre enflasyondaki artışlar çoğu ülkede istihdam pandemi öncesi seviyelerin altında olmasına rağmen meydana gelmekte, bu da politika yapıcıların işini zorlaştırmaktadır. 2022'de bütün dünyada enflasyonla mücadele bağlamında para ve maliye politikalarında sıkılaştırma beklenmektedir; bunun belirtileri 2021 yılının son aylarında görülmeye başlanmıştır.

2022 yılına girerken dünyanın gündemindeki önemli sorunlar pandemiye karşı geliştirilen aşıların ihtiyaç duyulan bölgelere dengeli ve adil bir şekilde dağıtılması, iklim değişikliği ve çevre meselesi, gerek pandemiyle mücadele ve gerekse global sorunların çözümü için uluslararası işbirliğidir. Bu çerçevede dünya ekonomisinin sürükleyici gücü olarak ABD'nin uluslararası barış, istikrar ve dış ticaret konusunda izleyeceği politikaların yanı sıra, ABD merkez bankası FED'in 2022 yılında para politikasında ne kadar sıkılaştırmaya gideceği ve faizleri kaç defa ve ne oranda artıracağı küresel ekonomik gelişmelerde kilit rol oynayacaktır. Başta ABD olmak üzere küresel güçlerin barışçı, bütünleşmeci, küreselleşmeci ve serbest ticaretçi politikalar izlemesi dünya ekonomisini rahatlatacak; aksine korumacı, içe kapanmacı ve anti-küreselleşmesi politikalar pandeminin etkileriyle birleşerek ekonomileri zora sokacaktır.

2022'de dünya ekonomisini etkileyecek bir başka potansiyel gelişme, Ortadoğu'da Suriye krizi ve doğu Akdeniz'de enerji kaynaklarının paylaşımı konusunda zaman zaman tırmanan gerilimin seyridir. Bu bağlamda Türkiye'nin gerek Ortadoğu'daki komşuları ve gerekse AB ile ilişkileri

belirleyici bir öneme sahiptir. Gerilimi tırmandıran hamleler ekonomileri olumsuz, diplomasiye ve barışa odaklı politikalar ise ekonomileri olumlu etkileyecektir.

3. 2021 Yılında Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler

2021 yılı Türkiye ekonomisi açısından da, aynen 2020 yılında olduğu gibi, maalesef parlak bir yıl olmamıştır. Gerek dünyadaki ve gerekse yurt içindeki nahoş gelişmelere bağlı olarak, Türkiye ekonomisi son yıllarda yaşadığı inişli-çıkışlı, dalgalı, gerilimli serüveni 2021 yılında daha da belirgin bir biçimde sürdürmüştür. Ekonomik büyüme ve ihracat cephesinde sevindirici gelişmeler yaşanırken, özellikle enflasyon, döviz kurundaki oynaklık ve TL'nin değer kaybı, işsizlik, yatırımlar ve net döviz rezervlerinin erimesi konusunda ciddi sıkıntılar yaşanmıştır. Bir önceki yıl olduğu gibi 2021 yılında ortaya çıkan olumsuz tabloda kuşkusuz Covid-19 salgınının önemli bir etkisi vardır. Ancak, Türkiye ekonomisinde yaşanan olumsuz gelişmelerin tümüyle korona salgınına izafe edilmesi doğru değildir. Esasen Türkiye ekonomisinde makroekonomik göstergelerin bozulma süreci 2013 yılından beri devam etmektedir.

2021 yılında Türkiye ekonomisine damga vuran başlıca gelişmelerin, yüksek enflasyona rağmen Eylül ayından itibaren MB tarafından politika faizlerinin düşürülmesi, bunun tetiklediği TL'den kaçış (dolarizasyon) süreci, bunun üzerine döviz kurlarında yaşanan ciddi artışlar ve TL'nin büyük değer kaybına uğraması, enflasyonun yükselmeye devam etmesi, faiz-enflasyon konusunda sebep-netice tartışmaları sonucunda Hazine ve Maliye Bakanının bir kez daha değişmesi, döviz kurlarının önlenemeyen yükselişi karşısında "kur korumalı mevduat" sisteminin devreye sokulması ve Yeni Ekonomik Model (YEM) tartışmaları olarak özetlenmesi mümkündür.

2016-2021 döneminde Türkiye'de makroekonomik göstergelerin seyri Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Temel Makroekonomik Göstergeler İtibariyle Türkiye Ekonomisi (2015-2020)

Gösterge	2016	2017	2018	2019	2020	2021
GSYH (milyar TL)	2 626	3 133	3 758	4 317	5 046	4 894 (Ç3)
GSYH (milyar $)	869	859	797	760	717	602 (Ç3)
Kişi başına gelir ($)	10 964	10 696	9 793	9 208	8 597	7200 (Ç3)
Büyüme hızı (%)	3,2	7,4	2,6	0,9	1,8	7,4 (Ç3)
Enflasyon (TÜFE, %)	8,53	11,92	20,30	11,84	14,6	36,08
İşsizlik oranı (%)	10,9	10,9	12,3	13,7	13,2	11,7 (1)
İthalat (milyar $)	199	228	220	200	185	271,3
İhracat (milyar $)	143	169	179	182	151	225,4
İhracatın ithalatı karşılama oranı(%)	72	74	81	91	82	83,1
Dış ticaret dengesi (milyar $)	-56	-59	-41	-17	-37,8	-45,9
Cari işlemler dengesi (milyar $)	-27	-40,8	-21,7	5,3	-35,5	-14,3 (2)
Cari açık / GSYH (%)	-3,8	-4,7	-2,6	0,7	-4,9	-1,9 (t)
Bütçe açığı / GSYH (%)	-1,1	-1,5	-1,9	-2,9	-3,5	-3,3 (t)
Toplam dış borç stoku (milyar $)	408	453	426	416	433	453(Ç3)
İç borç stoku (milyar TL)	469	536	586	755	1 060	1 111 (Ç1)
Kamu borcu / GSYH (%)	28,3	28,2	30,4	33,5	38,7	47,9 (Ç3)
Faiz dışı fazla / GSYH (%)	0,7	0,3	2,3	-0,6	-0,1	2,0 (Ç3)
Doğrudan yabancı sermaye girişi (net, milyar$)	14,0	11,5	13,1	8,4	7,6	11,6
Dolar kuru (TL/$)	3,01	3,64	5,29	5,95	7,01	13,45
BIST100 endeksi	771	1166	888	1185	1479	1857
Döviz rezervleri (brüt, milyar $)	92	84	93	106	92	116

(t) tahmin, (1) Kasım, (2) Kasım21-Kasım20 yıllık, Ç1: 1. Çeyrek, Ç3: 3. Çeyrek. Kaynak: TÜİK, TCMB, Hazine ve Maliye Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, IMF, The Economist Intelligence Unit.

2021 yılında Türkiye ekonomisinin performansına bakıldığında, başlıca olumlu gelişmelerin; büyüme hızının artması, ihracattaki hızlı artışa bağlı olarak cari açığın nispeten azalması ve (resmi rakamlara göre) işsizlik oranının cüzi de olsa düşmesi olduğu görülmektedir. Bunlar dışında kalan bütün makro-ekonomik göstergeler bozulmuştur. Toplam GSYH ve kişi başına düşen milli gelir rakamları 2013 yılında ulaştığı (sırasıyla 951 milyar dolar ve 12.600 dolarlık) zirveden sonra, izleyen yıllarda sürekli gerilemiştir. 2017 yılından itibaren yeniden çift haneli rakamlarda seyretmeye başlamış olan enflasyon 2020'ye kıyasla %147'lik bir sıçramayla 2021 sonunda %36'ya yükselmiştir. Bu seviyesiyle Türkiye'nin enflasyon oranı dünyadaki en yüksek enflasyon oranları arasında bulunmaktadır (bkz. Tablo 3). Korona salgınıyla mücadele çerçevesinde kamu harcamalarının anormal derecede artırılması kamu maliyesinde mali disiplinden sapılması sonucunu doğurmuştur. Buna gerek 2020 ve gerekse 2021'de rekor seviyelerde başvurulan parasal genişleme de eklenince enflasyondaki artış daha da hızlanmıştır. İç tasarrufların yetersizliği, enerji açığı ve ithal girdilere bağımlılık gibi sebeplerle Türkiye ekonomisinin müzmin sorunlarından biri olan cari işlemler açığı, 2021 yılındaki olumlu gelişmelerden biri olarak ihracatın ithalattan daha hızlı artması nedeniyle bir önceki yıla kıyasla azalmış ve Kasım sonu itibariyle yıllık -14,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılı başı itibariyle Türkiye'nin uluslararası karnesi, seçilmiş ülkelerde ekonomik ve finansal göstergeleri özetleyen Tablo 3'ten izlenebilir.

Tablo 3. Seçilmiş Ülkelerde Temel Ekonomik ve Finansal Göstergeler (Ocak 2022)

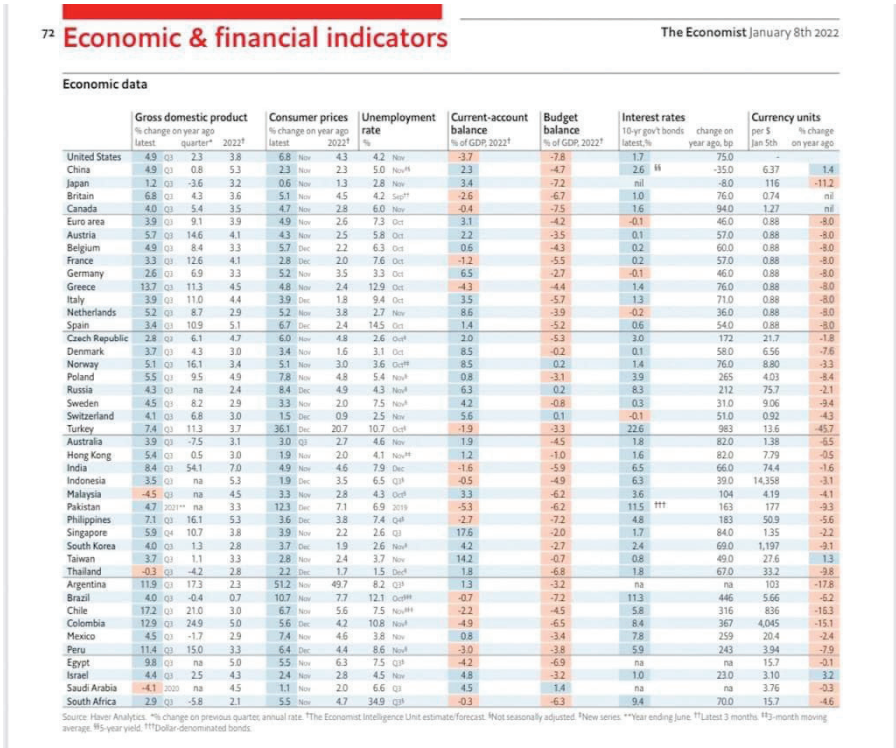

72 Economic & financial indicators — The Economist January 8th 2022

Economic data

	Gross domestic product, % change on year ago, latest		Gross domestic product, % change on year ago, quarter*	Gross domestic product, % change on year ago, 2022†	Consumer prices, % change on year ago, latest		Consumer prices, % change on year ago, 2022†	Unemployment rate, %		Current-account balance, % of GDP, 2022†	Budget balance, % of GDP, 2022†	Interest rates, 10-yr gov't bonds, latest, %		Interest rates, change on year ago, bp	Currency units, per $, Jan 5th	Currency units, % change on year ago
United States	4.9	Q3	2.3	3.8	6.8	Nov	4.3	4.2	Nov	-3.7	-7.8	1.7		75.0	-	
China	4.9	Q3	0.8	5.3	2.3	Nov	2.3	5.0	Nov‡§	2.3	-4.7	2.6	‖	-35.0	6.37	1.4
Japan	1.2	Q3	-3.6	3.2	0.6	Nov	1.3	2.8	Nov	3.4	-7.2	nil		-8.0	116	-11.2
Britain	6.8	Q3	4.3	3.6	5.1	Nov	4.5	4.2	Sep‡†	-2.6	-6.7	1.0		76.0	0.74	nil
Canada	4.0	Q3	5.4	3.5	4.7	Nov	2.8	6.0	Nov	-0.4	-7.5	1.6		94.0	1.27	nil
Euro area	3.9	Q3	9.1	3.9	4.9	Nov	2.6	7.3	Oct	3.1	-4.2	-0.1		46.0	0.88	-8.0
Austria	5.7	Q3	14.6	4.1	4.3	Nov	2.5	5.8	Oct	2.2	-3.5	0.1		57.0	0.88	-8.0
Belgium	4.9	Q3	8.4	3.3	5.7	Dec	2.2	6.3	Oct	0.6	-4.3	0.2		60.0	0.88	-8.0
France	3.3	Q3	12.6	4.1	2.8	Dec	2.0	7.6	Oct	-1.2	-5.5	0.2		57.0	0.88	-8.0
Germany	2.6	Q3	6.9	3.3	5.2	Nov	3.5	3.3	Oct	6.5	-2.7	-0.1		46.0	0.88	-8.0
Greece	13.7	Q3	11.3	4.5	4.8	Nov	2.4	12.9	Oct	-4.3	-4.4	1.4		76.0	0.88	-8.0
Italy	3.9	Q3	11.0	4.4	3.9	Dec	1.8	9.4	Oct	3.5	-5.7	1.3		71.0	0.88	-8.0
Netherlands	5.2	Q3	8.7	2.9	5.2	Nov	3.8	2.7	Nov	8.6	-3.9	-0.2		36.0	0.88	-8.0
Spain	3.4	Q3	10.9	5.1	6.7	Dec	2.4	14.5	Oct	1.4	-5.2	0.6		54.0	0.88	-8.0
Czech Republic	2.8	Q3	6.1	4.7	6.0	Nov	4.8	2.6	Oct§	2.0	-5.3	3.0		172	21.7	-1.8
Denmark	3.7	Q3	4.3	3.0	3.4	Nov	1.6	3.1	Oct	8.5	-0.2	0.1		58.0	6.56	-7.6
Norway	5.1	Q3	16.1	3.4	5.1	Nov	3.0	3.6	Oct‡§	8.5	0.2	1.4		76.0	8.80	-3.3
Poland	5.5	Q3	9.5	4.9	7.8	Nov	4.8	5.4	Nov§	0.8	-3.1	3.9		265	4.03	-8.4
Russia	4.3	Q3	na	2.4	8.4	Dec	4.9	4.3	Nov§	6.3	0.2	8.3		212	75.7	-2.1
Sweden	4.5	Q3	8.2	2.9	3.3	Nov	2.0	7.5	Nov§	4.2	-0.8	0.3		31.0	9.06	-9.4
Switzerland	4.1	Q3	6.8	3.0	1.5	Dec	0.9	2.5	Nov	5.6	0.1	-0.1		51.0	0.92	-4.3
Turkey	7.4	Q3	11.3	3.7	36.1	Dec	20.7	10.7	Oct§	-1.9	-3.3	22.6		983	13.6	-45.7
Australia	3.9	Q3	-7.5	3.1	3.0	Q3	2.7	4.6	Nov	1.9	-4.5	1.8		82.0	1.38	-6.5
Hong Kong	5.4	Q3	0.5	3.0	1.9	Nov	2.0	4.1	Nov‡§	1.2	-1.0	1.6		82.0	7.79	-0.5
India	8.4	Q3	54.1	7.0	4.9	Nov	4.6	7.9	Dec	-1.6	-5.9	6.5		66.0	74.4	-1.6
Indonesia	3.5	Q3	na	5.3	1.9	Dec	3.5	6.5	Q3§	-0.5	-4.9	6.3		39.0	14,358	-3.1
Malaysia	-4.5	Q3	na	4.5	3.3	Nov	2.8	4.3	Oct§	3.3	-6.2	3.6		104	4.19	-4.1
Pakistan	4.7	2021**	na	3.3	12.3	Dec	7.1	6.9	2019	-5.3	-6.2	11.5	†††	163	177	-9.3
Philippines	7.1	Q3	16.1	5.3	3.6	Dec	3.8	7.4	Q4§	-2.7	-7.2	4.8		183	50.9	-5.6
Singapore	5.9	Q4	10.7	3.8	3.9	Nov	2.2	2.6	Q3	17.6	-2.0	1.7		84.0	1.35	-2.2
South Korea	4.0	Q3	1.3	2.8	3.7	Dec	1.9	2.6	Nov§	4.2	-2.7	2.4		69.0	1,197	-9.1
Taiwan	3.7	Q3	1.1	3.3	2.8	Nov	2.4	3.7	Nov	14.2	-0.7	0.8		49.0	27.6	1.3
Thailand	-0.3	Q3	-4.2	2.8	2.2	Dec	1.7	1.5	Dec§	1.8	-6.8	1.8		67.0	33.2	-9.8
Argentina	11.9	Q3	17.3	2.3	51.2	Nov	49.7	8.2	Q3§	1.3	-3.2	na		na	103	-17.8
Brazil	4.0	Q3	-0.4	0.7	10.7	Nov	7.7	12.1	Oct‡§	-0.7	-7.2	11.3		446	5.66	-6.2
Chile	17.2	Q3	21.0	3.0	6.7	Nov	5.6	7.5	Nov‡§	-2.2	-4.5	5.8		316	836	-16.3
Colombia	12.9	Q3	24.9	5.0	5.6	Dec	4.2	10.8	Nov§	-4.9	-6.5	8.4		367	4,045	-15.1
Mexico	4.5	Q3	-1.7	2.9	7.4	Nov	4.6	3.8	Nov	0.8	-3.4	7.8		259	20.4	-2.4
Peru	11.4	Q3	15.0	3.3	6.4	Dec	4.4	8.6	Nov§	-3.0	-3.8	5.9		243	3.94	-7.9
Egypt	9.8	Q3	na	5.0	5.5	Nov	6.3	7.5	Q3§	-4.2	-6.9	na		na	15.7	-0.1
Israel	4.4	Q3	2.5	4.3	2.4	Nov	2.8	4.5	Nov	4.8	-3.2	1.0		23.0	3.10	3.2
Saudi Arabia	-4.1	2020	na	4.5	1.1	Nov	2.0	6.6	Q3	4.5	1.4	na		na	3.76	-0.3
South Africa	2.9	Q3	-5.8	2.1	5.5	Nov	4.7	34.9	Q3§	-0.3	-6.3	9.4		70.0	15.7	-4.6

Source: Haver Analytics. *% change on previous quarter, annual rate. †The Economist Intelligence Unit estimate/forecast. ‡Not seasonally adjusted. §New series. **Year ending June. ††Latest 3 months. ‡‡3-month moving average. §§5-year yield. †††Dollar-denominated bonds.

Kaynak: The Economist

Tablo 3'ten de izlenebileceği gibi, Türkiye'nin ekonomik açıdan uluslararası karnesi pek parlak bir karne değildir. Uluslararası alanda 2021 yılı için övünebileceğimiz tek gösterge, 3. Çeyrekte %7,4 olarak gerçekleşen, Türkiye'yi OECD ülkeleri arasında 2. sıraya yerleştiren, yılın tamamı itibariyle de %10 dolayında olması beklenen büyüme oranıdır. En kritik makro göstergelerden biri olarak enflasyon oranı bakımından Türkiye Arjantin'den sonra dünyada enflasyon oranı en yüksek 2. ülke durumundadır. Pandeminin etkisiyle gerek arz cenahında yaşanan sıkıntılar ve gerekse para arzının yüksek oranda artırılmasının sonucu olarak enflasyon bütün dünyada yükselme eğiliminde olmasına rağmen, enflasyonun Türkiye, Pakistan, Brezilya ve Arjantin dışındaki ülkelerde halen tek haneli rakamlarda seyrettiği dikkati çekmektedir. İşsizlik oranına bakıldığında Türkiye'nin G. Afrika, Kolombiya, İspanya ve Yunanistan'la

birlikte işsizlik oranının en yüksek olduğu ülkelerden biri olduğu görülmektedir. Cari açığın GSYH'ya oranı bakımından durum daha iyi olup, ABD dâhil durumu bu açıdan Türkiye'den daha kötü çok sayıda ülke bulunmaktadır. Bütçe açığı rakamları pandemi nedeniyle bütün dünyada ipin ucunun kaçırıldığını açıkça göstermektedir ki, enflasyonun 2021'de bütün dünyada yükselme eğilimine girmesinin sebeplerinden biri budur. Faiz oranları ve döviz kurları Türkiye'nin olumsuz anlamda dünyadan negatif ayrıştığı alanlardır. Aşağıda değinileceği üzere politika faizlerinin siyasi otoritenin baskısıyla %14'e kadar düşürülmesine rağmen Hazine 2, 5 ve 10 yıl vadeli olarak %22-25 aralığında bir faizle borçlanmaya devam etmektedir ki, Türkiye bu bakımdan dünyada açık ara birinci durumdadır. Bu ise iktisadın evrensel yasalarına[2] aykırı hareket edildiği takdirde bunun bir bedelinin olacağı ve siyasi talimatla faizlerin kalıcı olarak düşürülmesinin mümkün olmadığının açık bir kanıtı durumundadır. Yine büyük ölçüde yüksek enflasyon, belirsizlik, öngörülebilirliğin olmaması ve ülke riskinin yüksekliği nedeniyle, 2021 yılında uğradığı değer kaybının yüksekliği bakımından TL açık ara birinci durumdadır.

Faiz-enflasyon, Sebep-netice ve Yeni Ekonomik Model Tartışmaları

2021 yılında Türkiye'nin iktisadi ve siyasi gündemine damgasını vuran tartışmalardan biri, hiç kuşkusuz faiz-enflasyon-kur sarmalında neyin sebep neyin sonuç olduğu, faizleri talimatla düşürmenin enflasyonu düşürüp düşürmeyeceği ve Yeni Ekonomik Model (YEM) tartışmalarıydı.

İktidar çevreleri sürekli olarak "faiz sebep-enflasyon neticedir" görüşünü dile getirdiler. Bu görüş doğrultusunda 2021 Eylül ayından itibaren, piyasaların beklentilerinin aksine, yüksek enflasyona ve bilinen teamüllere rağmen siyasi baskıyla MB'yi politika faizlerini düşürmeye zorladılar. MB Eylül-Aralık 2021 arasında politika faizlerini aşamalı olarak %19'dan %14'e düşürdü. Normal şartlarda enflasyonla mücadele edecekseniz karşılıksız para basmaya son verirsiniz, faizleri yükseltir,

2 Politikacıların ve bürokratların hoşuna gitmese de, aynen fizik kanunları gibi, sosyal bilimlerin ve dolayısıyla iktisadın da –yöneticilerin keyiflerine göre eğip bükemeyecekleri- evrensel yasaları vardır; bunları ihlal etmenin bazı kaçınılmaz sonuçları vardır. Bu konuda daha ayrıntılı bir tartışma için bkz. Acar, Mustafa (2018), İktisadın Evrensel Yasaları, Konya: Literatürk-Academia.

paraya erişimi zorlaştırır, insanları tasarruf etmeye, kemer sıkmaya zorlarsınız. Böylece aşırı parasal genişleme ve buna bağlı olarak aşırı talepten kaynaklı enflasyonu kontrol altına almak mümkün olabilir. Tam tersini yapar da faizleri düşürürseniz yangına körükle gitmiş olursunuz, enflasyon düşmez. Nitekim faiz düşürme operasyonları enflasyonu düşürmemiş, Eylül'de %20 olan enflasyon Aralık sonunda TÜFE bazında %36'ya, ÜFE bazında %86'ya yükselmiştir. Bu bağlamda akılda tutulması gereken birkaç önemli nokta vardır.

Birincisi faiz-enflasyon ilişkisi "faiz sebep-enflasyon neticedir" formülüne indirgenemeyecek kadar karmaşıktır. Duruma göre, yumurta-tavuk misali, bazen biri sebep diğeri sonuç iken bazen de tam tersi olabilir.[3] Evet, kredi ve finansman maliyetleri artırması yönüyle faiz enflasyonun sebeplerinden biri olabilir; ama finansman kaynakları açısından bir kıtlık söz konusu ise yüksek faizler sebep değil, sonuçtur; enflasyon yüksekse, alım gücünü korumaya çalışan tasarruf sahipleri ve yatırımcıların tepkilerinin bir sonucu olarak yükselen faizler bir sebep değil, sonuçtur; siyasi tansiyon yüksekse yüksek faizler sebep değil sonuçtur; dış ilişkiler kötüyse, yatırım ortamı kötüyse, piyasalarda güven sorunu varsa, belirsizlik had safhadaysa, öngörülemezlik ciddi boyutlarda ve ülke riski yüksekse yüksek faizler bir sebep değil, sonuçtur. Bu çerçevede Türkiye'nin öncelikli sorunu yüksek faiz değil, yüksek enflasyondur; ondan da önemlisi siyasi ve ekonomik istikrarsızlıktır; tasarruf azlığıdır; kaynak kıtlığıdır; belirsizliktir; öngörülemezliktir; uluslararası ilişkilerin gerilimli olması, iç siyasi tansiyonun ve ülke riskinin yüksekliğidir; yatırım ortamının iyi olmamasıdır.

2021 Eylül ayında beklentilerin ve ekonomik rasyonalitenin aksine faizlerin talimatla düşürülmesinin ilk sonucu, bu satırlarının yazarının da söz konusu karar öncesinde tahmin ettiği gibi, döviz kurlarındaki hareketlenme, amiyane tabiriyle "doların önlenemeyen yükselişi"dir. İktidar çevreleri bu konudaki uyarıları elinin tersiyle itmiş, enflasyonla mücadeleye hazırlanan bütün ülkeler faiz artırımı ve para politikasında sıkılaştırmaya giderken Türkiye'de tersini yapmanın doğru olmadığını ileri sürenleri "mandacılık"la suçlamıştır. Yine iktidar çevreleri şimdiye

3 Bu konuda daha geniş bir tartışma için bkz. M. Acar, "Enflasyon, Faiz, Sebep-Netice, Vesaire Vesaire…" Fikir Coğrafyası (21.11.2021) https://www.fikircografyasi.com/makale/enflasyon-faiz-sebep-netice-vesaire-vesaire

kadar uygulanan "yüksek faiz-düşük kur" politikasının ithalatı özendirip dışa bağımlılığı ve dış borçlanmayı artırdığını, bundan sonra "düşük faiz-yüksek kur" üzerinden üretim, yatırım, istihdam ve ihracatı önceleyen bir ekonomi politikası uygulanacağını ilan etmişlerdir. Önceleri "Çin modeli" demişlerse de, kamuoyunda bunun pek tutulmaması üzerine önerilen model "Yeni Ekonomik Model" (YEM) adıyla anılmaya başlanmıştır.

Üretim, istihdam, yatırım ve ihracatı önceleyip dışa bağımlılığı ve dış borçlanmayı azaltan bir ekonomi politikasına teorik olarak kimsenin bir itirazı olamaz: keşke yatırımları artırabilsek, istihdamı artırıp işsizliği azaltabilsek, üretim ve ihracatı artırıp refah seviyesini yükseltebilsek, dış borçlanma ihtiyacını azaltabilsek, ne güzel olurdu. Ancak bu güzel hedefler, yine iktisadın evrensel yasalarına atıfla söylersek, istikrar olmadan olmaz; güven olmadan olmaz; yatırım ortamını iyileştirmeden, hukuk devletini güçlendirmeden, belirsizlikleri ve keyfilikleri ortadan kaldırmadan, ülke riskini azaltmadan, öngörülebilirliği artırmadan olmaz. Ayrıca yüksek kur ithal girdiler üzerinden enflasyonu azdırabilir.

Nitekim faizlerin talimatla düşürülmesi, bunun gerektirdiği siyasi, iktisadi ve hukuki zemin hazır olmadığı için, arzu edilen neticeleri vermemiş, enflasyon düşmemiş, vatandaşın güvenilir liman arayışı sonucu TL'den kaçış, para ikamesi, yani dolarizasyon başlamış, döviz kurlarında ve altın fiyatlarında önlenemeyen bir yükseliş trendine girilmiştir. Nihayet iş çığırından çıkma noktasına gelince 20 Aralık 2021 gecesi hükümet duruma müdahale etmek, TL'den kaçışı durdurmak için kur riskini üstlenmek zorunda kalmıştır. Önerilen "kur korumalı mevduat" (KKM) sistemine göre vatandaş dolarını ve altınını bozdurup TL'ye geçer de üç, altı veya dokuz ay ya da bir yıl vadeli mevduat hesabı açtırırsa, vade sonunda bankanın ödeyeceği faizin getirisi aynı dönemde dövizin getirisinin altında kaldığı takdirde devlet aradaki farkı ödeyeceğini garanti etmiş, kur riskini üstlenmiştir. Bunun üzerine 20 Aralık gecesi dolar kurunda sert düşüşler yaşanmış, o gece hükümetin kur riskini üstlendiğini ilan eden toplantı öncesinde 18,4 TL'yi gören kur, ilerleyen saatlerde 11 TL'ye kadar düşmüştür. Ancak ortalık kısmen durulduktan sonra 120 milyar TL civarında olan TL'ye geçişlerin özel kişilerden ziyade bankalar ve şirketlerden kaynaklandığı, vatandaşın dolar mevduatını hâlâ büyük ölçüde koruduğu anlaşılmıştır. Bu arada asgari ücret net 4.250 TL'ye çıkarılmış, asgari ücretten alınan vergiler de kaldırılmıştır.

Kur korumalı mevduat sistemi 1970'li ve 1980'li yıllarda uygulanmış ve kamuya büyük finansman yükü getirmiş olan "Dövize Çevrilebilir Mevduat" (DÇM) sistemini hatırlatmaktadır. Kur riski Hazine tarafından karşılanacak demek, son tahlilde bu yük vergi mükelleflerinin sırtına bindirilecek demektir. Vergiyi çalışan bütün vatandaşlar ödemekte, bunlardan alınacak kaynaklar ise bankalara vadeli mevduat yatıran zenginlere aktarılmaktadır; bu hem fakirlerden zenginlere bir gelir transferi, hem de, kur riskinden doğacak finansman açığı para basılarak karşılanmaya kalkışıldığı takdirde ilerde daha da artacak enflasyon demektir. Enflasyon devletlerin halklarını dolaylı yollarla soyması demektir.

Hemen hepimizin bildiği üzere enflasyon, fiyatlar genel seviyesinin etkili ve sürekli artması, kısaca hayat pahalılığı demektir. Ne yazık ki enflasyon Türkiye'nin en öncelikli ekonomik sorunu olmayı sürdürmektedir. Enflasyonun esas itibariyle üç potansiyel sebebi vardır: 1) Aşırı talep, yani arzın talebi karşılayamaması, 2) Maliyet artışları, 3) Piyasalarda rekabet eksikliği. Yine iktisadın evrensel yasalarından birine göre "enflasyon her zaman ve her yerde parasal bir olgudur," yani karşılıksız para basıp piyasaya sürmek mutlaka enflasyon yaratır. Türkiye son elli yılda sürekli olarak yüksek enflasyon sorunu yaşayan bir ülkedir. 1970'li yılların başından itibaren yaklaşık 35 yıllık bir kronik enflasyon döneminden sonra, Ak Parti iktidarının ilk yıllarında kamuda mali disiplinin sağlanması sayesinde 2000'li yılların ortalarından itibaren tek haneli rakamlara düşürülmüş olan enflasyon, maalesef son yıllarda siyasi ve ekonomik çalkantılar, mali disiplinden sapılması ve aşırı parasal genişleme nedeniyle tekrar artış eğilimine girmiş ve 2017'den itibaren yeniden çift haneli rakamlara yükselmiştir. 2019'da %11,84 olmuş, 2020 ve 2021'de ise mali disiplinden iyice uzaklaşılması ve aşırı parasal genişlemeye bağlı olarak hızlanmış ve sırasıyla %14,6 ve %36,1 olarak gerçekleşmiştir. Yukarıda da vurgulandığı üzere, Türkiye enflasyon ve faiz oranlarında gerek gelişmiş, gerekse gelişmekte olan ülkeler arasında açık ara birinci durumdadır.

Ekonominin en kritik makro göstergelerinden biri de hiç kuşkusuz, işsizliktir. Beklentilerin iyi yönetilebildiği, kaynakların verimli kullanılabildiği ve öngörülebilirliğin artırılabildiği bir ekonomi büyür; büyüyen bir ekonomi istihdam yaratır; istihdam yaratan bir ekonomide işsizlik oranı düşer. Türkiye gibi gelişmekte olan bir ülkede teknolojik

değişim vs. gibi *yapısal nedenler*den ve işgücü piyasasındaki *doğal hareketlilik*ten kaynaklanan *doğal işsizlik oranı*nın yüzde 5-6 civarında olduğu kabul edilir. Oysa Türkiye'de son yıllarda işsizlik oranı bu rakamın yaklaşık iki katıdır. İşsizliğin iradi-gayri iradi, açık-gizli, friksiyonel (geçici), yapısal, konjonktürel vb. türleri arasında, ülkeyi yönetenlerin ekonomik canlanmayı ve büyümeyi teşvik eden doğru ve isabetli politikalar sayesinde azaltabilecekleri işsizlik türü *konjonktürel* işsizliktir. 2015 yılından beri çift haneli rakamlarda seyreden ve 2020 sonunda %13,2 olarak gerçekleşmiş olan işsizlik oranı, 2021 yılında hızlanan büyümenin de etkisiyle %11,7'ye gerilemiştir. Yine de bu rakam doğal işsizlik oranının bir hayli üzerindedir. Dahası, gerçek işsizlik oranının ilan edilen resmi rakamın muhtemelen epeyce üzerinde olduğu tahmin edilebilir.[4]

Gerek enflasyonla mücadele, gerekse faizlerin aşağı çekilebilmesi bakımından anahtar önemde bir faktör, mali disiplindir. Mali disiplin, kamunun ayağını yorganına göre uzatması, kaynağı olmayan harcamalardan, aşırı bütçe açıklarından ve karşılıksız para basmaktan kaçınması demektir. Bu yapılmadığı zaman kamu finansman açığı vermekte, borçlanma gereği artmaktadır. Kamu finansman açıklarının karşılıksız para basılarak finanse edilmesinin kaçınılmaz sonucu enflasyon ve döviz kurlarında yükselme, borçlanarak finansmanının yan etkileri ise içerde faizleri yükseltip yatırımları caydırmak, dışarda ise dış politikada manevra kabiliyetini kaybetmektir. 2021 yılında kamu maliyesinde yaşanan gelişmeler 2020 ile karşılaştırmalı olarak Tablo 4'te verilmiştir. Tablodaki veriler 2021'de de mali disiplinin sağlanamadığına işaret etmektedir. Nitekim 2020'de 139 milyar TL olan bütçe açığı 2021'de %78,5 oranında artarak 192 milyar TL'ye yükselmiştir. Fazla vermesi gereken faiz dışı dengenin 11,4 milyar TL açık vermiş olması dikkat çekicidir. Bu rakam, faiz ödemelerini dışarıda tuttuğumuz zaman bile bütçenin gelirlerinin hâlâ giderlerini karşılayamadığını göstermektedir. Denk bütçe politikası izlemek, kaynağı olmayan harcamalar yapmamak, kamu harcamalarını mümkün olduğunca kısmak, hepsinden önemli de israf ve savurganlığa son vermek, öteki makro dengelerin de gözetilmesi ve göstergelerin iyileştirilebilmesi açısından son derece önemlidir.

4 Bazı araştırmacılar, "işsiz olup çalışmaya hazır olanlar" ve "mevsimlik çalışanlardan son 4 hafta içinde iş arama kanallarına başvurmamış olanlar"ı ve "zamana bağlı eksik istihdam"ı da hem işsiz sayısı, hem de işgücü sayısına ekleyerek hesaplanan "geniş işsizlik oranı"nı, resmi işsizlik oranının 7 yüzde puan fazlası olarak vermektedir. https://www.mahfiegilmez.com/2021/01/makroekonomik-denge-bozulmaya-devam.html#more

Tablo 4: Merkezi Yönetim Bütçe Gerçekleşmeleri (2020-2021, milyon TL)

(Milyon TL)	2020			2021			2021/2020
	Bütçe	Ocak-Aralık		Bütçe	Ocak-Aralık		Değişim (%)
		Gerçekleşme	%		Gerçekleşme	%	(%)
Bütçe giderleri	1.095.461	1.203.737	109,9	1.346.139	1.599.642	118,8	32,9
Faiz hariç giderler	956.521	1.069.775	111,8	1.166.596	1.418.790	121,6	32,6
Faiz giderleri	138.940	133.962	96,4	179.542	180.852	100,7	35,0
Bütçe gelirleri	956.588	1.028.446	107,5	1.101.146	1.407.399	127,8	36,8
Vergi gelirleri	784.602	833.251	106,2	922.744	1.164.809	126,2	39,8
Bütçe dengesi	-138.873	-175.292	126,2	-244.993	-192.244	78,5	-9,7
Faiz dışı denge	67	-41.329	-62.108	-65.450	-11.391	17,4	72,4

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı.
https://ms.hmb.gov.tr/uploads/2022/01/Butce-Gerceklesme-Raporu-2021Aralik_.pdf (18.01.2021)

4. Sonuç

2021 dünya ekonomisi açısından daha çok pandeminin etkisinin hafiflediği, ticari, ekonomik ve sosyal hayatın kısmen normale döndüğü bir yıl olmuştur. Aşıların olumlu etkileri, sokağa çıkma yasakları yahut eve kapanmaların sona ermesi, yurtiçi ve yurtdışı seyahatlerin normal seyrine girmesi bütün ülkelerde başta turizm, restoran ve konaklama hizmetleri olmak üzere bütün sektörlerde olumlu etkisini göstermiş, hemen bütün ülkelerde ekonomik büyüme hızı artmış, dünya ekonomisi de ortalama %5 dolayında bir büyüme kaydetmiştir.

2022 yılına girerken ülkelerin iktisadi açıdan başlıca endişe kaynağı enflasyonun bütün dünyada yükselme eğilimine girmiş olmasıdır. Bu eğilimin geçici değil, kalıcı olduğunun anlaşılmasıyla birlikte dünyanın birçok ülkesinde merkez bankaları ve hükümetler para ve maliye politikalarında sıkılaştırma yoluna gideceklerini ilan etmiş, bu yönde adımlar atmaya başlamışlardır. Özellikle dünya ekonomisinin sürükleyici güçlerinden biri olarak ABD'de %7 ile tarihi rekor seviyeye tırmanan enflasyon Amerikan Merkez Bankası FED'in varlık alımlarına son verme

tarihini erkene almasına yol açmış; FED 2022 yılında üç kez faiz artırımına gidebileceğini açıklamıştır. ABD'de faizlerin artacak olması Türkiye dâhil gelişmekte olan ülkeler açısından olumlu bir haber değildir. Zira ABD'de faizlerin artması uluslararası fonların azgelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden çıkıp ABD'ye yönelmesi anlamına gelmektedir. Bunun sonucu olarak döviz kurlarında yükselmeler olacak, bu da dolar cinsinden borcu olanların borç yükünü ağırlaştıracak, ithal ürünler pahalanacak, ithal girdiler ve petrol fiyatlarındaki artışlar maliyet enflasyonunu tetikleyecektir.

ABD'deki muhtemel faiz artırımlarının yanı sıra 2022'de dünya ekonomisini etkileyebilecek öteki potansiyel gelişmeler; Ortadoğu kökenli gerilimler, şu anda Rusya ile Batı arasında yaşanan Ukrayna krizinin barışçı yollardan aşılıp aşılamayacağı, Covid-19 virüsünün Omikron başta olmak üzere ortaya çıkan veya çıkacak yeni varyantlarıyla başarılı bir şekilde mücadele edilip edilemeyeceğidir. Siyasi gerilimlere çatışmaya varmadan diplomatik yollarla barışçı çözümlerin bulunması, koronanın yeni varyantlarıyla başarılı mücadele edilebilmesi ve küresel güçlerin içe kapanma yerine uluslararası barış ve işbirliğini önceleyen serbest ticaretçi ve küreselleşmeci politikalara ağırlık vermesi ekonomileri olumlu; bunun aksine gelişmeler ise olumsuz etkileyecektir.

Türkiye ekonomisi açısından ise 2021 yılı çalkantılı ve gerilimli bir yıl olmuştur. Ekonomik büyüme ve ihracat artışı ile cari açığın azalması gerçekten sevindirici olmakla birlikte, öteki makro göstergelerde durum pek iç açıcı değildir. Özellikle enflasyon, işsizlik ve döviz kurlarındaki aşırı yükselişe bağlı olarak TL'deki değer kayıpları endişe verici boyutlardadır. Gerek korona bağlantılı tüm dünyada yaşanan sıkıntılar ve gerekse kendi bölgesinde ve ülke içinde yaşadığı terör, göçmen akınları, siyasi gerilim vs. sorunların yanı sıra, ABD, AB ve NATO gibi uluslararası aktörlerle ilişkilerinin genel olarak gergin olması nedeniyle Türkiye son yıllarda iktisadi ve siyasi alanda ciddi çalkantılar ve savrulmalar yaşamaktadır.

Atalarımız "kimse ayranım ekşi demez" demişler; iktidar çevrelerine göre son yıllarda yaşadığımız sıkıntılar ve makroekonomik göstergelerde meydana gelen bozulmalar tamamen dış kaynaklıdır; karanlık güçlerin ülkemiz üzerinde oynadığı oyunlardır, algı operasyonlarıdır, bizi kıskanmalarıdır. Kısaca sorun bizde değil, bizi kıskanan dış düşmanlardadır. Buna karşılık siyasi muhalif yahut iktidarla iç-içe olmayan çevrelere göre

kabahat tamamen ülkeyi yönetenlerde, iktidardadır. Bölgesel ve küresel güç dengelerini hesaba katmadan girişilen hamleler; ülkenin ekonomik, siyasi ve askeri gücünün çok üzerinde risk alınması ve büyük uluslararası aktörlerin tümüne birden meydan okuyan söylemler sonuçta Türkiye'yi yalnızlaştırmış, ekonomisini de daha kırılgan hale getirmiştir. Yine Türkiye son yıllarda yapması gereken yapısal ekonomik, siyasi ve hukuki reformları ihmal etmiş, AB ile ilişkileri bozmuş, iş başındaki yönetim reformcu ve değişimci kimliğinden iyice uzaklaşmış, bireysel hak ve özgürlüklerin alanını güvenlikçi bir söylem üzerinden giderek daraltmıştır. Makro dengelerin bozulması bu manzara karşısında hiç de sürpriz değildir.

Komplo teorilerinin vahşi cazibesi, içinden çıkılması ve izahı güç karmaşık sorunları kolayca izah edivermesinden, bütün suçu kolayca dış düşmanlara yükleyivermesi ve bizi sorumluluktan kurtarmasında kaynaklanmaktadır. Ancak komplo teorileri sorunları çözmez, sadece bizi geçici bir zihin konforuna kavuşturur, uyuşturur; uyuşturucu almış ve çok içmiş biri gibi bir süre bizi dertlerimizden uzaklaştırabilir. Ancak sorunu çözmez; sorun ortada bütün çıplaklığıyla durmaktadır; kendimize geldiğimizde, başımızı komplo teorisiyle gömdüğümüz kurgusal dünya kumundan çıkardığımızda acı gerçeklerle bir kez daha yüzyüze kalırız. Evet, büyük güçlerin Türkiye'nin uluslararası sahnede bağımsız ve güçlü bir bölgesel aktör olarak yükselmesinden rahatsız olduğu bir gerçektir. Ancak bu gerçek, iktidarın ve hegemonya arayışının doğasında olan bir şeydir. Uluslararası ilişkilerde temel belirleyici faktör her zaman ulusal çıkarlar olagelmiştir; her devlet kendi menfaatini kollamaktadır. Unutulmaması gereken gerçek, Türkiye'nin bütün makroekonomik göstergelerinin çok ciddi sıçramalar yaptığı, doğrudan dış yatırımlarının katlanarak arttığı, TL'nin değer kazandığı ve enflasyonun tek haneli rakamlara düştüğü dönemlerde de aynı dış mihraklar yerinde duruyordu; buna rağmen Türkiye'ye güveniyor, işbirliği ve yatırım yapıyordu. Sorun sadece onlardan değil, biraz da bizden kaynaklanıyor olabilir mi sorusu, bu bağlamda sorulması gereken yerinde bir sorudur.

O halde Türkiye'nin bütün sorunlarını komplo teorileriyle açıklama ve bütün suçu dış mihraklara yükleme kolaycılığından vazgeçilmelidir. Türkiye'nin uygulayacağı doğru politikalarla, yapacağı isabetli hamlelerle kendi sorunlarını aşması mümkündür. Ülkenin gerek ekonomik ve gerekse öteki sorunlarını aşmasının yolu ekonomik ve siyasi istikrar, liyakat sistemi,

hukuk devleti, barış ve diplomasiye odaklı dış politika ile serbest piyasacı, serbest ticaretçi, dışa açılmacı ve bütünleşmeci ekonomi politikalarıdır. Siyasi talimatla faizler düşürülemez; zira ekonominin kendine özgü evrensel kanunları vardır. Bu bağlamda Türkiye'nin asıl öncelikli sorunu faiz değil, enflasyondur; fiyat istikrarıdır; ekonomik ve siyasi istikrardır; piyasalara güven vermektir; belirsizlikleri ve ülke riskini azaltmak, öngörülebilirliği artırmaktır. Bunun için hukuk devletini güçlendirmek, liyakat sistemini yerleştirmek, MB bağımsızlığına riayet, keyfiliklere son vermek, aşırı parasal genişlemeden kaçınmak, yapısal reformlara önem vermek, uluslararası ilişkileri yumuşatmak, iç siyasi gerilimi düşürmek, özgürlükleri genişletmek, yatırım ortamını iyileştirerek yerli ve yabancı yatırımcı açısından ülkeyi cazip hale getirmek gerekir.

2021'DE TÜRKİYE SİYASETİ

Yunus Şahbaz

2021 yılı Türkiye için iktisadî gündem ve kaygıların siyasetin merkezine oturduğu bir yıl oldu. Gerek kurdaki dalgalanmalar gerekse de enflasyondaki artışlar siyasetten ve siyasî aktörlerden beklentinin iktisadî temellerde olmasına sebebiyet verdi. İktidar kanadına yönelik eleştiriler daha çok hayat pahalılığı, TL'nin değer kaybetmesi üzerinden şekillenirken muhalefet de ekonomideki bu gelişmeleri kendi lehine kullanmak ve iktidar üzerinde bu vesileyle baskı oluşturmak şeklinde bir siyaset izledi. Muhalefet kanadının bu bağlamdaki temel stratejisi ekonomideki mevcut durumu bir siyasî sistem sorunu olarak telakki etmek ve güçlendirilmiş parlamenter sisteme dönerek bir anlamda bu sorunların da çözüleceğini vaat etmekti. Mevcut Cumhurbaşkanlığı sisteminin sorunların başlıca kaynağı ve Recep Tayyip Erdoğan'ın bu sistem içerisindeki merkezî kişi olduğunu dile getiren muhalefet kanadı yıl içerisinde sıklıkla erken seçimi dile getirdi. Seçmene yönelik en önemli vaadi ise seçimleri kazandıkları takdirde güçlendirilmiş parlamenter sistemi tesis etmekti.

2021 yılı boyunca Türk siyaseti muhalefetin erken seçim çağrıları, günlendirilmiş parlamenter sistem vurgusu, Cumhur ittifakı ve iktidardaki AK Parti kanadının da bunlara karşılık vermesiyle iştigal etti. Ancak ülke gündemi açısından esas mesele halkın düşen alım gücü ve iktisadî şartlardı. Erken seçim ya da siyasî sistem tartışmalarının hâkim olduğu bir siyasî zeminin halkın gerçek gündemine odaklanılmasını da ihmal ettiği ortadadır. Bu durum iktidar kanadının çözmekte uğraştığı bir sorun alanı iken muhalefet adına iktidarı yıpratmak için kullanılan önemli bir enstrüman işlevi görmektedir. Ancak en nihayetinde muhalefetin somut öneri ve çözümler noktasında zayıf kaldığı; soyut birtakım vaatlerden öte bir program ortaya koyamadığı da görülmektedir.

CHP'nin Arayışları

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de iktisadî sorunların olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Buna ek olarak döviz kurunda yaşanan

dalgalanmalar ve enflasyon göstergelerindeki artışlar muhalefet kanadının tenkid noktalarını artırmaktadır. Ancak burada muhalefet için açıklanması zor bir durum göze çarpmaktadır; başta iktisadî problemler olmak üzere birtakım faktörlerden iktidar kanadına eleştiriler yükselse de bu eleştiriler muhalefet için bir oya dönüşmemektedir. Bir başka deyişle şayet Cumhur İttifakı'ndan bir oy kaybı söz konusu ise de, en azından kararsız seçmen sayısında bir artış olduğu gözlemlense de bunun muhalefete giden bir oy kitlesi anlamına gelmediği görülmektedir. Bu yüzden muhalefet kanadında başta CHP olmak üzere yer yer iktisadî vaatlerin dışında birtakım arayışların da olduğu görülmektedir. Özellikle muhafazakâr seçmene açılma zaruretini hisseden CHP'nin sadece iktisadî gerekçelerle seçmenin kendine yönelmeyeceği gerçeği üzerinden bir strateji geliştirdiği ve yıl boyunca zaman zaman yaptığı çıkışlarla da bu stratejiyi tahkim etmeye çalıştığı görülmektedir. Bu strateji her şeyden önce muhafazakâr camiadaki kendisine yönelik algıları kırmaya ve bir anlamda seçmenle arasındaki duygusal kopukluğu gidermeye çalışmak şeklinde ifade edilebilir.

Bu stratejinin bazı açmaz noktaları olduğu tespitleri yapılmaktadır. Söz gelimi bu strateji partinin tüm bileşenleri tarafından henüz tam anlamıyla kabul edilebilmiş gibi durmamaktadır. Büyük oranda Kemal Kılıçdaroğlu'nun şahsi tercihleriyle yürütülmektedir. Bu yüzden de zaman zaman parti içinden aykırı seslerin geldiği görülmektedir. Muharrem İnce ve ekibi bu aykırı seslerin görünen şekli idi ve fakat İnce 2021'in hemen başında CHP'den istifa ederek kendi hareketini kurdu. Öte yandan İnce ve onunla hareket eden milletvekillerinin ayrılıp bir parti kurmasıyla da bu türden itiraz ve eleştirilerin bitmiş olabileceğini düşünmemek gerektiği söylenebilir. Nitekim Kasım 2021 gibi geç bir tarihte bile Mehmet Sevigen'in partiden ihraç edilmesi bu eleştiriler bağlamında yorumlara konu olmaktadır. Dolayısıyla aslında 2021 itibariyle CHP'nin kimlik ve ideolojik olarak daha belirsiz bir görünüm arz eden bir partiye dönüştüğü söylenebilir.

Oysa özelde CHP'nin ve genelde de muhalefet bileşenini oluşturan tüm partilerin Cumhur İttifakı'ndan koptuğu iddia edilen kararsız seçmene açılma konusunda bir türlü istediği ivmeyi yakalayamamasının esas sebebi 2023 sonrasına dair bir vizyon ortaya koyamamalarıdır. CHP'nin başını çektiği muhalefet kanadının 2023 sonrasında nasıl bir siyasî, iktisadî

ve toplumsal tahayyüle sahip olduğu belli değildir. Seçmenin iktisadî şartlardan mustarip olması tek başına tercihini değiştirmek için yeter sebep değildir. Bunun karşısında mevcut durumdan farklı, bunun dışında nasıl bir program ve vizyonun konulacağının formüle edilmesi gerekir. Ancak muhalefet kanadını oluşturan tüm bileşenlerin şu ana kadar bu türden formülasyonlarının çok da olmadığı görülmektedir.

Kaldı ki yılın son günlerine doğru özellikle kurdaki dalgalanmayı dizginlemek için iktidar cephesinin aldığı Kur Korumalı Mevduat gibi yeni önlemler ekonomik olarak kısa vadede iktidarın elini bir nebze rahatlatmış gibi durmaktadır. Bu da her ne kadar iktisadî şartlar kötüleşse de, mevcut sorunlara çözümün yine AK Parti ve özellikle Recep Tayyip Erdoğan tarafından bulunabileceği gibi bir algıyı tahkim etmiştir. Dolayısıyla salt iktisadî temelde bir muhalif söylem oluşturmak ülke sorunlarına bütünsel yaklaşmada bir handikap oluşturduğu gibi, bu alanda meydana gelecek birkaç iyi gelişmeyle de muhalefetin en önemli muhalefet etme kozu elinden alınmış olacaktır.

Muhalefetin Müşterekleri

Muhalefet kanadının ortak bir politik vizyonunun olmamasına dair birtakım telafi teşebbüsleri göze çarpmaktadır. Bunlardan birisi Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem'e dönüş vaadidir. İYİ Parti ile DEVA Partisi Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem önerilerini açıklayarak bu konuda somut adımlar atmak için teşebbüste bulundular. Bu önerilerin teferruatta birtakım ayrılıkları olmasına karşın, bir terkip olarak Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ifadesinin bir amaca hizmet ettiği çok açıktır: O da muhalefet bloğu arasındaki nerdeyse tek ortak noktayı teşkil etmesidir. Zira muhalefet bloğu adeta bir benzemezler ittifakına dönüştüğü için seçime kadar aralarındaki farklılıkları değil ortaklıkları öne çıkarmak üzerinden bir strateji yürütülmektedir. Bu ortaklıkların en önemlisi de Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem önerisidir. Sistem tartışması yapmak suretiyle muhalefet içindeki müşterekler öne çıkarılmaya çalışılmaktadır. Ancak böyle bir müştereğin toplum nezdinde kabul görmesi ise birtakım soru işaretleri barındırmaktadır.

Toplumdaki muhalefetten beklenti onun acil gördüğü sorunlara bir an önce alternatifler üretmesi ya da somut projelerle toplumun karşısına

çıkmasıdır. Ancak CHP başta olmak üzere muhalefet kanadında böyle bir vizyon olmadığı için toplumun karşısına sistem önerisi ile çıkılmaktadır. Açıkçası toplumun çoğunluğu tarafından sorunlar çözüldüğü takdirde bunun hangi sistem çatısı altında olduğu ancak talî bir mesele olarak görülmektedir. Çünkü seçmen süreçlerden ziyade sonuçlara, somut çıktılara bakacaktır. Kaldı ki CHP'nin tek müşterek noktası olan Parlamenter sistem önerisini bile açıklamaması HDP'yle yürütülen pazarlıklar noktasında birtakım soru işaretleri uyandırmaktadır. Dolayısıyla hem sistem tartışmasının halkın gündemini esas yakalayan yönünün eksik olması hem de bu tartışmada bile birtakım kapalı noktalar ve kuşkular bulunması CHP'nin inandırıcılık problemini daha artırmaktadır.

Kaldı ki muhalefetin parlamenter sisteme dönüş için gerekli anayasa değişikliğini yapabilecek bir çoğunluğa erişemeyeceği de görülmektedir. Bu durumda hem parlamenter sistem önerisi hem de öngörülen bir 'geçiş dönemi' argümanı aslında uygulamada birçok sorunla karşılaşabilecek bir çabayı ifade etmektedir. Bir anlamda rasyonel hesaplamalar çerçevesinde dahi muhalefet kanadının vaadi havada kalmaktadır. Dolayısıyla aslında 'geçiş hükümeti' gibi senaryoların her anlamda seçmene sunulacak pozitif önerilerin olmayışından ileri gelen sunî gündem belirleme çalışmalarından ibaret olduğunu söylemek mümkündür.

Ayrıca erken seçim ve parlamenter sistem önerilerini gündeme getirerek Millet İttifakı içerisinde İYİ Parti ile HDP kaynaklı muhtemel krizlerin önüne geçilmeye çalışıldığı söylenebilir. Millet ittifakı müşterekler, ortak siyasal vizyonlar üzerine değil de AK Parti ve özellikle Recep Tayyip Erdoğan karşıtlığı üzerine bina edildiği için en azından vitrinde bazı ortak temaların öne çıkarılması ihtiyacı hissedilmektedir.

Adaylık Tartışmaları

Parlamenter sisteme geçiş vaadindeki temel açmazlardan biri de Cumhurbaşkanlığı seçimlerindeki muhtemel aday arayışlarında görülmektedir. Cumhur ittifakının adayı bellidir; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 2023 yılında yapılması öngörülen seçimde de Cumhur ittifakının adayı olacaktır. Ancak muhalefet kanadının aday belirleme sürecinde de birtakım muğlaklıklar kendini göstermektedir. Bir isim etrafında olmasa bile nasıl bir aday olması gerektiği, söz gelimi Cumhurbaşkanlığı yetkilerini sonuna kadar kullanmak isteyecek mi yoksa

millet tarafından seçilmesine rağmen geçiş döneminden sonra sembolik konumunu kabul edebilecek bir aday mı arandığı konusu bile henüz net değildir.

Muhalefetin tüm bileşenlerin destekleyebileceği ortak bir aday bulmada hayli zorlandığı görülmektedir. Bu yüzden de ortak adayla değil de birden fazla adayla seçime gitmek bir çözüm ve arayış yolu olarak değerlendirilebilir. Ancak böylelikle seçimin ikinci tura kalması halinde nihayetinde ortak bir isim üzerinde uzlaşılması gerekmektedir. Bu uzlaşının alt parametrelerinin ne olacağı, özellikle HDP'nin hangi argümanlarla/vaatlerle bu uzlaşıya dahil edilebileceği önemli bir sorun alanıdır. Zira HDP hâlâ PKK'yla arasına mesafe koyamamış adeta PKK'nın uzantısı hüviyetindeki bir partidir. CHP'nin HDP'yi ittifak içerisinde tutmak ve ortak adaya ikna etmek için ne türden angajmanlara gireceği ve bunların da seçmen nezdinde kabul görüp görmeyeceği bir soru işaretidir.

CHP içerisinde büyükşehir belediye başkanlarının ismi Cumhurbaşkanlığı için öne çıkmakta idi ancak Kemal Kılıçdaroğlu belediye başkanlarının aday yapılmasına karşı olduğunu söyledi. Kendisi henüz adaylığını ilan etmedi ancak son zamanlardaki göstergeler Kemal Kılıçdaroğlu'nun aday olma yönünde güçlü işaretler olarak değerlendirilmektedir.

Kemal Kılıçdaroğlu aday olsun ya da olmasın CHP önderliğindeki muhalefet kanadının şöyle bir açmazı olduğu dile getirilmektedir; Öncelikle belirlenen adayın meydanlarda Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'la mücadele edebilmesi gerekir. Polemik, söylem ve inandırıcılık yönünden güçlü bir aday olması bu mücadele için ön şarttır. Ancak bu şekilde, meydanlarda propaganda yaparak halkın desteğiyle Cumhurbaşkanı olacak bir ismin de tüm yetki ve nüfuzundan feragat edip sembolik yetkileri kabul etmek durumunda kalacağı bir parlamenter sisteme geçişi nasıl sağlayacağı son derece kuşkuludur. Öte yandan sembolik yetkileri olan Cumhurbaşkanlığı profilini kabul edebilecek bir adayın da Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile mücadele etmesi çok daha zordur. Bu durum aday belirleme sürecinde muhalefet kanadının önündeki en önemli açmaz olarak değerlendirilebilir. Yıl boyunca devam eden aday tartışmalarında sıklıkla bu açmazın ipuçlarını görmek mümkün görünmektedir.

2021 yılının son ayları ise kurdaki dalgalanmaların da etkisiyle ülkenin bir seçim atmosferine sokulması çabasıyla geçti. CHP başta olmak üzere muhalefet kanadı ısrarla erken seçim talep ettiler. Kaldı ki erken seçim

talebi de muhalefetin sürekli gündeme gelme argümanlarından birini teşkil etmektedir. Bu sayede muhalefet kanadı ve özellikle CHP hem gündemde kalıyor hem de bir anlamda kendi programsızlığını da geçiştirme imkânına kavuşmuş olmaktadır. Bir siyasî realitesi pek olmasa da erken seçim çağrıları CHP için bir üçüncü hususa daha hizmet etmektedir ki bu da Kemal Kılıçdaroğlu isminin gündeme getirilmesidir.

Seçim talebiyle birlikte Kılıçdaroğlu'nun da öne çıktığı görülmektedir. Kemal Kılıçdaroğlu şu aşamada adaylık işine hayli niyetli bir performans göstermekte ve daha fazla 'ben' demeye başlamış bulunmaktadır. Bir başka deyişle kolektif bir akıl, birliktelik söylemlerinin aksine Kemal Kılıçdaroğlu doğrudan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ı da hedef alarak tekil bir söyleme başvurmaktadır. Kılıçdaroğlu'nun bu söyleminin bir benzerini 2018 seçimlerindeki Muharrem İnce'de görmek mümkündür. O dönemde de İnce daha çok kendi icraatlarını anlatmış, Erdoğan'ın yerine doğrudan kendisini konumlandırmıştı. Kılıçdaroğlu'nun son dönemdeki söylemleri de bu minvalde değerlendirilebilir. Yine Recep Tayyip Erdoğan'ı hedef alan, muhalefetin programsız ve parçalı yapısını örtmeye çalışan söylemler de Kılıçdaroğlu tarafından sıklıkla kullanılmaktadır.

Muhalefet cephesinden Kılıçdaroğlu'nun ben merkezli söylemlerine eleştiriler gelmeye başladı bile. Ancak bu durum tam da yeni sistemdeki muhalefetin açmazıyla alâkalı görünmektedir. Zira yeni sistemde Recep Tayyip Erdoğan karşısında kendini seçmene kabul ettiremeyen bir adayın muhalefet adına seçim kazanma şansı hemen hiç yok. Fakat bu şekilde seçimle gelecek bir adayın da mevcut sistemin kodları dışında bir gündeminin olması imkân dahilinde görünmemektedir. Bu yüzden önümüzdeki süreçte Kemal Kılıçdaroğlu ve diğer adaylar daha çok 'ben' diyecektir. Seçmen de bu 'ben' merkezli vaatlerinin altının somut proje, program ve gündemle doldurulmasını bekleyecektir. Şayet CHP yönetimi bu vizyonsuz ve programsız politikasını devam ettirir ve topluma yeni bir hikâye sunamazsa CHP'nin Cumhurbaşkanı adayının anti-Erdoğanizm'den başka başvurabileceği bir yöntem kalmayacaktır. Kaldı ki bu yöntemin de defalarca denendiği ve fakat başarısız olduğu da izahtan vareste bir durumdur.

Muhalefet kanadının aday belirleme sürecinde son derece muğlak bir söylem benimsemesi de muhtemel adaylar üzerinden yapmak istedikleri pazarlık siyasetinin iştiyakını göstermektedir. İYİ Parti kanadı da adaylık

konusunda bir isim üzerinden hareket etmemektedir. Mevcut durumda belirli olan bir şey varsa, o da Meral Akşener'in Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde aday olmayacağıdır. Öte yandan Akşener'in "Ben Başbakan Olacağım" söylemi aday olmayacağı konusundaki tavrı kadar Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde siyasî müzakerelere açık parti pozisyonunu deklare eden bir tutumu ifade eder.

İYİ Parti'nin Konumu

Genel itibariyle İYİ Parti'nin Kemal Kılıçdaroğlu'nun adaylığı üzerinde birtakım çekinceleri olduğu görülmektedir. Bu türden çekincelerin en büyük sebebi seçimi ikinci tura bıraktıracak bir senaryo üzerinden İYİ Parti'nin süreci yürütmek istememesidir. Zira böyle olduğu takdirde ikinci tur için çok daha çetin pazarlıklar söz konusu olacak ve özellikle HDP'nin İYİ Parti tarafından tasvip edilmesi imkânsız talepleri de gündeme gelebilecektir. İYİ Parti salt seçimi kazanmak adına bu türden talepler üzerinden yürüyen bir ittifak içerisinde yer alırsa seçim sonucundan bağımsız olarak baştan kaybeden bir parti konumuna düşebilecektir. Bu sebeple de İYİ Parti'nin birinci turda seçimi kazanacak bir aday üzerinden süreci yürütme isteğini son ana kadar savunacağını söylemek mümkündür.

İYİ Parti'nin HDP açmazıyla bir şekilde yüzleşmesi gerektiği sıklıkla dile getirilen bir husustur. Birinci turda ortak ve güçlü bir adayla seçime gidilmesi ve fakat HDP'nin de kendi adayını çıkarması önerisi bu arayışlardan biri olarak yorumlanabilir. Zira böyle bir formülle HDP ile aynı yerde konumlanmanın kendi seçmeninde getireceği rahatsızlığı nispeten giderebileceğini düşünmektedir. Ancak bu formülde eksik taraf HDP desteği olmadan CHP ve İYİ Parti ortak adayının birinci turda kazanmasının bir hayli zor olduğudur. Şayet HDP ayrı bir adayla girer ve seçim de ikinci tura kalırsa İYİ Parti yine HDP ile pazarlık yapmak durumunda kalacaktır. İYİ Parti'nin ısrarla birinci turda kazanacak ortak bir adayla seçime gitmek istemesinin sebebi budur.

İYİ Parti'nin pozisyonunu ele alırken dikkat edilmesi gereken hususlardan biri de bekâ söylemidir. Türkiye son birkaç yıldır özellikle komşularındaki gelişmelerin de etkisiyle beka söyleminin hâkim olduğu bir siyasî söyleme şahitlik etti. Sınır ötesi askerî operasyonlara dair tezkereler de bu minvalde önemli gündem başlıklarını oluşturmakta idi. Zira Cumhur İttifakı bileşenleri AK Parti ve MHP Türkiye'nin içinde

bulunduğu durumları beka söylemi üzerinden ele almakta ve kendi siyasî meşruiyetlerini büyük oranda bu zemin üzerine inşa etmektedir. Sınır ötesi operasyonlar için Meclis'ten tezkere istenmesi ve muhalefetin de farklı tonlarda bu tezkerelere tepkiler vermesi siyasî gündemi sıklıkla işgal eden meselelerden biri idi. Özellikle İYİ Parti'nin milliyetçi-muhafazakâr reaksiyonlarıyla bu tezkerelere evet demesi ve HDP'nin de hemen hepsine hayır demesi muhalefet kanadında da birtakım çatlakların oluşmasına zemin hazırlayabilmektedir. Bu noktada İYİ Parti'nin HDP ile diyaloğu ve bunu yönetme gayreti ise bir başka boyuta işaret etmektedir.

Her şeyden önce İYİ Parti'nin merkez sağ ile milliyetçi parti olma arasında bir salınımı olduğu söylenebilir. Yer yer merkez sağ argümanlara başvursa ve kendini merkez sağda konumlandırsa da milliyetçilik İYİ Parti'nin mütemmim cüzlerinden biri hatta kurucu mottosudur, diyebiliriz. Nitekim tabanı itibariyle İYİ Parti'nin seküler milliyetçi çevrelerden ve kısmen de CHP'nin milliyetçi/ulusalcı kanadından oluşan bir seçmen profili olduğu söylenebilir. Böyle bir seçmen profiline sahip bir partinin HDP ile kuracağı ilişki en nihayetinde her an kriz çıkmaya matuf bir alan olacaktır.

Öte yandan Suriye ve Irak tezkerelerine 'evet' diyen İYİ Parti sadece HDP'den değil CHP'den de farklı bir tutum izledi. CHP bu tezkerelere 'hayır' derken İYİ Parti, Durmuş Yılmaz dışında, 'evet' oyu verdi. İYİ Parti'nin bu zikzaklı çizgisinin esas sebebi üzerindeki seçmen baskısıdır. Her ne kadar Millet İttifakı'nda HDP ile ilişkileri CHP yürütüyor olsa da İYİ Parti'nin sıklıkla açıklama yapması ve tavır alması gereken durumlar oluşabilmektedir. Ancak parti içerisinden konjonktürel şartlara göre bir HDP değerlendirmesi gelmekte ve bu durum da İYİ Parti'nin HDP'yi ve HDP ile ilişkileri "ne inkâr, ne itiraf" şeklinde özetleyebileceğimiz bir şekilde ele aldığını göstermektedir.

İYİ Parti'nin HDP ile mevcut siyasî sistem gereği ittifak içerisinde olmak zorunda kaldığı bir gerçektir. Fakat ideolojik olarak ve parti tabanları itibariyle bu iki partinin hayli farklı bir sosyolojiye hitap ettiği ve farklılıklarının müştereklerinden çok daha fazla olduğu da bir başka gerçektir. Bu iki hususun bir kriz durumuna dönüşmemesi için, yer yer farklı çıkışlar olmakla beraber, azami gayret gösterildiği söylenebilir. Bu yüzden de zarurî durumlar dışında İYİ Parti'nin HDP ile farklılıkları izhar edecek tutumlardan mümkün mertebe sakındığı görülmektedir.

Amiraller Bildirisi

2021 yılında Türkiye siyasetinde öne çıkan gündem başlıklarından biri de emekli Amirallerin gecenin ilerleye saatlerinde Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin tartışma konusu yapıldığı iddiasıyla yayımladıkları bildiriydi. Bildiri kamuoyunda gece saatlerinde yayımlanması, sadece Boğazlar değil, "irticai faaliyetler" gibi ifadelerle daha geniş imaları da içermesi sebebiyle geniş tartışmalara sebep oldu. İktidar kanadı Bildiri'yi en sert şekilde kınarken hukukî yoldan da soruşturmalar açıldı.

Muhalefet kanadı ise Bildiri'ye gösterilen tepkiler hususunda yeknesak bir tavır gösteremedi. CHP kanadı AK Parti lehine bir mağduriyet ortamı oluşmaması adına bildiriyi kınayan bir tavır içine girmedi. Demokratik usul ve işleyişe saygılı, aynı zamanda bu işleyiş içinde anlamlı bir varlık olabilen CHP gibi siyasî partinin sonuçlarını düşünmeden en hızlı bir şekilde bildiriyi kınayan bir pozisyonda olması gerekirdi. Ancak AK Parti lehine bir kamuoyu olacağı gerekçesiyle böyle bir pozisyon almaktan kaçınılmıştır. İYİ Parti içinden ise Bildiri'ye dair farklı değerlendirmeler yapıldı. Genel Başkan Meral Akşener bu teşebbüsü "zevzeklik" olarak nitelerken Yavuz Ağıralioğlu da Bildiri'nin yayımlanış şekli ve zamanında "darbe iması" olduğunu belirtti. Öte yandan Aytun Çıray gibi diğer bazı isimler de ise Bildiri'nin herhangi bir darbe iması taşımadığını söyleyerek Bildiri lehine bir pozisyon takındı.

Toparlamak gerekirse, 2021'de Türkiye siyasetinin ana gündem maddesi ekonomi idi. İktisadî göstergelerdeki bozulmalar muhalefet kanadının siyaseti sürekli bir seçim havasında takip etmesine yol açmaktadır. Alınan önlemlerle ekonomik göstergelerde birtakım iyileştirmeler olsa enflasyon baskısının bir süre daha devam edeceği öngörülmektedir. İktidar kanadının aldığı önlemleri can simidi mesabesinde değerlendirip ekonominin toparlanması yönünde çok yönlü politikalar geliştirmesi seçmenin en büyük beklentisidir. Zira 2021'deki kötüleşmeler de göstermiştir ki, Türk halkı henüz AK Parti ve genelde Cumhur ittifakından henüz kopmuş değildir. Tam aksine sorunların farkında ve fakat halkın çoğunluğu bu sorunları da ancak mevcut iktidar blokunun çözebileceğini düşünmektedir. Özellikle hâlâ muhalefet kanadına ya da yeni bir siyasî lidere olağanüstü bir teveccühün görülmemesi üzerine düşünülmesi gereken bir durumdur. Muhalefet kanadının seçmeni suçlamak ya da kolaycılık yaparak anti-Erdoğanizm kartına başvurmak yerine kendi siyaset etme biçimi ve politik

vizyonunu sorgulaması gerekmektedir. Öte yandan Cumhur ittifakından kopan seçmenin muhalefet kanadına geçmemekte gösterdiği isteksizlik iktidar adına bir rehavete dönüşürse bunun da seçimlerde sonuçlarının olacağını kestirmek çok güç olmayacaktır. 2022 yılında salgının seyrinin nispeten hafifleyeceği ve hatta bitme noktasına geleceği tahminleri yapılmaktadır. Bu yüzden de 2022 yılında iktidar kanadı mevcut desteğini muhafaza etmek için iktisadî planda aldığı önlemlerin seçmenin hayat şartlarını iyileştirmesini temin edebilmelidir. Günümüz şartlarında iktisadî göstergeler seçmen davranışının şekillenmesinde tek faktör olmayabilir; Zira yapılan araştırmalar ekonomik faktörlerin yanı sıra birçok dinamiğin seçmen davranışını şekillendirmede etkili olabileceğini göstermiştir. Ancak yine de Türkiye gibi seçmen davranışında pratik ve pragmatik saiklerin baskın olduğu bir coğrafyada iktisadî şartların seçmen davranışları üzerinde hâlâ baskın bir etkisinin olduğunu unutmamak gerekir.

islâm dünyası

Ahmet Varol

2021'DE İSLÂM DÜNYASI

Ahmet Varol

Filistin'de Mahmud Abbas'ın, Kaybedeceğini Anladığı Seçimleri İptal Etmesi

Filistin'de en son başkanlık seçimi 2005'in Aralık ayında, parlamento seçimleri ise 25 Ocak 2006'da gerçekleştirilmişti. İslami Direniş Hareketi (Hamas) başkanlık seçimlerine katılmamış ve bu seçimleri Fetih hareketi lideri Mahmud Abbas kazanmış; parlamento seçimlerinden ise Hamas önemli bir farkla birinci çıkarak hükûmeti kurmaya yetecek çoğunluğu elde etmişti. Hamas'ın koalisyon teklifini kabul etmeyen Abbas'ın, onun kurduğu hükûmeti de kabul etmemesi uzun süren iç ihtilaflara neden oldu.

Normalde başkanın süresi 2009'da doluyordu. Ama seçim yapılmadı ve Abbas'ın başkanlığı anayasaya aykırı bir şekilde olsa da fiili olarak sürdü. Parlamentonun Batı Yaka bölgesinde bulunan üyeleri de faaliyetleri engellenerek, tamamen devre dışı bırakıldılar. Yeni bir parlamento oluşturulması için de seçim yapılmadı.

Uzun aradan sonra Abbas, 15 Ocak 2021'de seçim kararnamesini imzaladı. Kararnameye göre seçimler üç aşamalı olacak. 22 Mayıs'ta Yasama Meclisi, 31 Temmuz'da başkanlık, 31 Ağustos'ta da Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ)'nün danışma meclisi niteliğindeki Filistin Ulusal Konseyi için seçimler yapılacaktı.

Hamas, kararnameyi memnuniyetle karşıladığını bildirdi.

Seçimlerin çerçevesi ve güvenilir olması için dikkat edilecek hususlar hakkında kararlar almak amacıyla hareketlerin temsilcileri 8-9 Şubat 2021 tarihlerinde Kahire'de toplandı.

Fakat Abbas, 30 Nisan Perşembe akşamı Ramallah'ta düzenlediği toplantının ardından seçimleri belirsiz bir tarihe ertelediğini duyurdu. Seçimlere katılmak isteyen 36 aday listesinden 28'inin ertelemeye karşı olmasına rağmen yine o erteleme kararı aldı. Gerekçesi ise İsrail'in Doğu Kudüs'te yaşayan Filistinlilerin oy kullanmasına izin verme konusunda olumsuz tavır sergilemesiydi.

Oysa İsrail'in bu konuda olumlu tavır sergilemeyeceği zaten biliniyordu. Asıl sebep ise seçimlerden Hamas'ın zaferle çıkmasının önlenemeyeceğinin anlaşılmasıydı.

"Özgürlük Tüneli" Kahramanları

İsrail'in Gilboa Hapishanesi'nde tutulan altı Filistinli esir, bir yıla yakın sürede kazdıkları ve "Özgürlük Tüneli" adı verilen tünelden, 6 Eylül 2021'de sabaha doğru 04.00 sıralarında kaçmayı başardı. Bunların 5'i İslami Cihad Hareketi'ne, 1'i ise Fetih'in askeri kanadı Aksa Şehitleri Tugayları'na mensuptu.

Bu altı esirin çok sıkı korunduğu için "çelik kasa" diye isimlendirilen bir cezaevinden kaçmayı başarması İsrail güvenlik teşkilatına ve cezaevlerinden kaçışları engellemek için oluşturduğu mekanizmaya vurulmuş ağır bir darbeydi. O yüzden İsrail'de ciddi sarsıntıya neden oldu.

Çok sıkı aramalardan sonra esirlerden 2'si 10 Eylül akşamı, 2'si 11 Eylül sabahı, 2'si de 19 Eylül sabahı yeniden yakalandı. İşgalcilerin esirleri yakaladıktan sonra onlara çok korkunç bir şekilde işkence ettiği, daha sonra kendileriyle görüşen avukatları tarafından dile getirildi.

Mescidi Aksa'ya Yönelen Tehlike

İsrail, Mescidi Aksa'yı tıpkı El-Halil'deki Hz. İbrahim Camisi'nde yaptığı şekilde Müslümanlarla yahudiler arasında paylaştırmak istiyor. Hatta bunun için bir yasa tasarısı da hazırladı. İslam dünyasından gelen tepkiler üzerine bu tasarıyı geçici olarak rafa kaldırdıysa da planından vazgeçmiş değil.

13 Ocak 2021 Çarşamba günü, koronavirüs gerekçesiyle Mescidi Aksa'nın ibadete kapalı tutulduğu sırada İsrail mühendisleri işgalci askerlerin himayesinde Mescidi Aksa'ya girerek içeride teknik ölçümler ve incelemeler yaptılar. Bu işlem doğal olarak Mescidi Aksa'nın paylaştırılması planının hayata geçirilmesi için hazırlık olarak değerlendirildi. Çünkü daha önce Hz. İbrahim Camisi'ni paylaştırma oyunlarında da bu caminin kapalı olduğu bir zamanı değerlendirmişlerdi.

Mescidi Aksa hatipleri, Kudüs'teki İslami kurumların yöneticileri ve Filistin'deki hareketlerin ileri gelenleri bu girişimin ciddi bir tehlikeye

işaret ettiğine dikkat çekerek İslam âleminin bu tehlike karşısında dikkatli olmasını, İsrail'in Mescidi Aksa'yla ilgili tehlikeli planını hayata geçirmesine fırsat verilmemesini istedi. Bu çağrılar İslam dünyasında yankı buldu ve değişik çevrelerden tepkiler oldu.

Kudüs Kılıcı Savaşı

2021 yılında Ramazan'ın girmesiyle birlikte Kudüs'teki yahudileştirme faaliyetleri çerçevesinde Doğu Kudüs'ün Şeyh Cerrah Mahallesi'ndeki bazı ailelerin evlerinin gasp edilmesine dair mahkeme kararının İsrail Yüksek Mahkemesi yani yargıtay tarafından da onaylanmasına binaen bu ailelerin evlerini 2 Mayıs 2021'e kadar boşaltmaları için tebligatta bulunulmasına Kudüs halkının itiraz etmesi ve evlerinin gasp edilmesi istenen ailelere büyük destek vermeleri üzerine Yüksek Mahkeme kararın uygulanmasını ertelemek zorunda kaldı.

Ancak işgalciler bunun intikamını almak için Eski Kudüs'ün önemli noktalarından Babu'l-Amud'a (Şam Kapısı) çok sayıda silahlı güvenlik elemanı yığarak Filistinlilerin buradan geçmelerini engellemek amacıyla bariyerler kurdular. Filistinli gençlerin direnmeleri üzerine çatışmalar yaşandı ve gençlerden üç yüzden fazla yaralanan oldu. Ama kararlı direniş karşısında işgalciler buradan çekilmek zorunda kaldılar. Onların çekilmesinden sonra da Kudüslü gençler bariyerleri kaldırdı.

Bunun üzerine işgalciler Mescidi Aksa'ya toplanan cemaati rahatsız etmeye, özellikle yatsı ve teravih namazlarından çıkmaları sırasında onlara saldırmaya başladılar.

Onlar bu saldırıları düzenlerken, kendilerini Tapınak grupları olarak isimlendiren fanatik yahudi grupları, Mescidi Aksa'nın da içinde bulunduğu Doğu Kudüs'ün işgal edilmesinin İbrani Takvimi'ne göre yıl dönümüne denk gelen 28 Ramazan (10 Mayıs) Pazartesi günü Mescidi Aksa'ya büyük bir kalabalıkla baskın düzenlemek için geniş çaplı kampanya başlattı. İsrail güvenlik teşkilatı ise bunu önleme konusunda hiçbir girişimde bulunmadığı gibi, sabah 07.00-11.00 arasında söz konusu yahudi grupların baskınlarına izin verileceğini duyurdu.

Bu durum karşısında Kudüs ahalisi ve onlara Filistin'in diğer bölgelerinden destek verenler, fanatiklerin baskınlarına karşı Mescidi Aksa'yı korumak amacıyla 26 Ramazan Cumartesi akşamından itibaren

buraya toplanmaya başladı. Burada büyük bir kalabalığın toplanması üzerine işgal yönetimi, yahudi fanatiklerin rotasını değiştirmek ve onları Mescidi Aksa'ya sokmama kararı almak zorunda kaldı.

Bu kez onların intikamını almak amacıyla silahlı güvenlik güçleri gaz ve ses bombalarıyla, plastik ve gerçek mermilerle Mescidi Aksa'daki cemaate saldırdı. Saldırıda yüzlerce insan yaralandı.

Bunun üzerine Hamas'ın askeri kanadı İzzettin Kassam Tugayları, Gazze'den açıklama yaparak işgalcilerin Mescidi Aksa kuşatmasını kaldırmamaları ve saldırılara son vermemeleri durumunda bir müdahalelerinin olacağını duyurdu. İşgalciler gündüz bir ara saldırılara ara verip polislerini Mescidi Aksa dışına çıkardı. Ama akşam saatlerinde yeniden ani baskınla saldırı gerçekleştirdi ve yine birçok kişiyi yaraladılar. Mescidi Aksa içinde ve çevresinde yaralananların sayısı 500'ü geçti.

Bunun üzerine Gazze'deki direniş güçleri Kudüs'ün batı kesiminde, İsrail'in önemli hükûmet kurumlarının bulunduğu bölgede yer alan bazı hedeflere füze saldırıları düzenlediler. Bu saldırılar üzerine işgalcilerin sirenleri çaldı ve herkes sığınaklara girmek, işgal parlamentosu da görüşmeleri kapatmak zorunda kaldı.

İsrail Başbakanı Netanyahu aslında Filistin direnişinin böyle bir müdahalede bulunacağını beklemiyordu. Ama saldırıyı karşılıksız bırakmasının da kendi siyasi prestijine ağır darbe vuracağını düşünerek Filistin direnişinden gelecek karşılığın kendilerine neye mal olacağını hesap etmeden Gazze'ye saldırı başlattı. Bu saldırıyla birlikte savaş ortamına girilmiş oldu.

Netanyahu, yenilgiyi kabul etmenin kendi siyasi hayatının son bulmasına neden olacağını düşündüğünden iyice sarhoşa döndü ve Filistin direnişini bir an önce yıldırmak için azgınlığını daha da artırdı. Çünkü savaşın sürüp gitmesinin kendi tarafında da ciddi itirazlara ve tepkilere neden olduğunu görüyordu. Bu tepkilere binaen İsrail medyasında düzenlenen tartışma programlarında artık birbirlerine çok ağır üsluplarla hakaret etmeye başlamışlardı.

Bu arada İsrail'in beklemediği bir şekilde 1948'de işgal edilmiş bölgedeki Filistinli halk da meydanlara çıkarak direnişe destek verdi. Batı Yaka bölgesindeki direniş eylemlerinde de ciddi artış oldu.

Sonunda İsrail Mısır'ın aracılığı ile şartsız ateşkesi kabul etmek zorunda kaldı.

Kudüs'te Yusufiye Mezarlığı'nın Yıkılması

İsrail, Kudüs'ten Filistinlilerin sağlarını tasfiye etmeye çalıştığı gibi ölülerinin de mezarlarını yok ederek buradaki İslami mirası ve izleri tamamen silmeye çalışıyor. Kudüs surlarının bitişiğinde ve Mescidi Aksa'nın çok yakınında bulunan Yusufiye Mezarlığı da yerine Tevrat Parkı inşa edilmesi projesinin hayata geçirilmesi için yıkıldı. Kudüs halkı projeye tepki gösterdi. Ancak ne yazık ki İslam dünyasının tepkileri çok cılız kalınca İsrail tepki gösterenlere şiddet uygulayarak yıkım çalışmalarını devam ettirdi.

İsrail'de Yeni Hükûmet

İsrail, hükûmet krizinden çıkamaması sebebiyle iki yıl içinde dört kez erken genel seçim gerçekleştirdi. Son seçimlerden sonra hükûmeti kurma görevi önce seçimlerden birinci çıkan Likud Partisi'nin lideri Benyamin Netanyahu'ya verildi. Ama o başarılı olamadığı için görevi iade etti. Bunun üzerine cumhurbaşkanı görevi ikinci sırada yer alan Gelecek Var Partisi'nin lideri Yair Lapid'e verdi. O da uzun süren pazarlıklarından bir sonuç çıkaramadı. Ancak Netanyahu'nun ayağını kaydırmak isteyen partiler hükûmet kurulamaması durumunda tekrar genel seçime gidilmesi gerekeceğini ve bu kez Netanyahu'nun beklediği şekilde sandalye sayısını biraz artırıp hükûmeti kurmak için yeterli sayıyı elde edebileceğini düşündükleri için ona karşı bir koalisyon oluşturma konusunda anlaştılar.

Koalisyona giren partilerin içinde en aşırı laik sol zihniyette olanından en aşırı sağcı fanatiğine, feministinden eşcinseline kadar çok farklı çizgilerdeki siyasi akımların yer alması bütün bunları bir araya getiren tek ortak yönlerinin Netanyahu karşıtı olmaları olduğunu gösteriyordu.

Koalisyonda, hükûmeti kuran Yair Lapid ile aşırı siyonist Yamina Partisi'nin genel başkanı Naftali Bennett'in dönüşümlü başbakanlık yapmaları kararlaştırıldı. Ancak Lapid'in sandalye sayısının daha fazla olmasına rağmen başbakanlıkta ilk sıranın Bennett'e verilmesi kabul edildi. Çünkü o, ortaklığı kabul etmek için bunu şart koştu.

Ne yazık ki siyonistlerin kendi içlerindeki krizi çözme hesaplarına, İsrail parlamentosu Knesset'te dört sandalye elde eden Mansur Abbas liderliğindeki Birleşik Arap Listesi de dışarıdan destek verdi.

Kurulan koalisyon hükûmeti sadece bir farkla 59'a karşı 60 oyla güvenoyu alabildi.

Afganistan'da ABD İşgalinin Son Bulması ve Taliban'ın Yönetimi Ele Geçirmesi

Trump döneminde ABD, yıllardan beri çıkamadığı Afganistan bataklığından çıkmak için 29 Şubat 2020'de Katar'ın başkenti Doha'da Taliban'la anlaşma imzalamıştı. Bu anlaşmaya göre Mayıs 2021'e kadar Afganistan'daki askeri güçlerini tamamen çekecekti. Ancak yeni ABD Başkanı Biden, bu ülkedeki askeri güçlerini tamamen çekmesi durumunda kendi çıkarlarının bekçiliğini yapan Kabil hükûmetinin Taliban karşısında zayıf düşeceğini ve onu hükûmetle anlaşmaya zorlamanın kolay olmayacağını düşündüğü için, söz konusu anlaşmada belirlenen takvime uyulmasının çok zor olacağını söyledi. Taliban buna karşı çıktıysa da ABD ile tekrar karşı karşıya gelmeyi de tercih etmedi.

Biden daha sonra yeni bir takvim belirledi ve çekilmenin 1 Mayıs'ta başlayıp 11 Eylül'e kadar tamamlanacağını bildirdi.

ABD güçlerinin çekilmeye başlamasıyla birlikte Kabil hükûmetiyle Taliban arasındaki hakimiyet mücadelesi de kızışmaya başladı. Hakimiyet mücadelesi bir yandan masa başında, diplomatik pazarlıklarla yürütülürken bir yandan da cephede alan genişletme siyasetiyle sürdü.

Bu arada ABD de Kabil hükûmetini tümüyle yalnız bırakmamak ve onun bileğini biraz güçlendirmek için Afganistan'a yakın ülkelerden birine üs kurma arayışı içinde olduğunu ve bu üsten daha sonra Taliban hedeflerine hava saldırıları düzenleyerek Kabil hükûmetine destek verebileceğini belli etti.

Taliban da yaptığı açıklamada kendisinin Afganistan'da tek başına iktidarı ele geçirme hedefi olmadığını, bilakis siyasi iktidarı paylaşma yanlısı olduğunu, şimdiye kadar yalnız başlarına siyasi iktidarı ele geçirmek isteyenlerin hep başarısız olduklarını dile getirirken, Kabil'deki hükûmet istifa etmeden de bir uzlaşma sağlanmasının mümkün olmadığını söyledi.

Taliban'ın atakları karşısında hükûmetin sürekli mevzi kaybettiğini gören ABD işi fazla uzatmanın bir anlamı olmadığını gördüğü için çekilme işlemini 31 Ağustos'ta tamamlayacağını duyurdu. Bu durum karşısında hükûmet güçleri Taliban karşısında ciddi bir direniş göstermeyerek vilayet

merkezlerini teslim etmeyi tercih ettiler. Bu sebeple Taliban güçleri hızla ilerleyerek tahmin edilenden çok daha kısa bir süre içinde Kabil'i ele geçirmeyi başardılar.

Taliban sonra, Kabil'de "işlerin düzene sokulması hükûmeti" olarak tanımladığı geçiş süreci hükûmetinin kuruluşunu ilan etti.

Hükûmette başbakanlığa Molla Muhammed Hasan Ahund tayin edildi. Taliban'ın Doha görüşmelerinde en çok öne çıkan Molla Abdülğani Berader ise başbakan yardımcısı yapıldı.

Irak'ta Tartışmalı Seçimler

Irak'ta 10 Ekim 2021'de gerçekleştirilen seçimlerde başarılı olamayan İran yanlısı ittifak sonuca bir türlü razı olmak istemedi.

Aslında Irak'ta, ABD işgali sonrasında, kendilerince Saddam'dan intikam alma iddiasıyla işgal güçleriyle ittifak oluşturduklarından Şii siyasi oluşumlar sahayı kapmış durumda. O yüzden seçimlerde birinci derecede onların davulu çalınıyor.

Şu var ki meydanın bu kesimin eline geçmesi için perdenin arkasında dümenler çeviren İran, sahanın genel anlamda Şii kesimi temsil eden siyasi oluşumlara değil, özel anlamda kendisiyle yakın işbirliği içinde olan ve kendi siyasetinin takipçiliğini yapan oluşumlara kalmasını istiyor. Ama son seçimlerde bu konuda istediği olmadı. Şii taban bu kez İran yanlısı ittifakı değil, İran'la bazı sorunları olduğu tahmin edilen, onu tümüyle karşısına almasa da tamamen güdümüne girmeyi de istemeyen Mukteda Sadr'a bağlı grubu tercih etti. O yüzden Sadr'a bağlı grup 73 sandalye kazanırken, İran'ın desteklediği Haşdi Şabi'nin de içinde bulunduğu Fetih Koalisyonu 16 milletvekili çıkarabildi. Yine Şii kesimin siyasi liderlerinden Nuri El-Maliki'nin başkanlığındaki Kanun Devleti Koalisyonu 35, Haydar El-Ibadi ile Ammar El-Hakim'in ittifakı ise 4 sandalye kazandı.

İran yanlısı ittifak bu sonuçlara razı olmayarak seçimlere şaibe karıştığını ileri sürdü. O yüzden oyların yeniden ve elle sayılmasını istedi. İstenen yapıldı ama sonuçlar pek değişmedi.

Bunun üzerine Fetih Koalisyonu seçimlerin iptali için mahkemeye başvurdu. Ancak Yüksek Federal Mahkeme 27 Aralık'ta açıkladığı kararla talebi reddederek seçimleri onayladı.

Irak Başbakanının Konutuna Havadan Saldırı

Irak Başbakanı Mustafa El-Kazımi'nin, Bağdat'ın "Yeşil Bölge" olarak isimlendirilen yüksek güvenlikli mıntıkasındaki konutuna, 7 Kasım 2021 Pazar günü sabaha karşı insansız hava aracıyla havadan saldırı düzenlendi.

Kazımi saldırıdan yara almadan kurtuldu ve olaydan hemen sonra sağlık durumunun iyi olduğunu duyurarak halkı sakin olmaya çağırdı.

İran yanlısı kesim 10 Ekim seçimlerine hile karıştırıldığını iddia ederken bunda Kazımi'nin de parmağı olduğunu düşünüyordu. O yüzden saldırının arkasında bu kesimin olabileceği yönünde yorumlar yapıldı. Ancak saldırıyı üstlenen olmadı. İran ise saldırının arkasında İsrail'in olduğunu ileri sürdü.

Bağdat'ta Yine Bombalı Saldırılar

Irak'ta bir toparlanma süreci başlaması ve şiddet olaylarına son verilmesi ümidinin oluşmasıyla birlikte 21 Ocak 2021'de Bağdat'ta yine eş zamanlı iki bombalama eylemi gerçekleştirildi. Eylemlerde 30'dan fazla insan hayatını kaybederken 100'den fazla insan da yaralandı.

Eylemleri, gerek Irak'ta gerekse Suriye'de işgale ve zulme karşı verilen mücadeleyi hep arkadan vurmasıyla, emperyalist güçlerin ve bölgedeki fitne saltanatlarının işine yarayacak eylemleriyle, İslam adını kullanarak İslam'a zarar vermesiyle öne çıkan ve kısa adıyla IŞİD veya DAİŞ diye anılan karanlık örgüt üstlendi.

Bazılarına göre bu eylemlerin tam da ABD'de yeni başkanın görevi devralmasından sonra gerçekleştirilmesi güya Amerika'ya mesaj amacı taşıyordu. İşin en garip yanı ise Bağdat'ta zavallı sivil insanları katlederek ABD'nin yeni başkanına mesaj göndermeye kalkışan bir zihniyetin yaptıklarını İslam adına yaptığını söylemesi.

Erbil'e Füze Saldırısı

15 Şubat 2021 Pazartesi akşamı yerel saatle 21.30 civarında Irak Kürt Bölgesel Yönetimi'nin (IKBY) başkenti Erbil'in, Amerikan üssünün de bulunduğu uluslararası havaalanına ve çevresine füze saldırıları düzenlendi. Saldırıda en az 14 adet füze fırlatıldığının tespit edildiği belirtildi. Bunlardan dördünün hava üssünün bulunduğu alana ancak çoğunun civardaki meskun bölgelere düştüğü belirtildi.

IKBY emniyet teşkilatı saldırıyı İran yanlısı bir milis teşkilatı olan Haşdi Şabi'nin gerçekleştirdiğini ileri sürdü. Ancak Seraya Evliyai'd-Dem (Kan Koruyucuları Tugayları) adlı bir Şii örgütün üstlendiği açıklandı. Böyle bir örgütün veya buna benzer isim kullanan bir örgütün adının ilk kez Ağustos 2020'de duyulduğu ifade edildi. Fakat IKBY güvenlik uzmanları bu ismin sadece bir kamuflaj olduğunu, gerçekte saldırının arkasında Haşdi Şabi'nin olduğunu iddia etti.

Haşdi Şa'bi'nin şüpheli görülmesi ve saldırıda hedef alınan Amerikan üssünün, Kasım Süleymani'nin öldürülmesine karşı İran tarafından gerçekleştirilen intikam saldırılarında da birinci derecede hedef alınmış olması sebebiyle İran'a yönelik bazı suçlamalarda bulunuldu. Ancak İran, kendisinin bu olayla ilgisinin olmadığını ileri sürdü.

Irak yönetimi bu saldırıyı gerçekleştirenlerin ülkeyi kaosa sürüklemeyi amaçladıklarına dikkat çekerek olayın soruşturulmasını ve suçluların ortaya çıkarılmasını istedi.

Papa'nın Irak Ziyareti

Hıristiyanların çoğunluğunu oluşturan Katoliklerin lideri Papa Fransis, 5 -8 Mart 2021'de, Irak'ı ziyaret etti. Bu, İslam hilafetinin en önemli merkezlerinden olan Bağdat'a bir Papa'nın gerçekleştirdiği ilk ziyaret ve mevcut Papa'nın, koronavirüs salgını döneminde İtalya dışına yaptığı ilk seyahatti.

Tarih boyunca İslam coğrafyasına yönelik fitne politikalarının ana merkezlerinden olan Vatikan'ın Papa'sının bu ziyaretinin de asıl amacının fitne olduğu, ziyaret esnasında yaptığı görüşmelerde ve kurduğu irtibatlarda kendini gösterdi.

Libya'da Geçiş Süreci Sancıları

Libya'da Kasım 2020'de Tunus'ta imzalanan anlaşmadan sonra seçimlere kadar ülkeyi yönetecek Geçici Başkanlık Konseyi'nin oluşturulması için 1-5 Şubat 2021'de İsviçre'de seçimler yapıldı. Libya Siyasi Diyalog Forumu'nun (LSDF) üyeleri arasında BM Libya Destek Misyonu'nun (UNSMIL) gözetiminde yapılan oylamalar sonucunda Muhammed el-Menfi başkanlığa, Musa el-Koni ve Abdullah el-Lafi başkan yardımcılığına, Abdülhamid ed-Dibeybe de başbakanlığa seçildi. Dibeybe'nin kuracağı

hükûmetin ayrıca Halife Hafter'e bağlı Tobruk Meclisi'nden onay alması kararlaştırıldı.

Dibeybe hükûmetini kurdu ve hükûmet, anlaşma gereği Tobruk Temsilciler Meclisi'nden güvenoyu aldı. Bu meclis, ayrılıkçı örgüt lideri Hafter'in kontrolündeki bölgede faaliyet yürütüyor.

Geçiş sürecinin tamamlanıp normal sürece geçilmesi için 24 Aralık 2021'de cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılması gerekiyordu. Ancak gerek hukuki şartların oluşmaması, Seçim Yasası üzerinde bir ittifak sağlanamaması ve gerekse seçimlerin dürüstçe gerçekleştirilmesi için zorunlu şartların oluşmadığı yönündeki tereddütler sebebiyle seçimler zamanında yapılamadı. Bu yüzden seçimler kendiliğinden belirsiz bir tarihe ertelenmiş oldu.

Aslında Libya'da, henüz halkın iradesini özgürce ortaya koymasına imkan sağlayacak güvenli bir ortam tüm ülke genelinde oluşmuş değil. Hafter'in silahlı militanları hâlâ ülkenin önemli bir kısmında kontrolü ellerinde tutuyor ve onların egemenliğindeki bölgelerde seçimlerin dürüstçe yapılması ihtimali de bulunmuyor.

Sudan'da da Geçiş Süreci Sancıları

Sudan'da, cuntanın başını çeken generallerle sivil hareketin başını çeken Özgürlük ve Değişim Güçleri (ÖDG) arasında 17 Ağustos 2019'da imzalanan anlaşmaya göre geçiş süreci 39 ay sürecekti. Bu süre içinde devletin en üst kademesinde 11 üyeli bir Ulusal Egemenlik Konseyi olacak, üyelerin 5'i ÖDG, 5'i de askerler tarafından tayin edilecekti. Bir üye de ittifakla sivillerden seçilecekti. Başkan geçiş sürecinin ilk 21 ayında askerlerden, sonraki 18 ayında sivillerden olacaktı.

Bu süreç içinde ülkenin 300 üyeli bir parlamentosu olacak, üyelerin %67'si ÖDG tarafından belirlenecek, kalan üyelikler Beşir yönetimiyle ilişkisi olmayan partilere dağıtılacaktı.

Bu geçiş sürecinde, Egemenlik Konseyi başkanlığının askerde olması gereken süre dolduğu halde sivillere devredilmediği gibi meclis de oluşturulmadı. Tamamen sivil yönetime geçilmesine imkan sağlayacak zemin oluşturulması için gerekli düzenlemeler de yapılmadı. Bu durum sivil kanadın başını çeken ÖDG'yi rahatsız etti.

Bir yandan bu konular arka planda tartışılırken askeri mekanizma, 21 Eylül 2021 Salı sabahı bir darbe teşebbüsünü bastırdığını açıkladı.

Ardından Egemenlik Konseyi Başkanı Org. Abdülfettah Burhan'ın siyasi bölünmeler karşısında askerin yetki sahibi olduğunu ima eden açıklamalar yapması ve askeri mekanizmaya ait bir mezuniyet töreninde yaptığı konuşmada darbe teşebbüsünü askerlerin bastırdığına dikkat çekerek ülkenin askerin koruması (vesayeti) altında olduğunu ileri sürmesi sivil kanadı kızdırdı. 21 Ekim 2021'de "milyonluk gösteri" adıyla ülke genelinde gösteriler düzenlendi.

Protesto eylemlerinin devam etmesi üzerine askeri kanat 25 Ekim 2021'de, Bakanlar Kurulu'nu dağıttı, başbakan Abdullah Hamduk'u gözaltına aldı, valilerin birçoğunu görevden aldı. Bu şekilde sivil kanadı susmaya ve askeri kanat sultasının sürmesine razı olmaya zorlamak istedi. Bu operasyon askerlerin ikinci bir darbesi olarak değerlendirildi. Buna ülke içinden ve dışından gelen tepkiler üzerine askeri kanat Abdullah Hamduk'u yeniden başbakanlığa iade etti. Ancak bu ittifak dipçiklerin gölgesinde gerçekleşen bir ittifaktı ve Hamduk cuntacılar karşısında önemli tavizlere razı olmuştu. Halk ise durumdan memnun değildi ve protesto eylemleri sürdü.

Mısır'da Sisi Diktası İpe Çekme İşini Bitirmeye Niyetli Değil

Mısır'daki cunta Yargıtay'ı, Müslüman Kardeşler'in ileri gelenlerinden oluşan 12 kişi hakkında idam cezasını 14 Haziran 2021'de onayladı. Bu listede idama mahkum edilenler arasında Müslüman Kardeşler'in yasaklı Hürriyet ve Adalet Partisi'nin Genel Sekreteri Muhammed Biltaci ve bu cemaatin liderlerinden Savfet Hicazi gibi önemli isimler de vardı.

Yargıtay daha önce haklarında idam cezası verilmiş 75 kişinin davasını gözden geçirdi ve 45'i hakkında hükmü kesinleştirdi. Bunlardan 12 kişinin idamını onayladı. 32 kişinin idamını müebbet hapse çevirdi. Cemaatin önemli liderlerinden Isam El-Aryan'ın da vefat etmesi sebebiyle davası düştü. 30 kişi hakkında ise gıyaben yargılamanın devamına karar verildi.

Sisi cuntası 29 Temmuz 2021'de de, bazı şiddet olaylarını bahane ederek yine Müslüman Kardeşler mensubu 24 kişi hakkında idam kararı verdi. Bu listede idama mahkum edilenler arasında da cemaatin ileri gelenlerinden olan şahsiyetler vardı.

İhvan Genel Mürşid Vekili Mahmud İzzet'e Ömür Boyu Hapis

Sisi cuntası, Müslüman Kardeşler'de, Muhammed Bedi'i'nin tutuklanmasından sonra genel mürşid vekili seçilen Mahmud İzzet'e ömür boyu hapis cezası verdi.

1944 doğumlu yani 77 yaşındaki Mahmud İzzet, Müslüman Kardeşler'le 1953'te tanışmış, 1962'de de saflarına katılmıştı. Eski diktatör Cemal Abdünnasır döneminde 1965 yılında hapse atıldı ve 10 yıl hapis cezasına çarptırıldı. 1974'te serbest bırakıldı. 1981'de cemaatin en üst kademedeki idari mekanizması niteliği taşıyan İrşad Bürosu'nun üyeliğine seçildi.

Mısır'daki dikta rejimi 1993'te onu yeniden tutukladı ve 5 yıl hapis cezasına mahkum etti. 2000 yılında hapisten çıktı. Sisi cuntası 28 Ağustos 2020'de onu yeniden tutuklayarak "teröre karışma" suçlamasıyla yargıya sevk etti.

Sisi Cuntasının Kur'an'a Karşı Savaşı

Sisi cuntası Kur'an-ı Kerim'in bazı âyetlerinin aşırılığa yönelttiği iddiasında bulunarak bunların okul kitaplarından çıkarılmasını kararlaştırdı. Nice katliama imza atan ve sürekli insanları inançlarından dolayı idama mahkum eden, boğazına kadar kana batmış bir diktatör Allah'ın âyetlerini "aşırılıkla" mahkum ederek okul kitaplarından çıkarma kararı verebiliyor.

Ancak bunun Sisi'nin tek başına düşündüğü bir şey olmadığını, küresel güçlerin İslam'ın temel değerlerine karşı yürüttüğü savaşta Sisi'ye verilen görev olduğunu bir yanda Macron, İslam'a karşı savaş yasaları çıkarırken diğer yanda Sisi'nin Allah'ın âyetlerini ders kitaplarından çıkarması gösteriyor.

Hüsni Mübarek Ailesinin Yürüttüğü Paralar

Avrupa Birliği, Hüsni Mübarek ailesinin İsviçre bankalarındaki 400 milyon İsviçre frangı (443 milyon dolar) dondurulmuş parasının üzerindeki blokajın kaldırılmasını kararlaştırdı. Bunlar Hüsni Mübarek'in şahsına, eşine, oğullarına ve gelinlerine ait hesaplardaki paralar ve on yıl önce Mısır'da ayaklanma çıkması üzerine yolsuzlukla kazanılmış olması ihtimaliyle dondurulmuştu. Bu, tabii Mübarek ailesinin ülke dışına kaçırdığı paraların tümü değil. İngiltere bankalarındaki hesaplarında bulunanlarla birlikte bilinen paralarının 560 milyon doları geçtiği belirtildi.

Mübarek diktası devrildikten sonra Mısır yönetimi bu paraların yolsuzlukla kaçırıldığı gerekçesiyle devlete verilmesini istedi. Ama Avrupa vermeyip on yıl süreyle dondurdu. Blokajın kaldırılması hesap sahiplerinin paraları kullanmasına imkan sağladı.

İran'da Cumhurbaşkanlığı Seçimleri

İran'da, 18 Haziran 2021'de cumhurbaşkanlığı seçimleri yapıldı. Ancak bu kez seçimlerde İmam Ali Hamaney'in desteklediği aday İbrahim Reisi'nin kazanmasının kesinleştirilmesi için önceden bütün tedbirler alındı. Bu amaçla, adaylık başvurularını değerlendiren Anayasayı Koruyucular Kurulu, Reisi'ye rakip olabileceklerin tümünü eledi. Adaylıkları reddedilenler arasında eski cumhurbaşkanı Mahmud Ahmedinejad, eski Meclis Başkanı Ali Laricani ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı İshak Cihangiri gibi önemli isimler de vardı. Çünkü 2017'de yapılan seçimlerde de Ali Hamaney, İbrahim Reisi'yi desteklediğini belli etmesine rağmen onun desteği halkın oylarını çekmeye yetmemiş ve Reisi, Hasan Ruhani'yle girdiği yarışı kaybetmişti. O yüzden bu kez Yargı Erki Başkanı Reisi'ye rakip olabilecekleri düşünülen adayların tümü elendi. Böylece sonuç baştan belirlenmiş oldu ve bu kez İmam'ın adayı Reisi seçimlerden "zaferle (!)" çıktı.

İran'la Yeniden "Nükleer Teknoloji" Pazarlığı

ABD, 2015'te Barack Obama döneminde İran'ın nükleer teknolojiyle ilgili çalışmalarının uluslararası mekanizma tarafından denetlenmesine izin vermesi karşılığında bu ülkeye uyguladığı ambargoyu kademeli olarak kaldırma konusunda anlaşmıştı. Bu anlaşmaya ABD'nin yanı sıra BM Güvenlik Konseyi'nin diğer daimi üyelerine ek olarak Almanya da dâhil olmuştu.

Ancak Obama'dan sonra ABD başkanlığına seçilen Donald Trump, İran'ın gizlice nükleer silah çalışmalarına devam ettiği iddiasında bulunarak 2018'de anlaşmadan çekilme ve İran'a yeniden ambargo uygulama kararı almıştı.

2020 seçimlerini Demokrat Partili Joe Biden'ın kazanması üzerine İran'da yeniden, ABD'nin anlaşmaya geri döneceği ümidi oluştu. Fakat Biden, bunun için İran'la yeniden pazarlık yapmak ve onu yeni tavizlere

zorlamak istiyordu. İran ise anlaşmadan çekilen tarafın ABD olduğunu dile getirerek onun anlaşmaya dönmesiyle meselenin biteceğini, yeni bir pazarlığa gerek olmadığını söylüyordu.

Buna rağmen İran ambargonun belini çok fazla bükmesi sebebiyle, ABD baskılarına çok dayanamadı ve 6 Nisan 2021'de Viyana'da yeniden pazarlık masasına oturmak zorunda kaldı. Görüşmelere ABD doğrudan katılmıyor, P4+1 olarak nitelendirilen BM Güvenlik Konseyi'nin diğer dört üyesi ile Almanya'dan oluşan ülkelerle İran arasında yürütülüyordu.

İhtilafın temel konusu ise yeni bir anlaşma sağlanması durumunda, bunun eski anlaşma üzerine mi bina edileceği yoksa yeni bir çerçeve belirlenerek aşamalı bir şekilde mi uygulamaya konacağı konusuydu. İran kalındığı yerden devam edilmesini ve ambargonun bir kerede kaldırılmasını, ABD ise İran'ın anlaşmaya ne kadar uyduğunun tecrübe edilmesi ve sonucun görülmesi için ambargonun aşamalı kaldırılmasını istiyordu.

Her ne kadar İran esasta bir anlaşma sağlandığını ileri sürse de 2021 sonu itibariyle gelinen durum henüz ana meselede bir ittifak sağlanamadığını ve ABD'nin İran'ın sunduğu çerçeveyi onayladığına dair bir tavır ortaya koymadığını gösteriyor. O yüzden görüşmeler ve pazarlıklar 2022'de de sürecek.

Tunus'ta Anayasa Kılıflı Sivil Darbe

Arap Baharı adı verilen sürecin başladığı yer olan Tunus'ta halkın kazanımlarını geri almak isteyen dikta rejimleri ve Avrupa'nın sözde demokratik rejimleri daha önce muhtelif taktiklere başvurdular. Ancak bu taktikleri büyük ölçüde başarısız oldu. Ne var ki, halka verdiği sözlere sadık kalmayan cumhurbaşkanı Kays Said'in hırsları onların işlerini kolaylaştırdı ve Arap dünyasındaki dikta rejimlerinin Tunus'ta da Mısır'daki Sisi'ye benzer bir diktatör çıkarmak amacıyla hazırladıkları planların hayata geçirilmesi için önemli adımlar atıldı.

Kays Said, halkın küçük çaplı bazı protesto eylemlerini bahane ederek, 25 Temmuz 2021'de, Anayasanın 80. maddesinin kendisine verdiği yetkileri kullandığı iddiasıyla hükûmeti görevden almak ve Meclis'in çalışmalarını dondurmak suretiyle siyasi darbe gerçekleştirdi.

Oysa diktatörlüğe heveslenen Said'in sözünü ettiği 80. madde ona bu yetkileri vermiyordu. Olağanüstü hal uygulamasıyla ilgili bu madde, ülkenin geleceğini ve bağımsızlığını tehdit eden tehlikeli gelişmeler olması durumunda cumhurbaşkanının olağanüstü hal uygulayabileceğini söylüyordu. Oysa ortada böyle tehlikeli gelişmeler değil basit gösteri eylemleri vardı. İkinci olarak söz konusu madde cumhurbaşkanının yetkisini kullanmak için Meclis ve hükûmet başkanlarıyla istişare etmesini isterken Said, hükûmeti görevden almış, Meclis Başkanı Raşid El-Gannuşi'yi Meclis'e sokmamıştı. Üçüncü olarak söz konusu madde olağanüstü hal kararı alınması aşamasında Meclis'in sürekli oturum yapmasını isterken Said, onun çalışmalarını tamamen dondurmuştu.

Said, Necla Buden Ramazan isimli bayana 11 Ekim 2021'de darbe hükûmetini de kurdurdu.

Yeni diktatör halkın oylarıyla seçilen milletvekillerinin oluşturduğu Meclis'i tamamen devreden çıkardığı için kurulan hükûmetin bir yerden güvenoyu alması gerekmiyordu. Diktatör Said'in onaylaması yeterli oldu.

Ortada bir Meclis olmadığı için hükûmetin cumhurbaşkanı dışında kimseye hesap vermesi de gerekmiyor ve hakkında gensoru önergesi verilemeyecek.

Said daha sonra, Anayasanın işine yaramadığını belli ederek, onu askıya alması anlamına gelen açıklamalarda bulundu. Bu açıklamalardan sonra yeni diktatör kendisinin iki dudağının arasından çıkacak sözlerin Anayasa hükmünde olduğu telkinleri de yapmış oldu. Görüldüğü kadarıyla o kendisini pohpohlayanların ve besleyenlerin verdiği cürete dayanarak Burgiba ve Bin Ali dönemindekine benzer tek adam diktatörlüğüne geri dönmek istiyor.

Toplumsal ve Siyasi Tepkiler

Tunus'ta yönetimin Safaks vilayetine bağlı Akareb şehrinde bir çöplüğü yeniden kullanmaya başlaması halkın tepkisine ve gösterilere neden oldu. Aslında diktatör, kendisinin darbelerine karşı çıkan siyasi partilere, "biz henüz kafa koparmaya başlamadık" diyerek gözdağı vermeye çalışmıştı. Onun bu yöndeki sözleri siyasi partilerin taraftarlarının meydanlara çıkması durumunda Mısır diktatörü Sisi'nin yaptıklarının aynısını yapmaktan

çekinmeyeceği mesajı taşıyordu. Siyasi partiler de bu yüzden ona fırsat vermemek için kitlesel eylemlerle değil de lobi faaliyetleriyle diktatörü sıkıştırma yolunu tercih ettiler. Ancak çöp alanının yeniden açılmasından kaynaklanan sorun toplumsal bir sorun olduğu için diktatör biraz sıkıştı ve meseleyi çözme sözü vererek olayların yatışmasını sağlamaya çalıştı.

Ama diktatör bir yandan da kendisine muhalefet eden liderlere gözdağı vermek ve onların lobi faaliyetlerini engellemek amacıyla bazı çıkışlarda bulunmaktan da çekinmedi. Bu doğrultuda eski cumhurbaşkanı Munsif El-Merzuki'nin eleştirilerinden dolayı diplomatik pasaportuna el konmasını istedi. Onun Uluslararası Frankofoni Zirvesi'nin Tunus'ta düzenlenmesinin bu ülkedeki darbe yönetimine destek anlamına geleceğini dile getirerek, Fransa'ya darbe yönetimine destek vermemesi ve zirveyi Tunus'ta yapmaması çağrısında bulunması üzerine de hakkında "uluslararası tutuklama" talebiyle bir sözde yargı kararı çıkardı.

Suriye'de Silahların Gölgesinde Siyasi Pazarlıklar ve Cumhurbaşkanlığı Seçimleri

Suriye'de, ateşkese rağmen 2021 yılında yine zaman zaman rejim güçlerinin saldırıları devam etti. Saldırılarda büyük ölçüde siviller zarar gördü. 20 Ekim 2021'de de Şam'da bir askeri aracın hedef alınması sonucu 14 rejim askeri öldürüldü. Bunun dışında da muhtelif noktalarda rejim güçlerini hedef alan saldırılar gerçekleştirildi.

Rejim güçleri tarafından da özellikle kuzeydeki İdlib ve güneydeki Der'a bölgesine yönelik saldırılar oldu.

İdlib, Suriye içinde kalan ve Baas diktasından kaçanların sığındığı en önemli merkezlerden biri. Buraya yönelik saldırılar Suriye içinde yaşamaya devam eden ama evlerini terk etmek zorunda kalmış olanların geleceği için ciddi bir tehdit oluşturuyordu.

Der'a ise güneyde Ürdün sınırı yakınında ve Baas diktasına karşı çalkantıların ilk ortaya çıktığı şehir. Bu bölgede ateşkes sağlanmasına rağmen Baas diktası ve ona sahip çıkan işgal güçleri, zulüm tehdidiyle karşı karşıya olan gençleri silahlarını teslim etmeye zorlamak için saldırılar düzenlediler. Onlar ise silahlarını teslim etmeleri durumunda rejim güçleri ve işgalciler karşısında tamamen savunmasız kalacaklarını düşünüyordu.

Dera'daki saldırılardan bölgedeki Filistin mülteci kamplarında yaşayanlar da büyük ölçüde etkilendi.

Bir yandan bu şekilde karşılıklı saldırılar sürerken diğer yandan siyasi çözüm çabaları da devam etti.

Koronavirüs salgını başlamasından sonra Suriye'yle ilgili ilk uluslararası toplantı 16-17 Şubat 2021 tarihlerinde Rusya'nın Soçi şehrinde düzenlendi. Görüşmelere üç garantör ülke durumundaki Rusya, Türkiye ve İran'ın temsilcilerinin yanı sıra Suriye'deki muhalefeti, Baas rejimini ve Birleşmiş Milletler'i temsilen de birer heyet katıldı. Rusya, toplantıya ABD'nin de davet edildiğini ancak onun kendi meseleleriyle uğraşması sebebiyle katılmamayı tercih ettiğini bildirdi. Fakat görüldüğü kadarıyla ABD bu toplantıya gözlemci sıfatıyla katılmak istemedi.

Görüşmelerde daha çok bir anayasal çerçeve belirlenmesi, ülkelerinden çıkarılmış mültecilerin yeniden yurtlarına dönebilmeleri için şartların oluşturulması ve terör karşısında takınılacak tavır konuları üzerinde duruldu.

Tayyib Erdoğan ile Rusya Cumhurbaşkanı Putin arasında Eylül sonunda gerçekleştirilen Soçi Zirvesi'nin gündeminde Suriye konusu da vardı.

Uluslararası güçlerin baskılarıyla, yeni Suriye Anayasa taslağı üzerinde çalışmalar yapılması amacıyla Cenevre'de muhalif heyetle rejim heyeti arasında toplantı oldu.

Bu arada özellikle Türkiye'de, Suriye'de artık her şey yoluna girmeye başlamış, mülteciler için güvenli ortam oluşmuş ve herkes evine dönebilirmiş gibi bir hava estirmeye çalışanlar da yoğun bir propaganda faaliyeti başlattı. Oysa muhtelif haber ajanslarının, evlerine dönenlerin başına gelenler hakkında yayınladığı haberler durumun hiç de öyle olmadığını, dönenlerin ciddi zorluklarla karşılaştıklarını, bazılarının tutuklanıp işkence edildiklerini, bazılarının öldürüldüğünü gösteriyordu.

On yıldan beri kendi halkıyla savaşan diktatör Beşşar Esed, 26 Mayıs 2021'de güya cumhurbaşkanlığı seçimi yaptırdı. Halkının üçte birinin ülkesini terk etmeye zorlandığı, üçte birinin de ülke sınırları içinde yer değiştirerek Baas diktasının hüküm sürdüğü bölgelerden diğer bölgelere geçtiği Suriye'de bu şartlarda seçim yapılması zaten çok komikti. Kaldı ki diktatörün seçimlerinin de zaten dürüst olması ve halkın özgür iradeyle bir tercih yapması mümkün değildi. Zaten Esed'in dışındaki adaylar

yine onun adamlarıydı ve rakip olmaları için değil formalite icabı aday yapılmışlardı. Kazanma ümitleri olmadığı gibi öyle bir hedefleri de yoktu.

Rejimin açıklamasında, seçimlerde 16 milyona yakın oy kullanıldığı iddia edildi. Oysa 26 milyon civarında olduğu tahmin edilen Suriye nüfusunun dediğimiz gibi üçte ikisi zaten seçimin icra edildiği bölgelerin dışında yaşıyor. Dolayısıyla bu bölgedeki nüfusun sekiz milyon civarında olduğu tahmin ediliyor. İddiaya göre sandıklardan bu sayının iki katı kadar oy çıkmıştı ki bu son derece saçmaydı. Silahların gölgesinde yaptırılan göstermelik seçimde Esed'den başkasının kazanması ihtimali de yoktu.

Etiyopya'da Tigray Meselesi

Eski adı Habeşistan olan Etiyopya'nın halkı muhtelif etnik unsurlardan oluşuyor. Bunlardan biri de nüfusun %6'sını oluşturan ve büyük çoğunluğu hıristiyan olan Tigraylılardır. Bunların geneli de Federal Etiyopya'nın 10 eyaletinden biri olan Tigray eyaletinde yaşıyor.

Tigray halkı içinde hem askeri hem de siyasi kanadı bulunan Tigray Halk Kurtuluş Cephesi (TPLF) etkilidir. 1975'te kurulmuş olan bu hareket, 1991'de Adis Ababa'daki sosyalist diktatör Mengistu Haile Mariam'ın saltanatına son verilmesinde aktif rol oynamıştı. Sonrasında Federal Demokratik Etiyopya Cumhuriyeti'nin kurulmasında, anayasasının şekillenmesinde ve siyasi yapılanmasında da etkin rol oynadı. Fakat özellikle nüfusun üçte ikiye yakın bir kısmını oluşturan Oromolar ile Amharalar, %6'lık orana sahip Tigraylıların yönetimde çok etkin olmasından memnun değildi. Bu hoşnutsuzluk özellikle Oromo asıllı Abiy Ahmed'in başbakan olmasından sonra izlenen politikada kendini daha çok belli etti. Askeriyede üst kademelerde olan Tigray asıllı bazı önemli isimler görevden alındı. Sonrasında bazı projelerde de Tigray asıllı önemli birtakım isimlerin görevlerine son verildi.

Bu uygulamalardan rahatsız olan TPLF, Abiy Ahmed'in Eylül 2020'de yapılması planlanan seçimleri koronavirüs sebebiyle erteleme kararını tanımayarak kendi bölgesinde seçim yaptı. Bu seçimleri tanımayan merkezi hükûmetin baskılarına tepki gösteren TPLF ve arkasında duran Tigraylılar ile hükûmet güçleri arasında çatışmalar yaşandı. Kara çatışmalarında zorlanan hükûmet güçleri bu kez havadan saldırılar düzenlediler ve gerginlik daha da arttı. TPLF hakimiyet alanını hızla genişleterek Tigray eyaletinin başkenti Mekelle'de kontrolü ele geçirdi. Bu durum karşısında

hükûmet tek taraflı ateşkes ilan etti, ancak TPLF ilerlemeye devam etti. Çatışmalar sivil halkı da büyük ölçüde etkilediğinden ve çatışma bölgelerindeki insanlar başka yerlere göç etmek zorunda kaldığından insani sorunlar ortaya çıktı.

Afrika Birliği ve BM, şartsız ateşkes sağlanması ve sorunun masa başı görüşmeler yoluyla çözülmesi için girişimlerde bulundu. Ancak TPLF'nin hükûmeti zorladığını düşünmesi, hükûmetin de onun isteklerine razı olmayı onuruna yedirememesi sebebiyle bu konuda da göz doldurur bir ilerleme sağlanamadı.

Etiyopya askerlerinin TPLF militanları karşısında kayıp vermesi ve örgüt militanlarının hızla ilerlemesi üzerine Başbakan Abiy Ahmed, hükûmetle ilgili işlerin takibini yardımcısına devrederek cepheye gidip ordunun başına geçti.

Onun ordunun başına geçmesi gidişatı hızla değiştirdi ve askerler TPLF militanlarının ilerlemesini durdurmayı başardı. Sonra da militanları geri çekilmeye zorlamak için atağa geçtiler. Bu kez saldırı konumunda olanlar askerler savunma konumunda olanlar ise TPLF militanları olduğu için zorlanan taraf da TPLF oldu. Askerin saldırısı karşısında bayağı kayıp veren, mevzilerini muhafaza etmesinin kolay olmayacağını anlayan bu örgüt militanlarına Tigray bölgesi dışındaki alanlardan çekilmeleri talimatı verdi.

TPLF'nin Tigray bölgesine çekilme kararı vermesi üzerine Adis Ababa hükûmeti de çatışmaları bu bölgenin içine taşımaya istekli olmadığını belli edince, kendiliğinden tansiyon düştü. Ancak 2021 sonuna kadar çerçevesi belirlenen bir anlaşma gerçekleştirilemedi.

Nil Konusunda Anlaşma Sağlanamadı

Etiyopya'nın, 2011'de başlattığı Hedasi Barajı'nı doldurma ve bu baraja bağlı sulama projesiyle Mavi Nil sularından kullanacağı miktarı artırma planı sebebiyle on yıla yakın bir süredir devam eden sorunun çözüme kavuşturulması amacıyla 3-5 Nisan 2021 tarihlerinde Afrika Birliği'nin aracılığıyla Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nin başkenti Kinşasa'da, Mısır, Sudan ve Etiyopya'nın katıldığı görüşmeler yapıldı. Ama bir anlaşma olmadı. Mısır, Nil sularının paylaşımı konusunda Sudan'la 1959'da yapmış olduğu anlaşmanın esas alınmasını isterken Etiyopya kendisinin bu

anlaşmada taraf olmadığını dile getirerek, paylaşımın yeni şartlara göre düzenlenmesini istiyor.

Görüşmelerden sonuç çıkmaması üzerine Mısır'daki cunta lideri Sisi tehditvari açıklamalar yaptı. Ancak onun bu açıklamalarının üzerinden bir hafta geçtikten sonra Etiyopya, ikinci dolum işlemini tamamladığını duyurdu ve bu vesileyle bir tören de düzenledi. Etiyopyalı yetkililer, bu işlemin yağmur sularının bol olduğu bir zamana denk getirilmesi sebebiyle Sudan ve Mısır'ın bundan hiç etkilenmediğini söyledi. Mısır yönetimi Etiyopya'nın açıklamalarını yalanladıysa da Adis Ababa hükûmeti bu konudaki açıklamalarını teyit eden görüntüler de yayınladı. Bu açıklamalarıyla aynı zamanda Sudan ve Mısır'ın bu kadar gürültü çıkarmalarının boşuna olduğu mesajı vermeye çalıştı.

Fakat sorun sadece barajın doldurulması işleminden ibaret değil. Etiyopya aynı zamanda baraj sularını sulama amaçlı kullanmak istediğinden Sudan ve Mısır, Mavi Nil sularının paylaşımı konusunda bir prosedür oluşturacak anlaşma yapılmasını istiyor. Sudan da yaptığı açıklamada böyle bir anlaşma için vaktin geçmiş olmadığını dile getirdi.

Mısır'ın bu konuda Etiyopya'yı zorlamak için askeri çözüme başvurması zor görünüyor. Uluslararası yargıdan da kısa sürede bir çözüm çıkması muhtemel görünmüyor.

Lübnan'da Uzun Aradan Sonra Hükûmet Kurulması

Ekonomik sorunların üstesinden gelemediği için zaten halk tarafından protesto edilen, 4 Ağustos 2020'de Beyrut limanında meydana gelen büyük patlama sebebiyle de oldukça sert eleştirilere ve geniş çaplı protestolara maruz kalan Hasan Diyab hükûmetinin istifasından sonra Cumhurbaşkanı Mişel Avn tarafından hükûmeti kurmakla görevlendirilen Gelecek Partisi Genel Başkanı Sa'd El-Hariri'nin Aralık 2020'de sunduğu 18 bakanlı listenin Avn tarafından kabul görmemesi üzerine Hariri uzun süren çabalar sonunda 24 bakanlı yeni bir liste hazırlayarak 14 Temmuz 2021'de cumhurbaşkanına takdim etti. Ancak o, yeni listeden de bazı isimleri onaylamadı ve bu şekliyle hükûmet formülünü kabul etmelerinin mümkün olmadığını söyledi.

Bunun üzerine Hariri, bu şartlarda hükûmeti kurma çabalarını sürdürmesinin mümkün olmadığını dile getirerek görevi iade etti.

Hükûmet boşluğu yüzünden siyasi kriz sürerken, bir yandan da zaten ciddi ekonomik sıkıntılar yaşayan bu ülkede Merkez Bankası'nın akaryakıt sübvansiyonunu kaldırması yüzünden sorunlar arttı. Çünkü bu, akaryakıt ticaretinde serbest piyasaya geçilmesi anlamına geliyordu ki bu da doğal olarak fiyatların ciddi şekilde artmasına sebep olacaktı. Akaryakıt fiyatlarının artması ise bütün tüketim maddelerinin fiyatlarını etkileyecekti.

Hariri'nin görevi iade etmesi üzerine Avn, hükûmeti kurma görevini Mustafa Edib'e verdi. Ama o da bu işi başaramayacağını ortaya koyunca, bu kez eski başbakanlardan Necib Mikati'yi görevlendirdi. Mikati farklı dini ve etnik unsurları temsil konumundaki değişik siyasi partilerle bağlantılar kurarak geniş tabanlı bir hükûmet kurdu ve bu hükûmet 20 Eylül 2021'de parlamentodan güvenoyu aldı.

Hizbullah-Emel İttifakının Telaşı

Lübnan'daki Şii cemaatin siyasi kanadının başını çeken Hizbullah örgütü ile Emel Partisi Beyrut limanı patlamasıyla ilgili davada, kendilerinin sahiplendikleri bazı isimlerin soruşturmaya dahil edilmesine şiddetle tepki gösterdi. Bu yüzden soruşturmayı yürüten ve hıristiyan kesime mensup hakim Tarık El-Bitar'ın taraflı davrandığı iddiasıyla hakimin değiştirilmesini istediler.

Lübnan Temyiz Mahkemesi'nin onların taleplerini iki kez reddetmesi üzerine de 14 Ekim 2021'de Beyrut Adalet Sarayı önünde gösteri yaptılar. Gösteri esnasında etraftaki binalardan keskin nişancılar tarafından uzun namlulu silahlarla ve roketatarlarla saldırı düzenlendiği söylendi. Çıkan olaylarda 7 kişi hayatını kaybederken onlarca kişi de yaralandı.

Hizbullah ve Emel, saldırıların hıristiyan kesimin partilerinden Ketaib Partisi (Falanjist Parti) militanları tarafından gerçekleştirildiği iddiasında bulundu. Ancak Ketaib Partisi suçlamaları reddederken, Hizbullah ve Emel mensuplarını "barışçıl" olduğunu iddia ettikleri gösteriye omuzlarında roketatarlar taşıyarak gelmekle suçladı.

Lübnan yönetimi olaylar hakkında soruşturma başlattı. Ancak düşündürücü olan, Hizbullah ve Emel'in liman patlamasıyla ilgili soruşturmaya kendi adamlarının dahil edilmesinden duydukları rahatsızlıktı.

Olayın, Hizbullah'ın desteklediği Hasan Diyab hükûmeti zamanında gerçekleşmiş olması sebebiyle, limanda bekletilen büyük miktardaki patlayıcıyla ilgili ihmalde bu örgütün adamlarının da payının olması ihtimali vardı ve zaten bu yönde suçlamalarda bulunuldu. Bu durum karşısında hakimin de, ihmalleri olduğu şüphesi bulunan kişileri sorgulamaya dahil etme hakkının olması gerekiyordu. Kusurlarının olmaması ve iddiaların asılsız olması durumunda bunu mahkeme önünde ispat etmeleri mümkündü. Ama Hizbullah ve Emel'in iddialarını yargı yoluyla değil de zorbalıkla kabul ettirmek ve kendi adamlarını sorgulamanın dışında tutmak istemeleri zaten başlı başına bir telaşa ve ayıbın ortaya çıkabileceği korkusuna işaret ediyordu.

Lübnan ile Suudi Arabistan Arasında Kardahi Krizi

Necib Mikati hükûmetinin Enformasyon Bakanı George Kardahi'nin, Yemen'deki Husi örgütünün savaşını bir vatan savunması olarak niteleyen ve bu savaştan dolayı isim vermeden Suudi Arabistan'ın başını çektiği ittifakı eleştiren eski bir röportajının yayınlanması Suudi Arabistan ve ona destek veren Körfez ülkeleriyle Lübnan arasında ciddi krize neden oldu. Kendi içinde zaten ekonomik problemler yaşayan Lübnan'a, bu sebeple Körfez ülkelerinin ambargo uygulamaları Beyrut'taki yönetimin daha da sıkışmasına yol açtı. Başta röportajın kendisinin bakan olmasından önce yapıldığını dolayısıyla hükûmeti bağlamayacağını söyleyerek istifa etmemekte direnen Kardahi sonunda istifa etmek zorunda kaldı.

Yemen'de 2021 Yılı da Sıkıntılı Geçti

İç savaşın bitmemesi sebebiyle bir türlü istikrara kavuşamayan Yemen'de 2021 yılı da büyük sıkıntılarla ve zorluklarla geçti. Bir yandan Sana'da hakimiyeti elinde bulunduran Husi örgütüyle Yemen'in meşru hükûmeti sayılan Aden'deki hükûmet arasında çatışmalar, ara sıra ateşkese gidilse de bir şekilde devam etti.

Savaşın sona erdirilmesi için yürütülen diplomatik çabalardan bir sonuç elde edilemedi. Savaşın devam etmesi ekonominin de büyük ölçüde olumsuz etkilenmesine ve insani sorunların daha da büyümesine neden oldu. Belki 2021 yılı ekonomik ve insani sorunlar açısından geçmiş yıllara nispetle çok daha zor bir yıl oldu. Bunda salgın hastalığın da önemli payı vardı.

Husi örgütü militanları yer yer sivilleri hedef alan saldırılar gerçekleştirmeye devam etti. Bu arada Tihame'de, Husilerin Siyasi Konsey Başkanı Salih es-Sammad'ı öldürmekle suçlanan 10 kişiden biri işkenceyle hayatını kaybederken, biri ergenlik çağından küçük olan diğer 9 kişi Eylül ayında Sana'nın Tahrir Meydanı'nda kurşuna dizilerek idam edildi. Bu idamlar Husilere karşı tepkilere ve çalkantılara neden oldu.

Cezayir Seçimleri

Cezayir'de, iki meclisli parlamentonun alt meclisi niteliğindeki, 407 sandalyeli Ulusal Halk Meclisi'nin yeni üyelerinin belirlenmesi için 12 Haziran 2021'de seçimler yapıldı.

Ulusal Kurtuluş Cephesi 105 sandalye kazanarak seçimlerden yine birinci çıktı. Ama kazandığı sandalye sayısı hükûmet kurmak için gerekli 204 sandalyeden çok azdı.

Siyasi partiler içinde ikinci sırada 64 sandalye kazanan, İslamî eğilimli Toplumsal Barış Hareketi yer aldı.

Üçüncülüğü 57 sandalye kazanan Demokratik Ulusal Birlik Partisi aldı.

Dördüncü sırada 48 sandalye kazanan Gelecek Cephesi Partisi yer aldı.

Beşinci sırada yer alan parti 40 sandalye kazanan Toplumsal Yapı Partisi oldu.

78 sandalyeyi ise bağımsızlar kazandı.

Diğer sandalyeleri küçük partiler paylaştı.

Seçime katılım %30.2 oranında kaldı. Bu da bazı muhalif partilerin seçimlerin boykot edilmesi çağrısının yankı bulduğunu ve halkın henüz ülkede seçimlere yeterince güvenmediğini ortaya koydu.

Fransa'ya Göre Cezayir'deki Katliamların Pek Önemi Yok

Cezayir Cumhurbaşkanı Abdülmecid Tebbun'un Fransa'nın sömürge dönemiyle ilgili arşivleri açması, hukuki sürece fırsat vermesi, tazminat ödemesi ve özür dilemesi gerektiğini söylemesi üzerine Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron, 20 Ocak 2021'de yaptığı açıklamada Fransa'nın sömürge geçmişiyle yüzleşmesi gerektiğini dile getirmekle birlikte herhangi bir özür veya af dilemenin de söz konusu olmayacağını söyledi. Çünkü Emmanuel Macron'a göre Cezayir'de yapılan katliamların, zulümlerin öyle af veya özür dilemeye değer bir yanı yoktu.

Cezayir'in Fas'la Diplomatik İlişkileri Kesmesi

Cezayir'in 1962'de Fransız işgalinden kurtularak bağımsızlığını ilan etmesinden sonra Fas'ın bu ülkenin sınırları içinde kalan Tinduv ve Beşar bölgelerinin kendisine ait olduğunu ileri sürmesinden dolayı bu iki ülke arasında yıllardan beri süren bir sınır anlaşmazlığı var. Bu anlaşmazlık 1963'te Kum Savaşı (Harbu'r-Rimal) adı verilen bir savaşa da neden olmuştu.

Sonrasında iki ülke arasında ateşkes sağlanmasına ve sınırlara riayet edilmesi konusunda anlaşma yapılmasına rağmen sorun hiç bitmedi. Bu yüzden ülkeler karşılıklı olarak birbirlerinin iç sorunlarını kullandılar. Fas, Cezayir'in içindeki bazı ayrılıkçı örgütlere destek verirken, Cezayir de Batı Sahra'nın bağımsızlığını savunan hareketi destekledi.

Sorun zaman zaman diplomatik ihtilaflara ve olumsuz tavırlara da neden oldu. Son olarak Fas'ın BM Daimi Temsilcisi Ömer Hilal'in Bağlantısız Ülkeler Hareketi'nin 13-14 Temmuz 2021 tarihlerinde düzenlenen toplantısında yaptığı konuşmada Cezayir'in Kabail bölgesinde sömürgeci olduğunu iddia ederek, bu bölgedeki halkın self determination hakkını desteklediklerini söylemesi Cezayir'in tepkisine neden oldu.

Cezayir, Fas yönetiminden Hilal'in açıklamasının kendi kişisel hatası mı yoksa Fas'ın resmi görüşü mü olduğu hakkında açıklamada bulunmasını talep etti. Fas'ın bir ay içinde açıklama yapmaması üzerine Cezayir Dış İşleri Bakanı Ramtan Lamamra, Fas'la diplomatik ilişkileri kestiklerini duyurdu.

Fas Seçimlerinde AKP'nin Büyük Kaybı

Fas'ta 8 Eylül 2021'de gerçekleştirilen seçimlerde en çok öne çıkan gelişme, 2011 seçimlerinden bu yana parlamentoda en fazla sandalye kazanarak birinci olduğu için kurulan koalisyon hükûmetlerinin başını çeken Adalet ve Kalkınma Partisi'nin çok ciddi düşüş kaydederek yeni dönemde iktidarın başını çekmek bir yana koalisyona ortak olma imkânını bile tamamen kaybetmesi oldu.

2016 seçimlerinde 125 milletvekili çıkarmayı başaran AKP, bu kez sadece 13 milletvekili çıkarabildi. Partiler sıralamasında ise sekizinci sırada yer alabildi.

AKP'nin oy kaybetmesinin sebepleri hakkında muhtelif yorumlar yapıldı ve ekonomiden siyasete değişik etkenlerden söz edildi. Ancak görüldüğü kadarıyla en etkili sebep, eski ABD Başkanı Trump'ın İsrail'le ilişkileri başlatması karşılığında Batı Sahra üzerinde Fas hakimiyetini tanıyacağı vaadine karşılık kralın işgalciyle ilişkileri normalleştirmesine bu partinin onay vermesiydi. Çünkü onun hitap ettiği taban Filistin davası konusunda duyarlıdır ve İsrail'le ilişkilerin normalleştirilmesinin onaylanmasını kabul etmemiştir.

İsrail Savunma Bakanının Fas Ziyaretine Tepkiler

İsrail Savunma Bakanı Benny Gantz'ın 23 Kasım 2021'de başlattığı ve önemli askeri işbirliği anlaşmaları imzaladığı Fas ziyareti ülke halkının ve sivil toplum kuruluşlarının sert tepkilerine neden oldu.

Fas Ümmet Sorunlarına Destek Heyeti, Gantz'ın Fas'a davet edilmesinin ve işgal rejimiyle askeri işbirliği anlaşmaları imzalanmasının Filistin davasına, tüm Arap toplumlarının ve İslam ümmetinin değerlerine saygısızlık olduğunu vurguladı. Heyet işgalci bakanın ziyaretinin, siyonist katillerle ilişkilerin normalleştirilmesinin her türüne karşı çıkan Fas halkının iradesine tamamen aykırı olduğunu, topraklarını özgürlüğüne kavuşturmak ve bağımsız devletini kurmak için mücadele eden Filistin halkının bu mücadelesinin de hafife alınması anlamına geldiğini dile getirdi.

Gantz'ın ziyaretine ve yapılan anlaşmalara tepki amacıyla ülkenin değişik şehirlerinde protesto gösterileri de düzenlendi.

Mali'de Yine Fransız Katliamı

3 Ocak 2021 Pazar gecesi Mali'de gerçekleştirilen katliamda Fransa helikopterleri bir düğün törenini vurarak en az yüz kişinin ölmesine çok sayıda insanın da yaralanmasına neden oldu.

Mali'deki kaynaklar bunu dile getirdiklerinde Fransız ordusu suçunu kabul etmek istemedi. Ama Fransa medyası da olayın üzerine gidince terör örgütlerini hedef aldıklarını ileri sürdü. Oysa hedef alınan yer bir gerilla eğitim kampı değil düğün bahçesiydi.

Katar Ablukasının Kaldırılması

Başını Suudi Arabistan'ın çektiği Körfez Ülkeleri İşbirliği Konseyi'nin (KİK) 5 Haziran 2017'de Katar'ı sıkıştırmak amacıyla başlattığı abluka 4 Ocak 2021'de sonlandırıldı.

Suudi Arabistan, ablukayı kaldırma kararı verince 5 Ocak 2021'de El-Ula şehrinde düzenlenen 41. KİK Zirvesi'ne Katar emirini de davet etti. Katar Emiri Temim bin Hamed Âl-i Sani de bir heyetle birlikte zirveye katıldı.

Zirve sonrasında yayınlanan ortak bildiride Katar'a ablukanın kaldırıldığı ve ilişkilerin normalleştirildiği de resmen duyuruldu. Böylece Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Bahreyn ve Mısır'dan oluşan ablukacı ülkeler kademeli bir şekilde diplomatik ve ekonomik ilişkilerini yeniden başlattılar.

Ürdün'de Darbe Teşebbüsü İddiaları

Ürdün'de eski veliaht prens ve şu anki kralın üvey kardeşi Hamza'nın darbe teşebbüsü içinde olduğuna dair istihbarat bilgileri ülkede gerginlikler yaşanmasına neden oldu. Planı etkisiz hale getirmek için hızla harekete geçen güvenlik ve istihbarat teşkilatı darbe hazırlığı içinde olduğu söylenen Hamza'yı sorgulamaya çekerken, ona yakın durdukları tahmin edilen birçok kişiyi de gözaltına aldı. Olayların başlangıcında kendisine yapılanlara tepki gösteren ve yönetime itaat etmeyeceğini söyleyen Hamza daha sonra yönetime bağlılık belgesini imzalamak zorunda kaldı.

Darbenin arkasında Arap dünyasında mafya usûlü çalışan dikta rejimleriyle, İsrail ve ABD'nin olduğu iddia edildi. Hatta siyonist medyada Netanyahu'nun Kral II. Abdullah'ın gideceğinden çok ümitli olduğu dile getirildi. Ancak planın başarısız olması üzerine ABD yönetimi II. Abdullah'a destek verdiğini açıkladı.

Ürdün'ün İsrail'le "Niyet Beyanı" Anlaşması

Ürdün, İsrail ve BAE, 22 Kasım 2021'de bir "Niyet Beyanı Anlaşması" imzaladı. Anlaşmayla, Ürdün'den İsrail'e enerji verilmesi karşılığında İsrail'in de su vereceği ve BAE tarafından finanse edilecek bir proje için fizibilite çalışmaları başlatılması isteniyordu.

Aslında İsrail'in Ürdün'e satacağını söylediği su, Filistin halkına ait ve ondan gayri meşru bir şekilde gasp ettiği su. Finansman ise bir diğer Arap ülkesi BAE'den. İşgalci de ondan aldığı parayla kuracağı sistemle, Filistin'den gasp ettiği suyu vererek Ürdün'den enerji alacak. Yani su Filistin'den gasp, para BAE'den, enerji Ürdün'den.

Anlaşma Ürdün'de geniş çaplı tepkilere ve protesto eylemlerine neden oldu.

BAE ile Suudi Arabistan Arasında Çıkar Çatışması

BAE ile Suudi Arabistan son zamanlarda, Arap dünyasına şekil vermeye çalışan grubun başını çeken, ittifak ve işbirliği içindeki iki ülke. Ancak ara sıra onların da defterlerinin karıştığı görülüyor. Çünkü ilişkiler ve işbirliği dostluk değil çıkar hesapları üzerine kurulu.

Bu iki ülkenin defterlerinin karışmasının birinci sebebi petrol piyasasıyla ilgili hesap ve tavırlarda anlaşamamalarıydı. Suudi Arabistan ile Rusya, OPEC+ üyesi ülkeler arasındaki petrol üretimi politikası anlaşmasının uzatılması konusunda anlaşırken BAE, kendi kotasının az olduğunu, dolayısıyla mağdur edildiğini ve bu şartlarda anlaşmanın uzatılmasını kabul edemeyeceğini bildirdi. Sonunda BAE istediğini kabul ettirdi ve kotasının artırılmasını sağladı.

Aralarındaki bir diğer önemli sorun ise Suudi Arabistan'ın Umman'la doğrudan karayolu bağlantısı kuran projeyi hayata geçirmesi idi. BAE, bu iki ülke arasındaki kara bağlantılarında kendi yollarının kullanılmasını istiyordu.

Daha önce Yemen konusunda da sorun yaşamış ve bu sorunu aşmak için şeklen de olsa anlaşma sağlamışlardı. Ama her an ayak bağı olabilecek bir potansiyel sorun olarak kaldı.

Suudi Arabistan'dan Filistinlilere Ağır Cezalar

Suudi Arabistan, İsrail siparişi davada 8 Ağustos 2021'de hükmünü vererek Filistin direnişine destek vermekle suçladığı 69 Filistinliyi ve Ürdünlüyü 3 ile 22 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırdı. Ayrıca 10 Suud vatandaşını da onlara yardım ettikleri suçlamasıyla cezalandırdı.

Mahkum edilenler arasında Hamas'ın 20 yıl Suudi Arabistan temsilciliğini yapmış olan ve 15 yıl hapse mahkum edilen 83 yaşındaki Dr. Muhammed El-Hudari ile oğlu Hani de vardı. Temyiz Mahkemesi sonra Muhammed El-Hudari'nin cezasını 6 yıla düşürdü.

Gine'de Askeri Darbe

Orta Afrika'nın batı sahilinde yer alan Gine'de 5 Eylül 2021'de darbe oldu. Darbeyi, devrilen cumhurbaşkanı Alpha Condé'nin 2018'de kurduğu Özel Kuvvetler Birlikleri'nin komutanı ve cumhurbaşkanının çok güvendiği Albay Mamady Doumbouya yaptı.

Darbeci albayın, Fransa'da yetişmiş, Fransa ordusunun muhtelif faaliyetlerinde bulunmuş ve eşinin de bir Fransız olması dikkat çekiciydi.

Tüm darbeciler gibi Gine'de darbe gerçekleştiren albay da ülkenin tehlikeye gittiği iddiasına sarıldı. Batı, film icabı bu darbeye de görünüşte itiraz etti ama perdenin arkasında onun eli olduğu tahmin ediliyor.

KKTC'deki Fanatiklerin Kur'an Kursu Rahatsızlığı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasa Mahkemesi, Hizmet Sendikası (Hizmet-Sen) tarafından devlete açılan dava dolayısıyla, 15 Nisan 2021'de Kur'an kurslarının faaliyetlerinin durdurulmasına karar verdi. Kararda Din İşleri Dairesi'ne bağlı Din İşleri Komisyonu'nun halk arasında bilinen ismiyle Kur'an kursu düzenleme yetkisinin elinden alındığı duyuruldu. AYM'nin gerekçesi ise bir devlet kurumunun Kur'an kursu açmasının laikliğe aykırı olduğu iddiasıydı.

Kanada'da Müslüman Aileye Araçlı Saldırı

6 Haziran 2021'de Kanada'nın Ontario eyaletinde 20 yaşındaki Nathanial Veltman adlı bir canavar kullandığı minibüsü kaldırımdaki yayaların üzerine kasten sürerek aynı aileden biri 15 yaşında genç kız olan 4 kişinin ölümüne ve 9 yaşındaki bir erkek çocuğun da yaralanmasına neden oldu. Saldırı tamamen İslam karşıtlığından ve Müslüman düşmanlığından kaynaklanıyordu.

Saldırgan, o insanları hiç tanımıyordu ve onlarla bir hasımlığının olması söz konusu değildi. Sırf Müslüman kıyafetli olmalarından dolayı

nefret ve kin duyguları onu harekete geçirmiş ve böylesine vahşice bir saldırı gerçekleştirerek, bir Müslüman ailenin dört ferdini birden korkunç bir şekilde katletmişti.

Ne yazık ki son yıllarda Batı'da "İslamofobi" diye adlandırılan Müslüman düşmanlığı gittikçe yayılmakta ve her geçen gün daha da tehlikeli olmaktadır. Bunda Batı medyasının Müslümanları hedef gösteren antipropaganda faaliyetinin büyük bir rolü olduğu biliniyor.

Çad'da Otuz Yıllık Diktatör Cephede Öldürüldü

Çad'da 30 yıldan fazla süre iktidarı elinde bulunduran diktatör İdris Debi Itno 20 Nisan 2021'de cephede, silahlı gruplara karşı yürütülen savaşı komuta ederken aldığı yaraların tesiriyle 68 yaşında hayatını kaybetti.

İdris Debi 1 Aralık 1990'da gerçekleştirdiği askerî darbeyle Hüseyin Habre yönetimine son vererek başa geçmişti. Sonrasında demokrasiyi uyguladığı iddiasında bulunmak için göstermelik seçimler yapıyor ve diktatörlerin hüküm sürdüğü tüm ülkelerde olduğu gibi Çad'da da her keresinde halkın büyük çoğunluğu, başlarındaki zalimin saltanatını sürdürmesine onay veriyordu. (!) Son seçimlerini de ölümünden dokuz gün önce, 11 Nisan 2021'de yapmış ve oyların %79.32'sini alarak yeniden cumhurbaşkanı seçilmişti.

Fakat bir yandan da onun saltanatına son vermek için silahlı örgütler savaş veriyordu. O yüzden Debi saltanatını aslında sandıktan çıkan oylarla değil cepheye sürdüğü askerlerle, silahın gücüyle sürdürüyordu.

Fransa'nın çıkarlarının bekçiliğini yaptığı için Fransa onu destekliyor ve askeri yönden de yardım ediyordu.

şiir

Ali K. Metin

2021 YILI ŞİİR KİTAPLARI DEĞERLENDİRMESİ

Ali K. Metin

***Tanımak İnsanı Yorar* - Mustafa Köneçoğlu (Şule Yayınları):**

Köneçoğlu'nun güçlü bir imaj dünyası var. Soyutlama yeteneğinin de bunda önemli bir payı olduğunu, içerdiği olay ve enstantanelerin zenginliğine bakarak söylemek mümkün. Bu aynı zamanda onu özgün bir şiire götürüyor. Modern hece şiirinin bir devamı olmakla beraber, gerek imajlarındaki sahiciliği başka deyişle duyguyu aktarabilme başarısı, gerekse dilde meydana getirdiği tarz özellikleri Köneçoğlu'nun şiirini daha özel bir yere taşımaktadır. İfade tarzı ve mısra kurma keyfiyeti açısından tamamen Hece şiirine yaslandığı halde, vezin ve kafiye konusundaki serbestçiliği bilinçli bir tutum olarak kendisini belli ediyor. Üstelik bu serbestiyetine rağmen neredeyse kusursuz bir söyleyiş, bir terennüm başarısı gösterebiliyor. Fakat Hececi dil tutumunun onu yine de vezin değilse bile kafiyeyle haşır neşir kıldığı aşikar. Tabiatı gereği böyledir denebilir. Diğer taraftan, Köneçoğlu'nun şiirindeki imaj odaklı yapının, onu anlatım tekniği açısından sınırlayarak Hece şiirine daha fazla kanalize ettiği belirtilebilir. Parlak söyleyişleri ve güçlü imajlarıyla değerli bir birikime imza atan şairin, fikri takibe dayalı anlatım teknikleriyle şiirini daha ileriye taşıması halinde daha modern ve sürükleyici bir Köneçoğlu şiirinden bahsetmek mümkün olacaktır. "Pelteğim ölü kardeş yerine büyümekten/yalnızlık sert görünüşlü iyi bir abi/kırıkları o sarar yaraya kabuk bağlar/kitaptan anlar topraktan anladığı gibi".

***Gidilmemiş Bir Yol* - Tuğrul Tanyol (Sia Kitap Yayınları):**

Şairin, Ağustos Dehlizleri, Sudaki Anka gibi kitaplarının çok gerisine düştüğünü bu kitabında yeniden görüyoruz. Bunun yaşlanmadan ziyade şiire biçilen rolle ilgili olduğunu düşünmekten yanayım. Şiire bir tür nostalji olarak yeniden hayatında yer açma ihtiyacı böyle bir sonucu getiriyor. Dilsel yoğunluğunu ve ontolojik gerilimini kaybetmiş bir şiirle yola devam etmeyi kabulleniyor Tanyol. İlk kitabı olan Elinden Tutun

Günü'nün seviyesine döndüğünü de başka bir tespit not olarak kaydetmek mümkün. *Gidilmemiş Bir Yol*'da büyük trajedilerin ve derin temaların yerine daha basit insan halleri üzerine kurulu, tema ve izlekleriyle olduğu gibi diliyle de basit söyleyişin tercih edildiği bir şiiri görüyoruz. Garip şiirinin bitişiğine kadar uzanan bu basitlik, bir tarafıyla daha kendilikli ve sahici bir anlatımı da beraberinde getiriyor. Şairin hayatını anlamlandırma ve olan bitenleri sorgulama çabası şiirin merkezindeki temel saik olarak kendisini göstermekte. Kitabın "Anımsıyorum" başlığını taşıyan ilk bölümündeki şiirlere yoğun bir nostalji hakim. Ancak buna, yaşlanmanın getirdiği ontolojik hal ve duygularla iç içe, daha doğal ve gerçekçi bir nostalji demek yanlış olmaz: Ölümü de gören ve gözeten bir özne olarak hayatın bir tür muhasebesi. "Tabula Rasa" başlıklı ikinci bölümde bu muhasebe şimdiki zaman üzerinden ve kendilik ekseninde daha açık bir düzeye getirilmekte. "Özgürlüğe Davet" adını taşıyan üçüncü bölümde ise söz konusu muhasebe, öznel düzlemden toplumsal bir düzleme taşınıyor. Ülkemizde ve dünyada yaşanan toplumsal, siyasal gelişmelere göndermelerle şair, hüzün ve öfkeyle karışık eleştirel bir tavrı/söylemi burada kendisine izlek edinir. Umutlarını geleceğe ertelemek zorunda kalmış bir özne olarak konuşmaktadır. *"zulümlere, yoksulluğa bakıyoruz/ küçücük hayatlarımızda/inanacak bir şeyler arıyoruz."*

***Talan Şiirleri* - Hilmi Yavuz (Everest Yayınları):**

Dili, söyleyişi ve edasıyla Hilmi Yavuz şiirini gözü kapalı yine ayırt edebiliyoruz. Bu kadar kendine benzemenin her zaman iyi bir şey olarak düşünülmesini doğru bulmuyorum. Dili ve hatta edayı da bir tür mekanikleşmeye iten bir tutum var burada. Hilmi Yavuz şiirinin genel karakteristiğinde tebarüz eden "yapma"lık hali (entelekt'in şiiri olmaklığı) açısından bu daha da risk teşkil etmektedir. Ne ki, bundan önceki kitaplarında yapma şiir özelliğinin daha fazla dikkat çektiğini söyleyebiliriz. Talan Şiirleri, öncekilere göre dil ve söyleyişteki parlaklığını belli düzeyde kaybetmesine rağmen, çok daha dokunaklı ve sahici bir şiir toplamı ortaya koyuyor. Daha acılı ve yaralı bir sese tanık oluyoruz. Bunda hayat muhasebesine bağlı olarak ölümlülük duygusunun bir etkisi olmakla beraber, haksızlığa ve kıyımlara karşı verilen tepki fazlasıyla öne çıkmakta, talan hissiyatı laytmotif olarak işlemektedir. İbn-i Arabi, Galip, Itri gibi geleneksel figürlerden de bu talanın bir çeşit muhatabı ve tanığı anlamında güç alınmış, şiire böylece kültürel bir arka plan

kazandırılmıştır. Dil tasarrufu açısından ise kelimelere verilen ağırlık, Yavuz'un bu şiirlerini gerçekten güçlü bir şiiriyete kavuşturuyor. Şatafata iltifat etmeden, dilin estetik hususiyeti içinde kelimelerin nasıl derin ve çarpıcı bir saflığa ulaşabileceğini görüyoruz. Bir tarafıyla "Şiir kelimelerle yazılır" mottosunu hatırlatan şiirler, söyleyişi ve edayı da bu mottoyla birlikte asli bir unsur olarak faş ettiriyor. *"şairine barınmak,/nerde mümkün ve nasıl?/kaderlerde mi,/talanlarda mı/şimdi?"*

***Çatlak* - Mehmet Erte (Edebi Şeyler Yayınları):**

Erte, şiir kumaşının sağlamlılığını başından itibaren hissettiren bir şair. Sahip olduğu enerjiyi patetik söyleyişlere ve retoriğe meyletmeden açığa çıkarma yeteneğini gösteriyor. Trajikle ironi arasında gidip gelişine bakarak geniş uçlu bir şiir yazdığı söylenebilir. Bu genişlemeyi yer yer dildeki deneysel yönelimlerinde de görüyoruz, fakat sınırlı bir düzeyde. Şiirin hakikate ve varoluşa dair bir ceht olma hali, temel kaziye olarak devam ediyor. Yazdığı şiirin ardındaki duyusal ve zihinsel yükse yazılı olandan çok daha fazlaymış hissini veriyor. Bu yüzden bir tamamlanmamışlık etkisiyle beraber süreç içerisinde ortaya çıkacak bir patlama beklentisine de yol açmaktadır. Çatlak kitabı, henüz bu beklentiyi karşılamaktan uzak ancak düzeyi itibariyle geldiği çizgiyi devam ettirebilen diri, taze, sahici bir aura'sıyla öne çıkıyor. *"Bir yerde başladı hayatımız ve/başka bir yere doğru koşuyoruz/Bizden sonrakiler için çiziyoruz bu yolu/ Anlaşılmayacak diye üzülüyorum nasıl aşkla yaşadığımız."*

***Bengladesh Blues* -Nazmi Ağıl (Ketebe Yayınları):**

Ağıl'ın şiirleri ile Cahit Koytak şiiri arasındaki yakınlık dahası benzeşme dikkat çekici düzeyde. Bu benzerlik her ikisini de Mehmet Akif Ersoy şiiri paydasında buluşturuyor. Tahkiye ve anlatımcı özellikleriyle olduğu kadar dili düşünme edimi/formu ile işletmeleriyle de Akif'in modern şiirdeki benzerleri diyebiliriz. Ancak Ağıl'ın Koytak'a göre Akif'e daha yakın durduğu, daha gerçekçi bir zeminde kaldığı da tespit edilmeli. Koytak'taki ontolojik katmanlaşmanın söz konusu olmaması, daha teknik anlamda söyleyecek olursak poetik söylemin dikey ve/veya aşkın bir düzeye doğru ilerletilmemesi Ağıl'ın şiirini bütünüyle anlatımcı bir düzeyde bırakıyor. Bu hususiyet onu şiirden düşürür mü, dilin şiirselliği poetik söylem/anlam veya duyumun teşekkülü için yeterli gelir mi, doğrusu işin burası kritik bir

mesele. Ancak şiiri söyleyiş tarzına indirgeyen bir anlayışın burada hiçbir hükmü yoktur. Ağıl'ın şiirlerinde söz konusu ikircikliğe rağmen söyleyiş tarzını aşan bir görüden yani poetik bakıştan söz etek mümkün. Tahkiyeyi (malzemeyi) şiire taşıyan şey dilden veya şiirsel ifadeden ziyade bu görüde gerçekleşiyor. Dil tam da zaten bir görü biçimi olarak şiiriyete kavuşuyor. Ağıl bu noktada şiiri yakalıyor, ancak içerdiği olayların/durumların gerçeklik değeri ve/veya derinliğinin kifayetsizliği onu yeterince etkili bir düzeye taşıyamıyor. Cahit Koytak şiirinden yine bu açıdan da geriye düşüyor. Fakat Bengladeş'ten taşıdığı insan ve şehir manzaralarıyla şiirimize farklı bir katkıda bulunduğunu söylemek gerekir. *"Açlığın vücut bulmuş hali o,/koca dişili koca bir ağız, giderek zayıflayan bir yüzde."*

***O Elmayı Sen Olsan* - Ömer Korkmaz (Loras Yayınları):**

Konuşmayı seven bir şair. Bilhassa yüksek tonlamalı ifadelere eğilimi dikkat çekici düzeyde. Fakat hamasete kolay kolay prim vermemesi onu iyi şiire yaklaştırıyor. Şiiri daha sıkı bir örgüye kavuştursa daha iyi ürünler ortaya koyacağı kesin. İyi mısralarla harcı alem mısraların yan yana fazlaca gelmesi, bazı yerlerde ise kolaya iyice savrulması aleyhine oluyor. Oysa iyi çalışıldığında gürül gürül akacak bir şiirin kokusunu veriyor yazdıklarıyla. Hayatla hesaplaşma çabası şiirinin temel motivasyonu olarak öne çıkmakta. Kendiliğini bu hesaplaşmanın merkezine koyarak böylece daha varoluşsal bir zeminde şiirini inşa ediyor. Toplumsal eleştiriden önemli güç almakla beraber poetik kurgu/yönseme itibariyle varoluşsal bir mecraya sahip. Bu yüzden Korkmaz'ın, varoluşsal tasavvuru/imgelemi somutlaştıracak, geliştirecek adımlar atması şiirinin yararına olacaktır. *"doktor makineleri seviyor/şeyhim kırmı*zı gülleri/doktor makinesiz göremiyor/şeyhim kolluyor öteleri."

***Dünya Güzeldir Hala* – Bejan Matur (Everest Yayınları):**

Matur, sesi ve edasıyla kendine mahsusu bir şair. Söyleyişindeki doğallık şiirine son derece sahici bir karakter kazandırmaktadır. Yapmacıksız ve naif. Bunun da ötesine geçen kendilikli bir dünyaya sahip olduğu aşikar. Yaşadığı dünyaya ve toplumsallıklara dair konuşurken bile kendi dünyasından ses veriyor. Ne kadar örtülü söylerse söylesin, içerdiği doğallıkla -en azından- bunu tamamen kendi şair kişiliğinin ve duyuşunun bir ifadesi haline getirmeyi başarıyor. İmgeden yararlandığı

kadar sözel ifadeye de yaslanmakta, ancak sese ve müziğe ihtiyaç duymayan sahiciliğiyle gerçek bir şiir sesi veriyor. Yalınlığından aldığı güçle, bilhassa trajik izlekler söz konusu olduğunda içe işleyen hususiyeti en büyük başarısı olarak zikredilebilir. Böylece bir taraftan kültürele ve toplumsala yaslanırken, diğer taraftan varoluşsal, yer yer metafizik izlekler etrafında gelişen güçlü duyuşuyla şairin, şiirimize has katkılar yaptığını söyleyebiliyoruz. *"yağmur yağıyor/ve ben/dünyanın yaratılmakta olan gerçeğine/'neden' diye soruyorum/neden?"*

***Şiir Kalır Sonunda* – Nurettin Durman (İz Yayıncılık):**

Kitap, Durman'ın 60 yıllık şiir birikimini bir araya getiriyor. Şairin geçen zaman içerisinde şiirindeki değişenleri ve değişemeyenleri görme imkanı sağlıyor böylece. Söyleyişte 90'lı yıllar ve 2010'lu yıllara ait şiirleri itibariyle belli düzeyde bir yetkinleşmeyi fark edebiliyoruz. Daha damıtılmış, daha sanatkarane bir şiirin tezahürlerini veriyor. Ancak iniş çıkışlar bu yıllarda da devam etmekte. Başından beri kendilikli ve doğal söyleyişten ödün vermemesi ise en dikkat çekici taraflarından biri. İşçilikten ziyade ilhamla yazdığını anlayabiliyoruz. Şiirlerindeki tarih ve saatlerle de sanıyorum buna işaret ediliyor. Fakat ilhamla ilişkisini açık kılan en önemli özelliği, şiirsel muhtevanın bir iç dökümü halinde dile geliyor olması. Durman'da şiir, bir tür "bilinç akışı" ve "duygu akışı" olarak mısralara dönüşmekte. Günlük ve sosyal hayatın aynasından şairin gözüne gelen, yüreğinden geçen her şey naif bir duyarlıkla şiire dökülüyor. Bireysel hal ve ilişkileri merkeze alan şair, yer yer öğretisel unsurlarla da kendi gerçekliğinin sınırlarını genişletiyor. *"Mahsustan yaşamışım gibi rüyalarımı/Sabaha yakın öyle sade öyle sessiz/Öyle aman ha bir yaprak kımıldasa/ Mahsustan yapıyorum böyle iyi mi?"*

***Eskiden Buralar* – Eyüp Akyüz (Muhit Kitap):**

Akyüz, şiirini retoriğe ve duygusallığa teslim etmediği gibi imgeye yaslanmaya ihtiyaç duymayacak kadar da sahici bir tutumla yazıyor. Düşünen, sorgulayan yanı hep önde. Bu yüzden hayatın içinden konuşuyor. Fakat bu tarafsız bir konuşma değil. Kötülük, adaletsizlik, ahlaksızlık, tecimsellik karşısındaki itiraz ve isyan halleri yazdığı şiirin neredeyse gerekçesini oluşturuyor gibidir. Sahicilikle naiflik arasındaki bıçak sırtı ilişkide risk almaktan korkmayan rahatlığı yer yer tedirgin edici

bir düzeye gelse de duracağı noktayı biliyor denebilir. Doğru adımları atabilirse sıçrama yapabilecek bir kumaşa ve duyarlığa sahip. "çok ah duydu çok kargış gördüm de şiire durdum/şairler çünkü hata ayıklamak için şiir yazar."

***Batını Siyah* – Murat Saldıray (Ötüken Neşriyat):**

Dili tasarruf edişiyle ve anlam dünyasıyla Hilmi Yavuz şiirinin yörüngesinde duruyor. Seste ise yer yer Asaf Halet Çelebi'nin etkilerini görüyoruz. Bununla beraber, ilk bölümde (Bazı Kederlerin Riyaziyesi) daha sıradan, harcıalem bir dil söz konusu iken ikinci bölümde (Dünyanın Bütün Geceleri İçin Bir Aldanış) seviye oldukça yükseliyor. İkinci bölümde yer alan şiirlerin daha metafizik bir örgüye sahip olması bu açıdan dikkat çekici sayılır. Bundan öteye daha içrek (kalbi) bir şiirden söz edilebilir. Duyuş gücü de ifade gücü de bu şiirlerde artıyor. *"ölümün rengi nedir/ diye soruyorsun/kapanıp kül sayılayan odana..."*

***Sessizlik Partisi* – Ümit Güçlü - (Ketebe yayınları):**

Güçlü, şiirin dil ve yapı olarak ne anlama geldiğini bilen bir şair. Ancak kitaptaki şiirleri, iki ayrı kategoride değerlendirmek gerekiyor. Kitabın ilk şiirinden "toplum zıplıyor"a kadarki şiirlerde durum, eylem, olay anlatımına ve tasvirine dayalı kaydedici bir dil tutumu tamamen hakim düzeyde kendisini gösteriyor. Bunlara anlatım veya konuşma formuna bürünmüş izlenimsel şiirler dememiz mümkün. "Toplum zıplıyor" şiirinden itibaren ise bambaşka şiirlerle karşı karşıya geliyoruz. Konuşan ama öznenin kendiliğini ve bakış açısını devreye sokan daha canlı, atak, söylemsel gücüyle öne çıkan şiirler. Anlatımsal katmanın eleştirel ve varoluşsal katmanlarla eklemlenmesi bu şiirlere iyi bir irtifa kazandırmakla beraber, imgelemsel dahası varoluşsal yönsemeyi yeterince tebarüz ettirememesi kayda geçmesi gereken bir eksiklik olarak duruyor. *"sonuçta karanlık yoldan dönersin/toplum zıplar, yumuşacık yüzünde/küsmemen çok önemli."*

***Eskittiğim Çantalar* – Bünyamin K. (Ketebe Yayınları):**

Kitap Bünyamin K.'nın 1987-2021 yıllarını kapsayan toplu şiirlerinden oluşuyor. K., başından bugüne üslubu, edası ve hatta anlam dünyasıyla

çizgisini aynı minval devam ettirmekte. Bilhassa söyleyiş tarzıyla kimseye benzemediğini söylemek mümkün. İlla bir benzerlik kurmak gerekirse, kah imge kurma tarzına kah kelime tasarruflarına ve atonal diyebileceğimiz söyleyişine bakarak Cahit Zarifoğlu şiiriyle benzerlikler yakalayabiliriz. Tam da bu iki özelliği sebebiyle şiirinin doğaçlamaya dayalı, bir anlamda kendilikten beslenen bir yanı var. Fakat söz konusu kendilikte ne duyguya ne de söylemsel ifadelere neredeyse hiçbir yer olmaması bu şiiri oldukça ilginç hale getiriyor. Şair doğaya, günlük hayata, olay ve durumlara dair ya doğrudan resimler çiziyor ya da tamamen nesnel ama mikro/tekil gerçekler düzeyinde konuşuyor. Fiillerin yoğun olarak kullanılmasına rağmen ontolojik bir bağlama veya düzeye doğru ilerlemenin söz konusu olmaması, bizi nihayetinde "oluş"un değil "an"ın şiiriyle karşı karşıya getirmekte. Bunun, şiirlerin hemen hemen tamamını kapsayan bir hususiyet oluşu ise K. tarafından izlenen bilinçli bir şiir tutumunun varlığını kuvvetle muhtemel kılıyor. *"bir uçak geçse bütün kargalar yüzümde/kabir kargaları/acıyı bağlara ovalara taşıyan tellal kargaları."*

***Üşüyen Eller Divanı* – Said Yavuz (Muhit Kitap):**

Hece edasıyla epik söyleyiş arasında gidip gelen, bundan öteye bu ikisini harmanlamaya çalışan hibrit bir şiir yazıyor Yavuz. Epik içersinde mütalaa edebileceğimiz şiirlerde dil biraz daha savruklaşmakla beraber daha içten ve kendilikli bir nitelik de kazanıyor. Yaşanmışlık hissi bu şiirlerde belirgin, ancak epiğin eleştirel boyutunu ihmal etmesi bir eksiklik olarak kendini gösteriyor. Buna karşılık, hece edasına da fazlaca teslim olmak istemeyen bir dil tutumunu görebiliyoruz. Bunun bilinçli bir tutum olup olmadığından emin olamadığımız bir naifliği var Yavuz'un. Bu şiirlerde jestlerin ağırlık bir yere sahip olması, benzer konumdaki diğer şairlerle onu aynı kolaycılığın girdabına sokuyor. Bu yüzden epikle kurduğu temas Yavuz'un şiiri için doğru bir arayışa işaret ediyor. *"Dedim ki seni sevmeyle dolsun defterim/kalmasın günah ve sevaba hiçbir yer/Yerle bir olayım gökle bir/Aklı başında olan bizden değildir."*

***Sürgülü Kapı* – Gültekin Emre (Yapı Kredi Yayınları)**:

Gültekin Emre dikkat çekici bir üretkenliğe sahip. Fakat vasattan kurtulamayan bir şair. İmgeciliğin bazı açılardan sağladığı kolay yazma

imkanını sonuna kadar kullanıyor. Bu yüzden şiirlerinde yaşanmışlıktan elde edilen canlılık yok. Şiirin negatif anlamıyla dille yapılan bir şey olduğunu kanıtlamak isteyenler için uygun bir şiir örneği veriyor. Evet, dil var, söyleyiş, ses, imge, buluş var ama şiir yok, hatta varsa bile yok. Çünkü buluş ve/ya ihamla gelen bazı güzel ifadeler, şairin mekanik hale getirdiği dil tutumu yüzünden etkileyici bir şiire doğru kanatlanma başarısını gösteremiyor. Geriye vasata teslim olmuş duyarlık ve ses yoklamalarından/çentiklerinden ibaret bir deyişler ve imgeler kalabalığı kalıyor. Yer yer deneyselin sularına olta atan söyleyiş çabaları da sonucu değiştirmiyor. *"O odanın maliyeti, yağma Hasan'ın böreği/Bu adamın zeytinleri yağma Hasan'ın böreği/O güzel yurt köşesinin madeni, yağma Hasan'ın böreği/Abi, biz nereye gidiyoruz şimdi."*

***Büyük Kekeme ve Cebrail'n Yakarışı* – Cevdet Karal (Sel Yayıncılık):**

Karal, öteden beri kısa mısralarla yazmaya yatkınlığı olan bir şair. Son kitabında bunun, bir iki şiir haricinde tüm şiirlere egemen hale geldiğini görüyoruz. Diğer taraftan konuşma diliyle birlikte anlatımcı yapının çok daha etkin bir düzeye geldiği dikkat çeken özelliklerden biri. Tahkiyeden zaman zaman yararlanmakla beraber, imaj ve tasvirler, yer yer jestler Karal'ın şiirinde geniş bir yer tutuyor. Zihinsel kontrolü asla kaybetmeyen tarafıyla lirizmden ziyade keşif ve buluşlarla yazılan bir şiir olduğu da görülebilir. Bu da onu sözünü ettiğimiz diğer özellikleriyle birlikte daha kolay okunur hale getirmektedir. Kimi zaman cesur söyleyişleriyle dikkat çektiğini bildiğimiz şair, hakikatle varoluşsal benlik ve haller arasındaki ilişkiden sadır etme cehdiyle şiirine sahici bir nitelik kazandırabiliyor. *"Melekler uyumaz,/Melekler yuva kurmaz,/Ve sonsuz nasıl geçer,/ Melekler bunu bilmez."*

***Büyük Atlas Küçük Canlılar* – Barış Pirhasan (Karakarga Yayınları):**

Pirhasan, Tarih Kötüdür kitabıyla şiirimizde dikkate değer bir yer edinmiş bir şair. *Büyük Atlılar Küçük Canlılar*'daki şiirlere baktığımızda ise bambaşka bir şiir dünyasıyla karşılaştığımızı görüyoruz. Söylemsel şiir yerini büyük ölçüde anlatımcı şiire bırakmış vaziyette. Aynı zamanda

minör bir şiir diyebiliriz. Dahası gözlem, şiirin başat unsuru haline gelmiş. Bununla beraber olaylar, hatıralar, izlenimler, yer yer de söylemsel ifadeler bu şiirlerin yapı taşlarını oluşturuyor. Nesne, hayvan ve doğal varlıkları şiir adı yapmayı seviyor Pirhasan. Bunların tamamen birer metafor olarak yer aldığı şiirler ise taşıdığı muhayyile gücüyle bir adım daha öne çıkıyor. Yine de bunun yeterli olmadığı, an'dan ve duygudan hareket eden şair muhayyilesinin şiirsellikle sınırlı kaldığını tespit edebiliyoruz. *"Kuşlar ötmeye başlayıncaya kadar didik didik/ruhlarımız. Birlikte ne yaşadık? Neydi paylaştığımız?/Neden üzgünüz? Hangi imbikten süzüldü bu pişmanlık?"*

***Hış* – Ceren Biber (Varlık Yayınları):**

Rahat ama canlı ve etkili bir anlatımı var şairin. Bir ilk kitap olarak oldukça iyi bir çıkış olduğu söylenebilir. Dünya ile cebelleşme hali bütün şiirlerde baskın bir şekilde kendini hissettiriyor. Bu cebelleşmede huzursuzluk ve öfkeyle beraber bir özgüven halini de görüyoruz. Şiirini lirik öznelikten ve söyleyişten uzaklaştırarak canlı, atak, sert bir konuşmayı sağlayan en önemli özelliği de buradan geliyor. Nesneleri metaforik amaçlarla kullanmaya yatkınlığını yer yer belli eden Biber, özellikle şiirindeki toplumsal eleştirinin alanını genişletebildiği takdirde gelecek için umut vadediyor. *"yok beni leylekler getirmedi/gürbüz bir bebektim ve isa gibi konuşuyordum/bir sabah annemin memesini terk edip/anayola indim ve otostop çektim."*

***Sen Geçerken* – Arif Ay (Muhit Kitap):**

Arif Ay eda ve üslubunu sadakatle sürdüren bir şair. Bu sadakati izleklerinde de görebiliyoruz. Toplumsal ve siyasal duyarlık her zaman belirleyici olmaya devam ediyor. Öfke şiirinin önemli bir motivasyonu olmakla beraber, Sen Geçerken'de öfkeden ziyade daha somut bir eleştiriye doğru ilerleme çabası öne çıkmakta. Buna bağlı olarak lirizmin de önemini kısmen yitirdiği söylenebilir. Ancak aşk imgesi, gerek laytmotif gerekse izlek planında yerini koruyor. Tabiattan izlek ve imge düzeyinde beslenmeyi ihmal etmediği de dikkat çeken hususiyetlerinden biri. *"Sümerlerden mektup bekliyorum/postacı yoldaymış/yalanın bu kadarına da pes demiş/mektup gönderen Sümer/bıyık altından gülerek."*

***İstanbul'un En Büyük Kumarbazı* – Mehmet Davut Özdal (160. Kilometre Yayınları):**

Mehmet Davut Özdal günümüz şiirinin cesur ve yetenekli isimlerinden biri. Cesareti okuyucu beğenisi konusunda risk almayı göze almaktan ileri geliyor denebilir. Ne ki bu girişkenliğinin özgün bir şiirle sonuçlandığını söylemek zor. Bu kitabı için de aynı şeyi söylemek mümkün. Öncesinde Ahmet Güntan'ın İzmirli Ahmet kitabı olmamış olsaydı bir özgünlükten bahsedebilecektik. Ancak iki kitap arasındaki büyük benzeşme, Özdal'ı takipçi konumuna koymak için yeterli olmakta. Özdal'ın Güntan'dan daha güçlü, daha cesur örnekler ortaya koyması ise bu şiirlerin belki de en önemli varlık sebebi sayılmalı. Özdal'ın şiirindeki eleştirel damar burada tamamen şiire hakim bir konuma ve niteliğe kavuşuyor. Satirik şiirin postmodern muadili olarak hiciv, ironi, parodi, pastişin bolca kullanılması ayırt edici özelliklerinden biri: Şöyle Garip Bencileyin, Derdim Vardır İnilerim, Allah Deyu Deyu, Çağırayım Mevlam Seni, Elhamdülillah gibi. Aynı zamanda hece vezni ve kafiyeyle birlikte koşma, ninni gibi geleneksel şiir kalıplarının temellük edilmesi postmodern anlatım biçimleriyle kurduğu ilişkiyi netleştirici bir yoğunluk göstermekte. *"Kurusun anlamına geliyor tebbet/Ben yolu biliyorum beni takip et/Miras helal ölüm akıbet/ Onun için inilerim."*

***Kalan Sağlar* – Tuba Kaplan (Muhit yayıncılık):**

Naif denebilecek bir iç dünyası var Kaplan'ın. Fakat kendisine de okuyucuya da rol yapmayacak kadar samimi bir şiire sahip. Şiir dilinde yer yer inişli çıkışlı istikrarsızlıklar olsa bile neyin şiir olup neyin olmadığını biliyor. Retoriğe ve süslemeciliğe prim vermeden yazma gayretini kimileyin riskli söyleyişlerden kaçınmamasıyla daha iyi görüyoruz. Dildeki rahatlıkla birlikte kendilik halleri ve günlük hayat tecrübesi şiirinde ağırlıklı bir yere sahip. Mutsuzluktan şikayet etmeyecek kadar dirençli ve mümin duruşunu başından sonuna koruyabiliyor. Eleştirel yönünü biraz daha kuvvetlendirmesi şiirinin daha iyi, daha etkili bir noktaya taşıyacaktır. "*bunca dağ gezdim dinmedi içimdeki yunus/besbelli mevsimi devirmiş toprak/içimdeki çığırtkan çiçeğe yol olamadım."*

***Kuş Bakışı* – İzzet Yasar (Yapı Kredi Yayınları):**

İzzet Yasar'ın "bütün şiirleri", esaslı ve mesele sahibi bir şair izlenimini pekiştirici bir fotoğraf ortaya koyuyor. Şiirinde fikrin merkezi bir yer

tutması, kendilik hallerinin arkasına saklanmadan şiirle kurduğu ilişkiyi daha sahici ve somut, görünür bir noktaya taşımasını sağlıyor. Şiiriyle fikriyatı arasındaki bağın sahiciliğini ise tutarlılık içinde sürdürdüğü gelişme çizgisinden anlıyoruz. Aynı zamanda sanatsalın şehvetine boyun eğmeyen dil ve yazış biçimi bir sahicilik göstergesi olarak değerlendirilebilir. Hakikatçi tutum, Yasar şiirinin neredeyse bütün genel karakterini belirlemiştir. Şairin "Dil Oyunları" (kitabı) ile kastettiği hakikatçi anlayışın "ironi sanatı" üzerinden bir ifadesidir aslında. Oyun ise her şiirde doğası gereği bir "varolan"dır zaten. Diğer taraftan Yasar şiiri baskın nitelikteki söylemsel karakteriyle dikkat çeker. Kendiliğin geriye çekilmesi anlamında bu poetik bir zaafı da getirmiştir kuşkusuz. Dahası ideolojik müktesebatını şiirde etkili bir şekilde kullanması bir tedirginlik oluşturmamış değildir. Buna rağmen şair, kendi şiirini yazmayı başarmış, ideolojiyi de buraya yani kendi varoluşuna güçlü bir şekilde dahil etmiştir. Bu sebeple modernist şiirin dışında durduğu, şiiri bir araştırma veya keşif olmak yerine bir tavır-duruş temelinde sabitlediği aşikardır. Bu duruşun merkezinde iktidara daha doğrusu şiddet ve tahakküme karşı özgürlüğün savunulması vardır. Onun tarih, devlet, vatan, millet gibi toplumsal değerlere karşı geliştirdiği bakış açısı, nihilizm diyemeyeceğimiz ama evrenselci ve özgürlükçü hassasiyetin bir ifadesidir. Buna bağlı olarak anti-konformist bir zihnin söylemsel göstergeleri şiirinde vücut bulur. Bunun içerdiği ironik-eleştirel yükle beraber güçlü bir öfkeden neşet ettiğini, ama aynı zamanda kendi ütopyasını da beraberinde getirdiğini kaydetmek gerekir. *"ne zaman kurtulacak babalar babalıklarından/ ne zaman soyunacak analar analıklarından/çırılçıplak kalacağız ne zaman/alışverişten aşkı ne zaman ayıracağız/arzularımızın atlarını ne zaman çayırlara salacağız/vicdanlarımızın yularını ne zaman elimize alacağız."*

Mahşermatik – Serkan Işın (Ebabil Yayınları):

Serkan Işın kaosun şiirini yazıyor dersek yanlış olmaz. Buna yeni gerçek(çi) lik denip denemeyeceğinden ise emin olamayız sanıyorum. Şiir eğer bir insanlık/dünya durumu değil de bir tavır ve politikanın tecesssümü olarak kayda geçeydi burada gerçekliği baz almadan konuşabilirdik, ancak Işın'ın şiirinde özne dünyaya nazır bir şahit, tabir caizse bir tür x-ray cihazı gibi konumlanmış, adeta dünyanın/hayatın iç organlarını çekmek ister gibidir. Bu da yaptığı çekimleri gerçekten daha ziyade gerçeküstüne, daha doğru

bir deyişle henüz daha somutlaşmamış gerçeklik-sonrası bir dünyaya yaklaştırmakta. Gerçeklikle "gerçeklik sonrası"nın iç içe geçtiği bu dünya, şaire atfedilen kahinlik rolünün poetik bir mütekabiliyeti veya izdüşümü olarak da okunabilir. ""Mahşermatik" metaforu ise söz konusu değişimin boyutuna dair bir imlemeyle özgün ve ayırt edici bir düzeye geliyor. Yine de *Mahşermatik*'teki şiirlerde yeknesak bir yapı olmadığını, bilinç ve bilinçaltı ayrımı üzerinden yapılacak okumalara müsait içerimlerin geniş bir yer tuttuğunu görüyoruz. Ancak buradaki bilinçaltının gerçeklikle cebelleşen bir zihnin yansımaları olduğunu kaydetmek gerekir. Gerek "gerçeklik sonrası"na gerekse bilinçaltına ilişkin veri ve boyutlarıyla şair, her halükarda şiirin çeperlerini zorlamakta olduğunu bize ihsas ettiriyor. *"senden öğrendiğim cehennem tam tamına/kendi fraktalından kalkınan bir sisli ayna/değişkenliğinde enine boyuna büyüyen/lime lime eden kırılganlığı ile."*

***Boyumu Aşan Ömür* – Mustafa Uçurum (Şule yayınları):**

Konuşkan, söze dayalı (ifadeli) bir şiir yazıyor Uçurum. İmgeye önemli yer verdiği halde, sözün ağırlığı baskın niteliğini her zaman koruyor. Tezat, kinaye gibi edebi sanatlardan etkin bir şekilde yararlanması ise dikkati çeken özelliklerinden biri. Şiirindeki canlı, devingen özellik de buradan besleniyor önemli ölçüde. Somut hayatın şiirini yazmakla beraber, İsmet Özel'in erken dönem şiirlerinde olduğu gibi, izleksel hatları çok da kalınlaştırmayan bir şiir yazması varoluşsal tarafını öne çıkarıyor. Mısra kurma becerisi, ifadeyi açma ve tamamlamayla ilgili özeniyle şiirini vasatın üstüne çıkarmayı başarıyor. *" Hayal kurmak tarzımız olsun/Yoğun ikindilerde yola düşmek kaderimiz/Islanıyoruz ya Allah'ın işi işte."*

***Güneş Kalır Bir Başına* – Ömer Erdem (Sel Yayıncılık):**

Ömer Erdem'in imgeci bir şiir yazması okunurluğunu azaltmıyor. Bunda imgeyle düşünmesinin başka deyişle imgeyi belli bir düşünme formu içinde tasarruf etmesinin önemli payı olmalı. Bu yüzden imge, Erdem'in şiirinde varlığın örtüsü değil kendisi olarak değer kazanıyor. Diğer taraftan, bireyselden toplumsala, doğadan insanlık hallerine geniş yelpazeli bir şiir dünyası içinden konuşması, şairin bakış açısını olabildiğince geniş tuttuğunu, poetik aklın adeta bir radar gibi çalıştırıldığını düşündürüyor. Diğer taaftan kitap boyunca doğa izleklerinin ağırlığını fark ediyoruz. Bu izleklerin metafizik çağrışımlarla buluşturulduğu noktada şiirin irtifa

kazandığı ise çok aşikar. "çocuk olsaydı bir ağaç böyle yapardı/ağaçların çocuk olduklarına inanan kim kaldı".

***Dünya Ceket Günü* – Ertuğrul Rast (Ebabil Yayınları):**

Kendi dilini, söyleyiş tarzını oluşturmuş bir şair. Konuşan, ifadeye önem veren ama bundan öteye söylemsel bir şiir yazıyor. Duyguyu da imajı da söylemle destekleyecek şekilde şiire yediriyor. Diğer yandan söylemin gerçeklik dünyasıyla irtibatını kurmaya yönelik gerçekçi yaklaşım Rast'ın şiirinde en kayda değer özelliklerden biri olarak kendisini gösteriyor. Müzik ve sesten ziyade ifadeye yaslanan tutumuyla da bu yöndeki çabasını etkinleştirebiliyor. Bununla beraber yer yer harcıaleme kayan deyişleriyle kontrolü elden bıraktığını görebiliyoruz. Şiir dilinin teknik özellikleri şaire çok cesur atraksiyonlar yapabileceği bir kıvraklığı sağlıyor aslında. Bunu zihinsel ve deneyimsel unsurlarla iyi değerlendirmeyi bildiği takdirde daha enerjik ve gerçeklik değeri yüksek bir şiire doğru ilerleyebileceğini umuyoruz. İroniye olan yatkınlığı da bu umudumuzu destekliyor. *"boşluk bir fikirdir/stephane mallarme boşluğu şiire dahil etmişti/a4 kağıt tamamen boşluktan ibarettir."*

***Hızır'ı Beklerken* – Ahmet Edip Başaran (Muhit Kitap):**

Mısracı bir şiir yazıyor Başaran. Konuşma dilini yüksek tonlu bir söyleyişle kullanma çabası onu soluklu ve enerjik bir şiire götürüyor. Sert söyleyişe olan yatkınlığı ve ifadeyi terennümle destekleyen tutumunun yanı sıra hece şiirinin ifade kalıplarından yararlanma eğilimi de bunlara eklenince nispeten özgün diyebileceğimiz bir dille karşı karşıya geliyoruz. Yine de eleştirel ve protest söylemler adına iniş çıkışlar gösterdiği olabiliyor. Buna karşılık harcıalem deyişlere düşmeyecek kadar kontrollü ve estetik beğenisi gelişkin bir şiir yazdığı kesin. Epiği lirikle, diğer ifadeyle ethosu pathosla mezcetme yönündeki şiir tutumu Başaran'ın en karakteristik özelliği olarak belirtilebilir. *"Biraz hızlanınca çarklar, bende bir telaş/ Sarsılarak sökülüyor dünya ciğerimden."*

***Benim Geldiğim Yerden Yük Trenleri Geçerdi* – Hakan Albayrak (Ebabil Yayınları):**

Duyarlığı söylemle, söylemi duyarlıkla yoğuran bir şiir yazıyor Albayrak. Aynı zamanda sosyal gerçekliği insani ve siyasal bir perspektiften

yakalayarak dramatize etmeyi başarıyor. İnsani olanla siyasal olanı buluşturması şiirinin en güçlü taraflarından biri. Bunu yalın bir söyleyişle olduğu kadar hararetli bir tonlamayla yapması da etkisini artıran diğer bir özelliği. Yüksek tempolu söyleyişe yatkınlık göstermekle beraber, genel anlamda sesten ziyade ifadeye önem verdiğini söylememiz daha doğru olur. "İslamcı şiir olur muymuş?" diyenlere nazire yaparcasına ideolojik bilincin içinden yazmasını makbul hale getiren en önemli tarafınınsa, içerdiği sahicilik ve insani duyarlılık olduğu şüphesiz. *"yurdum insanına yabancılaştım be suriyeli kardeş/bana da bir yer açsana kenar mahallede/veya direkt mülteci kampında bir çadır kurayım/dibini bulayım yabancılaşmanın."*

Empat* – Ömer Şişman (160. Kilometre yayınları):*

Şişman, biçimci-deneysel şiirin en güçlü isimlerinden biri. Biçimsel çeşitlemeleriyle şiire yeni imkanlar açmayı önemsiyor. Formdaki özgünlüğü kadar hayat deneyimlerine ve gözlemlere yaslanmadaki zekice tavrı, eleştirel gücüyle de öne çıkmayı başarıyor. *Empat* kitabındaki şiirlerde biçime yönelik çaba ve farklılaşmaların nispeten geriye çekilmesine karşılık söylemsel gücün daha önem kazandığını görüyoruz. Toplumsal eleştiriyi odağına almakla beraber bunu şiirin ontolojik zemini üzerinde ve estetik bir denge içinde yapması Şişman'ı şair olarak ileriye götürüyor. İroni güçlü özelliklerinden biri olsa da bunu şiirin bütününe yayması ve kamufle hale getirmesi dikkat çekiyor. "İslamcılar ihale peşinde koşar/ Dünya döner//İyiye dönmez/Kötüye döner//850 milyar dolarım yok/ İsviçre bankalarında."

***Fantom Ağrı* – Levent Karataş (160. Kilometre Yayınları):**

Gözlem gücüne dayalı soğukkanlı bir şiir yazıyor Karataş. İmgeci şiirden farklı olarak gözlem onda imajdan çok diyaloga ve düşünceye dönüşüyor. Deneysel şiirin imkanlarından yararlanmaya çalışmakla beraber buradan özgün bir sentaksa veya biçime doğru ilerlediği söylenemez. Deneysel estetik üzerinden kendi duyuş ve anlam dünyasını oluşturmakla iktifa ediyor gibidir. Bununla beraber sıradanlığa düşmemesi, buluşları ve zeka düzeyiyle dikkate değer bir şiir yazdığını teslim etmek lazım. *"her yaşın ayrı bir güzelliği var, meseli./yaşlandım ve doktorun dediği gibi:/bu berbat bir şey!"*

hikâye

Necip Tosun

2021'DE ÖYKÜ

Necip Tosun

2021 yılında tüm dünyada yaşanan salgın, toplumsal hayattan ticaret hayatına, yayın dünyasından bireysel dünyalara kadar her alanı etkilemeyi sürdürdü. Yayın dünyası yeni bir dönemi tecrübe etti ve eve kapanan halka hizmete devam etti. Kuşkusuz salgın, yayın dünyasını da etkiledi ama diğer sektörler kadar ölümcül bir etki yaşamadılar. 2021 yılının ikinci yarısında ise kapanma sona erdi ve kitap fuarları, söyleşiler, etkinlikler yeniden başladı. Ama her sektör salgın etkisi altında faaliyetini sürdürdü.

Edebiyatımız 2021 yılında da son on yılda içinde bulunduğu temel sorunları yaşamayı sürdürdü. Bunlar, yayın dünyasında, bireysel ve toplumsal düzlemde, yönetici-yönetilen pozisyonunda, teknoloji alanında, piyasa alanında yaşanan sorunlardı. Bu da üretilen eserleri, onların pazarlanmasını, satılmasını, değerlendirilmesini ve paylaşılmasını etkiledi. Geçtiğimiz yıl içinde basılan kitaplar arasında nitelikli edebiyatın payı oldukça küçüktü. Bu sene salgın nedeniyle kitabevlerine ilginin azaldığı, internet satışlarının ise arttığı bir dönem oldu. Bu da büyük dağıtımcıların dağıtımına ve kitabevlerine giremeyen butik yayınevlerine olumlu bir sonuç olarak yansıdı.

2021 için yayın dünyasında en büyük övgüyü nitelikli edebiyatın, popüler ve ucuzcu edebiyata direnişi hak ediyordu. İşin iyi tarafı da buydu. Nitelikli edebiyat, özellikle dergiler ve butik yayınevleri aracılığıyla olumsuz ortamda direnişini sürdürdü. Nitelikli edebiyat, popüler edebiyatın ışıltısına kapılmadan, ısrarla edebiyatın çıtasını yükseltmeye çalıştı. Hem de hiçbir yankı duymadan, bir çilekeş gibi kozasını ördü, yarınlara umut taşıdı.

2021 yılı, öykü kitapları, dergileri ve öykücülüğümüz açısından zor bir yıl oldu.

Yapı Kredi Yayınları, Can Yayınları, İz Yayıncılık, Şûle Yayınları, Hece Yayınları, NotaBene Yayınları, Ketebe Yayınları, Doğan Kitap, Everest Yayınları, Ötüken Neşriyat, Notos Kitap, Alakarga Sanat Yayınları öykü kitapları yayıncılığında öne çıkan yayınevleri oldular. Dergilerden *Dergâh*,

Hece Öykü, Varlık, Notos, Yedi İklim, Mahalle Mektebi, Kitap-lık, Post Öykü, Olağan Hikâye yayın hayatına devam etti. Öykü özelinde ise *Notos, Hece Öykü, Mahalle Mektebi, Post Öykü* dergileri öykü türünü edebiyat dünyasında sırtlayan dergilerdi.

İlgim, çabam ve tercihlerim nedeniyle 2021'de yayınlanmış öykü kitaplarından ulaşabildiklerimin büyük çoğunluğunu okudum. Bütün bunlardan bir özet yapmam gerekirse şunları söyleyebilirim: 2020'de oldukça zengin, farklı kanallardan akan, çok sesli bir öykü anlayışının sergilendiğini gördük. Hem tema olarak hem de anlatım biçimi olarak tek bir yaklaşımın ağırlığı yoktu.

Tema olarak: duygu ağırlıklı öyküler yanında düşünce ağırlıklı öyküler de; bireysel temalı öyküler yanında toplumsal temalı öyküler de yazıldı. İktidarlar, modernizm ve yerleşik anlayışlar eleştirilirken, ülkenin yaşadığı toplumsal, siyasal olaylar, bireysel acılar öykülerde işlendi. Bütün bunların yanında özellikle bu yılın öne çıkan temalarının başında yersizlik yurtsuzluk, "mültecilik" sorunu geldi. Yazarların önemli bir kısmı mültecilerin dramatik sorunlarını, dünyanın buna ilgisizliğini konu ettiler. Aşk, ezilen kadınlar, iktidar-birey ilişkileri, yoksullar, çocukluk, savaş, dinî değerlerden kopuş, cinsellik geçtiğimiz yılın öykülerinde en çok işlenen temalar oldu. Bunlardan öne çıkan tema aşk olgusuydu. Pek çok öykücü aşkı çeşitli açılardan yorumladı, hikâye etti.

Biçim olarak ise; gerçekçi öyküler de, gerçeküstü öyküler de; fantastik öyküler de postmodern öyküler de; bilinç akışı öyküleri de sade/yalın öyküler de; rüya öyküler de fotoğrafik öyküler de; sembolik yaklaşımlı öyküler de soyutlama yaklaşımlı öyküler de görüldü.

2021'de yayınlanan öykülere baktığımızda, pek çok öykü anlayışının varlığını gördük. Lirik yazanlar var, dramatik yazanlar var, fantastik/gerçeküstü yazanlar var, bilinç akışıyla yazanlar var, postmodern tutumla yazanlar var. Ayrıca kapalı, soyut yazanlar, durum ve atmosfer öyküleri yazanlar, sade ve yalın yazanlar var. Aynı yaklaşım temalar için de geçerli. Siyasal yönleri ağır basan öyküler var, bireysel tutumları öne çıkaran öyküler var, korku öyküleri, tarihsel öyküler var.

Sonuç olarak 2021'de hem ustalar hem de genç yazarlar öykü kitapları yayınlarken, her inançta, her kuşakta, her anlayışta iyi öykücüler nitelikli öyküler ortaya koyarak öykünün çıtasını yükselttiler.

Kuşkusuz burada 2021'de yayınlanan tüm öykü kitaplarını değerlendirmenin imkânsızlığı ortada. Bu nedenle 2021'de öyküye verdikleri emek ve nitelikli öykü evreni kurmaları açısından öne çıkan kitapları seçerek bir öykü fotoğrafı ortaya koymaya çalıştım. Burada anılmayan çok değerli kitaplar da vardı ama buradakiler benim ilk elde tespitlerimi içeriyor.

Ferit Edgü / Yolun Gittiği Yer

Ferit Edgü'nün öykü serüveninin en önemli duraklarından biri de "minimal öykü" anlayışıdır. *Binbir Hece*, *Doğu Öyküleri*, İşte Deniz, Maria, *Do Sesi*, *Nijinski Öyküleri* onun minimal öykü anlayışıyla yazdığı öykülerden oluşur. 2021 yılında yayımlanan *Yolun Gittiği Yer*'de de minimal öykü anlayışını sürdürür.

Ferit Edgü, benzetmelerle, süslemelerle dolu yazmanın bir aldatmaca olduğunu düşünür. Gerçeğin yalın olduğunu belirten Edgü, bunu da yalın anlatmanın doğru olduğu kanısındadır. Ayrıca hayatımızın da gün geçtikçe minimalizme doğru kaydığını ileri sürer. Bu nedenle yalınlığa, daha fazla yalınlığa, daha fazla yalınlığa doğru yönelmek gerekir. Bir söyleşisinde, "bunlara, (görsel sanatlardan ödünç aldığım bir deyişle) minimal öyküler adını verdim," der.

Resimde, müzikte, mimaride, sinemada anlam alanı bulan minimal yaklaşım, şimdilerde öyküde de yaygın bir şekilde tartışılmakta. Henüz kavramlaştırma ve kuramsal temelleri oluşturulma aşamasında olan bu anlayışın nasıl bir yol ve serüven izleyeceğini şimdiden kestirmek zor ancak ortaya konan nitelikli örnekleriyle edebiyat dünyasında varlığını kabul ettirdiği bir gerçek.

Her ne kadar 1990'larda yaygınlaşsa da, Franz Kafka, Jorge Luis Borges, Julio Cortázar, William Faulkner, Dino Buzatti gibi yazarlar kısa kısa öyküler (minimal öykü) yazdılar. Bizde ise Ferit Edgü, Vüs'at O. Bener, Refik Algan, Hulki Aktunç, Sema Kaygusuz, Tezer Özlü, Sevgi Soysal, Murat Yalçın, Mehmet Harmancı, Haydar Ergülen, Tarık Günersel vb. yazarlar bu yaklaşımın örneklerini verdiler.

Örneklerinden yola çıkarak kısa kısa öykünün kimi özelliklerinin belirginleştiğini söyleyebiliriz. Öncelikle kısa kısa öyküde anlam, bir bütünü temsil eden en küçük parçaya sıkıştırılmıştır. Bu yüzden yazar

sürekli ayıklama, atma, eksiltme yapar. Şiirde imgenin ortaya çıkışı gibi, yazar, anlamı simgeleyecek bir "anekdotu" bulma peşindedir. "Engelleyici seçicilik" ve "arıtma" başat anlayıştır.

Öykünün gücü anlatılan şeye değil, anlatılmayan, gizlenen şeye yüklenmiştir. Çünkü tahkiye olabildiğince silikleşmiştir. Bu nedenle anlam, çoğunlukla anlatılan cümlelerde dışlaşmaz, üstü örtülmüştür. Şüphesiz öznenin etrafındaki şeyleri atmakla öznenin mutlaka daha da belirginleşeceği söylenemez. Seçme bazen de anlaşılır olanı gölgeler, anlama imkânlarını büsbütün kapatır. Bu durumda sadece açıkta kalan şey okurun anlama tutunma dayanaklarıdır. Kısa kısa öyküde anlatılmayan şeyler çoğunlukla daha fazla anlam yüklüdür.

Hiç kuşkusuz, yalınlık, sadelik ve enazcılık dendiğinde devreye girecek olan "okur"dur. Bu metinlerde okura fazlasıyla iş düşer. Okur düşünmeye yöneltilerek "mesele"nin onda çoğalması hedeflenir. Kimi kez hedeflendiği gibi sade değil, karmaşıktır. Okura bulmaca çözme zevki verir. Bu yüzden aynı zamanda okurun kendisini test ettiği bir metindir. Bazen estetik bir bulmacaya dönüşür.

Kısa kısa öykü, sona yönelik bir metindir. Tüm anlatım finale odaklanmıştır. Sonlarda ise genel beklentileri boşa çıkaran sürpriz bir yan vardır: çarpıcılık. Anlatı, bu çarpıcı son cümleye göre kurgulanmıştır. Dilin imkânlarının etkin bir şekilde kullanılmasına ihtiyaç duyulan bir anlayıştır. Meselenin en az sözcükle anlatılması amaçlandığından sözcük seçimi, rafine dil büsbütün önem kazanır. Sözcük yan anlamlarından çok asli, hedeflenen anlama hizmet eder.

Ferit Edgü'deki *kısa kısa öykü anlayışı, yalınlık arayışının bir parçasıdır*. *Yolun Gittiği Yer* onun minimal anlayışla yazdığı öykülerden oluşuyor. Kitap "Yolun Gittiği Yer" ve "Yazının Yolu-İmgeler" başlıklı iki bölümden oluşur. Birinci bölümdeki minimal öykülerde ülkenin gidişatından memnun olmayan, hayatın saçmalığına inanan, bunalımlı tipler hiçliğe doğru yol alırlar. Karakterler o kadar umutsuzdur ki ülkesine, halkına, ülkenin geleceğinin aydınlık olacağına tümüyle inancını kaybetmişlerdir. İkinci bölümdeki minimal öyküler ise daha çok bir enstantane, bir imge üzerine oturur. Burada söz iyice azalmış, giderek sözcüklerle bir fotoğraf oluşturmakla yetinir. Bu öykülerin ne başı ne de sonu vardır. Öykünün tam orta noktasına odaklanmış öyküler başını ve sonunu okura bırakır

Yıldız Ramazanoğlu / Cam Kenarı

Yıldız Ramazanoğlu yeni öykülerinde mülteci olanlarla mülteci olmayanların dünyalarına bakıp okura bu iki hayat arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları bir arada düşünmeye davet eder. Kitapta anlatma sorununu aşmış, dili akıcı ve duyarlı kullanan bir öykücü kimliği sergiler.

Birinci bölümde mülteci olmanın psikolojisine, hayatla ilişkisine ve mülteci olarak algılanmanın acısına bakılır. Savaşların ve onların yarattıkları kurbanları dramları hikâye edilir. Mültecilere olumsuz bakış gündeme gelirken, onların hiçbirinin buraya isteyerek gelmediği, orada yaşanan dramlar sonrası burada olmak zorunda kaldıkları açık edilir.

Ramazanoğlu, mültecileri gündelik hayat ve rüyaları içinde yakalar ve metne yansıtır. Çocuk mülteci İyad'ın Dördüncü Dünya Ütopyası şöyledir: "Dördüncü Dünya güneşten biraz uzak, hep bahar. Nehirler, göller, dağlar, bulutlar tertemiz. Siz poşetler dolusu çöple uğraşıyorsunuz, sizi alamam, dedi." Kuşkusuz kurbanlar arasında bir ayrım yapılmaz ama yine de çocuklar ve kadınların bu kıyımda en ağır yarayı aldıkları öne çıkarılır.

"İkon" kitabın en ilginç öykülerinden biridir. Öyküde, hikâye anlatma biçimleri, oluş safhası ve etkileri tartışılırken günümüz insanının anlatmaya bakışı bir yazar okulu öğrencisinin bakış açısından aktarılır. Bunca dramın, insanlık suçunun görüntüye aktarıldığında, konuşmayan, suçtan söz etmeyen acı bir seyirliğe dönüşmesi vurgulanır. Acılar, kıyımlar böylesine sıradanlaşırken buradan estetik bir çıkarım yapmak zordur.

Kitabın ikinci bölümündeki öyküler güncel hayatın sorunlarından, yanlışlarından ve zenginliklerinden beslenir. Salgın, yuva, yaşam mücadelesi gündeme getirilir. İnsanın iyilik ve kötülükle sınanışı öykülerin odağında yer alır. Toplumsal değişim de öykülerin anavurgularındandır. Ramazanoğlu tam da buralarda çağının yanlış işleyişini, gerçeküstü durumlarını ve hakikatten kopmalarını gündeme getirir. Yaşanan dünyanın saçmalıklarına bir anlamda dikkat çeker. Dünyanın fani olduğu satır aralarında hissettirilir. Kahramanlarının her biri hayatın içinde yaşama kavgası verirken büyük çoğunluk tam da kitabın ismindeki gibi cam kenarından olup bitenleri izlemektedir.

Yıldız Ramazanoğlu, kendisiyle yapılan söyleşide öykü anlayışını şöyle açıklar: "Herkes gönlünce yazmalı, içinden geldiği gibi, tercih meselesi. Benim metinlerimde içinde yaşadığımız dünyaya ayna tutmak söz konusu,

evet. Yaşadığım zamanın ruhunu, karanlık kuytularını, sivri köşelerini, olanın içindeki acayipliği fark etmek heyecanlandırıyor, olanın olması gereken olup olmadığını, verili dünyanın bir üstüne ya da dışına çıkıp çıkamayacağımızı anlamaya çalışıyorum. (...) Yazarın zihin evi değişken, huzursuz, kıpırtılı, bu yüzden bazen cennet bazen cehennem, bazen güvenli bazen tekinsiz. Uzayan ve kısalan gölgelerle dolu. Her şey uyumlu ve yolundaysa, umduğumuzu bulduysak, olan örseleyici, az yetersiz, soğuk değilse niye yazalım ki." (*Mahalle Mektebi*, Sayı:61)

Yıldız Ramazanoğlu, Cam Kenarı'nda "mesele"yi sanat katına yükseltmeyi başarır.

Kâmil Erdem / Yok Yolcu

Kâmil Erdem, Şu Yağmur Bir Yağsa (2016), *Bir Kırık Segâh* (2018) kitaplarından sonra 2021'de yeni kitabı *Yok Yolcu*'yu yayımladı.

Lirik, şiirsel bir dil, derinlikli gözlemlerle oluşturulmuş öykülerde bir hesaplaşma, yüzleşme zemininde geçmişe, yaşananlara bakılarak kalıcı tecrübeler aktarılır. Yoğun, sıkı örgülü bir anlatım, tanıdık acılar, evrensel meseleler öykülerde yer bulur. Öyküler, didaktik, keskin tekliflerden uzak, yumuşak, kabullenimi kolay bir dünyadan seslenir. Mücadele, dava anlatılırken, ince bir ironi ile acı yumuşatılır.

Öyküler, afişlerin asıldığı, yürüyüşlerin, grevlerin yapıldığı, örgütlerin mücadele ettiği bir mücadele dönemine yaslanır. Anlatıcı bir şekilde bu mücadelenin içindedir ve dönemin anlayışını, atmosferini, mücadele biçimlerini aktarır. Geriye dönük bakış, bir yandan da her şeyi yerli yerine oturtma, yüzleşme amacı taşır.

"Sıradan Bir Akşam" öyküsünde, hayatı hastane, nezarethane-adliye-mezarlık gibi yerlerde devrimcilikle geçmiş anlatıcının hiçbir şey olmamış gibi hayatı sıradan yaşama tecrübesini hikâye eder. Bu arada bir devrimcinin hayatını ve son elli yılını yazmaktadır. Sıradan hiçbir şey olmamış gibi akan bir hayat, ömürlerini devrime adamış insanların acılarını göremez, gösteremez. Yazar patates kızartma anında kafasında yaşadığı kargaşayı anlatmak ister ama okurların ondan eylem anlatmasını beklediklerini bilir. Onlar ister ki kahramanlara acısınlar, nefret etsinler, kendilerini onların yerine koysunlar. Oysa bir insanın patates soyma anında zihninde yaşadığı karmaşa, kaos bir olaydan daha önemlidir.

Onun öykülerinde eylemlerden çok zihni, bilinçaltı işleyen bir anlatıcı var. Zihnindeki tortular, korkular ve şüphelerle hayatın en küçük ayrıntısını çoğaltır, zenginleştirir ve bir meseleye dönüştürür. Bu anlatıcının geçmişi hep karanlıktadır, takip edilmektedir, devrimci eylemlere katılmıştır ve suçsuz yere bir gün başına iş açacaklarından endişelenmektedir. Bir yere gittiğinde zihnindeki bütün bu tortularla insanlara roller verir ve onları kendine karşı eylem için tasarlar. "Aşçı ve Gül Hanım" böyle bir öykü. Ya da bir kaos ortamında nereye gideceğini bilemeyen biri şaşkın şaşkın dolaşır. Polisler elleri tetikte beklemekte, yukarıda helikopter topluluğun üstende dolaşmakta ve bir kurşun sesi bu ortama düşmektedir. ("Yokyolcu")

İnsani ilişkilerdeki inceliklerin kaybolması, her şeyin ticarileşmesi ("Su şırıltısı bile duysa, nasıl satılacağını düşünür zincir dükkânlarında."), devrimcilerin gördüğü haksızlıklar öykülerde eleştirilir. Seçtiği karakterlerin büyük çoğunluğu devrimcidir. Bir davası vardır. Bildiri dağıtır, şiir yazar, eylemlerde bulunur. Sokaklarda polisler suçlu suçsuz insanı tutuklamaktadır. Sıkıyönetim, devrimci liderlerin öldürülmesi... Öykülere bir geçmişe ağıt olarak da bakılabilir. Özelikle "Son Görüşme" dağa çıkıp ülkeyi bir baştan başa devrimle şenlendirecek devrimcilere yazılmış bir ağıttır. Buradan yaşanmışlıklara bakıp bir yüzleşme yapılır: "Bir zamanlar Marcuse'u, Sartre'ı küçümserdik, sosyalizmi sulandırdıklarını söylerdik, oysa altmış yaşında, seksen yaşında koca koca adamlar, kampüslerde, barikatlarda gençlerle buluşmuşlar, belki hayatlarının en mutlu anlarını yaşamışlar."

Anlatım biçiminde bağıran, sesli konuşan bir mesaj dayatması gözükmez. Alabildiğine ses kısılmış, bir yenilginin bakışından hayatın bir mucize gibi akan görüntüsünden, küçücük ayrıntısından meseleler aktarılmaya çalışır. Alabildiğine kapalı, sessiz ve flu... Her şey gölgeler, kokular, görüntülerle anlatılır. Hayatın akan coşkusu içinde kendini duyurmaya çalışan bir kısık ses olup biteni hayatın görünen yüzüyle, tasvirle izah eder. Onun diliyle derdini anlatır. Serçeler, mermer masalar, bulutlar, fırtınalar her şeyi görür ve dile gelir. Bu yüzden bir çıkmaz sokak anlatıcı olur. Devrimcilerin ruh durumları, dünyayı algılayışları ve onlara devletin bakışı öykülerde gündeme gelir.

Barış Bıçakçı / Doğum Lekesi Gibi Bir Gülümseme

Barış Bıçakçı güzel, çarpıcı cümleler ve ruh tahlillerinden çok oluş ânındaki çarpılmadan, aydınlanmadan sonuçlar üretmeye, güzellikler devşirmeye çalışır. Olay bu kadar saf ve açıkken bu kadar da derin demek ister. Anlatılmaya değer olan şeyin, iyi bir fotoğraf, kalıcı bir tecrübe, geleceğe ilişkin bir perspektif olduğu gerçeğinden hareket eder. Öyküler hep bir aydınlanma, keşif hâline ayarlanmıştır. Bu kavrayış bir fotoğraf, bir bakış, bir sesle gerçekleşir. Toplumsal baskı altında yaşayan, kolektif düşünen bu insanlar bir çarpılmayla kendilerine gelebilirler ancak.

Olaylar, durumlar; bir olgu, görüş, aforizma açıklanmadan sembolik olarak, dramatik bir durum, bir enstantane olarak âdeta sahnelenir. Yalın, sade anlatımla derinlik yakalanır. Bu da sahici bir dünyanın yakalanması ve okurda kalıcı olması sonucunu doğurur. Olabildiğince sade, tasvirlerden arınmış, tümüyle karaktere, olaya odaklanmış öykülerde tiplerini bir resmigeçit hâlinde takdim eder. Tüm tipler; sıradan, hayatın içinden insanlardır. Hiçbir olağanüstülükleri yoktur.

Öykülerde ülkedeki kadınlık hâlleri merkezdedir. Kadın olmanın zorluğu her kesimden ve anlayıştan kadının âdeta kıyıya vuruşlarının hikâyeleri anlatılır. Aslında kızlarının kaderleri de annelerinden farklı değildir. Adım adım annelerinin kaderine benzer kahramanların hayatları. Bu sarmaldan çıkış yoktur. Kadın ve erkek ilişkileri her durumda sorunludur.

Kitabın ilk öyküsü "Annemin Hikâyesi" paralel ilerleyen iki "onarma" işinin sonunda bütünlüğe ulaşmasını anlatır. Seramikçi anne bir bankanın seramik panosunu onarma işini alır. İşsiz oğul da annesine yardım edecektir. Bu süreçte anne bir yandan panoyu tamamlarken bir yandan da hayat hikâyesini anlatır. Hikâye bildiktir. Baba düşünce suçlusu içeride, oğul babasından dolayı işsiz, anne yoksulluk içinde aileyi geçindirmeye çalışır. Ama bir yandan işini yapıp bir yandan anlatan anne, geçmişi de bir anlamda onarıp temizlemekte, kendi hayatının kimisi kırık dökük, kimisi güzelce sırlanmış, kimisi karanlık, kimisi ümitli parçalarını da panoya eklemektedir. Sonuçta pano ve hayatlar onarılmış olarak bütünleşirler.

"Yüz Yirmilik Keçeli Kalem Takımı" bu kez bir ressamın hayatını ele alır. Sanatçının kendi olma, bir bütünlük oluşturma peşindeki mücadelesinin yarattığı savrulmaları anlatır. Anlatım biçimi ise enteresandır. Anlatıcı Ceren'in 39 yıl sonraki halidir: "Resimde bütünlüğe ulaşmak istiyorsan,

derdim, boşluğa tahammül etmen gerek. Kâğıttaki boşlukla baş etmeyi öğren! Çağrışımlar ve hayal gücü de resme dahildir, derdim." Ceren yıllar sonraki haliyle şimdi karşılaşsa belki şu soruyu sorardı: bütünlüğe ulaşabildin mi?: "Evet, derdim ona, sayısız resim yaptım, sayısız desen. İçlerinden birkaçı yüz yirmilik keçeli takımın hissettirdiğine denk bir bütünlük hissi verdi."

"Üzerindeki Boşluk"ta, bir gönül ilişkisinden sonra kıyıya vuran Mehtap'ın dramı anlatılır. Uzun bir ilişkiden sonra sevgilisi, Mehtap'ı terk eder ve genç asistanıyla birlikte olur. Şimdi baskıcı iktidara karşı imzacıların arasındadırlar. Mehtap ise belli bir gönül ilişkisi başlarken duruma müdahale eder yeni bir yanlışlığa dur der. Annesinin erkeğinin ayakkabılarını hâlâ saklamasına karşın o erkek ayakkabılarını denize atar.

Kitaptaki öykülerin diğer ana vurgularından biri de sanat-edebiyattır. Resim, roman, öykü ve yazarlara atıflarla ilerler öyküler: Kafka, Camus, Dostoyevski, Cortazar, Tanpınar, Joyce, Füruzan, Canetti, Marquez, Nabokov... Tam da buralarda Barış Bıçakçı edebiyat teorisini tartışır, poetikasını açıklar. Hep "gerçek" vurgusu öndedir ve bunu bir kahramana savundurur. Kahramanların çoğu okur yazardır. Konuşmalar büyük yazarlar etrafında dolaşır, yazarların yazarlık tutumları tartışılır. Birinci ya da ikincil öneme sahip kimi karakterler ise bizzat yazardır.

"Eşelek" öyküsünde ise bir yazarla tartışan kahramanına kendi edebiyat anlayışını söyletir: "Gündelik dil bize neden yetmiyor? Neden sözcükleri gerçek anlamlarıyla kullanmak bize yetmiyor? Gerçeğin ne olduğunu bizzat yaşayıp görünce insan sözcükleri gerçek anlamlarının dışında kullanmayı bence gerçeğe bir çeşit başkaldırı olarak benimsiyor. Gerçeği aşmak ve gerçeğin yarattığı hayal kırıklıklarını hafifletmek için mecazlara başvuruyor." Onun gerçeği ise annesine benzemektir.

"Sonsuz İkindi" yine edebiyat sorunlarının tartışıldığı bir öyküdür. Roman yazmak için memleket değiştiren ama kendisini değiştirmeyi düşünmeyen ve roman yazma sancısı yaşayan romancıya arkadaşı Jenna şöyle diyecektir: "O mahallelerde her şey fazlasıyla gerçekti. Gerçeğin dışında herhangi bir şey, örneğin mecaz, ironi hatta rüya bile lüks olarak görülüyordu. (...) Sen de bana tutmuş aykırılıktan söz ediyorsun." Bu görüşler yine Barış Bıçakçı'nın yazma biçiminin savunusudur.

Öykülerin bütününe baktığımızda mutsuz, dışarıya vurmuş kahramanlar görürüz. İncelikli bir hayatı yaşamak isteyen karakterler hayat savaşında

yenilmiş, yorgun ve sessizdirler. Edebiyatı seçmiş karakterler mecaz-gerçek sorununu aşamamış, kendi hikâyelerini bütünlüğüne kavuşturmayı başaramamışlardır. Arka fonda ise bütün bu mutsuzluğu besleyen belki de doğuran baskıcı, otoriter bir devlet ve anlayışsız toplumsal yapı vardır. Ama yine "faşizm iki insan arasında" başlamaktadır. Mutsuz kadınların kızlarını da aynı kader beklemektedir.

Ethem Baran / Güzelliğini Gördükçe Ağlayasım Geliyor

Ethem Baran yeni kitabında, yoksulluklarını hayallerle aşmaya çalışan, rüyaları olan insanların dünyasına eğilir. Genel olarak öykülere bakıldığında güncel sorunlara ilişkin eleştirilerde yoğunlaşıldığı ve aşk ilişkilerinin acemiliğinin öne çıktığını görürüz. Kimi öyküleri de belki de hiçbir zaman yaşanmayacak olan dönemsel tanıklıkları içerir.

"Furkan" öyküsü, anlayışsız anne-baba, işsizlik, toplumsal baskı ortamı içinde okuyarak, içerek, düşleyerek kendine bir çıkış arayan intiharın eşiğindeki kahramanın iç monologlarından oluşur. Oyuna, şiddete meyilli, hayatın en ucunda yaşayan anlatıcı bir yandan da toplumsal yapıyı sorgular: "Atmosferin dışına, oralarda bir yerlere fırlatsalar ya benim gibileri. İpsiz ve işsiz ve de güçsüz tipleri." Öyküde özellikle yurtlarda gençliğin psikolojisi, dünyayı kavrayışı düşünülmeden kaba, tepeden inme ve hizaya getirici dini ritüel baskısı ile gençlerin dinden uzaklaştırılışı gündeme getirilir. Her yanı tarikatlar, cemaatlerle kuşatılmış insanlar gerçek hayatı da dini de göremez. İş bulmak ise bir partinin yolundan geçmektedir. Tam bir kıstırılmışlığı yaşayan Furkan çıkış yolu bulamaz.

"Nisa" başlıklı öykü ise bir başka mutsuz, boşlukta, intiharın eşiğindeki karakteri anlatır. Nisa, annesi ve babasıyla sorunlu, sosyal medyadan bulduğu sevgililerle çıkış yolu arayan biridir. Aslında Furkan'la kaderleri aynıdır. Adım adım intihara doğru sürüklenen bir kaderin... Bu devam öykülerde gençliğin içinde bulunduğu ortam, kuşak çatışması, anlayışsız aile ve otoriter toplumsal yapılar, önlerinde hiçbir ufuk, umut göremeyen gençlerin savrulmaları incelikle, derinlikle gündeme gelir. Bu toplumsal yara Ankara gençliği üzerinden ustalıkla örneklenir.

"Gözleri Dolana Dolana" taşrada yaşanamayan aşkları, "Bay WC Sıcak Duş Emanet Alınır", taşralı genç yazar adayının hayallerindeki yazarla tanışması sonrası yaşadığı derin kırılmayı, "Her Yaz" kırık dökük yaz

aşklarını, "Yedi Kaleminen Yazı Yazarın" yazma sorunlarını işler. Bu öykülerin temel vurguları; insanlar arasındaki iletişimsizlik, birbiriyle sağlıklı ilişkiler kuramama, duygu ve ifade yeteneklerinden yoksunluk olarak sıralamak mümkün.

Öykülerde sade, yalın bir dil hâkimdir ve biçimsel arayışlara girilmez. Öykülerde bu acemilik nedeniyle seven kavuşamaz, çocuk psikolojisini bilmeyen ailede çatışma yaşanır ve bütün bunların az çok sorumlusu toplumsal ve idari yapı en ağır eleştiriden payını alır.

Abdullah Harmancı / Baltan Taşa Değecek

Abdullah Harmancı yeni kitabı *Baltan Taşa Değecek*'te, hayat serüveninde bir anlamda baltası taşa değip uyanan insanların hayal kırıklıklarını anlatır. İnsanlar anlamlı bir hayattan çok, beklentiler, batıl inançlar peşinde koştuklarında yenilgi sandıkları bir gerçekle karşı karşıya kalırlar. "Son Adım" öyküsünde bir minibüsün arkasında "Otopsi istiyorum, hayallerim kendiliğinden ölmüş olamaz" yazısı bir anlamda kitabın da özeti gibidir. Öyküler hayallerin ölümünün otopsisi gibidir.

Kitabın ilk öyküsü "Yenilginin Süreksiz Keşfi"nde, gerçeklerin sert kayasına çarpan hayallerin paramparça oluşu işlenir. İnsan bulunduğu yerden memnun olmayınca kendine bir hayaller dünyası kurar. Bu hayalleri önce yakınları yıkmaya çalışır. Zaten paramparça olacak hayallerin içine bakıldığında hayatın kırık dökük gerçekleri bir bir belirir. Kendine senatörlük hayal eden amcanın yeğenine biçtiği rol ise sekreterliktir. "Nisan Rüzgârı"nda ise hayali Hac ziyareti olan bir öğretmenin batıl inançlarla dolu zihninde yaşadığı çalkantılar anlatılır. "Kazancakis Susmalı" öyküsünde, insanın çevresinin, yakınlarının belirlediği bir kişilik olduğu örneklenir. "Rüzgârda Bolero" öyküsünde bir başka hayal kırıklığı anlatılır. Bütün ömrünü edebiyata, şiire adayan, ününün ve şiirinin herkeste karşılığı olduğunu düşünen şair, bir şiir festivalinde kendisini tanımayan biriyle karşılaştığında âdeta bütün dünyası yıkılır. Öyküde bir anlamda edebiyata farklı anlamlar yüklemenin yanlışlığı da ortaya konur. Şairin, şiiri niye yazdığının kendinde temelli bir karşılığı yoktur çünkü. "Arkadaş Ağacı" kızının soruları karşısında yaşadığı hayal kırıklıkları yaşayan bir baba anlatılır. Ama can alıcı soru "Peki seninle görüşmeyi kesen olmadı mı?" olur.

"Samuru Yola Çıkmaya Hazırlanıyor"da, intiharın eşiğindeki Samuru'nun melekle karşılaşması ve dünya karşısında yaşadığı hayal kırıklığını aşma girişimi anlatılır.

Abdullah Harmancı son kitabında yönünü daha çok taşraya, onun hayalleriyle var olmaya çalışan insanlarına döner. Anlatım biçimi olarak ise öyküsünde tahkiyeyi daha öne çıkarır, anlatmanın büyüsü içinde meselesini anlatır, anlatır...

Arda Arel / Ölü Piksele Ağıt

Arda Arel, Ölü Piksele *Ağıt*'ta, öykülerin merkezine hikâye anlatıcılığını alıp, masalların günümüzün sinema, roman, bilgisayar anlatılarıyla aldığı yeni biçimlerini, yönelimlerini hikâye eder. Öyküler ağırlıklı olarak çağdaş masal olmak isterler. Masalların o uçsuz bucaksız evreninde gündelik hayatın karşılığı ortaya konmaya çalışılır. Bu yüzden periler, kör kadın, dilenciler, prensler, Hanlar hanı, şifacı, Tepegöz, ejderha, cinler, çöl, deniz, saray, kahinler, sihir, kervan, canavarlar tüm öykülere dağılır.

Anlatıcı, zamanın dilini kullanan geleneksel bir hikâye anlatıcısı gibidir. Simgesel bir dille temel izleklerini biçimlendirir. Masalsı biçim; imgesel, simgesel bir dil kullanma imkânı verir. Bu anlamda kişileri, doğayı, eşyayı sadece betimlemekle kalmaz, aktaracağı imgenin emrine sokar.

Kitapta, büyülü gerçekçiliği hatırlatan, sırlardan, anlaşılmaz olaylardan oluşan gerçek ve hayatın iç içe geçtiği öyküler çoğunluktadır. Masalların soyut dili ve felsefeye yaslı göndermeler baskındır. Hikmet arayışları, müphem kurgu, masalsı anlatımı besler. Öykülere serpiştirilen simge ve sembollerle metin zenginleştirilmeye çalışılır.

Kitabın ilk öyküsü olan "Ateşe Bakarlar" oldukça başarılı bir öyküdür ve iyi bir öyküde olması gereken her şey vardır: Akışkan bir dil, kurulan etkileyici dünya, etkili anlatım, başarılı atmosfer oluşturma... Orman, yangın, hikâye anlatma kavramları etrafında ilerleyen öyküde ozan, sadece ateşe bakanların meclisini hayretle izler ve en iyi anlatıcıyı arar. Sonunda anlar ki en iyi anlatıcı ateştir: "Her ateş bir anlatıcıdır, ancak bende yaratılış nefesi, bende hu, bende kelam var, vesselam."

"1-7-40" hayata hatıraları, geçmişi, yaşananları silerek katlanabilen Zehra Teyze'nin sonunda ölüme teslim oluşu anlatılır. Kocasının ölümüyle derin bir sarsıntı geçiren Zehra Teyze, bir gün gizemli birinin avucuna

silgi bırakmasıyla hayata yeniden tutunur. Ne var ki sile sile kendi sonunu hazırlar ve Alzheimer'in kollarında hayata veda eder. Gizemli, simgesel ve masalsı dil merak unsurlarıyla beslenirken anlatı içindeki ilmekler okurun öyküden kopmamasını sağlar. "Ahu'nun Gözü"nde, kayıkla gizemle ormanın içinde yolculuk yapan anlatıcı, su perilerinin dünyasını keşfeder ve periler ile anlatıcı birbirine masallar anlatırlar.

"İsmail'in Yedi Düşü"nde, insan olduğunu ispatlamak için yedi düş, yedi yaşam, yedi gövde ve yedi görev verilen anlatıcı, roman kahramanları, film karakterleri ve okuduğu kitaplardan yola çıkarak insanlığını ispatlamaya çalışır. "Kartallar Yalnız Uçar"da, rüyasına girdiği kartalla birlikte kartal olmaya başlar ve bir eylül günü kendini uçmağa bırakır. "Kırkı Gelenler"de, ölüm, zaman ve canavarlar hikâye edilir.

Ölü Piksele Ağıt, cinler, periler, ruhlar, gizemli yolculuklar, ateşin, ormanın anlatıcı olduğu masalsı bir dünyaya yolculuk öykülerinden oluşur. Gerçek dünya ile masalsı dünyanın iç içe geçtiği bir anlatım biçimi kullanılarak, düşle gerçek arasındaki perde kaldırılır.

Kitap boyunca daha iyi anlatmak peşindeki anlatıcı finali bilgisayarın imkânlarıyla yeni bir anlatımı dener ve bunu anne ağıdıyla gerçekleştirir: "Ölü Piksele Ağıt." Arda Arel bana kalırsa hikâye anlatıcılığı ile öykü yazarlığını birbirine yaklaştırmış, masalın imkânlarını zamanın diliyle izah etme peşine düşmüş.

Elif Genç /Yeryüzü Genişlerdi

Elif Genç, *Düşünsene Hızır Bendim*'de sonra yeni kitabı *Yeryüzü Genişlerdi* de, bize yeni bir dünya kurar, okuru oraya çağırır. Elif Genç özellikle, gizemli, masalsı büyülü gerçekçilik yaklaşımlarını yansıttığı öykülerde daha başarılı.

Kitabın ilk öyküsü "Sarmaşık" aşkın anlamı, hikâyenin açılımları, asil ve taklit kavramları etrafında dönen gizemli, derin, çok anlamlı bir öykü. Aşkına karşılıksız mektuplar yazan kahraman sonunda sır olur. "En Ağırı Yaşamak" öyküsünde, masalsı, gerçeküstü bir anlatımla kumar üzerinden, bağımlılık, hayat, korku temaları işlenir.

Elif Genç'in özenle bir öykü dünyası inşa etme peşinde olduğu görülür. Genç, iyi bir anlatıcı, dilin imkânlarını kavramış, Türkçeyi titizlikle kullanıyor. Olaylar yanında durumlarda da derinleşiyor. Ritmik, akışkan

bir anlatımı var. Etkisiz, fazladan, dolgu bir cümle kullanmamaya çalışıyor. Her cümleyi vurucu ve etkili kılma peşinde. Atmosfer yaratıyor ve duyguları iyi aktarıyor.

Esra Özdemir Demirci / Deli Cesareti

Esra Özdemir Demirci'nin ikinci kitabı *Deli Cesareti*'ndeki öyküleri iki ana eğilim üzerinden ilerler. Birincisi kaçırılmış güzellikler ile yüzleşme, ikincisi hayatın temel bir kırılma anında (hastane, doğum, ölüm vb.) son bir fotoğrafın anlatılmasıdır.

Hayata hep çekingen, korkak, âdeta varlığını boşaltarak yaklaşan, bu yüzden tüm güzellikleri kaçırmış olan kahramanların, bu giden ama artık hiç gelmeyecek olan güzelliklerle hesaplaşması onun öykülerinin genel temaları olur. Şiirsel bir yüzleşme kendine gösterince varılan yer melankoli durağıdır. ("Yok", "Deli Cesareti", "Set", "Korku", "Siz" vb.) "Set"te, kalbin güçlü müziğine, aklın cılız müziğini tercih eden Kiraz Hanım atamadığı adımlarla yüzleştirilir.

Özellikle hasta, hayatın en kırılgan yerinde ele alının kahraman hikâyeleri etkileyicidir. Bunların içinden en iyilerden biri kitabın ilk öyküsü olan "Köşe"dir. "Köşe"de, topal bacağının acısını bir ömür yaşayan kahramanın hayatı melodramik ama acı bir gerçek olarak anlatılır. Çakır, daha lise çağında ayağı topal diye babası yaşındaki insanla evlendirilir. Orada da şiddetle karşılaşır. Bütün bu hayattan çıkış yolu olarak da şarkıları bulur. Oysa bir köşesi olmalıdır insanın: "Bir köşesi olmalıydı insanın: kuytusunda kendine susacağı, tenhasında kendine yalnızlaşacak, ücrasında kendinden uzaklaşacağı. Kendine çıkacağı, kendine döneceği, kendini bulacağı bir köşe." Benzer öykülerden olan "İğne"de, genç yaşta Uunutulmaz bir hastalık karşısında kaybedilen kardeş ve çaresiz bir anne-baba anlatılır. Her öyküyü bir sembolle anlatan Esra Özdemir Demirci bu öyküde sembol olarak balonu kullanır: "Elime bir iğne alıp patlatmak istiyordum o arsız balonu. Olmadı. Balon şiştikçe şişti ve daha sert, daha kalın bir set çekti aramıza." "Deli Cesareti"nde sembol "e" harfidir. "Kelime"de, beyninde tümör olan bir hasta, "Sen de Yaz"da, konuşma engelli Yusuf'un hikâyesi anlatılır.

Anlatıcı, bir harfe, bir nesneye bir sese tutunup hayatı açıklamaya çalışır. Belli belirsiz görüntüden kaybettiği onca gerçeği anlamanın peşine

düşer. Ama hiçbir zaman bu arayışında kendini aklama peşinde değildir. Zaten bu yeni bir adanış olurdu. Varmak istediği yer mağlubiyette olsa hakikattir.

Esra Özdemir Demirci'nin başarısı, özellikle kadın duyarlılığı üzerinden çocuk hâlleri, genç kızlık hâlleri ve annelik hâllerini anlatmasıdır. Kadınların dünyası çoğunlukla bu vakte kadar erkeklerin gözünden anlatıldığı için bir kadın yazar tarafından bunların anlatılması önemli. İlk kuşak yazarlarının tam da terk ettiği kadın duyarlığının öykü de baskın tema olarak yeniden öne çıkması önemli. Esra Özdemir Demirci tam da bunu yapıyor. Özellikle annelik duygularının öe çıktı öyküler sıcak, samimi, inandırıcıdır.

Mustafa Çevikdoğan / Geçecek Zaman

Geçecek Zaman'da bütün öyküler edebiyat ve yazarlık etrafında kurgulanır. Yazmak, insanları yazı yoluyla çözmek ve etkilemek öyküleri birbirine bağlayan iç örgüler. Geçmiş edebiyat, günümüz edebiyatı karşılaştırmalarıyla öyküler ilerler.

"Sizin Zamanınızda" öyküsünde anlatıcı bir sahaftan aldığı Abdülhak Şinasi Hisar'ın *Ali Nizami Bey'in Alafrangalığı ve Şeyhliği* romanı üzerindeki notlardan yola çıkarak bir karakter inşa eder, ardından Proust, Abdülhak Şinasi, Ziya Osman Saba, Nahit Sırrı, Selim İleri'nin yazdıklarının izini sürerek, şehir, hayat, zaman izlekleri üzerinden öyküsünü oluşturur. "Size Güzelliği Getireceğim"de, işi bulmaca hazırlamak ve bir bulmaca dergisi çıkarmak olan anlatıcı yaptığı işi tüm hayatının odağı yapar ve giderek bütün hayatın bir şifre olduğuna inanmaya başlar. Hayatta her şey bir şifreleme sistemidir ve hayat, onun şifresini çözene manasını hediye etmektedir.

"Sihirli Parmaklar Korosu", insanlardan, şehirden elini, eteğini çeken ve bir ormanda komin hayatı yaşayan, giderek bir cemaat hâline gelen edebiyatçıların körleşmelerini hikâye eder. Dışarıda distopik bir cehennem yaşanması edebiyat cemaatinin umurunda bile değildir. Dışarıdaki cehennemden canını zor kurtarıp bu edebiyatçıların ortasına düşen Esra, bu edebiyat camiasının katı kurallarıyla tanışır. Böylece bir zamanların bireysel fildişi kuleleri, şimdi edebiyat cemaatleri olarak bir başka fildişi kule oluştururlar. Öyküde sembolik olarak edebiyat ortamının kendi içine kapanıp bir başka dünyayı yaşayışı ve giderek acımasızlığı ortaya konur.

Edebiyat ortamı, dış dünyadan kopuk, kendi içinde otoriter kanunları olan, zalimce, faşistçe bir düzendir. "Tavan'da Ayak İzleri"nin merkezinde yine yazmak sorunu vardır. Yazar etrafında bir sürü olağanüstü şeyler görür (orman cini, tavanda yürüyen insanlar vb.) ama bunu kimseye inandıramaz. Öyküde fantastik öykü yaklaşımı gündeme getirilir.

Mustafa Çevikdoğan'ın okurken daha çok tahkiyeye, hikâyeye kayan anlatımında Cortazar'ı hatırlamamak elde değil. Cemaatleşmeye getirdiği eleştiri ve aşırı sevginin öldürdüğü özneler ve özellikle mantıksal kurgular, bulmacalar, oyunlar, düşle gerçek fantastik ile olağan işler arasındaki sınırsızlık onu Cortazar'a yaklaştırır. Tabii hikâye anlatmak sorununu öykülerin merkezine aldığında da postmodernlerle bir akrabalık oluşturulur.

İlk kitaplar...

İlk kitaplar genel olarak bir yazarı en iyi yansıtan, onun dünyasını ortaya koyan eserlerdir. Kuşkusuz insan hem kişisel yaşamında hem de edebî serüveninde pek çok değişim yaşar, pek çok yollardan geçer ama yine de özü, bakışı aynı kalır. Çünkü denildiği gibi 'insan kendisinden başkası olamaz'. Duygular, karakter, hayata bakış fıtratı yansıtır. Acemilik zamanla ustalığa dönüşse, dil bilinci gelişse de ilk kitapların temel vurguları tüm edebî serüvende kendini hissettirir. Bu nedenle ilk kitaplar yazarın nasıl bir yazarlık serüveni izleyeceğini sergiler.

Yazarlar, neredeyse tüm yazı serüvenleri boyunca ilk kitaplarının peşinden giderler. Sanki tüm yazarlar, ilk kitaptan son kitaba kadar, aynı kitabı, aynı duyarlıkları, aynı sorunları yazmış gibidir. Biçimler değişir, edebiyat anlayışları değişir ama yine de her şey ilk kitap etrafında döner. Bu nedenle, ilk kitaplar o yazarın daha sonraki yazı serüveninin ana damarlarını gösteren en önemli kitap olma özelliğini taşır.

Bu dikkatle yazıda 2021'de ilk kitaplarını yayımlayan öykücülerden bir dizi öykücüyü ela aldık.

Kerem Bakıcı / Toprakta Büyür mü İnsan?

Toprakta Büyür mü İnsan? Kerem Bakıcı'nın ilk kitabı. İyi bir yerden başlar öykü serüvenine Bakıcı. Sağlam bir dil, keskin bir duyarlık, incelikli anlatım. Kerem Bakıcı Diyarbakır Hazro doğumlu. Çok da aşina

olmadığımız bu dünyadan öyküler anlatır. Bakıcı doğduğu yeri şöyle anlatır: "Hazro, Diyarbakır'ın kıyıda köşede kalan, dağlar arasına sıkışmış küçük bir ilçesi. Güzel olduğu kadar kavgası, dövüşü, düşmanlığı da eksik olmayan bir yer. Sabahlara kadar süren silahlı çatışmalar da cabası." Kan ve ölümün sıradanlaştığı bir coğrafyadan seslenen öyküler, doğal olarak bu kavramlar ve kelimeler etrafında döner. Kırsal kesimin doğası biraz da budur. Acılarla yoğrulan, ölümün kol gezdiği bir bölge... İnsan acımasızlığına dağlar, taşlar bile dayanamaz dile gelir. Kar ise bu acıların en büyük tanığıdır. Bütün bunlar da bir öykü atmosferi oluşturmak için kullanılır.

Genel olarak edebiyatımızda köy, taşra odaklı anlatıların temel vurguları şunlar olmuştur: Kan davası, toprakları sömüren ağa, aşkı bile engelleyen yoksulluk, kadınların ikinci sınıf olarak görülmesi, töre baskısı, insanların doktorsuzluktan ölmesi... Bu temalar aşağı yukarı bütün köy, taşra öykülerinde, romanlarında işlenir. Edebiyatımızda büyük oranda köy gerçekliği sömürülmüş, köy ve köylünün yaşadığı bireysel dramları, toplumsal sorunları ideolojik angajmanlara kurban edilmiştir. Oysa olaylar, gerçekler didaktik bir biçimde değil, estetik bir biçimde aktarılmalıdır. Sahici karakterler, ideolojik bir temsilden çok kendi gerçekliği ile çizilmeli, acılar, dramlar melodrama dönüştürülmeden, kırsal kesimin iyi temsilcisi olan karakterler üzerinden anlatılmalıdır. Köy gerçekliğini edebiyata, sinemaya taşırken sosyal/toplumsal değişimleri sinema sanatının, edebiyat sanatının gerekleriyle hareket edilmelidir.

Kitap üç bölümden oluşur. Birinci bölümdeki öyküler köy atmosferinde geçer. İkinci bölümdeki öyküler ise ergenliklerini birlikte yaşayan bir arkadaş grubunun hikâyelerinden oluşur ve seriyal öykülerdir. Öyküler yazarın da doğduğu Hazro ilçesinde geçer. Kerem Bakıcı, ilk öykü kitabında yoksulları, kıyıda bırakılmışları, apartman görevlilerini, ölümle yüz yüze insanları anlatır. Tüm öykülerde doğa, hayvanlar öykünün en temel anlatım imkânlarıdır. İnsan ve tabiat birbirlerini tamamlayan iki dosttur. Ama öykülerde hep kendini duyuran öne çıkan ise ölüm olgusudur.

Derya Sönmez / Sırça Kanatlar

Derya Sönmez'in ilk kitabı *Sırça Kanatlar*, apaçık bir ilk kitap başarısını gösterir. Öykülerde ağırlıklı olarak insanlar arasındaki iletişimsizlik, anlayışsızlık, sevgi eksikliği ve kaçınılmaz olarak insan yalnızlığı anlatılır.

İnsanlar birbirine yabancı bir tren yolculuğunda, bir kafede sadece bakışır sonra herkes kendi yoluna gider. Özellikle kitaptaki "Ormanda" "Ay Karanlık" 2021'in en güzel öykülerindendir.

Daha ilk öykü "Ormanda" da zor bir yazarla karşılaşırız. Öykü ancak ikinci okumayla kendini açığa çıkarır. O da belli belirsiz. Yazar, olayı, temayı, sorunu derinleştirip gizleyerek metnin paylaşımını sadece dikkatli ve sabırlı okura emanet eder. Metin, özellikle bakış açısının romanda, öyküde ne denli önemli olduğunun çarpıcı örneği gibi durur. Öykü boyunca simgesel bir anlatımla karı koca ilişkisi anlatılmaktadır. Ormandaki yolculukla hayat yolculuğu eşitlenir.

"Ay Karanlık" yine güzel öykülerden biri. Karanlık, tekinsiz, imgelerle örülü boşluğa doğru ilerleyen usta işi bir öykü. Öykünün sonu yeniden müphem bir şekilde biter. Bahçıvan kadını terk mi etmiştir yoksa: "Adam gözkapaklarının içinde bir süre daha ilerlemeye devam etti." "Akşam Suyu" bir başka başarılı öyküdür. İki kardeş yıllar sonra belki de çok önemli meseleleri konuşmak için bir motorla balığa çıkarlar. Bu yolculuk boyunca her şeyi konuşur ama asıl konuşmaları gereken konuyu konuşamazlar. Öykü insan iletişimsizliğinin çarpıcı bir örneği olarak belleklerde yer eder.

Derya Sönmez'i okurken belki bir etkilenme değil ama bir yakınlaşma anlamında Hemingway geçer akıldan. Özellikle onun yinelemeler, yarım bırakılmış cümleler ve örtük anıştırmalarla metne gizem, merak unsuru ve devamlılık katarak oluşturduğu metinleri... Hiçbir biçimsel arayışa girmeden, karşılıklı konuşmalarla dramatik yapının oluşturulması ve en sarsıcı dramatik insani durumlarda bile yalın, sakin, serinkanlı anlatımı...

Sonra Kafka'nın öykülerini hatırlanır. Kafka'nın o karanlık, anlaşılmaz, karamsar öyküleri. Bilindiği gibi onun öykülerinde, parçalanmış ve yaralanmış bir bilinçle hayata tutunmaya çalışan insanlar aynı gerçeklikle ifade edilir; kopuk, eksik ve müphem. İnsan iletişimsizliğinin biçimsel bir yansıyışıdır bu. Derya Sönmez bu iki yazarı da atmosferler olarak hatırlatır.

Derya Sönmez'in öykü sonları da dikkat çekici. Neredeyse tüm öyküyü toparlayan ama sonuca ilişkin hiçbir şey söylemeyen hatta ima bile etmeyen öykünün bundan sonrasının okurda devam etmesini isteyen müphem, karanlık bir son anlayışı...

Nisan Erdem / Gör İhtarı

2021'de *Gör İhtarı* ile Nisan Erdem geleceğin umut vadeden yazarlarından biri olarak dikkat çekti. Kuşkusuz ilk kitabını yayımlayan genç bir yazardan büyük insanlık meselelerini, derin felsefi konuları tartışmaları beklenmez. Ne var ki nasıl bir duyarlık taşıdığı, nasıl bir bakış açısına sahip olduğu ve dil barajını aşıp aşmadığı önemlidir.

Onun öykülerinde İstanbul dekoru önünde, yaşama acemileri, aylaklar, acemi âşıklar zamanı, hayatı keşfetmek ister ve bir baştan bir başa şehri dolaşır. Büyükşehrin modern insana hediye ettiği klişe "kalabalıklar içinde yalnızlık"tır. Anlatıcılar tam da bu karakteri hatırlatır. Şehrin karmaşası, kaosu içinde incelikli bir hayat, derinlikli bir bakış açısı çıkarmak isteyen anlatıcının arayışları hikâyelerinin konusunu oluşturur.

Kitabın ilk öyküsü "Eltünt Kuş" kitabın başarılı öykülerinden. Öykü, ilham almak, yazı yazmak için Budapeşte'ye giden genç yazarın hikâyesini anlatır. Ne var ki yazarın havaalanında aradığı sevgilisi çok işim var toplantıya geçiyorum diye telefonu kapar. Budapeşte'de sevgilisinden haber alamayınca şehirde mutsuz olur. Kafası İstanbul'da, hiçbir şeyden haber alamaz. Ama üzerinde "Eltünt" yazan bir ilanı görünce kaderi değişir. Bu bir muhabbet kuşu kayıp ilanıdır ve bulanlar için telefon numarası bırakılmıştır. Yazar yalnızlığını yenmek için bu numarayı arar ve kuşun sahibi Nora ile tanışır. Sonradan öğreniriz ki kayıp kuş hikâyesi bir yalandır ve yalnızlığını yenmek için Nora tarafından uydurulmuştur.

İkinci öykü "Çıkış Aranıyor" diğer bir başarılı öykü. Şehir sıkıntısı, bunalımı yaşayan kahraman, bir çıkış arar. Çıkış tabelalarından medet umar, onları izler ve bir çıkış bulmaya çalışır. Neredeyse "tüm şehir bir ölüm tehlikesi"ne kadar götürür işi. Şehrin tüm çıkışlarından bir bir çıkmak ister. Şehrin gevezeliğinden başı ağrır. Ama karakter şehre itiraz etse de aslında şehirden de vazgeçmek istemez: "İstanbul'u çok seviyor ama her gün, her gün çıkış arıyor, garip bir hüzünle "Çıkış" tabelalarına sarılıyor, isimlerinden medet umuyorum."

Bir başka deyişle şehrin kahrına itiraz eder ama ondan da vaz geçemez. "Ev'den Ev'e: Rapsodi Hayal Kırıklığı" da benzer bir iz üzerinde yürür. Yaşadığı hayal kırıklığı nedeniyle eve kapanan anlatıcının hikâyesini dinleriz. Ama şehir onu rahat bırakmaz. Bir yerden içeri sızar. Yine de şehirden vazgeçemez. Bu anlamda onun öykülerinde şehir, yazarın vermek,

aktarmak istediklerinde önemli bir rol üstlenir. Nisan Erdem geçen yılın dikkat çekici isimlerindendi.

Mehtap Gül /Muteber Günler

Yılın güzel ilk kitaplarından biri de Mehtap Gül'ün *Muteber Günler*'iydi. İlk öykü "Trafo"da bir öğretmenin öğrencisine aşkı ve arkasından ikinci evlilik sonrası ailede yarattığı travma işlenir. "Otoliz" öyküsünde ise tıbbi gerçeklerle gündelik hayat arasındaki tezat gündeme getirilir. İnsanın bütün bir evreni unutup, yaptığı işte odaklandığında nasıl bir körleşme yaşadığı anlatılırken, arka planda kadın erkek ilişkileri, kadının güzellik uğruna çırpınması hikâye edilir.

Öykülerde kadın erkek ilişkileri ve bu ilişkideki tuzaklar, erdemler ve faziletler üzerinden ilerlenir. "Yaşmak, Yaşamak ve Pilav" öyküsünde, yoksul ve çıkışsız genç kızın, baba evinden evlenerek kurtulacağını sanan genç kızın hurafelerle dolu bir evlilik zindanına düşüşü, alttan alta ironik bir dille hikâye edilir.

Öykülerde ne erkek ne de kadın çerçevesi çizilmiş bir gelenek, birikim, kural ve hukuk içerisinde hareket etmediğinde, hurafeler devreye girmekte ve her durumda kadın ezilmekte ve erkek haklı çıkmaktadır. Özellikle kadının ekonomik özgürlüğünün olmaması onun ezilmesiyle sonuçlanmaktadır. Evlilik öncesi nazik, kibar insanlar evlilik sonrası kaba saba bir kişiliğe evrilir. Kadın sonunda bir karabasana dönüşen evliliğe başkaldırır ve evi terk eder. "Hortum" benzer bir iz üzerinde yürür. Hasta annesine bakmak zorunda kalan anlatıcı, kırk dördüne gelmiş evlenememiş, bu acıyla birlikte bir de annenin hayatı çekilmez kılan hastalığı ile uğraşmaktadır.

Öykülerde kadın olmanın zorluğu temel vurgulardan biridir. Kadının birinci açmazı ekonomik özgürlüğü olmadığı için bir an önce ve ne olura olsun baba evinden kurtulmak zorunda olmasıdır. İkinci olarak da toplumsal bir görev olarak ona yüklenmiş olan çocuk doğurma beklentisinin ortaya çıkardığı sorunlardır. Kadınlar kendileri dışında gelişen bu sorumluluk altında ezilirler. Toplumsal baskı bu çift yönlü olgular üzerinden oluşur.

Öykülerde ironik dil gizlenmiş, dramı hafifletmek için devreye sokulmuştur.

Sercan Ceylan / Eşikte ve Eksik

Sercan Ceylan'ın ilk kitabı *Eşikte ve Eksik* ağırlıklı olarak masalsı, gerçeküstü yaklaşımla oluşturulur. Sercan Ceylan, öykülerinde, betimlemeler ve ruh çözümlemelerinden ziyade, simgesel, imgesel bir dil kullanır. Bunalım ve düşsel yaklaşımlar öykülerde yer bulur. Özellikle düş ve gerçek ilişkisi öykücülüğünün temel çizgilerinden biri.

"Kaplan'ın Ev Arayışı"nda, kütüphaneyi verip nehri alan kahramanın yaşadıklarına bakılır. Öykü William Blake'nin Kaplan şiirine atıfla ilerler ve hayvanlar ve insanlar iç içe bir hayat sürerler. Borges'in peşinden giden öykü, kitap metaforlarıyla yüklüdür.

"Eşikte ve Eksik" ise sembolik ve muhayyel bir dünyada geçer, imge ve metaforlara yaslanır. Öyküdeki Cevdet Bey geç kalmıştır. Yarım, tamamlanmamış bir kişiliktir. Ailesine, dostlarına yapmak istediklerinde gecikmiştir. Bu yüzden evrakları kabul edilmez, eksiktir. Tam da burada bürokrasi devreye girer. Cevdet Bey'e eksikliğini yüzüne vurmaya başlar.

"Kaplan'ın Av Arayışı" ve "Eşikte ve Eksik" kitabın iyi öykülerinden. Öyküler, kapalı, soyut ve sembolik anlatıma yaslanmıştır. Sercan Kaplan'da, Bilge Karasu, Ferit Edgü ve Kafka'nın sesi hissedilir. Onun öyküleri, yer yer gerçeküstü motiflerle beslenmiş, hayvan ve insanların iç içe geçtiği bir anlatıya yaslanır. Birinci öyküde kaplan metaforu ikinci öyküde ise yılan metaforu kullanılır. Metinler arası ilişkiler onun en tipik anlatım özelliklerinden biridir. Kitapları, şairleri, romancıları, öykücüleri öykülerin merkezine oturtur. Orada gezintiler yapar. Bütün bunlar da postmodern öykü anlayışının önemli özellikleridir.

Ali Güney / Grafen Bulut

Ali Güney, *Grafen Bulut*'la güçlü bir çıkış yakalamış gözüküyor. İyi bir anlatım, iyi atmosfer ve dilde özen. Öyküleri bazen küçük bir olayı, enstantaneyi (dayıya küslük vb.) bazen büyük bir insanlık dramını (bürokrasinin ezdiği insanlar, mültecilerin acıları vb.) ele alarak, meselesini içtenlikle aktaran bir yapı içerisinde.

Ali Güney kısa kısa cümlelerle kuruyor öykülerini. Küçük hatırlatmalar, fotoğraflar ve seslerle. Bir ressamın resmini oluşturması gibi fırça darbeleriyle manzara ortaya konurken, resmin bir yerine küçücük bir

ayrıntı bırakıyor. Her şeyi anlatsın, fotoğrafı izah etsin diye... Olaya odaklanmadan, vermek istediği duyguya insanda bıraktığı etki üzerinden küçük simgelerle anlatmayı seviyor. Hayatın sarstığı, engel çıkardığı kahramanlar hayata tutunacak küçük tutamaklar buluyor, onlarla yönlerini çiziyorlar.

Kahramanlar hayatın bir yanına sıkışıp verili rolü oynamaya çalışırlar. Kendilerini kandıracak bir rol edinir, onun renklerine bürünür, yaşar giderler. Artık hayal etmek istedikleri bir hayat kalmamıştır. Her şey görünmez olur. Hayat insanların düşlerini kırıp sıradanlaştırır, caddenin sıradan bir esnafı yapar, ekmek kavgasının içine iter ve görünmez kılar. Örneğin bir hayat kadını hayata sadece kurduğu hayallerle tutunur. Onun hayatın demir gibi dövdüğü karakterleri bir yaşam acemisi gibi kıyıya vururlar.

Onun öykülerinde hayatta kendisine sadece küçücük bir yer edinmek isteyenlerin nasıl varlığını oraya sığdıramadıklarını görürüz. Çünkü her yer çok önceden ıkış tıkış doldurulmuştur. Ama bu çağda bir yerden bir yer kapmak ancak boş, yüksüz ve yüzsüz olmakla mümkündür.

Abdullah Kasay / Mutlak Bir Çıkmaz

Abdullah Kasay *Mutlak Bir* Çıkmaz'da, çocukluğun samimiyet ve saf ikliminde, gençliğin çalkantılı dönemlerinde insanlık hâllerini hikâye eder. Hayatın hikâyeye değmez sanılan küçük ayrıntılarında dolaşır. Doğa bu arayışta bir anlatım imkânı olarak rol alır.

Onun öykülerinde ilk dikkat çeken özellik, yalın, sade bir anlatım ve abartının, süslemenin azlığıyla, savrukluğa kapılmayan bir öykü evrenidir. Abartmadan, altını çizmeden, öykünün o naif yapısına denk düşen ince göndermelerle, çağrışımlarla öyküler yapılandırılır. Sıradan fakat net bir dil kullanılıp sıradan olaylar ve şeylerden hikâye devşirilir. Süssüz, çıplak ve hatta 'minimalist' bir yaklaşım denenir.

Bazı öyküleri ise alabildiğine kapalıdır. Kasay anlattıklarıyla bir şeyleri gizler gibidir. Açığa çıkarmak istediği şeyin üstünü bazen de örtmek ister. Böylece bizde bir merak duygusu uyandırır. Geçmişlerini ve ne yaşadıklarını bilmediğimiz kahramanları çoğunlukla yolda görürüz. İçinden çıkamadıkları bir boşlukta var olma savaşı verirler. Bunlar hayatın içine düşmüş çırpınmaktadır. Ama tüm bu devinimler ruhtaki yangını

söndüremez. Özellikle rüya anlatımları sever. Bu da merak uyandırmanın önemli imkânlarındandır.

Abdullah Enis Savaş / Beni Beklemeyin

Abdullah Enis Savaş'in *Beni Beklemeyin*'deki ilk öyküsü "Bir Korona Masalı"nda, masalsı bir üslupla zamanlar arası geçişlerle modernizm eleştirisi yapılır. Bir kuş, gül bulamadığını Hazreti Mevlânâ'ya söyleyince, Mevlânâ ile kuş, gül aramaya çıkarlar. İstanbul'da gül bulamayınca güllerin sadece Sadi'nin Gülistan'ında olduğunu öğrenirler. Çünkü insanlar güllere acımasızca davranmış onlar da Sadi'ye sığınmışlardır. Sadi'nin mekânına gelen Mevlânâ ve kuş, gülleri görürler. Böylece kuş gülüne kavuşur.

"Hapis" öyküsü psikolojik bir gerilim öyküsüdür. Takip edildiğini düşünen anlatıcı bir türlü bu insanlardan kurtulamaz: "Öyle ki, sanki o insanların hepsini zihnime hapsettim ve ben de kendi bedenimde, onlarla hapisim." Şimdi tek bir çıkış gözükmektedir: "Zihnimdekilerle beraber, birlikte son bulacağız!" "Her Şeyi Tutan Bir Şey" öyküsü bir tiyatro metnidir. Sahne açıldığında Nezih ve Fatih'i müzik üzerine konuşurken buluruz. Daha sonra tiyatroda fantastik, gerçeküstü olaylar olur. "Bilmem" ve "Grift" öyküleri, sokakta, hayatı, yazıyı, insan ilişkilerini sorgulayan kahramanların iç konuşmalarından oluşur.

Abdullah Enis Savaş, öykü yolculuğunda öncelikle odaklaşma, tematik zenginleşme ve sembol üzerinden öyküleri anlatma konusunda bir yol izleyerek öyküsünü iyi bir yöne yöneltebilir.

İlk kitap, edebiyat dünyasında bayrak dikme olayıdır. Bu yüzden yazar var olduğunu, bir sesi olduğunu duyurmak istemiştir. Hep dalgalanmasını, burçlarda yükseklere asılmasını ister. Herkes görsün ister, konuşulsun, duyulsun. Üzerine yazılar yazılsın, varlığı, sesi kabul edilsin. O sese, duruşa, bayrağın dalgalanışına âşıktır. Bu yüzden ilk kitapların gölgesinde bir edebiyat serüveni izleyecektir. Oysa var olabilmesi, sesinin bir yankısı olması için, o bayrağın hep orada dalgalanması için güçlü bir kale inşa etmesi gerekir. Sonunda o kaleye bu bayrağı dikecektir. Kalıcı olabilmesi ve bayrağın hep dalgalanması için bir ömür rüzgâr için mücadele edecektir.

2021 ÖYKÜ KİTAPLARI

Abdullah Enis Savaş / *Beni Beklemeyin* / Pruva Yayınları
Abdullah Harmancı / *Baltan Taşa Değecek* / Muhit Kitap
Abdullah Kasay / *Mutlak Bir Çıkmaz Yol* / Loras
Ahmet Melih Karauğuz / *Sis Nasıl Olsa Dağılır* / Ketebe Yayınları
Ahmet Tulgar / *Arzunun Serbest Dolaşımı* / İletişim Yayınları
Ahmet Yetik /*Kapkaraaydınlık* / İz Yayıncılık
Akif Hasan Kaya / *Serçe Risalesi* / İz Yayıncılık
Ali Akif Sivrikaya / İncirli Zeybek / Şule Yayınları
Ali Güney / *Grafen Bulut* / Pruva Yayınları
Âlim Kahraman / *Bak Bahar Gelmiş* / Büyüyenay Yayınları
Anıl Mert Özsoy / *Herkes Her Şeyin Farkında* / Everest Yayınları
Arda Arel / Ölü Piksele Ağıt / Ketebe Yayınları
Arzu Hiçyılmaz / *Geçer Diyenler, Siz de Nasıl Geçti?*/ Alfa Yayınları
Arzu Özdemir / *Dil Sürçmesi* / Hece Yayınları
Arzu Özdemir / *Kısa Devre* / Hece Yayınları
Aslı Akarsakarya / *Buraya Kısıldık Sanırım* / Edebi Şeyler
Aynur Dilber / *Geceleyin Bir Mümkün* / Muhit Kitap
Ayşe Özlem İnci / *Yerin Dibinden Geliyorum* / İletişim Yayınları
Aziz Avcı / İnceldiği Yerden Başlamak / Notos Kitap
Barış Bıçakçı / *Doğum Lekesi Gibi Bir Gülümseme* / İletişim Yayınları
Behçet Çelik / *Patikaların İyi Yanı* / İletişim Yayınları
Berat Karataş / *Eşyadan Say* / Dergâh Yayınları
Betül Nurata / *Her Şey Çok Güzel Başlamıştı* / Muhit Kitap
Betül Tarıman / *Sinekler Şehri* / Alakarga Yayınları
Burçin Tetik / *Annemin Kaburgası* / İletişim Yayınları
Bülent Ata / *Köpekler Akşamı* / İz Yayıncılık
Bünyamin Demirci / *Olup Bitmeyenler* / Şule Yayınları
Cahid Efgan Akgül / Çalıntı Hikâyeler / Edebiyat Ortamı Yayınları
Can Uçar / *Yarın Gene Oynarız* / Holden Kitap

Ceylin Erbak Aytekin / *Zamandan Kaçan Ayrılık* / Karakarga Yayınları
Çağla Çinili / *Kendimi Doğurmadan Hemen Önce* / İthaki Yayınları
Çilem Dilber / *Kuyruklu Yalan* / Nota Bene Yayınları
Deniz Poyraz / *Dünya Unutana Kalır* / İletişim Yayınları
Derya Sönmez / *Sırça Kanatlar* / Sel Yayıncılık
Dilek Türker / İpekten Örer Zırhını / İletişim Yayınları
Duran Emre Kanacı / *Yapı ve Yasa* / Epona Kitap
Eda İşler / *Görünür Bir Yerde* / Everest Yayınları
Elif Demirel / *Hazin* / Monokl Yayınları
Elif Erdoğan / *Dokuzdan Küpe Çiçeği* / Yapı Kredi Yayınları
Elif Genç / *Yeryüzü Genişlerdi* / Ketebe Yayınları
Elif Sena Ergin / *Kaybolduğun Sularda Yüzüyorum* / Ketebe Yayınevi
Elvan Çubukçu / *Köpek Düşü* / Kırmızı Kedi Yayınları
Emin Gürdamur / *Yasak Ağacın Altında* / Ketebe Yayınları
Emine Acar / *Hangi Pencere* / Loras Yayınları
Emrah İnan / *Karanlık Bazı Akşamlar* / Çolpan Kitap
Emre Şahin / *Hurdacı Lirası* / Şule Yayınları
Erhan Genç / *Kimsenin Atlamadığı Balkonlar* / Dergâh Yayınları
Esra Özde / *Salacak Takvimi* / Şule Yayınları
Esra Özdemir Demirci / *Deli Cesareti* / Hece Yayınları
Ethem Baran / *Güzelliğini Gördükçe Ağlayasım Geliyor* / İletişim Yayınları
Eylem Ata Güleç / *Uzak Değil* / Yapı Kredi Yayınları
Fatih Namlı / *Garavu* / Şule Yayınları
Ferit Edgü / *Yolun Gittiği Yer* / Everest Yayınları
Furkan Pişgin / *Babam Bir Ormanmış* / Kutu Yayınları
Gaye Boralıoğlu / *Alâmetler Kitabı* / İletişim Yayınları
Gökhan Bakar / *Sahipsiz Şeyler* / Everest Yayınları
Gökhan Yılmaz / *Hevesin Kaçış Yönü* / Yapı Kredi Yayınları
Gökhan Yücel / *Olmayan Şeyler* / Karakarga Yayınları
Gülhan Tuba Çelik / *Onlar ve Köpekleri* / Epona Öykü

H. Kübra Ganbari / *Blake ve Makus Talihi* / Epona Kitap
Hakan Kökcü / *Kemikler ve Komşuluklar* / Epona Kitap
Hakan Sarıpolat / *Cıs* / İthaki Yayınları
Hande Ortaç / *Daha İyi misin?*/ İletişim Yayınları
Hatice Ebrar Akbulut / *Uslanmış Gönlün* / Muhit Kitap
Hilal Karaman /*Hiç Böyle Yapmazdı* / Şule Yayınları
Hüseyin Su / *Ağılı! Ağılı!* / Şule Yayınları
İbrahim Yıldız / *Sakalsız Bir Oğlanın Özensiz Notları* / Dipnot Yayınları
İlhan Taşçı / *Rüzgârımı Kestiler* / Kırmızı Kedi Yayınları
İsmail Demirel / *Yaprağın Düştüğü* / Pruva Yayınları
İsmail Sert / *Toprak Ayna* / Hece Yayınları
Jale Sancak / *Lodosla Gelen* / İthaki Yayınları
Kadir Işık / *Herkesten Uzakta* / Notos Kitap
Kadriye Şerbetçi / *Sesimi Duymadan Geçen* / Pruva Yayınları
Kâmil Erdem /*Yok Yolcu* / Sel Yayıncılık
Kerem Bakıcı / *Toprakta Büyür mü İnsan?* / Yapı Kredi Yayınları
Kuddusi Demir / *Kibrit* / Pruva Yayınları
Leyla Özyol / *Zehra, Zühre, Zeliha ve Suç* / Epona Kitap
M. Fatih Kutlubay/ *Ben Denizlerden Hangisiyim?* / Ketebe Yayınları
M. Özgür Mutlu / *Dönme Dolap Düşleri* / İthaki Yayınları
Mahmut Coşkun / *Kendini Tanımadan Ölmek Korkusu* / Ketebe Yayınları
Mahsum Ece / *Dağılmalar* / İletişim Yayınları
Makbule Aras Eivazi / *Sonun Bacakları*/ Yapı Kredi Yayınları
Mehmet Babalıoğlu / *Herkes Unutmadan Önce* / Şule Yayınları
Mehtap Gül / *Muteber Günler* / Loras Yayınları
Meral Köse / *Sanki Çocuktum* / Yedi İklim Yayınları
Mercan Alper / Çember / Epona Kitap
Mert Balaban / *Müjdemi İsterim* / İthaki Yayınları
Merve Can / *Bazı Kaldıramadığım Yükler* / Dergâh Yayınları
Merve Çakır / Üç Yüzlü Ejderhanın Anlamsız Hikâyesi / İz Yayıncılık

Murat Gülsoy / *Belirsiz Bir Ânın Kıyısında* / Can Yayınları

Murat Uyurkulak / *Hoca Baba Amca Ben* / Can Yayınları

Mustafa Aplay / *Neden Bıçkın Bir Delikanlı Olamadım* / Ketebe Yayınları

Mustafa Çevikdoğan / *Geçecek Zaman* / Can Yayınları

Mustafa Çiftci / *Ağlaya Ağlaya Öldük Anam Bacım* / İletişim Yayınları

Mustafa Ruhi Şirin / *Dünyanın En Yalnız Yerinde* / Muhit Kitap

Müzeyyen Çelik / *Bütün Ağırlıklarım* / Hece Yayınları

Nazan Özen / *Annemin Saati* / Çıra Yayınları

Nazlı Kırcı / *Denize Doğru* / Everest Yayınları

Nilüfer Altunkaya / *Katı Olmayan Şeyler* / İthaki Yayınları

Nisan Erdem / *Gör İhtarı* / Everest Yayınları

Onurhan Ersoy / *Geri Dön Her Şey Berbat Edildi* / Epona Yayıncılık

Orhan Eskiköy / *Komşular* / Nebula Yayınları

Osman Koca / *Salaş* / Beyan Yayınları

Ramazan Güngör / *Gökçukuru* / Can Yayınları

Ramazan Kayaoğlu / *Eksik Hikâye* / Çıra Kitap Kültür

Rukiye Yeğinol / *Tek Odalı Ev* / Şule Yayınları

Sahra Tahiroğlu / *Kocaman Kocam Ben* / İz Yayıncılık

Salih Tokgözoğlu / *Yıldızlı Çukur* / Epona Kitap

Samet Çıldan / *Kuşlar Kıraathanesi* / Ötüken Neşriyat

Segâh Gümüş / *Dört Mevsim Gazozu* / Hece Yayınları

Selma Aksoy Türköz / *Aynı Yağmur* / Muhit Kitap

Semra Aktunç / *Aşkefza* / Yapı Kredi Yayınları

Semra Bilgin / *Kara Kaplı* / Sel Yayıncılık

Sercan Ceylan / *Eşikte ve Eksik* / Hece Yayınları

Serhat Uyumaz / *Gidiş* / Notos Kitap Yayınevi

Sevgi Korkusuz / *Bir Adım Ötesi Gece* / Pruva Yayınları

Sevil Kesimal / İndigo Günlükleri / Bilim ve Sanat Yayınları

Seyhan Aslan Hanotte / *Geçti Bitti Meyhanesi* / Alakarga Sanat Yayınları

Sezgin Kaymaz / *Bakele* / April Yayıncılık
Sezgin Kaymaz / *Bugün Bize Kim Geldi?* / İletişim Yayınları
Sibel Eraslan / *Ayrılık Üzüntülerin Annesidir* / Muhit Kitap
Simla Sunay / *Yalancı İçin Bir Boşluk* / Everest Yayınları
Sinem Sal / *Bizim Zamanımız* / Karakarga
Şehnaz Erkan / Ölmeden Önce / Holden Kitap
Şeyma Subaşı / *Taylar Güzel Kaval Çalar* / İz Yayıncılık
Şiir Erkök Yılmaz / *Fil Kazası* / Yapı Kredi Yayınları
Şükran Yücel / Âlim Kadın Çıkmazı / Alfa Yayınları
Tunç Kurt / *Hayatlarınızdan Alacaklıyım* / Manas Yayınları
Turhan Yıldırım / *Kara Gergedan* / Edebiyatist Yayınevi
Ümit Köksal / *Bakakaldığı Yerlerin Sıradanlığı* / Pruva Yayınları
Vuslat Çamkerten / *Görenler Olmuştur* / İletişim Yayınları
Yekta Kopan / *Bana Kuşlar Söyledi* / Can Yayınları
Yıldız Ramazanoğlu / *Cam Kenarı* / İz Yayıncılık
Yunus Develi / *Vadiler* / Pruva Yayınları
Yücel Öztürk / *Kuşkesen* / Ötüken Neşriyat
Zafer Doruk / *Karsambaç* / Sel Yayıncılık
Zehra Tırıl / *Kapıların Kışında* / Yapı Kredi Yayınları
Zeki Bulduk / *Bozkırın Atları Yaman Olur* / Muhit Kitap
Zeynep Tuğçe Karadağ / *Alaybozan* / İthaki Yayınları

2021 ÖYKÜ ÖDÜLLERİ

Türkiye Yazarlar Birliği Hikâye Ödülü: Selma Aksoy Türköz / *Aynı Yağmur*

Yunus Nadi Öykü Ödülü:
Mehmet Güreli / Şehirli Karınca
Aslı Akarsakarya / *Buraya Kısıldık Sanırım*

Sait Faik Hikâye Armağanı: Şermin Yaşar / *Deli Tarla*

Haldun Taner Öykü Ödülü: Eyüp Aygün Tayşir / *Sabitâlem Mahallesi*

Necip Fazıl Ödülü (Öykü-Roman): Mukadder Gemici

Necip Fazıl İlk Eserler Ödülü: Safiye Gölbaşı

roman

Mehmet Kurtoğlu
İbrahim Ulvi Yavuz

2021'DE ROMAN

Mehmet Kurtoğlu

Günümüzde edebiyat dalları içinde roman en popüleridir. Öyle ki, şiiri dahi ikinci plana iten roman, özellikle son yıllarda büyük bir yükselişe geçmiş, şiiri dahi ikinci plana itmiştir. 2021 yılı içinde yaklaşık beş yüz roman yayınlanmıştır ve bunların birçoğu ilk romanlardır. Günümüzde kitap yayınlamanın kolaylaşması roman yayınının artışında önemli rol oynamaktadır. Ayrıca yayınlanan romanların çoğunluğunun ilk roman olması edebiyata meraklı olanların en kolay kendilerini ifade ettiği bir alan olarak görülmektedir. Çünkü kendi biyografilerini, başlarından geçen olayları ve anlatılarını roman zannedene edebiyat meraklıları yazdıkları metinleri roman diye yayınlamaktan çekinmemektedirler. Bu da gerçekte roman olmayacak metinlerin roman olarak piyasada dolaşmasına neden olmaktadır. Attila İlhan'ın "kötü şiir iyi şiiri piyasadan kovar" sözünü bugün roman için pekâlâ söylemek mümkündür.

Bir defa gerçek bir romanda -Dünya ve Türk klasiklerinde de görüleceği gibi- karakter ve tipin yaratılmış olması, belli bir fikir ve inanç çerçevesinde bir teze dayanması ve bir felsefesi olması gerekir. Ancak yayınlanan bu romanlara baktığımızda büyük çoğunluğunun bu özellikleri taşımadığını görürüz. İnsanı ve toplumsal sorunları dert edinmeyen, trajedisi, ironisi olmayan metinleri roman diye yayınlamak da başka bir sorundur. 2021 yılında yayınlanan romanlara baktığımızda; ilginin yine dünya ve Türk klasiklerine gösterildiğini ve en çok satan romanlar arasında klasiklerin, aldığını görüyoruz. Diğer yandan kısa hikâyelerin, fantastik ve bilim kurgu romanlarının ilgi gördüğünü ve çok sattığını görüyoruz. Özellikle Covid süreci ve bunun getirdiği bir sonuç olarak dijital mecranın öne çıkmasıyla birlikte kitaba gösterilen ilgi artmış, hatta salgın edebiyatını yeniden gündemimize sokmuştur. Bu çerçevede salgın edebiyatı da popülerleşmiştir. Örneğin Orhan Pamuk'un Veba Geceleri bu bağlamda ele alınması gereken bir roman olarak dikkat çekmektedir. Veba geceleri karantina konusunu anlatan kurgusal bir roman. Pamuk'un uzun yıllar

önce başladığı ancak covid süreciyle 2021 yılında bitirdiği bir roman. Birçok romanında olduğu gibi Osmanlı devrinde salgın ortasında yaşanan aşkları ve bunun psiko-sosyal yönünü anlatıyor. Kitap yayınlanmasıyla birlikte basında olumlu ve olumsuz eleştireler aldı. Polisiye romanlarıyla adından söz ettiren 2021 yılında Kayıp Tanrılar Ülkesi romanıyla okuyucusunun karşısına çıktı. Mitolojiden beslenerek kaleme aldığı polisiye Kayıp Tanrılar Ülkesi romanı olumlu olumsuz eleştiriler aldı. Ümit'in bu romanında en çok eleştirildiği nokta ise romanı aşırı bilgiye boğması. Bir diğer dikkat çeken roman ise Zülfü Livaneli'nin Balıkçı ve Oğlu. Livaneli bu romanıyla günümüzün en büyük sorunlarından/trajedilerinden göç ve göçmenler üzerinde durmuş. Livaneli, Balıkçı Mustafa, Mesude ve Samir bebek üzerinden göçmenliği ele almış. Ayrıca Ege sahillerindeki ranta ve bunun getirdiği yıkıma, göçmenlerin bilinmezliklere yolculuğuna ekonomik ve psikolojik yönden parmak basmış.

(0'li yıllarda özellikle İslamcı kadınların sorunlarını hikâyelerine konu edinen Usta yazar Cihan Aktaş'ın Şair ve Gece Kuşu romanında yine kadın üzerinden bir cumhuriyet eleştirisi. Aktaş romanın iki kadın üzerinden kurgulamış. Şaire Cevriye Bânû, eserde Osmanlı devrini temsil eder. Cumhuriyet dönemi ise "Gecekuşu" Nimet üzerinden anlatılır. Roman ile ilgili geniş bir yazı kaleme alan D. Mehmet Doğan *"Şair ve Gece Kuşu*'nu büyük roman yapan hususların en başında, seçilen dönem ve coğrafya geliyor. Esas olarak 2. Meşrutiyet dönemi ve ilk Cumhuriyet devri, fakat geriye doğru derinleşen olaylar ve şahıslar var. Orada da kalınmıyor, 1970'lere kadar geliniyor. Neredeyse bir asırlık bir zaman dilimini hikâye etmek, bunu da güçlü kadın karakterler üzerinden yapmak, ciddi araştırma yanında romancı ustalığı da gerektiriyor" diye yazmış. Gerçekten de 2021 yılının en dikkate değer romanlarından biri olan Şairve çalı kuşu romanı basında da büyük ilgi görmüş, yılın en çok konuşulan ve üzerine yazı yazılan eseri olmuştur.

2021 yılının bir başka dikkat çeken romanı yine bir kadın yazarımıza, Sevinç Çokum'a ait. Sevinç Çokum'un Yüzünü Sıyır Karanlığından romanı ülkedeki faili meçhullerin perde arkasını anlatan bir roman. Faili meçhuller, baba-oğul çatışması, aşk, İstanbul, roman, tiyatro, kötülüğün örgütlenmesi, tutku, iki kadını birden seven erkeğin açmazları, rüyaların gerçekle bağlantıları, kadınların toplum içindeki yeri vs. birçok konuya değiniyor. Roman siyasi konulara girmesine rağmen edebiliğinden hiç bir

şey kaybetmemiş. Necip Tosun'un deyişiyle "yaşamsal/siyasal deneyimi esere taşımak değil, onu, eserin gerekleri doğrultusunda gereği gibi biçimlendirmiş." Roman aynı zamanda bir İstanbul romanıdır. Necip Tosun'un romanı; "bu romanda da ana karakterlerinden biri İstanbul'dur. Roman, şehrin ruhuna inen, İstanbul'un kalbini ortaya koyan emsalsiz tasvirler, çağrışım ve göndermelerle doludur. Roman biraz da İstanbul'un kalbine bir yolculuktur. İstanbul'un eşsiz fonu zaman zaman öne çıkıp bir karakter seviyesine yükselir" diye değerlendirmiş. Serkan Üstüner'in Mahir'i sakın uyandırmayın, Zeynep Hicret'in Cennetin sesi, Rabia Otacı'nın Raz, Nuri Sincanlı'nın Şehir Yıkılırken, İlknur Demirci'nin Kumru ve Gölge adlı romanları yılın dikkat çeken eserleri arasında sayabiliriz.

Ayrıca gelenekselleşmiş roman ödülleri baktığımızda; Türkiye Yazarlar Birliği yılın roman dalında Ayşegül Genç'in Kalbin Arka Odası adlı romanı ödüle layık görülmüştür. Necip Fazıl Hikâye-Roman Ödülü ilk Roman Yarışması dalında Devrim Koçak'ın "Nergis Hanım Hakkında Bazı Şeyler" adlı eseri ödüle layık görülmüştür. Orhan Kemal roman ödülünü Herkül Millas Aile Mezarı adlı romanıyla almıştır. Her yıl gazeteci ve yazar Duygu Asena'nın anısına verilen roman ödülünü ise Ev adlı romanı ile Nermin Yıldırım almıştır. Birçok çeviri romanın da yayınlandığını da göz önüne alırsak 2021 yılını roman açısından oldukça bereketli bir yıl olduğunu söyleyebiliriz. İbrahim Ulvi Yavuz'un yıl içinde yayınlanan romanların yer aldığı listeye baktığımızda bunu daha net görürüz.

2021 YILINDA YAYINLANAN TÜRK ROMANLARI

İbrahim Ulvi Yavuz

A-71/2021-İskender Pala
Acı Bir Kuş-Zeynep Uzunbay
Acı Günler-Osman Akdere
Acının Son Gecesi-Dilruba Yıldız
Adı Olmayan Adam-Fırat Güllü
Adını Deniz Koydular-Demet Cengiz
Ah Kalbim-Mihriban Demircan
Ahraz-Deniz Gezgin
Ahtapotun Rüyası-Barış Müstecaplıoğlu
Akdeniz Uzakta Kaldı-Mehmet Karayel
Akrebin Gözleri Koyu Karanlık-Mine Naldemir
Altın Kubbenin Esrarı-Sultan Polat
Altınca Göz-Hande Ertekin
Altıncı Göz-Handa Ertekin Tümen
Angelika ile Mehmet-Yasemin Özek
Annem Gelince Aklıma-Bülent Keskin
Anneme Söz Verdim-Rasim Şengün
Aramızda Deniz Var-Talat Avcı
Arayış-Mehmet Yıldız
Arzuhal-Şadiye Erol Aytaç
Asel-Sena Nur Işık
Asla, Asla Deme Endişe-Hasan Özbilen
Aşk Bulutu-Nevra Karataş
Aşk Faciası-Ali Tatlı
Aşk Mavidir-Kemal Gündüzalp
Aşk Nihayetinde-Büşra Köprü
Aşk Uğruna-Özlem Narin Yılmaz

*Aşk ve Ölüm-İ*lkin Atar
Aşka Doğru-Canan Al
Aşure Kazanı-Yasemin Evren
Ateş Böcekleri-Fahrettin Biçer
Ateş Kızılı-Huriye Şahin
Avcının Son Gecesi-Dilruba Yıldız
Avuçlarımda Hala Sıcaklığı Var-Osman Balcıgil
Ay Işığı-Akın Aksu
Ayna Ayşegül-Odabaşı
Ayna-Ayşegül Toker Odabaşı
Ayna-Esra Kalkavan
Aynalı-Fuat Sevimay
Aynı Gezegende-Sıla Taşçı
Ayrılığın İlk Günü-Aslı Perker
Baba Ben Fenomen Oluyorum-Ece Aytulun
Babam Mikhail-Özlem Ural
Babamın Cinayet Defteri-Erdinç Akkoyunlu
Babana Adını Söyle-Serhat Güver
Balıkçı ve Oğlu-Zülfi Livaneli
Balıksırtı-Hasan Gören
Balkan Hayaletleri-Ahmet Sevindik
Bana Adını Söyle-Serhat Güven
Bangır Bangır Ferdi Çalıyor Evde-Mahir Ünsal Eriş
Başımın Belası-Ayşenur İnce
Başka Boşluk-Sarp Kalfaoğlu
Bazı Aşklar Yenik Başlar-Özgül Aras
Belizar-Sevim Turan Arıcak
Belki de-Münir Göle
Ben Feride-Mehmet Emin Altan
Ben Gibi-Nazmiye Demirci
Ben Kaybederken-Abdülkerim Kolat

Beni Bırakma-Leda Boyacı
Beni Hep Böyle Hatırla-Melike İlgün
Beni Onlara Verme-Tarık Tufan
Beni Sev Karadeniz-Büşra Demir
Beni Uçarken Vursunlar-Mehmet Akif Can
Beni Yordun Hayat-Ümit Şevki Somyürek
Benim Yollum Umut Yolu-Gülsen Atıcı
Berlin'de Sonbahar-Defne Seidel
Besmelede Aşk Cemile-Hasan Kayıklı
Betül Güçlü-Yıldız Haritası
Beyaz Gülleri Kurutma-Naşide Gökbudak
Binbir-Doğukan İşler
Bir Başka Düğün Gecesi-Erendüz Atasü
Bir Haremağasının Hatırları-Suat Derviş
Bir Kaçış Hikayesi-Emine Ertekin
Bir Kadının Çığlığı-Ahmet Gerez
Bir Kutu Hatıra-Cenk Say
Bir Sevda Cinayeti-Yasin Yıldız
Bir Yaz Akşamında-Kemal Nur
Bir Yokmuş Bir Varmış-Kenan Şahbaz
Bitmeyen Veda-Murat Kahraman
Bitmeyen Yasım-Mustafa Kurt
Bizim Zamanımız-Sinem Sal
Bodrum Kat-Gökhan Kolabaş
Boşver-Ayşegül Toker Odabaşı
Bozuk Saat-Harun Tursun
Böyle Olsun İstemezdim-Zehra Ali Yılmaz
Bu Gözlerin Hikayesi-Gönül Eken
Bugün Artık Yarındır-Hasan Özbilen
Buz Krağı-Berna Ilgın
Bülbülün Sesi-Emine Özen

Büyük Söz-İnci Ayturay Tüter
Büyük Tunel-Mehmet Nacı
Büyülü Sofra-Nuriye Akman
Büyüme Ağrısı-Eray Erdem
Celladıma Dipnot-Ahmet Can Altıok
Cesaret-Habibi Beyazıt
Civanmertler Kapısı-Fatma Atıcı
Cudi-İbrahim Boz
Çakıl Taşı-Cüneyt Yalçın Bilge
Çalınan Gözyaşlarım-Hasan Ertan
Çocuk-Memduh Bayezid
Çürük-Mine Sultan Ünver
Dağ Başında Aşk-Rabia Gümüş
Dalga Kıran-Cansu Canan Özgen
Datça'da Bir Aşk Hikayesi-Arif Öğütçü
Dayanılmaz-Aşkın Nur Karataş
Deli İbrahim Divanı-Ahmet Büke
Deli Yangın-Büşra-Dönmez
Delinin Eldiveni-Tülay Dirlik
Delirmek Görecelidir-Yaren Kesgin
Denizimsi-Beyza Aksoy
Deri Maske-İpek Kocaman
Derviş Aldanması-M. Ömer Güngören
Devekuşu Oteli-Elif İşleyen
Dilamma-Cihat Demirsoy
Dilbeste-Aslıhan Akagöl
Dilenci-Servet Aktürk
Dilsiz-Metin Aktaş
Doğu Treni-Ali Tokcan
Doktor Hanım-Yeşim Kokça
Dolunay İki Göce Sürer- Başar Başarır

Dolunay Vardı-Ayşe Öz
Dört Mevsim-Özlem Göncü
Durak-Mumun Gölgeleri-Ömer Koz
Duru Göğün Fısıltısı-Alkan Kılınç
Duygu Baba-Cem Kertiş
Dünbatımı Defterleri-İbrahim Yıldırım
Dünya Dünya İçinde-Gülcan Yücedağ
Dünya Topraklarında-Zeynep Kahraman Füzun
Dünya'nın Kasım'a Görünüşü-Sema Aslan
Dünyanın Güçlü Tarafı-Kerem Işık
Dünyanın Kasım'a Görünüşü-Sema Aslan
Düş Ağacı-Gönül Aksoy Aytun
Düş Yolculuğu-Hasan Karataş
Düşüş-Seda Ünsar
Ecel Çiçekleri-Elçin Poyrazlar
Edebiyatçılar Kulübü-Aziz Kurtoğlu
Edirne Kırmızısı-Sabriye Cemboluk
Efsanelerin Şafağı-Aysun Çakıllı
Efsunlu Gözler-Nermin Güday Kaçar
El Yapımı Ruhlar-Gürkan Sekmen
Elia-Yılmaz Şener
Elveda Aşk-Sinan Akyüz
Elveda-Şükran Çelebi
Emanet-Bilge Güven Kızılay
En Güzel Günlerini Demek Bensiz Yaşadın-Can Gürses
Enstitü-Alper K. Bilir
Ertuğrul'un Dedesi-Mahmut Topbaşlı
Esaret-Süleyman Mert
Esrarname-Ayfer Kafkas
Eşikte Durma Dedi Annem-Necla Pınar Aksu
Eve Dönüş Yolu-İlay Yüksel

Eylül Fırtınası-Feyiz Erdoğan
Eyvah! Evren Beni Dinliyor- Şebnem Bolkan
Fayyum(Suret)-Züleyha Şener
Fırtına Esintisi-Zeynep Sipahioğlu
Fink-Murat Menteş
Gece Gelen-Murat Baş
Gecenin Ruhu-Gülçin Özbek Kuyumcu
Geç Dönen Sevgili-Uğur Eren
Geç Gelen Bahar-Cem Şanver
Geç Kalan-Tarık Tufan
Geçmişin İzinde Yürüyenler-Süheyla Poyraz
Gerçek Sensin-Meral Kır
Gerçeklere Açılan Kapı- Beyza Selamoğlu
Germanica Güzeli-Ali Avgın
Geyikli Dağ-Cüneyt Uzunlar
Giryan-Emirhan Bikeç
Giz Kokan Suskunluk-Mehmet Başaran
Gizemli İksir-Fatih Aydın
Gizli Yolun Notları-Hasan Akbaba
Göçer Dünya-Engin Günay
Göçmen Çınar-Erdal Eken
Gölgedeki Sırlar-Rana Erol
Gölge-Sermin Altun
G*önül Telinden*-Ahmet Sefer
Gözyaşlarım İntihar Etti-Hacer Nur Altay
Güçlerin Gölgesinde-Osman Özer
Güfteden Besteye Akatay-Hasan Kayılık
Gümüş Bilezik-Emel Altınay Yılmaz
Gün Işırken-Nilüfer Şahin
Gün Yüzü-Ali Bektaş
Günaha Bulanmak-Gülay Sena Dündar

Gündönümü-Mustafa Ali Yurdupak
Güneş Ellerimde Bir Sonbahar-Nida Parlaktaş
Güneşe Aşık Olan Adam-Kübra Özçelik
Güneşi Beklerken-Zekine Sevim
Güneşi Örttüm Üzerlerine-Gülderen Çetin
Güneşin Gölgesinde Üşüyenler-Yılmaz Bozan
Günü Geldiğinde-Serkan Işkın
Güz Esintisi-Burçin Sarıdoğan
Hallerin Esiri-Sedat Anar
Hallerin Esiri-Sedat Anar
Harap Dünya-İpek Seyhan
Harekete Geç-Gökhan Ersoy
Haris Kadınları-Bihter Can
Harput'taki Hayalet-Metin Aktaş
Hasret-Betül Köker
Hasreti Sevdim-Gülsüm Bağdiş
Hatice Kadın-Ali Tokcan
Hayal Tutkusu-Hüseyin Karatay
Hayallerine Sarıl-Gülizar Yıldırım
Hayat Ağacındaki Ceset-Cuma Polat
Hayat Bir Gün Bitecek-Hilal Aydın Özcan
Hayat Sondan Başlar- Elif Veske Çetintaş
Haydarpaşa'nın Son Memuru-Başar Öztürk
Hazan-Ayşe Kulin
Helin-Kadriye Koyun
Her Şeyin Başladığı Gün-Gizem Öncelen
Her Zerre Kara- Özen Yula
Herkes Bir Ömürde İki Hayat Yaşar-Canan Yaşar
Herşey Eksik Herşey Tamam-İrem Yaşar
Hicran Vakti-Cahit Güney
Hiçliğe Yolculuk-Aybüke Fırat

Hodbin-Tuğçe Yanardağ
Huzursuz Evi-Elif Üner
Hücre-Derviş Tekdemir
Hüküm-Aşk Mahkemesi
Hüküm-Merve Çakır Uzbilir
Issız-Elçin Eçin
Işıklar Sönerken-Ayşe Tercüman
İçimdeki Göç-Ferhat Gezeren
İçimdeki Yabancı-Esra Battal Can
İhanet-Musa Buğdaycı
İmkansız Bir Liste-Derya Erkenci
İmtihan-Lütfiye Pekcan
İmtiyaz-Sezen Ünlü Önen
İnce Sızı-Mehmet Emin Yeniçeri
İncir Ağacı-Mehmet Nuri Öncüler
İnsiyak-Bir Hıdırellez Romanı-Mehmet Durmaz
İntihardan Bir Gün Sonra-Tunahan Kafa
İntikam-Ayşegül Çiçekoğlu
İstanbul Portresi-Kayahan Demir
İstasyon-Çiğdem Köroğlu
İşte Evlendim-Füsun Çınarlı
İttifak-Erdoğan Eyrik
İyimisin?-Gülbahar Bilgin
İzmarit-Selma Demirkapu
Kaç Yıl Geçti Aradan-Naşide Gökbudak
Kadastracı-Tayfun Pirselimoğlu
Kadının Üç Çağı-Ceylan Mumoğlu
Kaldırım-Gökhan Uykaz
Kalıntı-Ceren Melek
Kalp Ne İsterse O olur-Meryem Nart
Kanıt Yok-Erkan Aytuk

Kaplıcada Son Yaz-Feridun Andaç
Kara Ev-Suat Er
Kara İblis Firarda-Osman Balcıgil
Karalık Köy-Gürgen Öz
Karanlığın Güncesi-Gökhan Can
Karanlık Rüzgar-Emine Batar
Karanlık Sırlar-Nisanur Şenaydıner
Karın Ardında Yürüyenler-İsmail Çekirge
Karla Karışık-İbrahim Aslaner
Karla Karışık-İbrahim Aslaner
Kavşakta-Zeynep Aliye
Kaybolmuş Hüzünler Müzayedesi-Adem Özbay
Kayıp Çocuk-Gülsün Ayışığı
Kayıp İlanı-Ramazan Öner
Kayıp Kuşlar Sahili-Emin Göncüoğlu
Kayıp Tanrılar Ülkesi-Ahmet Ümit
Kayıp Yıllar-Hidayet Yünsel
Kayıp Zaman Bekçisi-Enver Şengül
Kayıp Zamanlar-Uğur Doğan
Kehribar Geçidi-Nazan Bekiroğlu
Kelebeği Öldürtmek-Beyza Aksoy
Kendime Gidiyorum-Nihat Mustul
Kervan-İskender Pala
Keşke-A. Didem Uslu
Kır Çiçeği-Melek Koz
Kırık Hayatlar-Ayşe Kantaroğlu
Kırık Sühve-Ümran Tan
Kırılma Noktası-Şenol Ceviz
Kırk Kabuklu Çekirdek-Ezgi Ayvalı
Kırlangıç Sabahı-İclal Nur
Kırmızı Kurabiye-Zeynep Sahra

Kırmızı Karavan-Melis Doğmuş
Kısa Günler Bitmek Bilmez-Nazlı Akalın
Kızıl Şebeke-Ayfer Kafkas
Kim Olduğumu Biliyorsun-Zehra Berfin Harat
Kimsesiz-Cuma Bodur
Kir-Elif Eser
Kitapçı-Selçuk Özyurt
Korkuların Kokusu-Demircan Kahveci
Kozmik Komedya-Yıldız Ecevit
Köşedeki Adam-Emine Can
Kumru ve Gölge-İlknur Demirci
Kurban-Mustafa Güven
Kusursuz Kurşun-Altemur Artun Çelik
Kuşlar Sahili-Emin Göncüoğlu
Kuzgun-Filiz Puluç
Küçük Kati-Osman Akdere
Küçük Pazarlık-Metin Tekinoğlu
Kül Kelebek-Beyza Aksoy
Kül ve Gül-İsmail Gürtaş
Küle Dönen-Ferhat Özkurt
Lal Umutlar-Dilek Tarıncı
Lav Denizinde Bir Ada-Muhammed Erdevir
Lavanta Mevsimi-Büşra Dumanoğlu
Leyla ile Mecnun-Burak Aksak
Lotus Çiçekleri-Hatice Güneş
Lübeyra-Arman Atilla
Mahir'i Sakın Uyandırmayın-Serkan Üstüner
Mahlas-H. Gülcan Köprülü
Masal Cafe-Zelal Koyuncu
Masumlar Mezatı-Arda Karani
Mavi Dantel-Çağla Çakır

Mavi Kıyılar-Esra Uzun
Mavinin İki Tonu-Nurgül Bektaş Yakın
Maya-Reyhan Çizerkol
Meçhule Giden Yolcu-Defne Seidel
Melekler Evi-Nermin Güday Kaçar
Melek-Sema Bayramoğlu
Melik'in Doğuşu-Zübeyir Kamil Akkaya
Menderes Nerede-Halil Dinç
Meraklı Adamın On Günü-Mehmet Eroğlu
Meral-Uğur Terzi
Meriç'in Suları Kanayınca-Bülent Keskin
Mevsimler-Anıl Aksoy
Mezar-Hafize Aşar
Mezon Ülkesi-Mert Alaca
Mezun Cinayetleri-Tuna Kiremitçi
Miras-Birkan Tezcan
Mor Restoran-Güneş Öztoprak
Mor Telgraf Çiçeği-Neslihan Yıldız
Mucizeler Adası-Ayşegül Çiçekoğlu
Mucizem Sensin-Melek Koç
Muhsin-Orhan Bahtiyor
Muhteşem Mucize-Arif Demirgöz
Mutlu Aşk Yoktur-Müslim Karakuş
Mutluluk Yeniden-Serdar Özkan
Mühlet-Serkan Besli
Münferit Bir Olay-Suat Köçer
Nakkaşın Sırrı-Çiğdem Aldatmaz
Nazik Muhtar-Hülya Ekmekçi
Nefes-İçimdeki Karanlık-Ali Rıza Ölçüm
Nehir ve Diğer Şeyler-Mustafa Nuri
Nehir ve Tüm Diğer Şeyler-Mustafa Nuri

Nihavent Hıçkırık-Demet Altınyeleklioğlu
Nikah Sarhoşluğu-Ferhat Uludere
Nişan Evi-Çiler İlhan
Nun-Çiğdem Kılınç
Nune'nin Kızı-Gülderen Çetin
Okyanus ve Balköpüğü-Barış Demirbaş
Otuz Yedi-Sezin Karameşe
Ölmeden Önce-Şehnaz Erkan
Ölü Kadının Günlüğü-Filiz Çiçek
Ölümüne Aşk-İnci Yılmaz Şimşek
Ömrümüzün En Nazenin Günleri-Bahri Akın
Ömürlük Sevgi-Ayşegül Toker Odabaşı
Paranormal Ofis-Yamaç Erdoğan
Pare-Nida Parlaktaş
Pencere-Mehmet Zülfi Yarçel
Porselen Bir Mevzu-Gökçe Bilgin
Rencide Gölgeler Sokağı-Numan Aydınoğlu
Rotam Kaderim-Yunus Aker
Ruh Çıkmazı-Mehmet Gündoğan
Ruhların Göçü-Ayşe Ayhan Demir
Ruhumdaki İz-Gülsüm Ayışığı
Rüya Bitti-Fahrettin Biçer
Rüya-Adem Asalıoğlu
Rüyaların Yazıldığı Yer-Hürer Ebeoğlu
Rüyamdaki Aşklarım-Hasan Ertekin
Rüzgara Dokunmak-K. Kübra Berk
Rüzgarı Yaşamak-K. Kübra Berk
Rüzgarlı Bir Rüya-Canan Kanatsız
Saatçiler Birliği-Tolga Tunalı
Sahte Güz-Beyza Özaydın
Saklı Taneler-Yakup Halit Bulut

Salınımlar-Mesut Barış Övün
Saman Çöpleri-Cengiz Varlı
Sana Ben Lazım-Umut Aydın
Sara'nın Gözleri-Türkan Turan
Savaş ve Kadın-Tecelli Sercan Sırma
Savur Küllerini-Gülsüm Bilgin
Sefillerin Göçü-Durmuş Çetin
Selam Söyle O Günlere-Birgül Konuk
Selanikli-Ömer Buğşat Ekin
Sen Yoksun Ben Varım-Ceren Atmaca
Senden Sonra-Yağmur Işık
Seni Arıyordum-Tülay Mutlu
Seni Bilmeden-İpek Seyhan
Senin, Meliha-Hasan Öztoprak
Serpintiler-Ayşe Füsun Kankat
Sersem-Ahmet Suat Düzgün
Sessiz Gelin-Yüsra Ergün
Sessiz Kadınlar Lokali-Ahmet Torun
Sevgili Yalnızlık-Seyfettin Araç
Sığırcık Zamanı-Nurten Yiğit
Sır Kitabı-Refik Akten
Sil Baştan-Yaz Hayatı- Nermin Yıldırım
Sisli Dünyam-Erol Bezirci
Sis-Muzaffer Beken
Siyah Beyaz Kayıp Kalpler-Tülin Batunu Ocak
Siyaha Bulaşan Kadınlar-Büşra Cebe
Sokak Nöbetçileri-Aslı Arslan
Son Durak-Kemal Anadol
Son Söz Kadının-Nevin Nurhan
Son Yolculuk-Funda Usta
Sonbahar Masalı-Fezile Olkanlı

Sonsuza Uçan Kuşlar-Refik Algan
Sonsuzluğun İlk Günü-Harun Candan
Söylenmemiş Sözler-İclal Aydın
Suskun-Betül Altaylı
Suskunluk Sarmalı-Burak Ekici
Sürgündeki Sultan Prens Nadya-Saliha Nilde
Şair ve Gecekuşu-Cihan Aktaş
Şederaban-Necdet Kılıç
Şeffaf Tuval-Funda Usta
Şehir Yıkılırken-Nuri Sincanlı
Şehrimize Bir Roman-Ömer Buğşat Ekin
Şer Zamanıydı- Hasan Hayri Ateş
Şeyh ve Kilise-İbrahim Baz
Şeytanla Randevular-Eyüp Coşkun
Tadında Aşk Var-Tuğba Atıcı Coşar
Taksi-Ayşe Kulin
Tarçınlı Elma Çayı-Öznur İlter
Taş ve Gölge-Burhan Sönmez
Tavuzkuşu Güncesi-Burak Eldem
Tehlikeli Zeka-Eray Aydın
Tek Kişilik Saltanat-Salih Sezgen
Ters Lale-Sadık Yalsızuçanlar
Tirende Son Yolculuk-Sabriye Tüzüner
Tunelden Önceki Beyaz Ev-Işıl Işık
Uluslarrası Bir Aşk Hikayesi-Mehtap Fırat
Uygar-Selvi Atıcı
Uzak Umutlar Şehri-Ahmet Günbay Yıldız
Üç Kırık Dal-İdris Balıken
Üç Yapraklı Ahududu-Kübra Nur
Üçten Geriye-Şahin Ünal
Üçüncü Çoğul Yalnızlık-Hülya Temel

Ünlüler-Tayfun Çelik
Vakit Akşamdır Suat Bey-Dilek Demirkol
Vakt-i Leyl-Hilal Akgül
Vardım Hint Eline-Esra Uzun
Veba Geceleri-Orhan Pamuk
Veda Bile Etmeden- Hanife Uzun
Veda Caddesi- Dehr-Sümeyya Demirkan
Vurgun-Selda Bulut
Vuslata Mektuplar-Yüksel Köker
Yağmur İçin Süslenen Kadın-Fatma Ebru Özyüksel
Yağmur'u Beklerken-Aziz Emre
Yağmurlu Bir Gece-Sait Mert Gözen
Yağmur-Ümit Değer
Yalnız-Zeynep Kaçar
Yankısız Çığlıklar Aşk-Seher İpek
Yaralasar-1-2-3-Maral Atmacı
Yaralı Düşler- Kenan Kerimoğlu
Yaralı Hafıza-Gökçer Tahincioğlu
Yaralı Taşlar-Öznur Opçin
Yarasalar-Murat Atmaca
Yaratıcı Öfke-Ekrem Tahir
Yarım Kalan Bir Kitap- Murat Durmaz
Yaşa-Sinan Aslan
Yediler Tekkesi-Abdullah Aren Çelik
Yediotuzbeş Treni-Selim Deveci
Yeniden Doğmak Hayata-Sena Oğuz Bey
Yere Düşen Üç Elma-İpek Ağuşlar
Yeşil Çığlık-Ahmet Günbay Yıldız
Yeşil Kapı-Songül Baş
Yıldız Haritası-Betül Güçlü
Yıldızlar Söndü-Mine Savaş

Yıldızlı Gece-Funda Kınalı
Yine Gelsen Yine Severim Gelme-Sümeyya Gül
Yok Çünkü Telafisi-Zeynep Göğüş
Yoktu Aslında-Fikret Kemal Tekin
Yokuş İnsanları-Mehmet Nacak
Yol Ayrımı Umutlar-Sait Çavgan
Yüreğime Kış Yağdı-Saadet Özdemir
Yüzleşme-Yıldırım Kemal
Yüzünü Sıyır Karanlığından-Sevinç Çokum
Zaman Tutsağı-Fatih Arı
Zamanı Uyandıran Saat-Nurhayat Karan
Zamanın Harcadığı Yaşamlar-Mustafa Gökhan
Zamansız-Duygu Kırmış
Zamir-Hakan Günday
Zeliha-Ayşe Sezgin
Zindan Okulu-Fatmanur Meral
Ziyaret-Serdar Çekilmez

dilimiz

İbrahim Demirci

DİL

İbrahim Demirci

1 Ocak 2021 Cuma'dan 31 Aralık 2021 Cuma'ya

2021 yılı bir cuma günü başlayıp 52 hafta sonra yine bir cuma günü sona ermiş. O 365 günün başladığı ve bittiği günlerde bu durumu fark edip etmediğimi ve o duruma bir ehemmiyet yahut mana atfedip etmediğimi hatırlamıyorum. Günlük tutan biri olsaydım o günlerde yazdıklarıma bakarak bu hususta doğru bilgi aktarabilirdim.

Şimdi 2022 yılına ait cuma günlerinden birinde bu yazıyı kotarmak üzere çalışırken "cuma" ve çağrışım alanı hakkında sohbet etmenin genel olarak dil ve diller, özel olarak Türkçe bahsinde faydalı ve semeredar olabileceği kanaatine vardım.

Bir yıl, ister güneş takvimine göre belirlensin ister ay takvimine göre belirlensin, 12 aylık bölümlere ayrılmış, aylar da haftalara bölünmüş ve bir hafta, yedi gün olarak kabul edilmiştir. Arapçada "üsbû'" kelimesi "yedi" anlamına gelen "seb'a" köküne bağlıdır ve hafta anlamına gelmektedir. Dilimizdeki "hafta" da Farsça yedi anlamına gelen "heft"e dayanmaktadır. Fransızcada haftayı karşılayan "semaine" (sömen) kelimesinin kaynağının Latince "septimana, septimanus, septem, sept" (yedi) olduğunu öğrenince doğrusu hiç şaşırmadım.

Dil devrimi yıllarında "hafta"yı karşılamak üzere "yedigün"ün önerildiğini ve bu adı taşıyan bir de dergi yayımlanmış olduğunu biliyor muydunuz? 15 Mart 1933 günü çıkmaya başlayan Yedigün, kendisini şöyle tanımlamaktadır: "Çarşamba Günleri Çıkar, Her Şeyden Bahseder, Haftalık Halk ve Aile Mecmuası."

Anlaşılan, "hafta" "yedigün" olmuş ama "mecmua" henüz "dergi" olamamış diyecektim ama "haftalık" kelimesi oyunbozanlık etti. Yedigün, haftayı dilden uzaklaştıracak kadar güçlü değildi demek.

Sadri Ethem'in "sahibi ve umumi neşriyat müdürü" olduğu dergi, "Çıkarken" başlıklı tanıtım yazısında "Yedigün, dostlarınız arasına yeni bir

dost, akrabanız arasına yeni bir akraba, hatta kardeşlerinizin arasına yeni bir kardeş olarak giriyor. Size bir dost kadar sadık, bir akraba kadar yakın, bir kardeş kadar muhabbetli ve samimi olmak için ne yapmak lazımsa yapacaktır." denmektedir. Bu dost, akraba ve kardeşin marifetlerinden biri de ilk sayısında duyurduğu "Cinsi Cazibe Müsabakası"dır. "Karilerimiz dört hafta arka arkaya neşredeceğimiz güzel genç kız fotoğraflarının içinden en ziyade cinsi cazibeye malik olanının numarasını bize bildireceklerdir. Yarışmayı kazanacak olanlara hediyelerden bazıları şunlar: 'Bir yazlık elbise kumaş, iki fotoğraf makinası, yedi mürekkepli kalem, ipekli çorap.'"

14 Mart 1948'de 784. sayısına ulaşan Yedigün, 20 Mart 1948'de 31. cildine 1. sayıdan başlamış, 12 Mart 1948 tarihli 52. sayıyla yayın hayatına son vermiştir. Ahmet Haşim'den Necip Fazıl'a, Peyami Safa'dan Sedat Umran'a pek çok şair ve yazara da sayfalarında yer veren Yedigün'ün kapanmasında Sedat Simavi'nin Hürriyet gazetesini çıkarmaya başlamasının da etkili olduğu anlaşılıyor.[1]

Biri, "haftanın yedi günü" dese yadırgamayız da "yedigünün yedigünü" diyecek olsa yadırgarız. Oysa "hafta" kelimesi de "yedi"yi içermektedir. Sözün burasında yeniden "cuma"ya dönmek istiyorum. Arapça "ceme'a" fiilinin mastarı olan "cum'a" (kimilerine göre "cüm'a", TDV İslam Ansiklopedisi'nde "cumua, cumaa" da var) "toplanış, toplanma" demek ve bu kelime, haftanın altıncı günü, ancak cemaatle ve belli nüfusu olan beldelerde ve devlet izniyle ve herkese açık bir mekânda öğle vaktinde eda edilen ve "hutbe" koşulunu da içeren bir ibadetin adıdır. Ergin, sağlıklı, özgür ve mukim her Müslümana farz olan cuma namazı, Peygamber, Medine'ye (şehre ve devlete) hicret ederken başlamış ve Müslümanların haftalık bayram günü sayılmıştır. Bu yeni farzın uygulamaya girmesinden sonra o zamana kadar "arube" denen günün adı da değişip "cuma" olmuştur. "Arube" adı da Yahudilerin kutsal günü olan "sebt" gününün "arife"si oluşuna dayanıyormuş.

Bilindiği gibi gelenekte haftanın ilk günü pazar, ikinci günü pazartesi, üçüncü günü salı, dördüncü günü çarşamba, beşinci günü perşembe, altıncı günü cuma, yedinci günü de cumartesidir ve bu durum, dillere de yansımıştır. Arapçada ve Farsçada gün adları, yevmü'l-ehad/yekşenbe, isneyn/düşenbe, sülesâ/seşenbe, erbia/çeharşenbe, hamîs/pençşenbe

1 Geniş bilgi için bakınız: Mümin Çevik, "Yedigün Dergisi Üzerine Bir İnceleme", yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi SBE, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, 2017.

gibi. Fakat cuma hem Arapçada hem Farsça ve Urdu dilinde hem Türkçede cumadır. Pazartesi yerine "isneyn" dendiğini sadece Süleyman Çelebi'nin mevlidi Vesiletü'n-Necat'ta gördüm: "Ol rebiülevvel ayın nicesi / On ikinci gece isneyn gecesi".

Dilimizde gün adlarının pazar, pazartesi, salı, çarşamba, perşembe, cuma, cumartesi biçiminde sıralanışı, geleneksel olanla gündelik hayat deneyimlerinin rahatlıkla ve kolaylıkla nasıl uzlaştırıldığının güzel bir örneğini göstermektedir.

Hristiyanlıkta ibadet gününün pazar oluşu, haftayı pazartesi gününden başlatmaya yol açmıştır. Fransızlar pazartesiye "lundi" derken bu adın kökeninde "ay günü", salıya "mardi" derken "Mars günü", çarşambaya "mercredi" erken "Merkür günü", perşembeye "jeudi" derken "Jüpiter günü", cumaya "vendredi" derken "Venüs günü", cumartesiye "samedi" derken "sabat günü" anlamlarının yattığının ne kadar farkındadırlar, bilmiyorum.

Cuma namazının ve gününün Müslüman Türk toplumunun hayatında merkezî bir konuma yerleşmesiyle "cami, cemaat, cemiyet" kelimelerinin yaygınlaşması arasında ilişki olduğu söylenebilir. Sanki "cami"in toplayıcılığı en çok toplu kılınması şart olan cuma ve bayram namazlarında kendini göstermektedir. (Arap toplumlarında "cami" kelimesinden ziyade "mescid" kelimesi tercih edilir.) Bir camide toplanan insanların sayısı ne kadar çok olursa olsun, saf tutup birlikte namaz kılmadıkça "cemaat" ortaya çıkmaz. Demek ki cemaat kelimesi, öncelikle birlikte namaz kılan insanlar için kullanılır. Öyle ki mescide yahut camiye gitmeden, evlerinde birlikte namaz kılanlardan biri öne geçip imamlık ettiğinde arkasındaki iki üç kişiyle birlikte "cemaat" olurlar.

"Câmi" kelimesinin sadece Müslümanları namaz kılsınlar diye bir araya toplayan yapı anlamında kullanıldığını düşünürsek yanılmış oluruz. Müslim adıyla bildiğimiz hadis kitabının adı "Câmiu's-sahih"tir ve bu eser, sahih hadislerin "toplayıcı"sı olmayı hedeflemiştir. İbnülfani Zeynelabidin de Müslümanlık adlı kitabına ismini "müellifi, muharriri" diye yazmaktan kaçınmış "câmi'i" (derleyicisi) demeyi tercih etmiştir.

Cami ve camianın toplayıcılığına karşılık mecmu ve mecmua toplananları gösterir. Mecmuatü'l-ahzab, mecmuatü's-sarf, mecmuatü'n-nahiv, mecmuatü'l-ahkâm... ilgili alandaki çalışmaların toplanmış olduğu

eserlerdir. Münif Paşa'nın çıkardığı Mecmua-i Fünun (1862) tarihimizde ilk bilim dergisidir. O günden bugüne "mecmua" vasfını taşıyan yüzlerce mevkute neşredilmiştir. Hüseyin Cahit, 1933 yılında çıkarmaya başladığı haftalık "Fikir Hareketleri"ne "mecmua" yerine "risale" demeyi tercih etmiştir. İsmail Hakkı (Baltacıoğlu) ise 1934 yılında neşrine başladığı "Yeni Adam"ı "Haftalık Fikir Gazetesi" olarak okuyucuya sunmuştur. Adlandırmadaki bu ayrılığı istikrarsızlık yahut tutarsızlık da sayabilirsiniz, çeşitlilik de.

İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi tarafından 1946 yılında yayımlanmaya başlayan Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi'nden önce "dergi" kelimesi kullanıldı mı, bilmiyorum. Bugün çeşitli aralıklarla yayımlanan çok sayıda dergimiz var.

Cemiyet, cemaate göre daha geniş bir kavramdır ve bu kavramı karşılamak için önerilen "toplum" kelimesi ülkemizde benimsenmiş ve yerleşmiş durumdadır. Prof. Dr. Faruk Kadri Timurtaş, bu kelimenin yanlış türetilmiş "uydurma" bir kelime olduğunu göstermesine rağmen cemiyetimiz toplum olmaya razı olmuştur. Gerçi içtimaiyat'tan sosyolojiye yahut toplumbilime (toplumbilimine?) geçerken çeşitli tereddütler yaşayan sosyologlarımız, bu ecnebî disiplinin ölçütlerini bizim millete ve memlekete uygulamaya ve/veya uyarlamaya çalışırken anormal aktörleri ve faktörleri -bilerek bilmeyerek- ıskalamak gibi bir illete dûçar olduklarından tercih ettikleri terimlerden bağımsız olarak tuhaf değerlendirmeler yapabiliyorlar. Demek istediğim şu: İster Ziya Gökalp'ın ıstılahlarıyla konuşun, ister Emre Kongar'ın terimleriyle seslenin, hangi zeminde neyi nasıl ele aldığınızı netleştirmemişseniz, sağlıklı yahut kabul edilebilir değerlendirmeler yapamazsınız.

Cemiyetin temelini oluşturan aile, kadın ile erkeğin meşru birlikteliğiyle oluşur ve neslin devamı için cinsî temas şarttır. Bu birleşmenin İslâm fıkhındaki adı "cimâ'"dır. Bu yazı için çalışırken 16. asrın Faslı âlimlerinden İbn Ardun'un eserlerinden birinin de "Manzûme fî âdâbi'l-cimâ'" olduğunu öğrenmiş oldum.

Cami ve cumayı anmışken Alevî vatandaşlarımızın cem evlerini de anmak istedim. Âyin-i Cem'in İran hükümdarlarından Cem ile mi, yoksa Arapçanın "cem'"i ile mi ilişkili olduğuna karar veremedim. Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisinin "Bezm-i Cem" maddesinde gördüğüm şu bilgileri, kelimelerin ve kavramların nasıl birbirine karışabildiğine/

karıştırılabildiğine dair öğretici bir örnek olarak aktarmak istedim: "Bir tasavvuf terimi olarak bezm-i Cem "zikir meclisi, zikir halkası, mürşidin irşad toplantısı" gibi mânalara gelir. Pîr-i mugan olarak da anılan mürşid rıtl-ı girân vasıtasıyla takdim ettiği aşk şarabı ile ilahî aşkı ve nefsi terbiye yollarını müridlerine telkin eder. Zikir meclisleri tarikatın özelliklerine göre farklılık arzeder. Bu anlamda bezm-i Cem ve benzeri törenlere genel olarak ayn-ı cem' de (aynü'l-cem') denilmektedir. "Toplantıların en faziletlisi" veya "tevhidin tâ kendisi" mânasına gelen bu terkipte yer alan cem' (جمع) kelimesi "toplanma, bir araya gelme" anlamında bir masdar ve tasavvufî bir terim olmakla beraber söyleyişteki yakınlığı sebebiyle Cem (جم) ile karıştırılmıştır. Aynı şekilde "göz, kaynak; hâlis" gibi mânalara gelen ayn (عين) kelimesi de âyin (آيين) ile karıştırıldığından tamlama halk arasında âyîn-i Cem şekline dönüşmüş ve bu şekilde kullanılır olmuştur. Ancak âyîn-i Cem sadece Bektaşî ve Alevîler'in toplantıları için kullanılan bir tabirdir."

İçtimaiyat sosyolojidir amma içtima toplanmadır ve içtima, meclis üyelerinin bir araya gelmesi için de kullanılmış olmakla birlikte daha ziyade askerî birliklerin toplanması için kullanılmıştır. İçtima alanında dakikalarca, belki saatlerce ayakta bekletilmek de askerliğe dâhildir. Felekiyat âlimlerinin ıstılahları arasında yer alan ictima ise ayın güneşle dünya arasına girdiği, üç gök cisminin bir hizada yer aldığı toplanma durumunu ifade eder.

İcma ise fıkıh terimi olarak hayatımıza girmiş; kitap ve sünnetten sonra ve kıyas-ı fukahadan önce icma-ı ümmet şeklinde edille-i şer'iyyenin üçüncüsü olarak kültürümüzde yerini almıştır. İcma-ı ümmet tabirindeki ümmet kelimesinin, ümmetin tamamını değil delillerden hüküm istinbatına muktedir âlimleri ifade ettiğini söylemeye gerek var mı?

Bugün "toplama" dediğimiz aritmetik işleminin adı eskiden "cem" idi; iki ile üçün cem'i beş ederdi. Birden çok nesnenin yahut sayının toplamına "yekûn" dendiği gibi "cem'an" dahi denirdi.

Öğle ve ikindi namazlarının öğle veya ikindi vaktinde, akşam ve yatsı namazlarının bir vakitte kılınmasına izin veren ve belli şartlara bağlanmış olan uygulamaya da fıkıh dilinde "namazların cem edilmesi" denmektedir.

Hayır duaların ardından kimimiz "amin, ecmaîn" derken kimimiz de "cümleten" demeyi tercih ederiz.

Türkçede belli bir mesleğe, kuruma, kulübe yahut harekete mensup olanlar topluluğu için kullanılan "camia" kelimesi, günümüz Arapçasında "üniversite" anlamında da kullanılmaktadır. 2021 yılı boyunca İstiklâl Marşı'nın kabulünün yüzüncü yılı vesilesiyle rahmetle ve çeşitli programlarla andığımız Mehmed Âkif'in Mısır'da el-Câmiatü'l-Mısriyye yahut el-Câmiatü'l-Kahire'de hocalık ettiğini yazacaktım. Emin olmak için baktığımda karşıma çıkan isim "Câmiatü Fuad" oldu. Meğer bu üniversitenin adı 1952 yılına kadar "Câmiatü Fuad el-Evvel" imiş! Burada bizim İstanbul Üniversitesi'nin de 1933 yılına kadar Dârulfünun adıyla anıldığını hatırlatmak isterim.

Mehmed Âkif'i anmışken şu hususu da belirtmeliyim: Şairimiz, şiirlerinde birkaç istisna dışında hep aruz veznini kullanmıştır. İstiklâl Marşı da aruz vezniyle kaleme alınmıştır ve maalesef ülkemizin millî marşı, veznine uygun olarak nadiren yazılmakta ve seslendirilmektedir. Âkif'in Mısır'da mevlid kandili arifesinde 11 Rebîülevvel 1347 tarihinde kaleme aldığı "Bir Gece" adlı şiiri şu mısralarla sona erer:

Dünya neye sahipse onun vergisidir hep;

Medyûn ona cem'iyyeti, medyûn ona ferdi.

Medyûndur o ma'suma bütün bir beşeriyyet...

Yâ Rab, bizi mahşerde bu ikrar ile haşret.

İkinci mısradaki üçüncü kelimeyi "ce-mi-ye-ti" şeklinde telaffuz edersek şiirin veznini bozmuş oluruz, "cem-iy-ye-ti" şeklinde seslendirmemiz gerekir.

2021, İstiklâl Marşı'nın Yüzüncü Yılı olduğu gibi Yunus Emre ve Türkçe Yılı'ydı da. Bu vesileyle de pek çok faaliyet icra edildi. Bu faaliyetler arasında Anadolu Mektebi'nin ve Türkiye Yazarlar Birliği'nin yapmış olduğu çalışmaları anmak isterim. TYB'nin 26-27 Kasım 2021 tarihlerinde Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Yunus Emre Enstitüsü ve Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği'nin de iştirakiyle düzenlediği Türkçe Şûrası kayda değer bir etkinlik oldu.

D. Mehmet Doğan, yıllardır devam edegelmekte olan dil mücadelesini 2021 yılında yeni bir eserle zenginleştirdi: Türkçe Düşünmek, Türkçeyi Düşünmek adlı kitabı "Türkçeyi düşünmek", Türkçe düşünmek" ve "Sahih Türkçe yazıları" başlıklı üç bölümden oluşuyor.

2021 yılında dilimiz, edebiyatımız ve düşüncemiz adına çok şey borçlu olduğumuz Ahmed Sezai Karakoç (22 Ocak 1933 Ergani-16 Kasım 1921 İstanbul) ile Şaban Teoman Duralı (7 Şubat 1947 Kozlu-6 Aralık 2021 İstanbul) aramızdan ayrıldılar. İkisine de rahmet ve mağfiret niyaz ediyorum.

Sezai Karakoç'u "İslam Toplumunun Ekonomik Strüktürü" eserinin adında "strüktür" yahut çeşitli yazılarında "konkre", "abstre" gibi Fransızca kelimeler kullandığı için eleştirenler olduğunu biliyorum. Hızırla Kırk Saat'in yedinci saatinde:

Bugün iki çocuğun konuşmasına kulak konuğu oldum
Biri beni öbürüne çiziyordu
Hızır'ın çizgileri derindir diyordu
Su ışıltısıdır karanlıkta gözleri
Sağ kolunun çizgisi parlasa
Tanda bir palmiye gibi
Sol kolu karanlık kış gecesi
Yaşı hep altmış üç
Yüzü yeni gelmiş bir vahiy gibi
Gözlerinin önünde hep Rahman Sûresi canlanır
Kalbi hep Yasin okur
Kulağında ilk âyetlerin depremi
Ben Hızır'ı gördüm kardeşim
Ermişler için topluyordu zeytinleri
Konuşması hint ilâhisi
Ürküntüsü çocuk çilesi
Genellikle dağ havasını taşıyan biri
Yemesi bir gülün dirilişi

derken "kulak misafiri olmak" gibi kalıplaşmış ve değişmemesi gereken bir deyimi bozduğu için onu suçlayanlara da rastladım. Monna Rosa'nın

Zaman çabuk geçiyor Monna;
Saat on ikidir, söndü lâmbalar.
Uyu da turnalar gelsin rüyana,

Bakma tuhaf tuhaf göğe bu kadar;

Zaman çabuk geçiyor Monna.

beşliğinin üçüncü dizesindeki "turnalar gelsin rüyana" ifadesini beğenmeyip "turnalar girsin rüyana" diye değiştirenleri de gördüm. Özellikle şairlerin dil tasarrufları karşısında saygılı olmak gerektiğine inanıyorum.

Teoman Duralı'nın da dilimizin cari ve mütedavil kaidelerine kulak asmadığını biliyoruz. "Türkçe" yerine "Türkce", "Hristiyan" yerine "Hırıstıyan" yazmayı tercih eden hocanın kendine mahsus terimleri de vardır. O terimleri savunma sadedinde hoca şöyle buyurmuş: "Böylesi terimler ile deyişler, Türkce bildirişenlerin dil bilincine yerleşinceye değin, bu tavrımızı ısrarla sürdüreceğiz." (Çağdaş Küresel Medeniyet: Çağdaş Küreselleştirilen İngiliz-Yahudî Medeniyeti / Anlamı, Gelişimi, Konumu, s. 9) Hocanın hususi imlâsını kavramakta ve uygulamakta acze düşen dizgicilerin yol açtığı tuhaflıklar da olmuştur. Meselâ, "Ad, özün, dile getirilmesi, dil yoluyla temsilîdir." cümlesinde son kelime yanlış dizilmiştir, doğrusu "temsîlidir" olacak. Teoman Hoca, "derebeyi" yerine "derebeği", "Katoliklik'e" yerine "Katolikliğ'e" yazmakta beis görmezdi. Özel isimlerden yahut sayılardan sonra gelen ekleri kesme işaretiyle ayırmazdı: "Asyanın", "1300lerin sonu ile 1400lerin başı" gibi. Elbette böyle aykırı bir yol seçilmiş olunca hocaya mı dizgici yahut düzelticiye mi ait olduğunu seçemediğimiz tuhaflıklar da oluyor: "bildirme neviinden", "inşâa olunmuş", "meşrûu ömür sürme", vb.

Teoman Duralı'dan da -ayrı yazmaya alıştığımız soru "mi"lerini bitişik yazmasını yadırgayarak da olsa- bir parça okuyalım:

"Din, ruh insicâmını, başka sözlerle, ruhun, hayata yansımış şekli demek olan ahlâkın temel direği ölçüsündeki niyet dürüstlüğünü (OrL intentio recta) şart koşar. Nitekim Hz *Muhammed*, "eylemler, niyetlere göre değer kazanırlar" diyerek, eylemin, kendi başına değer taşımadığının altını çizmiştir. Eylemin, yalınkat örfemi yoksa ahlâka göremi ortaya koyulduğunun ölçüsünü niyet tayîn eder. Sahîh niyete dayanmayan eyleme gösteriş denir. 'Rahmânî insan'ın eyleminin, gösterişle uzaktan yakından ilgisi bulunmaz. O, 'sahîh niyet'le davranır. Davranışlarım ile eylemlerim, gösterişemi, yânî sahte yahut kötü niyetemi dayanır yoksa sahîh niyetin ifâdesimidirler, sorusunun cevabını bilen iki merci vardır:

Biri *Allah*, öbürüsü de *ben*. Şu durumda 'niyet', *Allah* ile *ben* arasındaki *bağ*ın *mahremliğ*inde saklıdır." (A.g.e., s. 201)

Metinde geçen hadisin kaynağının dipnotu olarak "Buharî: 810-870" şeklinde verilmiş olduğunu belirteyim.

2020 yılında Çin'de başlayan ve bütün dünyaya yayılan salgın 2021'de de devam etti. Kimi kovid dedi, kimi kovid 19, kimi koronavirüs. "Pandemi" şimdiye kadar görülmemiş bir sıklıkla söylendi, yazıldı. Savaş, barış, güreş, yarış gibi kelimelere alışmış pek çok kişi, tıp camiasının dolaşıma soktuğu "bulaş" kelimesini yadırgadı. Haber bültenlerinde mutasyonlar, varyasyonlar, filyasyonlar, entübeler fink attı. Maske, hijyen ve sosyal mesafe neredeyse bütün hayatımızı kuşattı. Virüse karşı geliştirilen aşılara Turkovak da katıldı.

Necdet Subaşı'nın organize ve modere ettiği "Karantina Sohbetleri" kesintisiz sürdü. Bu sohbetlere ilişkin izlenim ve değerlendirmeleri içeren bir de kitap yayımlandı: Karantina Sohbetleri (Mahya Yayınları, 408 s.). Zoom üzerinden gerçekleştiği için "zumîler" adıyla anılan cemaatler, camialar oluştu.

Kaç yıldır ikide bir -kim bilir neden ve nasıl- aklıma düşüveren o mısraı neredeyse her gün tekrarlayıp durdum: "Sen nerdesin ey sevgili, yaz günleri nerde?"

deneme

Hüseyin Akın

DÖNEMEÇ VE DENEMEÇ

Hüseyin Akın

Deneme biraz da "...gibi yazmak"tır. Tam anlamıyla kendi oturduğu kabın şeklini almaz. Her zaman dışarıya taşan bir yönü vardır. Şairseniz "gibi" yazamazsınız. Çünkü şiir merkezdedir. Herkes onu taklit eder, onun elbisesini giyip diline özenir. Hikâye "gibi" yazmaya çalıştıkça kendinden taviz verme tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Son zamanlarda denemeye fazlasıyla kayan öyküler ister istemez bazı öykücülerin kimlik çatışması yaşadığı ihtimalini de akla getirmektedir. Salah Birsel "Ben denemelerimi şiir gibi" yazarım derken yarım kalmış bir şairliği tamamlama arzusunu da ifade etmek istiyor olmalıdır. Zira şairliğin enerjisi denemeye daha kolay sirayet etmektedir. Deneme diğer edebi türlerin malzemelerini daha kolay yoldan ve daha az gerilimle kullanabilme başarısı gösterir. Deneme ilginç bir şekilde denemeciye yol göstererek onun misyonunu devralır. O denli şahsiyet ve karakter üzere şekillenir ki metin adeta yazanla yazılan ayırt edilmez hâle gelir. Denemecinin önünde bir sürü dönemeç var. Bir cümle bitmeden bir başka cümle metindeki rolüne ısınmaya çalışır. Kelimeler ve olaylar dönemecinde kalem oynatan yazarların tema sıkıntısı yoktur. Ne de olsa her yazılan şey yaşanan şeye uydurulmaya çalışılır. Yaşamak yani hayat da deneme yanılma ile bir niteliğe doğru yürür yazı da. Makale muayyen bir mekân ve muayyen bir zaman üzere bir faydaya odaklanarak yapılan seyahattir. Bir tür iş seyahati de diyebilirsiniz. Deneme ise şöyle kendini dışarıya atıp ya da dışarıdan eve çekilip hiçbir programa dayanmadan turlama ve yorulduğun zaman gözüne kestirdiğin bir yerde oturmak gibidir. Şiir yerini terk etmeden yapılan bir gezi veya sürekli yer değiştirme ise hikâye zamanı mekânlaştırmak, mekânı insanlaştırmak ve insanı zaman ve mekân üzere insanla kaynaştırmaktır. Bana bir kereliğine sözcük üretme hakkı verilmiş olsaydı sırf kıvrak ve serazatlığından dolayı denmeye "denemeç" derdim ve deneme kelimesi de bundan hiç gocunmazdı. 2021'den 2022'ye doğru kıvrılan dönemeçte bir önceki yılın deneme hasılasını aratmayacak sayıda deneme kitabı yayımlandı. Deneme

türünde yayımlanan kitapların hiçbiri sürpriz değildi. Herkes kendini içinde bulduğu deneme üzere yoluna devam etti. Deneysel manevralara pek müsait olmadığından olsa gerektir pek yeni ve bir o kadar da şaşırtıcı deneme kitaplarına rastlamadık. 2021 yılı içerisinde çıkan 250'yi aşkın deneme kitabını tespit ettik. Kuşkusuz bizim derlediğimiz isimlerin dışında da yazılmış deneme kitapları vardır. Bu kitapların varlığı mevcut durumu değiştirecek nispette olmadığından deneme üzerine ortaya koyacağımız yargıyı da etkilemeyecektir. Düşünce eksenli, topluma yol gösteren cinsten deneme kitaplarının sayısı da geçtiğimiz yılda artış göstermedi. İlk baskısı 1985 yılında çıkan Rasim Özdenören'in "Müslümanca Düşünme Üzerine denemeler" kitabının üzerinden 37 yıl geçti. İlk baskısı Düşünce yayınlarından çıkan bütün zamanların kült kitabı "Üç Mesele"nin üzerinden ise neredeyse yarım asır geçti (1978), 1976 yılında Ötüken yayınlarından çıkan Cemil Meriç'in "Bu Ülke" isimli deneme kitabı ise hâlâ okuyucu zihnindeki diriliğini korumaktadır. 2021 yılı içerisinde yitirdiğimiz büyük şair ve mütefekkir Sezai Karakoç'un edebiyat, düşünce ve eğitim eksenli yazılarının neredeyse tamamı sesi ve sözü deneme ile buluşan metinlerdir. Nurettin Topçu'nun felsefi boyuttaki yazılarını da bu minval üzere değerlendirmek mümkündür. Bugünün denemesi yer yer yukarıda adlarını zikrettiğimiz öncü isimlerin yazdıklarının esintisini ve ruhunu kendinde taşıyan özellikte denemelerdir. Nesilleri arkasından sürükleyen denemelerin yerini uzun bir süredir katı ve kuru ideolojik metinler ya da sosyolojik, akademik tezler almışa benziyor. Benini ve benliğini yitirmeyen her kalem hayatı ve insanı yazma girişiminin ilk denmemesinde başarılı olur. Benini yitiren bir yazar ve buna bağlı olarak başkalaşan bir toplum özgün karakterini de yitirmekle karşı karşıya kalır. Kendinde bir başkasını taşır gibi bir düşünceye taşıyıcılık yapan kalemlerin çokça yer aldığı deneme örneklerine sık rastlamamızın sebebi muhtemelen bu olmalıdır. Kelimelerin, olayların ve de düşüncelerin içinin hızla boşaltılması denemeyi de bir tür olarak melezleştirmeye devam etmektedir.

HALİÇ İLE ÇEPÇEVRE İSTANBUL

Mustafa Kutlu'nun İstanbul gezi yazılarının ikincisi "Haliç ile Çepeçevre İstanbul" adıyla çıktı. Kitap bir tür 1989 tarihli gezmelerin bir dökümü mahiyetinde. Gezme deyip geçmemek lazım. Kutlu'nun da ifade ettiği

gibi gezmenin de bir adabı vardır. Öyle gelişigüzel turlamalarla İstanbul gezilmez. Bir yeri gezmenin orayı fethetmeye benzer bir tarafının olduğu unutulmamalıdır. Zira sadece gezmiş olmaz böylece aynı zamanda gezdiğiniz yeri okumuş olursunuz.

Kutlu, İstanbul'u gezmenin başlangıç noktası olarak Eyüp'ü gösterir. Zira İstanbul'un fethinin manevi komutanları bu kadim şehrin bir tür tapu senetleri gibi Eyüp'te toplanmıştır. Mustafa Kutlu olması gereken tarzda bir geziyi kendisinin de gerçekleştiremediğini kitabın daha ilk sayfasında itiraf ediyor ve "İşte bizim gezimiz de esas itibariyle Eyüp'ten başlamalı idi. Hatta sur dışında yatan evliyanın türbeleri ziyaret edilmeli, şehitler için mezarlardan yana Fatihalar okunmalı idi. Daha sonra güzergâhımız yine büyüklerin yattığı mahallere doğru ilerleyecekti. Kâh bir türbeye, kâh bir çeşmeye uğrayacaktık. Böylece İstanbul, onun gerçek sahiplerinin izinden bize kendini ağır ağır açmış olacaktı. Lakin böyle olmadı. İstanbul'u usul-i kadim üzre gezemedik. Çünkü daha ilk adımda Topkapı yolumuzu kesti. Dolayısıyla ilk kitap "Topkapı'dan Topkapı'ya adıyla yayımlandı. (Dergâh Yay., Eylül 2021)

32 sene sonra tutulan gezi notları birinci kitaba nazaran İstanbul'u daha doğru yerden gezmenin rehberi oluşturmuş. Çünkü yazar bu kez sur dışında yatan evliya türbelerine Fatihalar gönderdikten sonra gezisine doğru bir taraftan yani Eyüp'ten başlamaya muvaffak olmuş. Kitabın birinci bölümü Haliç'i, ikinci kısmı ise "çepeçevre İstanbul'u" anlatmakta. Okuyucu daha ilk başta bir yakın geçmiş zaman vesikası gibi 1989 yılının Eyüp'ünün şaşkınlığını yaşıyor. Yazarının peşine takılmış şaşkın bir okur gibi. Bugünkü Eyüpsultan ile dünkü Eyüp arasındaki eski-yeni farkını yakından görüyor.

Sadece bakımsız türbeler, mezarlar ve serviler değil aynı zamanda semtin Hacı Baba diye anılan tarihi ünlü kebapçılarını, Karadeniz pidecisini de teğet geçmiyor Kutlu. Tarihi kebapçıda kebap tarihe karışmış, Eyüp kaymakçıları sırra kadem basmış gibidir. Ne yazık ki Eyüp'te şöhreti Evliya Çelebi'ye uzanan "Eyüp Oyuncakçıları"n da yerinde yeller esmektedir. 1880'lerde kurulan "Ragıp Ağa'nın Kahvesi" bugünün Piyer Loti'sidir.

Kahveden aşağıya doğru bakıldığında karşı sahilde yer alan Sütlüce Mezbahası pis sarı dişleri ile sırıtmaktadır. Zal Mahmut Paşa Camii'nin avlusunda kirli çamaşır suları, medrese odasında kalan fukaralar sanki günümüze uzak bir asrın manzarasını yansıtıyormuş gibi.

Mustafa Kutlu Eyüp semtinin kılcal damarlarına kadar girmiş. Sadece 1989 yılının Eyüp'ünü dolaşmakla kalmıyor aynı zamanda geriye dönüşler yaparak geçmiş zamanın Eyüp'lü yıllarını da gözler önüne seriyor. Eyüp gezisi Ayvansaray, Esnaf Lonca Sokağı'nda İnebolu Pazarı, Balat, Tahta Minare Camii, Fener semti, Unkapanı Köprüsü ve köprünün altındaki kuş pazarı, Sütlüce, Kağıthane, Daye Hatun Camii, Kasımpaşa, Kulaksız Mezarlığı, Sarayburnu, Eminönü, Gülhane Parkı, Cankurtaran, Samatya, Yedikule, Akbıyık Camii, Küçük Ayasofya, Kadırga, Kumkapı, Yenikapı, Büyük Langa, Davutpaşa-Küçük Langa, Cerrahpaşa, Belgradkapı, Silivrikapı, Merkezefendi, Seyyid Nizam Dergâhı, Mevlanakapı, Edirnekapı, Mihrimah Camii, Kariye, Eğrikapı...gibi semtlere uğrayıp mekanları ziyaret ederken bir yandan da solmuş, dökülmüş bir İstanbul fotoğrafını yerli yerine yerleştirmeye çalışıyor.

1990 yılı 10 Haziran'ında tamamlanan Haliç ile çepçevre İstanbul gezisi şu hüzünlü satırlarla tamamlanıyor: "Tuhaf duygularla yokuş aşağı Ayvansaray'a doğru gidiyorum. Daha önce anlattığım Rum Kilisesi'ni geçiyorum. Bu kederle, yoksullukla, yıkılmışlık ve terk edilmişlikle dolu semtleri arkamda bırakıyorum.

Kitabı okuyup bitirdikten sonra 10 senede ne kadar çok şeyin değiştiğini bugüne bakıp düne geri dönüşler fırlatırken anlıyorsunuz. Bir hikayecinin semtleri ve mekanları okuma biçimi de hikâye gibi oluyor. İstanbul'a kendi hikayesini hatırlatmak için sanırım önce bu şehrin hafızasını Haliç'le tazelemek gerekiyor.

(*Haliç ile Çepeçevre İstanbul*-Mustafa Kutlu, Dergâh Yayınları)

USANMA HAKKI

Orhan Gazi Gökçe kalemi ve kelamı aynı istikamet üzere olan kalemlerden. Az yazdığına bakmayın, bu biraz geri durma biraz da okumanın ritmini bozmak istemediğinden olan bir tedbirlilik halidir. Birçok dergi ve gazetede yazılar yazdı, televizyonlarda program yaptı. Eğitimci tarafının yanı sıra aynı zamanda bir kültür sanat insanı. Daha çok denemeler yazıyor. İnceleme ve tez yazılarını ayrıca değerlendirmek lazımdır. Akademizm'e kapılmayan bir akademisyen olacağına dair işaretler taşımaktadır. Orhan Gazi Gökçe sesini bulunduğu ortamın dışına taşırmayacak kıvamda yazıp konuşan bir yazar. Yazdıklarının kendi içinde ahenkli bir bütünlük taşıdığı

konusunda çevresi onu uyarmasaydı onu bir kitapla ve bir kitapta okumak için daha çok beklememiz gerekecekti. Zihnini toparlar gibi yazılarını Usanma Hakkı adlı bir kitapta topladı. Genç bir yazarın Usanma Hakkı var mıdır okuyucu buna kitap okuduktan sonra karar verecektir. Yazı başlıkları bir karakter olarak yazarını da okumamıza yardımcı olur. Buyurun öyleyse: "Kanan kim? Kandıran kim?", "Yüksek Gerilim", "Son Düdük" "Hayretten Letafete", "Bazı Gri Alanlar" ... İlk kitaplar ikinci kitabın yolunu yaparlar, harcını dökerler, niyetini ortaya koyarlar. Usanma Hakkı'nı da bu minval üzere okumak gerek. Ben öyle okudum. Yeni Devir Yayınları kitaplığına böyle bir kitabı da kattığı için çok hayırlı bir iş yapmıştır kanımca. Neyse ben susayım, sen oku ey sevgili okur, kararı sen ver! Unutma namazlardan önce ve sonra üç sayfa. Bu tür kitaplar okudukça bitmez, çoğalır. Haydi hayırlısı.

(*Usanma Hakkı*-Orhan Gazi Gökçe-Yeni Devir Yayınları)

ARINMA ZAMANLARI İÇİN BİR KİTAP

Öyküleri ile tanıdığımız Selvigül Kandoğmuş Şahin bu kez yeni bir deneme kitabı ile okuyucularının karşısına çıktı. Arınma Zamanlarına ismini taşıyan kitap yaklaşmakta olan Ramazan ayını ayakta karşılama niyeti taşıyor gibi. Kalp İstişaresi diye bir şey var. Kaybetmenin değerine de bu kitaptan ulaşıyoruz: Bulmak İçin Kaybetmek Gerekir. Dört bölümden oluşan denemelerin bir kısmı edebiyat ortamları ve sanata dair belirlemeleri içeriyor. Mesela Sanatçı Kibri bu kategoriye dâhil. Dünyanın mazlum coğrafyalarına doğru uzanan yazar Kudüs'ten İdlib'e insan acılarını kalemiyle dindirmeyi deniyor. Son bölüm, coğrafyamızın hüzünlü fotoğraflarına fotoğraf altı yazar gibi mahzun.

Selvigül Şahin'in denemeleri öykünün çemberinden geçtiği kolaylıkla hissedilebilen türden öyküler. Dili yalın, duru ve samimi. Karantina günlerinin tedirgin saatlerini de içerisinde taşıyan bu denemeler ümitsizliğin değil umudun ışığı olmak gibi bir vazife üstlenmişe benziyor. Ne de olsa orada, kalabalığın bittiği noktada "arıtan nehirler gibi gelen" bir muştu var: Mübarek Ramazan ayı. Kışın ardından ilkbaharın gelişi gibi gelen. Ramazan gelmeden alınmalı bu kitap, Ramazan gelince iftardan sahura okunmalı.

(*Arınma Zamanlarına*- Selvigül Kandoğmuş Şahin-Okur Kitaplığı)

KABUKTAN ÖZE BİR YOLCULUK

İnsanoğlu bir muammaya gebe. Bir köşede okunmaya muhtaç tozlu bir kitap misali bekliyor. Cümle kurmaya değen bir Dünya'nın, onun hem mihmanı hem mihmandarı olan insana dair söylenen her kelimenin, modası geçmeyen kapaklar arasında nefes bulacağımızın ispatı olan kitapların hakkını vermeli. Vermeli ki düşen söz ayağa kalksın. ''Tasavvuf Tedbirleri'' yarım kalan cümlelere, dallanıp budaklanan hayatlarımızın zayıflayan köklerine, el yordamı hallerle karanlık Dünya'ya tutunma acziyetine, insanın kendini anlatmaya dair çabasına, ölümü hayat içinde ayet ayet okumaya velhasıl insanın hayat yolculuğuna dair sadra şifa niyetine yazılmış bir kitap. Şikâyet değil hikayet kabilinden cümleler, kabuktan öze geçişin sancılarını hafifletecek cinsten. Şu modern zamanlar diye başladığımız, suçu hep başkasına attığımız, çoğu kez kalbi teğet geçtiğimiz Dünya'da canımızı yakan ne varsa, acı söyleyen dostun dilinden damlayan bal misali yazılmış yazılar vakitleşmeyi çoktan hak ediyor. ''Dokunmaya'' hasret kaldığımız şu vakitlerde özlemek ve unutulmak dokunuyor insana. Hep bir ağızdan konuşan Dünya içinde kendi sesimizi arıyor, sadece şiire ve şarkıya yakışan unutmayı bir tek insana yakıştıramıyoruz. Bir yanda dünya evine girmeyi bekleyen okumak ve yazmak, öbür yanda davete icabet etmesi beklenen insan. Zira yazmak kâğıda mürekkep damlatmaktan daha fazlası, eşik atlamak gibi desek hiç de abartmış olmayız. Sayfalar ilerledikçe vicdanımızın sesini işitecek, insafa geleceğiz. 3K (kâğıt, kalem, kitap) kapsama alanına giremeden birbirimizi anlayamayacağımız şu zamanlarda Hüseyin AKIN, ''Kış uykusu değil bahar temizliği.'' diyor bizlere. İnsana hayatla ve insanla olan bağını sorgulatan, çıkmaz sokağı değil aksine, uzunca bir süre içine hayatı sığdırdığımız evimizi işaret ederek '' Nerede kalmıştık?'' sorusunu sorduran bir kitap Tasavvuf Tedbirleri. Mahalleye ve yitip giden komşuluğa dair cümlelerde, sınanan dostluklarda, sayfalara serpiştirilen türkü ve şiirlerde kendinizden bir parça bulacağınız muhakkak. Şehrin bizden aldıklarının ardından hüzünle bakarken bir taraftan müstehzi bir tebessüme misafir olacak yüzünüz. El vermeyi bekleyen bir şairin ''aşk şiirleri ile ölüm şiirleri yer değiştirse de'' şiir yine bir adayış ve vazgeçiş olarak yerini alacak hayatımızda. Cesaret biraz da ''Oraya gitmeyin!'' cümlesine inat ''Sizin neyiniz var?'' cümlesini kurabilmek. Biz o cesareti bu satırlarda okuyor, bir yazarın sözüyle eyleminin nasıl örtüştüğüne şahitlik ediyoruz. Belki

de canımızı acıtacak ve uzunca bir süre hatırlamak istemeyeceğimiz '' Online Bayramlar'' okurken de buruk bir tat bırakacak ağzımızda. Yine de ''Yazmanın Tadı''na daha okurken ereceğimiz bu satırlar usta bir yazarın kaleminden süzüldüğünü daha ilk sayfalardan ispat edecek. Eşya ve para ile mesafemiz belki de en zayıf yanımız. Hele ki kalabalıkların ortasında ve kesret içinde yaşadığımız nice yokluklar sarsa da dört bir yanımızı karamsarlık düşmeyecek payımıza. Bu bile altı çizilesi satırlar vaat etmeye yetiyor. Müşfik bir yazarın dilinden sadır olan kelimelerin anlama daha bir anlam katması bir kediyle olan dostluğunu öğrenince hiç de şaşırtmıyor bizleri. Bir deneme kitabı olsa da her sayfasında şiir kokusu alacağınız, şair duyarlılığını hissedeceğiniz bu kitaba ''Nasılsınız?'' sorusuyla başlayacak ve belki hiç de iyi olmadığınızı itiraf edeceksiniz. Belki de hayatınızın pencerelerini keşfedeceksiniz. Bu bir farkındalığın ilk sesleri olacak. Sona doğru kabuktan öze bir yolculuğa çıktığınızı hissederken kelimelerin kalp atışlarını dinleyecek, hangi vakit olursa olsun size nihayet kucak açan ''yıllarca eteğine tutunduğunuz'' Ayasofya'ya nimetin şükrünü eda etmek istercesine yine ve yeniden koşacaksınız.

(*Tasavvuf Tedbirleri*-Hüseyin Akın-Yeni Devir Yayınları) (Yazan: AYŞE AYDIN)

KENDİLİK CESARETİ

Zeynep Merdan'ın yedi bölümden oluşan denemeleri 2021 yılında "Kendilik Cesareti" adıyla yayımlandı. "Felsefi incelik" diye bir tanımlama ne denli isabetlidir bilmiyorum, ama bu denemelerde felsefe okuyucuyu kendi cangılı içerisinde sürükleyip kaybetmiyor. Felsefi nitelikli denemelerin incelikli tarafı biraz da burası. Kafamda şekillenen bu tanımlamayı daha ilk denemede bir başlık olarak görmek hiç sürpriz olmadı: İncelik Bilgisi. Oldu olacak bu bilginin açılımını da yine yazarının dilinden aktaralım: "incelik bilgisi; çiçeğin özündeki polenin, gösterilenin ardındaki görülenin, görülenin ardındaki olanın, olanın ardındaki olduranı görmenin bilgisidir." Bu denemeleri güzel ve de incelikli kılan şey biraz da edebiyatla bir yol ağzında buluşturulabilme cesareti olsa gerektir. Zira yazarın kendi ifadesiyle incelik bilgisi Özdemir Asaf gibi şairlerin mısralarında parıldamaya devam ediyor: "Tüm renkler hızla kirleniyordu/ Birinciliği beyaza verdiler." Kirlenmenin temiz olana mahsus bir duygu durumu olduğunu ne güzel ifade ediyor bu dizeler. İncelik ile iyilik

arasında uyumlu yürüyüş kitap boyunca sürüyor. Bir durak sonra onlara "güzellik" de iştirak ediyor. Bu istasyonda Plotinus'un orijinal derinlikli güzellik tanımıyla tanışıyoruz: "İlahi aklın eşya âlemindeki ışıltısı." Okuyucunun zihninin sürekli uyanık tutulmaya çalışıldığı kitapta sorular felsefi tecessüse malzeme olsun için değil, sade, yalın ve de yaşanabilir olan hayatımıza katkı olsun için soruluyor. İşte o sorulardan biri: "Aşk Şirk Mi?" Aşkı peşine takıp yürüyen sorular sürüp gidiyor denemeler boyunca: Aşk İhtiras mı? Aşk İhtiyaç mı?, Aşk Yanılgı mı?, Aşk, Acı mı?, Aşk, Arayış mı?, Aşk Bir Kibir Yarası mı?, Aşk, Bir Ölmek Biçimi mi?, Aşk İlahi mi?... Bir okur olarak belli bir takip mesafesinden yazarın yürüyüşüne eşlik ederken gördüğüm şudur ki yazar felsefe ile edebiyatı bir hikmete tahvil etmeyi ustalıkla başarmış. Kalbe dair yazılanlar da kalbi kanatlandıracak cinsten. Mesela şu satırlar: "Güzel söz, yalnızca çiçekleri sallandırabilecek kadar ince bir esintiye benzer." Kitabın diğer bölüm başlıkları hem kitap hem de yazara dair derli toplu bilgi vermeye yetecektir: Seyr, Keşf, Öz, Haz, Az, Vaz. Zeynep Merdan'ın "Kendilik Cesareti"ni okurken kendimi yer yer Nurdan Gürbilek denemelerinin atmosferinde buldum. Üstelik Zeynep Merdan'ın dili ne sosyoloji ne de felsefeye teslim olmuş bir dil değil.

(*Kendilik Cesareti*-Zeynep Merdan, Muhit-Deneme, Ekim 2021)

MİLLETİN ŞAİRİ MEHMET AKİF

Prof. Dr. Cemal Kurnaz'ın Mehmet Akif Ersoy'un farklı yönlerini ve de meziyetlerini kaleme aldığı denemelerden oluşan kitabı 2021 yılının deneme kitapları arasında yerini aldı. "Akif dendi mi ben bir hoş olurum." İfadesiyle önsöze giriş yapan Cemal Kurnaz kitapta Akif'in İslamcı kişiliği, Çanakkale Savaşı yıllarının manevi cephesinde cansiperane mücadelesi, kalemiyle ve yüreğiyle milletinin yanında olması, İstiklal Savaşı yılları ve İstiklalin ölümsüz marşını yazması, milli karakteri gibi konularda şairi anlatıyor. İstiklal Marşı: Bir Kehanet-i Şairane başlıklı denemede eskileri yeni kuşaklara hatırlatıp durmanın sahici sebeplerine değiniyor. Kendi hayat hikayesinden yola çıkarak milli şuur noktasında nasıl bir bütüne ulaşılabileceğinin yollarını da göstermeyi ihmal etmiyor. 1974 yılında öğrenci olarak geldiği Ankara'da Akif'in gölgesinin vurduğu kişi ve mekanlarla geçirdiği vakitleri de bu sayede öğreniyoruz. Bu denemelerin bir özelliği de anlatı, hatıra, anı ve malumat karışımı bir konuşmaya yaslanmış olmasıdır. Safahat'ta manzum biçimde anlatılan meseleleri

Cemal Kurnaz'ın kaleminde dünden bugüne akıp gelen sorunlar olarak görüyoruz. O bu sorunlara Akif perspektifinden nasıl çözüm arandığını ve bulunduğunu çoğunlukla Safahat merkezli örneklerle ortaya koyuyor. Akif, halkın arasına karışan adamdır, halkın dilini konuşur, mizahtan yararlanır ve toplumcudur. Bir millet mistiğinin bedenen aramızdan ayrılması onun yokluğa karışmasıyla neticelenemezdi elbette. Cemal Kurnaz Akif'in Akif'le bitmediğini ve Akif'in ölümüyle beraber devam ettiğini, kişilik ve duruşunun onu model alan isimler ve nesiller arasında yaşayıp sürdüğünü bu eserde akıcı ve samimi bir dille anlatmayı başarıyor.

(*Milletin Şairi Mehmet Akif*- Cemal Kurnaz, Muhit Kitap- Mart 2021)

MALAZGİRT'TEN MAVİ VATANA

Mehmet Nuri Yardım'ın 2021 yılı Kasım ayında okuyucusuyla buluşan deneme kitabı: Malazgirt'ten Mavi Vatana. Kitaptaki yazılar yazarın gazetede yazdıklarından derleme mahiyetinde olsa da belli bir konsept gözetilerek müşterek bir söz korosuna dönüştürülmüş. Malazgirt'in edebiyatımıza yansımalarını araştıran yazar Yahya Kemal ve Ahmet Hamdi Tanpınar'dan Yavuz Bahadıroğlu'na kadar birçok yazarın bu konudaki eserlerine kitabında yer vermiş. Arif Nihat Asya'nın "Alparslan" şiiri unutmamış, Niyazi Yıldırım Genç Osmanoğlu'nun büyük zaferin 900. Yıldönümünde yazdığı "Malazgirt Destanı" ile hafızalarımızı yeniden tazelemiş. Halide Nusret Zorlutuna, Zeki Akdağ, Memduh Cumhur, Bekir Sıtkı Erdoğan, Yahya Akengin gibi daha birçok yazarın Malazgirt Zaferi'ne dair yazdıkları bazıları satır aralarında da olsa yer alıyor. Kitabın bütününde bir fetih ruhunu canlı tutma azminin olduğunu söylemek yanlış olmaz. Örneğin, "Fetih Yurdu Yüreğimizde Yaşıyor", "Kerkük'le Olan Gönül Bağımız", "Kızılelma", "Kutlu Zafer" bu yazılardan sadece birkaç tanesi. Mehmet Nuri Yardım sadece dünün aydınlık yüzünü yansıtmakla kalmıyor kitabında bugünün sevincini de zihinlere ekmeye çalışıyor. Bu meyanda "Türkiye'nin Hasreti: Taksim Camii", "Zeytin Dalı", "Kudüs Bizim Canımız", "Döneceğiz", "Batı Emperyalizmi İrtifa Kaybediyor", "Afrin Türküsü" ve "Bahar Kalkanı" gibi denemeleriyle de dünün ruhunu bugünün bilinciyle kaynaştırmayı deniyor. Bir kez daha anlıyoruz ki Türkiye Türkiye'den ibaret değil!

(*Malazgirt'ten Mavi Vatan'a*- Mehmet Nuri Yardım-Post Yayınları)

N'APSAK BU GENÇLERİ

"Bu çalışmayı, gençlere yönelik yargılarımıza kelimelerimiz ve cümlelerimiz üzerinden ayna tutmak için yaptım. Hepimizin, özellikle yetişkinlerin ve yaşlıların gençlik tasavvurlarını sahihleştirmek için aynaya bakmak zorunluluğu vardır. Çünkü teknolojik dönüşümün de etkisiyle dede ve nine ile torun arasındaki kuşak farkı anne ve baba ile çocuk arasına hatta kardeşler arasına kadar indi. Böyle bir dönemde çocukları ve gençleri anlamak daha önemli hale geldi. Anlamadan anlatmak, anlamadan iletişim kurmak imkânsız" (S.16)

Erol Erdoğan 2021 yılı içerisinde yayınlanan "N'apsak Bu Gençleri?" isimli kitabının gerekçeli kararını bu satırlarla açıklıyor. Kitap mevcut gençlik kitaplarına alışık okuyucu için şaşırtıcı gelebilir. Büyüklerin gençlerle ilgili yargılarını eleştiriye tabi tutan yazar gençlerle ilgili bakış açısını oldukça esnek tutarak onları anlamaya çalışıyor. Her kuşağın kendinden önceki kuşağı mahkûm ettiği bir dünyada gençlerle ilgili yetişkinlerin söylediklerini teslimiyetçi bir mantıkla kabul etmek yerine eleştiriye tabi tutmak icap ediyor. Üç bölümden oluşan kitapta gençlerle ilgili büyüklerin pozitif dil kullanmasının gereği üzerinde duruluyor. Gençlerin zamane olduğu ve duygu ve düşüncenin bugün ile bağdaşmayanının temsilcisi olduğu şeklindeki yargıların muhasebesini yapıp ezber bozmak isteyenler için okunası, altı çizilesi ve de üzerinde düşünülesi bir kitap.

(*N'apsak Bu Gençleri*- Erol Erdoğan-İz Yayıncılık)

ŞEHRE KALBİNDEN GİREBİLMEK

İnsan değişir. Şehir de öyle. Hele ki Şehr-i İstanbul ise mevzubahis ne vakit ne de söz yeter bunu anlatmaya. Ama yine de hatıraların başköşeye kurulduğu, ayak seslerinin tarihten seslere karıştığı bir eser bizi ''Topkapı'dan Topkapı'ya'' zamanın mekanla kesiştiği bir yolculuğa davet ediyor. Zira ''İstanbul'u tanımadan kendimizi tanıma çabası beyhude'' olacaktır.

İstanbul bir sevda. Bir düş. Rüya gibi bir şehir İstanbul. Taşı, toprağı, denizi, tabiatı, mimarisi ve mazisiyle yedi iklimi kendine meftun eden bir şehir. 35 yıl öncesine ait bir filmi bir bahçe sinemasında hüzünlü ve buğulu gözlerle seyrettiğinizi düşünün. Başrolde hülyalı bakışıyla sizi yine kendine

meftun eden bir güzel: İstanbul. Şimdi ruhuna meftun olduğunuz bu şehri, kalemin ve kelamın hakkını veren bir yazarla adımladığınızı hayal edin. Ben öyle yaptım. Usta bir hikayecinin -zamanın ve mekânın hakkını veren Mustafa Kutlu'nun- ayak seslerini işiterek, ayak izlerinin peşine düşerek adımladım bugün İstanbul'u. Bunda ne kadar muvaffak olurum bilemem ama Topkapı'dan başlayan ve Topkapı'da sonlanan bu yolculuğun ''bir aynada kendimizi seyretmeyi'' vaat ettiğini söylemek isterim. Her yıl yeni cümleler eklediğiniz bir defter ise şayet bu şehir, hatıralarınız arasında kuruttuğunuz çiçek misali yahut siyah beyaz bir fotoğraf gibi tebessüm edecek size. Şehrin damarlarına zerk edilen trafiğin ve kalabalığın yıllar geçse de hiç değişmediğini görecek, umudu sevdasına katık eden insanların şehre tutunmaya çabaladığına şahit olacak, gecelerinin ışıltısıyla kamaşan gözlerinizi bir anda '' hor görme garibi'' dedirtecek hayatlara çevireceksiniz. Şehrin kalbine saplanan her dikeni bir bir çıkarmak isteyen M. Kutlu'nun, turizmden sanayileşmeye, değişen kültürel yargılardan yitip giden değerlere kadar her şeye değindiğini görecek ve içinizin sızladığını fark edeceksiniz. Tanpınar'ın İstanbul'u bir anda yoldaşınız olacak, şiirin ve müziğin içinde kaybolacaksınız. Bir köşede arabesk hayallerin izleri öbür köşede suyu akmayan çeşmenin hüznü, güz yapraklarının savrulduğu mezar taşlarının terk edilmişliği sizi saracak. Ruhuna beton dökülen şehri adımlarken çağının derdini yüreğinde taşıyan bir yazarın '' Ağaçlara, Kahvelere ve Kitaplara Dair'' sözlerinden payımıza ne düşüyor ise alalım. Çeliğin ve betonun soğuk yüzüyle yüzleşmeye alıştığımız, ahşabı toprağı silip attığımız bu hayat, bize öylesine yabancı gelecek ki sayfaları çevirdikçe, şehri adımladıkça siz de derinden hissedeceksiniz. Şimdiyi bilen gözlerle geçmişe bakabilmek nasıl cesaret istiyorsa bu şehri adımlamak da artık cesaret istiyor. Kapitalist hevesler uğruna heba edilen her ecdat yadigarının hüzünlü vedasına şahitlik ediyoruz attığımız her adımda. Ama şehre hakkını veren her ismi zikretmeyi de ihmal etmiyor. Fotoğrafların zamana ve mekâna şahitlik ettiği bu kitap Ramazan sevincini ve heyecanını yüreğinde taşıyan, beyaz başörtüleriyle Sultanahmet'in yemyeşil bahçelerinde birer papatya misali açan kadınların kalbinin sesini de duyacaksınız. İftar vakti yayılan bu sessizlik çok şey anlatacak. Ve tabi Kutlu'nun dostları, dostlukları, yayımlanan ilk hikayesinin tarifsiz heyecanı... Tiryakisi olduğu çayın demini sabırla beklediği, dostluğun en sahicisini yaşadığı kitap kokulu mekanlarda bizi misafir ediyor Kutlu ve

eminim ‘‘her istenilen vakitte değil de demini aldığı vakit’’ bir demli çay da bize söyleyecek.

(*Topkapı’dan Topkapı’ya*-Mustafa Kutlu-Dergâh Yayınları)
(AYŞE AYDIN)

TOPRAKTAN YÜKSELEN

İbrahim Tenekeci 20 Eylül 2017 -29 Eylül 2018 tarihleri arasında Yeni Şafak gazetesinde yayınlanan yazılarını “Topraktan Yükselen” adıyla bir araya getirdi. Daha ilk yazıda köşe yazarlığı süreci boyunca yaptığı yolculuğu metaforik bir dille özetleyen yazar insan, camia ve toplum ilişkilerini de bu çerçevede değerlendiriyor. Sosyal hayatı tabiatla şerh etme biçimi İbrahim Tenekeci’nin denemelerinde sıklıkla alışkın olduğumuz bir durum. Direk siyasetin ıstılahlarını kullanmadan memleket ve dünya meselelerine değinmek sanıldığı gibi kolay bir şey değil elbette. Mesela Kürt meselesini, Güneydoğu sorununu ve Suriye’de kanla yürürlüğe konulan Arap baharını tarih ile tabiatın perspektifiyle yorumlayabilmek aynı zamanda tabiat gibi tarihin de tekerrür etmek gibi bir karakteri olmasının sonucudur. Tenekeci’nin tabiat ve tarih referanslı denemelerinin yanı sıra müze ve eski eserlerle yürüyüp giden denemelerinden de burada söz etmeden olmaz. “Bir Kütüphane Kurmak” ve “Yazmış Bulunduk” bu minvalde yazılardır. Bugüne dünün penceresinden bakmak, gençlik günlerinin arşivini bugüne açmak “Topraktan Yükselen” kitabında yer alan denemelerin müşterek özellikleri arasındadır. Siyasetin beton dili değil edebiyatın toprak dilidir bu kitapta konuşan ve de konuşturulan. Siyaset ve kötülük ilişkisinin ele alındığı yazılar öyle herkesi memnun edecek yazılar değil. “Örgütlü Kötülük”, “Kötülükten Hareket Edenler” bünyeyi kemiren hâkim kötülük unsurlarından haber veren yazılar. Yoğun siyasi gündemden soluklanmak için teneffüse çıkar gibi yazılmış yazılar da yok değil bu kitapta. “Kitaplar, Dergiler ve Son Durum”, “Yer İsimlerinin Peşinden Gitmek.”, “Sahafname”, “Dünya Su Günü”, “Dünya Ormancılık Günü”, “Yoldaki Emanetler”, “Dağa Çıkmadan Önce”, “İki Ayrı Sonbahar” … bu yazılardan bazılarıdır.

(*Topraktan Yükselen*-İbrahim Tenekeci-Muhit Kitap -Ekim 2021)

TÜRKÇEYİ TÜRKÇEYLE DÜŞÜNMEK

Türkçe Düşünmek Türkçeyi Düşünmek velut yazarımız D. Mehmet Doğan'ın 2021 yılında çıkan deneme kitaplarından. Mehmet Doğan'ın neredeyse bütün deneme kitaplarında hâkim olan eleştirel özellik bu kitabında da mevcut. Daha sunuş yazısından içeri girmeden dikkatli bir okur bunu fark edecektir. İroni gelip yazarının kaleminin ucuna konmaktadır adeta. En çok da dilciler, dilbilimciler söz konusu olduğunda bu kendini hissettirmektedir. Allah'tan D. Mehmet Doğan'ın üslubu yapıcı ve dili tatlı. Silkelese de düşürmüyor. Şu satırlara dikkat: "Bizde "dilciler" var, "dilbilimciler" var. Bu kadar mı? Aslında bir de "dilbilgisiciler" olması lazım! Dilbilgisi kelimesini türetenler, o işlerle uğraşanlarla ilgili bir kelime neden yapmamışlar acaba? Madem yapmamışlar, bunlara "gramerci" diyebiliriz! Dilci, dilbilimci (lisaniyatçı, lüngüist) ve gramercileri kapsayan bir kelime." Doksan küsur yıl cenazesi kaldırılamayan "Dil bayramı"nı kutlamaktan geri durmayan "dilci"lerin dilini afiyetle sokmaları için eşek arılarını buyur etmektedir.

Kitap üç bölümden oluşmakta. Birinci bölüm, Türkçeyi düşünmek, ikinci bölüm, Türkçe düşünmek, üçüncü bölüm ise Sahih Türkçe yazılarından oluşmaktadır. D.Mehmet Doğan'ın dil hassasiyeti kurduğu cümlelerin ve kullandığı sözcüklerin çok ötesinde. Bir yazar milletinin nasıl sözcüsü olması gerekiyorsa öyle mücadelesini veriyor kurduğu cümlenin. Hakikatin hatırını kırmadan yapıyor bunu. Mukavemetin ve de savunmanın nereden başlaması gerektiğini sözü eğip bükmeden ifade ediyor: "Keşke babalar şapka giyseydi de kelimelerimizin sahibi olsa idik! Asıl kahramanlık şekli değil muhtevayı, özü, esası korumaktır." Bazı kelimelerin ve kavramların yerli yersiz yoğun olarak kullanılmasına karşılık kimsenin kelimelerin kalbinde yatan manaya nüfuz edememesinden de şikayetçidir D. Mehmet Doğan. Bu kelimelerden en yaygın olanı "medeniyet" kelimesidir. Ninnisiz, masalsız, türküsüz, şarkısız büyüyen, kendi kahramanlarından uzakta yetişen çocuklara hangi medeniyeti öğrettiğimizin farkında mıyız? Bu sorunun peşini bırakmıyor D. Mehmet Doğan. Peri masallarından ve masalların padişah, sultan, şehzade etrafında dönen örneklerinden korkan zamanın yöneticilerini teşrih masasına yatırıyor ve sonuç gelip şu cümleye dayanıyor: "Türkiye aidiyet rabıtalarını yitirmiştir. Kimlik bağlantılarını kaybetmiştir... Türkiye'de insan unsuru, hafızası değiştirilerek yabancılaştırıldı." Anlıyoruz ki dil meselesini bir

güvenlik sorunu olarak görmediğimiz sürece bu başına buyrukluk ve başıbozukluk devam edecektir. Zira kitapta sıklıkla tekrar edildiği üzere insanı uzun bir süre içinde yok etmek, onun kültürel manevi varlığını yok etmekle sağlanabilir. Bu anlamda bir soykırım'dan bahsetmek yanlış olmaz. D. Mehmet Doğan tahrifat ve tahribatın nesilden ekine oradan da tüm yaşantımıza nasıl sirayet ettiğini yakın tarihteki somut örneklerle anlatıyor. Nasıl gıda maddelerinin genleri ile oynanmışsa kelimelerimiz de tabiatından koparılıp sentetik bir dilin insafına terk edilmiştir. Evet bugün sadece GDO'lu besinler değil, GDO'lu kelimeler de dağarcığımızı istila etmiştir. Atatürk'ün ilk iki dil kurultayı sonunda işlerin kötü gittiğini görünce söylediği "Dili bir çıkmaza saplamışızdır." İfadesini yanlışı görmek olarak yorumlayan Doğan aynı minval üzere çözümü de gösteriyor: Dili bu çıkmazdan kurtarmak için harekete geçmek!

Türkçeyi düşünmek ancak dili bir mutabakat sahası kabul etmekle mümkündür. Kitabın ikinci bölümünde yazar dile kaynaklık yapacak düşüncenin ancak kelimeler üzerinde ittifak edip uzlaşmakla mümkün olabileceğini ifade eder. Birbiriyle müşterek düşünce ve duyguda buluşamayacak kelimelerin aynı dünyaya da işaret edemeyeceğini örneklerle göstermeye çalışır. Çare kelimesinin yerine ikame edilmek istenen "umar" kelimesinin ne kadar çaresiz olduğunu mukayeseli biçimde ortaya koyuyor. Adalet, zulüm, yargı, Yargıtay, muhakeme ve mahkeme kelimelerinin nasıl bir anlamı tamamlayıp yine anlam boşluğuna sebep olduklarını bu sayede öğrenmiş oluyoruz. Mehmet Doğan günlük dilde birbirinin yerine kullanılan kelimelere de dikkat çekiyor. Yaygın bir kullanıma sahip olan öykü kelimesinin ortaya çıkış hikayesini de öğreniyoruz bu kitapta. 1950 yılına kadar Edebiyatımızda öykü diye bir kelimenin olmadığını bu tarihten sonra öykü ve öykücü kelimelerinin ortaya çıktığını ve bunun Nurullah Ataç marifetiyle dilimize korsanca girdiğini de öğreniyoruz. Öyleyse yazarın ifadesiyle dilin kelimeler üzerindeki hakkını teslim etmemiz gerekir.

Çok kelimeye sürünerek geçtim bu kitapta. Urumeli'den Balkan'a, eye'den ege'ye, korona'dan hijyene, karadan zenge, zeng'den zeciye ve daha bir sürü cümle kırıntısına kadar. En sonunda yolumu en muztarip, en zulme uğratılmış, haksızlığa maruz kalmış kelimelerin başında yer alan aşka düşürdüm. Gezindiğim bütün tarifler içerisinde en çok Nurettin Topçu'nunkini sevdim: "Aşk sonsuzluğun ümididir!" Kelimelere yapılan

fenalıklar bahsinden şunu da öğreniyoruz ki son derce önemlidir: "Türkçe Sözlük'ün başına gelenler hiçbir sözlüğün başına gelmedi. 1945'te 20 bin civarında kelime ile çıktı yola. Yarısı uydurulmuş, diğer yarısı karşılıkları üretilinceye kadar kalmasına müsaade edilmiş kelimelerle. Batı dillerinden gelenler dert değildi, doğuya ise şiddetli bir ambargo konulmuştu." (Türkçe Düşünmek Türkçeyi Düşünmek-Mehmet Doğan-s. 116) Bu arada "bülbül"ün başına gelenleri okuduğunuzda dertsiz bir tek kendiniz olmadığını da anlayacaksınız. Halk şiiri ve de divan şiirinde şakıyan bülbül birilerinin elinde bir zamanlar tüyleri yolunurcasına ne hallere sokulmuş. Öztürkçeci adı verilen taife tüylerini yoldukları bülbüle böberdek mi dememişler böbürdek mi, keleçek mi, ötlüğen mi yoksa sındıraç ya da sunduvaç mı? Allahtan ki milletin bunların hiçbirinden haberi yok. Bülbülü sözlükten kovmak demek Türk şiirini ve de türküleri baştan aşağıya bitirmek demek.

D. Mehmet Doğan'ın "Türkçe Düşünmek Türkçeyi Düşünmek" kitabı her başlığıyla okuyucusuna "neyi kaybettiğini hatırla" ikazında bulunuyor. Kül-azık'tan tarhanaya, mahalleden manava, görselin görünmeyen tarihine kadar kaybettiğimizin yerine sokulmak istenen şeylerin uyarısını yapmayı da ihmal etmiyor.

Son bölümün (Sahih Türkçe Yazıları) sadece başlıkları bile korumakla kaybetmek arasında kalan zihnimize çok şeyler anlatıyor. İşte onlar: "Çok Acımasızsınız! Ben Sizi Acımalı Bilirdim!", "Dilimden Bir Kaza Çıkacak.", "Ödül mü verelim, armağan mı, mükafat mı?", "Dilimizin Genleriyle Oynandı." Tavsiyem ve de önerim(!) odur ki bu kitabı Türkçe bir kafayla okuyun!

(*Türkçe Düşünmek Türkçeyi Düşünmek*-D. Mehmet Doğan- Yazar Yayınları)

ZİHİN ÇİZGİLERİ

Siyasal ve sosyal araştırmacı kişiliği ile tanıdığımız Mustafa Şen'in zihin çizgilerini, düşünsel birikim ve de yaklaşım biçimlerini içeren "Zihin Çizgileri" kitabı 2021 yılının deneme kitapları arasındaki yerini aldı. Bilinç, varlık, şehir, hukuk, ahlâk ve siyaset gibi konular üzerine yazılardan oluşan kitap bütünlüğü içerisinde okuyucuyu düşünmeye ve de düşünceye çağırıyor. Bilinç bahsinde altını çizmeye kıyamadığım satırları ifade

etmeden geçmeyeyim: “İnsan özgürlüğü için yürürlüktekine “iman etmek” kadar tehlikeli bir şey yoktur.” “Bilinç parçalanmasına giden yol, varlığın parçalanmasıyla başlar. Modern insan varlığı parçalayarak kendi bilincini de parçalamıştır.” “Arzın üzerine iki ayağıyla dikilen insan mağrurdur, ama aslında iki ayağından dünyadan aşağıya sallandığının farkında değildir.” Varlık bahsinde varlık, anlam ve medeniyet üç anlam ve üç medeniyet bağlamında işlenmiş. Felsefi, sosyolojik ve teolojik belirlemelerle ilerleyen yazının akıbeti yazarın kaleminden şöyle noktalanıyor: “Sonuç: Böyle yazılarda bir “son uç” olmamalıdır. Şehir bahsinde şehir, medeniyet ve biz arasındaki rabıtayı ele alan Mustafa Şen’in bu çerçevedeki geniş oylumlu İstanbul yazısı mutlaka okunması gerekenlerden. Hukuk bahsinde eşitlik ve adalet arasındaki farkı, ahlâk bahsinde insan, hayvan ve çevre ekseninde ahlâka ontolojik bakışı, siyaset bahsinde irtica ve din-demokrasi ilişkisini “Zihnin Çizgileri”nde doğru bir okumayla yakalayabilirsiniz. Zihin Çizgileri kitabı felsefi, hikemi ve irfani hatlar çizerek okuyucuyu uyanışa hazır kılıyor.

(*Zihin Çizgileri*- Mustafa Şen-Muhit Kitap)

2021 YILINDA ÇIKMIŞ DENEME KİTAPLARI

Hüseyin Akın

A. Bülent Melik / *Hayat Kurtarmak* - Şubat 2021 - Gece Kitaplığı Yay.

A. Zeynep Kutuklu / *Anamnesis* - 2021 - İkinci Adam Yay.

Abdurrahman Uzun / *Sözlerim Eksik Kalır Beni Kalbimden Dinle* - Mart 2021- Destek Yay.

Ahi Naci İşsever / *Anadolu'nun Güzel İnsanları Taraklı Manavları*- 2021- Meserrret Yay.

Ahmet Gürsoy / *Kıssadan Hisse* - 2021- Cenevre Fikir Sanat

Ahmet Melih Karauğuz / *Aslını Yıkma*k - Eylül 2021 - İnsan Yay.

Ahmet Tarık / *Gec*e - Ekim 2021 - Kitapyurdu Doğrudan Yay.

Ahsen İlhan / *Üç Nokta - Manaya Vuslat* - 2021 - Hayy Kitap

Akgün Ako*va/ Günaydın Deme Sanatı*- Haziran 2021-Karga Yay.

Ali Çalıkuşu Op. Dr. / *Doktorlar Gülerken Ağlar* - Ekim 2021- İkinci Adam Yay.

Ali Eser Koyun / *Antidepresan Zamanlar*-Ekim 2021- İkinci Adam Yay.

Ali Nural / *Hayatın İçinden Analizler*- 2021- Matriks Yay.

Ali Osman Tükenmez/ *S*ueda- Eylül 2021- İkinci Adam Yay.

Ali Tokcan / *Hatice Kadın*- Nisan 2021- Gece Kitaplığı Yay.

Amazan Yıldırım/ *Bir Tuhaflık Yok Mu?* - Eylül 2021- İkinci Adam Yay.

Arda Erel/ *Konuşamadığımız Ne Varsa*- Haziran 2021- İnkilap Yay.

Arif Ay/ *Bir Yürüyüş Senfonisi*- Mayıs 2021- Muhit Kitap

Asena İlgün/ *Hak Ettiğini Yaşamaz Herkes*- Haziran 2021- Ahbap Kitap

Asil Eryıldız/ *Yeni Bir Dünya Doğuyor(Elvin)* - Nisan 2021- Gece Kitaplığı Yay.

Asya Doğa Taylan/ *Parşömenlerin Gizemi*-Ekim 2021- İkinci Adam Yay.

Asya Nur Şener/ *Özgürlük Savaşçısı*- Mart 2021- Kitap At Yay.

Atay Barburoğlu/*Hayata Dair Notlar*- 2021 - Kitap Yurdu Doğrudan Yay.

Atilla Birkiye/*Bulutlar Piraye Piraye Diye Geçiyor*- Haziran 2021- Literatür Yay.

Avni Ozan/ *Üç Gömlek*- 2021- Gülbey Yay.

Aykut Nasip Kelebek/*Sisten Sonra İstanbul*- Ağustos 2021- Ketebe Yay.

Ayşe Musal Çıpa/ *İnsan Olmak Varken*- Mart 2021- Atayurt Yay.

Ayşegül Hancı/ *Annemin Alzheimer'la Yolculuğu*- Ağustos 2021- Cinius Yay.

Aytekin Karaçoban/ *Şiir, Kafada Çakan Şimşek*- Mart 2021-Klaros Yay.

Bahar Atmaca/ *Bir Sevgi Seli*- 2021-İkinci Adam Yay.

Bahar Işık/*Bu Benim Hikayem* - Nisan 2021- Dorlion Yay.

Barış Özgür/ *Adam Haklı Beyler*- 2021- Kaplumbaa Yay.

Benian Çulhaoğlu/ *Bir Kalbin Çekmeceleri*- Ekim 2021- Cinius Yay.

Berat Demirci/ *Turna ve Gayda*- 2021- Muhit Kitap

Berfin Aslı Özen/ *İçimizden Biri*-2021- İkinci Adam Yay.

Berker Alanlı/ *İletişim Bir Buz Paspası*- 2021- İkinci Adam Yay.

Bora Ercan / *Bumerang Metinler* - 2021- Paloma Yay.

Canan Sergül/*İnsansız Dünya Gezegeni*-Eylül 2021-İkinci Adam Yay.

Celal İnal / *Güne ve Güneşe Doğru*- Nisan 2021- Gece Kitaplığı Yay.

Celalettin Çelik/ *Şehrin Halleri* - Ekim 2021- Ketebe Yay.

Cem Yıldız / *Karanlıktan Notlar* - Eylül 202

Cemal Kurnaz /*Milletin Şairi* - Muhit Kitap

Cemile Bayraktar / *Hayatı Kurgulamak*- Ocak 2021

Ceyda Caba Şendil/ *Arızalı Kalem*-2021- Cinius Yay.

Ceylan Morigi/ *Papatya Yoksa Ayçiçeği Mi?* - Ocak 2021- Cinius Yay.

Cuma Bozkurt / *Yüreğin Yorgunluk Görmesin* - 2021-Kitap Yurdu Doğrudan Yay.

D. Mehmet Doğan / *Türkçe Düşünmek Türkçeyi Düşünmek* - Muhit Kitap

Damla T./ *Bir Hayat Dediğin*- 2021- Sokak Kitapları Yay.

Davut Sabancı/ *Uyumsuzlar Kampı*- Ekim 2021- İkinci Adam Yay.

Demet Demirkaya/ *Meczup*- 2021 - İkinci Adam Yay.

Deniz Göktepe/ *80 Derece*- Nisan 2021- İmgenin Çocukları

Derya Ballı/ *Kalbimin Son Notası*- Mart 2021- Luna Yay.

Derya Cesur/ *Kar Kavalı*- Şubat 2021- Dorlion Yay.

Derya Kızılgöz/ *Susan Suyun Vadisi*- Mayıs 2021- Rönesans Yay.

Derya Yalımcan/ *Dakika- Adam Algoritması*- 2021- İkinci Adam Yay.

Derya Yurdakul / *Nöbetçi Gözyaşları*- 2021- Mihenk Kitap.

Durdu Güneş/ *Penceremden Kelimeler*- Ocak 2021- Gyay.

Durmuş Aksoy/ *Bilmiyorum*- 2021- Parola Yay.

Dursun Çiçek/ *Fotoğrafın Ötesi* –2021- Muhit Kitap

Ebru Ceylan/ *Tuhaf Duygular Tuhaf Diyaloglar*- Nisan 2021- Doğan Kitap Yay.

Ece Temelkuran/ *Hepberaber- Kalpsiz Bir Dünyaya İnat* - Aralık 2021- Everest Yay.

Ece Temelkuran/ *Bu Da Geçer*- Ocak 2021- Everest Yay.

Ece Üner/ *Haysiyet- Tuhaf Zamanlarda Cesurca Yaşamak*- Mart 2021 – Destek Yay.

Emir Yağız/ *Bak İşine* - Eylül 2021- İkinci Adam Yay.

Emirhan Süzük/ *Azle*m - Haziran 2021- Kitap Yurdu Doğrudan Yay.

Eünaydin/ *Kaderimi Ben Seçtim*- Mart 2021- Cenevre Yay.

Enes Çelik / *Seni Özlemekle Başlar Bütün Yolculuklar*-2021- Hayykitap.

Enes Gider/ *Aşka Övgü*- Nisan 2021- Fihrist Kitap

Engin Top*uz/ Edebiyatın Kırklar Kulübü*- Ağustos 2021- Porsuk Kültür Yay.

Enise Töre Uzunoğlu/*Sonsuz Ol Annem*-2021- Cinius Yay.

Ercan Yılmaz/ *Kitap Evi Otel*- Ocak 2021- Heyamola Yay.

Erdal Enuygun/ *Obüscü*- Ekim 2021- İkinci Adam Yay.

Erdem Yılmaz / *Türkiye Tarihi Hakkında Görüşler*- Mart 2021- Kdy Yay.

Eren Kocatürk / *Kalbimden Bir Parça*- Ocak 2021- Bence Kitap Yay.

Erhan Çamurcu/ *Beni Çağıran Kitaplar*-Mart 2021- Çıra Yay.

Erhan İdiz/ *Sözün Başladığı Yer*-Ekim 2021- Profil Kitap.

Erman Çağlar /*O Sırada*- 2021- Karakarga Yay.

Erol Egeli/ *Büyüsünü Bozma (Evrenin Bütünlüğüne İthaf Olunur*)- Nisan 2021- Hayy Kitap.

Erol Erdoğan/ *N'apsak Bu Gençleri?*- Mart 2021- İz Yay.

Ertuğrul Özüaydın/*Dilden Şiire Şiirden Dile*- Smirna Yay.

Faden Selçuk/ *Yok Bişey*- 2021- Sinada Yayınevi

Faruk Baydar/ *Aniden* - Mart 2021- Motto Yay.

Fatih Altınöz/ *Okumadan Kitap Eleştirileri*- Nisan- Çınar Yay.

Füsun Genç/ *Denedik Olmadı*- 2021- Luna Yay.

Gazi Mert/ *Sevgi Tomurcukları*- Şubat 2021- Sage Yay.

Gülben Soysal/ *Gülerken Birdik Ağlarken Ayrı*- Eylül 2021- Karina Yayınevi.

Gülderen Çetin/ *Güneşi Örttüm Üzerlerine*- Mart 2021- Gece Kitaplığı Yay.

Gülgün Türkoğlu/ *Bu Uçurum Kapanır mı?*- Ocak 2021- Siyah Kitap.

Gülnur Aşçı/ *Bahane Kapısı*- 2021- Şule Yay.

Gülsevin Garip / *Maskesiz Balo*- 2021 - İkinci Adam Yay.

Hakan Özkan/ *Alfa Kadını Olmak*- 2021- Olimpos Yay.

Hakan Özkan/ *İnşirah*- 2021- Olimpos Yay.

Hakkı Özdemir / *Hız Çağında Oyalanmak*- 2021- Çolpan Yay.

Haluk Şahin / *İyi Yaşam Ve Mutluluk Üzerine (Denemeler*) Mart 2021- Kırmızı Kedi Yay.

Hamza Yardımcıoğlu/ *Son Günah* – Temmuz 2021- Destek Yay.

Hasan Babayiğit/ *Hiçbir Şey Hakkında*-Ekim 2021-İkinci Adam Yay.

Hasan İldiz / *Aforizmalar 1*- 2021- Klaros Yay.

Hasan Öztürk/ *Üç Duraklı Yolculuk*- 2021- Önce Kitap Yay.

Haşim Akten/ *İhtiyar (Hesaplaşma)*- 2021- Parya Kitap.

Hayati İnanç/ *Sevgi Yukarıdan Gelir*- Nisan 2021- Profil Kitap

Haydar Ergülen/ *Şairin Bavulu- Portreler*-Mart 2021- Edebi Şeyler Yay.

Haydar Ergülen/ *Önemsiz Günler ve Haftalar*- Nisan 2021- Karakarga Yay.

Hilmi Uçan/ *Mutlu Faniler (İnceleme)* - Şubat 2021- İz Yay.

Hilmi Yavuz/ *Defterler*- Ocak 2021- Everest Yay.

Humay Yılmaz/*Renklerden Birini Seç*- 2021- Cinius Yay.

Hüdayi *Can/ Diri Taklidi*- Eylül 2021 - Kdy.

Hüseyin Akın / *Tasavvuf Tedbirleri*- Mayıs 2021- Yenidevir Yay.

Hüseyin Hakan/ *Bize Bir Mağara Çizin*-Mayıs 2021 – İzdiham Yay.

Hüseyin İnce / *Abdülcabbar*- 2021-İkinci Adam Yay.

Hüseyin Kaya/ *Çırpınıp İçinde Döndüğüm Deniz*- 2021- Eşik Yay.

Hüseyin Öztürk/ *Bil- Mi-Yorum*- Ocak 2021- Kitapyurdu Doğr. Yay.

İbrahim Tenekeci/ *Topraktan Yükselen*- 2021- Muhit Kitap.

İlyaz Bingül/ *Yazınsal Nesneler* - Ocak 2021- Luna Yay.

İsmail Zorba/ *Kırksekiz'in Yediverenleri*-Şubat 2021- Çınaraltı Yay.

İsmet Özel/ *Pergelin Yazmaz Sivri Ucu*-Ağustos 2021- Tiyo Yay.

Kamil Uğur Kayışkır/ *Balbal " Verilen Sözler*"- Ağustos 2021- İkinci Adam Yay.

Kolektif/ *Rabbim Yol Sanadır*- 2021- Hayy Kitap.

Kolektif/ *Kırk Şehir*- 2021- Muhit Kitap.

Kolektif/ *Karşı Salgın- Günümüzün Değerler Tartışması (İnceleme)* - Şubat 2021- Ayrıntı Yay.

Kolektif/ *Yalnızlığın Kitabı*-Şubat 2021- Karakarga Yay.

Lütfi Can Üstel/ *Son Uğultu*- 2021- İkinci Adam Yay.

M. Ali Alkaya/ *Dipsiz Kuyu- Hayatın İçine Düşünce*- Nisan 2021- Gece Kitaplığı Yay.

M. Egemen Bostancı/*Kötülüğün Kavranışı*- 2021- İmgenin Çocukları

M. Emin Yıldırım/ *Herkes İçin Siyer*- Şubat 2021- Profil Kitap

M. Necati Kayhan / *Hayata Bırakılan İzler*- 2021- Dorlion Yay.

Mehmet Aldanmaz/*Hayata Dokunma*k-2021- Akademisyen Kitabevi.

Mehmet Dinç/ *Bize Yakışan*-2021- Aşina Yay.

Mehmet Gündoğ*an/ Bir Mekçinin Günlüğü* - Nisan 2021- Cinius Yay.

Mehmet Koç / *Deliyim Ben Sana Deli* - 2021- İkinci Adam Yay.

Mehmet Nuri Yardım/ *Malazgirt'ten Mavi Vatana*- Post Yayınları

Mehmet Oğuz Yenidünya/ *Beyaz Giymek*- Mart 2021- Şule Yay.

Mehmet Oldubaş/*Büyüleyici Bir İnsan Olmanın Etkili Reçetesi*- 2021- İkinci Adam Yay.

Mehmet Zaman Saçlıoğlu/ *Saatin Arka Yüzü*- Ekim 2021- Bilgi Yay.

Melike Aydın/ *Kum Tanesi*- Haziran 2021- Cinius Yay.

Melike Say*in / 44* Gün –2021- İkinci Adam Yay.

Merve Kahraman Öztürk/*Sen Bir Taze Haber Gibi*-2021-Cezve Kitap.

Merve Sühan/ *Yalnızlığın Refakatçisi*- Haziran 2021- Cağaloğlu Yay.

Meryem Serel/ *Kim Bu Köyün Sekiz Gomünüstü?- Yasaklı Ağıtlar/* Haziran 2021- Beyaz Fil Yay.

Mete Okyay/ *Donuk*- 2021- İkinci Adam Yay.

Metin Soylu/ *Tesellemeler*- Nisan 2021- İştirak Yay.

Miraç Çağrı Aktaş/ *Hayat Kaybettiğin Yerden Başlar*- Mayıs 2021- İndigo Kitap.

Muhammed Ali Dağ/*Sen De Özlüyor musun?*-Mart 2021-Parana Yay.

Muhammed Yusuf Ertaş/ *Sana Bakmak*-Mart 2021- Sinada Yay.

Muhammet Esiroğlu/ *Düşüncenin İmkanı*- Haziran 2021- Mgv Yay.

Muhittin Türk / *Güzel Olan Sendin*- 2021- Kut Yay.

Muhlise Altundal/ *Korkak Ruh* -Şubat 2021- Şule Yay.

Murat Erol/ *Kaybetmenin Halet-i Ruhiyesi*- 2021- Muhit Kitap.

Musab Aydın/ *Yeniden Yola Düşmek*-2021- Dava Adamı Yay.

Mustafa Ergin Kılıç/ *Şiirimizin Gelemeyeceği*-Mart 2021- Klaros Yay.

Mustafa Ergün Şencan/ *İnsanisyan*- Haziran 2021- Çimke Yay.

Mustafa Kutlu/ *Selam Olsun*- Haziran 2021- Dergah Yay.

Mustafa Kutlu/ *Akıntıya Karşı*- Mart 2021- Dergah Yay.

Mustafa Şen/ *Zihin Çizgileri*- 2021- Muhit Kitap.

Müjde Büşra Kocaman/ *Yakamoz Misali* - Eylül 2021- İkinci Adam Yay.

Müslüh Alav-Öznur Alav/ *Hepimiz Yazılışları Aynı Anlamları Farklı İnsanlarız*- Ocak 2021- Kırmızı Balon Yay.

Nebi Yıldız/ *Zor Zamanlar Güzel Kapılar Açar*- 2021- Olimpos Yay.

Necat Çavuş/ *Günlük Ateşler*- Mart 2021- Mevsimler Kitap Yay.

Necati Sümer/ *Yorgun Özneler*- Temmuz 2021- Bilgesina Yay.

Necdet Subaşı/ *Mişa Kitabı*- 2021- Dergah Yay.

Nermin Bezmen/ *Ay Taşı Tanrıçaları*- Haziran 2021- Doğan Kitap.

Neşe Erdem/ *Sevgili Öğretmenim*- 2021- Az Kitap Yay.

Nil İzgi Gülbek/ *Kod 41*- Ekim 2021- İkinci Adam Yay.

Nilay Şirin/ *Hanımefendi Bakar mısınız?* –Mart 2021- X 10 Kitap.

Nilgün Baykızı/ *Esersiz*- Kasım 2021- İkinci Adam Yay.

Oğuz İnan/ *Defteri Kiloyla Alan Çocuklar*- 2021- Cinius Yay.

Oğuz İnel/ *Ekşi Denemeler*-2021- Öteki Yay.

Oğuz Şenses/ *Masa Kitabı*-2021- Heyamola Yay.

Oğuzhan Uğur/ *Zeki Ama Çalışmıyor*- Mayıs 2021- Hayy Kitap.

Oktay Dikmen / *Zamanı Yaşamak -İkilemler Yumağı İnsan*- Nisan 2021- Meşe Kitaplığı Yay.

Onur Çalı/ *Sonra Hayat*-2021- Alakarga Yay.

Orhan Gazi Gökçe / *Usanma Hakkı* / Yeni Devir Yay.

Orhan Tüleylioğlu/ *Gerçeği Söylemek*-Ocak 2021- Karakarga Yay.

Osman Çakmakçı/ *Yaşamanın İmkânsızlığı Üzerine Bir Diyalog*- Kasım 2021- Türkiye İş Bankası Kültür Yay.

Osman Toprak/ *Dervişin Fikri*- 2021- Muhit Kitap.

Ömer Faruk Lekesiz / *İlk Kim Değişti*- 2021- Çizgi Kitabevi.

Önder Deniz Çavuşlar/ *Derinlik Sarhoşluğu*- 2021- İskenderiye Yay.

Özge Gargun/ *Sana Rağmen*- Temmuz 2021- Cinius Yay.

Özgün Deniz Karaman/ *Z Kuşağı*- 2021- Ares.

Özkan Öngel/ *Bir De Şu Acıdan Bak*- 2021- Kaleli Medya Yay.

Özkan Öze/ *Hüzünlü Tebessümler 2*- Ocak 2021- Uğurböceği Yay.

Öznur Tosun Türk/ *Eskici-Kaybolan Kentin Eskicisi*- Nisan 2021- Kadınca Yay.

Pinar Demir */Birtakım Meseleler*-Nisan 2021- Cenevre Fikir Sanat Yay.

Rabia Çelik/ *Kadergah*-2021- Hypatia Yay.

Ramazan Bayındır/ *İsimsiz Mezar*- 2021- Cinius Yay.

Raşel Rakella Asal */Çılgın Bir Devinimdir Yaşamak (Edebiyat ve Sanat Üzerine Yazılar)* - Temmuz 2021- Doğan Kitap.

Reşit Güngör Kalkan/ *Güzün Son Konuğu*- Mart 2021- Okur Kitaplığı Yay.

Sadettin Acar/ *İnsan Makamı*-Nisan 2021- Profil Kitap.

Sadık Yalsızuçanlar/ *Her Yer Kerbela*- Ağustos 2021.

Safi/*Umudum Gökyüzü Kadar*- Ağustos 2021- Hayykitap.

Sait Özdemir/ *İç Huzur ve Mutluluk*- 2021- Morena Yay.

Sait Özdemir/ *Hayata Bir Anlam Katmak*- Mart 2021- Morena Yay.

Sait Özdemir/ *Duymayan Göremez*- Mart 2021- Morena Yay.

Salih Bolat/ *Gittikçe Yakın*- Mart 2021- Varlık Yay.

Salih Keskimdi - Şubat 2021- Kdy Yay.

Seçkin Zengin/ *İlk Göz Ağrım*- Mart 2021- Klaros Yay.

Seçkin Zengin/ *Şeytan Diyor ki*- Şubat 2021- Klaros Yay.

Sedat Yalçın/ *Hayat Okulunda Duymak İstemediklerimiz*- 2021-Platanus Publishing.

Selahattin Adıgüzeller/ *Ne Yazayım Abime?* –Ocak 2021- Sentez Yay.

Selahattin Özpalabıyıklar/*İtalik Benim: Yazı- Yanıt- Söyleşi- Anı- Den*eme - Nisan 2021- Everest Yay.

Selma Acarbay/ *Terazideki Ben*- 2021- İkinci Adam Yay.

Selvigül Kandoğmuş Şahin/ *Arınma Zamanlarına* –Ocak 2021- Okur Kitaplığı.

Semanur Perim/ *Gülüşünü Sevdiğim Diğer Yarıma*- Ağustos 2021- İkinci Adam Yay.

Serdal Özdemir/ *Felsefiratsyon*- Haziran 2021- Luna Yay.

Serdar Epözdem*i*r/ *Düşerken*- Eylül 2021- Fa Yay.

Serhan Ka*nsu/ Kadınlar Erkekler ve Bazı İhtimaller*- 2021- Nemesis Kitap.

Sevil Avşar/ *Trajik Ekran Çağı*- Mart 2021- Artshop Yay.

Sevtap Çapan/ *Kadınım Ulan*- Haziran 2021- Dramatik Yay.

Sıla Gençoğlu-Ali Murat İrat/ *Bin Yılın Aşk Mektupları*- Haziran 2021- Doğan Kitap.

Süheyla Karaca Hanönü/ *Karaca Gözü*- 2021- Okur Kitaplığı

Süleyman Hilmi Yıldırım / *Onlar*- 2021- İkinci Adam Yay.

Süleyman Yilmaz/ *Meçhul Kız*- 2021- İkinci Adam Yay.

Süreyya Su/ *Her Görüşte Aşk*-Mart 2021- Oğlak Yay.

Şafak Kılıç Mete/ *Cedir*- Ekim 2021- İkinci Adam Yay.

Şebnem Koç Şenyurt/ *Bulutsuz Gecelerin Çiğ Tanesi*-2021- İkinci Adam Yay.

Şeniz Pamuk / *Korku Çağında Çocuk Yetiştirmek*- Ağustos 2021- Varlık Yay.

Şeref Bilsel/ *Şiire Giriş Dersleri*- Mart 2021- Yitik Ülke Yay.

Şevval Özdemir/ *Kimseli*- 021- İzan Yay.

Şeyma Karakoç/*Vaveyla* - 2021- Us Yay.

Şule Gizem Büyükboz/ *Portakal Ağacı*- 2021- İkinci Adam Yay.

Şükran Bilir/ *Hayat Dükkanı*- Ocak 2021- Cinius Yay.

Taceddin Serhad/ *Oğulların Babaları Ölmeli*- Nisan 2021- Motto Yay.

Tamer Bükülen / *Hissediş- Hal Durakları*- 2021- Ihlamur Kitap.

Tarık Özyıldırım/ *Edipler ve Ölüm*-2021- Kafe Kültür Yayıncılık.

Tercüman Özbek/ *Bi'milyoncu Çocuk*- Ağustos 2021- Gece Kitaplığı.

Tercüman Özbek/ *Süpürdüklerim Çöptü* - Temmuz 2021- Ateş Yay.

Tercüman Özbek/ *Şiirin Bencilliği*- Temmuz 2021- Ateş Yay.

Tercüman Özbek/ *Eskimez Güzel*- Temmuz 2021- Ateş Yay.

Tuğba B. Çinar/ *Güzel Düştüm İyi Acıdı*- 2021- Doğan Novus

Tuğra Çakın/ *Vazgeçmekten Vazgeçmek*- Nisan 2021- Cinius Yay.

Tuğrul Keskin/ *Karanlığa Kalma*- Mart 2021- Everest Yay.

Tuna Aydın/ *Papatya Dile Geldi Sen Ol Diye*- Mart 2021- Eyobi Yay.

Turan Karataş/ *Bir Okurun Notları*- Şubat 2021- Muhit Kitap.

Ubeydullah Günel/ *Kitaplar Prangalar Özgürlükler*-2021- Kanon Kitap

Uğur Gökbulut- Talha Bora Öge/*Var Bir Hayalimiz*- Haziran 2021- İndigo Yay.

Umut Güner/ *Umut Hep Var*- 2021- Hayy Kitap

Utku Ekleme/ *Paralı Adalet*- Temmuz 2021- Klaros Yay.

Vedat Özcan / *Kokular Kitabı (Set)* -Mayıs 2021- Everest Yay.

Yavuz Selvi/ *Kör Noktalarımız*- 2021- Kapı Yay.

Yildiz Ecevit/ *Türk Romanında Postmodernist Açılımlar (Ciltli)* Eylül 2021 Everest Yay.

Yılmaz Akbaş/ *Değişim Gerekliyse Korkma*-Ocak 2021- MüptelaYay.

Yunus Akan/ *Aradığın Şey Benim*-Ağustos 2021- Hayy Kitap.

Yunus Canbaz / *Kara Çanak*- 2021 -İkinci Adam Yay.

Yunus Emre Kaynar/ *Hiç'ten Notlar*- Mart 2021- Eyobi Yay.

Yunus Kökçan/ *İtirafname*- Temmuz 2021- Parana Yay.
Yüce Zerey/ *İstila*- Kasım 2021- Doğan Kitap.
Zafer Küçükşabanoğlu/ *Z'nin Siyaseti*- 2021- Motto Yay.
Zeynep Merdan/ *Kendilik Cesareti*- 2021- Muhit Kitap.
Zuhal Uğurtay Ayaydın/ *Sen'i Okumak*- Temmuz 2021- Hayy Kitap.

eleştiri

İdris Ekinci

İKİ BİN YİRMİ BİR'DE ELEŞTİRİ/İNCELEME/KURAM/DEĞİNİ

İdris Ekinci

Eleştiri, ortaya konulan eserin önünü-arkasını görmeye çalışmanın adıdır. Hesap edilen bu ön-arka elbette ki esas olan iç'in dünyasını tanımak adına vardır. Eleştirisiz sanat ve edebiyat bir tesadüfler kaosunda savrulmakla yükümlüdür. Çünkü eleştiri, eseri vücuda getiren ile muhatap arasındaki bağın en kuvvetli malzemeleri arasında yerini alır. Sanatçı ile muhatap arasındaki bağ ise hem nitelik hem de kıymet açısından yeri tartışılamaz bir yapıya sahiptir.

Bir eser oluştururken ilk önce onun teorik dünyasını kurmak veya herhangi bir eserin kurgusunun içine girebilmek hiç kuşkusuz düşünme eyleminin olmazsa olmazları arasındadır. Kuram bakışın ve duyuşun konumunu işaret eder ve yeni bakışların, duyuşların da önünü açar. Bu anlamda kuram çalışmaları sanat ve edebiyat alanlarında yeniliğin ve zenginliğin zeminin oluştururlar. Bir sanat eseri sadece muhatabını tatmin etmekle görevini yerine getirmiş olamaz elbette. Onun hem sanat alanını hem de muhatabını bir adım ileriye taşımak, bir yenilik ve hamle kaynağı olmaktır. Yani sanat ve edebiyat sürekli tazelenen, dinamik bir yapıya sahiptir.

Buraya kadar dillendirdiklerimizden çıkan anlam herhalde en açık ifadeyle şöyle özetlenebilir: Eser, muhatabına sağlam ve seviyeli yollardan ulaştıkça esas amacını yakalamış olur. Elbette asıl kaynak her zaman eserdir. Eser, keşfedilmeyi bekleyen kapalı bir hazine sandığı gibidir. Eleştiri, kuram, inceleme ve araştırma işte o sandığın kapağını açma ve içindekilere ulaşma çabasından başka bir şey değildir.

Bu yazıda yapmaya çalıştığım ise şu: İki bin yirmi bir yılı içinde yayın dünyasına girmiş eleştiri, kuram, araştırma/inceleme ve bu alanlara çok uzak olmayan birkaç yan ürünü okura hatırlatmak. Yazı elbette ki basılmış bütün kitapları kapsamıyor, bunu yapmak da neredeyse imkânsız. Fakat okuduğunuz bu yazı 2021'in kuşbakışı bir fotoğrafını sunuyor. Eserleri

seçerken de sistematik bir yol takip etmedim. Takip edebildiğim ve ulaşabildiğim çalışmalar yazının malzemesi oldular. Umarım okuyucu da yapılan değerlendirmelere bu noktaları hesaba katarak yaklaşır.

Siyaset ve Roman / Mehmet Samsakçı

Modern Türk romanı aynı zamanda Türk milletinin yakın dönem tarihinde başından geçenlerin de bir haritasıdır. Bu yönüyle "Türk romanı"nı tanımak bir dönemin ayrıntılarına şahit olmak anlamı da taşır. Mehmet Samsakçı *Siyaset ve Roman* çalışmasında çok partili dönem ve Türk romanı arasındaki ilişkinin ayrıntılarını ortaya döküyor. Kitapta birçok önemli roman yazarının eserleri üzerine tahliller yapılmış. Halide Edip, Yakup Kadri, Tarık Buğra, Kemal Tahir, Reşat Nuri, Orhan Kemal ve adı zikretmediğimiz yazarlar Samsakçı'nın değerlendirmelerinden geçerek okura ulaşmış. Kitabın ana temasını Mehmet Samsakçı şöyle açıklıyor: "Bu kitapta II. Meşrutiyet'in ilân edilip Meclis'in tekrar açılmasından sonra ortaya çıkan ve Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nde 1960'a kadar kurulan kapanan siyasî partilerin kendi içlerindeki ve aralarındaki çekişme/çatışmaları; 1909-1960 yılları arası dönemdeki iktidar-muhalefet ilişkilerini, halkın parti ve particilikten ne anladığını ve particiliği algılama biçimini ele alan romanlar incelenmiştir." Siyaset ve Roman, Ketebe Yayınları arasından okurla buluşmuş.

Sessizliklerin Dokunuşu / Ali Özgentürk

Nâzım Hikmet'in modern Türk şiirindeki yerini anlatmaya gerek yok kanımca. Fakat onu politik bakışlardan uzak bir yerde değerlendirmek de bir o kadar önemli. Çünkü tanımak, sağlam ve sahih bir bakışı da beraberinde getirmelidir. Nâzım hakkında ne söylenmemiş olabilir sorusunun cevabı bir yönüyle eksik bırakılmıştır. İşte bu eksikliği Ali Özgentürk hazırladığı *Sessizliklerin Dokunuşu* kitabıyla biraz olsun gidermeye çalışmış. Özgentürk bir sinema filmi yapmak için çıktığı yolda kendini Nâzım üzerinde çalışırken bulur. Nâzım Hikmet'in çevresinde bulunmuş, onu tanıyan insanlarla yaptığı söyleşileri kitap haline getirmiş Ali Özgentürk. Müzehher Vâ-Nû, Avni Arbaş, Mehmet Ali Aybar ve Nail Çakırhan kitapta sohbet edilen isimler. Modern Türk şiirinin bu büyük isminin hayatına, düşünce dünyasına ve sanatına biraz daha yakında

sokulmak için Ayrıntı Yayınları'nca okurla buluşturulan Sessizliklerin Dokunuşu farklı imkânlar sunuyor.

Okumanın Alfabesi-İyiler Büyükler Modernler-Kültür Rehberi (Üç Kitap) / Ezra Pound

Modern şiirin dünyadaki en güçlü iki temsilcisinden biri T. S. Eliot ise diğeri Ezra Pound'dur. Pound hem kendine özgü seçimleri, yaşayışı ve yaklaşımıyla hem de sanat anlayışıyla modern dünya edebiyatında farklı bir yere sahiptir. Özellikle "Kantolar" kitabıyla şiirin akışına yeni bir renk kazandıran Pound attığı her adımda edebiyatseverlerin dikkatini çekmiş bir kalemdir. Ketebe Yayınları 2021 yılı içerisinde bu özgün edebiyatçının eserlerini düzenli bir biçimde Türkçeye kazındırma adına çok kıymetli hamlelerde bulundu. Pound'un kuram ve eleştiri kitaplarından üçü Türk okuru ile buluştu: *Kültür Rehberi, İyiler Büyükler Modernler* ve *Okumanın Alfabesi*. Bu üç önemli çalışmada Ezra Pound, kültür, sanat, edebiyat, sosyoloji, modernizm, şiir, ekonomi, siyaset, din, tarih, mimari, felsefe ve dünya uygarlıkları üzerine fikirleri, eleştirilerini ve dikkatlerini okurla paylaşıyor.

Kültür Rehberi, Pound'un dünya kültürü ve düşüncesi üzerine düştüğü notlar ve değerlendirmelerin bir bütünü. Bu kitabında Pound bol bol felsefi değerlendirmeler ve analizler yapar. Birçok isim ve konu kitabın sayfaları arasında kendine yer bulur: Konfüçyüs'ten Aristo'ya, Yeats'ten Mussolini'ye kadar... Dünyanın bütün köşelerini dolaşmak ve keşfetmek isteyen Pound çok fazla konu üzerinde ince değerlendirmelerde bulunur.

İyiler Büyükler Modernler kitabında Pound daha çok şiir meselesi üzerinde durur. İyi şiir, iyi eleştiri, iyi çeviri ve iyi edebiyatın izini süren Pound modern şiirin altyapısını oluşturan ögeleri bir bir ayırt eder. Modern şiir üzerine bir düşünce haritası, bir pusula özelliği taşıyan İyiler Büyükler Modernler, çeşitli analiz ve tespitler eşliğinde ilerliyor.

Okumanın Alfabesi, Pound'un ders kitabı olarak tasarladığı bir çalışma. Bu kitapta Pound adeta okuru yetiştirmek için, onu yanlış okumalara karşı korumak adına çaba sarf ediyor. Şiir nasıl okunur? Şiir nasıl yorumlanır? İyi şiir nasıl ayırt edilir? Sorularının açılımını yapmaya çalışan Pound, şiir ile müzik arasındaki ilişkiler üzerine de düşünceler üretmeye gayret ediyor. İyi okur ve iyi yazar nasıl olunur onun temel meselelerinde biri.

Okumanın Alfabesi ve Kültür Rehberi kitapları Kemal Atakay, İyiler Büyükler Modernler kitabı ise Ahmet Ölmez tarafından Türkçeye kazandırılmış.

Geleceği Elinden Alınan Adam / Sefa Kaplan

Türk romanının son dönemdeki en önemli atılımı hangi isim merkezinde gerçekleşmiştir diye bir soru sorulsa, hiç tartışmasız Oğuz Atay ismi öne çıkar. Atay, romanlarını yazdığı yetmişlerde çok fazla değer görmese de doksanlar ve özellikle iki binlerin en çok okunan yazarları arasında anılabilir. İki binler özellikle Oğuz Atay'ın yeniden keşfedilmesi adına birçok çalışmanın yapıldığı bir zaman dilimidir. Oğuz Atay mevcut eserleriyle bu ilgiyi hak eden bir edebiyat adamıdır. Tutunamayanlar ve Tehlikeli Oyunlar romanları hâlihazırda bile modern roman için vazgeçilmez bir kaynak niteliği taşırlar. Bunların yanında Oğuz Atay hayatıyla da edebiyat severlerin her zaman dikkatini çekmiş bir isimdir. Hakkında yapılan biyografik çalışmaları bu ilginin bir ölçüde göstergesi sayılır. Sefa Kaplan'ın *Geleceği Elinden Alınan Adam* isimli çalışması bahsettiğimiz biyografik çalışmalardan sadece birisidir. Kaplan bu kitabında Oğuz Atay'ın bütün bir hayatına sığan anılarını, çevresindeki insanları, eserlerini nasıl tamamladığını ve daha birçok ayrıntıyı yan yana getirmiş.

Modern Türk edebiyatında bir dönemeç olan Oğuz Atay'ın dünyası, Sefa Kaplan'ın kaleme aldığı Geleceği Elinden Alınan Adam başlığıyla, Holden Kitap tarafından basılarak yeniden okurun karşısına çıkıyor.

Rüştü Onur / Salâh Birsel

Bir kitabı, çalışmayı kıymetli kılan özelliklerin başında edebiyatçıların birbirleri hakkında yaptıkları çalışmalar gelir. Salâh Birsel şiirleri yanında daha çok denemeleriyle öne çıkmış bir edebiyatçıdır. Onun kaleme aldığı her nesne okurun dünyasında sakin ve yumuşak adımlarla hemen yerini alır. Salâh Birsel *Rüştü Onur* isimli çalışması bin dokuz yüz kırklı yılların başında kendinden söz ettiren bir edebiyatçı üzerine kaleme aldığı bir kitap. Birsel, bir naif bir edebiyatçının unutulmaması için onun şiirlerini, mektuplarını ve ardından yazılanları bir araya getirmiş. Çok genç yaşta hayata veda eden Rüştü Onur geride o naif şiirleri ve birkaç da mektup

bıraktı. Salâh Birsel bu ismin hatırlanması için Rüştü Onur kitabını oluşturmuş. Sel Yayıncılık tarafından iki bin yirmi bir içinde yeniden basılan kitap okurla tekrar buluşmayı bekliyor.

Derinliğin Keşfi / Kojin Karatani

Modern dünya edebiyatı sadece Avrupa ve Amerika yazınından ibaret değildir. Son dönemlerde özellikle Çin ve Japon edebiyatı da kendinden oldukça sık söz ettirmeyi başarabilmiş edebiyat kaynaklarıdır. Japon düşünür ve eleştirmen Kojin Karatani modern Japon edebiyatının yapısını irdelediği *Derinliğin Keşfi* kitabında ideoloji, modernlik, edebiyat, köken ve devlet gibi kavramların üzerine gidiyor. Kijito Karatani birçok modern kavramı son dönem Japon edebiyatı sınırlarında analiz ederek yeni bir edebi algılayış peşine düşüyor.

Derinliğin Keşfi, Metis Yayınları'nca okurla buluşturulmuş.

Anlatı/Yorum – Şiir/Yorum (İki Kitap) / İbrahim Tüzer

İbrahim Tüzer, İsmet Özel üzerine yapmış olduğu çalışmasıyla kendinden söz ettirmiş bir akademisyen. Modern edebiyatın yanında güncel edebiyat meseleleriyle de yakında ilgilenen Tüzer, iki bin yirmi bir yılı içerisinde iki tane eleştiri kitabıyla okur karşısına çıktı.

Aslında *anlatı/yorum* isimli çalışması iki bin yirmi yılının sonunda basıldı. Fakat yirmi bir yılı içinde raflarda görüldüğü ve daha çok bu yıl içinde değerlendirildiği için aslında yirmi bir yılı kitabı sayılabilir. anlatı/yorum kitabı İbrahim Tüzer'in roman ve hikâye üzerine kaleme aldığı yazılardan oluşuyor. Çeşitli zamanlarda farklı saiklerle oluşturulan bu yazılar birbirini bütünler nitelikte. Ahmet Mithat Efendi'den Ahmet Hamdi Tanpınar'a, Stefan Zweig'dan Umberto Eco ve Cengiz Aytmotov'a birçok ismin anlatıları İbrahim Tüzer'in kaleminden süzülerek okura ulaşmış. Tüzer yazılarında ele aldığı isim ve eserlerin dünyasındaki ayrıntıları, onların anlam skalasını ve daha birçok ayrıntıya dikkat çekiyor.

Şiir*/yorum* kitabı ise adından da anlaşılacağı üzere daha çok modern Türk şiiri üzerine kaleme aldığı yazılardan oluşuyor. şiir/yorum'da İbrahim Tüzer ele aldığı isimleri özenle seçmiş. Her bir isim modern Türk şiirinin farklı bir yanına karşılık geliyor. Recaizâde, Tevfik Fikret, Âkif, Yahya Kemal, Necip Fazıl, Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu ve İsmet Özel

gibi şairler değişik özellikleriyle kaleme alınmış. Modern Türk şiirinin dünyasına genel hatlarıyla bir göz atmak isteyen okur şiir/yorum'da aradığı birçok şeyi bulacaktır kanımca.

Bu iki kitabın yayımcısı ise Hece Yayınları.

Roland Barthes'ın Yazarın Ölümü / Laura Seymour

Fransız dilbilimci, filozof, eleştirmen ve kuramcı Roland Barthes'ın 1968 yılında kaleme aldığı *Yazarın Ölümü* yazısı eleştiri ve kuram dünyasında çok ses getirdi. Yapısalcılığın ana metinlerinden olan bu yazı özellikle Batı'daki eleştiri ve kuram çalışmalarını derinden etkiledi. Sanatçı ve eser arasındaki ilişkiyi yeniden kuran bu yazı yorumlama çabalarının da ufkunu geliştirdi. Laura Seymour *Roland Barthes'ın Yazarın Ölümü* isimli çalışmasında bu konu üzerinde duruyor. Barthes'ın Yazarın Ölümü başlığındaki yazısını tahlil etmeye çalışan Laura Seymour çeşitli sorular eşliğinde adım adım yazının anlam dünyasında yolculuk yapıyor. İpek Topçuoğlu tarafından dilimize kazandırılan kitap Ketebe Yayınları tarafından basılmış.

Romanın Kendini Keşfi – Türk Romanında Üst Kurmaca / Tuncay Bolat

Yirminci yüzyılın son dönemlerinde roman oldukça renkli tartışmaların odağında yer aldı. Özellikle Türk edebiyatında romanın yeri artık gittikçe kuvvetlenirken, Oğuz Atay ile birlikte romandaki kurmaca konusu roman eleştirmenleri tarafından sıklıkla dile getirilir oldu. Oğuz Atay'ın romanları kurmacanın yanına üstkurmaca tartışmalarını da alevlendiren çeşitli malzemeler barındırıyordu. Artık roman bilindik bir zaman/mekân/şahıs denkleminde değil daha farklı yapıyla okurun karşısına çıkıyordu. Tuncay Bolat *Romanın Kendini Keşfi* ismini verdiği çalışmasını işte bu mesele üzerinde yoğunlaştırmış. 1980 ve 2000 arasına odaklanan kitap Türk romanının teknik olarak hangi aşamaları kaydettiği sorusu üzerinde durmuş. Seksen ve iki bin yılları arasındaki yirmi yıllık zaman diliminde Türk romanın "üstkurmaca" ile olan ilişkisinin yapısını irdelemeye çalışan Bolat birçok yazar ve kitap üzerine de değerlendirmelerde bulunmuş. Kitabı bizlere İz Yayıncılık ulaştırmış.

Roman Terimleri Sözlüğü / Hakan Sazyek

Romanı sadece bir kurgu etrafında biçimlenen, okurunu belli bir süre meşgul etmekle yetinen, bir olayın sürükleyici etkisi dışında gücü olmayan bir yapı olarak düşünemeyiz. Roman denilince akla birçok unsur gelmektedir: Kullanılan teknikler, roman çeşitleri, romanı etkileyen faktörler, romanların ana malzemeleri, değişim maddeleri ve daha fazlası... Hakan Sazyek *Roman Terimleri Sözlüğü-Roman Sanatında Yüz Terim* adıyla okura sunduğu çalışmasında roman sanatının içinde değerlendirilebilecek yüz terimin açılımını yapmış. Roman türünü daha kapsamlı bir bakışla değerlendirebilmek ve biraz da teknik bir yaklaşıma sahip olma açısından Sazyek'in çalışması roman severler için kıymetli bir çalışma. Hece Yayınları bu kitabın yayımcısı.

Kurmaca ve Eleştiri / Rıcardo Pıglıa

Edebiyatta kurmaca hem bir tarzın hem de sanat unsurlarının devreye girmesiyle, yazının iskeletini oluşturan temel bir yapıdır. Bu açıdan edebi bir eserdeki kurmacanın şifrelerini yakalamak bir bakıma eserin anlam dünyasının içine dalmak demektir. Arjantinli yazar ve eleştirmen Ricardo Piglia sanat ve edebiyat dünyasındaki kurmaca yapı üzerine çalışmalarıyla bilinen bir kalem. Onun özellikle Jorge Luis Borges, Roberto Arlt, Julio Cortazar, Manuel Puig gibi edebiyatçılar üzerine yaptığı çalışmalar dikkat çekmiştir. *Kurmaca ve Eleştiri* kitabı ise kendisiyle yapılan söyleşilerden oluşuyor. Murat Tanakol tarafından Türkçeye kazandırılan kitap Deli Dolu tarafından basılmış.

Öykü Yazmanın Sırları / Orhan Duru

1950 kuşağı öykücüleri arasında yer alan, modern Türk öykücülüğünün özgün kalemlerinden Orhan Duru modern öykünün yapısı hakkında okura bir şeyler anlatmak istiyor. Öykü Yazmanın Sırları'nda modern öykünün öğeleri, özellikleri ve incelikleri, kendi döneminin öyküsü üzerinde duruyor Orhan Duru. Bunu yaparken aslında kendisinin oluşturduğu öykü dünyasının yapısını da analiz ediyor. Usta bir öykü yazarından modern öykünün, Türk öyküsünün ve kendi eserlerinin değerlendirilmesini okumak Türk okuru için kıymetli olsa gerek. Kitap, Yapı Kredi Yayınları'nca okura sunulmuş.

Zaman ve Hafızanın Kıyısında / Şerif Keskin

Ahmet Hamdi Tanpınar denilince akla gelen ilk kelime belki de zaman kelimesidir. Zaman onun eserlerinde bazen bir kurmaca zemini, bazen bir temel mesele, bazen de bir türlü bırakılamayan müthiş bir oyuncak olarak çıkar karşımıza. Geçmiş, şimdi ve gelecek bir bütün olarak serimlenir onun cümlelerinde. Tanpınar'ın zaman yaklaşımı ve düşüncesindeki en etkili isim hiç şüphesiz Fransız düşünür Henri Bergson'dur. Şerif Eskin *Zaman ve Hafızanın Kıyısında* isimli çalışmasında Ahmet Hamdi Tanpınar ve Henri Bergson arasındaki ilişkiyi irdeliyor. Tanpınar'ın Bergson'un düşüncesine yaklaşımı nasıldır ve Bergson'un düşüncelerinin Tanpınar'ın eserlerinde nasıl yankılar bulmuştur sorularını cevaplamaya çalışıyor. Türk edebiyatının önemli isimlerinden Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eserlerindeki Bergson izleğini merak edenler için Eskin'in kitabı önemli bir çalışma niteliğinde. Yayımcımız ise Dergâh Yayınları.

Şair Portleri / Ziya Salim Zaimoğlu

Çok derinlikli biyografik çalışmalar dışında bir de küçük, mütevazı portre çalışmaları vardır. Bunlar daha çok ince duyarlılıklar, hatırlamalar ve bir vefa duygusu etrafında şekillenir. Edebiyatseverler de bu yazıları veya kitapları tadımlık okuyuşlar listesine eklemeyi adet haline getirmişlerdir. Ziya İlhan Zaimoğlu'nun kaleme aldığı Şair Portreleri kitabı bu neviden bir gayretin ürünü. İçinde yirmiyi aşkın şairden bahseden kitap bir dönemin şiir haritasında kendine özgü bir gezintinin ürünü. Şair Portreleri'nin yayımcısı Ötüken Neşriyat.

Tütmeye Devam Eden Buhurdan: Yahya Kemal / Mehmet Samsakçı

Modern Türk şiirinin ve düşüncesinin önde gelen isimlerinden Yahya Kemal halen üzerine düşünce üretilen, hakkında araştırmalar yapılan bir kaynak niteliğinde. Onun biyografisi ve eserlerindeki ayrıntılar yeniden, bir daha gözden geçirildiğinde okur için zengin bir yapıya dönüştüğünü rahatlıkla fark edebiliyoruz. Mehmet Samsakçı bu gerçekten hareketle çalışmasına *Tütmeye Devam eden Buhurdan Yahya Kemal* başlığını uygun görmüş. Samsakçı çalışmasında Yahya Kemal'in sanat, edebiyat ve fikir dünyasında -yeni verilerin de yardımıyla- bir gezintiye çıkıyor. Türk

edebiyatının bu büyük kalemini farklı bir bakış ve yeni tespitlerle bir daha hatırlamak elbette ki kıymetli bir iş. Ketebe Yayınları kitabın yayımcısı.

Sosyal Medya ve Edebiyat / Editör: Rana Senanur Doğan

Günümüzde artık birçok olay sosyal medya denilen ortamda gerçekleşiyor. Bu durumdan edebiyat da payına düşeni fazlasıyla aldı ve almaya devam ediyor. Toplumsal bir gerçeklik haline gelen sosyal medya neredeyse basılı yayınların öne geçmiş durumda. Hatta sosyal medyada kendine yer bulamayan hiçbir yayın okura ulaşmakta eskisi kadar başarı değil. Teknolojinin gelişimi ve ortama bu denli hâkim olması üzerinde düşünülmesi gereken bir konu. Rana Senanur Doğan editörlüğünde hazırlanan *Sosyal Medya ve Edebiyat* kitabı işte bu konular üzerine eğiliyor. On dört yazarın düşüncelerinin yer aldığı yazılarda sosyal medya ve edebiyat meselesi enine boyuna tartışılmış. İnsan Sanat kitabı okura ulaştıran yayıncımız.

Yunus Emre ve Aşk Felsefesi / Mehmet Bayraktar

Türk dilinin çağlayan kaynağı Yunus Emre her devirde yeniden hatırlanması gereken bir isim. Gerek şiirleri gerekse hayatıyla bir bütünün temellerini atan Yunus, Türk düşüncesi ve Türkçe açısından değeri göz ardı edilemez kadim ve vazgeçilemez bir olgudur. Prof. Dr. Mehmet Bayraktar'ın kaleme aldığı *Yunus Emre ve Aşk Felsefesi* isimli çalışma Yunus Emre'nin şiirlerine aşk mefhumu açısından yaklaşarak özgün bir okuyuşun teklifini yapıyor. Aşk Yunus'un şiirlerinde temel bir izlek olmakla birlikte varoluşun en büyük dayanağı olarak da karşımıza çıkıyor. Kıymetli bir felsefe hocası olan Mehmet Bayrakdar'ın analizleriyle bir Yunus Emre okuması yapmak isteyenler için kitabımız raflardaki yerini almış. İnsan Yayınları da bu kitabın yayımcısı.

Hayatta Kalma Sanatçıları / Hans Magnus Enzensberger

Yirminci yüzyılda dünya edebiyatı çok renkli simalarla tanıştı. Alman yazar Hans Magnus Enzensberger geçen yüz yılda adını duyuran 99 edebiyat ve düşünce insanını konu edinen kitabına *Hayatta Kalma Sanatçıları* başlığını vererek tarihe önemli bir not düşmüş. Kitapta ismi anılan yazarlar arasında çok farklı isimler var: "Kadri bilinmeyenler de

var, şöhretle şişirilmiş olanlar da. Komünistler, faşistler ve 'renksizler' var. Hırs küpleri de var, inzivasına çekilmiş olanlar da. Fikri bir yana zikri bir yana saçılanlar da var, sağlam tutarlılar da."

Aslında Enzensberger kendine has üslubuyla, bazen ciddi bazen ironik bazen de derin bir dikkat gerektiren bakışlarla küçük küçük portreler oluşturmuş. Tanıl Bora tarafından dilimize kazandırılan kitap İletişim Yayınları'nca okura ulaştırılmış.

Postmodern / Abdullah Başaran

Postmodern'in ilk baskısı iki bin yirmi bir değil, bu yılda tekrar basım yapan bir kitap. Abdullah Başaran çalışmasında postmodernlik durumunu bütün yönleriyle ele almaya çalışmış. Bildiğimiz gibi postmodernizm günümüz meseleleri arasında oldukça revaçta olan bir başlık. Özellikle postmodern edebiyat ve düşünce mevcut tartışmaların ana malzemesi konumunda. Abdullah Başaran'ın kitabında postmodern durumun oluşum ve gelişim süreçleri genel hatlarıyla okura sunulmuş. Ketebe Yayınları tarafından yayımlanan Postmodern kitabı özellikli bir kaynak niteliğinde.

Kara Kitap Tartışmaları / Hazırlayan: Nüket Esen

Nobel ödüllü yazar Orhan Pamuk'un en konuşulan ve tartışılan kitapları arasındadır Kara Kitap. Yazıldığı günden bu yana birçok çalışmanın ana teması olmuş bu kitap üzerine yirmi dokuz yazarın değerlendirmelerinin bir araya getirildiği *Kara Kitap Tartışmaları* toparlayıcı bir çalışma olmuş. Kara Kitap birçok teknik unsurun ve edebi malzemenin bir araya getirilerek oluşturulmuş bir roman hüviyetinde. Bu özelliği ile roman çeşitli tartışmaların, itirazların ve polemiklerin de odağı olmuş. Nüket Esen işte bu tartışmaları etraflıca kapsayabilecek bir kitabın hazırlayıcısı olarak karşımıza çıkıyor. Kara Kitab'ı biraz daha yakından tanımak isteyen okurlar için Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanan Kara Kitap Tartışmaları değerli bir kaynak.

Davalar / Elias Canetti

Franz Kafka yirminci yüzyılın belki de en çok tartışılan edebiyat adamı. Onun eserleri günümüzde bile çeşitli tahlillerin, tartışmaların ve araştırmaların odağında yer alıyor. Gerek üslubu gerek işlediği konular

gerekse özel hayatıyla Franz Kafka türlü gizemleri içinde barındıran, okurunu şaşırtan, onun kafasını allak bullak eden, anlaşılması yer yer çok güç bir edebiyatçı. Elias Canetti işte bu zor adamın yazı dünyasına kendince bir yolculuk yapıyor. Kendisi de bir düşünür ve edebiyatçı olan Canetti, yazı hayatında Kafka'dan birçok yerde etkilendiğini bildiriyor. Kafka hakkında çeşitli zamanlarda yaptığı incelemeler ve konuşmalardan oluşan *Davalar* kitabını Ayrıntı Yayınları okurla buluşturmuş. Türkçeye çeviren isimse Mustafa Tüzel.

Üç Elma: Mitoloji, Folklor, Fantastik / Editör: Burcu Bayer

Edebi eserler tek bir zemin üzerinde inşa edilemezler. Edebiyatçı eserini oluştururken yaşadığı dünyayı ve çevreyi de hesaba katar. Ayrıca tarihten gelen unsurlar, toplumun alışkanlıkları ve realiteye karşı duyulan usanç da edebi eserin oluşumunda önemli bir yere sahiptir. Mitoloji, folklor ve fantastik başlıkları altında yapılacak açıklamalar, üzerinde yürüdüğümüz edebi zeminin anlaşılmasına da yardımcı olacaktır. Burcu Bayer'in editörlüğünde hazırlanan Üç Elma: Mitoloji, Folklor, Fantastik kitabı da çeşitli yazarların kaleminden çıkmış derleme bir kitap. Hem geniş bir kavram analizi hem de çeşitli meselelerin incelemelerini barından kitap Ketebe Yayınlarınca okura ulaştırılmış.

Ses, Anlam ve Mazi / Pınar Aka

Yahya Kemal üzerine bir araştırma daha. "Pınar Aka, *Ses, Anlam ve Mazi* adlı çalışmasında Yahya Kemal'in şiirini kişisel ve kültürel yönleriyle ele alıp bu unsurların şiirin inşasına nasıl katkıda bulunduklarını araştırırken, Doğu-Batı, geleneksel-modern, imge-ses gibi ikili karşıtlıkların nasıl etkileşime girip şiirsel bir denklemde bir araya geldiğini sorguluyor." Ayrıca Yahya Kemal'in kaynakları, çevresi ve etki alanı da işlenen diğer konular arasında.

Ses, Anlam ve Mazi kitabı İletişim Yayınları tarafından okura sunulmuş.

İki Satır, İki Satırdır / Edip Cansever

İkinci Yeni şiiri modern Türk şiirinin omurgasıdır. Bu şiirle birlikte modern şiirimiz yeni bir yapılanma ve akış içinde bugünlere kadar gelebilmiştir. Dolayısıyla İkinci Yeni şiiri ve şairleri hakkında yapılacak her çalışma

modern şiirimizi düşünen ve onun üzerinde çalışanlar için göz ardı edilemez niteliktedir. İkinci Yeni şiirinin en önemli isimlerinden biri de elbette Edip Cansever'dir. Cansever şiirleri, çok fazla olmasa da şiir üzerine yazılarıyla o dönemin ve akımın önde gelen isimlerindendir. İki Satır, İki Satırdır kitabı ise bizleri şair Edip Cansever'in Alev Ebüzziya'ya 1962-1976 yılları arasında yazdığı mektuplarla baş başa bırakıyor. Kitaba konu olan bu mektuplar Edip Cansever'in acılarını, düşüncelerini, tespitlerini, yorumlarını, dikkatlerini ve daha önce pek bilinmeyen hayatının özel yanlarını konu ediniyor. Bir dönemin önemli bir ismini yeniden gündeme taşıyan İki Satır, İki Satırdır kitabı Yapı Kredi Yayınları tarafından okurla buluşturulmuş. Kitabı hazırlayan ise Habil Sağlam.

Tanpınar Bana Ne Dedi? / Ruken Ataman

Tanpınar Bana Ne Dedi? kitabı sanki biraz okuma notlarından oluşan bir yapıda. İçinde yirmi bir yazar ve edebiyatçı üzerine yazıları barındıran kitap, Ruken Ataman'ın kitaplar ve edebiyatçılarla tanışma sürecinin getirdikleriyle dolu. Ahmet Hamdi Tanpınar ile başlayan yolculuk birçok duraktan geçerek Mine Söğüt'e kadar uzanıyor. Bir okurun tecrübeleri diğer okurlar için tabii ki faydalı olabilir. Nora Kitap tarafından okura sunulan Tanpınar Bana Ne Dedi? kitabını da böyle değerlendirebiliriz.

Türk Edebiyatında Kitap, Kütüphane ve Okuma Kültürü / Editör: Meliha Karagözoğlu Aslıyüksek

Bir sanat eseri hangi özelliği taşırsa taşısın önemli olan onun muhatabına ulaşması ve muhatabı tarafından bir değerlendirmeye tabi tutulmasıdır. Bu durum edebiyat ve edebi çalışmalar için de doğal olarak geçerlidir. Edebiyatın yaşadığı kitap ve kütüphane ise ayrı bir inceleme konusudur. Kitap ve kütüphane kendine özgü bir okur kitlesini de biçimlendirir. Böylece okur ve okuma kültürü, ortaya konulan edebi eserlerin yerine yerleşmesinde önayak olma konumundadırlar. Meliha Karagözoğlu Aslıyürek editörlüğünde hazırlanan *Türk Edebiyatında Kitap, Kütüphane ve Okuma Kültürü* adlı çalışma işte bu süreci konu edinen bir çalışma. "Kitap, kütüphane ve okuma kültürünün Türk edebiyatının yazılı birikimine yansımalarını, disiplinlerarası bir yaklaşımla; dönemler, türler, mecralar, isimler ve eserler ekseninde birbirinden değerli yazılar ile

inceleyen, okuma kültürü literatürüne edebiyat odaklı bir katkı sunmak ve okuma kültürü konusunda bilimsel olarak gündemde tutmak amaçlarını taşımaktadır." diyen Meliha Karagözoğlu Aslıyürek birçok akademisyen ve yazarın çalışmasını bir araya getirmiş. Hece Yayınları tarından basılan kitap okura ulaşmak için raflardaki yeri almış durumda.

Akıp Gidenin Cazibesi / Yılmaz Daşcıoğlu

Modern edebiyatımızın hikâyesi bir düşünce, üslup, yaklaşım, lisan ve kültür değişiminin hikâyesidir aynı zamanda. Doğal olarak geriye doğru yüz-yüz elli yıllık bir tecrübenin tahlilini yapmak kendimize dönük algılamalarımızı da sağlam bir zemine oturtacaktır. Yılmaz Taşcıoğlu *Akıp Gidenin Cazibesi* ismini verdiği çalışmasında işte bu zaman dilimi ele alıyor. Ahmet Mithat Efendi'den Rasim Özdenören'e bir dizi edebiyatçıyı tahlil etmeye çalışan Taşcıoğlu edebiyat severlerin dikkatini çekebilecek çeşitli soruların da peşine düşüyor. Hem eleştiri hem bir tahlil hem de yeni tekliflerle ilerleyen kitap Türkiye Yazarlar Birliği tarafından da yılın eleştiri çalışması ödülüne layık görüldü. Akıp Gidenin Cazibesi okura Şule Yayınları aracılığıyla ulaştırılmış.

musikî

Münir Tireli

MUSİKÎ

Münir Tireli

2021, Sen Nasıl Bir Yılsın!

2021 yılının Temmuz ayına kadar pandemi tedbirleri kapsamında tamamen felç olmuş durumda olan canlı müzik icra edilen mekanların bir bölümü ayakta kalabilirken; çok önemli bir bölümü kapanmak zorunda kaldı. Müzisyenler entrümanlarını satışa çıkardılar; arz fazlasından dolayı pek çok enstrüman ya çok düşük tutarlarla satıldı ya da satılamadı. Temmuz 2021 sonrasında ise gece 12'den sonra müziğin yasaklanması nedeniyle bu mekanların ana geçim kaynakları olan içecek satışlarında da düşüş oldu.

Bu konuda 21 Haziran 2021'de şunları yazmıştım:

"Müzik eğer yaşayan bir varlıksa maddi anlamda desteklenebileceği bir ortamda varlığını sürdürür. Maddi boyut olmadığında profesyonellik olmaz, profesyonel olunmazsa benim de Munimonde olarak ürettiğim gibi gittiği yere kadar veya olduğu kadar bir müzik üretimi olur.

Başka bir mesleğiniz vardır, oradan geçinirsiniz; neticede ayırabildiğiniz zaman veya ayırabildiğiniz kaynak kadar (enstrüman ve kayıt cihazı, dağıtım vb.) bir alana yayılırsınız. Profesyonellik de kabaca UFO Club'dan Wembley'e giden bir yoldur. Saat 24'den sonra belki Wembley susar ama UFO devam etmek durumundadır. Alternatif müzikal üretim yapanlardan, mainstream olma yolunda olanlara kadar UFO'dan geçim ve performans yollarının geçmesi gerekir. Bu UFO, Karga da olur, Veli de olur, X,Y ve Z de olur. İçki satışı sürer, bu satış müzisyeni de işletmeyi de ayakta tutar. Böylece sahneye ilk adımını atanı da duayeni de kapsayan bir çark döner.

Bu çark dönmezse sanmayın ki alternatif ve tecimsel olmayan müzisyenler ayakta kalacaktır. Müziğin eğlence boyutu olmazsa sanatsal boyutu besleyen damarlar da tıkanacaktır. Temel geçimini sağlayamayan toplum ve müzisyenlerin olduğu yerde ne ticari olanın sanatsala yönelimini sağlayacak zemin oluşacak, ne de benim gibi

homestudio kumkumalarının müziğe ve incelikli uğraşılara keyfi kalacaktır.

Diyelim ki bunlar sizin umrunuzda değil; "ben İlahiden veya TSM'den başka bir şey dinlemem" diyorsunuz. Yine yanılıyorsunuz; keza o albümlerde çalanlar da önde gördüğünüz muhafazakar "celebrity" değil beğenmediğiniz içkili mekanlarda çalan müzisyenler... Yani kendi yaşamınızdan çok uzak olan insanlar hakkında alınan empatiden yoksun her karar ile aslında kendi varlığımızı da hiçe saymış oluyoruz.

Çözüm ise basit; kendi inancımızı, dinimizi ve bize yakın bulduğumuz kitleyi mutlak kabul edip şu zengin çeşitliliğini bir ölçüde korumaya çalışan ülkenin ve dünyanın tek gerçekliği saymamak; kafayı kaldırıp önce şu çeşitliliğe sonra da mümkünse uzaya bakmak..."

2021 yılında da plaklar yayınlandı. Ancak Kasım 2021 ile birlikte fiyatlama, lojistik maliyetler gibi nedenlerle ciddi bir düşüş başladı. Bunun etkilerinin 2022'de daha fazla hissedileceğini öngörüyoruz. CD olarak artık fazla bir ürün çıkmasa da Kalan'ın yayınladığı "Ara Dinkjian Arşivinden Amerika'daki Ermenilerin Müzikleri" adlı 3 CD'lik set, Hasan Saltık'ın ardından ailesinin tamamladığı bir proje olarak bu yılın CD formatında yayınlanan en dikkate değer ürünüydü. Temel format olarak artık plağın egemenliği bu yıl da tescillenmişti.

Bu yılın plaklarını "yeniden basımlar" (reissue), bağımsız plak şirketlerinin yayınladığı plaklar, daha önce CD veya kaset olarak yayınlanmış ilk kez plak olarak basılan yani "vinyl ile ilk kez buluşan" albümler ve güncel müzik albümleri olarak sınıflandırdım.

1. Yeniden Basımlar:

-Erkin Koray –Tutkusu (Yeniden Basım-İlk basım: 1977)-Kervan

-Semiramis Pekkan-Semiramis (Yeniden Basım-İlk basım: 1977)-Kervan

-Neşe Karaböcek-Dünden Bugüne (Yeniden Basım-İlk basım: 1977)-Kervan

-Kamuran Akkor-Kader Çıkmazı (Yeniden Basım-İlk basım: 1973)--Kervan

-Orhan Gencebay-Dil Yarası(Yeniden Basım-İlk basım: 1984)-Kervan

-Orhan Gencebay-Beni Biraz Anlasaydın(Yeniden Basım-İlk basım: 1985)-Kervan

-Barış Manço-2023 (Yeniden Basım-İlk basım: 1975)-Pharaway (Picture Disc)

- Barış Manço-Dünden Bugüne (Yeniden Basım-İlk basım: 1971)-Pharaway (Picture Disc)

- Erkin Koray-Elektronik Türküler (Yeniden Basım-İlk basım: 1974)-Pharaway (Picture Disc)

-Selda-Selda (Yeniden Basım-İlk basım: 1976)- Pharaway (Kırmızı Plak)

-Ruhi Su-Yunus Emre (Yeniden Basım-İlk basım: 1972)-Ada Müzik

-Cem Karaca & edirdahan-Safinaz(Yeniden Basım-İlk basım: 1978)-Yavuz Plak

-Tülay German & François Rabbath- Tülay German & François Rabbath(Yeniden Basım-İlk basım: 1980)- -Zehra

-Gündoğarken-Bir Yaz Daha Bitiyor (Yeniden Basım-İlk basım: 1986)-Plak ve Ben

-Gülden Karaböcek-Dostum(Yeniden Basım-İlk basım: 1976)-- Elenor

2. Bağımsız Plak Şirketleri

-Janet & Jak Esim-Sefardim-Rumi Sounds

-Bülent Somay-Water and Other Elements- Rumi Sounds

-Zardanadam-Zardanadam- Rumi Sounds

-Demirayak-Freeze-Şükrü Demirayak

-Mustafa Kuş & İmece –Veda-Ironhand Records (45 Devir)

-Rişar & Kupa 4-Laiko Rock From Turkey- Ironhand Records

-Tünay Akdeniz-The Godfather of Turkish Punk- Ironhand Records (Kırmızı Plak)

-Bir Derdim Var-Serap Yağız & Taner Öngür-Taner Öngür

3. İlk Kez Vinyl ile Buluşan Albümler

-Tülay German-Burçak Tarlası 62-87-Kalan

-Ahmet Kaya- Dosta Düşmana Karşı-Gam Müzik

-Ahmet Kaya – Yıldızlar ve Yakamoz-Gam Müzik

-Ahmet Kaya – Biraz da Sen Ağla-Gam Müzik
- Özdemir Erdoğan-Yorumcu-Özdemir Erdoğan
-Özdemir Erdoğan-Unutulmayan Şarkılar-Yapı Kredi
-Grup Yorum-Sıyrılıp Gelen-Kalan
- Grup Yorum-Haziranda Ölmek Zor-Kalan
-Grup Yorum-Cemo/Gün Gelir-Kalan
-Fedon-Aşığınım-Güneş Plak
-Seyyal Taner-Alladı Pulladı-Güneş
-Hüner Coşkuner & Erol Büyükburç- Sevemem-Elenor
-Dario Moreno-Dario Moreno'suz 40 Yıl-Odeon
-Banu-Canım Can Çekişmede-Güvercin Müzik
-Fikret Kızılok-Yana Yana-Kalan

Güncel Albümlerin Plak Basımları

-Melike Şahin-Merhem-Gülbaba
-Adamlar-Dünya Günlükleri-Garaj
-Kesmeşeker-30-Ada Müzik
-Gökçe Kılınçer-Zor Yollar Benim-Hicaz Plaks
-Fatma Turgut-Elimde Dünya-Avrupa Müzik

Bu sınıflandırmanın dışında kalan Yeşilçam'ın ünlü ses teknisyeni Necip Sarıcıoğlu'nun arşivinden ilk kez gün yüzüne çıkan film müziği kayıtları da Art Vizyon tarafından yayınlandı. Bu plaklar Yıldırım Gürses ve Ayla Gürses'in film müziği kayıtlarından oluşan uzunçalar ve Belkıs Özener'in "Benim Sesim Sinema" adlı plaktı.

Velhasıl, 2021 yılı canlı müziğin, müzisyenin ve mekanların dostu olamadı. Umutsuz, mutsuz ve sevimsiz geçti. 2022 yılında sanata ve müziğe yakın olma ihtimalimiz, hem ekonomiye hem de bununla ilişkili boş zaman sosyolojisine imkan sağlayabilecek özgür düşünceye ve tabii ekonomik anlamda Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisinde birazcık üstlerde kalabilmemize bağlı görünüyor.

sinema

Gülcan Tezcan

SİNEMADA DİJİTAL DÖNÜŞÜM HIZLANDI

Gülcan Tezcan

Hayatın her alanında olduğu gibi sinema sektöründe de dijitalleşme, pandemi etkisiyle çok daha hızlı bir şekilde etkisini gösterdi. Salgın sebebiyle konulan yasaklar ve kapalı alanlardaki sınırlamalar, önlemler zaten dijital platformlara yönelmeye başlayan seyircileri iyiden iyiye sinema salonlarından uzaklaştırdı. Türk sinema sektörü ve seyircisi salonlarla bağını tamamen kopartmasa da Netflix, BluTv, Exxen, Gain, PuhuTv, Amazon Prime ve Bein Connect gibi mecralarla daha sıcak temas halinde.

Pandemi sürecinde sancılı günler geçiren sinema sektörü Temmuz ayında yasakların kalkmasıyla yeniden seyirciyle buluştu. Ancak salgından önce başlayan sinema seyircisinin dijital platformlara göçü evlere kapandığımız süreçte daha da hız kazandı ve seyir alışkanlıklarını da kökünden değiştirdi. Bunun en somut göstergesi sinema salonlarının eskisi gibi dolmayışı. 2018'de yapımcılar ve dağıtımcılar arasında başlayan kriz zaten ciddi anlamda seyircinin tercihlerini dijital platformlardan yana kullanmasına kapı aralamıştı. Pandemi sinema sektörünün yapısal sorunlarını daha da görünür hale getirdi.

Türkiye'de sinema sektöründe kurumsallaşmanın olmayışı, endüstrileşmenin gerçekleşmemesi pandemide salonların kapanmasıyla tabloyu daha da ağırlaştırdı. Rakamlarla konuşmak gerekirse sinemalar, normalleşme sürecinin başlamasıyla bu yıl 8 milyon 814 bin 927 seyirci ağırladı. Geçen yıl 17 milyon 415 bin 304 olan bu rakam, 2019 yılında 59 milyon 556 bin 20 seyirci olarak kaydedildi. Son 10 yıl içerisinde en yüksek sinema seyircisi 2017 yılında 71 milyon 188 bin 594 ile kayıtlara geçmişti. 2013 yılından 2019'a kadar sinema seyircisi 50 milyonun altına inmezken, son iki yılda büyük düşüş yaşandı. Hâsılat olarak bakıldığında ise en yüksek tutar 980 milyon 410 bin 567 TL ile 2019 yılında kazanıldı.

Pandemi sonrası yeni normallere dönüş için belirlenen takvime uygun olarak sinema salonları Temmuz ayında film gösterimlerine başladı. O tarihten itibaren 2021 yılı içerisinde en fazla seyirciye ulaşan film 959 bin 885'le Hızlı ve Öfkeli olurken, Venom: Zehirli Öfke2 665 bin 271, Akif ise 632 bin 580 seyirci sayısı ile ilk üçte yer aldı.

Sinema seyircisi haklı olarak eskisi gibi sıklıkla salonda film izlemiyor. Neredeyse bir film fiyatına üye olabileceği dijital platformlardan daha çok ve çeşitli içeriklere ulaşabiliyor. Elbette perdede seyir zevki daha yüksek olan yapımlar için halen sinema salonları tercih ediliyor ancak ev sineması sistemlerinin yaygınlaşması ile uzun vadede buna da ihtiyaç duyulmayacak. Hele de yakın bir gelecekte hayatımızı kuşatacak olan metaverse dünyası zaten sinema deneyimini çok başka boyutlara taşıyacak. Dolayısıyla yol yakınken sinema salonlarının seyirciyi ellerinde tutmak için çareler bulmaları gerekiyor.

Uluslararası ölçekçe başarısını Oscar'la tescilleyen Nomadland kaynakları tükenen ve sonu gelen dünyanın sade yaşama yüzünü dönmesi gerektiğini hatırlatan bir yapım olarak dikkat çekti. Yine yılın son günlerinde dijital mecrada vizyona giren, yaptığı güçlü sistem eleştirisi ile hayli ses getiren Netflix yapımı Don't Look Up çok yönlü okumalara açık bir film olarak akıllarda kaldı. Anthony Hopkins'in başrolünde bir Alzheimer hastasını benzersiz bir oyunculukla perdeye taşıdığı The Father yılın alkışı en çok hak eden yapımlarından biriydi.

Bilim kurgu severlerin merakla beklediği Frank Herbert'in 1965 yılında yazdığı "Dune" romanından aynı adla sinemaya uyarlanan film de popüler sinema alanında yılın çok ses getiren yapımlarından biri oldu.

2021'de festivallerde ödül alan ve çokça konuşulan yerli filmler arasında Okul Tıraşı, Anadolu Leoparı ve Çatlak öne çıktı. Bu sezon vizyona giren filmler arasında Tunç Şahin'in senaryosunu yazıp, yönettiği İnsanlar İkiye Ayrılır da ele aldığı konu itibariyle dikkate değer bir yapımdı. 2021'de Mesut Uçakan'ın uzun zamandır vizyon bekleyen filmi Süveyda ve Nazif Tunç'un Karıncalar adlı filmleri de seyirci ile buluştu.

DİJİTAL PERDEDE NE VAR NE YOK?

Artık salonlardan çok dijital platformları önemseyen pek çok yönetmen bu alana yönelik filmler çekmeye başladı. Bunlar biri de Yılmaz Erdoğan.

Netflix'te yayınlanan Bir Güney Kore uyarlaması olan Kin'de hem senarist hem de başrol oyuncusu olarak karşımıza çıkan Erdoğan, kendisinden bekleneni pek de veremedi. Yine aynı platformda gösterilen Yılmaz Erdoğan'ın yazıp yönettiği Sen Hiç Ateş Böceği Gördün Mü? de keşke tiyatro oyunu olarak hafızalarımızda kalsaydı dedirten bir iş oldu. Mehmet Ada Öztekin'in yazıp yönettiği Beni Çok Sev başarılı bir drama olarak dikkat çekiyor. Suç, suçlu, masumiyet gibi kavramlar üzerine düşündüren film dozunda oyunculukları ile seyir zevki veriyor. Netflix demişken sezonun en iddialı yerli dizisi Kulüp'ten bahsetmemek olmaz. Dönem filmi tadında özenli bir sanat yönetimi ile çekilen Kulüp dizisinin senaryosu Cumhuriyet'in ilk yıllarında ulus devletin can yakan uygulamalarından 'varlık vergisi'nden etkilenen genç bir kızın hayatı etrafında şekilleniyor. Ve olaylar elbette yayınlandığı mecranın onayladığı bir bakış açısıyla gelişiyor.

BİR HELALLEŞME HİKÂYESİ

Bu yıl ülkemizin Oscar Adayı olan Semih Kaplanoğlu'nun *Bağlılık Hasan* filmi de 2021'in iz bırakan yapımlarından hiç kuşkusuz. Bağlılık üçlemesinin ikinci filminde insana dair bir meseleye irfanî bir bakış açısıyla yaklaşan Kaplanoğlu, hırsları ile hem kendini hem de dünyayı tüketen insanoğluna ayna tutuyor. Kaynakları giderek azalan dünyada, kapitalizmin değirmenine artan bir iştahla su taşıyan ve yaşadığı bunca felakete rağmen hırslarından bir milim geri adım atmayan insanoğluna yaklaşmakta olanı doğayı da karakterlerinden biri hâline getirerek anlatıyor Kaplanoğlu. Kâh rüzgâr kâh elma bahçesi 'kendine gel' diyor Hasan'a lisan-ı hâl ile. Bu yüzden film gösterildiği uluslararası festivallerde de büyük etki uyandırıyor. Filmin bir özelliği de sinemamızda bir türlü dengesi kurulamayan yurdum insanı karakteristiğini hiç olmadığı kadar gerçekçi bir biçimde perdeye taşıması. Bazı eleştirmenler ısrarla bu gerçeği görmezden gelerek filmin kahramanı Hasan'ı 'dindar' bir karakter olarak tanımladı. Kaplanoğlu filmde helalleşme kavramını 'hac' olgusu üzerinden açığa çıkarmak istediğinden eleştirmenler böyle bir kolaycılığı seçti. Semih bey de haklı olarak Akşam Cumartesi eki için yaptığım röportajda bu türden okumalara "Toplumu bilmeyenler, nerede yaşadığının farkında olmayanlar Hasan'ı dindar biri olarak görüyorlar. Halbuki öyle biri değil. Cuma'ya gidiyor. Onun dışında bir şeyi yok. Genel ortalamanın içinde

olan biri. O anlamda da bazı film okumalarının yanlışlarla dolu olduğunu görüyorum ve biraz da şaşırıyorum. Çünkü bu kadar da bilmemek olmaz." şeklinde sitem ediyor. *Bağlılık Hasan* Oscar'a uzanır mı bilemem ama sinema tarihimizde ayrıcalıklı bir yeri olacağı kesin.

SİNEMA MÜZESİ AÇILDI

Tarihi Atlas Sineması ile İstanbul Sinema Müzesi'nin açılışı, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla, 26 Şubat 2021'de gerçekleşti. 1 Mart 2021 tarihinde ise müze halka açıldı. Yaklaşık iki yıl süren restorasyon çalışmalarının ardından kapılarını açan sinema müzesi, geçmişten bugüne Türk sineması hafızasına ışık tutuyor. Bilim ve Sanat Vakfı Türk Sineması Araştırmaları'nın (TSA) 2013 yılından günümüze kadar yapmış olduğu çalışmaların ürünü, veritabanı içeriğinin bir bölümü de müzedeki dijital havuza aktarıldı.

1948 yılından bu yana İstanbulluların gözde bir mekânı olan Atlas Sineması artık sadece sinema salonu olarak değil, sinemaseverlere çok daha kapsamlı bir şekilde hizmet verecek. Müzenin üçüncü katında Türk sinemasına dair süreli sergiler yer alacak. "Karagöz'den Günümüze Temaşa: Osmanlı'da Sinematografın Yolculuğu" başlıklı ilk sergi de T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü destekleri ile Türk Sineması Araştırmaları tarafından, Barış Saydam'ın küratörlüğünde hazırlandı. Sinema salonu galalara, prömiyerlere ev sahipliği yaparken müze ile Türk sinemasının hafızasına dönük ciddi bir birikim tesis edilmesi hedefleniyor. Özel koleksiyonlara yer verilen müzede, dünya sinemasına ilişkin bilgi ve belgelerin yanı sıra Türk sinemasından başyapıtlar da sergileniyor. Ayrıca Kameradan Hikâyeye, Perdenin Büyüsü, Yeşilçam Telefonda, Yeşil Perde, arttırılmış gerçeklik odası, üç boyutlu sinema, interaktif ses ve görüntü montaj odası gibi dijital etkileşim uygulamaları ile de yeni neslin Türk sineması ile bağ kurması amaçlanıyor.

Müzenin en önemli bölümlerinden biri ise dünyada bir sinema müzesinde ilk kez kullanılmakta olan dijital hafıza havuzu. 8 bin 406 film ile oyuncu, yönetmen, senarist, yapımcı ve sinema emekçisinden oluşan 31 bin 106 kişiyi içeren bu muazzam bilgi havuzunun kaynağı Türk Sineması Araştırmaları veritabanı.

Sinema Müzesi, tarihi geçmişi ve modern alt yapısıyla yaşayan, organik bir yapı olarak kurgulanmış. Sinemamız geliştikçe, dönüştükçe Sinema Müzesi de bu değişime ayak uydurmak üzere tasarlanmış.

İSTANBUL FİLM FESTİVALİ

40. İstanbul Film Festivali'nde bu yıl uluslararası ve ulusal yarışmalarda toplam 45 film yarıştı. 40. İstanbul Film Festivali'nin Ulusal Yarışma bölümünde Emre Erdoğdu'nun hem senaryosunu yazdığı hem de yönettiği, aynı zamanda Halil Babür'e En İyi Erkek Oyuncu ödülünü de kazandıran Beni Sevenler Listesi en iyi film seçilerek Altın Lale'nin yılki sahibi oldu. Fikret Reyhan'ın Çatlak filmi toplamda 3 ödül kazansa da Altın Lale'nin sahibi olamadı. Gecenin öne çıkan bir diğer yapımı ise Çağıl Bocut'un Seyfi Teoman En İyi İlk Film Ödülü de dâhil olmak üzere geceden 3 ödülle ayrılan ilk uzun metrajlı filmi Sardunya oldu.

40. İstanbul Film Festivali'nde dağıtılan ödülleri tamamı ise şöyle:

Ulusal Yarışma Ödülleri:

Altın Lale En İyi Film: Beni Sevenler Listesi – Yön: Emre Erdoğdu

Jüri Özel Ödülü: Sen Ben Lenin – Yön: Tufan Taştan

En İyi Yönetmen: Çatlak – Fikret Reyhan

En İyi Kadın Oyuncu Ödülü: Dirlik Düzenlik & Sardunya – Asiye Dinçsoy & İlayda Elif Elhih

En İyi Erkek Oyuncu Ödülü: Beni Sevenler Listesi – Halil Babür

En İyi Senaryo Ödülü: Çatlak – Fikret Reyhan

Seyfi Teoman En İyi İlk Film Ödülü: Sardunya – Yön: Çağıl Bocut

FIPRESCI Ödülü: Çatlak – Fikret Reyhan

En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü: Sardunya – Orçun Özkılınç

En İyi Kurgu Ödülü: Cemil Şov – Evren Luş

En İyi Özgün Müzik Ödülü: Av – Deniz Cuylan & Brian Bender

40. İstanbul Film Festivali Uluslararası Yarışma Bölümünde Altın Lale'yi Madiano Marcheti'nin Yönettiği Madalena Kazandı

Uluslararası Yarışma Başkanlığını yönetmen Radu Jude'un üstlendiği, 40 İstanbul Film Festivali Uluslararası Yarışma jürisinde yönetmen

Mahnaz Mohammadi, oyuncular Katia Goulioni ve Numan Acar ile fotoğrafçı, yönetmen Fabrizio Maltese yer aldı.

İKSV'nin 16 yıl boyunca yönetim kurulu başkanlığını yürüten, İstanbul Film Festivali kurucularından Şakir Eczacıbaşı anısına en iyi filme verilen Uluslararası Yarışma Altın Lale Ödülü için bu yıl 9 ülkeden 11 film yarıştı. Bu yıl jüri, iki filmi jüri özel ödülüne layık gördü. Uluslararası Yarışma Jüri Özel Ödülü George Peter Barbari'nin yönettiği Bekâretin Sonu ve Thomas Imbach'ın yönettiği Nemesis filmlerine verildi. Ödülleri Mahnaz Mohammadi takdim etti. Festivalin Uluslararası Yarışma bölümünde ise FIPRESCI Ödülü'nün sahibi George Peter Barbari'nin yönettiği Bekâretin Sonu oldu.

SİNEMAMIZA 12 PUNTO İMZASI

12 Punto TRT Senaryo Günleri sinemamız adına önemli destek organizasyonlarından biri haline geldi. 12 Punto'dan destek alan projelerin son yıllarda uluslararası pek çok festivalden ödüllerle dönmesi bu organizasyonun sinemamız için ne anlam ifade ettiğini göstermeye yetiyor.

12 Punto, sektörde çok büyük tecrübesi olan, uluslararası alanda kendini kanıtlamış ustalarla genç yönetmenleri buluşturarak sadece proje geliştirme desteği olmakla kalmıyor tecrübe aktarımı için de önemli bir zemin oluyor. Ancak bu yılki 12 Punto Senaryo Ödülleri'ne başvuranlar arasında uzun yıllardır sektörde üretim yapan yönetmenlerin de katılmış olması eleştiri konusu oldu. Üstelik organizasyon bu isimlerin ödüllendirilmesinde de bir sakınca görmedi. 2021'in 12 Punto TRT Senaryo Günleri'nde TRT Ortak Yapım Ödülleri, Banu Sıvacı'nın yönettiği "Gün Yüzü", "Gözde Yetişkin" ve "Emre Sert"in yönettiği "Rahmet", Selman Nacar yönettiği "Tereddüt Çizgisi" ve yönetmen Mahmut Fazıl Coşkun'un "Ölüleri Yakma Cemiyeti" filmlerine verildi. TRT Ön Alım Ödülü'nü, Abdullah Şahin "Can Kuşu", Seyid Çolak "Obruk", Senem Bay "Harabe" ve Emir Külal Haznevi "11 Yıldız Güneş ve Ay" filmiyle aldı. Proje Geliştirme Ödülü de "Kurban" ile İsmail Güneş'e, "Battal" ile Semih Gülen ve Mustafa Emin Büyükcoşkun'a, "Gülizar" ile Belkıs Bayrak'a ve "Sus Payı" ile Erden Kıral'a verildi. TRT Uluslararası Ortak Yapım Ödülleri ise yönetmen Elçin Musaoğlu'nun "Meryem" ve Tamara Kotevska'nın "Man vs. Flock" yapımlarına takdim edildi.

ON5SIFIR7 FİLM HAFTASI

Kültür ve Turizm Bakanlığı Sinema Genel Müdürlüğü destekleriyle 15 Temmuz Derneği'nin düzenlediği On5Sıfır7 Film Haftası 12-18 Temmuz tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Festivalin açılışında FETÖ'nün yapılanmasını, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne (TSK) sızma faaliyetlerini ele alan ve TRT 1 tarafından hazırlanan Mahrem belgeselinin galası yapıldı.

On5Sıfır7 Film Haftası'nda Zeki Ökten'in Ses, Marcelo Pineyro'nun Kamçatka, Shuhaimi Baba'nın 1957 Malezya Kalbim, Elhan Caferov'un Dolu, Costa Gavras'ın Kayıp, Seyfullah Dad'ın Filistin'e Veda, Yücel Çakmaklı'nın Sahibini Arayan Madalya filmlerinin de aralarında bulunduğu, farklı coğrafyaları kapsayan geniş bir seçki sinemaseverlere sunuldu.

Program kapsamında, Sinemada Darbe ve Direniş Teması başlıklı bir panel düzenlendi.

6. KISA'DAN HİSSE KISA FİLM YARIŞMASI

Bu yıl önceki yıllardan farklı olarak, atölye çalışmalarına başlayan Kısa'dan Hisse organizasyonu, dört gün boyunca Akademi Beyoğlu'nda usta yönetmenlerle öğrencileri buluşturdu. 4 gün boyunca öğrenciler senaryo/yönetmenlik ve dramaturji eğitimleri alarak sertifika almaya hak kazandı. Geleneksel hale gelen gösterim programları ise yine eş zamanlı olarak İstanbul'un her iki yakasında 18-19 Ekim tarihlerinde gerçekleştirildi. Eyüp Bahariye Mevlevihanesi ve Üsküdar Bağlarbaşı Kültür Merkezi'nde iki gün boyunca yapılan programlarda 25 film gösterimi gerçekleştirildi. 21 Ekim Perşembe akşamı ise ödüller sahiplerini buldu. Programda usta yönetmen Yücel Çakmaklı anısına Onur Ödülü verildi..

Genel ve Lise olarak iki kategoride düzenlenen yarışmada, Genel Kategoride birinciliği Bir Nehir Kıyısında filmiyle Muhammed Furkan Daşbilek kazandı ikincilik ödülünü Yara filmiyle Onur Güler, üçüncülük ödülünü Binbir Gece filmiyle Mahsum Taşkın kazandı.

Bu yıl Genç Öncüler Özel Ödülü'nü Belki Bir Gün Gideriz filmiyle İnan Erbil almaya hak kazandı. Bu yıl üç film jüri özel ödülüne layık gördü. Seval filmiyle Ahmet Keçili, Yeryüzü Ayakları filmiyle Ümit Güç ve Yeni Baştan filmiyle Taha Ovacı özel ödülün sahibi oldu.

Bu sene ilk kez verilen Seyirci Özel Ödülü'nü ise Fermuar Ucu filmiyle Abdullah Çeper kazandı. Lise kategorisinde ise birincilik ödülüne Kovada Balık filmiyle Ayaz Ceylan, ikincilik ödülüne Çeşme filmiyle İlayda İşeri, üçüncülük ödülüne ise Evde Hav Türkiye filmiyle Nisan Uğur değer görüldü.

SİYER VAKFI, GENÇ YÖNETMENLER YETİŞTİRİYOR

Siyer Vakfı'nın sinema alanında attığı tohumlar 2021'de fidana dönüştü. Kısa Film Yarışması olarak başlayan organizasyon ise bu yıl 7. Âlemlere Rahmet Uluslararası Kısa Film Festivali adıyla gerçekleşti. Festivalin ödül töreninde En İyi Ulusal Kurmaca Ödülünü Bir Nehir Kıyısında, En İyi Ulusal Belgesel Ödülünü Tülütabaklar Ölümsüz Kahramanlar, Uluslararası En İyi Kurmaca Kısa Film Ödülünü Flowers for You, En İyi Kısa Belgesel Ödülünü Meerman ve Uluslararası En İyi Kısa Animasyon Ödülünü Good Wolf kazandı. Bu yıl "Jüri Özel Ödülü"nün sahibi ise festivale Mısır'dan katılan Mohmed Fathi'in Rayhan'ın Güvenli Cenneti isimli film oldu.

Festival kapsamında bu yıl ilk kez düzenlenen "Son Taslak" endüstri bölümünde "Proje Geliştirme Ödülleri", "Karayazı" ile Ahmet Duvar'a, "The Work" projesi ile Davron Tadjiev'e ve Bir Dolap Tozlu Uzay Elbisesi ile Ahmet Furkan Arslan'a takdim edildi. "Kısa Film Yapım Destek Ödülleri" ise Kara Tavuk adlı projesiyle Zeynep İncetekin, 654 Gram ile Ömer Dişbudak ve Geyik ile Mehmet Selim Gök'ün oldu.

Ayrıca yine Siyer Vakfı bünyesinde çalışmalarını sürdüren senarist ve yönetmen Abdulhamit Güler'in sanat danışmanlığını üstlendiği Hassan Bin Sabit Sinema Akademisi de 7.dönem eğitim dönemini 2021'de tamamladı. Sinemanın heyecan ve sevgisini Türkiye'nin tüm illerine taşıma hedefiyle çalışmalarına devan eden sinema akademisi, bu yıl 7 farklı şehirde verilen eğitimlerle 250 sinemacı adayına ulaştı. İstanbul, Gaziantep, Antalya, İzmir, Sakarya, Rize ve Erzurum'daki genç katılımcılar, eğitim kapsamında, senaryo yazarlığı, yönetmenlik, görüntü yönetmenliği, genel sinematografi, sinema tarihi, kurgu-montaj teknikleri, sinemada anlam arayışı, film okumaları, atölyeler, uygulama, film yapım ve çekimlere yönelik ders aldı. Genç sinemacı adayları aldıkları eğitimler sonrası ilk kısa filmlerine de imza attı.

BOĞAZİÇİ FİLM FESTİVALİ

Boğaziçi Kültür Sanat Vakfı tarafından bu yıl 23 – 30 Ekim tarihleri arasında düzenlenen 9. Boğaziçi Film Festivali'nde Semih Kaplanoğlu'nun yönettiği Bağlılık Hasan, Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nda En İyi Film seçilerek Altın Yunus Ödülü'nü kazandı. Festivalin Uluslararası Uzun Metraj Film Yarışması'nda ise Wei Shuju'nun Ripples of Life filmi En İyi Film seçildi. Festivalde Japon, Battle in Heaven, Silent Light, Post Tenebras Lux filmlerinin Meksikalı yönetmeni Carlos Reygadas'a Onur Ödülü takdim edildi.

Festivalde, Semih Kaplanoğlu, Bağlılık Hasan filmiyle En İyi Senaryo Ödülü, Emel Göksu, Koridor filmindeki rolüyle En İyi Kadın Oyuncu Ödülü ve Mücahit Koçak, İki Şafak Arasında filmindeki rolüyle En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü kazandı. En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü'nün sahibi de Bağlılık Hasan filmiyle Özgür Eken'in oldu. En İyi Kurgu Ödülü'nün sahibi ise Okul Tıraşı filminden Sercan Sezgin, Ferit Karahan ve Hayedeh Safiyari'nin oldu. FİYAB Yapımcı Ödülü için ilk ya da ikinci filmini çekmiş yapımcılar değerlendirildi. Koridor filmi ile Zeynep Koray, Yunus Yunusoğlu ve İris Tahhuşoğlu En İyi Yapımcı Ödülü'ne layık görülürken, "FİLM-YÖN En İyi Yönetmen" ödülü İçimdeki Kahraman filmiyle Sinan Sertel'e verildi.

Ayrıca, bu yıl ilk kez Akli Film'in katkılarıyla verilen En İyi İlk Film Ödülü Selman Nacar'ın yönettiği İki Şafak Arasında'nın oldu. Uluslararası Uzun Metraj Film Yarışması'nda Altın Yunus Ödülü'nün sahibi yönetmen Wei Shujun'un Ripples of Life filmi olarak belirlendi. Yarışmada, Things Worth Weeping For filmindeki rolüyle Nora Rainer-Miscinyei, En İyi Kadın Oyuncu, Wild Roots filmindeki rolüyle Gusztav Dietz de En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü kazandı. Uluslararası Yarışmada, "The Great Movement" filmi ile Kiro Russo En İyi Yönetmen seçildi. Jüri Özel Ödülü ise Bebia My Only Desire filmiyle Juja Dobrachkous'a gitti. 9. Boğaziçi Film Festivali'nin Kısa Kurmaca Film Yarışması ile Kısa Belgesel Yarışması'nda toplam 70 bin TL değerinde ödüller dağıtıldı. Ulusal Yarışma'da En İyi Film Ödülü Nuray Arda Ekşigil'in Akıntı filmine verildi. Uluslararası Yarışma'da ise Leonardo Martinelli'nin Neon Phantom adlı filmi En İyi Kısa Kurmaca Film seçildi. Kısa Belgesel Film Yarışmaları'nda ise, ulusalda Nuray Kayacan Sünbül'ün İçtima, uluslararasında ise Anna Artemyeva'nın Don't Hesitate to Come for a Visit Mom'i En İyi Kısa Belgesel Film ödülünü aldı.

İstanbul Medya Akademisi Genç Yetenek Ödülü'nün kazananı ise, Nuri Cihan Özdoğan'ın Aynı Gecenin Laciverti adlı kısa filmi oldu.

KORKUT ATA TÜRK DÜNYASI FİLM FESTİVALİ

Bu yıl "Merhamet Yüklü Kanatlar" mottosuyla yola çıkan ve 8-12 Kasım tarihlerinde İstanbul'da ilk kez gerçekleştirilen Korkut Ata Türk Dünyası Film Festivali geç kalınmış ancak büyük bir boşluğu dolduracak sinema adına çok önemli bir buluşma olarak kayıtlara geçti.

Festival kapsamında, Türk Dünyası Sinema Zirvesi gerçekleştirildi. Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan ile birlikte çok kapsamlı bir bildiriye imza atıldı. Türk Dünyası Film Fonu oluşturulmasından Ortak Yapım Anlaşması'na kadar birlikte izlenecek yol ve atılacak adımlar karara bağlandı. Türk dünyası için kültür ve sanat bağlamında ciddi bir irade ortaya konulmuş oldu. Festivalin 2023 yılında Azerbaycan Şuşa'da, 2024'te Kazakistan'da, 2025'te Özbekistan'da ve 2026'da ise Kırgızistan'ın ev sahipliğinde yapılması planlandı.

Kültür ve Turizm Bakanlığı çatısı altında Uluslararası Sinema Derneği, Türk Konseyi, TÜRKSOY, TRT, İstanbul Üniversitesinin yanı sıra birçok kurum ve kuruluşun iş birliğiyle gerçekleştirilen festivalin "Türk Dünyası Katkı Ödülleri" Bakü Medya Merkezi, Özbekistan Sinema Ajansı, Kazak Film Stüdyosu, Kırgız Sinema Film Stüdyoları ve Türkiye adına TRT'ye değer görüldü. Festivalde vefa ödülü Türk dünyasının ortak değerlerinden dünyaca ünlü yazar Cengiz Aytmatov adına oğlu Eldar ve kızı Şirin Aytmatov'a verildi.

"En İyi Film Ödülü"ne Azerbaycan'dan "Dağınık Ölümler Arasında" layık görüldü. "Belgesel Film Yarışması" ödüllerinde birinciliği İran'dan "İkizler", ikinciliği Özbekistan'dan "Halkın Cesareti", üçüncülüğü de Rusya'dan "Dil Bilimci" adlı yapım elde etti.

"Kurmaca Film Yarışması" ödülleri dört kategoride verildi. "En İyi Film Ödülü"ne Azerbaycan'dan "Dağınık Ölümler Arasında" adlı yapım, "En İyi Yönetmen Ödülü"ne Kırgızistan'dan "Şambala" filminin yönetmen ve senaristi Artıkpay Suyundukov, "En İyi Senaryo Ödülü"ne Türkiye'den "Mavzer", "Jüri Özel Ödülü"ne Özbekistan'dan "Tutkunluk" adlı yapım değer görüldü.

ADANA ALTIN KOZA FİLM FESTİVALİ

Bu yıl 13-19 Eylül'de 28. kez gerçekleştirilen Uluslararası Adana Altın Koza Film Festivali'nde Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nda En İyi Film ödülünü Ahmet Necdet Çupur imzalı Yaramaz Çocuklar kazandı. Yönetmenliğini Nisan Dağ'ın yaptığı Bir Nefes Daha ise törenden altı ödülle ayrıldı. Altın Koza'da bu yıl Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nda jüri başkanlığını Tilbe Saran üstlendi. Jürideki diğer isimler Güven Kıraç, müzisyen Feridun Düzağaç, yönetmen Kıvanç Sezer, görüntü yönetmeni Meryem Yavuz, yazar Seray Şahiner ve sinema yazarı Şenay Aydemir'di. Seçkide yer alan 10 film üzerinden ödülleri dağıtan jüri, En İyi Film ödülünü yönetmenliğini Ahmet Necdet Çupur'un yaptığı Yaramaz Çocuklar filmine verdi. Yılmaz Güney Ödülü'nü ise Mehmet Ali Konar'ın Zin ve Ali'nin Hikâyesi filmi kazandı.

ANTALYA FİLM FESTİVALİ

58. Antalya Altın Portakal Film Festivali bu yıl 2-9 Ekim tarihlerinde yapıldı. Festivalin Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nda En İyi Film Ödülü, Ferit Karahan'ın yönettiği "Okul Tıraşı" filmine gitti. Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nda, En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nün sahibi "Kafes" filmindeki rolüyle Tarhan Karagöz, En İyi Kadın Oyuncu Ödülü'nün sahibi ise "Zuhal" filmindeki rolüyle Nihal Yalçın oldu. En İyi Senaryo Ödülü "Okul Tıraşı" filmiyle Ferit Karahan ve Gülistan Acet'e, En İyi Yönetmen "Kerr" filmiyle Tayfun Pirselimoğlu'na verildi. Ulusal Kısa Metraj Film Yarışması'nda, Övgüye Değer Ödülü'nü "Rewşen" filmiyle Musab Tekin aldı.

Festivalde Kısa Film Jüri Özel Ödülü, "İkinci Gece" filmiyle Ali Tansu Turhan'a, En İyi Kısa Film Ödülü, "Siz Biraz Uzak Kaldınız" filmiyle yönetmen Elif Refiğ'e verildi.

Ulusal Belgesel Film Yarışması'nda, Övgüye Değer Ödülü "Acı ve Tatlı" filmiyle Didem Şahin'in, Belgesel Film Jüri Özel Ödülü de "Bekleyiş" filmiyle Aslı Akdağ'ın oldu. En İyi Belgesel Film Ödülü ise "Her Şey Dahil" filmiyle Volkan Üce'ye gitti.

Uluslararası Uzun Metraj Film Yarışması'nda ise En İyi Uluslararası Film Ödülü, "Libertad" filmiyle Clara Roquet'e, En İyi Yönetmen Ödülü "Aurora" filmiyle Paz Fabrega'ya, En İyi Kadın Oyuncu Ödülü "Aile"

filmiyle Claudia Grob'a, En İyi Erkek Oyuncu Ödülü de "Titanik'i Seyretmek İstemeyen Kör Adam" filmiyle Petri Poikolainen'e verildi.

Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'nda da En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu Ödülü'nü "İki Şafak Arasında" filmindeki rolüyle Nezaket Erden ile "Kafes" filmindeki rolüyle Özay Fect paylaştı. En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülü ise "İki Şafak Arasında" filmindeki rolüyle Erdem Şenocak'ın oldu.

En İyi Sanat Yönetmeni Ödülü "Anadolu Leoparı" filmiyle Billur Turan'a, En İyi Kurgu Ödülü "Okul Traşı" filmiyle Ferit Karahan, Hayedeh Safiyari ve Sercan Sezgin'e verildi.

En İyi Müzik Ödülü'ne "Kerr" filmindeki müzikleriyle Nikos Kypourgos, En İyi Görüntü Yönetmeni Ödülü'ne "Bağlılık Hasan" filmiyle Özgür Eken layık görüldü.

Cahide Sonku Ödülü'nü Ezgi Baltaş ve Feride Çiçekoğlu paylaştı. Behlül Dal En İyi İlk Film Ödülü, "Anadolu Leoparı" filmiyle Emre Kayiş'in, Dr. Avni Tolunay Jüri Özel Ödülü de "İki Şafak Arasında" filmi ile Selman Nacar'ın oldu. SİYAD En İyi Film Ödülü'nü, Necip Çağhan Özdemir "Bembeyaz" filmiyle, FİLM-YÖN En İyi Yönetmen Ödülü'nü de Tayfun Pirselimoğlu, "Kerr" filmiyle aldı.

VEFAT EDENLER

RASİM ÖZTEKİN

Tiyatro, dizi ve sinema oyuncusu. 8 Mart'ta hayata veda etti. 1959'da İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. 1980-1992 yılları arasında Şahları da Vururlar, Kahraman Bakkal Süpermarkete Karşı, İçinden Tramvay Geçen Şarkı, İstanbul'u Satıyorum, başta olmak üzere Ortaoyuncular Tiyatrosu'nun tüm oyunlarında rol aldı. 1992 yılında Bostancı Gösteri Merkezi'nde 2071'de Türkiye adlı müzikali sahneleyip başrolünde oynadı. 1995'te Ortaoyuncular Tiyatrosu ile Aptallara Güzel Gelen Televizyon Dizileri, Çok Tuhaf Soruşturma ve Fişne Bahçesi gibi birçok prodüksiyonda yer aldı. Bir Günlük Aşk Hikâyesi, 72. Koğuş, Arabesk, Tersine Dünya, Passion Du Turca, Pardon ve Şans Kapıyı Çalınca isimli filmlerde oynadı. Köşedönücü, Biraz Düş, Biraz Gülüş, Eğrisiyle Doğrusuyla, Bir Yaz Gecesi Eğlencesi,

Boşgezen ve Kalfası, Başka İstanbul Yok ve Yeni Hayat isimli televizyon yapımlarında rol aldı. 2016'nın Mayıs ayında Hasan Efendi'nin meşhur kavuğunu Ferhan Şensoy'dan devralarak Türk tiyatrosundaki 5. kavuklu oldu.

KARTAL TİBET

Sinema ve tiyatro oyuncusu. 2 Temmuz 2021'de vefat etti. 27 Mart 1938, Ankara doğumlu olan Kartal Tibet, Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuarı Tiyatro Bölümünü bitirdi. 1960 yılında Suat Yalaz'ın çizgilerinden sinemaya uyarlanan Karaoğlan'ın ilk macerası olan Karaoğlan: Altay'dan Gelen Yiğit filminde başrol üstlendikten sonra dönemin jönleri arasına katıldı. Daha sonra Sezgin Burak'ın resimlediği yerli çizgi karakter Tarkan serisinde ana karakteri canlandırdı. Tosun Paşa filmiyle birlikte de oyunculuğu bırakıp yönetmenliğe başladı. Şalvar Davası, Zübük, Sultan, Ölmeyen Aşk ve Gol Kralı en önemli filmleri arasında yer almaktadır. 2007 yılında televizyon projelerine yönelmiş ve Zoraki Koca adındaki televizyon dizisinin yönetmen koltuğuna oturmuştur. 2008 yılında ise Show Tv'de yayınlanan Hayat Güzeldir dizisini yönetmiştir.

FERHAN ŞENSOY

Tiyatromuzda orta oyunu geleneğinin önemli temsilcilerinden ve Ortaoyuncular Tiyatrosu'nun kurucusu Ferhan Şensoy, 26 Şubat 1951'de Çarşamba, Samsun'da dünyaya geldi. Türk tiyatro, sinema ve televizyon oyuncusu; roman, deneme, günlük, televizyon dizisi ve film senaryoları yazarı, şair ve Ortaoyuncular tiyatro topluluğunun kurucusu olan usta isim Türk Tiyatrosu'nda kendine özgü bir yer edindi. Tek kişilik oyunu Ferhangi Şeyler, 1987 yılından beri aralıksız devam eden Şensoy, Kel Hasan Efendi'den günümüze gelen Ortaoyuncuları Kavuğu'nu Münir Özkul'dan devralmış ve Rasim Öztekin'e devretmişti. 1971 yılında Grup Oyuncuları çatısında ilk profesyonel oyunculuk deneyimini yaşayan Şensoy, 1972-1975 yılları arasında Fransa ve Kanada'da tiyatro eğitimine ve çalışmalarına Jerome Savary, Andre-Louis Perinetti gibi isimlerle devam ederken Montreal'de Ce Fou De Gogol adlı oyunuyla 1975'te En İyi Yabancı Yazar ödülünü aldı. Yine Montreal'de Theatre De Quatre - Sous'da da, yönetmenliğini yaptığı, Harem Qui Rit isimli müzikalde oynadı. Aynı yıl Türkiye'ye döndü. Nisa Serezli - Tolga Aşkıner Tiyatrosu'nda oyunculuk

yapan Şensoy, yine 1976 senesi içinde, TRT'ye ve Devekuşu Kabare Tiyatrosu'nda çeşitli skeçler yazdı. 1978'de, ilk kitabı Kazancı Yokuşu'nun yayınlanmasının ardından, yönetmenliğini Temel Gürsu'nun yaptığı Kızını Dövmeyen Dizini Döver ile ilk kez bir film çalışması yapan Şensoy, aynı yıl Mete İnselel ile Anyamanya Kumpanya Tiyatrosu'nu kurdu ve kendi eseri olan, İdi Amin Avantadan Lavanta oyununda rol aldı ve yönetmenlik yaptı. Onlara ödül alan sanatçı aynı zamanda çok sayıda kitap kaleme aldı. Televizyon dizileri ve sinema filmlerinde de yer aldı. Şensoy, 31 Ağustos 2021'de hayata veda etti.

UĞURTAN SAYINER

1944 Samsun doğumlu sinema ve tiyatro oyuncusu. İktisat fakültesi mezunu olan Sayıner, 1962 yılında sanat hayatına tiyatroyla başladı. İttihat ve Terakki Tiyatrosu, TÖS Tiyatrosu, Arena Tiyatrosu, Gen - Ar Tiyatrosu, Dormen Tiyatrosu, Üç Maymun Kabare ve Ercan Yazgan - Bülent Kayabaş topluluklarında çalıştı. Sinema ve televizyon dizilerinde de rol alarak, Bizimkiler dizisinde canlandırdığı "Sarhoş Cemil" karakteriyle ve ''Benim adım Cemil!'' repliğiyle tanındı. 27 Haziran 2021'de vefat etti.

ALİ DEMİREL

Ali Demirel, 13 Mart 1944'te İstanbul'da doğdu. 1970'te başladığı oyunculuk kariyerini 2018 yılına kadar sürdürdü. 1980'li yıllardan itibaren oyuncu çift Levent Kırca ve Oya Başar'ın hazırladığı TV komedi programı Olacak O Kadar adlı yapımda yer alan isimlerden birisi oldu. Yer aldığı yapımlarda polis, icra memuru, garson, hakim, doktor gibi yan karakterlerde oynadı. Rol aldığı filmlerden bazıları şunlar: Son Çıkış (2017), Oflu Hoca'nın Şifresi 2 (2016), Oflu Hoca'nın Şifresi (2014) Şeytan Bunun Neresinde (2002), Bize Nasıl Kıydınız (1994), Varyemez (1991), Öğretmen Zeynep (1989), Zeynepler Ölmesin (1987), Çiçek Abbas (1982), Banker Bilo (1980), Şark Bülbülü (1979), Vatandaş Rıza (1979) Demirel, 28 Haziran 2021'de hayata veda etti.

KEMAL KURUÇAY

Tiyatro ve sinemanın usta ismi Kemal Kuruçay, 10 Haziran 1962'de dünyaya geldi. Doksanlı yıllarda tiyatrocu Mehmet Karagül ile iyi bir ikili

oluşturdu. O dönem ikilinin birlikte oynadığı İstanbul Bura mı isimli bir sinema filmi vardır. 1996'da ATV'de yayınlanan Gurbetçiler isimli dizide oynadığı Fırıldak Cemil karakteriyle tanındı. Sonraki yıllarda İnce İnce Yasemince ve Reyting Hamdi isimli komedi dizilerinde oynadı. 2002'de TGRT'de yayınlanan Zor Baba isimli dizide Özkan Amca karakterini canlandırdı. 2003'te sinema filmi Ömerçip'te rol alan oyuncu Şöhretler Kebapçısı (2003), En iyi Arkadaşım (2004), Çılgın Yuva (2005), İnadım İnat (2005), Pulsar (2008), Sevgili Düşmanım (2008), Kutsal Damacana 2: İt Men (2009) gibi yapımlarda da çeşitli rollerde oynadı. Kuruçay, 22 Ekim 2021'de vefat etti.

NEDRET GÜVENÇ

Tiyatro ve sinema oyuncusu, seslendirme sanatçısı ve yazar Nedret Güvenç 5 Eylül 1930'da İzmir'de doğdu. Usta sanatçı, 31 Temmuz 2021'de aramızdan ayrıldı.

Ankara Devlet Konservatuvarı'nda şan ve piyano eğitim alan Güvenç, 1948'de İzmir'de tiyatroya başladı. İzmir Şehir Tiyatroları 1950 yılında kapatılınca İstanbul'a taşınıp İstanbul Şehir Tiyatroları'na katıldı. 1959-1960 yılları arasında Ankara Devlet Tiyatrosu'nda da konuk oyuncu olarak sahneye çıkan sanatçı, sonrasında tekrar İstanbul'a döndü. Sayısız tiyatro oyununda başrol oynayan Güvenç'in bu dalda pek çok ödülü vardır. Nedret Güvenç, Yüzbaşı Tahsin (1950), Yavuz Sultan Selim Ve Yeniçeri Hasan (1951), Sürgün (1951), Lale Devri (1951), Kanlı Para (1953), Hıçkırık (1953), Gün Doğarken (1955), Kara Çalı (1956), Beş Hasta Var (1956) Kin (1957), Yavrum İçin (1958) Veysel Karani (1965), Ayrılık Şarkısı (1966), Malkoçoğlu Kurt Bey (1972) gibi sinema filmlerinde rol aldı.

1974'te "En Büyük Kumar" ile yönetmenliğe başlayan sanatçı, 1995'te emekli olduğu İstanbul Şehir Tiyatroları'ndan sonra "Tiyatro İstanbul" bünyesine katıldı. 1998 yılında Kültür Bakanlığınca verilen Devlet Sanatçısı unvanını aldı.

YUNUS GÜNER

1972 yılında İstanbul'da dünyaya gelen Yunus Güner, eğitimini İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı'nda tamamladı. Güner, rol aldığı 'Sonradan Görmeler', 'Bütün Çocuklarım' ve 'Dudaktan Kalbe' isimli

dizilerle tanındı. Yunus Güner; Evli ve Öfkeli, Gulyabani, Mavi Pansiyon, Dudaktan Kalbe, Duvar, Bütün Çocuklarım projelerinde yer aldı. Güner 11 Kasım 2021'de hayata veda etti.

ALİ MURAT ALTINMEŞE

Ali Murat Altunmeşe, İzzet Altınmeşe'nin büyük oğludur. 1979 doğumlu olan Altunmeşe'nin yer aldığı bazı filmler şöyle: Ali Baba ve 7 Cüceler (2015), Bir Don Juan Öldürmek (2014). Ali Murat Altunmeşe son olarak Barbaroslar: Akdeniz'in Kılıcı dizisinde yer aldı. Altunmeşe 19 Aralık 2021'de vefat etti.

TOYGUN ATEŞ

Tiyatro ve sinema oyuncusu olan Toygun Ateş, 2 Haziran 1954 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. İstanbul Belediye Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nden mezun oldu. Çok sayıda tiyatro oyununda oynayan Ateş, sinema oyunculuğuna 1976 yılında başladı. 100'den fazla sinema ve dizi filminde oynadı. Seslendirme sanatçısı olarak hem seslendirme yönetmenliği hem çeşitli yapımlar için seslendirmeler yaptı. Sinema yönetmeni ve senaryo yazarı da olan Toygun Ateş,

Ailecek Şaşkınız (2018), Cin-i Ayet (2018), Karımı Gördünüz mü? (2017), Sokak Köpekleri Bal ile Betty (2016), Deccal 2 (2016), Siccin: Büyü Haramdır (2014), Hür Adam (2010), Göç (1993), Suskun Duvarlar (1985), Mağlup Edilemeyenler (1976) gibi filmlerde rol aldı. Ateş 19 Şubat 2021'de koronavirüs sebebiyle hayatını kaybetti.

ATİLLA PEKDEMİR

Türk sinema, dizi oyuncusu ve tiyatro sanatçısı. 10 Şubat 1943'te Giresun'da dünyaya geldi. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden üçüncü sınıfta ayrıldı. İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümüne girdi. Aynı yıl Kenterler Tiyatrosu'nda "Üç Kuruşluk Opera" oyunu ile profesyonel olarak tiyatro yaşamına başladı. Daha sonra Münir Özkul, Gülriz Sururi, Engin Cezzar, Ali Poyrazoğlu, Nisa Serezli, Tolga Aşkıner ile Üç Maymun Kabare ve Devekuşu Kabare Tiyatroları'nda çalıştı.Hadi Çaman Yeditepe Oyuncuları Tiyatrosu'nda "Aşkın Yaşı Yoktur" adlı tiyatro oyununda Suna Keskin ile başrolü paylaştı. Sadri Alışık Tiyatrosu'nun

"Kaç Baba Kaç" adlı tiyatro oyununda Cengiz Küçükayvaz, Özlem Savaş, Aybüke Karakullukçu ile oynadı. Pakdemir, birçok dizi, sinema filmi ve tiyatro oyununda rol aldı. İki yıl akciğer kanseriyle mücadele eden Atilla Pakdemir, 31 Ocak 2021'de hayatını kaybetti.

SEZAİ AYDIN

Sinema ve dizi oyuncusu, seslendirme sanatçısı Sezai Aydın Ankara'da 15 Şubat 1952'de dünyaya geldi. Ankara Üniversitesi İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nden mezun oldu. Aydın, Şehir Tiyatroları sanatçısı olarak birçok yapımda rol aldı. Bir dönem Keçiören Belediyesinde "Cumartesi Cumartesi" adlı çocuk eğlence programını da sunan Sezai Aydın, aralarında "Ayı Yogi", "Rambo", "Rocky" ve "Fred Çakmaktaş" gibi karakterlerin de bulunduğu birçok ünlü yerli ve yabancı karakterin seslendirmesini yaptı. "Yahşi Cazibe", "Kınalı Kar" ve "Kaynanalar"ın da arasında bulunduğu birçok dizi ve sinema filminde de rol alan Aydın, ayrıca Başkent İletişim Bilimleri Akademisi'nde seslendirme ve oyunculuk dersleri verdi. Aydın 20 Aralık 2021'de vefat etti.

basın

Taceddin Ural

BASIN

Taceddin Ural

Aşırı politik bir medya

Türk medya kurumları; meşru bir tercih olan "politik yayın çizgisi" ile "ideolojinin şemsiyesi altına girme" tercihinde ikinciden yana duruş sergilemeyi sürdürüyor. Bu durum; aşırı politik, kavgacı, tekdüze, yavan içerikleri öne çıkartırken, "insan hikâyeleri" ise yayınlanacak mecra bulmakta yine zorlanıyor.

TACEDDİN URAL

Metinlerin de kaderi - ya da karakteri mi demeliydi? – var. Başta, seçilen konu, konunun işleniş şekli, işleyenin müktesebatı vb, yazının gidişatını da belirliyor elbette. Malumun ilamı bu girizgâhın bir sebebi var tabii ki. Okumakta olduğunuz TYB 2022 Yıllığı'nın "Basın" bölümü biraz, - nasıl denir? – sıkıcı ya da mükerrer hissi uyandırırsa eğer; bunda yazanın payına düşen bir hisse var muhakkak ama önemli bir bölümü de konunun kendisinden kaynaklanıyor. Çünkü Türk Basını, 150 yıllık mazisinin başka bölümlerinde hiç olmadığı kadar kendini tekrar ediyor son yıllarda. Neylersiniz ki verili durum bu; yapacak bir şey yok…

ÖNCE MADDÎ VERİLER…

Medyaya öncelikle veriler cephesinden bakmak istediğinizde görünen, sağlıklı sonuçlara ulaşabilmek için verilerin asla yeterli ve zamanında olmadığı. Malum, hangi kesimden olursa olsun, Türk medyasının bıktırıcı retoriklerinden birisi de "şeffaflık"tır. Ne var ki, hedefine aldığı kim ya da hangi kurum ise kolay ulaşılabilir açık bilgiyi hemen talep eden basın, iş kendi verilerine geldiğinde ise oldukça ketum ve hantal davranıyor. Nitekim, 2022'nin ikinci ayı bitmek üzereyken bile medya dünyasının 2021 yılına dair sağlıklı veriler hâlâ ortalıkta görünmüyor. Bir olayın, olgunun, durumun doğru incelenip, analiz edilebilmesi için açık kaynakları beslemesi beklenen medyanın, paradoksal bir biçimde kendi durumunu

anlamaya yardımcı olacak veriler konusunda bu derece kavruk olması akıl alır gibi değil ama durum bu.

Yetersiz de olsa rakamlara göz attığınızda ise çokluk, "yıldırıcı" bir etki yapmıyor değil. Zira logolar, say say bitmiyor. Ancak medyanın, ideolojik olarak neredeyse tam ortadan iki ana aksa ayrıldığı gerçeğini dikkate aldığınızda, bu "kalabalık"tan çekinmenize de pek gerek kalmıyor. Kabın içindeki sıvının mahiyetini anlamak için ondan bir ölçek almanızın yeterli olacağı gibi, basının da "ele avuca gelir", maddi büyüklük ve etkide ön sıradakilerine yakından bakmak, bütünü hakkında genel geçer bir fikir vermeye yeterli gibi görünüyor.

Bu çerçevede ilk 10 gazete ve sahiplikleri şöyle sıralanıyor: Sabah (Kalyon), Sözcü (Beme Media A.G.'ye devredilen Estetik Grup), Takvim (Kalyon), Korkusuz (Estetik Grup), Hürriyet (Demirören), Posta (Demirören), Milliyet (Demirören), Akşam (Türk Medya), Yeni Şafak (Albayrak), Türkiye (İhlas).

Benzer sıralama TV kanalları ve radyolar için de şu şekilde: ATV (Kalyon), FOX TV (Fox Yayıncılık), Show TV (Ciner), Kanal D (Demirören), Star TV (Doğuş), TRT 1 (Devlet), Kanal 7 (Hayat Görsel Yayıncılık), TRT Haber (Devlet), Beyaz TV (Beyaz Televizyon Yayıncılık), A Haber (Kalyon) / Kral FM (Doğuş), TRT (Devlet), Radyo 7 (Hayat Görsel Yayıncılık), A Haber Radyo (Turkuvaz), Radyo D (Demirören), Show Radyo (Show Radyo Yayıncılığı), TRT Radyo 1 (Devlet), TRT Radyo Haber (Devlet), NTV Radyo (Doğuş), Habertürk Radyo (Ciner)

Digital yayıncılığın giderek alan açmasıyla doğru orantılı bir şekilde etkinlikleri artan haber portallarındaki "İlk 10" sıralaması ise şöyle: hurriyet.com.tr (Demirören), sozcu.com.tr (Beme Media A.G.'ye devredilen Estetik Grup), milliyet.com.tr (Demirören), sabah.com.tr (Kalyon), mynet.com (Mynet Yayıncılık), haberturk.com (Ciner), haber7.com (Hayat Görsel Yayıncılık), ensonhaber.com (Ensonhaber Medya Hizmetleri A.Ş.), internethaber.com (İnternet Haber Yayıncılık), takvim.com.tr (Kalyon)

Kendilerini "muhalif" ve mufavık" cephelerde konuşlandıran medya kuruluşları, aşağı yukarı benzer tiraj, izlenme ve "tıklanma" sayılarına sahipler. Keza "etki" gücü de büyük farklılıklar göstermiyor. Dolayısıyla karşı cephe tarafından "yandaş" olarak nitelendirilen medya ile tam

tersinden bir yerde duranlar tarafından "muhalif" olarak adlandırılan medya arasında "maç berabere" gibi. Madem müsabaka metaforuyla başladık, devamını da öyle getirmeli: Türk medyasındaki müsabaka, bu yıl da fevkalade sıkıcı ilerliyor.

100 - 200 BİN TİRAJLA "BÜYÜK GAZETE" SAYILMAK

Veriler, yazılı basında ufak çaplı bir küçülmenin olduğunu ortaya koyuyor. TÜİK'in Temmuz 2021'de (yenisi Temmuz 2022'de yayınlanacak) neşredilen, "Yazılı Medya ve Uluslararası Standart Kitap Numarası İstatistikleri, 2020" başlıklı verilerine göre, gazete ve dergi sayısı 2020 yılında, 2019 yılına göre yüzde 13,5 azalarak 4 bin 746 oldu. Bu yayınların yüzde 54,4'ünü dergiler oluşturdu. Yine, sözkonusu tarihler arasında gazete ve dergilerin yıllık toplam tirajı yüzde 20,9 oranında azalarak, 996 milyon 516 bin 20 oldu, bunun yüzde 94,8'ini gazeteler oluşturdu. Türkiye'de 2020 yılında yayımlanan gazetelerin yüzde 91,1'i yerel, yüzde 6,5'i yaygın (ulusal), yüzde 2,4'ü ise bölgesel yayın yaptı. Dergilerin yüzde 69,1'i yaygın (ulusal), yüzde 27,7'si yerel, yüzde 3,3'ü bölgesel yayın yaptı. Gazetelerin toplam tirajının yüzde 82,4'ünü yaygın (ulusal), yüzde 16,9'unu yerel ve yüzde 0,7'sini bölgesel yayımlanan gazeteler, dergilerin ise yüzde 85,6'sını yaygın (ulusal), yüzde 13,0'ını yerel ve yüzde 1,4'ünü bölgesel yayımlanan dergiler oluşturdu.

Bir başka inceleme de, basındaki kuraklaşmanın tirajlara nasıl yansıdığını teyit ediyor. Daha çok medya alanındaki gelişmelere ilişkin haber ve araştırmalara yer veren Journo sitesinde yer alan rakamlara göre, Türkiye'de 2021 başı itibarıyla 100.000 - 200.000 seviyesinde 7, 50.000 - 100.00 seviyesinde 8, 10.000-50.000 seviyesinde ise 9 gazete var. Gazetelerin günlük ortalama toplam tirajı ise 1 milyon 769 bin 806 olarak gerçekleşti (Bu rakam, 1990'lı yıllarda 5, 2000'li yıllarda ise 4 milyon civarındaydı). Bir başka ifadeyle Türkiye'de 47 kişiye bir gazete düşüyor. Oysa Türkiye'ye yakın bir nüfusa sahip Almanya'da, sadece Bild gazetesinin 2020 yılı günlük ortalama tirajı - gerilemiş haliyle bile – 1,2 milyonu buluyor. Gazetenin ayrıca, 500 bini aşkın dijital abonesi var. İngiltere'nin The Guardian gazetesi ise 126.00'ler seviyesine kadar gerileyen tirajını artırmak için bir atak yapmış ve dijital destekçi sayısını 1 milyona ulaştırmıştı.

AL TELEVİZYONLARI VUR GAZETELERE

Yazılı basının ekrandaki izdüşümünden daha fazla bir şey olmayan televizyonların durumuna gelince... Sahaya dair fikir verebilecek verilerin eksikliği TV kanalları için de geçerli elbette. RTÜK'ün rakamlarına göre, Türkiye'de her 100 kişiden 27,3'ü hafta içi günlük ortalama 2-3 saat televizyon izliyor. 8 saat ve üzeri televizyon izleyenlerin oranı ise yüzde 5,7. Araştırmalara göre Türkiye'de televizyon izleme süreleri 2006 yılından beri sürekli düşüyor. En son yapılan 2018 yılı araştırmasına göre, Türkiye'de günlük ortalama 3 saat 34 dakika (214 dk) televizyon izleniyor. Türkiye'de en çok televizyon izleyen grup, hafta içi günlük ortalama 3 saat 58 dakika (238 dakika) ile "düşük düzeyde eğitimli kişiler"den oluşuyor. Hafta içi günlük ortalama 4 saat 7 dakika (247 dakika) ile en çok televizyon izleyen yaş grubu ise 65 yaş üstü kişiler. Yine aynı araştırmaya göre, TV izleme yaş aralığındaki nüfusun yalnızca yüzde 3'ü haftasonları televizyon izlemiyor. Yüzde 23,2'si ise hafta sonu günlük ortalama 2-3 saat televizyonun karşısında. Hafta içi en çok televizyon izlenen saat dilimi ise yıllardır 18:01-21:00 saatleri arasında seyrediyor.

HANELERİN YÜZDE 92'SİNİN EVDEN İNTERNET ERİŞİMİ VAR

Medya denilince, olayın çok ama çok önemli bir bölümü internet üzerinde (Bkz. Gazete tirajları) gerçekleşiyor. TÜİK'in "Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması" sonuçlarına göre, internet ülkeyi bir baştan bir başa kuşatmış görünüyor. 2021 yılı itibarıyla hanelerin yüzde 92,0'ının evden internete erişim imkânına sahip bulunuyor. Bu oran bir önceki yıl yüzde 90,7 olarak gerçekleşmişti. İstanbul, Ankara, Konya ve Karaman, internet erişim imkânı en iyi durumda olan ilk dört şehir oldu. İnternet kullanım oranlarına bakıldığında ise 2021 yılında 16-74 yaş grubundaki bireylerde bu oran yüzde 82,6 olarak gerçekleşti. Bu rakam, bir önceki yıl yüzde 79,0'du. İnternet kullanım oranı cinsiyete göre incelendiğinde ise sözkonusu oranın erkeklerde yüzde 87,7 ve kadınlarda yüzde 77,5 olduğu görüldü. Aynı araştırmaya göre 16-74 yaş grubundaki tüm bireylerin yüzde 80,5'inin, 2021 yılı ilk üç ayını kapsayan dönemde İnterneti düzenli olarak (hemen her gün veya haftada en az bir defa) kullandığı belirlendi. Bu rakam 2020 yılında yüzde 76,5'ti.

İNTERNETİ NE İÇİN KULLANIYORUZ?

TÜİK'in verileri, interneti hangi amaçlarla kullandığımıza dair de fikir veriyor. Buna göre, özel amaçla kamu kurum ya da kuruluşları ile iletişime geçmek veya kamu hizmetlerinden yararlanmak için 2020 yılı Nisan ayı ile 2021 yılı Mart ayını kapsayan 12 aylık dönemde interneti kullanan bireylerin oranı (bir önceki yıl yüzde 51,5) yüzde 58,9 oldu. E-devlet hizmetlerini kullanım amaçları arasında, kamu kurum ya da kuruluşlarına ait web sitelerinden bilgi edinme yüzde 55,8 ile ilk sırayı aldı. Bireylerin yüzde 32,3'ü çevrimiçi form doldurduğunu bildirirken, yüzde 27,7'si de resmi formları indirdiğini / yazdırdığını belirtti.

İnternet üzerinden özel kullanım amacıyla mal veya hizmet siparişi veren ya da satın alan 16-74 yaş grubundaki bireylerin oranı 2021 yılında yüzde 44,3 olarak gözlenirken önceki yıl bu oran yüzde 36,5 idi. Cinsiyete göre internet üzerinden mal veya hizmet siparişi verme ya da satın alma oranı erkeklerde yüzde 48,3, kadınlarda yüzde 40,3 oldu. Bu oran, bir önceki yıl sırası ile yüzde 40,2 ve yüzde 32,7 olarak gözlenmişti. İnternet üzerinden özel kullanım amacıyla 2021 yılının ilk üç ayında ürün satın alan ya da sipariş veren bireyler tarafından web sitesi veya uygulamaları kullanarak en çok satın alınan veya abone olunan dijital içerik ise yüzde 30,6 ile film veya dizi izleme hizmeti veya indirme olurken en çok satın alınan çevrimiçi hizmet yüzde 14,4 ile ulaşım hizmeti oldu.

Sosyal medya birkaç yıldır tam bir fenomen. Ülke gündeminde aslında hak etmediği bir ağırlık taşıyan sosyal mecralar içerisinde bu problemli fonksiyon en çok Twitter'da cari. Türk halkı bu mecrayı, dünyada 7'nciliği alacak kadar benimsemiş durumda. 2021 verilerine göre dünyada Twitter'ı en çok kullanan ülke 69,3 milyon ile Amerika Birleşik Devletleri olurken, Türkiye 13,6 milyon Twitter kullanıcısı ile listenin 7'nci sırasında yer aldı. Twitter; Youtube, Instagram, WhatsApp ve Facebook'un ardından Türkiye'de en çok kullanılan beşinci sosyal medya mecrası oldu.

Medyanın yatırımlar tarafına baktığınızda ise Deloitte Danışmanlık'ın "Tahmini Medya ve Reklam Yatırımları 2021 Yılı İlk 6 Ay Raporu" – O da hem 6 aylık hem de tahmini – dışında elde pek kaynak yok. Bu rapora göre, organize medya yatırımları geçen yılın ilk 6 ayında 7 milyar 306 milyon TL olarak gerçekleşti. Ajans çalışmaları, yapım, baskı, sponsorluk ve reklamveren hizmet bedellerinin oluşturduğu reklam yatırımları ise 3

milyar 13 milyon TL oldu. Türkiye'de 2021'in ilk 6 ayında medya pazarına yapılan toplam yatırım ise 12 milyar 50 milyon lira olarak gerçekleşti.

TÜRK MEDYASI KENDİSİNİ TEKRAR EDERKEN...

Türk medyasının takribî maddî büyüklükleri bu şekilde. Epeyce bir süredir sayısal göstergelerde kayda değer bir fark ortaya koy/a/mayan medya, muhteva olarak da doğrusal bir çizgi takip ediyor. Toplumdaki genel geçer kanaatleri belirledikleri var sayılabilecek kelimenin tam anlamıyla "sağ"dan say, "sol"dan say 20 civarında medya kuruluşu, insanda sürekli bir "patinaj" duygusu uyandırıyor. Oysa ve malum, yayıncılık "sürprizli" bir iştir. Yani, onca "medyatik üretim" pazara arz edilirken, "son tüketici"nin sizi seçmesi için bazı sebepleri olması gerekir. Evet, okuyucu / izleyici / ziyaretçi; öncelikle kendi anlam dünyasına hitap eden yayınlara / mecralara yönelir. Yönelir de; bu, her yeni günde bir önceki, daha önceki, ondan da önceki ilh. günün benzeri içeriklerle muhatabınızın karşısına çıkmak anlamına gelmiyor. İktidara yakın olduğu varsayılan medya kuruluşları da zaman zaman bu kolaycılığa kaçıyorsa da asıl tekdüzelik sorunu - yekten "biz muhalifiz" diyerek tarifi bile başkalarına bırakmıyorlar aslında - muhalif basında inanılmaz bir yoğunlukta. Her ama her gün ve gün içinde haber yenileme süreçlerinde, önlerine gelen her haberi illa ki "muhalif mercek"ten geçirerek vermek bu kurumlarda editoryal bir standart haline gelmiş durumda. Neylerseniz ki, iki cephe için de "alıcısı var" kalıp cümlesi hükmünü icra ediyor.

DEVLET, MİLLET BAŞARILARI TAMAM; PEKİ YA İNSAN HİKÂYELERİ?

İktidara yakın medya kuruluşları 2021'de de "insana dokunan haberler"e oldukça mesafeliydiler. Bu yayın kuruluşlarının karar vericileri nezdinde, "yüksek siyaset", gene birincil öncelikliydi. Evet, tamam, tabii ki, bir yayın organı iktidarın; ülkeyi, devleti, geniş halk kitlelerini ilgilendiren iş ve işlemlerini, bunlarla ilgili yetkili isimlerin açıklamalarını hak ettiği genişlik ve özenle sayfa, ekran ve dijital mecralara taşıyabilir, taşıyacaktır, taşımalıdır. Elbette Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmasının haberini, yorumlarını günlerce verseniz yeridir. Karadeniz'de doğalgaz bulunmasının haber ve analizlerini bir hafta sürdürseniz kimsenin itirazı

olmaz. Bu ülkenin milyonlarca okuyucusu, izleyicisi, site ziyaretçisi, böylesi haberlerden sadece mutlu olur, ülkesi ve milleti adına sevinir, devletiyle gurur duyar. Burada asıl mesele, kamu kaynaklı haberlerin nasıl işlendiğinde düğümlenmekte.

"EN BÜYÜK İÇERİK ÜRETİCİSİ" CUMHURBAŞKANI ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın çok faal bir lider olduğu izahtan vareste. Hemen her gün çok yoğun bir program tatbik ediyor. Doğal olarak da bütün bu faaliyetler haber değeri taşıyor. Muhalefet liderleri bile bir eylem ortaya koyacak, bir söz söyleyecekse çoğunlukla Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın bir sözünden, bir eyleminden, bir icraatından hareketle bunu yapıyor. Yine, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'nin yapısından dolayı, çok fazla sayıda devlet, hükümet kararı / uygulaması da Cumhurbaşkanı'nın söz ve eylemleriyle kamuoyuna ulaşıyor. Dolayısıyla medya kuruluşları açısından "en büyük içerik üreticisi" Erdoğan. Medya, doğru olanı yaparak bu açıklamalara genişçe yer veriyor. Yapmadığı, eksik yaptığı ise sözkonusu işi, eylemi, icraatı; "dosya habercilik", "analiz", "kutu", "grafik" gibi editoryal işçiliklerle desteklememesi. Böyle olunca da sadece haber kaynağından gelenler, neredeyse geldiği şekliyle, ham haliyle sayfalara taşınmış oluyor. Yazılı basın o gün ne yaptıysa benzerini akşam videolu, doğal sesli, perforeli ana haberlerine taşımayı "televizyon haberciliği" zanneden TV yönetimleri ise böylece bu kuraklığı - yazılı ya da görsel fark etmez – medyanın her mecrasına taşımış oluyorlar. "Peki ya internet haberciliği?" diyecek olursanız, o da mezkûr tekrarların bir başka tekrarını içerik diye ziyaretçisine ulaştırıyor.

GAZETE İÇERİKLERİNİN YÜZDE 89'U SİYASİ

TÜİK'in, yayın içeriklerini analiz ederek hazırladığı istatistiklere bakılacak olursa, "fevkalade siyasi bir medya"dan tam olarak neyin murat edildiği belki daha iyi anlaşılabilir. Verilere göre; 2020 yılında yayınlanan gazetelerin tam yüzde 89,9'u siyasi / haber / güncel, yüzde 1,8'i sektörel / mesleki, yüzde 1,7'si yerel yönetim içerikli olarak okurlarının karşısına çıktı. İşte bu derece "aşırı politik / kamu otoritesi" odaklı münderecat, doğal olarak "insan hikâyeleri"ne fazla, hatta neredeyse hiç yer bırakmıyor.

Oysa ağzı dualı, vatanına âşık, çok büyük bölümü Cumhurbaşkanı'nın liderliğine gönülden bağlı, işinde, gücünde "sokaktaki vatandaş"ın yukarıda sayılanlar dışında kendi meselelerine dair konuları da mecralarda görmeyi bekleyeceği aşikâr. O vatandaş; devletinin büyüklüğüyle, gönül verdiği liderin öncülüğünde ülkesinin başardıklarıyla kıvanmak istiyor, kıvanıyor da ama hayatın olağan akışında, hayatın pek çok sorunuyla boğuşurken o mevzuların da yani aslında kendisinin dikkate alındığını, muhatap alındığını görmek, okumak istiyor.

MUHALİF BASIN DA FARKLI DEĞİL

Basının muhalif kanadına bakıldığında görülen de aslında çok farklı değil. Muhalif medya da "ideolojik insan tipolojisi"ni yaygınlaştırmak için ne gerekiyorsa yapıyor. Onun haberlerinde de çoğunlukla "insan eksik". "İnsan hikâyeleri" sadece durulan siyasî kampa, yayıncı kuruluşun politik pozisyonuna katkı yapacaksa bir anlam ifade ediyor. Sürekli "yönlendirilmiş, eksik haliyle kullanıldığında yanlış fikir oluşturmaya katkı yapacak bilgi kırıntıları ve aşırı politik yorumlar"la oluşturulan içerikler servis ediliyor. Çoğu zaman da "yarım haber" yerini, tamamen gerçek dışı ana unsur veya detaylarla bezeli başka haber çalışmalarına bırakıyor. Bunda; sosyal medyanın, hassaten de Twitter'ın kontrolsüz ortamında, kelimenin tam anlamıyla "üfürülen" şeylere konvansiyonel / kurumsal medya çalışanlarının, bazen ideolojik takıntılarla bazen "Ya başkaları kullanırsa? Ya biz atlarsak!" endişeleriyle bazen de ikisinin birden dürtüsüyle hak edilmedik bir ilgi göstermesi de etkili oluyor. Son tahlilde ise siyaseten körlük, hasmane politik duruş, muhalefetin elindeki yerel yönetimler ile uluslararası kuruluşların maddi destekleri gibi bir dizi "motivasyon unsuru" devreye giriyor ve muhalif basın da ürettiği içerikleri dar, çok dar bir bakış açısıyla son tüketicisine ulaştırıyor.

DİJİTAL KAOSU AZALTMA ÇABALARI

Alanda yaşanan hızlı teknolojik gelişmelerin de etkisiyle medya, her ülke nezdinde çok önemli bir toplumsal güç konumuna ulaşmış durumda. Medya, gerçek anlamda "dördüncü kuvvet" konumunda. Elbette ülkemizde de hâl böyle. Medyatik içerik üretimlerinin çeşitlenmesi, bazen tekil üretimlerle bile ülke gündeminin belirlenmesi ise bir yandan

medya süreçlerinde demokratikleşmeye işaret ediyor olsa da bir yanıyla da kontrolsüzlüğün, çıkar çatışmaları için uygun bir ortamın oluştuğu anlamına geliyor. Vatandaş gazeteciliği, fenomen hesaplar filan da içine katarak söylendiğinde en geniş tabiriyle Türk medyası - hadi haksızlık etmiş olmayalım, medyanın önemli bir bölümü - aşırı ideolojik ve maalesef sık sık da yanlış içerikleri kullanmayı, adeta bir standart haline getirmiş durumda. Bu da doğal olarak önlem arayışlarını beraberinde getiriyor. Sosyal medyanın yaygınlaşmasıyla birlikte tüm dünya gibi biz de ülke olarak sık sık dezenformasyon kampanyalarına maruz kalıyoruz. Yalan ve çarpıtılmış haberler sebebi ile dünyada milyonlarca insan savunmasız durumda kalabiliyor. Neredeyse hiçbir denetimin olmadığı sosyal medya mecraları zaman zaman hem demokrasiyi hem toplumsal barışı hem de devletlerin millî güvenliğini tehdit eder konuma gelebiliyor.

İşte, bütün bu gelişmelerin ışığında sosyal mecralara bir çeki düzen vermek kaçınılmaz. Sosyal medya mecralarında yer alan yalan haberler, itibar suikastı ile yolsuzluk ve usulsüzlüğü kolaylaştıran yanlış veya çarpıtılmış içerikler için Ekim 2020'de önemli bir yasal düzenleme hayata geçirildi. Kamuoyunda "Sosyal Medya Yasası" olarak bilinen "İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile suç oluşturan içeriklerin hızlı bir biçimde yayından kaldırılması hükme bağlandı. Böylece, bir yandan yasaya aykırı içerik dolaşımdan kaldırılırken, diğer yandan da aynı sitede yer alan ve suç oluşturmayan içerikler yönünden ifade ve haber alma özgürlüğü güvenceli hale getirilmiş oldu. Aynı yasa ile uluslararası sosyal mecra kurumlarının Türkiye'de temsilcilik açmaları zorunlu kılındı. Bu çerçevede; V Kontakte (VK), Dailymotion, YouTube, Tiktok, Linkedin, Facebook, Pinterest, Instagram ve Twitter olmak üzere 9 sosyal ağ sağlayıcısı temsilci belirleyerek Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu›na (BTK) bildirdi.

"DEZENFORMASYONLA MÜCADELE" YASA TASLAĞI

Sosyal medya mecralarına dair bir başka yasal düzenlemenin ise hazırlıkları devam ediyor. "Dezenformasyonla Mücadele" adıyla üzerinde çalışılan yasa taslağıyla sosyal medya kullanılarak gerçekleştirilen birçok hukuk dışı paylaşımın önünün alınması amaçlanıyor. Sosyal medya mecralarının kullanılma hızı, yayılma gücü, takip zorluğu gibi özelliklerinin de etkisiyle

"çarpan etkisi" artan sorunlu içerikler için mevcut ceza yasalarının zaman zaman istenen etkinlikte devreye girememesinin yeni yasa ile bertaraf edilmesi hedefleniyor. Taslakla sosyal medyadaki yalanlara karşı etkili yaptırımlar getirilecek. Yasanın hazırlanmasında Almanya ve Fransa modellerinden de yararlanılacağı belirtiliyor. Buna göre, sosyal medyada dezenformasyon yapanlara bir yıldan beş yıla kadar hapis ve sosyal medyayı bir süre kullanamama gibi cezalar getirilmesi seçenekleri değerlendiriliyor. Sosyal medya hesapları kullanıcılarının kimliklendirilmesi, sahte hesaplar, yurtdışı kaynaklı paylaşımlarda kimlik belirleme yöntemleri ile bunlara nasıl müdahale edilebileceği de üzerinde çalışılan hususlar arasında yer alıyor.

dergiler

Mustafa Uçurum
Mehmet Kahraman
İbrahim Eryiğit
Mehmet Pektaş
Halit Yıldırım

VARLIK

Mehmet Kurtoğlu

Türk edebiyatının en uzun soluklu dergilerinden olan Varlık 89 yıldır yayınına devam etmektedir. Kurucusunun Yaşar Nabi Nayır'ın olduğu Varlık'ın editörü Mehmet Erte. Aralık 2021 itibariyle 1321. Sayısını yayınlamaktadır. Her sayısında bir dosya konusu ile çıkan dergi zengin yazar kadrosuyla da dikkat çekmektedir. "021 yılında Bellek İstanbul ve Bellek Ankara dosyasıyla iki önemli şehrimize dikkat çekmiştir. Ayrıca Türk edebiyatı-Türkçe Edebiyat, sanatsal hazzın sosyal inşası, Dünyanın Sonu Yaklaşırken Sanatın Anlamı, Yemek Kültürü, Kimlik, Sanat, 80. Yılında Garip Hareketi**,** Sinemada, belgeselde, Yeni Medyada Hikâyenin Değişen Yüzü. Moda kurgusal Bedenin Görünür Yüzeyi, Ölümünün 700. Yılında Dante. Kuş Diliyle Söyleyenler: Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli. Sanat ekonomisi gibi önemli konuları sahifelerine taşımıştır.

Varlık, Ocak 2021, Sayı 1360, **Dosya Konusu**: Türk edebiyatı – Türkçe Edebiyat. **Dosyaya Katkıda Bulunanlar:** Deniz Bağrıaçık, Selçuk Orhan, Bâki Ayhan T. , Mehmet Özkan Şüküran, Gülüş Türkmen. Dergide Yer Alan Yazarlar: İlk Türk Filmi Sırplarla Savaş Esnasında Hamidiye Kruvazörü'nde mi Çevrildi? - Burak Süme, Geçmiş Gibi Eksik, Yarın Gibi Ücra: Mevsimlik Bir Sağ Kalma ekonomisi üzerine Düşünceler.- Hüseyin Köse, Şeref Bilsel Şiirinde Bir irade Yitimi Olarak aşk. Hakan Değirmenci , A. Samet Atılgan, Hayalet erkler, Hayali Evler: Selçuk Orhan'ın 40 Hadis Romanı Üzerine - Fatma Berber, Yeni Şiirler arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler arasında Jale Sancak, **Şiir:** Ergun Tavlan, Serdar Ünver, Enis Akın, Gülümser Çankaya, Gökçenur Ç., Anıl Cihan, Yaprak damla Yıldırım, Ayfer Feriha Nujen, Seçil Hidayet Öztürk, Öykü Ilgın Yıldız, Alper Beşe, Behiye H. Malkoç, Desen , Özge Ekmekçioğlu. **Varlık Kitaplığı:** Şengül Can ile Devamsız üzerine Söyleşi Özlem Şan, İbrahim Karaca ile Memleket ve Gül üzerine Söyleşi Soner Sert, Aslı Akyüz'ün Kanat alıştırmaları için Aba Müslim Çelik Ozan Öztepe, Varol McKars ile Ateş, Su ve Aşk üzerine Söyleşi Ayhan Şahin, Küresel Haberler Zeynep Şen.

Varlık, Şubat 2021, Sayı 1361, **Dosya Konusu**: Sanatsal Hazzın Sosyal İnşası, Ezilenlerden Seçkinlere Caz Müziği. **Dosyaya Katkıda Bulunanlar**: Leyla Diana Gücük, Feridun Ertaşkan, Fatma Berber, Sümeyra Gümrah Teltik, Esra Demirkıran. Dergide Yer Alan Yazarlar: Emaneti Teslim Etmedi! Atilla Birkiye, Bir zamanlar Kadıköy (2): Fazıl Hüsnü Dağlarca Metin Cengiz, Renkli, Kasvetli, Güzel Stockholm: İsveç Notları Deniz Özbeyli, Otoportre Kader Genç, Nesnelerin Dili İlyas Tunç, Kısa Filmin Uzun Sözü: Fırat Özeler ile Söyleşi İrem Kargıoğlu, Ücra Bir Şiir İçin anahtar Kelimeler I: "Yara" Hüseyin Köse, Yeni Şiirler Arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler arasında Jale Sancak. Şiir: Carl Sandburg, Hüseyin Yurttaş, Kenan Sarıalioğlu, Sina Akyol, Oya Uysal, Hüseyin Ferhad, Betül Tarıman, Hakan Cem, Yücel Kayıran, Murat Batmankaya, Levent Karataş, Mehmet Said Aydın, Iklim Odabaş Sever, Çiğdem Kabay, Ömer Taha Onat, ÖYKÜ, Elif Erdoğan, Faruk Turinay, Salpi Özgür, **Desen:** Özge Ekmekçioğlu: **Varlık Kitaplığı**: W. B. Bayrıl ile "Rosa Das Rosas" Üzerine Söyleşi Mustafa Fırat, "Aşk Her Zaman (eleştirinin Eleştirisi)" Sabit Kemal Bayıldıran Bilgin Güngör, Burak Acar ile "Tabiat Abi" Üzerine Söyleşi Petek Sinem Dulun, Cuma Duymaz ile "Sisi Dağıtan Umut" üzerine Söyleşi Ersun Çıplak "Osman" Ayfer Tunç Çiğdem Ülker, Mehmet Erkan ile "Ölümsezen" Üzerine Söyleşi Ömer Kum, "Divan" Yunus Emre Bülent Avcı, Tevfik Aytekin ile "Sardalya Mevsimi" üzerine Söyleşi Simge Çerkezoğlu, Şiir Günlüğü Gültekin emre, Küresel Haberler Zeynep Şen

Varlık, Mart 2021, Sayı 1362. **Dosya Konusu:** Dünyanın Sonu Yaklaşırken Sanatın Anlamı. **Dosyaya Katkıda Bulunanlar:** Emre Zeytinoğlu, Barış Acar, Deniz Gündoğan İbrişim, Hıdır Eligüzel, Murat Alat, Erdem Çolak, Ecem Özensoy, Memed Ernener, Cihat Duman, Anna Dobrosovestnova, Ateş Alpar, Felat Diljin, Erden Kahveci, Bedri Karayağmurlar. **Dergide Yer Alan Yazarlar**: Kısa Filmin uzun Sözü: Özgür Anıl ile Söyleşi İrem Kargıoğlu, Abdülkadir Budak Şiirinde Mekânın Anlamı Üzerine, Ümit Yıldırım, Güncel Sanat: "Olağanüstü Denklikler, İnce Benzerlikler" Sergisi Üzerine Nergis Abıyeva ile Söyleşi, Rumeysa Kiger, Yeni Şiirler arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler Arasında, Jale Sancak**, Şiir:** Şükrü Erbaş, Elif Sofya, Fatma Nur türk, Ece Gün, Göktürk yaşar, Taha İhsan Çetin, Öykü: Nülifer Altunkaya, Eda İşler, Ayça Erdura, Emre Ocaklı. **Desen**: Özge Emekçioğlu.

Varlık Kitaplığı: Gülce Başer ile "Gözde bir kordon" üzerine söyleşi Betül Dünder, Petek sinem Dulun ile "Ara Kat Sesleri" Üzerine Söyleşi Alptuğ Topaktaş, "Pink Floyd: Kilidi Açamazsan Kır Kapıyı" Fatma Berber, Sümeyra Teltik, Neslişah Şar, Berna Olgaç ile "Sevgili Dodo" Üzerine Söyleşi, Emre Polat "Hegel'in Diyalektiği" Hans-Georg Gadamer Hakan Bora, Küresel Haberler Zeynep Şen.

Varlık, Nisan 2021, Sayı 1363. **Dosya Konusu:** Yemek Kültürü, Kimlik, Sanat. **Dosyaya Katkıda Bulunanlar:** Özlem Kumrular, Osman Serim, Deniz Güvensoy, Fatma Berber, Sümeyra Gümrah Teltik, Sevim Gökyıldız

Dergide Yer Alan Yazarlar : Dil İncitir Yüksel Pazarkaya, Hastalık Olarak Edebiyat Alper Çeker, Ölümünden 50 Yıl Sonra köy Enstitülü Şampiyonun Almanya'daki İzleri Kemal Ateş, Yeni Şiirler Arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler arasında Jale Sancakç Şiir: Gündüz Vassaf, Osman Hakan A., Didem Gülçin Erdem, Buğra Giritlioğlu, Hasan Ildız, Âdem Fatih Kılıç, Uğur Akkaş Öykü Barış Acar, Pelin Kıvrak, Hülya Tamzok, Hande Çiğdemoğlu **Desen**: Özge Ekmekçioğlu, Fatih Aydoğdu. **Varlık Kitaplığı**: Salih Bolat ile "Gittikçe Yakın" Üzerine Söyleşi Kemal Oruç, "Ürperişler Kitabı" Osman Serhat Erkekli Cengiz Kılçer, Deniz Gündoğan İbrişim ile "Gaflet" Üzerine Söyleşi Hande Balkız, "Marion de Lorme"- Victor Hugo Buse Özlem Bay, Suzan Nana Tarablus ile "Çek Kayıkçı Balat'a!" üzerine Söyleşi Nermin Ketenci, Altay Ömer Erdoğan ile "Hiçliğin Orta Yerinde" Üzerine Söyleşi Şirvan Erciyes, "Hayat Şiirdir"- Ramis Dara Hüseyin Peker, Onur Şahin, Emre Polat ve Murat Tenetoğlu ile Söyleşi Şerif Fatih, Arda Kıpçak ile "Değişik Bir Şey Yok" Üzerine Söyleşi Ebru Mocoş, "Yeni bilim: Bağlantısallık Yeni Kültür: Yaşamdaşlık" Türker Kılıç Hakan Bora, Oktay emri ile "Toplu Oyunlar I" Üzerine Söyleşi Orhan Emre, Şiir Günlüğü Gültekin Emre, Küresel Haberler Zeynep Şen.

Varlık, Mayıs, 2021 Sayı 1364. **Dosya Konusu:** Bellek İstanbul. **Dosyaya Katkıda Bulunanlar:** Ali Şükrü Çoruk, Yasemin Olur, Burçak Evren, Fatma Berber, Sümeyra Gümrah Teltik, Suzan Nana Tarablus, Alper Çeker, Gündüz Vassaf. Dergide Yer Alan Yazarlar: Kısa Filmin uzun Sözü: Onur Sefer İle Söyleşi İrem Kargıoğlu, Şair Burada Ne Demek istiyor? Haydar Ergülen, Yeni Şiirler arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler Arasında Jale Sancak. Şiir Ömer Erdem, Senem Gökel, Duygu Demirkol, Elif Ahi,

Yener Çetin, Burak Akbalık ÖYKÜ Banu Özyürek, Gizem Kurtulmuş **Desen** Özge Ekmekçioğlu. **Varlık Kitaplığı:** Sina Akyol ile Bütün Kitapları Üzerine Söyleşi Bircan Çelik, "Kusurlu Bir akşam Rüyası"- Yılmaz Saruhan Mehmet Özkan Şüküran, Atilla Şenkon ile "Hoş bulduk Hayat" Üzerine Söyleşi Leyla Tezer, D. Çelik ve H. Topçu ile "Türkiye'de Yeraltı edebiyatı" Üzerine Söyleşi Aybüke Kocadağ, "Kör Mağara Balıkları"- Esra Kahraman Ahmet Sait Akçay, Metin Turan ile "Beyaz Güzel Bir Boşluk" Üzerine Söyleşi Kadir İncesu, "Sinemada Mimarlık"-Haz.: H. T. Akarsu, N. Erdoğan, T. Özbursalı Gülcan iner, Ahmet Zeki Yeşil ile "Korona Müfettişi" üzerine Söyleşi Emrah Polat, Küresel Haberler Zeynep Şen.

Varlık, Haziran 2021, Sayı 1365.**Dosya Konusu**: 80. Yılında Garip Hareketi**. Dosyaya Katkıda Bulunanlar:** Bâki Ayhan T., Gonca Gökalp Alpaslan, Alphan Akgül, Yalçın Armağan, Sinan Bakır, Gülce Başer, İsmail Cem Doğru, Haluk Öner, Tuğrul Tanyol, Haydar Ergülen, Adnan Özer, Metin Celâl, Tuğrul Keskin, Osman Çakmakçı, Hüseyin Akın, Ahmet Bozkurt, Cenk Gündoğdu. Dergide Yer Alan Yazarlar: Sanatçının Sahtekârlık Sendromu Gülüş Türkmen, Oğuz Atay'ın kurgularında Metaforik Söylem Raşel Rakella Asal, Hiç Tanışmamış İki Dost: Shakespeare ve Freud Alperen Ak, Benliğin kör Noktası: "Kendimden Bir Değilim" Emrah Yolcu, Sergüzeşt-i Sahaf Ragıp Efendi: I Süleyman Kaymaz, Yeni Şiirler arasında Şeref Bilsel. Yeni Öyküler Arasında Jale Sancak Şiir**:** Yavuz Özdem, Soner Demirbaş, Duygu Kankaytsın, Orhan Emre, Ayça Şebnem, Gönül Tokayeva Öykü Neşe Koçak, İbrahim Alaş Desen Özge Ekmekçioğlu. **Varlık Kitaplığı**: Ali Günvar ile "Çarpık Hüzünler Kantatı" Üzerine Söyleşi Gülce Başer, "Şiir ve Yaşam"-Ali Cengizkan Ozan Öztepe, "Sakarmeke"Mehmet Fırat Pürselim Üzeyir Karahasanoğlu, Fırat Polat ile "Burcu Vaazi" üzerine Söyleşi Naile Dire, "Herkesten Uzakta"- Kadir Işık Soner Sert, Ayşe Özlem inci ile "Yerin Dibinden Geliyorum" Üzerine Söyleşi Mevsim Yenice, "Smyrna'nın Yazgısı" Gülseren Engin Emine Şimşek Emiral, Oğulcan Kütük ile "Oğlan Çıkmazı" Üzerine Söyleşi Fatma Yeşil, Şiir Günlüğü Gültekin Emre, Küresel Haberler Zeynep Şen.

Varlık, Temmuz 2021, Sayı 1366. **Dosya Konusu:** Sinemada, belgeselde, Yeni Medyada Hikâyenin Değişen Yüzü. **Dosyaya Katkıda Bulunanlar**: Alper Çeker, Fatma Berber, Zeynep Keçeciler, Uğur Erbaş. Dergide Yer Alan Yazarlar: Bir zamanlar Kadıköy: Arif Damar Metin

Cengiz, Tuğba Doğan Metinlerinde Hakikatin Dili Hande Balkız, Yeni Şiirler arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler arasında Jale Sancak. **Şiir** Carol Ann Duffy, Türkan Yazıcı, Vedat Barga, Gizem Ünelöz, Yavuz Savaş Kayhan. Öykü Ayla Burçin Kahraman **Desen** Özge Ekmekçioğlu

Varlık Kitaplığı: "Gidilmemiş Bir Yol"- Tuğrul Tanyol Sinan Bakır, "Anılarda Sait Faik"-Hazırlayan: adil İzci Rüstem Kurtoğlu, Ahmet Bozkurt ile "Şiirlerde İstanbul" Üzerine Söyleşi Çağla Ağırgöl, "Plasebo" – N. Ahmet Erözenci, Ali Bulunmaz, İ. Afacan, S. Öz, N. Dilmener, A. Sayan, P. Fontini, N. Sakman, H. Güngör, Eylem ile "arabesk Yeniden" Üzerine Söyleşi Özlem Ertan, "Sahte umutlar"- Murat Tuncel Zeririn Oktay, Esma Ertel ve Mehmet Güleryüz ile "Dünya Çocuklarına Günaydın" Üzerine Söyleşi Zeynep Şen, "Cıs" – Hakan Sarıpolat Metin Nart, "Bir Ben Bir Yokuş" – Suat Taşer Deniz Yılmaz, Küresel Haberler.

Varlık, Ağustos 2021, Sayı 1367. **Dosya Konusu:** Moda kurgusal Bedenin Görünür Yüzeyi. **Dosyaya Katkıda Bulunanlar:** Şakir Özüdoğru, Şölen Kipöz, Hüseyin Köse, Kubilay Aktulum, Çilem Tercüman, Hatice Gökçe, Nihat Özdal. Dergide Yer Alan Yazarlar: Bir araştırma alanı Olarak Duyguların Tarihi Aslı Çiftçi, "Ölü Kediler, Ölü Kuşlar" ve Mustafa Sevinç Emre Dirim, Sergüzeşt-i Sahaf Ragıp Enedi (II) Süleyman Kaymaz, Yeni Şiirler Arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler arasında Jale Sancak. ŞİİR Mustafa Köz, Nesrin Kültür, Kadir Aydemir, Gizem Pınar Karaboğa, Tuğçe Nur İmrat, Fatih Balkan. Öykü**:** Mehmet Mümtaz Tuzcu, Neşe Bakan, Demet Özdemir, Uğraş Abanoz. **Desen: Özge** Ekmekçioğlu**. Varlık Kitaplığı:** Hilmi Yavuz ile "Talan Şiirleri" Üzerine Söyleşi Ercan Yılmaz, "Kaplıcada Son Yaz: Sandım ki Göğün Cennet" Feridun andaç Erendiz Atasü, Anıl Cihan ile "Daha önce Ölmüş müydük?" Üzerine Söyleşi aslı Yıldırım Deniz, "Yaşadınız öldünüz, Bir anlamı Olmalı Bunun"- Selim İleri Hasan Akarsu, "Aşk Uğruna"- Özlem Narin Yılmaz Ali Ulaş, "Aklımla aramda Mavi Bir Şey Var" Çiğdem Sezer Cumali Yardım, Halil Yörükoğlu ile "Kaçış Rampası" üzerine Söyleşi Müjde Büyükyaldız, "Fantom Ağrı"-levent Karataş Erkan Karakiraz, Gökhan Akçiçek ile "Adını andığım Günler" Üzerine Söyleşi Volkan Odabaş, "Kayıp Sancak"-Mehmet Uluğtürkân Meral Ertürk, "Kağıt Ev"- Carlos Maria Dominguez Çiğdem Ülker, Mahmut Aksoy ile "Gazellertesi" Üzerine Söyleşi Erol Özyiğit.

Varlık, Eylül 2021, Sayı 1368.**Dosya Konusu:** Ölümünün 700. Yılında Dante. **Dosyaya Katkıda Bulunanlar**:

Aydın Afacan, Ayçin Kantoğlu, Cumhur Kuzu, Bülent Ayyıldız, Kemal Atakay, Anna Frigioni. **Dergide Yer Alan Yazarlar**: Bir Zamanlar Kadıköy (4): Can Yücel Metin Cengiz, Hayyam'da bir Şiir Suaresi Sina Akyol, Ücra Bir Şiir İçin anahtar Kelimeler II: "Ayrılık" Hüseyin Köse, Bir Travestinin Aşk Öyküleri ve erkeklik Sorgulaması Rahime Sarıçelik, "Büyük Saat"in Son Çeyreğinde Ölüm Kenan ovacık, Felsefi Kavramlar ve Çeviri Problemi Şerif Fatih, Yeni Şiirler Arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler Arasında Jale Sancak. ŞİİR Abdülkadir Budak, Cihan oğuz, Hülya Deniz Ünal, Fatma N., Mehmet Öztek, Ercan Yılmaz, Erkut Tokman, Selma Cengiz, Onur Sakarya, Süleyman ileri Öykü**:** arda Kıpçak, Ali Özkgür Özkarcı, Ata Egemen Çakıl, Ferda Albağ, Zican Göksu **Desen:** Özge Ekmekçioğlu, Gül Sağer. **Varlık Kitaplığı**: Atilla Birkiye ile "Şair İstanbul'daydı!" ve "Bulutlar Piraye Piraye Diye Geçiyor" Üzerine Söyleşi Nahit Kayabaşı, Gülüş Türkmen ile "Tanrı Ebeveyn" Üzerine Söyleşi Gülşah Elikbank, Hayatlarınızdan alacaklıyım" –Tunç Kurt Eda Al, Şeniz Baş ile "Kahraman ve Cellat" Üzerine Söyleşi Ayça Güçlüten, Bejan Matur'un Üç Şiir Kitabı Engin Turgut, inci Aydın Çolak ile "İmge ve İmaj" Türkiye'de Resim ve Edebiyatta Ortak Dil" Üzerine Söyleşi Rabia Kesepara, "Ay Işığı" Akın Aksu Öykü Gizem Gökgül, "Gör İhtarı" Nisan erdem Şeref Bilsel, "Mahremiyet" Rupert Thomson Murat Tuncel, "Nora, İstanbul Bir Hiçtir" Lal laleş Ahmet Çakmak.

Varlık, Ekim 2021, Sayı 1369. **Dosya Konusu**: Bellek Ankara: **Dosyaya Katkıda Bulunanlar**: Gonca Gökalp Alpaslan, Güven arif Sargın, Funda Şenol Cantek, Hakan Kaynar, Fatma Berber. Dergide Yer Alan Yazarlar: Kısa Filmin Uzun Sözü: Yusuf Emre Yalçın ile Söyleşi İrem Kargıoğlu "Carmen" ve 19. Yüzyılın Cinsel Politikası Gülüş Türkmen, Dilin Kotasını Aşmak Evren Kuçlu, Tunus'ta Neler Oluyor? Metin Cengiz, Resim ve Edebiyatın Diliyle 19. Yüzyıl İstanbul'undan Kesitler: Hoca Ali Rıza ve Pierre Loti İnci aydın, Yeni Şiirler arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler Arasında Jale Sancak. ŞİİR Yücel Kayıran, Mustafa Ergin Kılıç, Naile Dire, Kemal Kolçak, Yasin Ertaş. Öykü**:** Hasan Faruk Levent, Gözde Şahin, özlem Yanmaz. **Desen:** Özge Ekmekçioğlu. **Varlık Kitaplığı:** "Sevdakeş" Nihat Ziyalan Gültekin emre, engin Turgut ile "Ardından" Üzerine Söyleşi Sina Akyol, "Şair Portreleri" Ziya İlhan Zaimoğlu Bilgin

Güngör, muzaffer Kale ile "Işıklı Balkon" Üzerine Söyleşi Yener Çetin, "Öze Dönüş" Nigügi wa Thiong'o Deniz aksak, Çilem Dilber ile "kuyruklu Yalan" Üzerine Söyleşi Esmahan Devran inci, Katı olmayan Şeyler Nilüfer Altunkaya Ersun Çıplak, kerem Bakıcı ile "Toprakta Büyür mü İnsan?" üzerine Söyleşi Sibel Yılmaz, deniz Erkaradağ ile "Ellerin ellerimde" Üzerine Söyleşi Anita Sezgener, "sessiz Şampiyon: Olimpiyat Kürsüsünde Bir Köy Enstitülü" Kemal Ateş İbrahim Dizman, Hande ortaç ile "Daha iyi Misin" üzerine Söyleşi Mevsim Yenice.

Varlık, Kasım 2021, Sayı 1370. **Dosya Konusu:** Kuş Diliyle Söyleyenler: Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli. **Dosyaya Katkıda Bulunanlar**: Alper Çeker, Bâki Asiltürk, Ali Ayçil, Muharrem Kaya, Zehra Hamarat. **Dergide Yer Alan Yazarlar:** Çok Özel eserler Sözlüğü: Bob Dylan'ın "Tarantula"sı ve John Lennon'un "kendi Yazdıkları" İbrahim Yıldırım, bir İstanbul Hatırası ya da Bir Pino Gare Soluklanması Murat Tuncel, Virtüöz Solist Değil, Kompozitör Olmak İsterdim Sina Akyol, sergüzeşt-i Sahaf Ragıp Efendi (III) Süleyman Kaymaz, Tarpuato Tasso'nun "Gerusalemme Liberata" Destanından birkaç Kıta ve J. B. Lully'nin "Armide" Operasından Bir Şarkı Faruk Turinay, Muhittin Karakuş'un Heykelleri emre Dirim, Yeni Şiirler arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler Arasında Jale Sancak, ŞİİR D. H. Lawrence, Oya Uysal, arife Kalender, Cengizhan Orakçı, Emrah Yolcu, Medine Sarıtaş, Pelin Şanlı Turgen, Ali Tacar. Öykü**:** Mustafa Taceddin El-Musa, ezgi eren, Ümit Aykut Aktaş, Okan Alay, Ahmet Fenar, Evşen Yıldız. **Desen:** Özge Ekmekçioğlu, Hakan Dağlı. **Varlık Kitaplığı**: Pelin Özer ile "Liya lu" üzerine Söyleşi Gültekin Emre, "Aşkın Estetik Halleri" ümit Yaşar Gözüm inci Gürbüzatik, Çağla Çinili ile "Kendimi Doğurmadan Hemen Önce" Üzerine Söyleşi Fatma Yeşil. "Kral Süleyman Kasaya Lütfen" Yasemin Olur Sevinç Düzen, Uğur Terzi ile "Meral" Üzerine Söyleşi Fatma Nuran Avcı, "Sinekler Şehri" Betül Tarıman Arzu Alkan ateş, Mehveş Demirer ile "Can Kozalağı" Üzerine Söyleşi Çağla Çinili, "Dokuz Huzursuzla Fütürizm" Fatma Berber Neslişah Şar, murat İlhan ile "Oyun Kral" Üzerine söyleşi Meliha Akay, "David'in Hikayesi" Zoe Wicomb Tolgam Aras, Küresel Haberler Zeynep Şen

Varlık, Arılık 2021, Sayı 1371. **Dosya Konusu:** Sanat ekonomisi. **Dosyaya Katkıda Bulunanlar:** Aylin Seçkin, Barış Acar, Selçuk Orhan, Ahmet Furkan inan, Fatma Berber, Elmas Deniz, Fatma Belkıs, Genco

Gülan, Hale Tenger, Kader Genç, Kerimcan Güleryüz, Murat Germen, Onur Gökmen, Sevil Dolmacı, Şevket Sönmez, Yusuf Taktak, Cem Mansur, Gürer Aykal, Leyla Diana Gücük, Osman Enfiyecizade, Serhan Bali, Sinan Ufuk Nergis, Sümeyra Gümrah Teltik**. Dergide Yer Alan Yazarlar** : Sergüzeşt-i Sahaf Ragıp Efendi (IV) Süleyman Kaymaz, Bir Zamanlar Kadıköy (5): Şükran Kurdakul Metin Cengiz, Eugène Guillevic'in Şiirlerinden Mehmet ali Doğan'ın resimlerine Geometrik Biçimler Emre Dirim, Babadan Oğula, Karauğuz'dan Karaoğuz'a Bilgin Güngör, Cofrafya, Mekan ve ekoloji Bağlamında "Zakkumun Kökü" Sergisi Hıdır Eligüzel, Abdülhamit üzerine İki Roman Kemal Ateş, Yeni Şiirler arasında Şeref Bilsel, Yeni Öyküler arasında Jale Sancak. Şiir: Yüksel Pazarkaya, Betül Tarıman, Murat Gil, Ö. Taluy Koç, Ali Tacar. Öykü**:** Hikmet Temel Akarsı, ümit Kurt, arif Aktaşlı, Rıdvan Hatun. **Desen:** Özge Ekmekçioğlu. **Varlık Kitaplığı :** Suzan Nana Tarablus ile "Kuşaktan Kuşağa Kuzguncuk Yolculuğum" üzerine Söyleşi Nermin Ketenci., "Bir uyumsuzun Motel Notları"- Ahmet Önel Salih Korkmaz, Göktuğ Canbaba ile "Çatlaklar" üzerine Söyleşi Mevsim Yenice, "Şarap Koyusu"- Zeynep Çolakoğlu Mine Ömer, Cem Kertiş ile "Duygu Baba" Üzerine Söyleşi Ecem Özensoy, "sabırsız Bir Sabah"- metin Turan Hasan akarsu, Küresel Haberler Zeynep Şen.

HECE

Hece Dergisi Özel Sayıları

Hece Dergisi Ocak 2021, 41. Özel sayısını şair Alaeddin Özdenören'e ayırmış. Bu sayının editörlüğünü İbrahim Demirci ve Atıf Bedir yapmış. Altı yüz sahifelik özel sayıda Özdenören'e ithaf edilmiş şiirler, biyografi portre, anı yazıları, şiiri üzerine değerlendirme, düşünce dünyası ve yazarlığı, mektupları ve bibliyografya bölümleri yer alıyor. Alaaddin Özdenören hakkında yayınlanmış kapsamlı çalışma olmuş. İkizi Rasim Özdenören'in, Alaaddin Özdoenören'in yaşantısı ve şiiri ve Atıf Bedir'in sunuş yazısıyla başlayan özel sayıya birçok yazar ve sanatçı katkı sunmuş. Hece dergisinin Haziran, Temmuz ağustos aylarını kapsayan 42. Özel sayısının konusu ise Sanat. Bu sayının editörlüğünü Uğur Polat yapmış. Biri sekiz yüz elli, diğeri altı yüz sahife olmak üzere iki cilt halinde yayınlanan Sanat sayısı diğer özel sayılarda olduğu gibi alanında bir ilk. Sanat konusunu oldukça

teferruatlı bir şekilde ele alan dergide; "kavramsal çerçeve felsefe, estetik, anti-estetik, eleştiri", "mimarlık şehir Heykel", "Modern çağdaş" başlıklı üç bölüm birinci ciltte, "kültür medeniyet tarih", "gelenek Türk İslam sanatı", "psikoloji sosyoloji, yaratıcılık eğitim", "Bilim, Tıp", "Medya yayın kitap iletişim" ve "Sergi küratörlük müze proje" başlıklı altı bölüme ikinci ciltte yer verilmiştir. Doğudan batıdan birçok yazarın katkı sunduğu sanat özel sayısı alanında yapılmış en geniş ve en hacimli bir çalışma. Hece dergisinin yılda iki kez yayınladığı özel sayıları Türk edebiyatında yalnızca büyük bir boşluğu doldurmuyor aynı zamanda geleceğe de not düşüyor.

Hece Dergisi Şubat 2021. Dosya Konusu: 2020'de Şiir ve Günümüz Şiiri I. Dursun Ali Tökel, "bir 'Orta Kaya' Olarak Alaeddin Özdenören" yazısı, Hüseyin Atlansoy Ayşe, Faruk Uysal ise Bilal şiiriyle dikkat çekiyor. Dergide Yer Alan Yazarlar: Rasim Özdenören, Hüseyin Atlansoy, Faruk Uysal, İrfan Çevik, Mustafa ruhi Şirin, Mehmet Narlı, Yaşar Bedri, İsmail Karakurt, Mustafa Uçurum, Abdurrahim Toprak, Leyla Arsal, Seher Özkök, Ethem Erdoğan, Cengizhan Konuş, Nadir Aşçı, Bilal Can, Hale Nur Yenihançer, Kubilay Özmen, Ayşe Nur Kaymak, Alkın Sezen, Dursun Ali Tökel, Safiye Gölbaşı, Ebru Onay, Mehmet Solak, Ali K. Metin, Arif Ay, Alâattin Karaca, Ali Sali, Âtıf Bedir, İbrahim Eryiğit, Baki Ayhan T. , Mehmet Sümer, Ahmet Sarı, ali Bal, Orhan Tepebaş, Mehmet Aycı, Alim Kahraman, Arzu Özdemir, İbrahim Demirci, Ömer Aksay, İsmail Bingöl, Hayrettin Durmuş, Tarık Ateş, İsmail Sert, Enes Can

Hece Dergisi Sayı 291, Mart 2021. Dosya Konusu:2020'de Şiir ve Günümüz Şiiri II, Arif Ay ile Yeni Kitaplarına Dair söyleşinin yer aldığı dergide: İbrahim Demirci, "İstiklâl Marşı'nı Evrensel Kılan İlke: Hakka Tapmak" yazısı yer alıyor. Dergide yer alan yazarlar: Rasim Özdenören, Ömer Aksay, Ali Sali, Mehmet Aycı, Vural Kaya, İbrahim Yolalan, Mehmet Mortaş, Vasfettin Yağız, Emre Öztürk, Halil Güney, Ahmet Tepe, Emre Demir, Yavuz Balı, Tahacan Karahüseyin, Davut Güner, Erhan İksamuk, Durmuş Beyazıt, Kenan Yusuf, Mahmut Hatunanaoğlu, Mevlâna Celâleddin, Mehmet Narlı, Ali Galip Yener, İbrahim Eryiğit, Leyla Arsal, Zeynep Sati Yalçın, Arif Ay, Şeyma Subaşı, Mehmet Solak, Murat Güzel, Mehmet Özger, Ethem Erdoğan, Hüseyin Akın, Murat Üstübal, Mehmet Tepe, Aziz Kağan Güneş, Mehmet Yılmaz, Yusuf Aydoğdu, Bilal Can, Bayram Zıvalı, Kaan Eminoğlu, İbrahim Demirci, Turgay Şafak, Şeyma

Karaca Küçük, Mustafa Uçurum, İsmail Irmacık, Faruk Uysal, Mustafa Kara, Tunay Özer, Hasan Aslan, İshak Aslan, Âtıf Bedir, Hayrettin Durmuş

Hece Dergisi Sayı 292, Nisan 2021. Dosya Konusu: Hüseyin Atlansoy Şiiri.

Yakın Bakış bölümünde Funda Kızıler Emer'in "Melek İmgesi Kitaplarına Dair..." ve Necmettin Turinay'ın "Süleymaniye Kürsüsü'nden Âlem-İ İslâm'a Bakışlar" yazısı yer alıyor. Dergide yer alan yazarlar: Rasim Özdenören, İhsan Deniz, Faruk Uysal, Mustafa Ruhi Şirin, İrfan Çevik, Şakir Kurtulmuş, Hüseyin Bektaş, Şadi Oğuzhan, Yasin Koç, Ahmet Menteş, Eyyüp Akyüz, Bilal Can, Yunus Karakoyun, Yusuf Bal, Hale Nur Yenihançer, Ayşe Nur Kaymak, Kubilay Özmen, Agâh Sayra, Galip Puse, Nasrin Zabeti Miandoab, Hüseyin Münzevi, Turgut Say, Ayda Majid Abadi, Necmettin Turinay, Hasibe Çerko, İbrahim Eryiğit, Alaattin Diker, Hüseyin Atlansoy, Mehmet Solak, Ethem Erdoğan, Yunus Emre Altuntaş, Leyla Arsal, Mehmet Özger, Aziz Kağan Güneş, Ahmet Edip Başaran, Halil Ünal, Mehmet Okumuş, Nedim Uzsoy, Adem Yazıcı, F. Sueda Kurt, Enes Can, Ömer Aksay, Abdurrahim Toprak, Funda Kızıler Emer, İbrahim Demirci, Mehmet Aycı, Erol Yılmaz, Hayrettin Orhanoğlu, İbrahim Gökburun, Mehmet Kurtoğlu

Hece Dergisi Sayı 293, Mayıs 2021. Dosya Konusu: Dilbilim ve Şiir. D. Mehmet Doğan, "Şiirle Düşünmenin Zirvesi: Mehmed Âkif" ve Nazif Öztürk'ün "Tâceddîn-i Velî Divanı Okurla Buluşuyor" yazısı ile Mehmet Narlı ile yapılana "Öylece Yeryüzünde Etrafında" söyleşi yar alıyor. Dergide yer alan yazarlar : Rasim Özdenören, Arif Ay, Şakir Kurtulmuş, Mehmet Narlı, Yaşar Bedri, Mehmet Aycı, Şenol Korkut, Mustafa Uçurum, Hüseyin Bektaş, Tunay Özer, Süleyman Geleri, Yasin Mortaş, Aydın Meriç, Yusuf Bal, Ahmet Tepe, Aziz Kağan Güneş, Murat Çetin, Berke Yalçın, Mahmut Hatunanaoğlu, Alkın Sezen, Alaaddin Hekim, Kemal S. Sayar, Lizzie Doten, Fatih Çodur, D. Mehmet Doğan, Nazif Öztürk, Osman Özbahçe, Mehmet Solak, Mehmet Kurtoğlu, Leyla Arsal, Gökhan Tunç, Ahmet Cüneyt Issı, Nagehan Uçan Eke, Murat Lüleci, Sevgi Çalışır Zenci, Ömer Aksay, Şeyma Subaşı, İbrahim Demirci, İsmail Irmacık, Faruk Uysal, Celalettin Divlekci, Hasan Arslan, Hayrettin Durmuş, Emre Demir, Erdinç Bal, Ebubekir Yoldaş, Semiha Kavak, Nadir Aşçı, Ayşe Bağca, Ahmet Sait Akçay

Hece Dergisi Sayı 297, Eylül 2021. Dosya Konusu: Günümüz Özbek Şiiri. Turan Karataş'ın "Bu Ezanlar ki..." yazısı ile Birsen Karaca'nın "Türkçeye

Yapılan Çeviri Süreçlerinde Yaşanan Aktarım Sorunları" üzerine bir yazı yer almıyor. Dergide yer alan yazarlar: Faruk Uysal, Hüseyin Atlansoy, Şakir Kurtulmuş, Hicabi Kırlangıç, Gökhan Akçicek, Ali Sali, Mehmet Aycı, Mustafa Köneçoğlu, Özcan Ünlü, Mustafa Uçurum, Ethem Erdoğan, Şadi Oğuzhan, Nadir Aşçı, Bilal Can, Mehmet Yılmaz, Nuray Alper, Aziz Kağan Güneş, Ahmet Tepe, Ahmet Şerif Doğan, Ali Tacar, Mevlâna Celâleddin, Turan Karataş, Hasibe Çerko, Birsen Karaca, İbrahim Eryiğit, Hamza Öztürkçü, Uluğbek Hemdemov, Marufjon Yuldashev, Emine Bakar, Erkin Vahidov, Abdulla Aripov, Rauf Parfi, Enver Abidcan, Halime Hudayberdiyeva, Sayyara Toyciyeva, Metnazar Abdulhekim, Osman Azim, Ömer Küçükmehmetoğlu, Hurşid Devran, Muhammed Yusuf, Siraciddin Sayyid, Azam Öktem, Eşkabul Şükür, Bahram Rozimuhammed, Fahriyar, İkbal Mirza, Muhammed İsmail, Hasiyet Rustemova, Nadir Januza, Gülnaz Mominova, Rüstam Mirvahid, Fahriddin Hayit, Hurşid Abdureşid, Ömer Aksay, Leyla Arsal, Ayşenur Kaymak, İbrahim Demirci, Mustafa Kara, Hayrettin Durmuş, Mehmet Doruk Kandemir, İbrahim Gökburun, Ali Karahan, Atilla Aktaş

Hece Dergisi Sayı 298, Ekim 202. Dosya Konusu: Bağımsızlık Dönemi Kazak Şiiri. Yakın Bakış bölümünde "Vefatının İkinci Yılında Nuri Pakdil" başlığına yer verilmiş. Necip Evlice ile Nuri Pakdil üzeri yapılmış bir söyleşi yer alıyor. Dergide yer alan yazarlar: Arif Ay, Âtıf Bedir, İrfan Çevik, Ali K. Metin, Mustafa Köneçoğlu, Abdurrahim Toprak, Leyla Arsal, Hüseyin Bektaş, Yasin Mortaş, Yusuf Bal, Hüseyin Kır, Emre Demir, Mehmet Mortaş, Ahmet Menteş, Yavuz Balı, Kubilay Özmen, Ayşe Nur Kaymak, Agâh Sayra, Alkın Sezen, Galip Puse, Süleyman Yılmaz, Atike Çiçek, Cemal Şakar, İbrahim Eryiğit, Aşur Özdemir, Bayan Kerimbekova, Älibek Şegebay, Erbol Beyilxan, Muratxan Şoqan, Baqıt Bedelxan, Almat İysädil, Däwletkerey Käpulı, Marjan Erşuw, Sayat Qamşıger, Aqberen Elgezek, Baqıtgül Babaş, Iqılas Oljayulı, Erğalıy Baqaş, Toqtaräli Tañjarıq, Maqpal Mısa, Serikbol Xasan, Quwanış Ospan, Düysenäli Älimaqın, Batırxan Sarsenxan, Fayzulla Töltay, Aqilgek Mırzabay, Ömer Aksay, Âtıf Bedir, Necip Evlice, Arif Ay, Nazif Öztürk, Ethem Erdoğan, Bilal Can, İbrahim Demirci, Mehmet Solak, İsmail Irmacık, Ertan Örgen, Mehmet Aycı, Hasan Arslan, Ulaş Köksal, Hayrettin Durmuş, Semiha Kavak,Hülya Sezen

Hece Dergisi Sayı 299, Kasım 2021. Yakın Bakış bölümünde "Eyyüp Akyüz Şiiri ve Eskiden Buralar üzerine" yazısı ile Müzeyyen Çelik Öyküsü ve Bütün Ağırlıklarım üzerine" yer almış. İbrahim Eryiğit Cemal Süreya, Leyla Arsal Cahit Zarifoğlu, Ceyhun Can Ürkütür Behçet Necatigil, Mehmet Yılmaz Ahmet Murat şiiri üzerine yazmış. Dergide yer alan yazarlar: Hüseyin Atlansoy, Mehmet Solak, Mehmet Aycı, Mustafa Uçurum, Yaşar Bedri, İsmail Aykanat, İbrahim Yolalan, Süleyman Unutmaz, Berat Bıyıklı, Bilal Can, Ahmet Tepe, Bayram Tayyip Yaslıca, Mert Tutucu, Mervan Söylemez, Kübranur Başar, Sadık Altan, Erhan İksamuk, Ömer Yücedal, Serkan Akça, Ahmet Şerif Doğan, Alaaddin Hekim, Fatma Nur Uysal Pınar, Bilge Miray Aslan, Zehra Betül Bulat, Arzu Özdemir, Osman Karacan, Cemil Said Bey (Su'âd Sa'îd) , Arif Ay, İbrahim Eryiğit, Âtıf Bedir, Leyla Arsal, Alaettin Diker, Mehmet Yılmaz, Ceyhun Can Ürkütür, Aziz Kağan Güneş, Ömer Aksay, Mehmet Özger, Ahmet Edip Başaran, Ethem Erdoğan, İbrahim Demirci, Ertan Örgen, Mehmet Kahraman, Hasan Arslan, Feyzullah Arslan, Nevzat Akyar, Mehmet Akif Çetin, Tarık Ateş

Hece Dergisi Sayı 300, Aralık 2021.Dosya Konusu: Mekânı yeniden Düşünmek. Yakın Bakış bölümünde

Faruk Uysal, Mehmet Özger, söyleşi bölümünde ise Ömer Erdem'e yer verilmiş. Dergide yer alan yazarlar: İsmail Sert, Cahit Koytak, Faruk Uysal, İrfan Çevik, Ali Göçer, Mehmet Narlı, Şakir Kurtulmuş, Yasin Mortaş, Nurettin Durman, Hüseyin Bektaş, Ercan Ata, Nadir Aşçı, Tunay Özer, Ethem Erdoğan, Eyyüp Akyüz, Yusuf Bal, Seher Özkök, Abdullah Enis Savaş, Ayşenur Kaymak, Kubilay Özmen, Mahmut Hatunanaoğlu, Ali Tacar, Atike Çiçek, Atıf Bedir, Atasoy Müftüoğlu, Ali Tacar, Atike Çiçek, Atıf Bedir, Atasoy Müftüoğlu, Ali Galip Yener, Ali Haydar Haksal, Cihan aktaş, Ali Ayçil, Birsen Karaca, Sadık Yalsızuçanlar, Hasibe Çerko, Yaşar Bedri, Ali Sali, Abdullah Harmancı, Mehmet Aycı, Selvigül Kandoğmuş Şahin, Arif Ay, İbrahim Eryiğit, Leyla Arsal, Ömer Aksay, Tuba Yavuz, Mehmet Özger, Bilal Can, Yunus Emre Altuntaş, Betül Ok Şehitoğlu, Uğur Cumaoğlu, Vedia Derda Taşar m, F. Sueda Kurt, Ülker Gündoğdu, Ömer Erdem, İsmail Karakurt, Mehmet Solak, Ertan Örgen, Tarık Ateş, Hasan Arslan, Hayrettin Durmuş, Nur Öztürk, Zeynep Sati Yalçın

KİTAPLIK

Yapı Kredi yayınları tarafından iki ayda bir yayınlanan Kitaplık dergisi her ay farklı konularla okuyucunun karşısına çıkıyor. Bazen bir yazarın sanatı bazen de edebiyatı konu ediniyor. Edebiyat dünyamızın renkli dergilerinden olan ve işlediği konularla dikkat çeken kitaplık dergisinin editörlüğünü Murat yalçın yapıyor.

Kitaplık Dergisi Ocak-Şubat 2021, Sayı 213, Dosya Konusu: Sus Barbatus! Faruk Duman'la söyleşi: Serkan Türk. Görüşler: Erendiz Atasü, İbrahim Yıldırım, Münir Göle, Behçet Çelik, inan Çetin. Yazılar:

Jale Özata Dirlikyapan, Oğuz Demiralp, M. Sadık Aslankara, Bengü Vahapoğlu, Arzu Alkan Ateş.

Serdar Rifat Kırkoğlu'nun "Ruh İkizi İki Akanyıldız" ve Abdullah Uçman'ın "Antalyalı Genç Kıza Mektup" yazıları yer alıyor. Şiir: Nihat Ziyalan, Süreyya Berfe, Haydar Ergülen, İzzet Göldeli, Mehmet Yaşın, Turgay Kantürk, Orhan Kahyaoğlu, Enis Akın, İsmail Karakurt, Mehmet Öztek, Mehmet Sait Aydın, Zeliha B. Cenkci, Tahla Kuru. Öykü: Zehra Tırıl, Nuray Teken, Mehmet Baynal, Firdevs Ev. Yazı:

Ramis Dara, Ömer Erdem, Mehmet Can Doğan, Mehmet Mümtüz, Turcu, Ersun Çıplak, Seher Özkök, Kenan Ovacık, M. Barış Övün, Zeynep Tandoğan, Beyza ertem. Söyleşi: Alphan Akgül (Baki ayhan T.), Mihal Yeğinobalı (Cansu Canseven).

Kitaplık Dergisi Mart-Nisan 2021, Sayı 214.Dosya Konusu: Fürüzan'ın Parasız Yatılı kitabı 50 Yaşında.

M. Sadık Aslankara, Semiramis Yağcıoğlu, Hasan Bülent Kahraman, Birsen Ferahlı, Ulaş Bager Aldemir, Belgin Önal. Şiir: Süreyya Berfe, Hüseyin Peker, Hüseyin Ferhad, Ömer erdem, Yücel Kayıran, Elif Sofya, Mikail Söylemez, Mehmet İşten, Efe Murad, Yalçın Tosun, Petek Sinem Dulun. Öykü: Gökhan Yılmaz, Orçun Ünal, Esra Erdoğan, Ferdi çetin, engin Özkol, Evşen Yıldız, Doğukan İşler, Atakan Boran, Aslı Akarsakarya, Hale Sert. Yazı: Sezer Duru, Oğuz Demiralp, Abdullah Uçman, Mehmet Ergüven, Erendiz Atasü, Engin Soysal, Mukadder Özgeç, Orçun Üçer, İzzet Göldeli, Metin Celal, Ramis Dara

Söyleşi: Ersun Çıplak (Mustafa Fırat), İlker Aslan (Abdullah Ezik). Bulmaca: Ersin Tezcan.

Kitaplık Dergisi Mayıs- Haziran 2021, Sayı 215.Dosya Konusu: Veba

Geceleri. Orhan Pamuk'un defterinden sayfalarla. Jale Parla, Edhem Eldem, Fatih Altuğ. Söyleşi: Cem Akaş, Kerem Işık, Eylem Ata Güleç, Erdem Kurtuldu. Şiir: Hüseyin Peker, Gültekin emre, Sina Akyol, İzzet Göldeli, Turgay Kantürk, Serdar Koçak, Osman Hakan Al, Ali Asker Barut. Öykü: Necati Mert, Selçuk Erez, Nuray tekin, Bahri Vardarlılar, Murat Çelik, İpek Nil, Elif Erdoğan.Yazı : Mehmet Ergüven, M. Sadık Aslankara, Erendiz Atasü, Hürriyet Yaşar, Ramis Dara, Habil Sağlam, Zeynep Tandoğan, Haldun Taner.

Kitaplık Dergisi Temmuz - Ağustos 2021, Sayı 216.Dosya Konusu: Marcel Proust 150 Yaşında

Mehmet Rifat ve Jean montenot'nun yazıları, Jean-Yves Tadié ile söyleşi, Proust'un mektuplarından Kayıp zamanın İzinde'ki yazarlar YKY'Nde Proust yayınları. Şiir: Süreyya Berfe, Hüseyin Peker, Sina Akyol, Mehmet Mümtaz tuzcu, Betül Tarıman, Elif Sofya, Levent Karataş, Mehmet İşten, Mikail Söylemez, Yiğit Kerim Arslan. Öykü: Eray karınca, Ferdi çetin, Alper Beşe, Semrin Şahin, Engin Özkol

Yazı: Mehmet Ergüven, M. Sadık Aslankara, Gözde Pelivan, engin Soysal, Mehmet Yaşın, Ramis Dara, Çağla Çinili, Mukadder Özgeç, Orçun Üçer. Söyleşi: Gültekin emre, Nazmi Ağıl, Emel İrtem, Anıl Cihan, Gün Benderli, Deniz Tarsus.

Kitaplık Dergisi Eylül-Ekim 2021, Sayı 217. Dosya Konusu: Ünal Aytür'le Henry James ve çevirmenlik serüveni, İshak Reyna, Ahmet ümit'in yeni romanı Kayıp Tanrılar Ülkesi, Onur Bilge Kula

Şiir mi, Güncel Sanat mı? Hasan Bülent Kahraman. Şiir: Hüseyin Ferhad, Serdar Koçak, Cevdet Karal, Ali Asker Barut, Cem uzungüneş, Melih Elhan, Zafer Şenocak, Reha Yünlüel, Ali Özgür Özkarcı, Osman Özçakar, İsmail Karukurt, Nafia Akdeniz. Öykü: Zehra Tırıl, Gökhan Yılmaz, Ayşen Işık, Ahmet Sait akçay, Deniz Özbeyli, Üzeyir Karahasanoğlu. Yazı: Mehmet Ergüven, Abdullah Uçman, Uğur Kökden, İshak Reyna, Alim Kahraman, Zeynep Tandoğan, Ramis Dara, Mesut Barış Övün. Söyleşi: İlhan Durusel (asuman Susam).

Kitaplık Dergisi Kasım – Aralık 2021, Sayı 218.Dosya Konusu: Gustave Flaubert 200 yaşında

Mehmet Rifat, Jean Bruneau, Sema Rifat, Ayşenaz Cengiz mektupları, Biyo-bibliyografyası ve Türkçede Flaubert, Temsil üzerine Mehmet

Ergüven. Şiir:Nihat Ziyalan-Ferhan Şensoy, Hüseyin Peker, İsmail Uyaroğlu, Yücel Kayıran, Mehmet Can Doğan, Serhat Uyurkulak, Emrullah Alp. Öykü: Cem Akaş, Haydar Ergülen, Selçuk erez, Engin Özkol, Çağla mÇinili, Göksu N. Çakır, Alp Türkol, Yalın Gündüz. Yazı: Abdullah Uçman, Engin Soysal, banu Gürsaler Syvertsen, Mukadder Özgeç, Orçun Üçer.

Söyleşi: Ethem Baran (Abdullah Ezik).

BİRNOKTA

İstanbul Birnokta Aylık Edebiyat Dergisi, 2021 yılı itibari ile Mürsel Sönmez'in Yayın Danışmanlığı ve Resul Tamgüç'ün Yayın Yönetmenliğinde 20 yılını doldurmuş oldu. Her sayı kırk sayfa çıkan dergi Mürsel Sönmez'in edebiyat üzerine görüşlerini içeren, güncele ince atıflarla not düşülen sunuş yazıları ile açıldı. Mustafa Aycın'nın çizgi çalışması ile sürdü, Fatih Türkyılmaz'ın kültür sanat haberleri ile kapandı.

Yılın ilk sayısında edebiyata yükledikleri anlam ve yayındaki kararlılıklarını sunuş yazısında şu şekilde ifade ediyorlar. "Bunca karmaşaya rağmen, yine de 'yaratışın sürekli yenilenmesi' ve umudun asla kesilmemesi gereğini unutmuyoruz. Güneşin batışını değil doğuşunu türküleme zamanlarının geleceğine olan inancımız, karanlık labirentleri aşıyor.

Türk edebiyatı ve onun muhatabı olan insanımız, köklerden gelen kadim ve taze güçlü ilhamları alır hale gelecektir. Karmakarışık zihinli ve küresel kimliksizleştirmenin moda akımlarıyla 'Batı' girdabına düşmekten dolayı bozbulanık süreci atlatıp, 'bengisu' karakterini ihya edecektir." Derginin dikkat çeken sayısı yıl içerinde kaybettiğimiz öncü fikir adamlarımızdan şair Sezai Karakoç'un vefatına dolayısıyla hazırlamış oldukları özel sayıdır. Bu sayıda Temel Hazıroğlu'nun Karakoç ile hatıralarını ve vefat gününe dair bilgileri içeren "Sezai Karakoç ile Dünya Sürgünün Son Günü" adlı yazısı öne çıktı. Şefik Memiş'in İktisat Tarihi hocalık tecrübesinden hareketle sorduğu "Üniversite Öğrencileri, Ekonomiyi Neden Sezai Karakoç'tan Öğrenmeyi Tercih Ediyor?" tespit içeren sorusunun cevabı ilgiyle okundu. Sayıda edebiyatımızın genç ve usta isimleri Karakoç'un vefatı ve edebiyatımıza, fikir dünyamıza katmış olduğu değerlerin altını çizen yazı ve şiirleri yer aldı.

Dergiye belirtilen ürün türleri ile katkı sağlayan isimler:

Şiir: Süleyman Çelik, Nurettin Durman, Mürsel Sönmez Adnan Berber, C.Hüseyin Düz, Mustafa Özçelik, Arif Dülğer Hüseyin Burak Us, Bünyamin K., Suavi Kemal Yazgıç, Celal Fedai, İbrahim Eryiğit, Kadir Ünal, Abdurrahman Karakaş, Abdurrahman Mutlu, Bünyamin Durali, Rıdvan Kadir Yeşil, , Ali Ulvi Birkardeşler, Eyyüp Azlal, Murat Soyak, Onat Bayındır, Resul Tamgüç, Rıdvan Şentürk, Şemseddin Durmaz, Ulvi Ali Birkardeşler, Ali Küçük, Erol Yılmaz, Hüseyin Karaca, Mahmut Avcı, Mehmet Baş, Mehmet Kurtoğlu, Muhammed Gazali Kılınç, , Necati Seyidahmetoğlu, Nuri el-Cerrah, Nusret Kündeci, Özcan Ünlü, Ümit Zeynep Kayabaş, Yağız Gönüler, Yasemin Karpuz.

Hikaye: Recep Seyhan, Engin K. Demir, Halit Yıldırım, Ayşe Yaz, Mehmet Bektaş, Mehmet Pektaş, Suavi Kemal Yazgıç, İbrahim Kaya, Mehmet Kurtoğlu, Abdulnasır Doğru, Ahmet Keser, Ahmet Yılmaz, Cemal Kılınç, Cengiz Karaefe, Ezgi Fatma Açıkgöz, Mehmet Yolcu, Meral Afacan Bayrak, Mustafa Gülali

Deneme: Hasanali Yıldırım, Celal Fedai, Mürsel Sönmez, Ezgi Fatma Açıkgöz, Arif Dülğer, Nurettin Durman, Suavi Kemal Yazgıç, Bünyamin Durali, Gökçe Kayaoğlu, Müjdat Uluçam, Resul Tamgüç, Ahmet Ali Yıldız, Ali Barskanmay, C.Hüseyin Düz, Halit Yıldırım, Mehmet Kurtoğlu, Mehmet Yolcu, Meral Afacan Bayrak, Mustafa Özçelik, Süleyman Çelik, Temel Hazıroğlu, Yasin Şafak

İnceleme: Mehmet Kurtoğlu, Nidai Sevim, Abdurrahman Adıyan, Arif Dülğer, Halit Yıldırım, İbrahim Kaya, Mahmut Karakaş, Mehmet Bektaş, Nuray Alper, Nurettin Durman, Özlem Göktaş, Şefik Memiş.

Söyleşi: Ali Yıldız, Enver Çapar, Mehmet Bektaş, Mehmet Kurtoğlu, Süheyla Karaca Hanönü

Çizgi: Mustafa Aycın, Kültür Sanat Haberi: Fatih Türkyılmaz

AY VAKTİ

Dr. Şeref Akbaba'nın yıllar süren emek ve gayretleriyle bu günlerine ulaşan düşünce-kültür ve edebiyat dergisi olan Ay Vakti, zengin içeriğiyle gerek edebiyat gerekse düşünce dünyasına katkı sunmaya 22. yılında da devam ediyor. Ay Vakti Dergisi; çok farklı türde eserler yayınlayan bir dergi olmakla birlikte şair ve yazar kadrosu bakımından da önemli

isimleri bünyesinde sık sık misafir etmektedir. Ay Vakti Dergisi, 2020 yılında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Dergi Yayıncılığı ödülüne layık görülmüştür.

Ay Vakti Dergisi, Ocak-Şubat 2021/ 190. sayısı ile yeni yılda da okuyucularına kapılarını açtı. Dergi 22. yılına merhaba derken 190. sayının dosya konusu 2020 Kasım'ında aramızdan ayrılan Şair Alaaddin Soykan oldu. Derginin bu sayısında Hüseyin Akın'ın "Yunus'tan Karacaoğlan'a Bir "Ozan Şair": Alaaddin Soykan", Şeref Akbaba'nın,"Pınarhisardan Gelen Mektup", Sedat Sayın'ın "Mahya Dağı'nın Eteğinde Bir Münzevi: Alaaddin Soykan", Yakup Küçüker'in "Dostum Şair Alaaddin Soykan", Arif Dülger'in "Kelimelere Tan Eyleyen Şâir: Alaaddin Soykan", Eyüp Azlal'ın "Alaaddin Soykan Öldü Diyeler" adlı yazıları Alaaddin Soykan'a dair düşünceleri ve anıları içerirken, Doç. Dr. Salih Uçak'ın "Alâaddin Soykan ile Kuytu Konuşmak: Doru Özlem" ve Vedat Eğilmez'in "Alâaddin Soykan'ın, Meali Anlayan Bir Neslin İnşası Yolunda "Nasıl Yoğrulmuş Olduğuna Dair" adlı denemeleri Alaaddin Soykan'ın şiir dünyası hakkında bizlere ipuçları ve dip ayrıntılar vermeyi ihmâl etmedi. Yine Alaaddin Soykan'ın kendi el yazısıyla gönderdiği şiir ve mektup dergi içeriğini zenginleştirirken, Soykan'ın kızı Sevil Erdem Yıldırım ile Mahmut Sami Zorlu'nun yaptığı söyleşiler Ay Vakti Dergisi'nin bu sayısında yerini aldı. Dergiye, Alaaddin Soykan üzerine kaleme alınmış yazıların dışında Semra Saraç, Ali Yaşar Bolat, Ferhat Öksüz, Güven Fatsa şiirleriyle katkı sunarken, Nurşah Karaca ve Seher Özden Bozkurt öyküleriyle katkıda bulundular. Necmettin Evci'nin kitap değerlendirme yazısı, Naz'ın günlükleri ve Şirâze'den gelen mektup 190. sayının diğer içeriklerini oluşturmuştur.

Ay Vakti Dergisi'nin Mart-Nisan 2021/ 191. sayısı İstiklâl Marşı'nın kabulünün 100. yılı münasebetiyle okuru İstiklal Marşı ve İstiklâl Marşı'nın üzerine yazılmış yazılarla selamlarken, şiir ve öykü türlerinde eserlere de yine bu sayısında yer verdi. Bu sayıda Doç. Dr. Salih Uçak "İstiklal Marşı Üzerine Eşsüremli Bir Okuma Denemesi", Prof. Dr. Selami Şimşek "İstiklal Marşı'na Din ve Tasavvuf Penceresinden Bir Bakış", İsmail Bingöl "Bir Şehrin Kurtuluşu ve İstiklal Marşımızın Kabul Günü" ve Dr. Şeref Akbaba'nın kaleme aldığı "Biraz Tarih Katarak" başlıklı yazıları derginin dosya konusu üzerine kaleme alındı. Bu yazılar dışında denemeleriyle Necmettin Evci, Necip Asım, Selim Adım ve Nalan Kalaz derginin içeriğini

zenginleştiren diğer kalemler arasında yer alırken derginin 191. sayısında şiirleriyle yer alan isimler; Selami Şimşek, Ali Yaşar Bolat, Semra Saraç, Ferhat Öksüz, Ziya Karatekin, Yusuf Sertaç Ayan ve Ali Gül oldu. Bu sayıya öyküleriyle değer katan kalemler ise Nurşah Karaca, Zeynep Satı Yalçın, Züleyha Kayaoğlu Eker, Fatma Balcı ve Nihan Feyza Lezgioğlu oldu. Enes Güllü Bir Reçete Olarak Soljenitsin adlı yazısıyla Rus yazar Aleksandr İsayeviç Soljenitsin'in İvan Denisoviç'in Bir Günü adlı romanını bizlere tanıtmış ve yine Naz "Aforizmalar"ıyla derginin bu sayısındaki yerini almıştır.

Ay Vakti Dergisi, Mayıs-Haziran 2020/ 192. sayısını, UNESCO'nun ve Cumhurbaşkanlığı'nın 2021 yılını Yunus Emre yılı ilân etmesiyle birlikte kapağına ve içeriğine "Ölür ise ten ölür, canlar ölesi değil..." düsturuyla Yûnus Emre'yi taşıdı. Derginin bu sayısında Bilal Kemikli "Yunus'a Göre Dünyaya Gelmekten Murat Nedir?" sorusuna cevap ararken, Dursun Ali Tökel "Yûnus Emre'de Akıl: Vücut Ülkesinin Sultanı" adlı yazısında Yûnus Emre'de aklın anlamları üzerinde durmuştur. Kamil Sarıtaş "Her Dem Yeniden Doğan Davetçi: Yunus Emre", Mustafa Özçelik "Yûnus'un Nefesi" ve Necmettin Evci "Bizim YUNUS, Bizi Biz Yapan YUNUS" adlı yazılarıyla Hatem-i Lisân-ı Türkî Yûnus Emre üzerine önemli değerlendirmelerde bulunurken, Ejder Okumuş'un "13. Asırdan 21. Asra Yunus Emre'nin Güçlü Seslenişinin Etkisi" ve Doç. Dr. Salih Uçak'ın "Sezâi Karakoç'un "Yûnus"u" adlı yazılarıyla Yunus Emre şiiri ile günümüz şiiri arasındaki ilişkiler irdelenmiştir. Bu sayıya şiirleriyle Selami Şimşek, Ferhat Öksüz, Yavuz Ertürk ve Ali Yaşar Bolat katkıda bulunurken, öyküleriyle Nurşah Karaca, Emrah Bilge Merdivan ve Müjdat Er dergideki yerlerini almışlardır. Mustafa Uğurlu'nun kaleme aldığı "Hanende Melek'in Hüseyin Avni'si" adlı sinema yazısı defaatle okunması gereken yazılardandır. Son olarak Naz "Aforizmalarıyla" dergiye renk katıyor.

Ay Vakti Dergisi'nin Temmuz-Ağustos 2020/ 193. sayısı Edebiyat ve İnsan başlığıyla okurun karşısına çıktı. Ay Vakti Kitap olarak daha önce dergi bünyesinde duyurusunu yaptığı kitaplarının matbaada olduğunu ve pek yakında ilk on kitabın okuyucusuyla buluşacağını muştuladı. Dergi bünyesinde veya çeşitli edebiyat mahfillerinde yetişmiş değerli isimler; Selami Şimşek, Mustafa Küçüktepe, Ali Yaşar Bolat, Yavuz Ertürk, Semra Saraç, Ferhat Öksüz şiir kitaplarıyla okur karşısına çıkmaya hazırlanırken, Şeref Akbaba ve Doç. Dr. Salih Uçak deneme, Nurşah Karaca öykü, Naz

ise mektup tarzındaki kitaplarıyla okurunun önüne çıkacak. Derginin 193. sayısında Ubeydullah Beşir Köroğlu, Selim Suçeken, Ahmet Fevzi Kibar öyküleriyle, Sıdıka Zeynep Bozkuş ise şiiriyle ilk kez dergide yer alan yazarlar oldular. Dergiye ilk kez katılan yazarlar dışında; Erdoğan Muratoğlu "İnsan ve Edebiyat", Kadir Özköse'nin "Hacı Bektâş-ı Velî'nin Seyr u Seferi" ve Ahmet Çapku'nun "Basiret Ehlinin İbretli Bakışı Nasihatnânmeler", Necip Asım'ın "Geçmişin Karanlık Mahzenleri ile Geleceğin Meçhul Labirentleri", Ömer Eski'nin "Görünürlükler" ve Ayhan Sağmak'ın "Erik Dalına Tutunmak" başlıklı yazıları dikkat çekiyor. Türkiye Yazarlar Birliği'nin, Erzurum Kitaplığı'na kazandırdığı, Yusuf Kotan ve M. Hanefi İspirli tarafından hazırlanan "Hatıralardaki Erzurum" adlı kitap Yusuf Kotan tarafından Ay Vakti Dergisi'nin 193. sayısında dergi okurlarına tanıtıldı. Necmettin Evci, Emrah Bilge Merdivan, Seher Özden Bozkurt ve Nurşah Karaca öyküleriyle, Bekir Oğuzbaşaran, Selami Şimşek, Ali Yaşar Bolat, Ferhat Öksüz, Semra Saraç, Güven Fatsa, Hüseyin Çolak, Ziya Karatekin, Mehmet Baş ve Mehmet Sertpolat şiirleriyle derginin 193. sayısındaki yerlerini alıyorlar. Eyyüp Azlal'ın çağdaş İranlı Şâir Dr. Afshin Yadollahi'den çevirdiği bir şiir de bu sayıda kendine yer buluyor.

Ay Vakti Dergisi'nin Eylül-Ekim 2020/ 194. sayısı Aforizmalar başlığı ile okurunu selamladı. Derginin bu sayısında; Doç. Dr. Salih Uçak'ın "Göç", Necmettin Evci'nin "Kara Delikler Kör Bakışlar", Necip Asım'ın "Yitik Kentin Acınası Çocukları", Şeref Akbaba'nın "Harem-i İsmet" ve Semra Saraç'ın "Ömrümüzü Sadece Umutlanmakla Geçirdik" adlı yazıları dikkat çekerken, Nurşah Karaca, Seher Özden Bozkurt, Suat Tekin ve Ubeydullah Beşir Köroğlu öyküleriyle dergideki yerlerini aldılar. Bu sayının şairleri ise Nurettin Durman, Selami Şimşek, Semra Saraç, Ali Yaşar Bolat, Ziya Karatekin, Yavuz Ertürk, Ferhat Öksüz ve Güven Fatsa oldular. Naz'ın kaleminden çıkan Aforizmalar ve Enes Güllü'nün kitap tanıtımı okuyucular için merak uyandıran bir diğer nokta. Son olarak derginin bu sayısında yine değerli sanatçı, eğitimci-yazar Prof. Dr. Hatice Bengisu'nun ağaç baskı resmine yer verilmiş ve derginin görsel zevklere de hitap etmesi sağlanmıştır.

Derginin Kasım-Aralık 2020/ 195. sayısı Sanat ve Estetik başlığıyla okur önüne çıktı. Derginin 195. Sayısının yayınlanmasından kısa bir süre önce vefat eden Sezai Karakoç da derginin ön sözünde anıldı. Bu sayıda şiir, deneme ve öykü türlerine yer verilirken Prof. Dr. Hatice Bengisu'nun

Ağaç Baskı resmi derginin muhtevasını zenginleştiren unsurlardan oldu. Bu sayıda şiirleriyle; Nurullah Genç, Selami Şimşek, Ali Yaşar Bolat, Semra Saraç, Ferhat Öksüz, Mehmet Sertpolat, Ziya Karatekin ve Yusuf Sertaç Ayan yer alırken, Salih Uçak, Hayrettin Taylan, Necip Asım, Prof. Dr. Ahmet Çapku, Abdullah Eygi, Necmettin Evci, Mücahit Koca, Kadriye Turhan ve Dr. Şeref Akbaba'nın kaleme aldığı denemeler sanat ve estetik kaygısı taşıyan her okurun dikkatine sunuldu. Derginin bu sayısını öyküleriyle zenginleştiren kalemler ise; Nurşah Karaca, İbrahim Kaya, Seher Özden Bozkurt, Züleyha Kayaoğlu Eker ve Ubeydullah Beşir Köroğlu oldu. Ay Vakti Dergisi, Dr. Şeref Akbaba'nın önderliğinde, Doç. Dr. Salih Uçak ve Prof. Dr. Selami Şimşek'in yayın yönetmenlikleriyle 2022 yılında da yayın hayatına "Yol sabırdır." düstûruyla daha güçlü bir şekilde devam ediyor.

ŞİİR VERSUS

Aralık 2020, Ocak 2021, Sayı 3

Yazılar ve Yazarlar: Entelektüel Babandır Ahmet Murat, Hem il Duce Hem Kung Fu Tzu Furkan Çalışkan,

KPSS Samed Karataş, Günah değil mi kendine eziyet ediyorsun Mehmet Emin Küçüker, Alplıklar için Salim Nacar, Toplum zıplıyor Ümit Güçlü, Ceketler ve Törenler Rıdvan Tulum, Merkeze oturmak istiyorum İsmail Kılıçarslan, Aporia Murat Güzel, Çankırı'dan kaya tuzu beklerken bir an dalmışım Enes Kılıç, Söyleşi: Eren Safi Furkan Çalışkan, Yoksulluk yemini Can Acer, Parça tesirli Muhammed Mücahit Yılmaz, Son şiir Ülkü Tamer

Cüce, Yaz havasında mavi yapılar, Yanardağdan kartpostal Wallace Stevens, Şiir ve Allah Ahmet Sarı, Suyun altından sesleniş Can H. Türker, Markale Abdüssamed Bilgili, Kangallara bal Gökçe Özel, Şöyleşi: Nicanor Parra Patricio Lerzundi, Şairin aıldattığı kendi şiiri Merve Yaylacık, Başlangıç noktası Özgür Ballı, Kerevet ve Telve Fatma Zehra Gündoğmuş, Bir dizeden-2 Cahit Zarifoğlu Turgay Anar, Kara sevda yahut erkek arkadaşıma hamileyim şakası Belya Düz, Akra ve Düşman Murat Altın, Vitrinde ölü kedi Ömer Faruk Topçu, Ayağını şiirin sağlam zeminine bas Mehmet Emin Küçüker, İki Şiir Furkan Çalışkan, Reddi ilhak Yahya Kurtkaya, Veryansın Ahmet Emerce, Sous Les Paves La Plage Orkun Elmacıgil, Çevirmen Versus Çevirmen Walt Whitman: O Captain My

Captain Can Yücel versus Memet Fuat, Ahmet Ölmez, Santa Muerte Güven Adıgüzel, Canım hayat Maya C. Popa, Dergi Versus Dergi Çıkarsızlıktan bir şube: Marjinal klişe Samed Karataş, Otuz dokuz Anıl İbrahim Bakırcı, Çatlıycak kadar halki: Elyesa Koytak ve Murat Küçükçiftçi Şiiri Can Acer, İmajist şiir tekniğine dair-II Ezra Pound, Doğruya kanıp Hakka aldanmak Sadık Koç, Ne anlamı vardı şimdi hatırlamanın Ensar Avcı, Sistem güncellemesi Muhammed Yusuf Altpetikin, Şu evsizlerin ölmesi gerek Balazs Szöllössy.

Nisan- Mayıs 2021 Sayı 4

Yazılar ve Yazarlar: Şarkıyı kes Ahmet Murat, Şairler cehennemi Ahmet Ölmez, Octavio Paz hakikatten söz ederken prompter kullanmış mıydı? Mehmet Emin Küçüker, Resul'un çocukluğuna ninni Can Acer, Mutlak denge Dilara Elitaş, Truva Midilli Muhammed Yusuf Aktekin, Nigrum Nigrius Nigro Furkan Çalışkan, Tarihsel avangard, şiir Kilisesi ve sonsuz suç Ümit Güçlü, Uzun yolda dinlemek için şarkılar – 1 İsmail Kılıçarslan, Beni sevdiklerimle mi tanıştıracaksın Ali Oturaklı, Rusu överken iri mor meyveler ve memleketler Rusu överken bana bişey oldu Gökçe Özel, Quercetin ve Allisin milleti Samed Karataş, Akut endişe Güven Adıgüzel, Söyleşi: Mehmet Öztek Furkan Çalışkan, Şiir ve kullanıcısı Merve Yaylacık, Ekmekle beslenen ölüm Ömer Faruk Topçu, Ahmet Haşim'in Fransızca makalesine dair Ahmet ölmez, Türk Edebiyatında güncel eğilimler Ahmet Haşim, Zuhurat Murat Küçükçiftci, Bayramoğlu birinin kafa karışıklığını anlatmak için yazdığı şiir salim Nacar, Kemer tokası Ahmet Emerce, Söyleşi: Anne Carson Kevin Micneilly, Malihülya 2021 yahut Trendyol tarikatına giriş Belya Düz, Narın aklından geçen bin defa Abdüssamed Bilgili, Kardeş Payı Hakan Kalkan, Savunma Özgür Ballı,

Kaderi acı bir yel üzerine yazılmış bahtsız bir şair: Paul Celan Ve Poetikası Ahmet Sarı, Bir adam, ada, eve dönüş, Nagual 8 tanımlanamayan nesne Jese Angel Levya, Safsata ile mugalata arasında Türk şiiri Salim Nacar, Bir dizeden-3 Mehmet Akif Ersoy Turgay Anar, Güzele kaçış Ahmet Sefa Yalçın, Çevirmen Versus Çevirmen T.S. Eliot: The love song of j. Alfred Prufrock Osman Türkay versus Suphi Aytimur Ahmet Ölmez, Sayın geçim derdi Enes Talha Tüfekçi, Günceliğe dokundurma sanatı Anıl İbrahim Bakırcı, Kitap Versus Kitap Güneşin altında yeni bir şey yok: Demirin demiri kesme Sesi Samed Karataş, Düğün çalınırken evdeydim Seyfettin

Enes Ergüven, Abdülhadi süpergüce karşı Taha Muhammed Ali, Kaplan William Blake.

Ekim-Kasım 2021 Sayı 5

Yazılar ve Yazarlar : Milano Milano esmer güzeli Gökçe Özel, Tinsel tantana Ahmet Ölmez, Ortaoyununda Çingene'yi canlandıran ilk başbakanımız kimdir? Ali Oturaklı, Yetmiş sekizinci gün İsmail Kılıçarslan, Kronolojik Mehmet fotoğrafları Can Acer, Büyülü sapık ham-hum karalopçu dünya Furkan Çalışkan, Tereddüt çizgileri Ömer Faruk Topçu, Söyleşi: Habil Sağlam Ali Oturaklı, Oha melal Samed Karataş, Kutsal şairin ölümü Merve Yaylacık, Asılan adamın sorgusu Monica Youn, Kuşkucu Eray Sarıçam, Kendi bedenimizde acımızı ararken Can Acer, Samuray Şarkısı Robert Pınsky, Söyleşi: Charles Sımıc Rıdvan Tulum, Samed Karataş, Hızlı keman solosu Muhammed Yusuf Aktekin, Sesleri duymak Charlmes Bernstein, Unutmaya karşı gazel Lotte Dodion, İyileşmenin tarihi ya da Güven Adıgüzel, Altunizade Topos Ümit Güçlü, İlişkiler uğruna Belya Düz, Çevirmen Versus Çevirmen: William Blake: The sick rose Tuğrul Asi Balkar, Versus Selahattin Özpalabıyıklar, Versus Dost Körpe Ahmet Ölmez, Tuhafiye Onur Caymaz, Harabe estetiği ve Tuba Bozkurt şiiri Ömer Faruk Topçu, 2000'li yılların modası hepimiz için tuhaf zamanlardı Darius Simpson, Şiirlerim niçin başka dillere çevrilmiyor? Ümit Güçlü, Aptal şairler'e anlatır gibi değil Ali Oturaklı, Rainer Maria Rilke İle Paul Celan arasındaki Benzerlikler/Farklılıklar Ahmet Sarı, Sahibinden az kullanılmış parlak gelecek Rümeysa Kaya, Bir dizeden-4 İlhan Berk Turgay Anar.

BUZDOKUZ

Ocak-Şubat 2021, Sayı 3.

Yazılar ve Yazarlar:

BUZDOKUZ HERKESİN YILDIZI

Mert Özden Şikâyetim var

Muhammed Yusuf Aktekin Refah seviyesi en yüksek ülkeler

Emre Cengiz Folie a Deux

Hakan Şarkdemir Melal

Muhammed Yusuf Aktekin

Regine Debatty Pip Thornton İle Söyleşi
Zeynep Arkan Alev toplarıyla dengelenme teorisi
Ertuğrul Rast internetin yüzleri
Hasan Bozdaş Yanlış çizilmiş bir gökkuşağı
Burak Ş. Çelik akrilik ve madalyon adam
Süleyman Galeri Bütün ısmarlama korkuların kara gölgesinde
Zeynep Tuğçe Karadağ Orkinosuma hançer
Süleyman Berç Hacil Bradikardi
Yunus Emre Altuntaş Ho Chi Minh
Özgür Ballı Görüntülü
Süreyya Evren suya atlayan adam
Onur Ocak Hipoksi
Ümit Erdem Dünya 1 dakikalığına güzelleşiyor
Mehmet Mümtaz Tuzcu Corrida
Osman Özbahçe Kara Bala Sagun
MİTTEN YANA MİTEM KARŞI
Murat Üstübal Giriş: Mit İçeri Mit Dışarı
Mit Nedir?
Çağdaş Mit Nedir
Hakan Şarkdemir Mit: Batıl hakikat
Hayriye Ünal Büyük şair miti
Sven Lütticken Kartaldan tüy çalmak
Musa Günerigök Mit ve Mitoglem
Alptuğ Topaktaş Genç Şairin sonsuz yolculuğu
Ertuğrul Rast Yoksa siz hala ilhamla mı yazıyorsunuz?
Murat Üstübal Güven Turan ile söyleşi
Avangartkemikler Burak Ş. Çelik Zenit
Şiir Twitterda Burak Ş. Çelik – Petek Sinem Dulun Söyleşi
Gençe Buzdokuz Stalkluyor

Mart-Nisan 2021, Sayı 4.

Yazılar ve Yazarlar

GELECEK GÜNLER İÇİN YA DA GÜRÜLTÜLÜ UYKULARDAN UYANMAK

Murat Üstübal Cis-mani şiir

Hayriye Ünal Yeryüzünü şunları ve bunları kabul gücü sebebiyle takdir etmeme dair

Muhammed Yusuf Aktekin Delil yetersizliği

Cansu Aybaş Çevride kayıp

Cansu Aybaş The Mirror

Ercan y Yılmaz Yıldız Milen

Hakan Şarkdemir Gizli dosyalar Cengiz Düğün

Burak Ş. Çelik Kuş makinesi

Yusuf Koşal Bir şiiri ile Benjamin Burke ve Transhümanizm

Osman Özbahçe Ötümlü seslerle sevmek idim seni

Zeynep arkan Büyük kandırılma

Atakan Yavuz Temassız

Mert Özden 869

Batuhan Durak Bu şiirin yazımında hiçbir hayvana zarar verilmemiştir

Asuman Susam Büyük kapanma

Ertuğrul Rast Boşluk manifesto

Duygu Irmak Yükümü çeksin katırlarım

Cengizhan Genç kral çıkmazı

Yusuf Koşal Taşı pilav ederler

Ali Berkay Rasyonalite ninnileri

Enderemiroğlu bir arzuya bir ashka bir sevda karasına inatla itinayla yıllardır süregiden amansız bir hastalığa müptela

Nihat Özdal Dalış çanı

Vural Kaya Korkunç uzaklaşıyoruz madem

Abdurrahman Ekinci Kamaşma

Yavuz Altınışık Çizmelerimi çıkarayım da sedyeniz kirlenmesin

Atakan Yavuz Şairler İçin alternatif Profil önerileri

Alptuğ Topaktaş ve Petek Sinem Dulun Murat Üstübal ile Bülent Keçeli'nin ardından söyleşi

Asuman Susam Bülent Keçeli'nin hastalık şiirleri etrafında düzensiz düşünmeler

Ümit Erdem Bedenin poetikası

Makil Söylemez Keçeci'de araçsal özne ve yeni dil kurgusu

Burak Ş. Çelik Türk Edebiyatında ataç Çıkmazı

Zehra Tekin Süleyman Sabri Genç'in değirmen Kahini Kitabım

Hasan Bozdaş Siyasi iktidar ve Sanat İlişkisi Bağlamında Şiire dair Bir önizleme

Alim Galip Yener Twitter Çağında Şiir kültürü üzerine

Memduh Özdemir Petitio Principii

Burak Ş. Çelik Kerstin Hensel ile Söyleşi

Avangartkemikler Hasan Bozdaş ınfolio

Şiir YouTubeda Buzdokuz atölye Karekodda sesli işler

Mayıs-Haziran 2021, Sayı 5.

Yazılar ve Yazarlar

AL SANA KELİME

Nilgün Yılmaz Kımıltı

Burak Ş. Çelik Kuka Faru

Burak Ş. Çelik Tutuşmak

Hazife Çetinkaya Boyama karavaş ağıtı 1-2

Muhammed Yusuf Aktekin 3,5 litre epik şanta

Ayşe Kongur Data Date

Cansu Aybaş İletişim

Oytun Akdeniz Çokluklu kullanım durumu

Hakan Şarkdemir Üç türlü ölüm

Erdal Ateş Kesikler serisinden

Murat Üstübal Haberlinin ölümü

Zeynep arkan Oh, Şitab et Zerrişte
Hasan Bozdaş Montaj
Atakan Yavuz Minör sayıklama
Mustafa Torun Çapraz sorgu
Osman Gönül Consent repuest rejected
Ertuğrul Rast Robotik kodlama 2084
Rafet Arslan Rüya taburları
Ozan R. Kartal bugün sokakta herkes beni bıçaklayacak
Umut Durmuşoğlu Hüviyet
Nergihan Yeşilyurt Dünyanın bir kısmının sonu
Yusuf Araf İşte senin için bir şiir
Emre Cengiz Fantazmagori
Vasfettin Yağız MSA: Mutfak sanatları akademisi
Mehmet Mümtaz Tuzcu Toromastor
Ali Yoksuz Müt
Zeynep Tuğçe Karadağ Hatıra kasabı
Hakan Şarkdemir a. Sürgün b. Sürtük c. Süngerimsi d. Sürüngen
Atakan Yavuz Bir Niteliksiz adam olarak şair portresi
Murat Üstübal Giriş
Ulrich Weisstein Kolaj montaj ve ilgili terimler
Hakan Şarkdemir asamblaj, kolaju montaj
C. H. Türker Montaj nedir
Sven Lütticken'e Sosyal montaja dair bir soru
Rafet Arslan Montaj
Hayriye ünal Montaj Şiirin eleştirel İşlevine Bir Örnek
Hakan Şarkdemir Poetik Montaj ve montajın Politikası
Ali Yoksuz Bir montaj yorum: İcra, scratch ve nedimeler
Memduh Özdemir Post Morte ve Sanat
Hasan Bozdaş Nico Vassilakis ile söyleşi
Soundscape Yusuf Koşal İp hakkında ikili
Mert Özden Gürültülü Halka

Temmuz-Ağustos, Sayı 6.
Yazılar ve Yazarlar
ÇAĞDAŞ ŞİİRDEN YANA
Christian Bök Protein 13 Darwin
Christian bök Mona Lisa Noir
Jim Lefwich During Places and see
Nico Vassilakis İsimsiz
Cansu Aybaş bu şiir retinada ve aynada tersten okunabilir
Oytun Akdeniz Sessiz Gemi Rimbaud
Nergihan Yeşilyurt Yığın ağacı
Burak Ş. Çelik Münacat
Muhammed Yusuf Aktekin Heykellerimi neden sevmedim?
Hakan Şarkdemir Malatyalı Abdo için bir kaçış denemesi
Hafize Çetinkaya Sabah kahvesi prospektüsü
Cengizhan Genç-Hayriyem Ünal Karpal Tuner sonatı
Atakan Yavuz Biraz da ağla Descartes
Zeynep Arkan Beni ara, yere inince
Ertuğrul Rast fotokopi ve fax çekilir
Betül Aydın Mecus
Burak Ş. Çelik Şapkalı ölüm
Ali Berkay evrekal
Koray Karaduman Şey
Dilara Elitaş Sılanın beklediği
Mert Özden İgnoramus ve Çözük gömlek
Vasfettin Yağız Omur sorunları
Yunus Emre Altuntaş Rimbaud ile düet
Abdurrahman Ekinci Dip akıntı
Yusuf Koşal İsa'yı gökten çağırmak ya da oraya çelenk
Rıdvan Temiz Activation

Mustafa Torun Bir mültecinin otopsi raporu

Onur Ocak Ölü kedi sıçraması

Sadık Koç Ölümünü yaşayan

Hasan Bozdaş Sohrab için uçuş dersleri

Özgür Ballı Bir yeni bildiriminiz var

Ertuğrul Rast Christian Bök ile söyleşi

Christian Bök'ten Şiirler kristaller

Ken Hunt Dipsiz yücenin sahteliği

Atakan Yavuz Bir makasçı olarak şair portresi

Hayriye Ünal CV şiirde şair personanın görünüşleri

Murat Üstübal Lady Papa'da sarkaç hareketleri ve entrpik aynılık

Sean Foley Hayal Gücünü yeniden eğitmek

Burak Ş. Çelik Bir İleri Bir Geri: Suut Kemal Yetkin

Muhammed Yusuf Aktekin Dijital dergilerde şiir: Tutumlar ve Tartışmalar

ŞiirHangoutsta Emre Söylemez Nilgün Yılmaz-Muhammed Yusuf-Pervin Akgün-Yusuf Koşal-Onur Ocak-Şermin Karahalil-Osman Gönül-Gülfem Özer

Emre Söylemez ve Yavuz Altınışık hangouts söyleşi

Buzdokuzatölye Yusuf Koşal-Boris Bariliev-Özgür Kahta-Mert Özden-Hanne Koç

Eylül-Ekim, Sayı 7.

Yazılar ve Yazarlar

Çalınacak Güzeller Yaratmak

Nico Vassilakis İsimsiz

Christian Bök Olağanüstü koşullarda yaşayabilen organizmalar 1-2

Astra Papachristodoulou sea to spawn-yumurtlanacak deniz

Burak Ş. Çelik Ünlü düşmesi

Hafize Çetinkaya Çağdaş Bedenin temsili yaz okuması

Mert Özden yesin de büyüsün

Tim Gaze Abstract Noise 1

Hakan Şarkdemir Inroduction

Erdal Ateş Kesikler serisinden

Ertuğrul Rast Norveç't bir apartman dairesinde ölen adamın cesedi dokuz yıl sonra bulundu

Atakan Yavuz Biri beni arayabilir mi?

Zeynep Tuğçe Karadağ Merhaba Pierre Riviere nasılsın?

Emre Söylemez Renkli ilaçlar

Mert Özden Ay ne zaman gelecek

Burak Ş. Çelik Tita makinalar diyarında

Muhammed Yusuf Aktekin Aristokrat horlaması

Mehmet Mümtaz tuzcu Dar. Dar. Dar.

Hüseyin Akçan Unutmak ağaçtır

Ofelya Bayraktar Tatsız örgü

Mustafa Torun Haklı olduğun zamanlar

Osman Gönül Canlı derste açık unuttuğum mikrofon

Serkan Özer Yüzleşme

Umran Güler Ben egzistansiyel kıvranırken annem akıyorken pür dikkat

Utku'can Yazıcı Saldırdığım değirmenler gibi hissediyorum

Süreyya Altunkara Kırılmamış kırk kalem

Oytun Akdeniz Hay Huy

Mel Nichols Kendimi google'da aratırım

Hayriye Ünal Bıkılan ama bitmeyen ve mecburen yeniden alışılan şeyler hakkında

Atakan Yavuz Charles Bernstein ile söyleşi

Charles Bernstein Şiir testi

Çıplak biçimciliğin On Yedinci Manifestosundan Parçalar

Bernstein'dan Şiirler

Atakan Yavuz Şiir kelimelerle yazılmaz

ÇOĞUNLUĞUN OZANI AZINLIĞIN ŞAİRİ

Sunuş

Hayriye Ünal Heterodoksluklar
Rafet Arslan Olmadığım yerde huzur
Charles Bernstein Şiir kaç para eder
Burak Ş. Çelik Ölü doğan, emmriyo klan e constpiration du silence
Anita Sezgener Etel Adnan'a mastarlı poetik güneşli turlar
Zeynep Arkan Bütün gemileri yakmanın neşesinde Orhan Veli
Emre Yılmaz Çirkinin çirkini
Murat Üstübal Minör Deneyimler: Azınlık ile Çoğunluk arasında şair oluş
Yuuf Koşal Sosyal medyada tartışma kültürü
Kasım-Aralık Sayı 8.
Yazılar ve Yazarlar
VATSAP GRUPLARINDAN KESİTLER
Christian Bök Of Yellow
Murat Üstübal Antolojinin yutma refleksi
Atakan Yavuz Beşinci Hipoteks
Abdullah Enis Savaş Kirpik
Ertuğrul Rast Alışveriş merkezinde harika bir gün ve makine felsefesi
Olivier Pagy Serberus
Nilgün Yılmaz Çaydanlık kimliksiz yörüngede sabit hızla
Meryem Delmar Bir cesedin bölümleri
Cansu Aybaş Sn Pb
Ahmet B. Tamum (Yarım) Fakir entelektüele ağıt
Nergihan Yeşilryurt Arkadaş ülkesi
Nur Alan Project Nullhouse
Rahman Yıldız 008 Edebiyat tarihine adımı yazdırırken düşündüklerim
Hakan Unutmaz Tatile denk gelen ters yüz solstis
Ali Berkay Bahs
Serdar Süalp Google kendini bende aıratır
Yusuf Koşal Heme ost
Burak Ş. Çelik Estetik Robota karşı asemik yazı

Burak Ş. Çelik Jim Leftwich ile söyleşi

Burak Ş. Çelik Tim Gaze ile söyleşi

Muhammed Yusuf Aktekin Asemik yazının şifreleri ve codex seraphinianus

Mert Özden okunaksız motivasyon

Eric Zboya language is a Virus From Outer Space

Erici Zboya No 8

Tim Gaze Abstract Noise 2

Laura Kerr The French Symbo list's Frocak

Paul Ha-kins İsimsiz

Paul Hawkins Rooney's Nothing

Mert Özden Bayat kalmanın formülü

Edward Kulemin Whirlwind Revelations

Atakan Yavuz Bir boşluk tamircisi olarak şair

GEORGE OPPEN'DAN ŞİİRLER

Şiir Sanatı Üzerine Beş Şiir, Çok Olmak Üzerine, Bombanın Kalabalık Ülkeleri, New York'un Dili, Tepeler

Michael Jacobson Electric Rain

John M. Bennett İsimsiz,

Gof Huth 13 Characters,

Theodoros Chiotis Deliberate Succession,

Burak Ş. Çelik Küf Şiir

Demosthenes Agrafiotis İn Blue 2

Cennet Camuşçu Anlatamıyorum

Murat Üstübal Ötesi berisi: İmgesel manhattanizm olarak şiir

Susan Howe Doğum lekesi'den parçalar

Sj Fowler Conste, Tommi Musturi isimsiz, Vilde B. Torset A Spot as a Smudge, Hakan Şarkdemir, Ciklet Şiir Theodoros Chiotis Glitch

Zeynep Arkan ve Ertuğrul Rast Vatsap Söyleşi

KARABATAK

Mustafa Uçurum

İki ayda bir çıkan Karabatak dergisi, Ali Ural'ın yönetiminde özgün duruş ve çalışmalarla 2021'de de göz dolduran işlere imza attı. Her sayı bir dosya konusu ile çıkan dergi 2021'de sırasıyla; Yunus Emre, Kemal Ural, Mehmet Âkif ve İstiklâl Marşı, Ortaöğretimde Edebiyat Dersleri, Hacı Bektaş-ı Veli konuları işlendi. Mustafa Tatcı, Erol Göka, Necmetttin Turinay, İsmail Kara, Mehmet Oğuz Yenidünya, Kemal Sayar röportaj yapılan isimler.

2021 yılı; Yunus Emre, İstiklal Marşı – Mehmet Âkif ve Hacı Bektaş-ı Veli yılı olarak ilan edilmişti. Dergilerin neredeyse tümünde Yunus Emre ve Mehmet Âkif yoğun bir şekilde işlendi. Bunların yanında Hacı Bektaş-ı Veli dosyası da hazırlayan Karabatak dergisi bu alanı da boş bırakmamış oldu.

Yunus Emre Dosyası'nda; D. Mehmet Doğan, A. Ali Ural, Prof. Dr. Ahmet Nedim, Ertuğrul Aydın, Şafak Çelik, Ali Sürmelioğlu, Sümeyye Yaman, Mustafa Köneçoğlu, İsmail Aydın, Zeynep Aslan, Serhat Demirel, Ünal Çelik, İsmail Güleç, Naime Erkovan, Selman Nuriler.

Kemal Ural Dosyası'nda; Prof. Dr. Ahmet Nedim Serinsu, A. Ali Ural, Hasan Akay, Mustafa Uçurum, Kâmil Remzi Cin, Engin Turgut, Rahşan Tekşen, Hümeyra Yabar, Güzide Ertürk, Şafak Çelik, Bünyamin Demirci, Sevgi Yerlioğlu, Fatma Akdağ, Rabia Berna Tümkor, Derya Özer, Nuriye Ural, Bedriye Bayram, Meryem Tom, Zeynep Emirdağ, Ayşe Ural, Bilgehan Bayram.

Mehmet Âkif ve İstiklâl Marşı Dosyası'nda; D. Mehmet Doğan, Muhammed Enes Kala, Hasan Akay, Ertuğrul Aydın, Ali Ural, Mustafa Könecoğlu, Ercan Yılmaz, İsmail Aydın, Şafak Çelik, Ünal Çelik, Ali Sürmelioğlu, Hümeyra Yabar, Bünyamin Demirci, Feyza Kartopu, Serhat Demirel.

Ortaöğretimde Edebiyat dersleri Dosyası'nda; Hüseyin Akın, Tuğba Eroğlu, Ercan Yılmaz, Türkan Alvaz, Serhat Demirel, Mustafa Başpınar, Banu Akyüzlü, Hande Aydın, Sevde Merve Eryılmaz, Ömer Şen, Oğuz Şenses, Engin Ömeroğlu, Emine Bayındır, Muharrem Dayanç,

Esra Yapıcıoğlu, İsmail Aydın, Şükran Koyuncu, Samet Kara, Ali Oktay Özbayrak, Ertuğrul Aydın, Arzu Alkan Ateş, Jale Nur Turgut, Ünal Çelik.

Hacı Bektaş-ı Veli Dosyası'nda; Prof. Dr. Ahmet Nedim Serinsu, Prof. Dr. Seyfettin Erşahin, Mustafa Başkan, Ahmet Taşğın, Hakkı Taşğın, Prof. Dr. Seyfettin Erşahin, Prof. Dr. Bilal Kemikli, Kenan Mermer, Prof. Dr. Mehmet Akkuş, Kudret Ayşe Yılmaz, Ertuğrul Aydın, Rabia Berna Tümkor, Ubeydullah İşler, Dr. Tolga Keskin, Hümeyra Yabar yer aldı.

Poetik yazılar dergilerin en zayıf halkalarından. Karabatak dergisi her sayısında yer verdiği poetik yazılarla şiirin yol haritasına katkı sunan ender dergilerden. Derginin bu bölümüne; Hasan Akay, Ali Ömer Akbulut, Mustafa Könecoğlu, Şafak Çelik, Muhammed Enis Özel yazılarıyla katkı sağladı.

F. Hande Topbaş gezi yazılarına 2021'de de devam etti.

Derginin Projektör bölümü, yeni kitabı çıkan yazar ve şairlerin sorularla ağırlandığı bir bölüm. Şule Köklü, Emirhan Kömürcü, Sare Çizmecioğlu, Sevgi Yerlioğlu, Bünyamin Demirci, Hilal Karahan yeni kitapları üzerine söyleşi yapılan isimler.

Karabatak'ın 2021 yılı şairleri; A. Ali Ural, Hüseyin Akın, Şafak Çelik, Sümeyra Yaman, Mustafa Köneçoğlu, Cafer Keklikçi, Raşit Ulaş, Hasan Akay, Mustafa Duruş, Ali Seyyah, Muhammed Enis Özel, Ahmet Akarsu, Nurettin Durman, Adem Yazıcı, Sevgi Yerlioğlu, Ercan Yılmaz, Osman Bulut, Hasan Hüseyin Çağıran, Filiz Eneç, Özkan Arslan, F. Nuriye Torun, Fatma Büşra Türkcan, Nurten Yalçın, Betül Aksakal, Yasemin Zengin, Şeyma Ünal, Zeynep Büşra Aktaş, Yunus Emre Altuntaş, Ayşe Sevim, Emirhan Kömürcü, Berke Camekan, Cengizhan Orakçı, Bahaddin Tuncer, Belkıs B. Şimşek, Serpil Çete, Nazlı Ergin Duran, Şeymanur Cuvoğlu, Meryem Kılıç, Nurgül Uçar, Çiçek Demirci, Mustafa Uçurum, Hasan Hüseyin Çağıran, Hamdi Gün, Merve Ceyhan.

Karabatak'ın 2021 yılı öykücüleri; Güzide Ertürk, Bahar Akkurt, Mustafa Uçurum, Mustafa Sarı, Mehtap Karayiğit, Özay Erdem, Özge Özen, Ayşe Sevim, Zeynep Emirdağ, Esra Özce, Resul Bulama, Sadık Koç, Bünyamin Demirci, Bengisu Gülşen, Sümeyra Yaman, Mehmet Akif Yılmaz, Şafak Çelik, Mehmet Baynal, Seyhan Cin, Özlem Metin, Selman Nuriler, Rukiye Yeğinol, Fatma Türk, Zeynep Kaplantaş, Bahtiyar Gül, Mustafa Kemal Yaşar.

Kitap yazıları, deneme ve sanata dair hazırlanan sayfaları ile Karabatak dergisi 2021 yılında kültür-sanat içerikli çalışmalarını okuyucuları ile buluşturmaya devam etti.

MUHİT

Aylık edebiyat ve fikir dergisi Muhit, İbrahim Tenekeci yönetiminde 2021 yılında da çıkışını sürdürdü. Özel dosyalarla, şiir, deneme, öykü ve kitap yazıları ile okuyucularına keyifle okunacak sayılar armağan etti Muhit.

Dergide dikkat çekici noktalardan birisini burada anmak isterim. Dosya konularını akademik alt yapısı güçlü bir hazırlık ile sundu dergi. Konunun uzmanı isimlerle hazırlanan dosyalar, arşivlik detaylarla ulaştı okuyucuya.

Derginin 13. sayısı Ahmet Kekeç dosyası ile çıktı. Derginin ilk sayısında bir söyleşisi yer alan Kekeç'in aramızdan ayrılışı ile Muhit, 2021'in ilk sayısını da bir vefa göstergesi olarak hazırlamış oldu. Bu dosyaya Necip Tosun, Hasan Aycın, Hüseyin Atlansoy, Sibel Eraslan, Ekrem Kızıltaş, Hüseyin Akın, İbrahim Tenekeci, Mustafa Şen, Mehmet Şeker, Mustafa Akar, Saadettin Acar ve Mehmet Hakan Kekeç destek verdi.

14. sayının dosya konusu "Adı Güzel Kendi Güzel Muhammed." Prof. Dr. Âlim Yıldız, Prof. Dr. Hüsrev Hatemi, Prof. Dr. Mustafa Özel, Prof. Dr. Fatih Andı, Prof. Dr. Mehmet Narlı, Prof. Dr. Muhsin Macit, Prof. Dr. Haşim Şahin, Doç. Dr. Yunus Arifoğlu, Dr. Ömer Demirbağ, Sibel Eraslan, Selim Cerrah, Senai Demirci, Ekrem Aytar, Saadettin Acar, Hasan Aycın, Mustafa Cemil Efe, Özlem Akgül bu dosyaya katkı sağladı.

15. sayı dosya konusu İstiklâl Marşı ve Mehmet Âkif. Dr. Âlim Kahraman, Prof. Dr. Âlim Yıldız, Prof. Dr. Caner Arabacı, D. Mehmet Doğan, Feride Turan, Prof. Dr. Hüsrev Hatemi, Prof. Dr. Mehmet Narlı, Doç. Dr. Muhammed Enes Kala, Mustafa Özçelik, Prof. Dr. Mustafa Özel, Prof. Dr. Namık Açıkgöz, Dr. Necmettin Turinay, Prof. Dr. Necmi Uyanık, Tahsin Yıldırım, Prof. Dr. Turan Karataş ve Doç. Dr. Yunus Arifoğlu bu dosyada yazan isimler.

16. sayının dosya konusu Sezai Karakoç. Prof. Dr. Mehmet Narlı, Prof. Dr. Mustafa Özel, Prof. Dr. Şaban Sağlık, Prof. Dr. Turan Karataş, Ahmet Edip Başaran, Mehmet Özger, Mustafa Kirenci, Saadettin Acar, Hasan Aycın, Necip Tosun, Mehmet Aslan Karakoç dosyasında yer alan isimler. Elbette bu dosyanın en önemli özelliği Sezai Karakoç hayatta iken

hazırlanmış olması. Muhit, Üstad'a öldükten sonra kıymet verenlerden olmadı. Derginin neredeyse her sayısında Karakoç'un adının geçtiğini söylesem abartmış olmam.

17. sayının dosya konusu Yunus Emre. Prof. Dr. Bilal Kemikli, Prof. Dr. Haşim Şahin, Prof. Dr. Hüsrev Hatemi, Prof. Dr. İsmail Güleç, Prof. Dr. Muhsin Macit, Prof. Dr. Ömür Ceylan, Prof. Dr. Turan Karataş, Prof. Dr. Tülay Metin, Doç. Dr. Ayşe Arayancan, Doç. Dr. Yunus Arifoğlu, Dr. Yasemin Ulutürk Sakarya, Dursun Çiçek, Elif Günal, İbrahim Tenekeci, Mahmut Ulu, Mustafa Özçelik ve Sevgi Yavuz Oduncu bu dosyanın yazarları.

18. sayı Müslüman Kudüs. Prof. Dr. Cengiz Tomar, Prof. Dr. Tülay Metin, Prof. Dr. Aydın Usta, Prof. Dr. Haşim Şahin, Dr. Kemal Ramazan Haykıran, Dr. Burak Gani Erol, Dr. Abdullah Çakmak, Dr. Alaattin Dolu, Doç. Dr. Hasan Hüseyin Güneş, Prof. Dr. Necmettin Alkan, Arş. Gör. Fatma Zehra Toçoğlu, Dr. Seher Bulut, Doç. Dr. İsmail Numan Telci, Prof. Dr. Mustafa Güler, Prof. Dr. İsmail Güleç, Samed Karagöz, Ali Emre, Leylâ İpekçi, Recep Terler, İbrahim Tenekeci, Mehmet Aycı, Hasan Aycın ve Mustafa Cemil Efe Kudüs konusunda yazan isimler.

19. sayının dosya konusu Büyük Türkistan. Prof. Dr. Ahmet Taşağıl, Prof. Dr. Ömer Soner Hunkan, Prof. Dr. Ekrem Kalan, Prof. Dr. Erkan Göksu, Prof. Dr. Haşim Şahin, Prof. Dr. Hülya Kasapoğlu Çengel, Prof. Dr. Erhan Aydın, Doç. Dr. Murat Özkan, Doç. Dr. Muhammed Bilal Çelik, Doç. Dr. Ömer Kul, Doç. Dr. Yunus Arifoğlu, Dr. Ali Bilgenoğlu, Başak Kuzakçı, Kemal Ramazan Haykıran ve Dursun Çiçek dosyanın yazarları.

20. sayının dosya konusu Malazgirt Zaferi'nin 950. Yılında Selçuklular. Prof. Dr. Cihan Piyadeoğlu, Prof. Dr. Haşim Şahin, Prof. Dr. Seyfullah Kara, Dr. Pınar Kaya Tan, Prof. Dr. Aydın Usta, Prof. Dr. Erkan Göksu, Prof. Dr. Tülay Metin, Prof. Dr. Ahmet Ocak, Prof. Dr. Muhsin Macit, Prof. Dr. Hamza Gündoğdu, Prof. Dr. Ahmet Çaycı, Prof. Dr. Osman Eravşar, Prof. Dr. Ayten Altıntaş, Doç. Dr. Sevinç Gök, Dr. Ali Nihat Kundak ve Prof. Dr. Muharrem Kesik dosyaya yer alan yazarlar.

21.sayının konusu edebiyat ve tabiat. Muhsin Macit, Dursun Çiçek, Murat Güzel, Leylâ İpekçi, Hüseyin Akın, Osman Toprak, Hüsrev Hatemi, Mehmet Narlı, Ahmet Edip Başaran, Harun Yakarer, Seyyid Ensar, Seda Akkurt Gümüş, Tayfun Doğan ve Haşim Şahin edebiyat ve tabiat konusunda yazan isimler.

23. sayının konusu Necip Fazıl. Alaattin Karaca, Ahmet Edip Başaran, Namık Açıkgöz, Mehmet Narlı, Âlim Yıldız, Şaban Sağlık, Mustafa Özçelik, Nurullah Ulutaş, Said Yavuz, Ali Emre, Selim Somuncu, Dursun Çiçek, Ebru Burcu Yılmaz, Beyhan Kanter, Mustafa Özel Necip Fazıl dosyasında yazan isimler.

24. sayı "Sadece Sezai Karakoç" sayısı olarak çıktı. Karakoç'un aramızdan ayrılışı ile birlikte derginin tümünü Üstad'a ayırdı Muhit. Prof. Dr. İbrahim Kalın, Prof. Dr. Ali Şükrü Çoruk, Prof. Dr. M. Fatih Andı, Prof. Dr. Mehmet Narlı, Prof. Dr. Mustafa Özel, Prof. Dr. Turan Karataş, Prof. Dr. Alaattin Karaca, Prof. Dr. Muhsin Macit, Sibel Eraslan, D. Mehmet Doğan, Mustafa Özçelik, Necip Tosun, Mustafa Şen, Dursun Çiçek, Saadettin Acar, Abdullah Harmancı, Kâmil Yeşil, Hüseyin Akın, Ali Emre, İbrahim Tenekeci, Müslim Coşkun, Zeki Bulduk, Mahmut Bıyıklı, Ahmet Edip Başaran, Said Yavuz ve Recep Terler Karakoç üzerine kaleme aldıkları yazılarıyla bu özel sayıda yer aldı. Ayşegül Genç de Karakoç'a ithaf ettiği şiiriyle bu sayının isimlerinden biri olarak dualar göndermiş oldu Üstad'a.

Muhit'te şiirleriyle yer alan şairler; Hüseyin Atlansoy, İbrahim Tenekeci, Mustafa Ruhi Şirin, Mustafa Akar, Arif Ay, Ahmet Murat, Aynur Dilber, Yunus Emre Güneş, Ünsal Ünlü, Nurettin Durman, Tuba Kaplan, Süleyman Unutmaz, Mehmet Narlı, Emel Özkan, Yunus Karadağ, Mustafa Muharrem, Zülal Sema, Mehmet Aycı, Dilara Ayşe Akdeniz, Âdem Yazıcı, Nurullah Genç, Mehmet Tepe, Mustafa Uçurum, Mehmet Fatih Öz, Ali K. Metin, Şakir Kurtulmuş, Hasan Dağ, Sabiha İclal Aydın, Ervanur Erdoğan, İbrahim Gökburun, Mahmut Gürkan, Suavi Kemal Yazgıç, Mehmet Aycı, Murat Küçükçifci, Emre Demir, Yağız Gönüler, Harun Yakarar, Rıdvan Kadir Yeşil...

Öyküleriyle: Handan Acar Yıldız, Ali Işık, Gökhan Özcan, Kâmil Yeşil, Güray Süngü, Emine Batar, Necip Tosun, Ayşegül Genç, Mustafa Nezihi Pesen, Selma Aksoy Türköz, İbrahim Kaya...

Dursun Çiçek'in hikmet yüklü, Erol Göka, Hüsrev Hatemi, Kemal Sayar ve Leyla İpekçi'nin ufuk açan yazıları Muhit'in değişmezleri arasında.

2021 yılında Muhit'te; Ayşegül Genç, Mehmet Doğan, Mustafa Özçelik, Turan Karataş, Abdullah Harmancı, Zeki Bulduk, Aynur Dilber, Sibel Eraslan... ile söyleşi yapıldı.

Celal Fedai'nin poetik yazıları da seri halinde yer aldı dergide.

TÜRK EDEBİYATI

Türk Edebiyatı dergisi bildiğimiz gibi. Editör, yayın kurulu değişse de Ahmet Kabaklı'nın çizgisinden hiç uzaklaşmadı dergi. Anadolu'dan başlayarak Türk dünyasının her köşesine ulaşan bir çerçevede yayınlarına devam eden Türk Edebiyatı, 2021'in nisan sayısında (567) Bahtiyar Aslan'ın vedası ile editör değişikliğine gitti. Derginin editörlüğünü İmdat Avşar üstlendi.

Dosya konularına 2021'de de devam etti Türk Edebiyatı. Birbirinden önemli konularla, edebiyat dünyamızın ve Türk dünyasının nabzını tuttu. 2021 yılının İstiklal Marşı ve Yunus Emre yılı olması sebebiyle birçok dergide olduğu gibi Türk Edebiyatı'nda da bu konular yoğun bir şekilde işlendi. 569. sayıda Âlim Kahraman ile Bahtiyar Aslan'ın gerçekleştirdiği bir söyleşi yer aldı dergide. 576. sayıda Mehmet Kurtoğlu'nun İsa Kocakaplan ile Mehmet Âkif ve İstiklâl Marşı konulu söyleşisinde tarihi gerçekliğin güncele kurban edilmemesine dikkat çekti Kocakaplan. 577. sayıda Vahdettin Oktay Beyazlı "Okudukça Çoğalan Metin: İstiklâl Marşı" yazısında derinlemesine ele aldı marşı.

Yunus Emre, Türk Edebiyatı dergisinin Aralık 2021 sayısının kapağından selamladı okurları. Yunus dosyasında yer alan isimler; M. Fatih Köksal, Ziya Avşar, Tahsin Yıldırım, Hilal Yiğit, Mustafa Tatçı, Lokman Zor, Şûle Köklü. Hasan Özdemir de Leyla İpekçi ile Yunus merkezli bir söyleşi gerçekleştirdi aynı sayıda. 574. sayıda da Ali Fuat Arıcı'nın "Bir Dervişin Söyledikleri Yahut Yunus Emre Ne Dedi?" isimli yazısı okuyucularla buluştu.

Derginin şubat sayısı bir özel sayı olarak çıktı; Kamal Abdulla. Söyleşileri, eserleri, çalışmaları ile "Bir Gizli Dede Korkut Kamal Abdulla" her yönüyle ele alındı dergide.

Ali Şir Nevai, Emine Işınsı, Gülten Dayıoğlu, Nizamî Gencevî, İnci Çayırlı 2021 yılında Türk Edebiyatı'nın dosya konusu olarak işlediği isimlerden.

Yahya Akengin, Mehmet Aycı, Ercan İriş, Mehmet Baş, Hüseyin Akın, İsmail Karakurt, Mehmet Şamil, M. Tuğrul Çolak, Cengizhan Orakçı, Ejder Ol, Altan Serim, Suavi Kemal Yazgıç, Bülent Sayak, Ziya Karatekin, Mustafa Ruhi Şirin, İsmail Delihasan, Mustafa Kubur, Vahdettin Oktay Beyazlı, Uğur Demirel, Tarık Özcan, İsmail Bingöl, Hüseyin Çolak, İsmail Aykanat... dergide şiirleriyle yer alan isimler.

Sevda Deniz K., Semih Diri, Suavi Kemal Yazgıç, Derya Çetin, Zübeyde Andıç, Rukiye Aydın, Nagihan Coşkuner, Merve Kambur Pişkin, Şule Köklü Türk Edebiyatı'n da hikâyeleriyle okuyucuya ulaşan isimler.

Dergide ağırlıklı olan yazılar araştırma- inceleme türündeki yazılar. Derginin geleneksel yapısına da en çok bu yazılar yakışıyor diyebiliriz. Akademik altyapısı güçlü, kaynak niteliğindeki yazılarıyla; Muharrem Dayanç, Furkan Demir, Talip Mert, Hayrettin Orhanoğlu, Abdurrahman Güzel, Hakan Kaya, Cengiz Aslan, İsmail Alper Kumsar... Türk Edebiyatı sayfalarında yer buldu kendine.

Ömer Hakan Özalp'ın; "Tolstoy'un Son Günleri Kızı Kontes Aleksandra/ Saşa'nın Hatıraları" yazı dizisi dergide ilgiyle takip edilen yazılardandı.

SÖĞÜT

Bir geleneğin devamı olarak 2020'de çıkmaya başlayan Söğüt dergisi, iki aylık periyotlarla 2021'de de Sinan Terzi'nin Genel Yayın Yönetmenliği'nde çıkışını sürdürdü. Her sayı bir dosya konusuyla okuyucularına ulaşan dergide özellikle araştırma-inceleme yazılarının çokluğu sevindirici. Çünkü dergilerimiz deneme-şiir- öykü merkezli yayın yaparken düşünce yazılarına birçok dergide pek rastlayamıyoruz. Bu bağlamda Söğüt dergisi, arşiv kıymetinde edebiyatın, tarihin ve daha birçok alanın sesi olmaya devam etti.

2021'de sırasıyla; Dîvânu Lugâti't-Türk, Mehmet Akif Ersoy, Peyami Safa, Yunus Emre, Tarık Buğra, Cengiz Aytmatov dosyalarını hazırladı dergi. Görüldüğü üzere her biri çok değerli konu ve isimlerle bir yılı dopdolu geçirmiş oldu Söğüt.

Dosyalarda yer alan isimler ve konular:

Divanu Lugati't - Türk: Ahmet Bican Ercilasun ile Dîvânu Lugâti't-Türk'e Dair / Tuğçe Meç, Fuzuli Bayat İle Kâşgarlı Mahmut - Dîvânu Lugâti't Türk Üzerine / Cengizhan Orakçı, Ben Kâşgarlı Mahmut / Cengizhan Orakçı, Dîvânû Lugâti't Türk: Sözlük Ve Ötesi / Ali Akar, Söz Varlığımızın Toplandığı İlk Kitap: Dîvânü Lügâti't-Türk / Mesut Şen, Dîvânu Lugâti't Türk'te Geçen Dinî Kelimeler / Emek Üşenmez, Kâşgarlı Mahmut Dediklerinde... / Yaşar Çağbayır, Yabancılara Türkçe Öğretiminde Dîvânu Lugâti't-Türk Adlı Eserin Etkisi / Özge Aydın, Geleneksel Türk Şiiri Ve Türkülerin Bengi Kaynağı: Dîvânu Lugâti't/ Türk Prof. Dr. Alı Yakıcı.

Mehmet Akif Ersoy: Prof. Dr. Fazıl Gökçek İle Akif'e Dair / Tuğçe Meç, Ortak Duyuşun Dili Ve Kendisini Milletin Huzurunda Gören Şair: Mehmet Akif Ersoy / Salim Conoğlu, Mehmet Akif'i Anlamaya Dair Dikkatler / Muharrem Dayanç, Dil Olmak Endişesi: Mehmet Akif Ersoy Şiirlerinin Kuruluş'u / Ahmet Cüneyt Issı, Mehmet Akif'in Dostu Sarıklı Türkçü; Halîm Sâbit Şibay / Tahsin Yıldırım, Böyle Bir Dostluk Görülmemiştir / Mehmet Aycı, M. Akif Ersoy: Zaptiye Ruhuyla Hükümet Sürenin, Yeri Altındadır, Üstünde Değildir Kürenin! / Hayati Tek, Ben Mehmet Akif /Cengizhan Orakçı.

Peyami Safa: Mehmet Tekin'e Peyami Safa'nın Kişiliği, Sanatı Üzerine Sorular... / Tuğçe Meç, Peyami Safa'nın Kayıp Şiirleri / Necati Tonga, Server Bedi İle Tuhaf Kelimeler Avı / Esin Hamamcı, Peyami Safa'nın Romanlarında Kadınların Milli Mücadele'ye Bakışı / Zeynep Ersöz, Peyami Safa Ve Kültür Haftası / Burçin Özkan, Peyami Safa'nın Gözünden Darülelhan / Vildan Sert, Mürekkebin Mücade Ustasından Düşünce Yazılarına Dair / Selene Cabalar, Peyami Safa'nın 'Kadın'a Bakışı / Hayati Tek, Ben Peyami / Cengizhan Orakçı.

Yunus Emre: Cemal Kurnaz'a Sorular: Şair Evliya / Tuğçe Meç, Yunus Emre'nin Türk Dili Tarihindeki Yeri Üzerine / Ali Akar, Âşık Yunus'un Dertli Dolabı / Doç. Dr. Türkan Alvan, Bir Cönk, Kaç Yunus? / Ali Duymaz, Efsanenin Gerçekle Mücadelesi Ya Da Ünye'de Şeyh Yunus Emre Türbesi / Mehmet Güneş, Sezai Karakoç'un Gönlündeki Yunus Emre / Yağız Gönüler, Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Şiiri Üzerinde Yunus Emre Etkisi / Emre Kurban, Yunus, Çağına Dönmüş / Mehmet Bilal Yamak, Değil / Mehmet Ali Kalkan.

Tarık Buğra: Hatice Bilen Buğra İle Tarık Buğra Üzerine Röportaj. Anlatının Sınırlarından Taşan Öykücü: Tarık Buğra / Doç. Dr. Recep Yılmaz, Gazetede Kalmış Bir Tarık Buğra Romanı: İnce Hesaplar / Deniz Depe, Osmanlı Devleti Kuruluş Dönemi Tekke Etkisi Bağlamında Tarık Buğra'nın Osmancık Romanının İncelenmesi / Büşra Hatiboğlu, Küçük Ağa, Osmancık Ve Firavun İmanı Romanları Özelinde Tarık Buğra'nın Milliyetçiliğe Bakış Açıcı Ve Milliyetçilik Algısı / Selene Cabalar.

Cengiz Aytmatov: Prof. Dr. Ramazan Korkmaz ile Röportaj, Suların Sırrını Ödünçleyen Büyük Bilge Cengiz Aytmatov / Merve Sevde Selvi, Cengiz Aytmatov Anlatılarında Yola Ve Yolculuğa Dair / Selçuk Atay, Prof. Dr. Osmonakun İbraimov İle Aytmatov Üzerine / Muhittin Gümüş,

‘Aşk’ın Dile Getirilemezliğinin Hikâyesi: Cemile / Doç. Dr. Recep Yılmaz / Prof. Dr. Layli Üköbayeva İle Mülakat “Dünyada En Önemli Şey İnsan Olmaktır; Daha Da Önemlisi Her Gün İnsan Kalabilmektir.” / Muhittin Gümüş, Kâğıttan Bir Dünya / Mustafa Kurt, Büyük Bilgeyi Büyüleyen Zirveler / Mayrambek Orozobayev, Görklü Dağımız Cengiz Aytmatov / Hayrettin Durmuş, Ben Cengiz, Törekul’un Oğlu / Cengizhan Orakçı.

Söğüt dergisinde her sayı inceleme yazıları önemli bir yer tuttu. Edebiyat tarihi, kitap incelemeleri, poetik yazılar bu bölümde okuyucularla buluştu. Mustafa Kurt, Muharrem Dayanç, Mehmet Aycı, Zafer Saraç, Hayrettin Durmuş, Gamze Gül, Elif Arpacı gibi isimlerin inceleme yazılarına yer verildi dergide.

Hikâyeleri ile; Feyza Ay, Enes Kurt, Emrah Ece, Deniz Depe, Aydan Algül, Berna Yırtıcı, Necdet Ekici, Nisa Eser, Emine Bakar, Özay Erdem, Aysel Ertan, Sümer Tek, Sinan Terzi…

Şiirleriyle; Cengizhan Orakçı, Eray Sarıçam, Mehmet Şamil, İbrahim Daş, Mustafa Uçurum, Fatma Aksu, M. Tuğrul Çolak, M. Sadi Karademir, Meryem Kılıç, Oktay Koç, Gökhan Akçiçek, Nazım Payam, Bahtiyar Aslan, Fahri Kaplan…

Denemeleriyle; Mustafa Sarı, Rabia Karanfil, Cansu Coşkun, Ersin Bayram, Yaşar Çağbayır, Betül Özen, Mustafa Uçurum, Emirhan Eder, Mehmet Yılmaz, Nurdan Şahin, Hakan Değirmenci Söğüt’ün sayfalarına misafir olan isimler.

YOLCU

Bazen öyle durumlar vardır ki, sözün etkisi tüm zamanları içine alır. Zaman mekân arasındaki keskin çizgide söz öyle yankılanır ki tüm geniş zamanlarda tutturulmuş bir ahenk sonsuz bir beste gibi çınlar durur göğümüzde. Ben Yolcu dergisini böyle bir içtenlikle bağrıma basıyorum. Çıktığı ilk günden bu yana takip ettiğim, yazdığım ve yayın kurulunda olmaktan büyük bir mutluluk duyduğum bir dergi Yolcu. Sesindeki özgünlüğü başka hiçbir yere yakıştıramıyorum.

2021 yılında da Yolcu yolunda gerek diyerek yenilenen boyut ve mizanpajla çıkışını sürdürdü. Elbette özgünlüğünden taviz vermeden…

Derginin kapağından başlayan duruş, derginin tüm sayfalarında kendine has edası ile arz-ı endam etmeye devam ediyor. Bir sesleniş ki insanı titreten ve kendine getiren…

Derginin sıkı bir ekibi var. Göstermelik değil, derginin yoldaşı olan bir ekip...

Ömer İdris Akdin'in kaptanlığı önemli. Derginin her zerresinde onun izini görmek mümkün.

2021'de; Korkma, Avucumda Uyuyan Bir Taş Var ve Kime Sığınsak; Hiç Kimse diyerek seslendi okurlarına Yolcu.

Seyyid Hüseyin Nasr, Celalettin Vatandaş ve Bülent Tokgöz Yolcu'nun söyleşi yaptığı isimler. Görüldüğü gibi dergilerde pek de rastlamanın mümkün olmadığı isimler bunlar.

Yolcu'da şiirleriyle; Mehmet Aycı, Ömer Vural, Ahmet Şevki Şakalar, Mehmet Şamil, Fatih Tezce, Eyyüp Akyüz, Aykağan Yüce, Kenan Çağan, Mustafa Işık, Behçet Gülenay, Bülent Sönmez, İsmail Delihasan, Mustafa Karaosmanoğlu, Mehmet Aktaş, Yusuf Tüfekçi... yer aldı.

Öykü ve denemeleriyle; Mustafa Atalay, İlyas Sucu, Bilal Can, Lütfi Bergen, Mükerrem Çöne, Banu Altun, Hayrettin Orhanoğlu, Mehmet Tikenoğlu, Faik Öcal, Mustafa Uçurum, Duran Çetin, Mehmet Zeki Dinçaraslan, Bülent Sönmez, Aydın Hız, Hayrettin Durmuş, Hikmet Kızıl, Hüseyin Alemdar, Murat Sayımlar, Mustafa Everdi, Cem Gençoğlu, Ülker Gündoğdu, Mustafa Karaosmanoğlu, Müştehir Karakaya, Şevket Hüner, Arif Arcan, Mustafa Bilgücü, Gürhan Yazıcı, Mustafa Alagöz, Mehmet Ayık, F. Sueda Kurt, Kamil Sönmez, Davut Güner, İbrahim Birgül, Zekeriya Tamir, Recep Turan Yolcu'nun sayfalarına konuk oldu.

Nadir Aşçı'nın futbol üzerine yazıları da artık Yolcu dergisinde okuyucular ile buluşmaya başladı.

Selçuk Küpçük, müzik ve sinema üzerinden sürdürdüğü dönem yazılarına 2021'de de devam etti. Bunlara ek olarak günlüklerini de yayınlamaya başladı Küpçük.

Elbette Ömer İdris Akdin'in derleyici meseleye notları da Yolcu dergisinin sesini yükselten çalışmalar olarak hafızalardaki yerini aldı.

ŞEHİR VE KÜLTÜR

İlk sayıdan bu yana periyodunu aksatmadan çıkan Şehir ve Kültür dergisi 78. sayısı ile selamladı 2021'i. Mehmet Kâmil Berse'nin gayret ve heyecanını kutlamak gerek. Derginin her sayısını büyük bir özenle hazırlıyor.

Bir pergel gibi Şehir ve Kültür. Bir ayağı Anadolu'nun kalbinde, diğer ayağı dünyanın dört bir köşesinde. Şehirlerin nefes alışverişlerini duyabiliyoruz derginin sayfalarını çevirdikçe. Kültür-sanat yazıları da dergiye ayrı bir renk katıyor. Şehirlerin gelenek, görenek ve kültürleri ile edebiyat sanat dünyamızın emektar isimleri de derginin sayfaları arasında kendine yer buluyor.

Her sayının kapağı da özenle hazırlanıyor. Türkiye'den ve dünyadan nadide bir manzara ile açılıyor derginin kapağı. Mehmet Kâmil Berse'nin Türkiye gündemine dair giriş yazıları yerli ve milli duruşa omuz veren mesajları ile önemli bir değere sahip.

2021'de; İsfehan, Haydarpaşa, Eyüp Sultan, Taksim Camii, Hatay, Herat, Geyre, Gaziantep, Ankara Türk Tarihi Müzesi, Karaköy Camii gibi konuları kapağına taşıdı Şehir ve Kültür. Elbette bu konularla ilgili detaylı yazılar da yer aldı dergide.

Mehmet Nuri Yardım'ın vefa yüklü yazıları, Erbay Kücet'in nostalji tadındaki anlatıları, Fahri Tuna'nın kendine has üslubuyla kaleme aldığı şehir portreleri, Nazif Gürdoğan'ın şehir kültürüne dair değinileri ve daha fazlası her ay buluştu okuyucularla. Derginin tek şairi Kâmil Uğurlu her sayı şiirleriyle katkı sağladı dergiye.

Dergide yer alan isimler; Abdulhamit Avşar, Serhat Onur, Fatih Sarımeşe, Necla Dursun, Bilal Can, Hüseyin Yürük, Şakir Diclehan, Muhsin İlyas Subaşı, Şifanur Özçelik Şirin, Süheyla Karaca Hanönü, Mehmet Kurtoğlu, Dursun Gürlek, İbrahim Yasak, Büşra Tektaş, Muhsin Duran, İsmail Bingöl. Mehmet Mazak, Mehmet Cemal Çiftçigüzeli, Recep Garip, Ahmet Köseoğlu, M. Nihat Malkoç, Abdurrahman Karakaş, Hüseyin Movit, H. Ömer Özden, Ahmet İşler, Hümeyra Yıldırım Yalçın, İmdat Akkoyun, Vildan Serdar, Canan Coşar, Ezgi Elçin Oynak, Mustafa Eryaman, Timur Demir, Öznur Sondül, Zeynel Özlü, Cevdet Avcı, Adnan Karaismailoğlu, Ahmet Faruk Aygün, Hüsnü Karcı...

ŞİAR

İki aylık edebiyat dergisi Şiar, Serap Kadıoğlu'nun yayın yönetmenliğinde 2021'de de okurlarıyla buluşmaya devam etti. Dergide şiirler, deneme ve öykülerin yanında İdris Mahfi Erenler'in gönül diliyle konuşan mutasavvıf şairleri konuk ettiği köşesi Şiar'dan okuyuculara ulaştı tüm yıl boyunca.

33. sayıdan itibaren Kuddusi Demir ve Vahdettin Oktay Beyazlı'nın hazırladığı bölüm de Şiar'a renk katan bir içtenlikle yer buldu kendine. Demir ve Beyazlı, ilk kitap heyecanı taşıyan isimleri köşelerine konuk ederek onların heyecanlarını paylaşmış oluyorlar. "İlk Eserler" bölümünde; Kaan Eminoğlu, Hümeyra Yargıcı, Engin Elman, Özlem Karapınar, Hatip Çiçek ağırlanan isimler.

Derginin Sarraf köşesi de incelikle hazırlanan bir bölüm olarak yer alıyor dergide. Bu bölümde;

Hümeyra Yargıcı, Özlem Karapınar'ın Aynadaki Kadınlar, Süheyla Karaca, Hanönü Mustafa Özçelik'in Anadolu'nun Gönül Dili Yunus Emre, Hasan Nalçacı, Can Acer'in Demirin Demiri Kesme Sesi,Vildan Sert, Sıddık Yurtsever'in Benden Başka Herkes, Huriye Emre, Arif Ay'ın Saat Yirmi dörtte Saksafon Dersi, Süheyla Karaca Hanönü, İmdat Avşar'ın Güvercin Sevdası kitapları hakkında yazdı.

Şiar'da şiirleriyle; Ali Sali, Mustafa Uçurum, Nurullah Genç, Hüseyin Akın, Esma Polat, Vahdettin Oktay Beyazlı, Muhammed Münzevi, Eray Akpınar, Gazi Balcı, Pınar Uğurcan Bay, Selin Pınar, Hasan Nalçacı, Nilüfer Zontul Aktaş, Sıddıka Zeynep Bozkuş, Ahmet Faruk Öcel, Doğancan Kanbur, Rıdvan Temiz, Tahacan Karahüseyin, Erol Yılmaz, Hatip Çiçek, Hümeyra Yargıcı, Zeynep Yıldırım, Serap Kadıoğlu, Şadiye Kılıç, Murat Serdar Çakıroğlu, Abdullah Çevik, Ferhat Yöner, Ferfur Oya, Doğancan Kanbur, Seda Şaffak, Mehmet Akif Coşkun, Şeyma Coşkun, Hayrullah Kaplan, Orhan Türkan, Usame Yöndem, Kaan Eminoğlu, Sabiha İclal Tirkaki, Yasemin Kapusuz, Ali Tacar, Cihat Barış, Hasan Ünal, Fatih Mehmet Özcan, Muharrem Demirci, Salih Yıldırım, Aykağan Yüce, Ayşe Bulut, Muharrem Turgut, Şirin Nur, Cengiz Yılmaz, Büşra Badeci, Tayfun Ergen...

Şiar'da öyküleriyle; Medine Yıldız, Özay Erdem, Büşra Yıldırım, Zeynep Odabaş, Hakan Osman Çaldağ, Merve Çakır, Sıddıka Zeynep Bozkuş, Cemalettin Latiç, Kuddusi Demir, Ümit Köksal, Hatice İbiş, Şadiye Kılıç, Esra Türedi, Hacer Yeğin, Hatice Cenkış Becerik, Hatice Yeşilkaya Keskin, Yusuf Tosun, Fatma Nur Uysal Pınar, Ahmet Ergin, Ramazan Kayaoğlu, Usame Yordem yer aldı.

2021 yılında derginin Hasbıhal bölümüne Mustafa Çiftçi (32. sayı) ve Hayrettin Orhanoğlu (34. sayı) konuk olup Serap Kadıoğlu'nun sorularını yanıtladılar.

Sibel Akın, Necla Ceylan, Nuray Alper, Hüseyin Karaca... dergide nesirleriyle yer alan isimler.

Derginin 33. sayısında edebiyat dünyamızda pek de dillendirilmeyen bir konu olan "Nepotizm" konusu işlendi. Dosyada yer alan isimler; Şeref Bilsel "Edebiyat, Yalnızlığa Talip Olanların Gece Yarısı Pencereye Vuran Işığı", Orhan Tepebaş "İyilik Tüccarlığı", Esma Polat "Şeyhî'nin Harnâme'sine Sosyal Tenkit ve Edebî Himâye Bağlamlarında Bir Bakış", Kaan Eminoğlu "Herkesin Bildiği Bir Sır(!): Edebiyatta Nepotizm", Kuddusi Demir "Varoluşsal Yanılgı Olarak Nepotizm Veya Var Olmayan Edebî Yalnızlık", Şadiye Kılıç "Edebiyatta Nepotizm Ve Me Too Hareketi", Abdullah Akın "Klasik Türk Şiiri Ekseninde Nepotizme Bir Bakış Açısı".

Dergiye yeni bölümler ve yeni isimler ekleyerek, edebi şiar edinerek yoluna devam ediyor Şiar dergisi.

EDEBİYAT ORTAMI

İki aylık periyotlarla çıkan Edebiyat Ortamı dergisi, Sadık Yalsızuçanlar'ın genel yayın yönetmenliğinde 2021'de de çıkışını sürdürdü. Derginin yanında Edebiyat Ortamı'nı özel kılan dergi için özel hazırlanan kitaplar, şiir ve öykü yıllığı 2021'de de okuyucularla buluştu.

Ocak - Şubat: Doç. Dr. Abdulkadir Erkal'ın hazırladığı Âşık Sümmani

Mart – Nisan: Ali Sali'nin hazırladığı Şiir Yıllığı

Mayıs – Haziran: Yunus Nadir Eraslan'ın hazırladığı Öykü Yıllığı

Kasım – Aralık: Sadık Yalsızuçanlar'ın hazırladığı Âşık Veysel kitabı

Edebiyat Ortamı, edebî türlerin tümüne geniş yer veren bir dergi. Bu bir dergi için olması gereken bir özellik. Dergi bunun yanında hassas konulara duyarlılığı da daima diri tutuyor. 2021 yılında Âkif ve Yunus Emre yılına yakışan çalışmalar ortaya kondu Edebiyat Ortamı'nda. Âkif ve İstiklâl Marşı, Yunus Emre, Doğu Türkistan gibi konular dergide kendine yer buldu.

Edebiyat Ortamı, günümüz Türk şiirinin yanında çeviri şiirlere de en geniş yer veren dergilerden. Şiirlerinin dergi için özel olarak çevrilmiş olması da önemli bir ayrıntı olarak dikkat çekiyor.

Ali Sali, Ali K. Metin ve Ali Ömer Akbulut'un poetik yazıları da derginin ilgiyle takip edilen bölümleri oldu.

2011 yılında dergide şiirleriyle; Erdal Çakır, Davut Güner, Ali Sali, Mücahit Ocakden, Yaşar Bedri, Mücahit Aygören, Mehmet Aycı, Mustafa Işık, Yunus Karakoyun, Ömer Vural, Hülya Köksal, Esra Dökmen, Şiyar Ayaz, Tuna Üçel, Beste Bekir, Erhan Çamurcu, Mustafa Köneçoğlu, Yaşar Akgül, Avni Doğan, Mustafa Ruhi Şirin, Aziz Kağan Güneş, Gönül Çakı Akveç, Serpil Özçeşmeci, Aycan Gürlüyer, Tarık Özcan, Zeynep Hacımurtazaoğlu, Muhammed Korkmaz, Ahmet Avcı, Mehmet Osmanoğlu, Tuğçe Teke, Habil Yaşar, Orhan Türkan, Funda Süyür, Cevat Akkanat, Nural Alper, Hüseyin Hatipoğlu, Şadi Oğuzhan, Şakir Kurtulmuş, Gökhan Akçiçek, Eren Şahin, Aysar Küçükyumuk, Zeki Altın, Hüseyin Cahid Doğan, Rıdvan Yıldız, Okan Yıldız, Büşra Yalçınkaya, Behçet Gülenay, Arafat Deniz.

Çeviri Şiirleriyle; Mutallip Seydulla, Kemaleddin Hocendî, Melaye Cizirî, Edgar Allan Poe, Habib Tengour, Najwan Darwish, Abdullah El-Riyami, Fatena al-Gharra, Friedrich Freiherr von Logau, William Stanley Merwin, Tony Lewis-Jones, Angela Topping, Octavıo Quıntanılla, Dareen Tatour, Amina Ayodeji-Ogundiran, Hüseyin Selmanî, Mascha Kaleko, Johann Gottfried Herder, Joseph Fasano, Georg Trakl, Antonio Porchia, Ferdinand Freiligrath, Robert Bly, Nadia Anjuman, Paul Éluard, Ingeborg Bachmann, Cegerxwîn, Ralph Pennel, Richard Wilbur, Sir Thomas Wyatt, Michael Drayton, Hilde Domin, Hâfız-ı Şirâzî.

Öyküleriyle; Ömer Vural, Yakup Ömeroğlu, Ahmet Hakan Karataş, Rabia Uçar, Alim Akca, Fatma Nur Uysal Pınar, Hüseyin Opruklu, Fatma Atıcı, Zehra Atıcı, Şadi Oğuzhan, Sevda Deniz K., Mehmet Baynal, Muhammed Çavdar, Şeyda Eroğlu, Sadık Yalsızuçanlar, Marufcan Yoldaşev, Bahtiyar Aslan, Merve Koçak Kurt, Şeyma Subaşı, Ömer Yiğit Demir, Yavuz Selim Fentçi, Vural Kaya, Ümit Çelik, Sıddıka Zeynep Bozkuş, Yusuf Metin, Osman Çeviksoy, Lütfü Şahsuvaroğşu, Ömer Yiğit Demir, Erhan Çamurcu, Mehmet Akgül, Burcu Yıldız Kılıç, Mustafa Uçurum, Cihan Aktaş, Ahmet Yetik, Mehtap Gül, Beyza Albayrak, Şahin Kurt, Mustafa Bilgücü, Zekeriya Şimşek, Ömer Yiğit Demir, Beyza Yazıcıoğlu, Erânâ Çerçi, İlknur Eskioğlu, Hümeyra Dutar, Aziz Kağan Güneş, Özlem Metin, Usame Yördem, Oğuzhan Öztürk, Özgen Felek, Muhsin Çelik, Halit Yıldırım, Hacer Öztürk, Selahattin Kibar, Meryem Aydın.

Şiir ve öykülerin yanında her sayı yetkin isimlerle alanlarında yapılan söyleşiler dergiyi kaynak eser konumuna getirirken, yeni kitabı çıkan

isimlerle de kitapları bağlamında yapılan söyleşiler yer aldı dergide.

2021 yılında söyleşi yapılan isimler; Doç. Dr. Abdulkadir Erkal, Nurullah Genç, Doç. Dr. Ferudun Hakan Özkan, D. Mehmet Doğan, Mustafa Kirenci, Prof. Dr. M. Nesim Doru, Sadık Yemni, Cahid Efgan Akgül, Doç. Dr. Himmet Büke, İsmail Kıllıoğlu, Kenan Göçer, Hümeyra Yabar.

Deneme, İnceleme, Makale ve kitap yazıları ile; Ali Sali, Arafat Deniz, Ali Ömer Akbulut, Nazım Payam, Mustafa Başpınar, Fahri Tuna, Mikail Türker Bal, İbrahim Halil Çelik, Feride Turan, Ümit Zeynep Kayabaş, Yunus Nadir Eraslan, Erdal Noyan, Osman Çakmakçı, Şeref Bilsel, Salih Erdemli, Tülay Berberoğlu, Sıddıka Zeynep Bozkuş, İsmail Kıllıoğlu, Ahmet Fidan, Aydın Ünal, Büşra Yıldırım, Koray Demir, Ali K. Metin, Serpil Özçeşmeci, Zeynep Aslan, Gıyasettin Dağ, Özlem Metin, Betül Sena Ateş, Mehmet Ali Bulut, Hüseyin Cahid Doğan, Dr. Timuçin Çevikoğlu, Yaşar Akgül, Şaban Kumcu, Nilsu Güzel, Kâmil Karapınar, Mustafa Nurullah Celep, Mustafa Ekici, Vahdettin İnce, Dr. Erkin Emet, İlyas Sucu, Nursema Maraşî, Aliye Uslu Üstten, Kâmil Karapınar, Beyhan Kanter, Nabi Avcı, Ersin Gürdoğan, Cevat Ülger, Prof. Dr. Mustafa Sever, Beste Bekir, Davut Güner, Halit Yıldırım, Ezgi Öztürk, Şeyda Başer Eroğlu, Bahadır Gülden, Engin Elman.

HECEÖYKÜ

Mehmet Kahraman

Heceöykü 103

Yılın ilk sayısında Heceöykü Rasim Özdenören'in "Şu Geçip Giden Bulutlara Bak" adlı önyazısı ile başlıyor. İlk öykü Arif Ay'dan, ardından Hasibe Çerko, Müzeyyen Çelik, Zeynep Hicret, Soner Oğuz, Sema Bayar, Mustafa Uçurum, Vural Kaya, Zeynep Sati Yalçın, Sercan Ceylan, İbrahim Halil Çelik, Ayşe Bağcivan ve Ethem Erdoğan'ın öyküleriyle devam ediyor. Söyleşi bölümünde Arif Ay ve Sema Bayar ile söyleşi yapılmış. Sayının dosya konusu: Salgın Yılında Öykü 2020'ye Bakış. Dosyaya Abdullah Harmancı, Ertan Örgen, Safiye Gölbaşı, Banu Altınova, Yunus Nadir Eraslan katkı yapmışlar. Öykü Üzerine başlıklı bölümde Müge Gönce "Varlık ve Hiçlik Arasında" ve Ali Necip Erdoğan "Öykünün Belleği" başlıklı yazılarıyla yer alıyorlar. Mehmet Aycı Yaşadığım Gibi'de yazmaya devam ediyor. Başka Dünyaların Öyküleri'nde Ulug'bek Hamdam ve İbrahim Gülistan çevirileri yer alıyor. Heceöykü'nün ilkleri ise şöyle: Nurcan Ankay, Saliha Ferşadoğlu ve Mehmet Baynal.

Heceöykü 104

Sayı Rasim **Özdenören'in** "Gördüğümüz Şey, Gördüğümüz Şey midir?" önyazısı ile başlıyor. Sayının öykücüleri İsmail Sert, Esra Özdemir Demirci, Safiye Gölbaşı, Ali Necip Erdoğan, Recep Kayalı, Müzeyyen Çelik, Meral Afacan Bayrak, Ayşe Bağcivan, Ahmet Karacan, Abdulbaki İşcan, Selma Maşlak, Özgen Felek, Vural Kaya ve Şeyma Subaşı isimlerinde oluşuyor. Söyleşiyi Rüveyda Durmaz Kılıç, Abdullah Harmancı ile Baltan Taşa Değecek üzerine yapmış. Öykü üzerine yazılar'da Hâle Sert, Pınar Alçiçek yazmışlar. Sayının dosya konusu: Öykünün Kadim Kaynakları. Dosyaya katkı yapan isimler ise şu şekilde. N. Ahmet Özalp, Dr. Mehmet Kahraman, Gönül Yonar, Mehmet Kahraman, Misli Baydoğan, Ali Necip Erdoğan, Safiye Gölbaşı, Sema Bayar, Sercan Ceylan, Tuba Dere, Mehmet Aycı, Dürdane İsra Çınar, Abdullah Harmancı ve Emin Gürdamur. Başka Dünyaların Öyküleri'nde Muhammed Hüseyin Muhammedi'nin öyküsü

yer alıyor. Heceöykü'de ilk öyküsü yayımlanan isimler şöyle: Nadir Aşçı, Mehtap Nas, Birgül Yangın Aslanoğlu, Hüseyin Kılıç, Kenan Yusuf

Heceöykü 105

Sayının öykücüleri Emin Gürdamur, Müzeyyen Çelik, Safiye Gölbaşı, Zeynep Hicret, Zeynep Sati Yalçın, Soner Oğuz, Sema Bayar, Ali Necip Erdoğan, Sercan Ceylan, Vural Kaya, Selvigül Kandoğmuş Şahin, Mustafa Uçurum, Segah Gümüş, Özlem Karapınar, Nadir Aşçı, Ayşe Ünüvar, Mehmet Baynal, Saliha Ferşadoğlu İlhan. Sayının söyleşisi İsmail Sert ile Toprak Ayna üzerine yapılmış. Selma Aksoy Türköz Benim Öyküm'de, Mehmet Aycı Yaşadığım Gibi'de yazmışlar. Öykü Üzerine yazılarda Ertan Örgen Aylak Okumalar, Mehmet Kahraman Yaratıcılığın Doğası, Soner Oğuz Olaysız Öyküler başlıklı yazılarıyla yer alıyorlar. Çeviri öykülerde İhsan Abdülkuddüs, Ali Eşref Dervişyian ve Asqar Altay öykülerini okuyabilirsiniz. Ahmet Rıfat İlhan ve Deniz Ezgi Avcı Heceöykü'nün ilkleri.

Heceöykü 106

Sayının öykücüleri Safiye Gölbaşı, Müzeyyen Çelik, Esra Özdemir Demirci, Emin Gürdamur, Recep Seyhan, Zeynep Hicret, Zeynep Sati Yalçın, Nagihan Şahin, Vural Kaya, Mustafa Uçurum, Soner Oğuz, Ayşe Bağcivan, Recep Kayalı, İbrahim Halil Çelik, Meral Afacan Bayrak, Ayşe Yazıcı Yavuz, Serhat Kıran, Yasamin Gholamrahmani. Benim Öyküm'de Hasibe Çerko yazmış. Sayının söyleşisi Sercan Ceylan'la Eşikte ve Eksik kitabı üzerine yapılmış. Mehmet Aycı'nın "Kargayı Seyrederken" başlıklı yazısı Yaşadığım Gibi'de yerini almış. Öykü Üzerine adlı bölümde Ertan Örgen "Acıdan Öyküler", Mehmet Kahraman "Kurmacayı Kurmak", Sercan Ceylan "Kurmaca ve Oyun Üzerine Notlar" başlıklı yazılarıyla dikkat çekiyor. Çeviri öykülerde Baha Tahir, Nergize Esedova, Galimcan Gıylmanov'un öykülerini okuyoruz. Heceöykü'de ilk öyküsü yayımlanan öykücüler ise Hatice İbiş, Ceren Öztürk, Ömer Kaya isimlerden oluşmakta. Sayı kitap yazılarıyla tamamlanıyor.

Heceöykü 107

Sayı Cihan Aktaş'ın "Ürkekliği Onun" öyküsüyle başlıyor. Sonrasında, Hasibe Çerko, Mihriban İnan Karatepe, Recep Seyhan, Zeynep Hicret, Esra

Özdemir Demirci, Hale Sert, Soner Oğuz, Vural Kaya, Mustafa Uçurum, Recep Kayalı, Muhammet Erdevir, Sahile Ferşadoğlu ilhan, Birgül Yangın Aslanoğlu, Nadir Aşçı, Merve Özgenli Çelik, Hatice İbiş ve Aytaç Ören'in öyküleriyle devam ediyor. Müzeyyen Çelik ve Nisan Erdem söyleşi yapılan isimler. Öykü Üzerine bölümünde Ertan Örgen, Muhammet Erdevir, Zeynep Sati Yalçın, İsmail Turan yazılarıyla yer alıyor. Çeviri Öykülerde Abdurrahman Münif ve Huşeng Golşîrî öykülerini okuyoruz. Ayşe Parlak Akyüz, Hanım Nevra Yağcı, Fatma Nur Uysal Pınar, Ali Demir ve Erva Kara Heceöykü'de ilk öyküleri yayımlanan isimler.

Heceöykü 108

Heceöykü yılın son sayısına yakın zamanda (16 Kasım) kaybettiğimiz Sezai Karakoç'un "Kartal" adlı öyküsüyle başlıyor. Sayının öykücüleri şöyle: Hasibe Çerko, Selim Erdoğan, Mehmet Kahraman, Zeynep Hicret, Müzeyyen Çelik, Zeynep Sati Yalçın, Esra Özdemir Demirci, Soner Oğuz, Sercan Ceylan, Ayşe Bağcivan, Nadir Aşçı, Meral Afacan Bayrak, Zübeyde Andıç, Birgül Yangın Aslanoğlu, Hatice İbiş, Ceren Öztürk, Özay Erdem. Sayının söyleşi konuğu Esra Özdemir Demirci. Öykü Üzerine yazılarda İsmail Sert, Dürdane İsra Çınar yazmışlar. Anton Sekisov Arturoviç, Abdurrahman Münif, Güli Terakki çeviri öykülerini okuduğumuz yazarlar. Ayşe Ovalı, Zeynep Odabaş, Orhan Güdek Heceöykü'de ilk kez yer alan isimler. Mehmet Aycı, Sema Bayar, Özlem Güner, Nagihan Şahin, Tuba Dere, Selma Maşlak, Şeyma Sarı, Eyüp Tekin sayıya katkı yapan diğer isimler.

MAHALLE MEKTEBİ

Mahalle Mektebi 57

Yılın ilk sayısı Yavuz Ahmet'in Görünmezlik İksiri başlıklı öyküsüyle açılıyor. Ardından Metin Çalı, Mehtap Nas, Özay Erdem, Süleyman Arif Yıldız, M. Burak Çelik, Fatma Nur Uysal Pınar ve Uğur Saraç'ın öyküleriyle devam ediyor. Sayının şairleri Kenan Çağan, Burhan Sakallı, Abit Çelik, Yunus Emre Altuntaş, Kemal K. Sayar isimlerinden oluşuyor. Dergide Mahmud Derviş ve Robert Bly çeviri şiirleri yer alıyor. Dergi Şevket Bulut'la ilgili geniş çaplı bir dosya yapmış. Dosyaya katkı yapan isimler şöyle: Ahmet Sarı, Muhammet Cebecioğlu, D. Mehmet Doğan, Alpay Doğan

Yıldız, Recep Seyhan, Hayrettin Orhanoğlu, Muhammed Hüküm, Mustafa Uçurum, Necip Tosun, Yunus Nadir Eraslan, Hakan Soydaş, Mustafa Gülali, M. Abdullah Arslan, Şahin Torun, Vahdettin Oktay Beyazlı, Ahmet Türk, Gökhan Şefik Erkurt, Mehtap Nas, Nilüfer Ateş, Cahid Efgan Akgül, Emine Acar, Kamil Karapınar, M. Enes Anlamaz, Özlem Göktaş.

Mahalle Mektebi 58

Sayının öykücüleri Mustafa Başpınar, Zeynep Sayman, Mehtap Nas, Nilay Erik, Hümeyra Altınok, Mukadder Şekerci, Ahmet Sarı. Derginin çeviri öyküsü Marufcan Yoldaşev'e ait. Sayının şairleri Mehmet Aycı, Hüseyin Akın, Mustafa Uçurum, Ali Karahan, Ömer Yalçınova, Duygu Irmak, Hüseyin Dikmen, Mustafa Işık, Kemal S. Sayar, Uğur Ataş. Sayıda iki çeviri şiir yer alıyor bunlar Mahdut Derviş ve Robert Bly. Sayının söyleşi Abdurrahman Arslan ile yapılmış. Düşünce Bölümünde Hilmi Uçan, Enes Buğra Tökel, Dursun Ali Tökel, Muhammed Enes Kala, Hayrettin Orhanoğlu, Afra Ersan, Merve Ayan, Hatice Filiz Çelik Hüseyin Akın yazmışlar. Yakın Okumalar'da Sıddık Yurtsever, Sema Bayar ve Murat K. Murat yer alıyor. M. Enes Anlamaz, Mürüvvet Özpehlivan, Özlem Göktaş, Selvigül Kandoğmuş Şahin ve Erva Kara yazılarıyla dergiye katkı yapan diğer isimler.

Mahalle Mektebi 59

Sayının öykücüleri Safiye Gölbaşı, İbrahim Halil Çelik, Nilay Erik, Mehtap Nas, Özay erdem, Akif Yücesoy, Mehmet Baynal, Elif Yücer, Zeynep İdil Özkan. Çeviri öykünün sahibi İbrahim-i Gülistan. Sayının şairleri Mustafa Uçurum, Kenan Çağan, Burhan Sakallı, Ali Karahan, Feyyaz Kandemir, Yunus Emre Altuntaş, Abit Çelik, Hasene Gün. Mahmud Derviş, Robert Bly ve Nuri el-Cerrah sayının çeviri şairleri. Sayının söyleşisi Peyami Safa Gülay ile yapılmış. Düşünce bölümünde Muhammed Enes Kala, Mustafa Atikebaş, Bob James, Mehmet Mazak, Gökhan Akçiçek, Canan Olpak Koç, Mehmet Kahraman, Orhan Gazi Gökçe, Adem Üstün Çatalbaş yazan isimler. Yakın Okumalar Emine Acar, Ömer Korkmaz, Abdullah Kasay, Ali Güney ve Muhammet Erdevir ile yapılmış. Mehtap Nas, Hediye İner, Müzeyyen Çelik, Mustafa Başpınar, Kamil Karapınar ve Rabia Bulut sayıya katkı yapan diğer isimler.

Mahalle Mektebi 60

Sayı Emine Acar öyküsüyle başlıyor, ardından Zeynep Sayman, Mehtap Gül, Nilay Erik, Süleyman Arif Yıldız, Özay Erdem, Uğur Saraç, Mehmet Baynal öyküleriyle devam ediyor. Sayıda Mustafa Özel ile geniş çaplı bir söyleşi yapılmış. Sayının şairleri ise şu isimlerden müteşekkil: Burhan Sakallı, Yunus Emre Altuntaş, Mehmet Büyükkol, M. Burak Çelik, Ali Karahan, Hüseyin Dikmen, Cihad Demir. Sayıya katkı yapan diğer isimler ise şöyle: Hüseyin Gökalp, Mehmet Mazak, Mustafa Uçurum, Zeynep Kantarcı, Fatıma Zehra Merinos, Muhammet Ali Tacar, Fikret Uslucan, Dursun Çiçek, Ezgi Kızılkaya, Mustafa Aplay, Kübra Özpehlivan, Rabia Gülcan Kardaş, Selver Yavuz, Nilüfer Ateş, Mukadder Gemici, Uğur Cumaoğlu.

Mahalle Mektebi 61

Sayı Mehtap Gül "Hidrofobi Yahut Yüzme Biliyor musunuz?" öyküsüyle açılıyor. Özay Erdem, Abdullah İpek Gül, Ahmet Ergin, Birgül Yangın Aslanoğlu, Soner Aydın, Hatice İbiş, Erva Kara, Baha Tahir Ses ve Sessizlik öyküsüyle devam ediyor. Sayının şairleri Kenan Çağan, Hüseyin Akın, Mehmet Uğurlu, Yasin Mortaş, Mehmet Büyükkol, Yusuf Özkan Özburun, Mehmet Aycı, Yunus Emre Altuntaş, Mustafa Uçurum, Mustafa Köneçoğlu. Düşünce bölümünde Bilal Kemikli İlahiyat ve Edebiyat, Mehmet Kahraman Dilin İmkânları, Mehmet Mazak Şehir ve Hikmet, Rimbaud Vivant Martin Heidegger ve Stefan Zweig İtalyan Edebiyatı Üzerine başlıklı yazıları yer alıyor. Yakın Okumalar Burhan Sakallı, M. Burak Çelik ve Yıldız Ramazanoğlu ile yapılmış. Sayının diğer yazarları Yunus Emre Altuntaş, Hatice Gülpınar, Kamil Karapınar, Hediye İner, Selver Yavuz, Hilal Günar Gündüz ve Abdullah Kasay.

Mahalle Mektebi 62

Mahalle Mektebi dergisi yılın son sayısına Abdullah Harmancı'nın iki küçürek öyküsüyle başlıyor. Mustafa Başpınar, Mehtap Gül, Nilay Erik, Tuncay Günaydın, Fatma Nur Uysal Pınar, Melek Tosun sayının diğer öykücüleri. Sayıda iki çeviri öykü yer alıyor. İlki Cuma Tanık'ın İsmail Ğazali çevirisi, diğeri Ökkeş Hengil'den Abdurrahman Münif öyküsü. Sayının şairleri şu isimlerden oluşuyor: Burhan Sakallı, Mustafa Uçurum,

Yunus Emre Altuntaş, Mehmet Büyükkol, Kemal S. Sayar, Zeki Altın, Uğur Ataş, Ali Tacar. Mahmud Derviş ve Robert Bly derginin çeviri şairleri. Düşünce bölümüne Abdullah Kasay, Zeynep Elif Tunç, Veysel Altuntaş, Zeynep Odabaş, Dursun Ali Tökel, Ümit Köksal, Hüseyin Hakan yazılarıyla katkı yapmışlar. Martin Heidegger, Paul Celan, Hafız İbrahim çevirileri derginin zenginlikleri. Cahid Efgan Akgül, Hatice İbiş, Meryem Uçar, Sahra Tahiroğlu Yakın Okumalar'a konuk olan yazarlar. Abdullah İpek, Hasene Gün, Metin Çalı, Melek Tosun ve Nilüfer Ateş inceleme yazılarıyla dergiye katkı yapan diğer isimler.

POSTÖYKÜ

POSTÖYKÜ 38

Dergi yıla Silvan Alpoğuz'un öyküsüyle başlıyor, ardından Gülşen Funda ve Ahmet Sarı, Alkan Kılıç ve Tarık İmam çeviri öyküleriyle devam ediyor. Sayının diğer öykücüleri Erhan Genç, Ersin Yılmaz, İlker Doğan, Metin Çalı. İmgeler ve Suretler'de Mustafa Çiftçi yazıyor. George MacDonald'ın "Fastastik Halay Gücü", Ali Yağan'ın "Kurmacanın Dinmeyen Sancısı: Yabancı Karakterler" ve "Yanlış Okumalar: Bilge Karasu" yazıları okurun ilgisini çekiyor. Sayıya katkı yapan diğer isimler şöyle: Güven Adıgüzel, Bülent Ayyıldız, Gülşen Funda, Mustafa Aplay, Onurhan Ersoy, Yelda Sözdemir, Cuma Tanık, Murat K. Murat, Betül Sezgin.

POSTÖYKÜ 39

Sayının öykücüleri Şeyda Arslan, Ali Yağan, Mürüvvet Özpehlivan, Güray Süngü, Kadir Daniş, Zeynep Şule Kaya, Hayrettin Orhanoğlu, Sebahat Meraki, Engin Korkut. "Yanlış Okumalar: Oğuz Atay" dosyası ve Maurice Blanchot'un "Kahramanın Sonu" yazıları okurun ilgisini çeken yazılar. Mahmut Coşkun Vesanat dergisinin hikâyesini anlatıyor. İmgeler ve Suretler'de Tuna Yukay'ın yazısı yer alıyor. Sayıya katkı yapan isimler ise şöyle: Alkan Kılıç, Uygar Atasoy, Gülşen Funda, Mustafa Aplay, Betül Sezgin, Onurhan Ersoy, Yelda Sözdemir, Güven Adıgüzel, Burak Ş. Çelik.

POSTÖYKÜ 40

Derginin öykücüleri Aykut Ertuğrul, Sebahat Meraki, Kadir Daniş, Ali Yağan, Feyza Kartopu, İsmail Isparta, Süleyman Arif Yıldız. Sayı

editörlüğünü Cemal Şakar'ın yaptığı önemli bir dosya olan "Kurmacanın Sınırları" ile okurun ilgisini çekiyor. Ömer Lekesiz, Hilmi Uçan, Sedat Demir, Bilgin Güngör dosyaya katkı yapan isimler. Ulvi Kubilay Dündar Loras yayınlarının hikâyesini anlatıyor. Emin Gürdamur, Okan Erdağı, Mustafa Aplay, Necip Tosun, Güven Adıgüzel, Fulya Özlem, Gülşen Funda, Betül Sezgin, Onurhan Ersoy yazılarıyla sayıya katkı yapan diğer isimler.

POSTÖYKÜ 41

Sayının öykücüleri Gülşen Funda, Mustafa Aplay, Merve Uygun, Ömer Çelik, Hüseyin Kılıç, Erva Kara, Emrah Kurul, Mürüvvet Özpehlivan. Dergi dosya konusu olarak "Kurmacanın Sınırları 2" ile devam ettiriyor. Dosyaya Cemal Şakar, Handan Acar Yıldız, Güray Süngü ve Mahmut Coşkun katkı yapmışlar. Onur Çalı Parşömen Sanal Fanzin'in hikâyesini anlatıyor. Sayı katkı yapan diğer isimler ise şöyle: Hacer Selçuk, Betül Sezgin, Aykut Ertuğrul, Gamze Güller, M. Sami Türk, Mahmut Sami Yıldız, Yelda Sözdemir, Ali Yağan ve Onurhan Ersoy.

POSTÖYKÜ 42

Sayının öykücüleri Bülent Ayyıldız, Kürşat Çelik, Mustafa Aplay, Merve Uygun, İsmail Isparta, Elif Keskinoğlu, Erva Kara ve çeviri öyküsüyle Aleksandr Tsipkin. Mustafa Çiftçi ile Gönül Dağı'nın Hikâyesi üzerine konuşulmuş. Umberto Eco'nun "Kurmaca Karakterlerin Ontolojisi Üzerine Semiyotik Bir Yaklaşım" yazısı derginin dikkat çeken yazılarından biri. Abdullah Harmancı, Kerem Işık, Betül Sezgin, Onurhan Ersoy, Ali Yağan. Uygar Atasoy.

POSTÖYKÜ 43

Dergi yılın son sayısına Cemal Şakar'ın Karyağdı Beyaz Belerince öyküsüyle başlıyor, ardından Hafsa Esen, Feyza Ay ve Cesar Vallejo'un çeviri öyküsüyle devam ediyor. Umberto Eco'nun "Muğlak Çirkinlik Kavramı Üzerine" yazısı ile Cemal Şakar'ın "Sanat Eserinin Kendiliği Üzerine" yazıları derginin okunması gereken yazılarından. Sayıya katkı yapan diğer isimler ise şöyle: İsa İlkay Karabaşoğlu, Aykut Ertuğrul, Nevra Gözde Hatipoğlu, Hüseyin Kılıç, Gülşen Funda, Müzeyyen Çelik, Mehmet Hakkı Suçin.

YEDİ İKLİM 2021

İbrahim Eryiğit

Ali Haydar Haksal'ın özverili ve yoğun gayretleriyle, 2021 yılının Ekim ayında 36. yılına giren Yedi İklim Dergisi, sanat, edebiyat ve kültür dünyamıza yön vermeye ve katkılar sunmaya devam ediyor. Derginin Yayın Kurulu, Ali Haydar Haksal, Osman Bayraktar, Osman Koca, Mustafa Cemil Efe, İsmail Demirel, Serdar Kacır, Mehmet Özger ve Gökhan Serter'den oluşuyor.

Yıl boyunca Nurettin Durman, Hüseyin Alemdar, Ali Haydar Haksal, A. Yalın Karadağ, Mehmet Özger, Sulhi Ceylan, Aykağan Yüce, Cengizhan Konuş, Mehmet Yılmaz, Hikmet Dündar, Bülent Timur Demirgil, Berna Yurtseven, Mehmet Sertpolat, Metin Kaplan, Ayşe Altıntaş, Aziz Kağan Güneş, Bilal Yavuz, Fatma Zehra Taşdemir, Mehmet Kaplan, Hayrullah Gürdağ, Yusuf Bilal Aydeniz, İlker Telli, Yusuf Çınar, Eyüp Taşçı, Emrehan Parlak, Ebru Kazan, Ali Doğru, Hatice Çay, Ali İlyas Subaşı, Fatih Demirel, Erhan İksamuk, Eylül Özlem Öz, Kadriye Beyza Kirenci, Osman Serhat Erkekli, Ethem Erdoğan, Serhat Ölçer, Yasemin Kapusuz, Muhammet Cemal Ünal, Murat Karacan, Yahya Çerkez, Sema T. Ersöz, Kevser Firdevs Maraşlıoğlu, Fatih Memiş, Erkan Kara, Abdurrahman Ekinci, Abdullah Yalın Karadağ, Burhan Özdin, Ömer Hatunoğlu, Zeynep Seyyah Ak, Halil İbrahim Karahan, Ebubekir Çağlar ve Nazlıhan Durmuş'tan güzel şiirlerle muhatap oldu dergi okuyucusu.

Çeviri Şiirler ve Çeviri Hikâyeler bölümlerinde, Ahmet Yücel, Gamze Özden, Dr. Ali Tülü, Abdülaziz Duman, Ebru Kazan, Seyit Ali Salihi, Nasrin Zabati Miandoab, Yusuf Enes Karaman dünya edebiyatından yeni pencereler açıyorlar.

Cahit Zarifoğlu'nun muhtelif zamanlarda yazdığı bilinmeyen şiirleri Serdar Yakar arşivinden.

Öyküleriyle, Ali Haydar Haksal, İsmail Kıllıoğlu, Osman Koca, Ethem Erdoğan, Eren Buğdaycı, Meral Köse, Saliha Ferşadoğlu, Şifahanur Şahintepe, İbrahim Eyibilir, Muhammet Eyüp Altan, Fatma Kaya, Osman

Baş, Mukadder Uçar Beyoğlu, Selvigül Kandoğmuş Şahin, Nazif Tomurcuk, Özgül Yaşar, Sevgi Korkusuz, Merve Kambur Pişkin, Melek Tosun, Mehmet Baynal ve Banu Kalkandelen dergi sayfalarında yer aldılar.

Çizgi üstadı Hasan Aycın kendine has üslubuyla derginin her sayısında birbirinden güzel çizgileriyle okuyucusuna mesaj vermeye devam ediyor. Ayrıca, Mustafa Cemil Efe'nin Hüsn-i Hat'tı karşılıyor okuyucuyu her sayıda.

İnceleme alanında, Ali Haydar Haksal, Nurettin Durman, Osman Bayraktar, İsmail Demirel, Kemal Şamlıoğlu, İshak Aslan, Osman Koca, Ömer Hatunoğlu, Mehmet Özger, Burak Koç, Ethem Erdoğan, Fatma Kaya, Sevgi Korkusuz, Büşra Ünal, Muammer Cengiz, Enes Güllü, Âdem Polat, Dr. Abdulvehhab Azzam, İbrahim Eyibilir, Yakup Şafak, Kemal Kahraman, Aykağan Yüce, Zeynep Odabaş, Yusuf Emir Culha ve Cihangir Berk gibi yazarlar birbirinden değerli yazılarıyla okuyucularıyla buluştular. Burada, Ali Haydar Haksal'ın yıl boyunca devam eden Diriliş Ekolü başlıklı adlı yazı dizisinin öneminden bahsetmek istiyorum. Haksal, Diriliş dergisindeki yazar kadrosuna değinirken, derginin geçirdiği biçimsel değişikliklerle ve derginin dönem dönem kesintiye uğramasıyla ilgili bilgiler veriyor. Diriliş ekolünün nasıl olgunlaştığını ve hangi düşüncelere odaklanıldığını derginin her sayısını son derece titiz bir şekilde inceleyerek ve bir kuyumcu ustası gibi işleyerek okuyucusuna sunuyor.

Denemeler / Makaleler bölümünde, Hayrettin Orhanoğlu, Ethem Erdoğan, Yusuf Turan Günaydın, Kemal Şamlıoğlu, Atabey Kılıç, İshak Aslan, Akif Dut, Abdurrahman Selman Ekin, Sulhi Ceylan, Erkan Kara, Birsen Bağcı ve Zehra Eser'den ufuk açıcı yazılar yer aldı.

Günlükleriyle, İsmail Kıllıoğlu hem içerden hem dışardan bir gözle bakıyor hayata.

Kitaplara ilişkin Yeni Okumalar ve Değiniler kısmında; İsmail Demirel, Necla Dursun, Fatih Memiş, Bilgin Güngör, Yusuf Sertaç Ayan, Mustafa Kirenci, Uğurcan Güler, Eren Buğdaycı, Aykağan Yüce, Ali Büyükçapar, Hikmet Kızıl, Fatih Demirel, Sevil Avşar, Yusuf Emir Culha, Nevzat Akyar Kopuk, Mustafa Özel ve İbrahim Eryiğit kitapların engin dünyasından değerli bilgiler ve çıkarımlar sunuyorlar okurlarına.

Mehmet Gelebek Kayıp Mektuplar adlı yazı dizisinde, mektup türünün inceliklerini ve samimiyetini okurlarına yansıtıyor.

Söyleşiler bölümünde, Fatih Memiş'in Abdullah Yalın Karadağ'la, Eren Buğdaycı'nın Aykağan Yüce'yle, Ömer Hatunoğlu'nun Fatih Gürcan'la, Eyüp Taşçı'nın Sulhi Ceylan'la yaptığı söyleşiler dergiye ayrı bir zenginlik katıyor.

Derginin Aralık 2021 tarihli 381. Sayısı, 16 Kasım 2021 Salı günü bu dünyadaki ömrünü tamamlayan Sezai Karakoç için hazırlanan özel sayı olarak çıktı. Birbirinden önemli ve değerli yazıların yer aldığı sayı her anlamda göz doldurucu bir sayı oldu.

AÇIKKARA

Mehmet Pektaş

"Hayâlı, kayalı, hakka dayalı dergi" sloganıyla 2018 yılı mart ayında yayın hayatına başlayan Açıkkara aylık olarak e-dergi formatında yayımlanıyor. Dergi, sadece mizah ve hiciv içerikli eserler yayımlayarak günümüzde önemli bir boşluğu dolduruyor. Bu yönüyle yayın hayatına devam eden tek mizahî edebiyat dergisi olma özelliğini de sürdürüyor. İlk sayıda yer alan "Yola Çıkarken" başlığı altındaki sunuş yazısında, derginin çıkış sebebi ve hedefi ana hatlarıyla açıklanıyor. Buna göre Açıkkara'nın küfürle edebiyatın yan yana getirilmesinden hatta kimi eserlerde iç içe geçmesinden duyulan bir rahatsızlık üzerine doğduğunu söylemek mümkün. Günlük hayatta duygu ve düşüncelerimizi sınırlı bir kelime kadrosu ile anlatmaya çalışmamızın yanı sıra küfür ve argonun dilimizdeki hâkimiyeti gittikçe artıyor. Günlük kullanımların yazı diline de taşındığını şiir, hikâye, roman, tiyatro gibi edebi türlerdeki dilin git gide yozlaştığını görüyoruz. Milyonların önüne sunulan sinema filmlerinin baştanbaşa küfürlü diyaloglarla kurulduğuna şahit oluyoruz. Tam da bu noktada Açıkkara, hayata insanî ve İslamî pencereden bakmanın gerekliliğine vurgu yapıyor. Gayesinin kendine alan açmaktan ziyade dili korumak olduğunu beyan ediyor. Bu yolculuğun oldukça meşakkatli olduğunu baştan kabul eden dergi, edep ve erkânı öne çıkararak bu kavramların insanı kamilleştireceğine inanıyor.

Mizah yapmak, hele hele mizahı edebi bir çerçevede yapmak için ayrı bir kabiliyet gerekli. Mizah, diğer edebi türlerde olmayan duygusal bir iddiayı ve yazar sorumluluğunu içinde barındırır: İnsanları fiilen olmasa da zihnen güldürebilmek, neşelendirmek. Mizah yazarı okuyucuya bunu vaat etmese de okuyucunun mizahî eserleri bu beklentiyle okuduğu da bir gerçek. Bu beklenti mizahî malzemenin niteliğinden çok, okura sunuluş tarzının öne çıkmasına sebep olur. Günlük hayatta çokça görüldüğü üzere en basit olaylar bile kimilerinin dilinde mizahi malzemeye dönüşürken kimileri ise en komik olayları anlatırken kimseyi güldüremediği gibi kendisi de gülünç duruma düşer. Fıtrat olarak gülmeye meyilli olan insanoğlu için

şüphesiz mizah önemli bir deşarj ve moral kaynağı. Bununla birlikte diğer kültürlerden farklı olarak milletimizin mizah anlayışının sırf güldürmek, kahkaha attırmak üzerine kurulu olmadığı da görülür. İslam medeniyetiyle yoğrulan milli mizah anlayışımızda güldürürken düşündürmeyi hedefleyen irfanî bir tarafın varlığı sezilir. Nüktenin yanında zekâyı, toplumsal mesajı, eleştiriyi, hikmeti ve bilgeliği de içeren bu mizah anlayışı Nasreddin Hoca, İncili Çavuş gibi önemli şahsiyetlerin yetişmesine de zemin hazırlar. Açıkkara, ilk sayıdan bu yana ödün vermediği yayın politikası ile böyle bir geleneği temsil ediyor aslında. Zorlu bir vadide yol aldığının bilincinde, kaliteli mizah yapma konusundaki gayretini sürdürüyor. Derginin geçmiş sayıları incelendiğinde günlük olayların, köy yerinde yaşananların, kahvelerde, sohbet meclislerinde gülüp geçilen şeylerin, basit insanî durumların ve toplumun aksayan yönlerinin ustaca işlenerek temiz bir dille edebi birer esere dönüştürüldüğü görülür.

Derginin yüklendiği başka bir misyon ise sorumluluk sahibi olanlara sorumluluklarının gereğini hatırlatmak, onların istikametten sapmalarını engellemek. Dergi, bunu Nasrettin Hoca'nın yaptığı gibi testi kırılmadan tokat atmak olarak ifade ediyor, hiciv oklarının ucunu muhataplarına gösteriyor. Derginin kimlik bölümünde, Yapımcı: Tayyib Atmaca, Yönetmen: Mehmet Pektaş, Set Amiri: Halit Yıldırım, Afiş: Yasin Mortaş isimleriyle Kahramanmaraş'ta yayın hayatını sürdürüyor.

Derginin aylık olarak mail adresinize gelmesini istiyorsanız acikkaradergi@gmail.com adresine bir mail atmanız yeterli. Ayrıca derginin tüm sayıları www.acikkara.com sitesinde ulaşılabilir.

HECE TAŞLARI

Halit Yıldırım

Hece Taşları dergisi, edebiyat dergiciliğinde önemli bir isim olan ve Kırağı, Ardıç, Güneysu gibi dergilerden tanıdığımız Şair Tayyib Atmaca'nın sahipliğinde ve yönetiminde aylık çıkan bir E-dergi. 15 Mart 2015 tarihinde okurlarına merhaba diyen ve ülkemizin edebiyat sahasında ilk E-dergisi olan Hece Taşları emin bir şekilde yoluna devam ediyor. Bu günlerde 85. Sayısının hazırlığında... Hatta dergi TYB tarafından 2016 yılında Elektronik Yayıncılık alanında yılın dergisi ödülünü de aldı. Neden bir E-Dergi diye sorulan bir soruya Tayyib Atmaca şöyle cevap veriyor: *"Edebiyat dergileri bir ihtiyaçtan doğar. Bu ihtiyaç bazen kişisel bazen de toplumsal ihtiyaçtan kaynaklanır. Geriye dönüp baktığımda çıkarmış olduğumuz dergilerin tamamındaki çıkış gayemiz, edebiyat dünyasında kendimize bir alan açmaya çalışmaktan ziyade bir ihtiyacın karşılanmasına yönelik olduğuna inanıyorum."* Yine bu meyanda Tayyib Atmaca derginin ilk sayısında derginin çıkışıyla ilgili şunları söylüyor: *"Her dergi surda bir gedik açarak kendi "hür tefekkür kalesi"ni inşa ederek edebiyat ülkesinin coğrafi bir alanına hükmeder. Bu coğrafyada şiiri kuşanmaya cehdeden her şiir sevdalısı "nefsin üstüne basarak" yürüdüğü takdirde yolda olmanın, yoldaşlık yapmanın, hâl bilmenin, hâlden anlamanın, hâldaş olmanın erdemleriyle donanır.*

...Tek başıma çıkmış olduğum bu yolculukta kervanımıza kaç adam katılır, bunu yolda göreceğiz. Yukarıda bahse konu şiir türlerini günümüz şartlarında yeniden yorumlayarak yazmaya, yayınlamaya çalışarak geçmişle gelecek arasındaki bu köprünün "Mostar Köprüsü" gibi aslına uygun olarak yeniden inşasını yapmaya çalışacağız. Çıktığımız yolda gölgesinden uzun adamların izlerine basa basa yürüyerek yeni bir yol açma gayreti içinde olacağız. Selam olsun bizimle yol arkadaşlığı yapacak olanlara..."

E- Dergi olur mu, olmaz mı derken bugün Korona salgını yüzünden toplantılar, konferanslar, dinletiler, konserler sanal âlemde yapılır oldu.

İnsanların bu virüs yüzünden yan yana gelmekten korktuğu bir zamanda ne okuma ve yazama isteği sekteye uğradı ne de yazdıklarını kitlelere ulaştırma arzusu. Bundan 7 yıl önce sanki bugünlerde yaşananları sezmişçesine böyle bir yola giren Atmaca'yı tebrik etmek lazım.

Bu gün salgın sonrasında yaşanan ekonomik kriz tüm sektörleri etkisine almışken kâğıt ve mürekkep başta olmak üzere basım maliyetlerini de olumsuz yönde vurması yayıncılığı kara kara düşündürürken tek çıkış kapısı olarak sanal ortam bir acil çıkış kapsısı olarak gözükmekte. Gerçekten de birçok dergi, baskı maliyetleri karşılayamadığı için kapanmakta. Üstüne bir de derginin maliyetinin üzerinde kargo ücretinin olması, kargoların özensiz çalışmaları, gereksiz iadeler gibi olumsuzluklar da işin tuzu biberi olmuş. Resmi, gayri resmi bir yerlerden destek alamayan dergilerin de abonelik sistemiyle bu çarkı döndürmesi de çok zor. Yazarına telif ödemeyi bırakın nerdeyse dergi de yazabilmek için zorunlu abonelik uygulamalarının yaşandığını duyduğumuzda sanırım artık yayıncılık faaliyetlerinin büyük oranda dijital ortama kayması kaçınılmaz gibi. Kaldı ki bazı yayınevleri de dijital olarak baskı yapmaya başladılar bile. Kitaplar cüzi bir ücretle hem E Kitap olarak okurun istifadesine sunuluyor hem de doğrudan yayıncılık adı altında talep oldukça basılıp okuruna ulaşıyor. Yani eskisi gibi bir kitap yüzlerce basılmıyor artık. Yayıncı bu sayede depo derdinden, depolama işlemlerinden, satamayıp elinde kalmasından ve zarar etmekten de kurtuluyor.

Edebiyat dergilerinin de maalesef eskisi gibi bir okur kitlesi yok. Herkes kendi yazısını okumak için dergiyi eline alıyor ve kendi yazdığı yazıyı okuyup dergiyi kaldırıyor arşivine. Bu gibi sorunlar göz önünde tutulduğunda E –Dergi sanki bir can simidi gibi.

Hece Taşları dergisinin içerik olarak en önemli özelliği şiirde geleneği devam ettirmesi… Adından da anlaşılacağı gibi Hece Taşları, bir şiir dergisi. Burada yayınlanan şiirler hece veya aruzla yazılmış olmak durumunda.

Atmaca zaman zaman yaptığı söyleşilerde serbest şiire asla karşı olmadığını, bu işi iyi yapanların, çok güçlü kalemlerin olduğunu ancak bunların sayı ve miktar olarak parmakla sayılacak kadar az olduğunu söylüyor. Yavuz Bülent Bakiler ve Arif Nihat Asya gibi şairler de ölçüyü zaman zaman terk ederken kafiyeden asla vazgeçmediklerine atıfta bulunuyor. Bu izahtan serbest şiirler de kafiye geleneğini devam ettiriyorsa Hece Taşları kervanına katılabilir gibime geliyor.

Yine ona göre gelenekten kopan şiir anlayışının bu gün karşımıza kimlikten ve üsluptan yoksun metinler ortaya çıkardığını, bir şiirin altına yazarı haricinde her hangi bir ismi yazdığınızda bunu ayırt etmenin zorlaştığını söylemekte. İşte Hece Taşları bu misyon ile yoluna devam ediyor.

Tabi bu sözlerimizden sakın dergide şiirden başka bir şey yayınlanmıyor gibi bir anlam çıkarılmasın. Dergide şiir eleştirileri, şairlerin hayatları, şiir akımları, şiir sanatı gibi poetik yazıların yanında şiir kitaplarının tanıtımı gibi geniş bir alanda makaleler, denemeler, röportajlar da yayınlanmakta.

Hece taşları dergisi tamamen basılı olmaktan da uzak değil. Mesela Tayyib Atmaca'nın dergide düzenlemiş olduğu ve ülkemizin önemli şairleri ve şiir eleştirmenlerinin katıldığı "şiirde gelenek" konulu soruşturmaları geçtiğimiz günlerde bu soruşturmaları bir kitapta topladı. Yine dergide yayınlanan atışmalar da aynı şekilde kitap haline getirilerek okurlara sunuldu. Derginin bu yönüyle de aslında sadece sanal âlemde değil yeri geldiğinde basılı materyale dönüşebileceğini de göstermiş oldu. Hatta her yılsonunda meraklılarına derginin sayıları bastırılıp, ciltli bir halde ücreti mukabilinde gönderilmekte.

Hece Taşları, yayın hayatına devam ederken yüzleri bulan bir yazar kitlesine, binleri bulan bir okur kitlesine sahip. Ayrıca Açıkkara isminde bir mizah dergisine de ağabeylik yapıyor. Dergiye www.hecetaslari.com sitesinden ulaşılabiliyor.

Yayıncılık

Asım Öz

KRİZLER ÇAĞI, DİJİTAL KÜLTÜR VE MATBU KİTAP YAYINCILIĞI

Asım Öz

Sis dağılırken matbuat hayatımızda hayırla anılacak bir İşaret bırakan İsmet Uçma'ya...

Son yıllarda dünyanın ve Türkiye'nin hâlihazırdaki durumundan hareketle kültürün geliştiği, nefes alıp verdiği yazılı kültür içindeki en önemli alanı teşkil eden matbu yayıncılık başta olmak üzere pek çok olguyu tanımlamak için *kriz* kelimesini kullanıyoruz. Hakikaten kâğıt ve hammadde fiyatlarına hem matbaa ve taşımacılık hem de tercüme kitaplarda artan telif fiyatları eklenince ortaya pek de hoş olmayan bir durum çıkmaktadır. Her şeyin zamlandığı bir ortamda, matbuat dünyasının da bundan etkilenmeyeceği elbette ki düşünülemezdi. Şüphesiz kâğıt ve baskı maliyetleri yüzünden darboğaz yaşansa da kriz gündeme gelişinin aksine bir anda ortaya çıkmadı.

Kriz, gazetelerde, televizyonda, sosyal medyada, WhatsApp gruplarında, günlük konuşmalarda sıkça rastlanan, çoğu zaman iktisadi zorlukları, fiyat artışlarını, döviz ve altının yükselmesini, talepte meydana gelen bir düşüşü, likidite azalmasını, yeni vergilerin konulmasını/azaltılmasını ya da bütün bunların hepsini belirtmek için kullanılan bir kelime. Eski Yunancada "ayırmak", "tercih etmek", "hüküm vermek", "bir duruşmanın sonucu", "dönüm noktası", "seçilim", "karar" (Tukidides'e göre), ama aynı zamanda "yarışma" ya da "münakaşa" (Platon'a göre); "karar vermek", ölçmek" gibi anlamları bulunan *krino* kökünden türeyen *krisis*, halkın bir konuda aldığı karar, kolektif yargı manalarına da geliyordu. Ne var ki kelime zaman içinde hukuki anlamından uzaklaşarak tıbbi bir içeriğe kavuşmuştur. Hâl böyle olunca tıpta *kriz* bir hastalığın yoğunlaşıp en *kritik* – ki bu kelime de *krino* kökünden türemiştir- evresini tanımlamak maksadıyla kullanılmıştır. Öyle ki Galen, *De Diebus Decretoriis* (Kritik Günler) kitabında krizi herhangi bir hastalığın ani bir şekilde hastanın ölmesi yahut yaşaması seçeneklerinin gündeme geldiği evre olarak tanımlamıştır. Modern zamanlarda ise kriz, bir siyasi bedenin ölüm kalım dönemini belirtmiştir. Dengelerin bozulduğu, belirsizliğin yaşandığı,

güvensizliğin arttığı, sıkıntılı ama bir ölçüde imkânların belirginlik kazandığı verimli dönemlerin adı olmuştur kriz.[1]

Kronik Sorunlar ve Beklentiler

Evet, tüm dünya en derin toplumsal, siyasi ve ekonomik krizlerle boğuşuyor. Genel ekonomik durumun daha iyimser görüldüğü ve kitlesel tüketimin tıkır tıkır işlediği yıllara kadar uzanıyor bu durum aslına bakılırsa. Okuduklarımızdan bildiğimiz kadarıyla 2008 krizinin titreşimlerinin hemen her alana yayılması dikkate alınmadan artarak alevlenen çalkantıları ve krizin anatomisini anlamak mümkün değil. Küresel krize 2017 yılında dünyadaki belli başlı kâğıt üreticilerinin arzı kısmaları durumu da eklenince birim fiyatı yaklaşık yüzde 40 civarında artmıştı. Buna Türkiye'de 2017 yılının yaz aylarındaki döviz kurundaki yükselişler eklenince matbu yayın sektörü giderek sadece ticari şansı ve getiri ihtimali yüksek yayınlarla sınırlanmaya başlamıştı.[2] İşte yayıncılığı konuşurken özellikle son yıllarda bilhassa salgının yarattığı yıkımla daha yakından tecrübe ettiğimiz artışların özgün yanlarına rağmen, birçok yönüyle içinde yaşanan büyük küresel krizle ilintisini göz ardı etmemek gerekiyor. Hemen her sektörü sarsan korona virüs mevcut krizleri daha yakından görmeyi sağladı, tabii bunlara tüm dünyayı etkileyen krizleri eklemek lazım.

O hâlde soralım: Matbu yayıncılık bu genel küresel hikâyenin neresinde? Salgının tüm sektörler gibi yayıncılığı da vurduğu, döviz kurlarındaki artışın kâğıdı âdeta altın yaptığı bir gerçeklik olarak önümüzde durmakta. Türkiye -sadece özelleştirmelerle izah edilemeyecek ölçüde- kitap kâğıdında neredeyse tümüyle dışarıya bağımlı. Bundan dolayı yayıncılık her zaman kur artışlarına büsbütün açık durumda. 2020'den itibaren kâğıt dışı kalıp, boya, makine gibi malzemelerin fiyatlarındaki yükselişin zora soktuğu sektör bileşenlerine bir de kitap satışlarındaki düşüş eklenince matbu yayıncılık sektöründeki küçük yayıncıların ayakta kalması ciddi biçimde zorlaştı.[3] Matbaacılar ise bu şartlarda yatırım yapacak, verimliliklerini

1 Zygmunt Bauman & Carlo Bordoni, *Kriz Hali ve Devlet,* çev. Yavuz Alagon, İthaki Yayınları, İstanbul, 2018.

2 Hamdi Akyol, "2021'de Yayıncılık," *AK Parti Kültür Sanat Yıllığı 2021*, Semih Ofset Matbaacılık, Ankara, 2022, s. 118.

3 Ömer Faruk Çolak, "2020'ye Veda Ederken", İktisat ve Toplum, 2020, sayı: 122, s.3.

artırabilecek kaynaklara erişemedikleri için çok ilkel ve verimsiz şartlarda kitap basıyorlar, Böylesi bir fasit dairenin sonunda ortaya kalitesiz ürünler de çıkmadı değil.[4]

Şüphesiz yaşananları kendi özgü yanlarını dikkate alarak bu küresel bağlam içinde görmemiz aynı zamanda kültürlenme biçimlerini de konuşmanın gerekliliğini ortadan kaldırmıyor. Matbu yayın sektörünü, yayıncıları daha yakından tanımak, alanda neler olup bittiğini, hangi sorunlarla boğuştuklarını öğrenmek için de elzem bu. İnternetin, akıllı telefonların ve Netflix'le sembolize edilen eğlence dünyasının icadından önceki yıllarda kültürün en ulaşılabilir hâli olan matbu kitapların basımı, dağıtımı ve erişimi her geçen yıl kronik sorunların varlığına rağmen ciddi bir dönüşüm geçiriyor. Yeni nesillerin küçük yaşlardan itibaren ellerinde hep akıllı telefonlarla içli dışlı olmasının sadece duygu ve düşünceleri değil, temel vakit geçirme araçlarından biri olarak kitap okumayı da nostaljik bir uğraşa dönüştürmeye başladığını düşünme yanılgısına düşsek de, pek çok kişi içten içe bunun ne kadar abartılı olduğunu seziyor.

Aslında günümüzde öğrenmenin önünde duran ilk "düşman" dijital kültürün getirdiği bilgi selidir. Her bilgiye erişimin getirdiği bilgi selinde büyüleniyor çoğu kişi fakat bununla boğuşmayı gerekli görecek pratik bilgelikten yoksunluk da başka bir hakikat. Uygulama bilgilerinden sosyal medya bildirimlerine uzanan dijital dikkat dağıtıcılar sinir sitemindeki öğrenme motivasyonu melekesini devamlı surette uyarıyor.[5] Bu yüzden dikkatimiz dağılmadan karşımızdaki ile konuşmamız bile imkânsızlaştı. Kitap okurken bile ne okuduğumuzu unutarak başa dönmekten alamıyoruz kendimizi. Sürekli azalan odaklanma ve konsantrasyon becerimizi ise dijital bunama takip ediyor. Sık kullanılan navigasyon mesela farkında değiliz ama en temelde yön duygumuzun kaybolduğunun bir göstergesi. Nereye gittiğimizi bilmediğimiz tuhaf zamanlarda okuma kültürünün eski sorunlarına dijital indirgemecilik diyebileceğimiz yeni durumlar ekleniyor. Tarihsel blok mensubiyetinin çapakları yansısa da Semih Poroy gibi karikatüristlerin çizimleri yaşadığımız çağın yayıncılığını, okuma dünyasını ve yazarlarını öyle iyi yakalıyorlar ki, üzerinden yıllar geçse de

4 Nazlı Berivan Ak, "2022!de Ne Okuyacağız?", *Oksijen Turning Points Global Agenda*, 17 Aralık 2021, s.34.

5 Dominic Pettman, *Sonsuz Dikkat Dağınıklığı*, çev. Yunus Çetin, Sel Yayıncılık, İstanbul, 2017.

okurken/bakarken "Hakikaten öyle!" dedirten ince dokunuşlarının hâlâ güncellik taşıdığını fark etmemek imkânsız.[6]

Gelişen, dönüşen ve çeşitlilik kazanan yayıncılığa rağmen İstanbul başta olmak üzere büyükşehirlerde ve diğer şehirlerde arzu edildiği ölçüde kitabevi bulunmadığını, güç bela yaşamayı sürdürenlerinde ise kitap çeşitliliğinin beklenenin altında kaldığını, tüm bunların ise yayıncılık açısından büyük sorunları beraberinde getirdiğini söyleyebiliriz. İnternet üzerinden yapılan satış biçimleri, aşırı tenzilat gibi yayıncıları zorluklarla karşı karşıya bırakan uygulamaların engellenmesi için çözüm olarak ileri sürülen sabit fiyat uygulaması Afyonkarahisar'da 10-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında düzenlenen 6. Ulusal Yayın Kongresi'nde gündeme gelmişti.[7] Matbu kitapların ülke sathında aynı fiyattan satılmasını sağlayarak büyük indirimlerle küçük kitabevlerinin (ve elbet yayıncıların) ezilmesini önleyeceği öngörülen ve dünyada "anti amazon yasası" diye bilinen Sabit Fiyat Yasası ise çok beklenmesine rağmen henüz çıkmadı. Farklı boyutları olsa da en temelde, kitapların yayınevinin belirlediği net etiket fiyatının kitapçılarda ve internet satış platformlarında farklılık göstermediği bir uygulama bu. Yayıncı, dağıtımcı ve perakendeci üçgenindeki fiyat politikasının nasıl belirleneceği bir yana kitapçılar dışındaki tedarikçiler (kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları, özel programlar) söz konusu olduğunda yasa tasarısının işleme biçiminin ne olacağı da belirsizliğini korumakta.

Her türden kitapçı ve okur arasında ürün tercihlerinden dolayı gündeme gelebilecek özel indirimler, matbu kitapla e-kitap arasındaki fark gibi konular sektörde çok tartışılmıyor. Genelde Avrupa ülkelerindeki iyi uygulamalara odaklanan sektör temsilcileri, kitapçı sayısının artacağı, ürün çeşidinin fazlalaşacağı, küçük yayıncıların hakkının korunacağı ve okurların kitaba daha kolay erişeceğini belirterek yasa tasarısının bir an evvel çıkmasını bekliyor.[8] İnternet satış platformlarının neredeyse yılın her günü 7/24 daimi tenzilat oranlarına rağmen kitapların pahalılığından şikâyet etme tavrının terk edilmediği düşünülürse kitapçıların dolayısıyla

6 Semih Poroy, *Feklavye*, Varlık Yayınları, İstanbul, 2016.

7 *6. Ulusal Yayın Kongresi: Kongre Kitabı*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 2018.

8 Sektör temsilcilerinin de yer aldığı bir soruşturma için bk. Feride Özge Yılmaz, "Kitapta Sabit Fiyat Uygulaması", *Okur*, 2021, sayı: 22, s.34-37.

dağıtımın[9] yayın dünyasının çözümsüz problemleri olmayı sürdüreceği söylenebilir.

Salgın boyunca ara ara çok sayıda kitabevi uzun müddet kapalı kaldı. Özellikle internet satış sitelerinde yapılan yüksek indirimli satışlar kitabevlerini çok zorluyor. Bütün perakende sektöründe olduğu gibi çevrim içi satışların diğer yüzünü oluşturan kitapçı satışları çok düşüktü. Birçok AVM ya da cadde kitapçısı büyük sıkıntılar yaşadı, yaşamaya da devam ediyor. Kitabevlerinin varlığı matbu yayın sektörünün geleceği açısından son derece önemli. Zira yeni kitapların keşfi ve tavsiye kanalı olarak kitapçıların yerlerini başka mecraların doldurması zor görünüyor. Birkaç kitap zinciri tarafından yeni kitabevleri açılsa da geçen her gün kitabevlerinin birer ikişer kapandığını veya güç kaybettiğini görüyoruz.

Öte yandan kitapçıların önemli bir kısmı eski tarz mağazalardan uzaklaşıp, kitaplarını temalarına göre ayırıp düzenleseler de değerli olanın şekli değişimden ziyade personel olduğunun henüz farkında değiller.[10] İstanbul'un en merkezi yerlerinden Taksim'deki kitapçılar bile personeli, kitapları barkoda göre dizecek çalışanları tercih ediyor, her eserin adını ve yerini hatırlayan insan zekâsını değil. Ayrıca kitapçılar yeni eserleri okuyup tanıtmıyorlar da oysa internet alışveriş sitelerinin okurları bilindik kitaplara yöneltmekle kalmalarının ötesine ancak kitap bilgisi gelişkin kitapçılarla geçilebilir.

Tüm dünyayı etkisi altına alan 2020'deki küresel salgın sebebiyle kan kaybeden matbu yayıncılık sektörü, 2021'de de yine salgın ve döviz kurundaki artışların yayıncılığın pek çok kalemini doğrudan katlamasından dolayı zorlu günler geçirdi. Salgının başından itibaren neyi, nasıl tükettiğimiz farklılaşmaya başladığı herkesin malumu. Müzikal alanda mesela dünya genelinde bir nostalji etkisi yaşandı. Matbu kitapların dünyası yani basılı yayıncılık da bu durumdan etkilendi, etkilenmeye devam ediyor. Yayın dünyasında ise salgının ilk aylarında çevrim içi kitap satışlarında büyük artışlar gözlendi. Fuarlar ise genellikle yapılamadı, okurla doğrudan buluşma imkânı ortadan kalktı. Mesela salgından dolayı başta İstanbul olmak üzere iki yıldır TÜYAP Kitap fuarları okurlarla yayınevlerini bir araya getiremedi. Eğer fuarlar açılabilseydi 2021'de İstanbul TÜYAP Kitap

9 Mustafa Arslantunalı, "Yayın Burcunun 2022 Falı", *T24 Yıllık*, 2022, s. 268- 270.

10 John Gapper, "Kahraman Kitapçı Amazon'a Karşı", *O2,* 25 Haziran-1 Temmuz 2021, s.2.

Fuarı'nın kırkıncı yılı kutlanacaktı.[11] Yılın sonlarına doğru fuar sürecinin tekrar başlaması, okurların kitaba temas ederek almasını, hakkında konuşmasını hatta kimi zaman yazarıyla karşılaşmasını mümkün kıldı.[12] Fakat hayatın genel akışındaki krizler, hane halkı borçluluğunun artması, kitap fiyatlarının yükselmesi gibi değişkenler süreci olumsuz etkiledi. Kâğıda gelen zamların kitap fiyatlarını nasıl etkilediğini görmek için bir yıl önce aldığınız bir kitapla bu sene aldığınızı karşılaştırmak yeterli olabilir. Yüzde elliler civarında derken, bazı kitaplarda yüzde yüzü aşmış durumda fiyat artışları. Kitap fiyatlarından yakınma durumunun kültür tarihimizde süreklilik kazandığını da göz ardı etmek lazım. Nihai tahlilde kitapların farklı fiziki özelliklere sahip olmaları fiyatlarını değerlendirmede pahalı yahut ucuz olup olmadığını belirlemede güçlük çıkarır.[13]

Döviz kurundan kaynaklanan artış ise ayrı bir bahis, zira okumak veya incelemek için elimize aldığımız her kitabın/derginin tüm girdileri; kâğıdı, kartonu, selofanı, tutkalı, mürekkebi, iğnesi ipliği başka bir ifadeyle hemen her şeyi ithal. Dövize esas olarak da Euro'ya bağlı yükselişlerin ötesinde dünyadaki kâğıt maliyetleri ciddi ölçüde arttı. Yayıncıların önceden bir ya da birkaç ay sonra yapabildikleri ödemeleri şimdi kitaplar daha basılmadan tediye etmeleri gerekiyor. İş bununla da bitmiyor, matbu baskı için tüm maliyeti karşıladıktan sonra, o kitabın satışından gelecek paranın vadesi de hayli uzun. Diyelim ki baskı sürecini bir şekilde çözecek kadar ödeme yapabilecek durumdasınız ama peşin tediye teklifinde bile bulunsanız kimi zaman kâğıt bulamıyor yayıncılar. Dünyadaki kâğıt üreticilerinden Türkiye'nin istediği kadar kâğıt ithal edilemiyor.[14] İşte bu yüzden yayıncılığa dair merak edilen pek çok konuya giriş düzeyinde açıklık getirmek için krizi zemin bilerek bazı hususlara değinmek elzem.

Kitaba Erişimde Eski /Yeni Mecralar

Kitap üretimi ve satışı noktasında görülen düşüş, yayıncıları yeni arayışlara yöneltti, salgın en az hasarla atlatılmaya çalışıldı. Her sektörde olduğu gibi

11 Celal Karaca, "40. Yılında İstanbul TÜYAP Kitap Fuarı ve Deniz Kavukçuoğlu", *Edebiyat Nöbeti,* 2021, sayı: 37, s.45.

12 Şafak Çelik, "Editörün Gündemi", *Bûtimar*, 2021, sayı: 15-16, s.93.

13 İsmail Erünsal, *Osmanlılarda Kitap Ticareti: Sahaflar ve Kitapçılar*, Timaş Yayınları, İstanbul, 2021, s.259.

14 Semih Gümüş, "Yaşadığımız Felaket", *Notos,* 2022, sayı: 90, s.2.

yayıncılar da yayın planından satış pazarlama stratejilerine kadar birçok değişiklik yapmak zorunda kaldı. Satış pazarlama konusundaki yenilikler daha ziyade Amerikan tarzını andıran bir yapıya dönüşmeye başladı. Çoğunlukla kitabı rafta bulundurmak veya ilan vermekle sınırlı Avrupa tarzı pazarlama yayıncıları tatmin etmiyor artık. Elbette açık hava ilanları, geleneksel medya ve kitap ekleri ilanları da tümden terkedilmiş değil fakat reklam verilen mecralar hayli çeşitlenmiş durumda. Aslında bir yanıyla doğru bir strateji bu...

Kıdemli yayın yönetmenlerinin de belirttiği üzere, alanınızda dünyanın en iyi üretimini yapsanız bile bir kitabı yayımlayıp rafa koymakla iş bitmiyor, çok iyi bir satış kadronuz yoksa sosyal medyada etkileşimci bir tarz benimsemiyorsanız kitaplarınızı yıllar boyu depoda tutmak zorunda kalma ihtimaliniz çok yüksek.[15] Eskiden daha çok mağazalar ve kitapçılar üzerinden satış yapan yayıncılar bile küresel salgın boyunca çevrim içi satışa ağırlık verdi. Sektörü derinden etkileyen sorunlara dair çözüm arayışları hız kazanırken yaratıcı kapaklar, e-kitap, sesli kitap uygulamaları öne çıkmaya başladı.

Önceden dijital dünyaya dönük hazırlık yapan yayıncılar ise salgınla birlikte sürece hız kazandırdı. Dijital satış platformları ise yalnızca kitap satın alınan yerler olmaktan uzaklaşıyor artık. Bir nevi kültür platformu olmayı hedefleyen satış siteleri, dijital dünyanın araçlarından yararlanarak yazarlarla okurları buluşturuyor. Söyleşiler, yazılar ve yazarlarla/mütercimlerle yapılan videolar, özel temalı YouTube çekimleri, podcast kayıtları, çevrim içi konferans, yazarların kütüphanelerinden yapılan ve okuyuculara kitap önerilerinin yer aldığı videolar, yazarların kitaplarından bölümler okumaları başta olmak üretilen içerikler okurları yazarların dünyasına daha fazla davet edebilmeyi ve güncel tutabilmeyi hedefliyor. Mesela Alfa Yayın Grubu'nun kitapçılardan kitap satın alamayanlara hizmet eden internet satış sitesi "okurları sadece kitaplarla değil, aynı zamanda yazarların dünyalarıyla, kitapların hikâyeleriyle buluşturmayı" hedeflediğini belirtti.[16] Yayıncıların ve alanın diğer aktörlerinin internet satış kanallarına yönelmesi, buralardan alınan kitapların salgın öncesi dönemle kıyas kabul etmeyecek ölçüde artmasıyla doğrudan bağlantılıdır.

15 Gülgün Çarkoğlu, "900 Yazar ve 4.500 Kitap", *O2*, 2-8 Temmuz 2021, s.5. Ahmet Salcan, "Yılda Ortalama 2 Bin 500 Kitap Yayımlıyoruz", O2, 6-12 Ağustos 2021, sayı: 7, s. 4.

16 Damla Karakuş, "Ayda 150 Binden Ziyaretçiye Alışverişten Daha Fazlasını Verdi", *O2,* 19-25 Kasım 2021, sayı: 22, s.6.

Salgın günlerinde kitapçıların kapalı ya da az uğranan yerler olması özellikle edebiyat dışı kitapların tanıtımında ciddi sorunlar doğurdu. Yılın ikinci yarısındaki rahatlama ise kitapları tekrar sergilenebilir ve elle tutulabilir duruma getirdi. Kapanmanın gevşemesinin ardından hâlâ gerçek kitapçıları internete tercih edenlerin oranında bir azalma meydana geldi maalesef. Yine de insanların kitapçılardan alışveriş yapmaktan zevk duyup duymayacakları bu dükkânların geleceğini belirleyecek. Kitapçılar kapanırsa veya batarsa geriye sadece internet satış siteleri ve yayıncılar kalacak. Türkiye'de kitapçılar için en iyi yolun, gerçek okurların uzmanlara danıştığı kitap kulüplerine dönüşmek olduğunu söylemek orta vadede bile mümkün değil. Kitapçı olsa bile çok okunan itibarlı yazarlar eskiden olduğu gibi her kitapçının davetine icabet etmiyor.

Yayın programları dövizde yaşanan akıl almaz artışa kadar eski normaline dönmeye çalıştı. Bununla beraber yazarları yayınlarına ortak eden, kooperatif bir anlayışla üretim yapan bir düzeni kurmaya çalışan örneklere de nadir de olsa rastlandı. Salgın öncesinde ve döneminde farklı sebeplerle artan kâğıt fiyatlarına rağmen elektronik kitap piyasası bir türlü beklenen sıçramayı gerçekleştiremedi. Gerilimin hiçbir zaman eksik olmadığı elektronik kitabın[17] matbu kitaba önemli bir alternatif teşkil edeceği sanıldıysa da bugüne dek öyle yayıncılığın dengesini bozacak derecede kuvvetli bir etki görülmedi, sadece sesli kitap piyasasında biraz canlanma yaşandı.[18] Şunu da belirtmek gerekir ki kâğıt tedariki ve maliyet sorunları bu alanı farklı bir bağlamda; çevreci bir duyarlılıkla tekrar gündemin üst sıralarına taşımayı başardı. Yazar ve çevirmen Metin Celâl bu konuda birtakım tespitler yaptıktan sonra şunları ileri sürüyordu:

E- ticaretin büyümesi kâğıt tüketimini daha da artıracak. 2001'den 2019'a kadar, küresel olarak toplam 386 milyon hektar orman kaybedildi. Bu kayıp, 2000 yılından bu yana Dünya ağaç örtüsünde % 10'luk bir azalmayı temsil ediyor. Kâğıt üretimi için yitirilen su kaynaklarının hesabı yapılmamış.

Kâğıt tüketirken dünyayı da tüketiyoruz. O nedenle yayıncılık artık dijitale geçmeli, e-kitaba yoğunlaşmalı ve ille de kâğıda basılmış kitap, dergi isterim diyene de özel olarak üretim yapmalı. Bu teknolojiye sahibiz,

17 Konuyla ilgili olarak dünyadaki tartışmalardan bir örnek için bk. Andrew Albanse, "E-Kitap Kütüphaneleri İçin Sil Baştan", *Okur,* 2020, sayı: 16, s.46-47.

18 Tülay Göngör, "Yılda 1000 Başlıkta Kitap Yayımlıyoruz", *O2*, 16-22 Temmuz 2021, sayı: 4, s.7.

kullanmıyoruz.[19]

Ekolojik duyarlığı yansıtan bu satırlar aynı zamanda zor şartlarda yayıncılık yapmayı ve okuryazarlığı gerileten dijital çağda matbu yayıncılık yapmanın ve bunu sürekli kılmanın kolay olmadığını gösteriyor.[20] Belki de internet yayıncılığına karşı büsbütün reddiye içine girmeden şunun farkına varılmalı: "[S]anal yayınlar basılı yayınların alternatifi değildir. Kâğıt hâlâ düşünce ve sanatın taşınmasının en güzel araçlarından biridir. Ama kâğıt ülkemize dolarla geliyor, matbaalar, kargolar zamlanıyor."[21]

Gündelik hayatta sosyal medyaya odaklanmanın beraberinde getirdiği zamansızlık derdine derman olarak öne çıkan internetten alınan kitapların çok kısa zamanda okurlara teslim edildiği biliniyor. Satın aldığı kitapları yanında taşıyamayanlar için elektronik kitap okuyucu aygıtı *kindle*lar devreye giriyor. Tüm bunlara ilaveten sonsuz dikkat dağınıklığına müptela çağımız insanına ücretli veya ücretsiz aboneliklerle sesli kitaplar sunuluyor. Matbu kitapların seslendirilmesi ile ortaya çıkan ve yeni neslin tüketim alışkanlıklarına uygun düşen sesli kitaplar arzu edildiği ölçüde olmasa da başta telifsiz klasik eserler alanında olmak üzere günden güne popülerleşiyor. Sesli kitaplar sayesinde kulağın "gördüğü" ile gözün satırlarda bulduğu arasındaki farkı uzun uzun düşündüğünü belirten Fatma Barbarosoğlu'nun yazdıkları sesli ve matbu kitap konusundaki tercihlerin anlaşılması bakımından dikkate değerdir:

Nisan Kumru, Halit Ziya'nın (1866-1945) "Kar Yağarken" hikâyesini seslendirmiş YouTube'da. Halit Ziya'nın hikâyelerinin derlendiği *Bir Başlangıcın Sonu* adlı kitabı elime aldım, hikâyeyi buldum – dinlediğim metinler matbu olarak elimin altında olmalı muhakkak- sonra dinledim.

Hikâyeyi sadece dinlemek yetmedi. Hikâyenin her bir kelimesini kulak ayırt etmiş idi ama sanki ille de gözün şahitliği şarttı. Bu yüzden kitabın satırlarına döndüm.[22]

---

19 Metin Celâl, "SEKA Varken Kâğıt Sıkıntısı Yok muydu?", https://www.edebiyathaber.net/seka-varken-kagit-sikintisi-yok-muydu-metin-celal/ [Erişim tarihi: 21 Mart 2022] Benzer bir değini için bk. Mario Levi, "Kitap Nereye Gidiyor?",*O2*, 16-22 Temmuz 2021, sayı: 4, s. 10.

20 Dijital yayıncılığın olumlu ve olumsuz yanları için bk. Hamdi Akyol, "2021'de Yayıncılık," *AK Parti Kültür Sanat Yıllığı 2021*, Semih Ofset Matbaacılık, Ankara, 2022, s. 119-121.

21 B. Sadık Albayrak, "4. Yılında Ortaklara Bilanço", *Yeni Gelen*, 2021, sayı: 34, s. 2.

22 Fatma Barbarosoğlu, ""Üşüdüm Üşüdüm/Kürkünü Giy A Benim Canım Kürkünü Giy", *Yeni Şafak*, 25 Mart 2022.

Dijital kitaplar ve sesli yayınlar aslında yeni bir dönemin habercisi. İnsanların yolda, evde, arabada hatta bulaşık yıkarken yahut ailesiyle vakit geçirirken kitap dinlemeye başlaması içerik çeşitlenmesini de beraberinde getiriyor. ABD bilhassa Kuzey Avrupa ülkelerinde uzun zamandır yayıncılığın bir parçasını oluşturan sesli kitaplar, matbu hâlleriyle eş zamanlı olarak okurlara ulaştırılıyor.

Türkiye'de mobil cihazların gündelik hayatın bir parçası olması süreciyle paralel gelişen sesli kitap sektörü ilkin 2013 yılında Seslenen Kitap'ın Ayşe Kulin'in ses kaydını tamamlamasıyla başlamıştı, 2014'te ise toplamda 12 kitaba ulaşan bir içerik vardı. Bundan üç buçuk yıl sonra rakiplerine rağmen en büyük oyunculardan İsveçli sesli kitap şirketi Storytel'in Seslenen Kitap'ı satın almasıyla alandaki hareketlilik önemli ölçüde arttı.[23] Türkiye'de de sesli kitapların basılı hâli ile eş zamanlı çıkması, her ikisinin üretiminin birbirine paralel ilerlemesi öneriliyor. Yeni medya düzeninin bir arzı olan *podcast*ler bir yanıyla talebin arzı doğurduğu bir alan. Okurların/dinleyenlerin matbu kitaplara zamansızlık, aksaklık ve takipte zorluk yaşamasıyla sesli kitaplar günümüzdeki durumuna geldi. Podcastler birçok yazılı ve görsel bilgi kaynağına nazaran daha tercih edilebilir hâlde artık. Salgında alınan tedbirler çerçevesinde gelişen durumlar kültürlenme biçimlerinde bariz bir değişimi beraberinde getirmişe benzemektedir. Bunların göstergelerini Türkiye'de en çok tercih edilen sesli yayın platformlarından Spotify'nin, podcast dinleme oranlarındaki artışı gözler önüne seren paylaşımlarından izlemek mümkün. Storytel'deki sesli kitaplar da hayli fazla; platformun bünyesinde 4 bin 500'den fazla Türkçe sesli kitap, 2 bin 500'den fazla e-kitap, 125 bin İngilizce sesli kitap ve 165 bin İngilizce e-kitap bulunuyor. Bir abonelik hizmeti sunduğu için, Storytel kullanıcıları bu kütüphanenin tamamına erişim sağlıyor. 2021 yılında Storytel Türkiye'de Türkçe içerikler toplam 11 milyon 390 bin saat dinlenmiş.[24] Aslında bu durumun temel sebebi, mavi ve beyaz yakalılar başta olmak üzere birçok meslek grubunun uzaktan çalışma sistemine geçmeleri. Bu yayınların arasında sağlık, kültür, yemek pişirme, spor temalı yayınlar bir adım öne çıkıyor. Dijital kültürün yaygınlık kazanması "dijital

23 Damla Karakuş, "Sesli Kitapları Bir Yayınevi Gibi Üretiyoruz", *O2*, 10-16 Eylül 2021, sayı: 12 s.7.

24 Berk İmamoğlu, "Sesli Kitaplar Kitabın En Kolay Tüketilebildiği Hâli", *Yeni Şafak Kitap*, 15 Mart 2022. https://www.yenisafak.com/hayat/sesli-kitaplar-matbuata-yaradi-3769787 [Erişim Tarihi: 24 Mart 2022]

obezite" adı verilen müşkül bir sorunu beraberinde getiriyor. Günümüzdeki telif haklarındaki şeffaflık, yüksek maliyet ve hem yayıncılar hem de telif sahipleri tarafından sürdürülebilirlik sorunlarını ortadan kaldırma iddiasıyla ortaya çıkan Boodio, yerli kripto para platformu Bitay ile iş birliği yaparak kendi blok zinciri üzerinde geliştirdiği Bodi Coin'i çoktan satışa sundu bile.[25] Kitapların artık basılı hâllerinin değil dinlenir şeklinin tercih edildiği yenidünyanın, yeni mecrası ve macerası podcastlerin bu obezitenin sancısı mı yoksa ağrıkeseni mi sorusu ise önemini koruyor.[26] Türkiye'nin en büyük sesli kitap kütüphanesine sahip Storytel ile Kültür ve Turizm Bakanlığının konuşan kitaplık uygulamasının yanı sıra Dinlebi, TRT Dinle, Kitapyurdu Sesli Kitap gibi uygulamalar her geçen gün daha fazla yaygınlık kazanıyor. Yazarların kendi kitaplarını okumaları ise okuyucunun/dinleyicinin eserle bağ kurmasını kolaylaştırıyor.[27] Bunun yanında insanlar sesli olarak dinleyip beğendikleri kitabın matbusunu da satın almayı tercih ettikleri dikkate alınırsa sesli kitapların basılı kitabın baskı ve depolama benzeri maliyetlerini de ortadan kaldırdığını ileri sürmek ise olsa olsa aymazlıktır. Öte yandan böylesi mecralar ne kadar yaygınlaşırsa yaygınlaşsın sesli kitapların, düşünce, felsefe ve tarih gibi dipnotlu kitapları seslendirmenin zorluklarından dolayı sadece popüler edebiyat ürünleriyle sınırlı kalacakları için yayın dünyasının krizine derman olamayacağının ayırdına varmak gerekli.[28]

Yayıncılıkta önceki yıllara göre daha çok konuşulsa da matbu kitabın yerini alacağı varsayılan e-kitap ve sesli kitap, artık basılı yayıncılığı destekleyen okuma biçimleri şeklinde anlamlandırılıyor.[29] Salgın ve kriz şartlarında matbu kitap basımı sürüyor fakat yayımlanan kitapların okuyucu tarafından alımında hayli önemli bir gerilemenin yaşandığı da bir gerçek. Matbu kitaplar, e-kitaplar ve sesli kitaplar üzerinden yayıncılığın geleceğine dair birtakım tahminler yapılabilir. Türkiye Yayıncılar Birliğinin organize ettiği bir toplantı için Türkiye'ye gelen Uluslararası Yayıncılar Birliği (IPA) başkanı Bodour Al Qasimi'nin şu sözleri hem mevcut durumu hem de geleceği düşünmek için yararlı olabilir:

25 Barış Erkaya, "Yayıncılık Sektörü Kripto Para ile Birleşti", *Dünya*, 24 Mart 2022.

26 Erdal Büyüktaş, "Sözlü Tarihten Yazılıya, Yazılı Tarihten Sesli Tarihe", *Kitap Eki,* 2020, sayı: 11, s. 21-22.

27 Merve Akbaş, "Sesli Kitaplar Matbuata Yaradı", *Yeni Şafak Kitap*, 15 Mart 2022, [Erişim Tarihi: https://www.yenisafak.com/hayat/sesli-kitaplar-matbuata-yaradi-3769787]

28 Mustafa Arslantunalı, "Yayın Burcunun 2022 Falı", *T24 Yıllık*, 2022, s. 270.

29 Yusuf Temizcan, "Beni Sesli Okur musun?", *ZKS Kültür Sanat Yıllığı 2021*, s.212-215.

Nerede bir hikâye varsa orada bir yayıncıya ihtiyaç vardır. Hikâyesiz toplum olmaz, su gibi, gıda gibi, barınacak bir çatı kadar temel bir ihtiyaç bu. Şekil değiştiriyor, el değiştiriyor, e-kitap oluyor, sesli kitap oluyor ama hikâyeler hep var. Biz de var olacağız. Şu da var, yayıncıların bir kısmı çok tutucu. Oysa zaman zamana uyum sağlayabilenlerin zamanı. Ancak uyum sağlayanlar ayakta kalabilecekler.[30]

Öte yandan satış-pazarlama yöntemleri ve tanıtımın en az metnin içeriği ölçüsünde okurları etkilediğinin ayırdında değil ayrıntılara dikkat etmeyen çoğu yayıncı. Çok önemli olan bu duruma bir örnek vermek gerekirse Jose Saramago'nun *Körlük/Görmek* kitabı daha önce farklı yayınevlerince de yayımlandı ama hiçbiri Kırmızı Kedi Yayınlarındaki satış rakamına ulaşamadı. Burada metnin iyi olmasının yanında yayınevinin dağıtım gücü, satış-pazarlama ve tanıtım yöntemlerinin devreye girmesi etkiliydi.[31]

Kültür- Sanat Mecraları ve Sorunlar

Genellikle sol-Kemalist çevrelere hitap eden gazetelerin hem kültür-sanat sayfaları hem de matbu kitap ekleri yeni basılan kitapların okurlara tanıtımı rolünü önemli ölçüde üstleniyor. Yayıncılarla yazarların bizzat okuyup sevdiği veya önerdiği kitapları kapak görselleriyle birlikte sunan hatta düşünce eksenli tartışmalara katkı sunan yazıların yayın sektörü açısından önemi yadsınamaz. Bu çerçevede Tanıl Bora'nın ikinci baskıya ulaşan *Hasan Âli Yücel* (2021) monografisi üzerine *K24, Star Açık Görüş* gibi mahfillerin yanında *Birikim* ve *Okur* dergilerindeki değerlendirmeler dikkatli bir şekilde incelendiğinde tanıtımın ötesine geçen düşünce metinlerinin bir eserin kavranması sürecini zenginleştirdiği çok bariz biçimde görülebilir. Belirtmek gerekir ki Millî Eğitim Bakanı olarak görev yaptığı yıllarda Türkiye'nin yayıncılık tarihine dolayısıyla kültür sanat hayatına önemi inkâr edilemeyecek kadar büyük bir katkı sunan Hasan Âli Yücel bakanlığında ve 1956'da kurulan Türkiye İş Bankası Kültür Yayınlarında önemli işlere imza atan önemli portrelerden biriydi. İlkinde Batı ve Şark klasikleri ikincisinde ise Atatürk ve Millî Mücadele eksenindeki yayınlarla adından söz ettiren Yücel'in hayatını çeşitli yönleriyle ele alan

30 Nazlı Berivan Ak, "Yayıncılığın Prenses Başkanı", *O2*, 16-22 Temmuz 2021, sayı: 4, s.7.

31 Haluk Hepkon "Sadece 13 Yılda 1500 Kitap", *O2,* 1-7 Ekim 2021, sayı: 5, s. 6.

ve ağırlıklı olarak sol Kemalist yazarların kaleminden çıkan pek çok kitap var. Bora'nın nüanslı Yücel biyografisi ise bahsi geçen yazarların yaklaşımından hayli farklı. Buna rağmen eserden söz eden entelektüellerin ve eleştirmenlerin önemli bir kısmının bahsettikleri kitap hakkında eksik ve yanıltıcı beyanlarda bulundukları dikkat çekti. Biyografinin şaşırtıcı biçimde Kemalizm ve post-Kemalizm çerçevesinde tartışılması ise yakın dönem düşünce tarihine aşina olanlar açısından hemen her şeyi gözler önüne seren bir durumdur.

Kültürel iktidar odaklı tartışmalara hevesle katılmayı seven en genel anlamıyla muhafazakâr-İslamcı diye anılabilecek gazetelerin kültür-sanat sayfaları söylem yoğunluğuyla ters orantılı olarak maalesef hayli zayıf durumda. Hararetli "mahalle" anlatısına karşın kendi çevrelerindeki iyi kitapların büyük çoğunluğunu ihmal eden bir tutumla hareket ettikleri için bir iki satırlık kısa notlar yazmaya bile eriniyorlar. Yazanları kadar okuyanları bulunmayan yüksek satış ücretleri ile el yakan dergilere değinme gereksinimi dahi duymuyorlar. Denilebilir ki basında kültür-sanata ayrılan sayfalar azalıp ya da tümüyle yok olmaya başlayınca yarınlara kaynaklık edecek değerlendirmeler bir türlü yapılamıyor. Bahsedilen gazetelerin önemli bir kısmının kitap eki hazırlamadıkları ya da ayda yılda bir çıkarmakla avundukları söylenebilir. Çıkanlarının ise hem nicelik hem de nitelik sorunları var. Hâl böyle olunca düşünce ve yaklaşımları kendi şahsi damgasını taşıyan yazarların metinleri ya hiçbir surette okunup yorumlanmıyor yahut dostlar alışverişte görsün yaklaşımının nesnesi kılınıyor. Mesela İsmet Özel'in Türkiye'nin can alıcı sorunlarına değinen İslâmla *Damgalanmış Varoluş* (2021) ile *Pergelin Yazmaz Sivri Ucu* (2021) kitaplarıyla alakalı kayda değer bir metin yayımlanmadı. Yine aynı şekilde Metin Önal Mengüşoğlu'nun birkaç yıl önce okurlarla buluşan *"Felsefe Sıfır Din Bir'di" Sezai Karakoç* (2017) kitabına ancak 2021'de temas edilebildi. Karakoç'un vefatından sonra uzunca bir metin içinde kısacık bir değiniyle yetinilmesi söz konusu kitap eklerinin sınırlılıklarının yakalanabilmesi açısından iki önemli gösterge olarak apaçık bir şekilde karşımızda durmaktadır. Elbette her kitap üzerine eleştiri yazılması gerektiği gibi bir önyargılı beklenti içinde olunmamalı fakat işler kitaplarla profesyonel bağlantısı olmayan editörlere bırakılınca çoğunluğun ne kadar kötü olduğunu fark etmediği eserler baş tacı ediliyor.

Çağdaş İslam düşüncesinin önemli simalarından Taha Abdurrahman'ın *Dinin Ruhu* (2021) adlı eseri müellifin düşüncelerinin tümünü yansıtan bir çalışma niteliğinde. Abdurrahman'ın Pınar Yayınlarınca basılan eserleri ne kitap eklerinde ne de entelektüel iklimde hak ettiği ölçüde ele alınıp yorumlanmadı. Buna karşın İslam, siyasi tartışmalarda, kimlik mevzularında; sosyal medyada, ana akım sol-seküler medyada en bayağı ve en yüzeysel gündemlerin ve tartışmaların nesnesi olmaya devam ediyor. Hâlbuki herhangi bir düşünüre ilişkin tümüyle idealleştirici bir konuma düşmeden Taha Abdurrahman'ın *Dinin Ruhu* başta olmak üzere diğer eserlerinin okunup kavranması beklenirdi. Şimdiye kadar doğrusal bir modernleşme yahut tersi paradigmalar altında değerlendirilen nice meselenin entelektüel bir bakışla nasıl ele alınabileceğinin mükemmel bir örneği olan bu kitabı çağdaş İslam düşüncesi tarihi ile ilgilenen hemen herkesin okuması gerektiği kanaatindeyim. En temelde ahlak meselesine odaklanan düşünüre göre bizler her şeyin suçunu devlete, şirketlere, ordulara, endüstrilere ve -çevremizi ve parçalı insanlar olarak bizi yıkıma uğratan- "sistemlere" atmakla kurtulamayız. Ona göre insanların bütün bu yapılara nispet ettiği problemlerin derin sebepleri, son tahlilde, bizim kendi öznel yapımızda dolayısıyla kendi ahlaki tercihlerimizde yatar. Bir zamanlar çok öne çıkarılan ve bu 2021'de vefat eden Hasan Hanefi'nin modernist yaklaşımları ile Taha Abdurrahman'ın düşüncelerinin karşılaştırılması çağdaş İslam düşüncesindeki yöntemler, sorular, sorunlar ve yeni konu başlıkları açısından derinlikli ve çok boyutlu tartışmaların kapısını aralayabilir.

Hiç şüphesiz Türkiye'nin yakın dönemdeki düşünce tarihini etkileyen tercüme eserlerle, düşünce tarihi odaklı çalışmalara da ilgisiz kalınmasının sebepleri arasında başta gazetelerin kitap ekleri olmak üzere yayın dünyasının nabzını tutan mecraların belli yayınları süreklilik içinde gündemlerine almaması da yer almaktadır. Bunu daha iyi anlamlandırabilmek için şarkiyatçı Thomas Bauer'in metinlerinin okunma biçimi üzerinde durulabilir. Yazarın *Müphemlik Kültürü ve İslâm: Farklı Bir İslâm Tarihi Okuması* (2019) kitabı ekseriyetle baş tacı edilip eleştirel tek cümle bile kurulmadan yorumlandı. Hemen herkes müphemliğin faydalarına odaklandı. Dünyanın Tekdüzeleşmesi-Müphemlik ve Çeşitlilik Kaybı Üzerine (2021) eserinde aynı konuyu benzeri bir yaklaşımla ele alan Bauer'in tarihsel bir inceleme niteliğindeki

ama aynı zamanda düşüncelerini ana hatlarıyla anlatan *Neden İslam'ın Orta Çağı Yoktu? Antik Çağ'ın Mirası ve Doğu* (2021) üzerine herhangi bir değerlendirme yapılmadığı dikkat çekmektedir. Yeni yetme ve ergenler için yazılan bireysel ve toplumsak müşterek iyiye katkı sağlamayan ve yarına da kalmayacak fakat bugünü kirleten 'romanlara'[32] sayfalar ayıran gazetelerde, kitap dergilerinde, internet platformlarında kitap eleştirisi hâliyle görünmez kılınıyor. Buna yol açan vasat üzerinde dururken kitaplara odaklanma iddiasındaki yayın mecralarının sorunları daha geniş bir çerçevede ele alınabilir.

Görünürlüğün ancak ciddi (ve fakat küçük yayıncılar için imkânsız) bir reklam yatırımıyla mümkün olabilmesi ise meseleyi daha çetrefil kılmaktadır. Daralmaya rağmen yayımlanan kitap çeşitliliği dikkate alındığında sosyal medya iletişimi ve dış mekân ilanlarının ortaya çıkan tanıtma açığını kapatmaktan hayli uzak olduğu ise başka bir yakıcı gerçek olarak önümüzde duruyor. Neresinden bakılırsa bakılsın hem yayın dünyasının hem de farklı mecraların geldiği yeri çok iyi yansıtan bir fotoğraf bu.

Kâğıt Maliyetleri ve Dağıtım

2021 yılında "sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanmasında..." diye başlayan cümlelere rağmen dünyada artan hammadde fiyatları pek çok sektörde olduğu gibi kâğıt ve ambalaj sektöründe de etkisini gösterdi. Türkiye'ye dair en net veri ise kâğıt zamlarından dolayı yayın sektörünün küçülmesi. Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre 2021 yılında en yüksek fiyat artışı yüzde 168 ile selülozik kâğıtlarda gerçekleşti. 80 gramlık A4 kâğıdı, 2020 yılında 20 TL, 2021 yılında 54 TL'ye yükseldi. Sadece A4 özelinde değil, birçok sektörde kullanılan kâğıt, ürün maliyetlerine fiyat artışı olarak yansıdı. Çoğu yayıncının bile tekrarlamaktan hoşlandığı yerli kâğıt ve kâğıt fabrikası yokluğu ise çok gerçekçi bir anlatım değil. Zira Türkiye'de son yıllarda yeni kâğıt ve kâğıt ürünleri fabrikaları açılmaya başladı ancak kâğıt üretiminde kullanılan selüloz maddesinin tamamının ithal edilmesi sebebiyle fiyatlarda artış yaşandı.

32 Bayram Karaçor, *Ruşendil Kimlik Kalbiyle Görenlerin Kimliği*, Beyan Yayınları, İstanbul, 2021, s.220-221.

İstanbul Ticaret Odasının tarafından 2018'de yaptırılan *Türkiye Kâğıt Sektörü ve Rekabet Gücünün Değerlendirilmesi* adlı araştırma kâğıt tedariki ile ilgili açıklama yapan hemen herkesin ne kadar bilgisiz olduğunu ortaya koymakta. Söz konusu yayın çoğu kişinin tekrarlamayı sevdiği "SEKA kapandı, dışa bağımlı olduk!", "SEKA iki binlerin başında ülkenin kâğıt tüketiminin yüzde seksenini karşılayacak üretici kapasitede bir üretici güçtü, parça parça edip yok ettiler."[33] "SEKA Kâğıt Fabrikası, (...) özelleştirildikten sonra 69 yıllık kâğıt üretimine son vermiştir. Yani ülkemiz, 2005'ten beri kâğıt ithalatı yapıyor."[34] gibi klişeleri ıskartaya çıkaran veriler sunuyor.

Bu araştırmaya göre ülkemizdeki 48 kâğıt fabrikası var dahası yaklaşık 2 bin 400 firma yayın sektöründe faaliyet gösteriyor. Ne var ki fabrikalardan yalnızca biri kendi selülozunu üretebiliyor. Diğer üretim alanlarında gerekli olan selüloz ise tamamıyla yurt dışından ithal ediliyor.[35] Öte yandan kâğıt sorununun tek nedeni Türk Lirasının mütemadiyen değer kaybetmesi değil, dünyada da bir kâğıt sıkıntısı yaşanıyor. Ambalajda plastik kullanımı terk edilmese de azalması kâğıt tüketimini artırıyor. Dünya ölçeğinde kâğıt kullanımı son kırk yılda % 400 oranında artmış durumda. Başka bir deyişle döviz kurlarındaki olağanüstü hareketlilik yaşanmasa da kâğıt fiyatları yükselecek, dolayısıyla kitabın da fiyatı zamlanacaktı.

Geri dönüşüm sektöründeki maliyetlerden kaynaklı zamların yanında Rusya ve Ukrayna gibi selüloz ithalatı yapılan ülkelerde yaşanan kriz durumu, hem tedariki hem de fiyatları uçurdu, yayıncılar ise çoğu projesini buzdolabına kaldırmak zorunda kaldı. "İhracat tarafında iyi işlere imza atılsa da, iç piyasada üretim maliyetleri ciddi anlamda artmış durumda" diyen İstanbul Mobilya Kâğıt ve Orman Ürünleri İhracatçıları Birliği Başkanı Ahmet Güleç "Bugün mobilyadan tekstile, dayanıklı tüketim mallarından ambalaja, matbaa sektöründen promosyona kadar birçok alanda kâğıt kullanılıyor. Türkiye'nin yalnızca selüloz ithalatı 1 milyar doları geçti. Hazır kâğıt da dâhil toplam ithalat 3.2 milyar dolar" diyordu.

---

33 Siyasi harareti yüksek bir ajitasyon için bk. B. Sadık Albayrak, "Barbarları Yenmek İçin", *Yeni Gelen*, 2021, sayı: 41, s.2.

34 Burçak Evren, "Askıda Ekmek... Gazete ve Kitap...", *Aydınlık*, 1 Aralı 2021.

35 Muhittin Adıgüzel, *Türkiye Kâğıt Sektörü ve Rekabet Gücünün Değerlendirilmesi*, İTO Yayınları, İstanbul, 2018.

Ardından Türkiye'nin kâğıt ve selüloz ithalatı yaptığı Rusya gibi ülkelerde bazı sorunların var olduğuna dikkat çekerek "Geri dönüşüm tarafında yeterli seviyede değiliz. Bu alandaki yatırımların acilen arttırılması lazım. Devletimizin kâğıt üretimi yapacak olan şirketlere teşvik vermesini istiyoruz. Türkiye orman bakımından oldukça zengin. Ancak yatırımcı yok. Nasıl ki yerli otomobilde babayiğitler çıktı, kâğıt yatırımında da babayiğitlere ihtiyacımız var." ifadelerini kullanıyordu.[36]

Yayıncıların karşısına çıkan en büyük güncel sorun TL/döviz makasının çok fena açılmasıdır. Hayatta kalma mücadelesini sürdüren matbu yayın sektöründe döviz kurlarının dengesiz yükselmesine ve talebe bağlı olarak dünya genelinde artan kâğıt fiyatları kitap basımında da etkisini hissettirdi. Zaten ufak yayıncıların önemli bir kısmı 2008 kriziyle birlikte Türkiye'de eksikliği hissedilen illüstrasyon ağırlıklı referans kitaplar yayımlamayı rafa kaldırmaya başlamıştı. Satmazsa batırmayacak kurgu dışı kitaplara yönelim ise baskı adetleri itibarıyla önce bin sonra beş yüz daha sonra ise neredeyse önemli ölçüde dijital baskıyla sınırlı kalmaya başladı. Dövize bağlı maliyetler zaten çok dar olan kâr marjını yok etti.

Yurtdışı bazlı kâğıt ve diğer tüm giderlerin yanı sıra en ciddi sorun hiç şüphesiz yerleşik, geleneksel dağıtımcı odaklarının kaybolması. Çok basit, dünyanın en iyi yayıncılığını da yapsanız, dağıtamazsanız satamazsınız. Sorunların geri kalanlarını yayınevi kendisi çözer ama bu sorun hem içsel hem dışsal olarak bağımlı bir ilişkiyi haiz. Mesela farklı markalarla yayıncılık da yapan internet mağazaları salgın döneminde talebe yetişemediği için haksız bir biçimde pek çok yayınevinin kitaplarını "geçici olarak tedarik edilemediği" gibi müphem bir cümleyle satışa kapatması doğrudan bununla bağlantılı.

Yayıncılar bir kitabın en iyi ihtimalle fiyatının yarısını talep edip karşılığında pek de parlak olmayan bir dağıtım performansıyla karşılık görüyor dağıtımcılardan. Dağıtım sektörünün özellikle de küçük yayıncıları asla kale almayan çalışma tarzı, bir türlü yapılmayan ödemeler, aylar-aylar devam eden ödeme süreçleri ve olsa olsa parçalı ödemeler... Çoğu yayıncı böylesi bir dağıtım sistemiyle nasıl ve neden yayıncılık yaptığını anlamakta bazen güçlük çekiyor. Türkiye'nin en çok tanınan endüstriyel yayınevlerinden Can'ın genel müdürü Ali Granit'in bile kur artışı ve kâğıt

36 Kaan Zenginli, "20 TL'den 80 TL'ye: Kâğıt İki Yılda Dörde Katladı", *Türkiye*, 13 Mart 2022.

alımındaki sıkıntılar dışında yayıncılığın en büyük problemini dağıtım olarak görmesi meselenin ne kadar önemli olduğunu ortaya koymakta. İşin en tuhaf ya da tanımlamakta zorluk çekilen yanı ise, yayıncılıkla ilgili tüm gelişmeleri kayıt altında olduğu hâlde bunları yeterince kullanamayarak ülke sathında nerede hangi kitabın ne kadar satıldığını bir türlü tespit edememektir. Şöyle sürdürüyor Granit açıklamalarını:

Sektörde veri çok az. Hangi kitabımız hangi noktalara ulaşıyor, bu noktalarda ne kadar satıyor göremiyoruz. Bu da aslında bir nevi kör dövüşü yapmamıza neden oluyor. Yıllar önce Yayıncılar Birliğinin Nielsen'le yaptığı bir proje vardı; Türkiye'nin en uzak bölgelerindeki en ufak kitapçıya varana dek her noktaya satışlarımızı ve dağıtımımızı günlük olarak görebileceğimiz bir sistem üzerinde çalışılmıştı. Bence yayıncıların hep beraber bu işe tekrar kafa yorması ve bütçe ayırması gerekiyor.[37]

Kategorilere Göre Bandrol Verileri

Her yıl yayımlanan binlerce basılı materyalin kitabın haysiyetini azalttığı hatta onun alelade ticari bir emtia derekesine düşürdüğü bir vasattan söz edilebilir. Kapaktaki isimler çoğu zaman "paragöz simsarların" pazarlama taktikleri sayesinde yayın dünyasının belirleyicisi durumuna geldikleri için kitapların içi hissedilir ölçüde boşalıyor. Öyle ki kitap adı altında piyasaya sürülen nesnelerin muhtevasından daha çok kapaklarındaki isimlerin tasarlandığından söz edilebilir.[38] Maliyetlerdeki artış ile okurların alım gücündeki düşüş arasında sıkışıp kalan yayıncıların 2021 yılında yayımladıkları kitapların oranlarına bakılması matbu yayın hayatının durumunu makro ölçekte kavramaya katkı sunabilir. 2021'deki kitapların % 20,6'sini yetişkin araştırma, inceleme, % 7,1'ini yetişkin edebiyat sanat, % 10'unu çocuk ve gençlik, % 6,4'ünü seküler mitolojileri ayrı tutan inanç, yaklaşık %1,4'ünü akademik yayınlar, yaklaşık %1,1'ini ise "eksikliğini hissettiğimiz kitapların dilimize kazandırılmasıyla" anlam kazanan ithal yayınlar ve % 53,4'ünü ise her zaman olduğu gibi eğitim alanındaki kitaplar meydana getirdi. Zaten sektörün en önemli destekleyicisi her zaman doğrudan veya dolaylı olarak eğitimle ilgili kitaplar olduğu için,

37 Elif Tanrıyar, "1 Milyon Klasik, Yemek Siparişiyle Okura Ulaştı", *O2,* 12-18 Kasım 2021, sayı: 21, s. 10.

38 Ahmet Aydoğan, *Tehlikeli Zamanlar İçin Lüzumlu Hayat Dersleri*, Say Yayınları, İstanbul, 2022, s.31.

okulların yüz yüze eğitime dönmesiyle birlikte sorunlara, aşılması gereken zorluklara rağmen yayıncılıkta gözle görülür bir hareketlilik yaşandı.

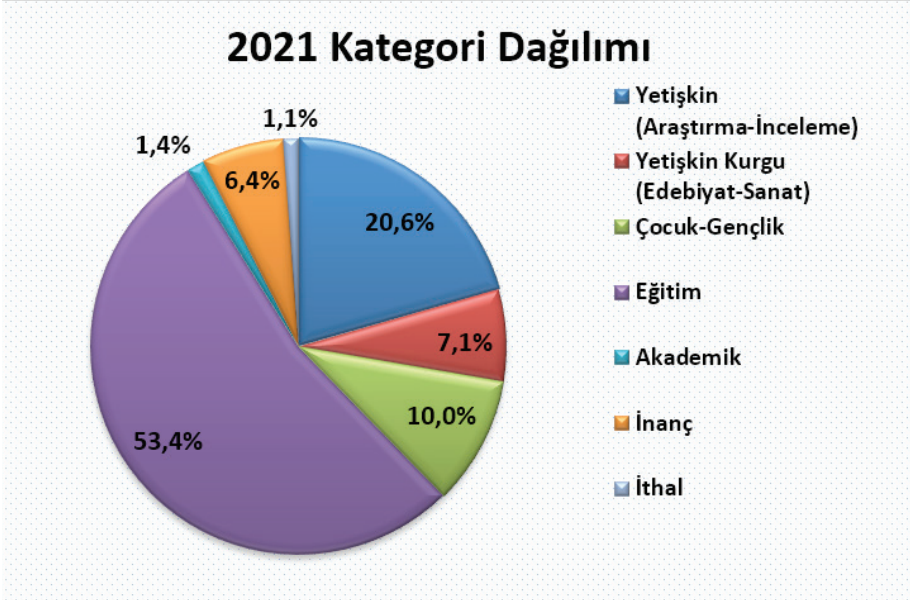

Kaynak: *Yayımcı Meslek Birlikleri Federasyonu 2021 Yılı Kategori Dağılımı*

Salgının ilk yılında yaşanan şokun ardından 2021'de ancak % 0,12 (binde 12) oranında bir büyümenin gerçekleşmesi ülkedeki ekonomik krizin yayıncılık sektörüne yansımasını gözler önüne seriyor. Bazı aylarda beklentiyi aşan kitap basımı gerçekleşirken, çoğunlukla basımı düşünülenlerin ve hesaplananların altında bir üretimle karşı karşıya kalındığı söylenebilir. Aşağıda tabloda 2020-2021 yıllarına yönelik karşılaştırmalar sektördeki kitap üretimine dair bir fikir verebilir. Tablodan da görebileceğimiz gibi 2020'de 433 milyon 213 bin 632 olan toplam bandrol sayısı 2021'de 438 milyon 679 bin 864'e ulaştı. Yaşanan ekonomik dalgalanmaların negatif etkisinin kısıtlama etkilerinden çok daha yüksek olması maliyetlerde % 100'ü aşan artış basılan kitapların özellikle toplam başlık sayısını etkiledi.

2020 - 2021 KARŞILAŞTIRMALI TABLO

KATEGORİLERE GÖRE	2021	2020	FARK	DEĞİŞİM
EĞİTİM	234.204.906	228.730.321	5.474.585	0,02
YETİŞKİN	90.379.535	90.201.549	177.986	0,00
ÇOCUK-GENÇLİK	43.973.357	44.763.278	-789.921	-0,02
YETİŞKİN KURGU	31.183.411	32.354.331	-1.170.920	-0,04
İNANÇ	27.909.066	26.693.426	1.215.640	0,04
AKADEMİK	6.220.481	5.514.246	706.235	0,11
İTHAL	4.808.808	4.956.481	-147.673	-0,03
DİĞER	300		300	1,00
TOPLAM	438.679.864	433.213.632	5.466.232	0,01

Kaynak: *Yayıncılar Telif Hakları ve Lisanslama Meslek Birliği verileri.*

Kültür ve Turizm Bakanlığı Telif Hakları Genel Müdürlüğünün bandrol verilerine göre, 2020 ile 2021 yılı kitap üretimi karşılaştırıldığında 2021 yılındaki artışın önemli ölçüde eğitim kategorisindeki kitap üretiminin yükselişinden kaynaklandığını, "inanç" ve akademik gruptaki kitap üretiminin büyümeye sınırlı destek sağladığı görülmekte. Yetişkin alanındaki kitap üretimi yaklaşık aynı adetlerde gerçekleşmişken, yetişkin kurgu, çocuk-gençlik ve ithal kategorilerindeki kitaplarda bir önceki yıla oranla düşüş gözlemlenmektedir. 2021'de basılan kitapların toplam başlık sayısı 2020'ye nazaran 1.505 adet azaldı.

İstediği ölçüde kitap basamayan yayıncıların kahir ekseriyetinin ilgi gören, çok satan kitapların baskılarına devam ettiği, yeni başlıklara mesafeli durduğu dolayısıyla da yayın kataloglarının daraldığı ve kültürel alanın bu bakımdan zarar gördüğü açık. İlk kez basılan kitapların baskı sayısı 2020'de 161 milyon 38 bin 506 iken bu rakam 2021'de 155 milyon 147 bin 658'e geriledi. Çok daha önemlisi yayıncılık sektörü 2021'de tekrar baskılara ve telifsiz kitaplara yöneldi. Bu kategoride bandrol sayısında 2020'ye göre % 0, 4 (binde 4) oranında bir artış yaşandı. Bir önceki yıl 272 milyon 175 bin 126 olan tekrar baskılar, 283 milyon 532 bin 206'a yükseldi. Yayıncılar kısmi artışa karşın geleceğe bakışta iyimser değiller. Günümüzde edebiyat hoşça vakit geçirmenin yöntemlerinden biri sayıldığından telifi olmayan klasiklerin basımı hız kazanmış durumda.

Yıllık % 0, 12 oranındaki bandrol artışına eğitim, "inanç" ve akademik yayınlarda yaşanan artışlar etkiliydi. Yetişkin kitaplarında artış ya da eksilme yaşanmazken, çocuk-gençlik, yetişkin kurgu ve ithal kitapların baskı sayısında ise toplam 2 milyon 608 bin 514 adet bir küçülme söz konusu oldu. Bu ise salgının gölgesindeki 2021'de kitap üretimindeki artışın tam anlamıyla karşılığını bulamadığını gösteriyor.

Türkiye'de yayıncılık yapmak ve bunda ısrar etmek sorunlarla mücadele etmek anlamına da geliyor. Buna bir de aynı mecralarda bulunan kurumlar, topluluklar, işyerleri arasında dayanışma değil, rekabet geleneği eklenince işler iyice içinden çıkılmaz bir hâl alıyor. Daha da önemlisi korsan yayıncılığı önleyeceği sanılan bandrol uygulamasını, doğru düzgün bir kanuni dayanağı olmayan bir sistemi, sırf yazarlarının doğrudan teliflerden pay almadığı test kitapları kopyalanmasın diye sürdürmek de işin başka bir üzücü tarafı.

Bankaların ise "hepimizin iyiliği için" "gece gündüz demeden" "muhafazakâr devrimci revizyonist aktivist" kitaplarla yayın dünyasındaki varlıkları artıyor. Artık manzara Murat Küçükçiftçi'nin enfes "Banka Pound Basıyor"[39] şiiriyle özetlediği bir banka ile sınırlı değil. Renan basanından medeniyet pazarlayanına, on beş editörüyle yerli Kemalizm'i küresel lgbti, fantastik, endüstriyel nutuk gibi yeni duyarlıklarla buluşturanlar önde. Yoldaşların mihmandarlığında ilerleyen kültürlü vakfı ise komünizmin yeni filozoflarıyla İslam klasiklerini "Bankada ne ararsan var gel vatandaş" sloganıyla bir araya getirmeyi başarıyor. Ayrıca Avrupa Birliği kurumlarından alınan yüksek destekleri kısa dönemli projelerde tüketen, bunun için de görsel sanatları araçsal kılan yayıncılık projeleri ise ayrı bir bahis.

Kamu Yayıncılığından Bir Kesit, Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Kültürü

Belirsiz biçimde kötücül tınılı soyut bir varlığa göndermede bulunan kriz durumunun kelimenin kök anlamındaki verimliliğe işaret eden olumlu tezahürleri de söz konusuydu yayın dünyasında. Bazı müstesna eserlerin geniş kitlelere ulaşması için köprü vazifesi üstlenen kamu yayıncılığında iyi ve farklı örneklerin gözle görülür oranda çeşitlendiği dile getirilebilir.

39 Murat Küçükçiftçi, "Banka Pound Basıyor", *Kaygusuz*, 2021, sayı: 13, s.26-28.

Günümüzde kamu yayıncılığının önemli bir boyutunu belediyelerin çıkardığı kitaplar ve süreli yayınlar oluşturuyor. Birçok belediyenin kültür yayınlarıyla öne çıktığını hatta bazılarının kültürel anlamda sürekli izlenmesi gereken birer mahfile dönüştüğünü söylemek de pekâlâ mümkün.[40] Mesela Zeytinburnu Belediyesinin kültür yayıncılığındaki başarısı kapsayıcı bakış açısını sürekli kılmasıyla doğrudan bağlantılıdır. Öte yandan kültür hayatına hizmeti bakımından aktörlerin aynı ağırlıkta olduklarını düşünmek de yanıltıcı olabilecektir. Kapsayıcı mahiyette, kültürel ve düşünsel içeriğe de dikkat çeken bir yayıncılıktan söz edebiliyorsak bunun ülkenin genel gelişim dinamiğinden ayrı değerlendirilemeyeceği açıktır.

Buna karşın gerek sektörün gerekse ilgili kurumların ülkemizde yayıncılıkla ilgili konuların ele alındığı, sorunların tartışıldığı, bilginin paylaşıldığı süreli yayınları düzenli bir şekilde yayımlanmadığı söylenmelidir. Hâlbuki yayın dünyasını ciddiyetle tahlil eden, çerçevesini dikkatli bir biçimde çizen ve başarılı bir biçimde sunan bir yayın organı, yayın sektörünün ve kültürel hayatımızın acil ihtiyaç kalemlerinden biridir.

Her alanın olduğu gibi kendine özgü zorlukları bulunan kamu yayıncılığında yeni alanların, yöntemlerin ve hatta ekollerin ortaya çıktığı söylenebilir. Sözgelimi bir zamanlar yayımladığı kitaplarla göz dolduran âdeta sahafiyelik önemli eserler basan İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür AŞ'nin telifsiz eserlerin yanı sıra eski/yeni Kemalist eserlerle öne çıktığına dikkat çekmek anlamlı olabilir. Kurumun yüzlerce özel yayınevlerinin kolaylıkla yayımladığı Türk ve dünya edebiyatı klasiklerini basmayı sürdürmesi ise 6. Ulusal Yayın Kongresi'nde alınan "kamu yayıncılığı özel sektörün rakibi olmaktan çıkmalı ve asli görevi olan yardımcı, kolaylaştırıcı misyonu üstlenmeye başlamalıdır." şeklindeki karara da aykırıdır. İsmet İnönü ve Çankaya odaklı yayınlar ise genel bir tanımlamayla burada yankısını bulan popüler görsel Kemalizm anlayışının izini sürmenin başlangıç noktasını teşkil edebilir. Yerel yönetim değişikliği ile birlikte yenilenen İstanbul Kitapçısının raflarındaki eski kitapların neredeyse tümünün aniden yok oluşunun ise makul bir izahı yapılabilmiş değildir.[41] Bu gelişmelerle bir şekilde bağlantılı olduğunu

40 Osman Kurt, "2021'de Kamu Yayınları", *AK Parti Kültür Sanat Yıllığı 2021*, Semih Ofset Matbaacılık, Ankara, 2022, s. 88.

41 İki yıldır tartışılan bu konu için bk. Burçak Evren, "Bu Kitaplara Ne Oldu?", *Aydınlık*, 13 Ekim 2021. https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/ibbnin-dagittigi-kitaplarindan-kunye-sayfalarinin-koparilmasi-ibb-meclisinde/2042372 [Erişim Tarihi: 24 Mart 2021]

ifade edebileceğimiz olayların hepsini ele almak mümkün değil fakat yeni yönetimin yayımladığı kitapların en azından bir kısmının kapaklarına ve adlarına bakmak bile nasıl bir zihniyetle hareket edildiğini anlaşılır kılabilir.

Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi İslam medeniyetinin müteahhirîn dönemini ilmî ve fikrî boyutlarıyla incelemek üzere 2012 yılında başlattığı "İkinci Klasik Dönem Projesi" çerçevesinde önemi bir eser yayımladı. Kurum belli yayın politikası doğrultusunda önemli eserleri ilgilileriyle buluşturmayı sürdürüyor. Bu çerçevede Kanuni Sultan Süleyman döneminde ve sonrasında otuz yıla yakın şeyhülislamlık yapan Ebussuûd Efendi'nin İrşâdü'l-akli's-selîm *ilâ mezâya'l-Kitâbi'l-Kerîm* adlı eserin tahkikli neşrini gerçekleştirdi. Toplam 9 cilt olarak neşredilen tefsirin bir cildi müellife ve esere dair kapsamlı bir inceleme ve fihristlerden oluşuyor. Tefsirin geçmişte yapılmış çeşitli baskıları ve yayınları bulunmakla birlikte, ilk kez müellif nüshasından müfessirin bini aşkın notuyla birlikte, müfessirin bütün kayıtları ve harekeleri korunarak gerçekleştirilen yayın, diğer neşirlerin eksikliklerini tamamlamakta ve hatalarını düzeltmesiyle öne çıkıyor.

Fatih Belediyesi ise Cemaleddin Revnakoğlu'nun arşivinden hareketle Mustafa Koç'un bin bir özenle hazırladığı içeriği kadar cüssesiyle de bir hayli ağır olan beş ciltlik *Revnakoğlu'nun İstanbul'u- İstanbul'un İç Tarihi* (2021) adlı mühim eseri yayımladı. Külliyat şimdiye kadar İstanbul hakkındaki çalışmalarda dikkate alınmayan, göz ardı edilen pasajlarıyla temcit pilavı gibi tekrarlanan anlatımların ötesine geçmeyi mümkün kıldığı gibi tecrübe aktarımını da içeriyor. Koç, Revnakoğlu'nun İstanbul beyefendisini, çelebisini, efendisini inşa eden dünyanın içine girebildiğini ve hayattayken şehrin bütün halkalarına katılmasının yazdıklarını derinlikli ve çok boyutlu kıldığı kanaatindedir:

İstanbul, sırlarını istidadı, müktesebatı olanlara açar. İstanbul›u anlatıyorlar ve bakıyorum. Medreseyi görmeden, medrese malumatına hâkim olmadan, tekkenin meydanına girmeden, zikrini duymadan, şeyhini, halifesini anlamadan, camide soluklanmadan, hutbesinde hatibini duymadan İstanbul, nasıl anlatılabilirdi ki? Kadim İstanbul'u anlatan metinler biraz zalimceydi. Reşat Ekrem Koçu merhumun İstanbul A*nsiklopedisi*'ni okuyordum ve İstanbul'u biraz lanetli bir şehre çeviriyordu üslubu. Biraz Sodom ve Gomore'ydi anlattığı. İnsanı rahatsız eden bir dünya.

Ahmet Rasim'i okuyordum, İstanbul'u en iyi bilenlerdendi ama İstanbul biraz meyhaneye dönüyordu onun kaleminde. İstanbul'un bir cephesini, bir zaviyesini daha tebarüz ettirerek anlatıyorlardı. Belli ki Cumhuriyet, İstanbul'u İstanbul yapan üç mühim değeri biraz geride tutmuştu. Biraz cami, büsbütün medrese geride kalmıştı, tekke de artık esamisi okunmayan bir müesseseydi. Ama İstanbul'da insanın inşa edildiği, sokağın ve mahallenin abat olduğu, beslediği kıymetlerin en çok dâhil olduğu bu üç mekân değil miydi? İstanbul, camiydi, medreseydi ve tekkeydi. Onun ardına ilave edeceklerimiz de ancak mütemmimattı. İstanbul her şeydi şüphesiz, ama en çok bunlardı.[42]

Yayın sektörü çağdaş Türk ve dünya edebiyatından çocuklar ve gençler için kaleme alınmış kitaplar yayımlarken farklı yaşlara yönelik okuma yetkinliklerine ve eğilimlere seslenmeyi amaçlıyor. Alanın pazar payı büyüse de çocuklar için edebiyata dair eleştirel ve yol gösterici çalışmaların niteliği çok düşük. Hiç şüphesiz gazetelerin, kitap eklerinin ve dergilerin çocuk kültürü ile ilişkilerinin zayıflığı bunun en temel sebebi. Mesela Mustafa Ruhi Şirin'in birkaç kuşak tarafından okunmuş ve çocuklara okumayı sevdiren bir yazar olarak öne çıkan Kemalettin Tuğcu üzerine kaleme aldığı *Yazarak Yaşadım* (2021) kitabı ve diğer eserleri üzerine çocuk edebiyatı ürünlerini tanıtma iddiasındaki matbu yayınlarda herhangi bir metnin çıkmaması çocuk kültürüne uzaklıktaki süreklilikle alakalıdır.

Salgın döneminde çocuk kitapları alanında yaşanan büyüme bazı yayıncıların çocuk edebiyatı alandaki ağırlığını artırdı bazılarının ise çocuk kitapları yayınlamalarıyla sonuçlandı. Yazar, editör, illüstratör, çevirmen gibi çok sayıda aktörün bir araya geldiği ve bazı yaş grupları için daha yüksek kaliteli kağıt ve baskı teknikleri gerektirdiğinden yüksek üretimi maliyetini artıran gelişmelerden en olumsuz etkilenen yayıncılık sektörü oldu çocuk kitapları alanı.

Çocuklar ve gençler için nitelikli edebiyat örneklerini yayımlama hayaliyle yola çıkan pek çok yayıncının bu işi ne ölçüde başarabildiği ayrı bir mesele fakat Türkiye'de hem üniversitelerin hem Millî Eğitim Bakanlığının çocuk ve gençlik edebiyatı uygulama merkezlerini gündeme alarak işlevsel bir şekilde alana katkı yapması lazım. Böylesi kurumsallaşmalar okuma

42 https://www.aa.com.tr/tr/kultur-sanat/revnakoglunun-istanbulu-istanbulun-ic-tarihi-fatih-eserinin-ilk-2-cildi-okurla-bulustu/2271962 [Erişim tarihi: 24 Mart 2022]

kültürünü geliştireceği gibi öğrencileri edebiyatla yakınlaştırmanın yaratıcı yollarını keşfetmeyi sağlayabilir.

2021 yılı Türk çocuk edebiyatının önemli isimlerinden Gülten Dayıoğlu'nun kendi hayatından izler taşıyan Fadiş kitabının yayımlanışının ellinci yılıydı aynı zamanda. Hayatın, insanın ve çocuğun acı tatlı hâlleriyle belirginleştiği bu eseri okuyanlar, satır aralarında muhakkak kendi çocukluklarından izler bulmuştur. Yalın anlatımıyla öne çıkan kitap ilk olarak 1971'de yayınlanmış ve Vedat Nedim Tör, Onat Kutlar, Abdi İpekçi, Tarık Dursun K., gibi edebiyat ve kültür insanları tarafından sınanıp süzgeçten geçirilmiştir. Yapımcılar üç nesildir okunan Fadiş'i uyarlamak için epey çaba harcamışlar. Dayıoğlu ise öteden beri eserle ilgili film tekliflerini "onun ruhunu yitirmesinden korktuğunu" dile getirerek geri çeviriyor.[43]

Sonuç Yerine

Yayıncılık ülkenin sosyolojik yapısını, ekonomik ve kültürel yapısı ile harmanlayarak ortaya bir yayın hattı inşa etme ve bunu daimi kılma uğraşısı diye tanımlanabilir. Gündelik konuşmalara yansıyan matbu yayıncılık sektörünün problemlerinin kısa vadede çözülmesi imkânsız. Yapılan tahminlere göre söz konusu tablonun değişmeyeceği ve sektörde belirsizliğin ve daralmanın süreceği tahmin ediliyor. Ülkeye gelen kitap kâğıdı miktarı hayli azalmış durumda ve fiyatı da bununla bağlantılı olarak günden güne yükseliyor. Yeni eser başlık ve bandrol sayısındaki düşüşün kültür dünyasındaki zayıflamayı hızlandıracağı ve yazılı kültürün korunup geliştirilmesini olumsuz etkileyeceği öngörülebilir. İşlek caddeler üzerindeki kitapçılara uğrayıp kitap alan okurlar bile doğrudan kitabın fiyatına bakıyor. Belli ölçüde kitap alanlar bile üç yerine bir adet alıyor. Bibliyofiller dahi yarı yarıya azalttı aldıkları kitap miktarını. "Elimde okuyacaklarım var, daha sonra alırım!" diyerek beğendiği kitapların alımını ertelemeye yöneliyor.[44]

Bunlar matbu yayın hayatının bir yılının özeti gibi kabul edilebilir ama şunun altının çizilmesi kaydıyla: Son tahlilde yayıncıların işleri zihin çağında yaşadığımızın göstergesi oldu her zaman. Şu an bu satırları okuyan

43 Ece Erdoğmuş Levi, "Fadiş'i Film Yapmak İstiyorlar, Kıyamıyorum", *O2,* 2-8 Temmuz 2021, s.6.

44 Işıl Çalışkan, "Önsözüne Değil Fiyatına Bakılıyor", *Birgün*, 12 Ocak 2022.

kimse hayatını fiziki işlerden kazanmıyor. Yayıncılar zihinsel güçleriyle, sorun çözme ve yaratıcılıkla hayatlarını idame ettiriyorlar. Krizin her iki anlamını da dikkate aldığımızda Kierkegaard'a hak vermemek imkânsız; "hayat ancak geriye doğru anlaşılabilir ama ileriye doğru yaşanmak zorundadır."

Yayıncılık sektörünün gelişmesi ve varlığını koruyarak güvenle ilerleyebilmesi için orta vadede üretimin yerelleştirilmesinin elzem olduğu hususunda hemen herkes mutabık. Bunun için başta kâğıt olmak üzere kitap hammaddesinin ülke sınırları içinde üretme imkânlarının çoğaltılması şart. Türkiye'de endüstriyel ormancılık yanında kitap ve gazete kâğıdı üretiminde kullanılabilecek geri dönüşümlü kâğıt üretimi ve kenevir posasından kâğıt hamuru elde etmek için gerekli yatırımlar yapılabilir. Üretim girdilerinin yerelleştirilmesi çalışmalarına hız kazandırırken yayıncılık sektörünün gelişimini destekleyecek ve kolaylıkla sonuçlandırılacak birtakım tedbirler alınabilir. 7. Ulusal Yayın Kongresi yayıncılığı ilgilendiren bütün alanları içerecek başlıklarla acilen toplanmalıdır.

Kitap satışlarında sabit fiyat uygulamasına ilişkin kanun tasarısının enine boyuna düşünülerek TBMM'den geçirilmesi bilhassa krizlerin ve salgın şartlarının doğrudan etkilediği Anadolu'daki bağımsız kitabevlerinin varlıklarını sürdürmelerine ciddi bir katkı sunabilir. Unutmamak gerekir ki kitapçılar eskisiyle yenisiyle aynı zamanda birer kültür mahfili. İnternetten en çok satın alınan ürün kitap fakat insanlar kitapçıya sadece kitap almak için gelmiyorlar. Kitapçıları bir yaşam ve deneyim alanı olarak görüyorlar.[45] Her biri okurların hayatında derin izler bırakmış kimi ebedî âleme göçmüş kitapçıların hâlâ hatıralarda yaşaması bunun bir göstergesi. Kitap kâğıdında sübvanse mekanizmaları geliştirilebilir, bu noktada kâğıt ithalinde uygulanan, kitap kâğıdında % 8, Bristol'de % 18 KDV uygulaması sıfırlanamasa da daha aşağılara çekilebilir. Bunların hiçbiri gerçekleşmese bile Türk yayıncılığının tarihine bakarak yayıncıların kendi anlayışları, ilkeleri ve ruhu ile kitap basmayı sürdüreceklerini ve "devam" diyeceklerini tahmin etmek hiç de zor değil.

45 Cem Boyner, "İnsanlar Pandemiden İntikam Alacaklar", *Oksijen,* 10-16 Eylül 2021, s. 12.

Nesillerin Mirası

Süleyman Uludağ'la Bir Ömrün Muhasebesi
Artvinli Ünlü Tarihçi Mehmet Genç'le Söyleşi

NECMETTİN TURİNAY: "YAZI RUTİNİN BİR TEKRARINA DEĞİL, HER AN YENİ BİR YARATMAYA DAYANIR"

Konuşan: Mehmet Kurtoğlu

Sayın Turinay, uzun yazı hayatınız dolayısıyla sizi yakından tanıyoruz. Hem Yazarlar Birliği'nin ilk kurucularından birisiniz, hem de ilgili kuruluşun bir ara genel başkanlığını yaptınız. Ayrıca Yazalar Birliği'nin 2021 ödüllerinden biri olan Üstün Hizmet Ödülü'ne lâyık görüldünüz. Bütün bunları göz önünde bulundurarak sizinle konuşmak, bazı konularda görüşlerinizi almak ihtiyacını duyduk. Önce size verilen ödül ile başlayalım. Ne hissetiniz ilk duyduğunuzda?

İlk hissettiğim, biraz şaşırmak oldu diyebilirim. Beklemediğim bir anda geldi çünkü. İnsan günlük mesaisi içinde çalışıyor. Şu yazıyı veya bu çalışmayı yetiştirmek için kendi üzerine kapanmış, çevre ile alâkasını kesmiş bir durumda iken, birden böyle bir haberle karşılaşıyor. Şaşırmak deyişim bundan. Dolayısıyla insanın uzaktan uzağa, kendi dışında birileri tarafından takip edildiği gibi bir duygu! O bakımdan teşekkür ederim.

Fakat Kurtoğlu, şöyle bir his de içimi yoklamadı değil. *Üstün Hizmet Ödülü*!.. Ne demektir bu? Kişinin çalışmalarının bütününe bakılarak verilen bir ödül olmalı. Yaşını başını almış bir yazıcı için, bir tür teşekkür manası var bunun. Yani kişinin çalışmalarının, ileriye dönük değil de geriye, yekûna bakılarak takdiri. Böyle düşününce de vaktin çoğunun gittiği, geriye az bir zaman kaldığı gibi bir

his kapladı içimi. Yani beni bana hatırlatan, kendime döndüren bir yanı oldu bu ödülün. Dolayısıyla asıl söyleyeceğini söyleyememiş, buna vakit bulamamış gibi bir duygu daha!

Hayır, neden öyle söylediniz? Siz şu an en verimli çağınızdasınız. Devamlı yazıyorsunuz. Hem de dolu dolu yazılar. Bunların okuyanda bıraktığı ilk intiba doluluk ve ciddiyet! Ayrıca da bir düşünce derinliği var yazılarınızda.

Evet, yazı önemli. Yazı işini ciddiye almak gerekiyor. Çünkü yazı insanın kendisidir. Ne yaparsak yapalım, onun hakkı verilmeli demek istiyorum. Kendimizi verdiğimiz iş ne ise, o önce bizim içimize sinmeli. Şiir veya hikâye ya da deneme-eleştiri, bütün bunlar içimizden fışkırmalıdır. Kişinin kendisini icadı, var etmesi, üretmesi gibi bir şey. Dolayısıyla yazı rutinin bir tekrarına değil, her an yeni bir yaratmaya dayanır. Sanatın türlerinden birine veya düşünceye doğru! Yaratma ve üretme olarak temelde bunların birbirinden farkı yoktur. Bir de tabii, iyi ifade denen bir şey var. Kendini iyi bir ifadeye dönüştürememiş, daha doğrusu da ifadesini bulamamış olanlara biraz acımak gerekiyor.

Bu söylediklerinizeleştirmen yanınızı hemen açığa çıkarıyor. Nitekim yazdığınız yazı ve eserlerde bu yanınız hep ağır basıyor. O yüzden hem sizin edebiyatımıza nasıl baktığınızı, hem de kendi anlayışınızı ortaya koymanızı isteyeceğim. Ancak ondan da önce, neden böyle bir yola girdiniz? Bilerek mi seçtiniz deneme ve eleştiriyi?

Kurtoğlu bunu bilmiyorum. Belki bir muhit, bir çevre yokluğu. Kişinin onca okumaları arasında kendi kendine bir yol arayışı. Okuduklarını anlama çabası. Eseri veya sanatçıyı keşfetme, onların diğerleriyle olan farklarını ortaya koyma ihtiyacı. Tek eser veya sanatçıyı merkeze alan okumalar, hayranlığa yol açabilir insanda. Onun gibi yazmak ihtiyacı doğurabilir. Bu bende öyle olmadı. Farkı fark etmek, iyi eserin sırrına ermek, onları birbiri ile mukayese hep ağır bastı. Edebiyat veya düşünce fark etmiyor. Eseri kavramak bana her zaman büyük bir heyecan verdi. Onu örnek almak, onun gibi bir şeyler yazmak değil! Tam tersine onu kavramak daha bir öne çıktı diyebilirim. Yazı böyle başladı bende.

Buna rağmen de sormak istiyorum. Bir şiir, hikâye geçmişiniz olmadı mı sizin? Saklı kalmış bazı şiirleriniz mesela?

Maalesef böyle bir tecrübem olmadı. Daha açığı, okuduğum onca şaire rağmen, tuttuğum şiir defterlerine rağmen! Onlara heveslenerek tek bir mısra denediğimi

hatırlamıyorum. Şiiri o kadar sevdiğim hâlde. Bazı şiirlerin peşine yıllarca düşmeme rağmen. Hâlbuki şiirle çok erken karşılaşmış biri idim.

Nasıl oldu bu ilk karşılaşma?

Çocuktum, ilkokul bir veya iki. Evde yapayalnızdım. Can sıkıntısı ile dolapları karıştırırken, eski dergiler çıktı karşıma. Okumam çok zayıftı, heceleyerek zor okuyordum sayfaları. O dergiler ne arıyordu bizim köy evinde? Onu da bilmiyorum. Dışarıda çok kuvvetli, ardı arkası kesilmeyen bir lodos. Aile halkı da eve ancak akşam dönecekler. Rüzgârın şiddeti ile dışarı da çıkamıyorum. Bahar ucu bir mevsim ve ben çaresiz dergilerle baş başayım. Onlarla vakit geçireceğim. Heceleye heceleye bir okuma. O da uzun, düz metinlere değil, mısraları kısa kısa şiirlere yöneliyorum. Onlardan biri nedense beni sarıyor. Anlamdan ziyade ses olarak! İlkokul kitabımızda okuduğum üç beş şiire hiç mi hiç benzemiyordu. Benzemezliği de hemen kavranamaması! Ötekiler ne kadar basitti öyle? Bu neden kavranamıyordu? Şiirde geçenler de bir cami, yüksek kubbeler, şerefeli minareler, su sesleri ile bir şadırvan, güvercinlerin "hû! hû!" sesleri! Baştan sona bir ahenk. O şiire nüfuz edemiyordum fakat beni teslim alan bir ahengi de derinden duyuyordum. Gün boyu o uzun şiiri, zor da olsa, üç beş defa okuduğumu hatırlıyorum.

Sonra ben köyden ayrıldım bazı sebeplerle. Yazdan yaza gelir oldum. Her gelişimde o şiiri bulup çıkarıyor, tekrar tekrar okuyorum. Üç beş yıl sürdü aramızdaki gizli ilişki. Sonra o dergi kayboldu, bir daha bulamadım onu. İçimde gizli bir üzüntü ki sormayın. En sevdiğim bir şeyi kaybetmiş gibi.

Peki ne idi o şiir? Adı veya şairi yani.

Bilmiyorum, daha doğrusu hatırlamıyorum. Ne şiirin adını ne de şairini! O derginin adı ne idi, onu da bilmiyorum. Lise yıllarımda bir hayli dergi okuduğum, kitaplar karıştırdığım hâlde, o şiirle bir daha karşılaşmadım. Ama tadı ve ahengi hâlâ içimde. Kimseye de soramıyorum ki! Adı, adresi, şairi bende mevcut olmadığı için! Sonra İstanbul'a edebiyat okumaya gittim, hâlâ o şiiri arıyorum. Kendi içimde veya kitaplarda! Nihayet bir gün, belki de üçüncü yılımda, o şiir karşıma çıkıvermesin mi? Okur okumaz her şey gözümde olduğu gibi canlanmasın mı? O kubbelerin heybeti, güvercinlerin hû hû sesleri olduğu yerde durmuyor mu?

Uçmaya hazır kuşlar, şiirin içinden yükselen kubbeler, minareler ve alttan alta fonda akan bir müzik. Şiirin adı *Selimiye* veya *Selimiye Destanı* imiş meğer!

Şairi de o bildiğimiz Arif Nihat Asya! O yıllara kadar şiirinden ziyade nesirleri ile tanıdığım Arif Nihat Asya! Hâlâ daha, ara ara okurum o şiiri. Canım sıkıldıkça veya kitapları karıştırırken.

İçinizdeki bu gizli ukdenin peşinde, bir hayli kitap karıştırmış olmalısınız. Özellikle şiir, kimler çıkmıştı karşınıza?

Afyon'da liseyi okurken, tarihî Gedik Ahmet Paşa Kütüphanesi vardı. Orada geçerdi vakitlerimin çoğu. Her ay sayısız dergi gelirdi, onları devamlı takip ederdim. Hikâye ve romanlar, onlar da ayrı bir fasıl. Fazıl Hüsnü, Cahit Sıtkı, Ziya Osman, Necip Fazıl, Faruk Nafiz, Afyonlu bir şair Osman Attila ve tabii ki Orhan Veli. Cahit Külebi ve Necati Cumali. Daha böyle sayısız şair. Fakat nedense Arif Nihat yoktu onların arasında. Bu dediğim 1960 darbesini takip eden yıllar. Sol bir hava hâkimdi Türkiye'de o sıralarda. Şimdi düşünüyorum da, kütüphaneye gelen dergilerin çoğu da öyle idi. O dergilerde veya çeşitli kitaplarda beğendiğim şiirleri bir deftere kaydederdim. Fakat onca okuma, o kadar çok sevdiğim hâlde, beni şiir denemeye sevk etmedi nedense.

Bunu geriye dönük olarak, şimdi nasıl izah ediyorsunuz?

Şiirle o kadar iç içe olduğum hâlde, gene o kadar yoğun okuduğum romanların, beni daha ziyade çekmesi etkili olmuş olabilir. Romanların evrensel bir uğultuyu andıran derinliği, insan tanıma merakı, ruhların birbirini itmesi veya çekmesi, toplumu daha derin kavrama ihtiyacı, daha neler neler! Yani roman beni belki daha bir meşgul ediyordu, diyebilirim. Üniversitede de böyle oldu bu.

Mesela Kemal Tahir'i çok erken okuduğumu söyleyebilirim. Kitapları daha tefrika edilirken. Reşat Nuri lisede iken bitmişti zaten. Ayrıca İsmail Habip, benim tanıdığım ilk üsluptur o! *Tuna'da Batı'ya*'nın çarpıntılarını hâlâ daha üzerinde hissederim. Köy romanlarının bütünü! İşte daha farklı bir ilgi: Abdülhak Şinasi Hisar'ın bazı kitaplarını almışım, lise birde iken. Üzerine o günlerin tarihlerini yazmışım. Şuna bakın ki o ilgi ilerde beni, Hisar üzerine özel bir çalışmaya sevk etti. Öyleyse size şunu da söyleyeyim. Ben doktoraya nesir çalışmak, üslup çalışmak amacı ile başlamıştım. Anladığım şu ki nesir beni devamlı kendine doğru çekiyormuş.

Dahası Topçu'yu, Necip Fazıl'ı, Peyami Safa'yı ve Nihal Atsız'ı, bu arada Niyazi Berkes'i, üniversite bir veya ikide tamamladım. Necip Fazıl'ın şiiri çok çarpıcı idi. Fakat Topçu'nun nesiri ve fikirleri beni daha çok tatmin ediyordu. O sıralarda

İslâmi Sosyalizm gibi bir şey attı ortaya, kıyamet kopuyordu. Bundan irkildiğimi söyleyebilirim. Buna rağmen de Topçu'da beni ziyadesiyle çeken bir yan vardı. Bir tür toplumculuk, aşkınlığa teşne bir ruh ve yüksek bir ifade gücü! Bu beni hep celp etmiştir. Nitekim *Yarınki Türkiye*'yi, isyanlara oynaya oynaya kaç defa okudum bilmiyorum. İçimde bin bir itiraz, öbür yanda da yüksek bir idealizm. Aşk seviyesine yükselmiş bir irade. Gene o sıralarda okumuştum, Kemal Tahir'le Nazım Hikmet'in mektuplaşmalarını. O mektuplarda fark etmiştim, Kemal Tahir'in Nazım Hikmet'e göre daha vukuflu biri olduğunu. Yani Nazım'ın mektuplarını da şiirinden önce okumuştum. Sezai Karakoç o yıllarda bir gazetede, yeni yeni yazmaya başlıyordu. *Yunus Emre*'si çıkmıştı, okuduğumu hatırlıyorum.

Hafif bir ara vererek konuyu değiştireceğim. Tekrar döneriz. Bir de sizin eski bir Mücadeleci, Mücadele Birliği üyesi olduğunuz bilinir. Nasıl oldu bu? O kadar okuyan, serbest düşünmeyi bilen birinin böyle bir örgüte dâhil olması? Bu hep merak edilir. Merak edilir, fakat size de pek sorulmaz. Kaldı ki siz de bu yanınıza dair hemen hemen hiç konuşmazsınız.

O yıllar bambaşka idi. Kişinin tek başına ve bağımsız kalması zordu. O zamanın kültürü böyle icap ettiriyordu. İnsana sağından solundan asılır dururlardı. Bu dediğim henüz ülkücülüğün ve İslamcı hareketlerin ortaya çıkmadığı, MTTB'nin el değiştirmediği zamanlardı. Yani sağ, muhafazakâr veya milliyetçi oluşumların birbirinden ayrışmadığı, total bir bütünlük arz ettiği zamanlar. 27 Mayıs ihtilali olmuş, dünya Marksist literatürü Türkçeye boca edilmiş, fakat İslami tercümelerin de henüz başlamadığı yıllar. Sol merkezli tam bir fikir terörü hâkimdi Türkiye'ye. İşte o şartlarda fikrin yetmediği, tek insanın da varlığını duyuramadığı gibi bir his. Ardından kendimi, böyle bir örgütlenmenin içinde buluyorum.

Okuma vardı bende, fakat hayatı tanımak yoktu. Ona rağmen de hızlı bir ilerleyiş. Önce okuduğum Çapa Yüksek Öğretmende talebe derneğindeyim. Ardından *Pınar* adlı bir dergi çıkarıyoruz, fiilen başındayım. Dergi yöneticiliği yanında yazılar yazıyorum. Kendi ismimle veya müstear! Her şey beni farkına varmadığım şekilde öne çıkarıyordu anlayacağın. Açıkçası bunun farkında olduğumu söyleyemem. İşte o şartlarda çıktı Mücadele Birliği karşıma. Peki, ne idi onda, beni kendine doğru çeken? Yüksek bir idealizm ve ahlâki bir selâbet! Kişinin kendi dar hapishanesinden çıkması. Daha önemlisi de mensubu olduğunu hissettiği milli vicdan adına konuşan bir dil tecrübesi. Kademe kademe ilerleyen bir süreç! Daha mühimi de analitik düşünme kabiliyetinin biraz olsun öne

çıkması. Bu yoldan da farkına varmadan yeni bir milliyet, tarih ve din şuuruna doğru evrilmeler. Gariptir, hızla oluyordu bütün bunlar.

Fakat o ara ne oldu biliyor musunuz? Grubun sesi olacak, topluma hitap edebilecek bir dergiye ihtiyaç duyuluyordu. Hem de haftalık bir dergi olacaktı bu. Peki kim yönetecekti, yarım gazete ebadında böyle bir dergiyi? Kapalı açık mahfillerde konuşuyoruz, kalabalığa hitap eden bir yanımız vardı. Fakat bunun yazı dili ile ifadesi? O hiçbirimizde yoktu. Dediler ki Necmettin edebiyatçı, okuyan da biri ayrıca. Öyleyse o geçsin bu işin başına!

Çok zorlandığımı söyleyebilirim. Özellikle de yeni bir yazıcı sınıf oluşturma noktasında. Bir de üstüne üstlük, dış çevrelerden yazı almak âdeti de yoktu bizde. Sonunda yoruldum sanıyorum. Birkaç sene sonra bıraktım dolayısıyla. Kendimi süratle taşraya attım, üç beş yıl devam eden bir inziva hayatı! Sonra bir vesile doğdu. Belki yaşadığım o inziva bana yetmiş olmalı ki kendimi Ankara'da buldum. Ama Ankara'da da tek ve yalnızdım. Hiçbir muhitle ilişkim yoktu. Kaldı ki İstanbul'da da öyle idim zaten. Kitaplardan tanıyordum herkesi. Oraların yazıcılarını, dönemin fikir öncülerini doğrudan tanımak? Nedense içimde böyle bir ihtiyaç hissetmiyordum. Düşünün, İstanbul'da yedi yıl kaldım. Her gün girip çıktığım Edebiyat Fakültesinden hocalarımızın devam ettiğini bildiğim Marmara Lokali'ne veya Kıraathanesi'ne bir kere bile adım atmadım. Gerek Edebiyat Fakültesinde gerekse yatılı okuduğum Yüksek Öğretmen'de öyle değerli bir muhit içinde idim ki onlar bana yetiyordu. Şimdi onların çoğu üniversitelerde hoca. Ayrıca bir de tabii ardı arkası kesilmeyen kitaplar ve okumalar.

Nasıl yani, keskin bir kopuş değil mi bu? Bir de şu an ne hissediyorsunuz? Ayrıca aynı şartlar tahakkuk etse!.. Ne düşünürsünüz?

Aynı ırmakta bir kere yıkanılır Kurtoğlu. Çünkü ne o şartlar bir daha tahakkuk eder ne de öyle elli, elli beş yıl gerilere hicret edebilirim. Dolayısıyla geçmiş zamanın acı veya tatlı, bin bir hatırası kalıyor geriye. Zaman geçtikçe ondan uzaklaşır, koparsınız. Her şey sonunda buruk bir tada dönüşür. Yani demek istiyorum ki o şartlar tekrar tahakkuk etse bile, içimde geriye dönük o eski iştah yok! Fakat pişman mısınız derseniz, ona da hayır derim. Ona bir dönemin yaşanması gereken tecrübesi olarak bakarım. Güzel dostlarım oldu orada çünkü. Bir şiir kovanında yaşar gibi bir hayatımız vardı. Tekrarı bir daha kabil olmayan!.. Böyle bir yaşamanın tek mahzuru, ferdiyetin aşırı derecede törpülenmesi. Kişinin birey olarak kendini inşaya fırsat bulamaması veya buna imkân verilmemesi!

Bu bakımdan kendi adıma, Türkiye'nin o günkü şartlarına da bakarak ülkemiz adına, ciddi bir otokritik süreci geçirdiğimi söyleyebilirim. Her türlü örgüt ve örgütlenmeleri hak olarak kabul etmek, varlığını da inkâr etmemek! Fakat onların dışında ve üstünde de yaşamak gibi kararlık! Bu arada kendime mahsus fikirlerimi, mütecaviz bir dile vardırmamak kaydıyla ifadeden de geri durmamak!

O bakımdan, Mücadele Birliği'nden ayrıldıktan sonra hiçbir yere veya merkeze özel bir yakınlık duymadım. Ancak talep edilen her yere de yazmaktan geri durmadım. Kim ne der, kategorize edilir miyim gibi bir endişe olmuyor bende. Edebiyat, sanat ve bilhassa da tadında bir eleştirel dili esas almak kaydıyla sanatçılar ve eserleri, türlü düşünce tutumları üzerine devamlı yazdım. Ama muhakkak ki talep edilmek şartıyla! Dolayısıyla bir yerde görünmek gibi bir arzusuyla yazı yazmadığımı söyleyebilirim. İşte o şartlarda da Ankara'da çıkan *Hisar* ve *Mavera* gibi dergilerde, İstanbul'da *Türk Edebiyatı*'nda bazı yazılarımı yayınlamaya başladım. 1970'lerin ortası, seksenlerin başı gibi.

Evet, bu yıllar sizin meydana çıktığınız, daha bir fark edilir hâle geldiğiniz bir dönem. Buradan hareketle yazılarınıza ve eleştiri anlayışınıza dair de bazı sorular sormak istiyorum. Ayrıca edebiyatımızın bugünkü görünümü hakkında. Fakat sizi o sıralarda Türkiye Yazarlar Birliği'nin kurucuları arasında da görüyoruz. Köşesine çekilmiş, kendi inzivasında birisi olarak, bu geçiş nasıl gerçekleşti hayatınızda? Asıl önemli olan da burası sanıyorum.

Kurtoğlu öyle sorular soruyorsun ki, beni devamlı geriye çekiyorsun. Yukarıda söylediğim gibi yalnızdım ve kendi köşemde yaşıyordum. O ara hocalığı bırakıp TRT'de çalışmaya başlamıştım. Arı kovanı gibi bir muhit! Çeşitli görüş ve tecrübelerin arasından buralara gelmiş gruplar. Benim geride bıraktığıma benzer bir tecrübenin meftunu çokları. Bu hâl beni sıkıyordu doğrusu. Bir süre sonra yavaş yavaş, hadiselere biraz daha üstten bakmak ihtiyacını duyan bir çevremiz oluştu. Bunların çoğu da gazetecilikten gelme arkadaşlardı. Dolayısıyla sanat ve edebiyattan ziyade gazetecilik, yayıncılık, yayın dili, hizip ve kümeleri aşacak yeni bir ihtiyacı öne çıkıyordu. Zaten içinden çıkıp geldiğim tecrübe de beni bu yola doğru itiyor da itiyordu. O buluşmalarımız sırasında, arkadaşlar arasında bu ihtiyacı devamlı öne çıkardığımı hatırlıyorum. Çünkü o günün Türkiye'sinde siyasi ve ideolojik gettolaşma had safhada idi. Nitekim şairler ve yazarlar da kendi aralarında mevzileştikçe, daha çok bağırmak ihtiyacı duyuyorlardı.

Hem bağırmak hem de falanların sendikası varsa, bizim neden yok? Dolayısıyla çeşitli meslek örgütleri, gölge kuruluşlar, her alanda sayısız hizip, sayısız ses ve jargon! Bütünü kavrama ve kucaklama, ortak bir dil arayışı, ara ki bulasın! Nedense her fikir ve yaklaşımın nihai amacı, bu tür gettolaşmalara varıp dayanıyordu. Sanki biz Türkler milletleşme sürecini henüz tamamlamamışız gibi; kapalı cemaatçi veya çağdaş aşiretçi tutumlar alabildiğine rağbet görüyordu. Dolayısıyla şair ve yazar sınıfları da bu gettolaşmaların arasında nefes almaya çalışıyorlardı.

İşte Yazarlar Birliği 1978 yılında bu şartların arasından doğdu. O yüzden, ilgili yılların anonim modalarına aykırı bir sestir Yazarlar Birliği. Fakat derinden duyulan bir ihtiyaca da tekabül ettiğini söyleyebilirim. Ne var ki burada yatan bir inceliğe de işaret etmem gerekir. O da Yazarlar Birliği'nin bilindik bir fikir hareketine ya da alelâde bir gruplaşmaya heves duymamasıdır. Öyle olsa idi, o da mevcutlardan biri hâline gelmekte gecikmezdi.

Nedir burada kastettiğiniz? Biraz açar mısınız?

Kastettiğim, kurucu heyetin sanatı ve edebiyatı kendine merkez edinmesi. Çalışmalarına bir sınır ve hedef koymayı başarması. Dediğim gibi başlangıçta bizim kurucu çekirdek, ekseriyeti itibariyle gazeteci, televizyoncu bir sınıftı. Bu yan biraz geriye çekildi, edebiyat ve sanat daha bir öne çıkarıldı. Burası önemli bir geçiş anıdır Yazarlar Birliği adına. Eğer öyle olmasa idi, Yazarlar Birliği adına herhangi bir yere varılamazdı. Yani ilerideki çalışmalar yapılamazdı demek istiyorum. Daha doğrusu da alelâde bir kuruluş olarak kalırdı. Anlayacağınız Yazarlar Birliği örneği çok görülen bir yığılmayı, çoğalmayı değil; yazıcı sınıfları bir araya getirmeye çalışan, sanatçıların kurduğu bir yapılanma ortaya koymaya dayanmalıydı.

Tekrar edecek olursam, burada yazar ve yazarlık kavramının Birlik'e ad olarak seçimini önemli buluyorum. Zira o yıllarda ilgili kavramın içini dolduracak niteliği haiz kişi sayısı, o kadar azdı ki tahmin edemezsiniz. Ankara'da bir iki küçük dergi, İstanbul uzak, tek tek şair ve yazarlar orada burada dağınık vaziyette. Birliği oluşturacak, yükünü omuzlayacak sanatçılar, yani onlardan bazıları da birbirini iten, bir araya gelmesi kabil olmayacak dağınık bir çevre. Bu yüzdendir ki "yazar" kavramının kapsamını geniş tutmak mecburiyeti hasıl oldu. TRT'de ve gazetelerde çalışan muhabir ve programcıları üye kabul etmek buradan ileri geldi.

Geldi ama gene de yapılan iş önem arz ediyordu. Çünkü sağ-muhafazakâr, İslami veya milliyetçi çevreler ilk defa bir araya geliyordu. Bunun lüzumuna

inanmaya başlıyor ve gene ilk defa sanat ve edebiyatı merkez alan bir yapılanmaya vücut veriyorlardı. Şöyle ki mensubu olduğumuz farklı geleneklerden devir oluna gelen böyle bir birikim söz konusu değildi aramızda. Dolayısıyla ilk defa böyle bir iş gerçekleştiriliyordu. Ayrıca muvaffak olunabilirse, bu alanda bir tekel de kırılmış olurdu. Demokrat Parti döneminde kurulan *Edebiyatçılar Birliği* (Başkanı Yaşar Nabi) ve son yıllarda solun bir tür dükalığa dönüştürdüğü *Yazarlar Sendikası* hariç, bu alanda başka bir kuruluş bulunmuyordu. Bu bakımdan yapılan iş önemli idi. Asıl önemi de parçalı siyasal, toplumsal gettolar dolayısıyla sanatçının dar havzaların dışına çıkarılması, her türlü parçalanmış okuyucu gruplarının üstünde bir yerde konumlanmasını sağlamak idi. Bu düşünce ne kadar yerinde ve isabetli imiş ki, kuruluş yıllarında bu teşebbüsü yadırgayan bir şair veya romancı ile karşılaştığımı hatırlamıyorum. Yani sanatçılarımız okunmak, fark edilmek, dahası anlaşılmak ihtiyacını derinden duyuyordu. Konuşmak, konuşturulmak, habere dönüşmek buna dâhil.

Nitekim bu ilk teşebbüsün ardından Yazarlar Birliği'nin önemli bazı atılımları ile karşılaşıyoruz. Hiç de alışık olmadığımız şeyler bunlar. Önce yılın yazarları!.. Roman, hikâye, şiir vs. Geçen bir yılın en başarılı sanatçıları ve aynı derecede başarılı eserlerin tespiti ve bunların her yeni yılın başında kamuoyuna duyurulması gibi! Bundan birkaç yıl sonra da Türkiye Kültür ve Sanat Yıllıkları'nın yayını! Öyle değil mi?

Sevgili Kurtoğlu, böyle bir soruyu sormakla iyi ettiniz. Çünkü bu faaliyetler, daha kuruluş yıllarında, Yazarlar Birliği'nin önemli bazı sıçramalar gerçekleştirdiğinin göstergeleri mesabesindedir. Şunu özellikle belirtmek isterim: Yazarlar Birliği, herhangi bir düşünceyi tez seviyesine yükselterek, onu kamuoyuna vazetmek iddiasıyla kurulmadı. Aynı şekilde o farklı bir şiir, hikâye veya roman anlayışının savunucusu olarak da doğmadı. Fakat bu demek değildir ki kurucu üyelerin bu hususlara dair önemli bazı tercihleri, zevkleri bulunmuyordu. Vardı ve bunlar oluyordu. Nitekim kurucu üyelerin her birinin ilişkili olduğu dergiler, savuna geldiği fikirler, şöyle veya böyle edebî zevkleri söz konusu idi. Vardı fakat bizim bu anlayışları teke indirmek gibi bir amacımız hiç olmadı. Eğer öyle olsa idi kurucu üyeler, o yolda bir dergi çıkarmayı öncelik hâline getirir ve bunu mutlaka denerlerdi. Nitekim kurucu üyeler geriye dönük hatıralarına başvururlarsa bunu daha iyi fark edeceklerdir. Dolayısıyla Yazarlar Birliği kurucuları ve mensupları kendi düşüncelerini, sanatlarını eskiden nasılsa aynı şekilde icraya devam ettiler. Fakat bizim de bir dergimiz, yayın organımız bulunsun gibi bir düşünceye kendilerini asla kaptırmadılar.

Öyle de her yılın sanatçı ve fikir adamlarının tespiti, ardından da her yıl Türkiye Kültür ve Sanat Yıllıkları'nın yayını? Bu noktadaki geçiş nasıl sağlandı?

Bu iki faaliyet Yazarlar Birliği'nin iki büyük atılımıdır. Çok şükür ki bugün de devam ediyorlar, kesintiye uğramadan! Dolayısıyla her iki faaliyete, Yazarlar Birliği'ni anlamlı kılan ve kuruluş amacına uygun iki çalışma nazarıyla bakılabilir. Sanat, edebiyat, düşünce ve kültür alanının bütününü kavramaya, yerine göre de seleksiyona tabi tutmaya gayret eden iki ayrı çalışma: Dikkat edilirse bunların altında eleştirel bir tutumun yattığı ortadadır. Ayrı ayrı edebî türleri bütün olarak kavramak ve takip, ayrıca onları kendi aralarında makul bir seleksiyona tabi tutmak gibi bir arayış. Dolayısıyla ister yılın yazar ve sanatçılarını, fikir adamlarını belirlemeye yönelik olsun (ödüller bakımından); isterse de her bir alanın ayrı ayrı fakat toplu olarak değerlendirmesi olsun (yıllıklar bakımından). Her ikisi de kendi alanlarında bir ihtiyaca tekabül ediyordu.

Fakat bu iki yaklaşımı aynı anda ve birbirini takip edecek şekilde sürdürmek, kuruluş yılları düşünülecek olursa, büyük bir başarı kabul edilmelidir. O yıllarda olduğu gibi, bir alanın bütününü kavramak ve bunun üzerine konuşmak, insanda ister istemez bir yetkinlik hisse uyandırır. Seçmek, ayırmak, takdir etmek ve bunun kamuoyuna duyurulması vs. Bizim içinden geldiğimiz çevreler adına böyle bir tutum çok yeni idi ve ilk defa gerçekleştiriliyor idi. Dolayısıyla birtakım riskler barındırdığı gibi, bizler de acemilik duyguları içinde yüzmüyor değildik.

Şunu söyleyebilirim ki her iki fikri de ortaya atan ben olmuştum. Bunda eleştiriden gelen yanım, her halde etkili olmuştur sanırım. Seçmek, kaliteli olanı belirlemek ve öne çıkarmak gibi! Kaldı ki Yazarlar Birliği yeni kurulmuş bir tüzel kişilik! Kendi yerini belirlemek, konumunu inşa etmek aşamasında. Dolayısıyla orada burada dağınık yaşayan, tek başına kendi şarkısını söyleyen sanatçı arkadaşları bir araya getirmek, onlar adına bir muhit oluşturmak yeterli olabilir miydi? Daha üst bir tutum ortaya koymak ve bunu icra etmek gerekirdi.

Geçmiş gün bunda, o yıllarda yaygın olan ödül denemelerinin de tesiri bulunabilir. Hemen hepsi, egemen dili temsil eden çevrelerin tekelinde. Buna karşılık oluşturmaya çalıştığımız çevrenin sanatçıları devamlı ihmal ediliyor, yok farz ediliyorlardı. Bunun telafi edilmesi icap ediyordu. Dolayısıyla kendimizi var etmek, üretmek gibi bir arayış ve ihtiyaç yatıyordu bu önermenin altında.

Ardından şunca yıl geçtikten sonra, bu işin ne kadar faydalı ve lüzumlu olduğunu daha iyi anlıyorum. Bu vesile ile sanatın ve edebiyatın gelişmesi

kadar, sayısız sanatçının değer olarak keşfi, onların algılanır hâle gelmesi, ödül mekanizmasının faydalarını ortaya koyuyor. Bu fayda ortada olmakla beraber, verilen her bir ödülün isabetli olup olmadığı, geriye dönük olarak kuşkusuz irdelenebilir. Ayrıca ödül verilecek sanatçıların belirlenmesi hususunda, daha yeni ve farklı mekanizmalara ihtiyaç bulunduğu da ileri sürülebilir. Kaldı ki benim de kanaatim bu yöndedir. İlgili sanatçılara ödülün niçin verildiği, ayrı ayrı birer rapor olarak düzenlenemez mi mesela? Tabii, o raporu düzenleyeceklerin daha önceden belirlenmesi ve duyurulması şartıyla! Bir tür seçici kurulların belirlenmesi gibi anlayın bu önerimi.

Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı için bir şey söylemediniz?

Kuşkusuz *Kültür ve Sanat Yıllığı*, ödüllerin ardından geldi. Ayrıca yıllıkta da aynı mantık geçerli idi. Alanın bütününü görmek, bütün hakkında fikir sahibi olmak, ardından da ilgili alanlar için kayda değer sonuçlara ulaşmak. Bunların hepsi kuşkusuz uzmanlığı değilse bile; toplu bir bakışı, ön yargıdan uzak yaklaşımları gerekli kılıyordu. Daha doğrusu da çoklu bir okuma tecrübesi edinmeyi. Kendi zevkimize uygun olanın yanında, farklı olanları da okumak ve değerlendirmek yani. Halbuki bu ilk yıllarda, özellikle de kurucu çevrenin ne böyle bir okuma biçimi, ne de alanın bütününü kuşatıcı söz söyleme tecrübesi vardı. Bu misyonu arkadaşlarımızın zaman içinde edindiğini söyleyebilirim. Ama çok zevkli, heyecanlı bir çalışma içinde idi bütün arkadaşlarımız.

Geriye dönüp baktığımda bunlar geliyor hatırıma. Mesela ilk çıkan yıllıklara, o kadar büyük emek vermişim ki şaşıp kalıyorum. Herhangi bir alanı değerlendirmenin yanında, edebiyatımızın önde gelen yüz romanı, yüz hikâyecisi veya şairi gibi çalışmalar! Ya da kültür, sanat, edebiyat dünyamızda, kalıcı tesirler bırakmış yüz dergi gibi! Bu çalışmaları yaparken eksik kaldığım, kendimi yeterli hissetmediğim durumlarda, yanıma bazı arkadaşlar aldığımı söylemem gerekir.

Dolaysıyla kültür, düşünce ve sanat alanının bütününü tarassut etmeye dayalı bu çalışmaların, Yazarlar Birliği'ni bir üst idrak seviyesine yükselttiğini, onu çoğu dernek ve vakıfların kolay kolay üretemediği bir saygınlık mertebesine yükselttiğini rahatlıkla söyleyebilirim. Kendi alanında, kendine mahsus bir üst dil ve şuur tezahürü, diyebilirim buna. Yani böyle yüksek bir sorumluluk duygusu işte bu. Bunun bir örneği ile, çevremizde pek karşılaşmadığımızı söylemem gerekir. Ama buradan yola çıkarak, yeni yeni bazı yazarlık kuruluşlarına vücut verildiği de bilinen bir husustur. Gene aynı şekilde *Türkiye Kültür ve Sanat Yıllığı*'nı örnek

alan, onu geliştirmek isteyen sayısız denemeler gerçekleştirildi. Fakat hemen hepsinin yarım ve güdük kaldığı da ortada. Keşke onlar da devam ettirilebilse idi diye düşünüyorum.

Kültür ve Sanat Yıllığı'nın çıktığı 1984 yılından bu yana, neredeyse kırk yıla yakın bir zaman geçti. Geriye bakarak, Yazarlar Birliği'nin çıkardığı yıllıklar için neler söylemek istersiniz Sayın Turinay?

Demek bu kadar zaman geçmiş aradan. Hiç düşünmemiştim. Fakat şunun farkındayım: Üniversitelerde yüksek lisans ve doktora tezi hazırlayan öğrenciler, eğer 1980 sonrasına ait bir çalışma yapıyorlarsa, ilgili yıllığa sık sık başvuruyorlar. Çünkü önemli bir kaynak değeri taşıyor bu yıllıklar. Buna karşılık yıllığın, yeni sanatçı sınıflar tarafından eskiden olduğu gibi, dikkatle takip edildiğini söylemek de zor. Neydi o eski yıllarda, yıllığa karşı gösterilen ilgi? Kim ne yazmış, kimin için ne söylenmiş? Ya da şu eser nasıl değerlendirilmiş? Bunlar merak edilir okunurdu. Şimdi bu ilginin azaldığını kabul etmek gerekiyor. Ayrıca bunu ciddi olarak düşünmek, yıllığın mantığında bazı yenilenmelere gitmek gerekebilir sanıyorum. Ne sanatın ne de yayıncılığın rutinden hoşlanmadığı bilinmez değildir.

Bence bu noktada yıllığın hazırlanmasına, kurgulanmasına yeni bazı katkılar da gerekiyor. Ayrıca *Kültür Sanat Yıllığı*'nın, Yazarlar Birliği yönetimlerini ziyadesiyle yorduğu düşüncesindeyim. O bakımdan işin rutinleşmesi gibi bir durum söz konusu. Mesela ilk yıllarda yüksek, amatör bir heyecanla yürütülürdü bu işler. İlk kurucu sınıflarda gazeteci, televizyoncu sınıflar ağırlıkta olsa bile, bölüm yazarlarının fikir ve sanat değerlendirmeleri gene de fena değildi. Bir süre sonra, özellikle de iki binlerden itibaren Yazarlar Birliği yönetimlerinde olsun, yıllık çalışmalarında olsun, üniversiteli kadroların daha bir öne çıktığı fark ediliyor. Daha doğrusu da yüksek sanat heyecanının yerini, sosyal bilimlerin ağır başlı tutumunun ve nesnellik yanı ağır basan denemelerin aldığı söylenemez mi?

Şahsen benim tercihim her zaman sanatın, sanatkârın daha ağır bastığı yönetimlerden yanadır. Fakat bunların istemekle olmadığı da bir gerçek işte.

Bir başka husus da ortaya koyduğu yıllığın değerini, Yazarlar Birliği'nin bile yeteri derecede kavramaması. Bu hususta özel bir emek gerekiyor ki sormayın! Dergilerde, gazetelerin kültür-sanat sayfalarında, yıllıkla ilgili yeteri derecede değerlendirmeler, eleştiriler yapılıyor mu mesela? Yapılmıyorsa neden yapılmıyor? Ayrıca bu nasıl sağlanabilir gibi?

Şöyle söyleyeyim. Ödül törenleri için toplantılar düzenleyen Yazarlar Birliği'nin, çıkardığı yıllıklar için herhangi bir emek sarf ettiğine şahit oluyor

muyuz? Bir sonraki yıllıkta, önceki yılın emeğinin değerlendirildiği görülüyor mu? Ya da mesela kendisine ödül verilen sanatçılar ve eserleri üzerine, Yazarlar Birliği bir şeyler yapıyor mu? İlgili eser ödül aldıktan sonra, üzerine üç-beş ciddi eleştirmen konuşturulsa, sanatçı kendini izah etse, uzun-geniş röportajlar yapılsa, bunlar aynı yılın yıllığında yayınlansa gibi! Bu uygulamanın, ödül alan diğer sanatçı ve eserleri için de düşünülmesi gerektiği kanaatindeyim.

Bununla da yetinilmemeli. Bazı dergilerle anlaşarak da bu işler yapılabilir. Dolayısıyla emek verdiğimiz işi, önce kendimizin önemsediğini göstermemiz şarttır. Yani bir işi veya hizmeti, başarıyı gündem hâline getirmek için, bazı yollar yok değildir. Bunun yolunun da sanıldığı gibi, artık gazetelerden geçmediğini bilmek gerekir. Dergi yönetimleri, başarılı eleştirmenler, sosyal medya ağları ile yüksek seviyeli ilişkiler lazım gelir bunun için. Gördüğüm kadarıyla bunlara vakit ayırmıyor Yazarlar Birliği. Ayrıca bir de devamlı yazı yazan, üreten kişilerin azlığı. Onun için hep dışarıdan takviyelere ihtiyaç duyuluyor. Onun için Yazarlar Birliği yönetiminin, yarı yarıya sanatçı sınıflarla takviyesi şart görünüyor.

Fakat şunu tekrar söylemeliyim. Ben *Kültür Sanat Yıllıkları*'nın önemine hep inanmışımdır. Burada kültür ve sanatımızın; roman, hikâye, şiir, yerine göre sinema ve tiyatro, görsel sanatlar, mimari, resim vs. Orada kırk yılımızın birikimi ve tekâmülü yatıyor. Ayrıca bu yıllıklar hepimizin! Lâkayt davrananlar da dâhil, hepimizin tarihi! Yarım asra yakın bir zamandır sanat, edebiyat, düşünce namına ne üretmişsek hepsi orada yatıyor. Herkesin içinde yaşamaya devam ettiği canlı bir müze orası.

Bu birikime, bu tabloya bakarak söyleyeceğim:

Mesela yıllıklardaki roman değerlendirmelerini ele alalım. Onlar yıl sırası esas alınarak, ama hiçbir yıl atlanmamak kaydıyla, sıra dâhilinde bir kitaba dönüştürülemez mi? Aynı uygulama hikâye, şiir vs. türler için de geçerlidir. Böyle bir uygulama ile hem eski metinler yeniden okunurluk kazanır, hem de kendi sanat ve eleştiri tarihimizi inşa etmiş oluruz. Kırk yılın romanını, şiirini, eleştirisini, kimler yazmış? Toplu hâlde bunları okuma imk**ânı bul**mamız gerekmez mi? Bu yoldan çok önemli, on civarında eser hazırlanabileceği kanaatindeyim. Ama mutlaka başına ciddi, ihatalı girişler yazılmak kaydıyla!

Bana sorarsanız bu metinleri, herhangi birilerine, mesela hocalara değil, ilgili alanlara vâkıf, ön planda, tanınmış eleştirmen arkadaşlara yazdırmak gerekir. Dediğim gibi, üniversite hocalarına değil! Romanın, şiirin, hikâyenin, görsel sanatların geçirdiği evrelere vakıf, poetik veya teorik birikimi de haiz eleştirmenler. Biraz da zevk sahibi yazıcılar demek istiyorum. Kaldı ki böyle eserler değerini

ihtiva ettikleri bilgi kadar, onun yorum ve analizinden alırlar. Özetlemecilik belki de burada kast ettiğim. Genel geçer, suya sabuna dokunmayan sunuş veya takdim metinleri değil hâliyle. Özetlemecilikten kaçınmak, tutumlar sel gittikten, zaman geçtikten sonra geriden geriye yapılan tasvirler, ölü yazmalar yani. O tür yazışların hiçbir faydası yoktur. Dolayısıyla bu hususlar üzerinde biraz düşünmek, biraz da heyecan duymak gerekir kanaatindeyim.

Birlik'in çıkardığı Türkiye Kültür ve Sanat Yıllıkları'na gerçekten değer verdiğiniz anlaşılıyor. Bir de her cümlenizde eleştirel bir dikkat söz konusu. Yanlış mı bu tespitim?

Hayır yanlış değil. Benim için eleştiri, eserin veya sanatçının değerini keşfetmek demektir. Eseri, sanatçıyı veya bir problemi bütün olarak kavrama becerisi belki de. Dolayısıyla eleştiri ne bir eser tanıtımı, ne de çoklarının sandığı gibi eseri tematik bir çöplüğe indirgemek değildir. Eleştiri doğrudan doğruya kişinin nüfuz kabiliyeti ile ilgili bir mesele sayılır. Düşünmek, kavramak, analiz etmek fakat onda da kalmayarak sanatçının ortaya koyduğu eserin en özgün yanı ne ise, onun hakkında kayda değer bir şey söyleyebilmek. Yerine göre onun önceki eserleri ile mukayese, varsa farklarını tebarüz ettirmek. Yapılan iş, eser, devir, sanatçı her ne olursa olsun, onu fetih eder gibi kavramak.

Herhangi bir ön yargıdan hareket etmemek, kademe kademe sona doğru ilerlemek, bu arada ehli vuku bir okuyucu grubu ile birlikte seyahat. Fakat gene de okuyucuyu muhatap alıyormuş gibi bir derekeye asla düşmemek. Bence o türlüsü son derecede ucuz bir yazma olur. İyi eleştirinin muhatabı daima sanatçı olmalıdır. Sanatçı anlaşıldığı, kavrandığı duygusuna behemehâl ermelidir. Kendisinin keşfedildiği gibi bir duyguya, kanaate sanatçının ihtiyacı var çünkü. Sanatçının şair veya hikâyeci veya bir düşünce adamı, anlaşılmak ihtiyacına saygı duymak gerekir. Bu onun hakkıdır bana göre.

Peki bir eseri, sanatçıyı yazarken ne hissedersiniz? Kendinizi o anda nasıl konumluyorsunuz?

Kurtoğlu gene sadedin akışına çıktın, farkında mısın? Mahrem noktalara doğru yol alıyorsun. Gerçi bu hususta ne denebilir, kendimi nasıl ifade edebilirim, onu da bilmiyorum. Fakat şunu söylemem şart. Ben sanatçıya her daim yakın hissediyorum kendimi. Onun yaptığı işe saygı duyuyorum. Çünkü karşınızda somut bir eser bulunsa bile, sanatçı onu en mahrem yanlarını devreye sokarak

yaratıyor, adeta icat ediyor. Varsa eğer, bu icadın behemehal fark edilmesi, tebarüz ettirilmesi gerekir. Dolayısıyla eseri ile sanatçı kadar, onu ele alan, değerlendiren eleştirmen de sınavda sayılır. Öyleyse anlayan, kavrayan bir dil şart! Fakat sanatçıyı ve eserini çözümlerken, kendi birikimimizi hissettirmekten de geri durmayan bir yaklaşım!

Bu bakımdan kalitesiz, seviyesinden emin olmadığımız eserler hakkında yazmaktan daha zevkiz bir şey düşünemiyorum. Kaldı ki her eseri yazmak mecburiyetimiz de yoktur. O bakımdan, her dönem edebiyatının merkezine, daima iyi eserler yerleşir. Ben şahsen o tür eser ve sanatçılar karşısında, her zaman dikkatli bir tutum içinde oldum. Bir tür derin bir saygıdır bu. Bu hissimi itiraftan hiçbir zaman kaçınmadım, kaçınmam da. Çünkü özgün yaratmalarda, insanı tatmin eden bir yan hemen dikkati çekiyor. Bunu keşfetmek, ortaya konan denemenin yüksek tesir gücünün nereden ileri geldiğini hem sezmek ve kavramak hem de bunun anlaşılır, seviyeli bir dil ile ifadesi gibi bir tutum.

Fakat sizin sorduğunuz, kendimi konumlandırma biçimiyle ilgili olarak şunu söyleyebilirim. Eseri veya sanatçıyı yazarken, onu lâyık olduğu seviyede takdirden geri durmadığımı söylemiştim sanıyorum. Bu takdir duygusu ona hayranlıktan ileri gelmez. Doğrudan eseri ve sanatçıyı kavramakla, onu anlamlandırmakla hasıl olan bir şey bu. Bu yüzden midir bilmiyorum? O tür bir yazma anında kendimi, hiçbir zaman ikinci planda hissetmem. Yaptığı işin şuurunda olarak, sanki sanatçı ile aracısız bir konuşma yapıyormuşum gibi bir yazışı tercih ederim. Didaktikten daima kaçınmak, kendi birikiminizi ve zevkinizi makul bir şekilde izah! Fakat öyle başa kakarak da değil! Dolayısıyla sanatın ve edebiyatın trafik polisi imiş gibi, durmaksızın kaideler vazediyormuşum gibi düşünemiyorum kendimi. Kendi tezimizi savunurken bile, angaje tesirler doğurmamaya dikkat etmek gerekir. Kendi tezinde aşırı ısrar, eleştirmeni haksız düşürmeye yeter de artar bile. Çünkü bir idrake, sanatçıya sesleniyoruz. Bunu unutan kabalıklardan nefret ettiğimi bilmeni isterim.

Eleştiri alanında çok tekrar edilen bazı kavramlar var. Nesnel eleştiri, öznel eleştiri, kuramsal eleştiri ya da bilimsel eleştiri gibi. Ya da kişisel okumalara bağlı, daha öznel anlayışlar! Ne diyorsunuz? Bu yaklaşımların hangisine yakın hissediyorsunuz kendinizi?

Evet, eleştiri alanında bu tür kavramlarla sık sık karşılaşıyoruz. Karşılaşmaya da devam edeceğiz. Bilmem bilir misiniz? Hüseyin Cöntürk diye biri vardı. 1950

ortalarından itibaren; Amerika'da ortaya çıkmış, biraz da modaya dönüşmüş "Yeni Kritikçilik" akımının sözcülüğünü, temsilciliğini yapmaya çalışırdı. Fakat yazdığı metinler o kadar kuru, dolayısıyla cansız bir eleştirmendi. Ona bakarak söylüyorum. Neyi tercih ederse etsin kişinin başarısında, takip ettiği teorinin fazla bir katkısı düşünülemez. Asıl mesele eleştirmenin esere bizzat nüfuz kabiliyetinde yatar. Düşünce derinliğinde, estetik kavrayış gücünde ve kendine mahsus bir ifadeye erip erememesinde! Yani işin asıl bu tarafı önemlidir. Kişinin bu yöndeki bir zaafını, ne bir estetik teori, ne de şu veya bu kuram örtmeye yetmez.

Fakat ne yazık ki eleştiri işine, kuramsal bir donanım elde ederek başlamak isteyenler görülüyor. Doğrusu onlara acımak gerekir. Burada temel mesele edebî bir esere nüfuz kabiliyetinde yatar. Eserin veya sanatkârın, diğerlerinden farkını tayin edebilmek, bunu izah ederken birikimimizi devreye sokmak gibi. Eleştiride yazarın birikimi ve estetik donanımı hemen kendini ele verir. Bu zaafı örtmeye, teori ve kuramların gücünün yetmediğinin bilinmesini isterim.

Ama Hüseyin Cöntürk'e şu noktada hak verilebilir:

Eseri değerlendirirken ondan kopmamak, kendi şahsi zevklerimizin peşinde savrulup saçılmamak. Yani eseri yorumlamaya çalışırken, onun bizde bıraktığı tesirleri mübalağa etmemek gerekir. Kaldı ki bunlar eseri ve sanatçıyı yazmak sayılmaz. Dolayısıyla iyi bir eleştirmende, üzerinde durduğu eseri anlamlandırma gücü her şeyin başında gelir. Bu noktada da eleştirmenin edebî birikimi, estetik zevk üstünlüğü, edebiyatımızın eski veya günübirlik problemlerine vukufu kendisini hemen dışa vurur. Çünkü eserin veya dönemin ruhunu ortaya koyarken, ister istemez eleştirmenin bilgi gücü, sezgi gücü kendini hissettirmeye başlar. Eleştirmen eserle ilgili bir hususu daha anlamlı kılmak için, bazen farkında olmayarak derinleşebilir. Bu eserden kopmak, savrulmak değildir. İşin merkezine doğru bir yoğunlaşma ihtiyacıdır. O zaman da ilgili eleştiri bazen bir denemeye, bazen de sanat üzerine teksif edilmiş bir düşünce faaliyetine dönüşebilir. Yazdığımız metne derinlik kazandırmak kaydıyla, bunda bir mahzur düşünülebilir mi? Fakat bunca yapılan iş, iyi bir ifade ile desteklenmiyorsa, ona ne demek gerekir? Çünkü iyi ifade düşünce gücünün, sanatsal sezginin doğrudan kendisidir. Kaldı ki o, metne dışarıdan giydirilmiş bir kıyafet değildir. Ona alelâde bir makyaj muamelesi de yapılamaz. İfadeye bu nazarla bakanlara ne söylesen boştur. Çünkü üslup iradi bir tercih değil, doğrudan zihnimizin ve doğrularımızın bir izdüşümü ve fotoğrafıdır. Dediğim gibi suni bir tercih değil, spontane bir yazış halidir.

Burada bir şey daha sormak istiyorum, yazış tarzınızla ilgili. Sizi okurken bazen tereddüde kapılıyorum. Düşünen yanınız mı öne çıkıyor diye! Sanat ve edebiyat üzerine yazıyorsunuz, fakat düşünceye doğru ilerliyorsunuz. Yanlış mı bu tespitim?

Sevgili Kurtoğlu yanlış veya doğru, bu da bir tarz. Sanatın özü derin duyum, aynı derecede de derin düşünce. Buna bir de belki, özgün kurgu ve yapılar icat etme gücü ilave edilebilir. Bu hâl şiirde kendini imgesel kavramalarla, tahkiye türü eserlerde de kurguya dönüşmüş biçimlerle dışa vurur. Fakat bir de bunların yanında deneme, eleştiri, gibi yazışlar var. İşte o tür yazıların değerini sanatı kavrama gücünde, düşünce derinliğinde ve iyi ifadede aramak gerekir. Bu tür yazılar okuyana hem bir zevk vermeli, hem de okuyanı tatmin edebilmelidir.

Yukarıda ifade dediğim hususu da alelade bir gramer tutumu olarak algılamamak gerekir. İfade, öz veya içeriğin kendisini dışa vurma biçimidir. Daha doğrusu da edebî veya fikrî muhtevanın, yapısal bir bütünlük olarak tezahürü. Düşüncenin veya düşünce kılığına bürünmüş estetik duyuşların sıraya sokulması, tamlık ve bütünlük kazanması. İyi yazının bu yanının, güzel bir şiir veya hikâyeden farkı yoktur. Dolayısıyla iyi deneme ve eleştirinin bu yanının gözden kaçırılmaması icap eder.

Bu noktada isterseniz size bir şey hatırlatayım. Hüseyin Cöntürk'ün şöyle bir sözü vardı: "Eleştiri edebî metin değildir." Şu söze bakın ve hizaya gelin! Nitekim o cümle ile amel edenler az değil bugün bizde. Önce şöyle söyleyeyim. Bir metni edebi kılan, onun içeriği değildir. Edebiyat her türlü hayatı anlattığı gibi, hukuki veya sosyal problemlerden, felsefi meselelerden de söz edebilir. Dolayısıyla yazdığımız metinlere hukuki veya ziraatla ile ilgili, insan ilişkilerine dair dedirten yan, bizim yaklaşım biçimimizi ortaya koyar. Bu açıdan ne kadar edebiyattan, edebî eserden söz ederse etsin, gerçekten Hüseyin Cöntürk'ün yazılarının edebî, sanata açılan bir yanı bulunmamakta idi. Kanun lâyihası gibi, herhangi bir konuda rapor hazırlar gibi bir dille eleştiri yazılamaz, yazılmamalıdır.

Buna karşılık Tanpınar, Tanzimat'tan veya Ahmet Cevdet Paşa'dan söz ederken hem bir düşünce adamı, hem de üslup sahibi bir sanatkârdır. Nitekim Ahmet Haşim'in denemelerinin çoğu, mevzusu itibariyle edebiyatın haricindedir. Fakat onlar yazış tarzı olarak doğrudan sanata dâhildir. Nitekim biz onları edebî bir zevkle okumayı sürdürmüyor muyuz? Kendini zevk ve sefa inceliğine, estetik birikime yükseltemeyen yazışları, edebiyata yük telâkki etmekte bir mahzur yoktur.

Dolayısıyla yazış tarzı, üslup ve düşünme biçimimizin fark edilir kılınmasıdır. Geniş biçimiyle bu yazışlara deneme; kritikçi yaklaşımlarına bakarak da eleştiri demek durumunda kalıyoruz. Nitekim aynı hâl ile Yahya Kemal, Peyami Safa, Suut Kemal, Mehmet Kaplan ve Necip Fazıl'da karşılaştığımız gibi; Sezai Karakoç, Cemil Meriç ve Cemal Süreyya'nın yazılarından da benzeri bir zevk alıyoruz. Hatta bunlara Nurullah Ataç ile Tarık Buğra gibi bazılarını da eklemek gerekebilir. Fakat Hüseyin Cöntürk, yazdıklarına bakılarak, bu halkanın dışındadır demekten kendimi alamıyorum. Nitekim ona bu yönüyle itibar eden hiçbir sanatçı görmedim diyebilirim. Sanata mühendis gibi yaklaşılmaz.

O zaman şöyle devam edeyim. Bu gün edebiyatımızda eleştirinin durumu nedir? Sanat ve edebiyat dergilerinde, eleştiri yeteri derecede öne çıkıyor mu sizce?

Yeteri derece öne çıktığını ya da beklendiği derece fark edildiğini söylemek zor. Fakat bu, edebiyatımızda eleştirinin yokluğu anlamına da gelmemelidir. Nitekim edebiyat okurlarına, takip ettiğiniz eleştirmenler var mı diye sorulsa ne cevap verirler, onu da bilmiyorum. Ya da kaç isim sayabilirler gibi! Kuşkusuz bu bulanıklığın sebebi, bizdeki dergilerden ileri gelmektedir. Onlar kendilerini kimlikten ve düşünceden, herhangi bir sanat tutumundan ziyadesiyle uzak tuttukları, daha doğrusu da fikirsizliği meslek edindikleri için, ister istemez eleştiriden de uzak duruyorlar. Yani kendilerini eleştirel bir tutumla eşleştirmekten vahşet getirmiş gibi bir halleri var.

Kuşkusuz dergiler bu zaafı, çok bol edebi metin yayını ile gidermeye çalışıyorlar. Daha doğrusu da şu an dergiler, bir tür metin seçkisi ya da antolojiyi andırıyorlar. Fikri bir muhteva ile şu tür bir sanat tutumunun eşleştirilmesi ile temayüz eden bir dergi kalmamış gibi. Bu tutumu dergiler, kendi tercihi imiş gibi sanabilir. Fakat bu tutumun 1980'lerden itibaren edebiyata **ârız** olduğu, postmodern modalarla da bunun daha bir kuvvet kazandığı hatırlanacak olursa, tek kutuplu dünyada alt kültürler hari**ç** hiçbir tutuma cevaz verilmediğini fark etmek zor olmayacaktır. Derin düşünce yokluğu sanatta, duyguları da sathileştirmekte; edebî verimleri adeta içeriksizliğe mahkûm hâle getirmektedir. O noktada da sanatçılar biçim oyunları ile vakit geçirmeye çalışıyorlar.

İşte bu sorunları edebiyatımız adına kim konuşacak? Gördüğünüz gibi dergiler bu meseleler karşısında umumi bir lâkaydi içinde yüzüyor. Daha doğrusu da dergi yöneticilerinin ne çağımızı ne de kendi sanatımızın problemlerini yeteri derecede kavramadıkları sonucuna ulaşıyoruz buradan. Nitekim dergi yöneticilerinin

sunuş yazılarına bakın! Ne demek istediğim daha kolay anlaşılabilir. Dolayısıyla dergilerin eleştiriden kaçışının altında bu tür sebepler yatmaktadır.

Buna karşılık dergiler, kuşkusuz bu boşluğu gidermek için, çeşit çeşit dosyalar düzenliyor. Bu dosyalarda yer yer eleştiri örnekleri ile karşılaşmıyor değiliz. Her dosya için çeşit çeşit yazı, inceleme ve eleştiri. Ayrıca ilgili dosyalar için birer konuşma. Fakat bu isimler he seferinde değişmekte. Dolayısıyla derginin kendi görüşünü öne çıkaran, temsil eden yazar ve eleştirmenlerin kim olduğu hususunda hiçbir fikir edinilememektedir. Haliyle buradan da nirengilerinden mahrum bir yayın anlayışı ortaya çıkıyor. Dolayısıyla sanat ve edebiyat dergilerinden beklenen; tercih ve teşvik ettikleri şiir, hikâye ve romana dair görüşlerini belirginleştirmeye çalışmaları ya da sahibi oldukları eleştirel tutum ile temayüzden geri durmamalarıdır. Maalesef bizdeki dergiler bizzat kendi fikirlerinden vahşet getirmekte, kendi muhtevaları ile (!) sanatın nasıl eleştirilebileceği hususunda da mahcup bir görünüm arz etmektedirler. Kendinden, kendi yaşaması ve değerlerinden hicret etmişler gibi bir koro karşısında isterseniz şöyle düşünün. Din var, dindar çok, din adına siyaset ondan daha çok. Fakat bunun sanatı, düşüneni hani nerde? Dolayısıyla kendi beninde, realitesinden alabildiğine kopuk bir sanat ortamı. Küreselleşmeciliğin bu kadar da zebunu olmamak gerekir.

Dolayısıyla bu yetersizliği dergilerin, kendi kendilerine nasıl aşabileceği önemli bir sorudur Türkiye'de. Ta ki, meğer önemli bazı eleştirmenlerle, estetik teorileri haiz düşünürlerle el ele verir, istişare eder, onların kendi dergilerinde devamlı yazmalarını temin edebilirlerse! Yoksa durmaksızın sakal sıvazlayan dostlarla, yeni yazı adaylarıyla mevcut kaosun içinden çıkmak nasıl mümkün olabilir?

Eleştiriye ne kadar önem verdiğiniz anlaşılıyor söylediklerinizden, öyle değil mi? Dergiler hakkında söylediklerinizde de aynı derecede önemli. Fakat bizde eleştiri ya da eleştirmenler hakkında ne düşündüğünüzü de merak etmeye başladım şimdi!

Bundan önceki sorunuz da bu çerçevede idi. Fakat sohbetimiz kendiliğinden, dergilere doğru kaydı gitti. O sırada vermediğim cevabı, şimdi vermeye çalışayım. Ben edebiyat-sanat dergilerinde, eleştirinin fazlaca öne çıkmadığını söylesem bile, bu bizde iyi eleştirmenlerin bulunmadığı anlamına gelmemelidir. Bunlar var, fakat alabildiğine dağınık bir manzara arz ediyor. Her biri de değişik dergi denemeleri arasından fışkırıp çıkmış kabiliyetler. Ben onları okurken, büyük bir haz duyduğumu fark ediyorum. Gerek sanatlarını, gerekse yazdıkları metinlere yedirdikleri düşünce birikimleri ile!

Analitik düşünme kabiliyeti, sanatı kavrama yetileri ile gerçekten önemli isimler var. Fakat onlara ulu orta, her yerde de tesadüf olunmuyor. Yani piyasadaki dergileri kast ediyorum. Biraz da edebiyat alanındaki sığlaşmadan bîzar mıdırlar, bilemem. Orada burada yazmaya, görünmeye ihtiyaç duymuyorlar çünkü. Fakat onların devamlı yazmaları, devamlı okunmaları da gerekir diye düşünüyorum.

İşte mesela felsefeci yanı ile sanat eleştirisini besleyen, kendi geliştirdiği "gönül felsefesini" tez seviyesine yükselten Ahmet İnam! *Düşten Düşünceye*(1996), *Denemenin Ardından*(2003), *Eleştirinin Kıyılarında*(2003) gibi çalışmaları ile Hüseyin Cöntürk'ün mekanik eleştirisini boşa çıkartmaya çalışan biri o!

İşte size iki yüksek kabiliyet daha, eleştiri alanında: biri Osman Özbahçe, diğeri de Hakan Aslanbenzer! Bu iki isim, şiir birikimimizin sağduyulu iki cengâveri mesabesindeler. Her ikisini de okumak, bana büyük bir haz vermektedir. Hem yüksek bir birikim sahibi o arkadaşlar, hem de edebî esere, şiire nüfuz bakımından çok başarılılar. Ne yazarsa yazsın, zevkle okunuyorlar. Onların geliştirdiği tezlere katılmamız şart değil. Fakat çok iyi yazıyorlar. Yazdığı konular üzerine düşünce geliştirmek noktasında, bayağı öne çıkıyor her ikisi de.

Hakan Aslanbenzer'in *Neo-Epik Şiir*'ini (2012) ve *Üç Sütun Şiir*'ini (2013) okumakta niçin geciktiğimi anlamıyorum. Aynı şekilde Osman Özbahçe'nin de yeteri derecede kavranmadığı kanaatindeyim. Ayrıca Osman Özbahçe rahat yazan, son derecede velût bir şiir eleştirmeni. Onun *Sağlam Şiir* (2006), *Modern Şiirimizin Kökleri* (2008), *Kural Dışı* (2007) ve *Analiz*'inin (2013) behemehâl okunmasını arzu ederdim.

Yalnız burada bir şey söylemem gerekiyor. Her iki eleştirici, bunlara Ali K. Metin'i de eklemem gerekiyor, kendi şiir anlayışlarını temellendirmek ve savunmak noktasında çok ısrarlılar. Kuşkusuz bu ısrar bir hak; fakat bu tutum genel eleştiri adına, kendilerini biraz sınırlamıyor mu? Ne olursa olsun, onlar ele aldıkları metinleri konuşturmasını iyi biliyor, daha doğrusu da kendi düşüncelerini üretmekte güçlük çekmiyorlar. O bakımdan çok başarılı buluyorum onları.

Bu listeye daha farklı isimler ekleyemez miyiz? Çok güzel, dikkat çekici tespitler yapıyorsunuz.

Şimdilik bu kadarla iktifa edelim. Başka bir sefere, başka bir yerde, onlardan da geniş geniş söz etmek isteri kuşkusuz.

Çok teşekkür ederim sevgili hocam. Dolu dolu bir konuşma oldu doğrusu.

Yukarıda Ali K. Metin'i anmıştım. Ali K. Metin de velût bir eleştirmen. Onun *Yazıyla Solumak* (2002), *Barbarlığın Şiiri* (2017) ve *Şiirin Adaleti* (2015) adlı kitaplarında bir araya getirdiği eleştirileri önemli. Kendi şiirinin yanında, eleştiriyi de ihmal etmeyen biri Ali K. Metin. Onda gördüğüm bir yan da sanata ve edebiyata sığınması, giderek düşünce alanına doğru da açılımlar yapmaya çalışması.

Burada iki isim daha geliyor hatırıma. Onlar özellikle hikâye üzerine yoğunlaşmış görünüyor. Ömer Lekesiz ki, bizde modern hikâyenin 5 ciltlik ansiklopedik külliyatını o gerçekleştirdi: *Yeni Türk Edebiyatında Öykü* (2000). Ömer Bey'in *Kuramdan Yoruma* (2006) ve *Sanat Bizim Neyimiz Olur*'unu (2013) anmak isterim. Fakat Ö. Lekesiz son yıllarda İslâm sanatı ve estetiği, klasik mimari, kelâm ve tasavvuf gibi alanlara daha bir ağırlık veriyor. Eleştiri dergisi *Şiraze*'de bu yöndeki tahlil ve eleştirilerini henüz daha kitaba dönüştürmüş değil. Aynı yolda ciddi metinler yazdığını gördüğüm Turan Koç hocayı da burada anmak gerekiyor. Şimdi şiiri ara vermiş gibi gözükse bile, Turan Koç hocanın benim nazarımda ayrı bir değeri vardır. Dini ve felsefi birikimin yanı sıra, estetik alanına da bihakkın vakıf biri o! Bu tür isimleri dergiler mutlaka arayıp bulmalı, sayfalarına taşımalılar. Nitekim şu eserlerinden haberiniz var mı, bilmiyorum: *Varoluşun Sırları* (2013), *Din Dili*, *Dilin Ötesi* (2018) vs.

Ömer Lekesiz'in yanında anmam gerekiyordu. Hikâye alanındaki yazıları ve kitapları ile temayüz eden bir isim de, kuşkusuz Necip Tosun'dur. Necip Tosun son yıllarda *Öykümüzün Kırk Kapısı* (2013), *Öykümüzün Yapıtaşları* (2016) gibi çalışmalarının yanında *Modern Öykü Kuramı* ve *Türkçenin En iyi 100 Öykü Kitabı* ile bayağı ön plana çıkmış bir isim.

Fakat Necip için bir şey söyleyeceğim ki, bunları fazla mübalağa etmesini istemem. Ele aldığı hikâye ve hikâyecileri değerlendirirken, fazlaca özetlemede kalmıyor mu? Bir de yaygın bir temayüle tabi olarak, hep tematik yaklaşmıyor mu eserlere, metinlere? Sanatçıların şu temayı veya bu temayı öne çıkardıkları gibi! Sanatçının özgün yanını tespitte, bunlar yeterli olmamalı bence. Dolayısıyla biraz daha derinleşmesini beklerim.

İşte gözümüzün önünde bir başka isim: Alaattin Karaca. Her hafta gazetedeki köşesinde güzel metinler yayınlıyor. Bizde üniversitenin kuru, didaktik dilini aşabilen nadir hocalardan biridir Alaattin Karaca. Onun İkinci Yeni *Poetikası*'ndan

(2005) ayrı olarak, *Sivil Edebiyat* ve *Estetik Endişe* gibi iki eseri önemli. Hem birikim sahibi hem de iyi bir Türkçe ile yazıyor Alaattin Karaca. Onun yanında şair Ömer Erdem'i de anmak isterim. Hareketli olmasa bile onun yazılarında da derin bir birikim hemen kendini hissettiriyor. Fakat onun denemede kalmak ister gibi bir havası var. Bence orada devamlı durulamaz. O yazılara biraz daha tecessüs, düşünce yoğunluğu ve kritikçi bir tutumun eşlik etmesi gerekiyor.

Ne var ki bu söylediklerimle sınırlı değil, eleştiri edebiyatımız. Onlara Alim Kahraman, Hakan Şarkdemir, Hüseyin Akın, geniş açılımı ile Mehmet Erdoğan, Mehmet Can Doğan, Bilgin Güngör, Celal Fedai gibi isimlerin de eklenmesi gerekir. Bir isim daha: Şair İhsan Deniz! İhsan Deniz, bizde sırf şairliği ile tanınır. Bana göre şairliği ayarında başarılı bir kritikçidir de o. Onun bu yöndeki sayısız yazısının, bir an önce kitaba dönüştürülmesini isterdim.

Genel bir toparlama yapacak olursak!

Genel bir toparlama yapacak olursak, dikkatimi çeken şu oluyor: Eleştiride, doğrudan sanatın içinden gelen bir grup var. Bir yönüyle şair ve hikâyeci, aynı zamanda da eleştiriyi ihmal etmeyenler. Ben bu grubu ziyadesiyle önemsiyor, yaptığı kritiklere ayrı bir önem atfediyorum. Edebiyatımızın ve sanatımızın motor gücü olarak bakıyorum onlara. Onlar hem yaptıkları sanatın şuurunda, hem de haiz oldukları teorik ve estetik birikimle, sanat ve edebiyat ortamımızı topluca değerlendirme imkânı buluyorlar. Yol gösteriyor, istikamet çiziyorlar.

Kendi sanatının şuurunda oldukları için, üzerine eğildikleri eser veya sanatçıyı daha sağlam kavrıyor, özel diyebileceğim sonuçlara ulaşmakta da zorluk çekmiyorlar. Onlar için söyleyebileceğim, alanlarını biraz daha genişletmeleri, edebiyatımızın genel gidişi hakkındaki öngörülerini yazmaktan geri duymamaları. Kendi dışındaki gelişmeleri izlemek, değerlendirmek ve fikir beyan etmek! Bu yönüyle onlar çok değerliler ve her birine ayrı ayrı tebrik ediyorum.

Bir de şunu söylemek isterim. Yazdıkları şiir, hikâye, deneme ne ise, onların yaptıkları eleştiri de sanata dahildir. İyi sanatçı ne yazarsa yazsın, o sanattır ve edebiyata dahildir. Ahmet Haşim, Peyami Sefa, Tanpınar, Sezai Karakoç veya Cemal Süreyya'nın yazdığı eleştirilerde olduğu gibi. Onlar kendilerinin şuurunda olarak, eleştiriyi önemserler. Onun için hep onları konuşur, onları yazarız. Öncü sanatçıların kendi sanatları kadar, onların meslek tarafları da çok güçlüdür. Bunun farkında olmamız gerekir.

Çok teşekkür ederim sayın Turinay. Eleştiri adına çok zevkli, çok faydalı bir konuşma oldu. Dikkati çekeceğinden eminim.

TYB'nin yayınları

Mahmut Erdemir

TYB'nin Yayınları

Mahmut Erdemir

Türkiye Yazarlar Birliği; Kadim medeniyetimizin önemli değerlerinden olan; Kültürümüzü, sanatımızı, edebiyatımızı, düşünce hayatımızı, geçmişteki ve günümüzdeki yazarlarımızı, sanatçılarımızı ve eserlerini gündemde tutarak, bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesine ortam hazırlayarak yarım asrı geride bıraktı.

Birlik; Yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve kamu kurumlarıyla iş birliği yaparak yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirdiği, toplum için çok yararlı, ufuk açıcı ve öncü çalışmalardan olan şûra, sempozyum, panel, kongre, şiir şöleni, kurultay ve anma programlarını kitaplaştırarak bilginin kalıcı olmasını da sağlıyor.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de Covid-19 salgını nedeniyle 2021 çok zor bir yıl oldu. Salgının sosyal, beşeri ve ekonomik etkileri hayatımızın her alanında görüldü. Görülmeye de devam ediyor.

Krizleri, güçlükleri fırsata çevirme noktasında büyük bir kararlılık gösteren TYB, bu zor süreçte okuyucular için kitap tavsiyeleriyle yetinmeyerek gerek sosyal medya kanallarıyla gerekse tedbirler alarak yüz yüze önemli çalıştaylar, bilgi şölenleri, paneller, şûralar ve anma programları da düzenledi.

Gerçekleştirilen tüm bu faaliyetlerde yapılan konuşmaların, akademisyen ve bilim adamlarının sunduğu bildiri, belge ve dokümanlar kitap olarak yayımlandı.

100. Yılında İstiklâl Marşı ve Mehmed Âkif Kitabı

Türkiye Büyük Millet Meclisinin himayelerinde Türkiye Yazarlar Birliği, Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin iştirakleriyle gerçekleştirilen "100. Yılında İstiklâl Marşı Büyük Bilgi Şöleni"nin kitabı yayımlandı.

12 Mart 1921'de İstiklâl Marşı TBMM'de millî marş olarak kabul edildi. O tarihten bu zamana tam 100 yıl geçti. Türkiye Yazarlar Birliği, İstiklâl Marşı'nın kabul edilişinin 100. yılı vesilesiyle 2021 yılının "İstiklâl Marşı Yılı" olması hususunda girişimlerde bulundu. Bu girişimler hem Cumhurbaşkanlığı hem de TBMM nezdinde hüsn-i kabul gördü ve 2021 yılı İstiklâl Marşı Yılı olarak ilan edildi.

İstiklâl Marşı ve Mehmed Âkif konulu birçok program ve esere vesile olan TYB, TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa Şentop'un himayelerinde ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ile Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin iştirakiyle 12-16 Mart 2021 tarihleri arasında "100. Yılında İstiklâl Marşı Büyük Bilgi Şöleni"ni icra etti. Alanında mütehassıs ilim, fikir ve edebiyat adamlarının sunumlarını ihtiva eden kitabın basımı TBMM tarafından gerçekleştirildi.

Kitabın takdim yazıları TBMM Başkanı Prof. Dr. Mustafa Şentop, TYB Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan, ASBÜ Rektörü ve TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan ve AYBÜ Rektörü Prof. Dr. İbrahim Aydınlı tarafından kaleme alındı. Kitapta sunuş yazılarının yanında, İstiklâl Marşı ve Mehmed Âkif ile ilgili tarihî ve edebî yazılar bulunmaktadır. Bu yönüyle İstiklâl Marşı ve Mehmed Âkif ile ilgili kaleme alınmış en geniş kapsamlı eserlerden biridir. Kitabın editörlüğünü Dr. Mehmet Tuğrul ve Dr. Nuri Salık üstlendi.

Yeni Anayasa

Türkiye Yazarlar Birliği'nin "Yeni Anayasa" çalışmalarına katkı sağlamak amacıyla düzenlediği çalıştay, Yazar Yayınları Toplantı Metinleri serisinden kitap olarak yayımlandı.

30 Eylül 2021 tarihinde; akademisyenler, hukukçular ve sivil toplum kuruluşlarının başkan ve yöneticilerinin katılımı ile çevrimiçi gerçekleşen programın açılış konuşmalarını; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Prof. Dr. Mustafa Şentop, TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan ve TYB Genel Sekreteri Doç. Dr. Muhammet Enes Kala yapmıştı.

"Usul ve Üslûp Açısından Bir Arayış" alt başlığı ile "YENİ ANAYASA" ismiyle yayımlanan kitabın editörlüğünü Prof. Dr. Hasan Yücel Başdemir ve Doç. Dr. Muhammet Enes Kala birlikte yaptılar.

TYB'nin sosyal medya hesaplarından canlı olarak yayımlandığında büyük ilgi gören çalıştayda sunulan tüm bildirilerin ve değerlendirmelerin yer aldığı eser TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan'ın takdim, TYB Genel Sekreteri Doç. Dr. Muhammet Enes Kala'nın önsözü ile başlıyor.

5. Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongresi

"Çok Dilli, Çok Kültürlü Şehirler" ana temasıyla düzenlenen 5. Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongresi kitap olarak yayımlandı.

Türkiye Yazarlar Birliği ve Martin Artuklu Üniversitesi ortaklığında "Çok Dilli, Çok Kültürlü Şehirler" üst başlığı altında 26-27 Kasım 2020 tarihlerinde gerçekleşen 5. Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongresi kitap olarak yayımlandı.

Daha önce düzenlenmiş Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongrelerinde şehir-medeniyet, şehir-tarih ilişkisi, şehir ile insan, toplum, iktisat, edebiyat, sanat,

coğrafya, din gibi kavramların etkileşimi ve ilişkilerini konu alan tebliğler sunulmuş ve bu tebliğlerin metinleri kitap olarak yayımlanmıştı.

Diğer kongrelerden farklı olarak bu kongrede şehir "Çok Kültürlülük" teması ışığında farklı boyut ve veçheleriyle ele alınmış ve bilim adamları, yazarlar, şehir tarihi araştırmacıları bildiriler sunmuştu.

Prof. Dr. Ömer Bozkurt, Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Tuğrul ve Öğr. Gör. Dr. Yahya Aydın'ın editörlüğünü üstlendiği eser Mardin Artuklu Üniversitesi Yayınları Kongre Serisinden çıktı.

Editörlerin önsözü yazısıyla başlayan kitabın sunuş yazılarını ise Türkiye Yazarlar Birliği Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı D. Mehmet Doğan ve Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan birlikte yazdı.

5. Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongresi kitabı 537 sahifeden ve dört bölümden oluşuyor.

İlk bölümün konu başlığı: Şehir: "Tarih ve Teori", "Şehir: Çok Dillilik ve Çok Kültürlülük" başlığı ikinci bölümde yer alıyor. Eserin üçüncü bölümünün ana başlığı; "Şehir: Tarihsel Arka Planlar ve dördüncü bölümünün ise "Şehir: Kültür, edebiyat, Sanat".

Kitap; şehir tarihi, çok dilli çok kültürlü şehirler, Türkiye'de şehir

tarihçiliği ve şehir tarihinin kültürel anlamda gelişim sürecine ilişkin araştırma yapanlar için zengin bir içerik ihtiva ediyor.

TYB Akademi

4 ayda bir yayımlanan hakemli dil, edebiyat ve sosyal bilimler dergisi TYB Akademi; 2021 yılında; Doğu Akdeniz-Kafkasya, 33. Sayı derleme olarak yayımlandı.

200 Yıl Sonra Mütercim Âsım

Türkiye Yazarlar Birliği Gaziantep Şubesi'nin İslâhiye ve Nurdağı Belediyelerinin katkıları ile gerçekleştirdiği "200 Yıl Sonra Mütercim Âsım ve Türkiye'de Sözlük Çalışmaları Bilgi Şöleni" kitap olarak yayımlandı.

Programa Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'in de katılarak açılış konuşması yaptı.

Dil, edebiyat, tarih ve sözlükçülük çalışmaları olan akademisyenler ve bilim insanlarının sundukları bildirilerden oluşan eser Türkiye Yazarlar Birliği Yayınları Toplantı Metinleri serisinden 288 sayfa olarak çıktı.

Önder Saatçi'nin yayına hazırladığı 200 Yıl Sonra Mütercim Âsım Kitabı, Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan'ın sunuş yazısı ile başlıyor ve basında yer alan haberlerle devam ediyor**.**

Üstatlar ve Karantina Günlükleri

Türkiye Yazarlar Birliği ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca gerçekleştirilen "Üstatlar ve Karantina Günlükleri" başlıklı mülakatlar kitap olarak da yayımlandı

Projenin hem koordinatörlüğünü hem de proje kitabının editörlüğünü Türkiye Yazarlar Birliği Genel Sekreteri Doç. Dr. Muhammet Enes Kala yaptı. 50 mülakatın yapıldığı bu süreçte Kala'ya yüksek lisans ve doktora öğrencileri eşlik etti.

"Üstatlar ve Karantina Günlükleri" projesi kapsamında; Türkiye'nin kültür, sanat ve fikir alanlarındaki duayen isimleri salgın dönemine ve insanlığın ahvaline dair duygu ve düşüncelerini paylaştı. Ahmet İnam, Ahmet Özhan, Ahmet Tabakoğlu, Alev Alatlı, Amir Ateş, Atasoy Müftüoğlu,

Atilla Dorsay, Ayla Ağabegüm, Belkıs İbrahimhakkıoğlu, Beşir Ayvazoğlu, Betül Mardin, Çetin Baydar, D. Mehmet Doğan, Devrim Erbil, Doğan Cüceloğu, Ediz Hun, Fahri Aral, Fatma Çiçek Derman, Halil Berktay, Hasan Tahsin Feyizli, Hilmi Yavuz, Hülya Koçyiğit, Ionna Kuçuradi, Işıl Yücesoy, İbrahim Ulvi Yavuz, İhsan Süreyya Sırma, İsmail Erunsal, Kenan Gürsoy, M. Sabri Koz, Mehmet Ali Kılıçbay, Mehmet Bayrakdar, Mehmet Genç, Mehmet Özbek, Mehmet S. Aydın, Mehmet S. Hatiboğlu, Metin Önal Mengüşoğlu, Murtaza Korlaelçi, Mustafa Kara, Mustafa Kutlu, Nazif Öztürk, Nurhan Atasoy, Osman Akkuşak, Rasim Özdenören, Saadettin Ökten, Saim Sakaoğlu, Sinan Genim, Şeyma Güngör, Teoman Duralı, Ümit Meriç ve Yavuz Bülent Bakiler'in konuk olduğu proje, salgın koşulları sebebiyle çevrim içi olarak tamamlandı.

TYB Yıllık

TYB Yıllık 2021; Türkiye ve dünyada meydana gelen siyasi, ekonomik, kültürel, sanatsal ve sosyal olaylar; sevinçler, tasalar, kaygılar, bunların ortaya çıkış sebepleri, toplumsal etkileri ve sonuçlarının yer aldığı yıllık; dünü bugünle değerlendirip yarına yönelik dersler çıkarmak isteyenler için başvuru kaynağı niteliği taşıyor.

Türkiye Kültür ve Sanat Bülteni

TYB'nin süreli yayınlarından olan Türkiye Kültür ve Sanat Bülteni ilk sayısı 1 Şubat 1990'da yayımlandı. İki ayda bir yayımlanan bültenle genel merkez, şubeler ve temsilciliklerdeki yapılan kültür ve sanat faaliyetleri ile ülkemizin önemli kültür sanat olayları yansıtılmaktadır. Bülten, 2021 yılında da yayımlamaya devam etti.

Sınırdan Geçen Sözcükler-Muhacir Edebiyat

Göç üzerine tarihî-edebî-sosyolojik incelemelerin yer aldığı "Sınırdan Geçen Sözcükler-Muhacir Edebiyat" kitabı Kilis 7 Aralık Üniversitesi Orta Doğu Araştırma Merkezi yayınları arasından çıktı.

Türkiye Yazarlar Birliği, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Türk Dil Kurumu ve Kilis Valiliği paydaşlığında tertip edilen muhacir edebiyat sempozyumu Kilis'te gerçekleşmişti. Edebiyat-göç arasındaki ilişkinin yanı sıra göçün

sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi sonuçlarına ilişkin önemli bildirilerin sunulduğu sempozyumun sonunda yayımlanan sonuç bildirgesi de büyük ilgi görmüştü.

Prof. Dr. M. Fatih Kanter, Arş. Gör. Maşallah NAR ve Mehmet Kurtoğlu'nun editörlüğünü üstlendikleri eserin ön sözünü Kilis 7 Aralık Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Mustafa Doğan Karacoşkun ve Türkiye Yazarlar Birliği Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kâzım Arıcan birlikte yazdılar.

Son yıllarda ülkemizin önemli gündem maddelerinin başında göç geliyor. Kilis 7 Aralık Üniversitesinin ev sahipliğinde iki gün süren sempozyumda göçün çeşitleri, nedenleri, sebep olduğu sorunlar ve çözüm önerileri iki gün boyunca konuşulmuştu. Tüm bu akademik çalışmalar ve araştırmaların bir araya getirildiği "Sınırdan Geçen Sözcükler-Muhacir Edebiyat" kitabı kaynak niteliği taşıyor.

olaylar ve insanlar

İbrahim Ulvi Yavuz

OLAYLAR VE İNSANLAR / 2021

İbrahim Ulvi Yavuz

Ocak

1-TYB 2020 Yılı, 'Yılın Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları' ödülleri TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan tarafından açıklandı.

Hikâye: Mustafa Şahin- Gömleği Yalnız

Şiir Suavi Kemal Yazgıç- Bütün Ayrılıklar

Roman: Ayşegül Genç- Kalbin Arka Odası

Deneme: Dursun Çiçek-Benim Dağlarım

Fikir: Tahsin Görgün-Osmanlı Düşüncesi

Araştırma: Hümeyra Özturan-Ethostan Ahlâka

İnceleme: İbrahim Tellioğlu- Fethedilenlerin Gözüyle Anadolu'nun Fethi

Edebi Tenkit: İbrahim Kavaz- Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirleri ve Şiirlerindeki Değişmeler

Hatıra: Emine Işınsu- Kendimden Kendime

Gezi: Mehmet Mazak- Şehir Kokusu

Tercüme: Tahir Uluç- Ahlâk Sorunsalı Batı Modernitesinin Ahlaki Eleştirisine Bir Katkı

Biyografi: Alim Kahraman Mehmet Akif Tutuşmuş Bir Yürek, Adanmış Bir Hayat

Çocuk Yayınları: Değerli Masallar- Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

Basın Fıkra: Hüzeyme Yeşim Koçak -Merhaba Gazetesi

Basın Fikir: Ahmet Doğan İlbey -Yenisöz Gazetesi

Basın Röportaj: Hale Kaplan- Star Gazetesi

Basın Kültür Sanat: Saliha Sultan- Kültür-Sanat alanındaki yayınlarıyla-Karar Gazetesi

Dergi Yayıncılığı: Ay Vakti

Türk Müziği: Ubeydullah Sezekli- Evlâd-ı Fâtihan'dan Kadim Sesler Balkan İlahileri 2

Halk Kültürü: Ali Işık- Konya'da Kültürel Hayat

Elektronik Yayıncılık: Fikircografyasi.com

TV Belgesel: Zeynep Keçeciler-Anne Gidince-TRT Belgesel

TV Dizi: Gönül Dağı-TRT 1

Şehir Kitabı: Ekrem Özdemir- Şehir ve Modern

Radyo Programı: Mustafa Doğan Dikmen-Musikiye Dair-TRT Nağme

Yayıncılık Kamu: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları

Yayıncılık Özel: Ketebe Yayınları

Üstün Hizmet Ödülleri: Prof. Dr. Yalçın Koç, Prof. Dr. Erol Göka ve Mustafa Ruhi Şirin

-İngiltere'nin AB'den ayrılış süreci, 2021'e girilmesinin ardından gece yarısından itibaren resmen sonra erdi.

-Eğitimci, eski Almatı Kültür Müşaviri Alâeddin Korkmaz Ankara'da hayatını kaybetti.

-Güney Kore'de geliştirilen 'yapay güneş' KSTAR, 20 saniye boyunca çalışarak 100 milyon santigrat dereceye ulaştı ve dünya rekoru kırdı.

-Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Pfizer/ BioNTech aşısına acil kullanım onayı verdi.

-Suriye'nin Deyrizor bölgesinin yakınlarında pusuya düşürülen otobüste ölenlerin sayısı 37'ye çıktı.

-İran'ın önde gelen din adamlarından Ayetullah Muhammed Taki Misbah Yezdi, hayatını kaybetti.

-Türkiye'de korona nedeniyle son 24 saatte 212 kişi hayatını kaybetti, yeni vaka sayısı ise 12 203 oldu.

2-Yılbaşı günü saldırı yapma ihtimali olan 267 kişi 33 ilde düzenlenen operasyonlarla gözaltına alındı.

-TRT eski spikerlerinden Aylin Özmenek, hayatını kaybetti.

-Kocaelili hayırsever iş insanı Muzaffer Altıntaş hayatını kaybetti.

-Nijer'de düzenlenen terör saldırısında 56 sivil hayatını kaybetti.

-Kazakistan'da idam cezası kaldırıldı.

-Somali'de bir Türk şirketinin şantiyesine yapılan intihar saldırısında 2'si Türk, 5 kişi hayatını kaybetti.

3-İran'da terör örgütü kabul edilen 'Hizbu'l-Furkan' üyesi 3 kişi devlete karşı isyan suçunu işlemek gerekçesi ile idam edildi.

4-Nijer'de önceki gün düzenlenen terör saldırısında can kaybı 100'e ulaştı.

-Kanadalı tarihçi, deneme yazarı ve edebiyat eleştirmeni Prof. Laurent Mailhot öldü.

5-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın SMA hastası çocuklar için tedavi onaylanırsa her türlü imkân sağlayacağı açıklandı.

-Kamu bankaları tüm ATM'leri tek bir ATM'de toplama kararı aldı.

6–İçişleri Bakanlığı, FETÖ' nün sözde Bağdat Salih Fidan ve Erbil sorumluları Samet Güren' in Ukrayna'dan Türkiye'ye getirildiğini açıkladı.

-Mali'de bir düğün salonuna düzenlenen hava saldırısında 90 sivil öldü.-Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, Arnavutluk Başbakanı Edi Rama ile bir araya geldi.

7-Hrant Dink cinayetine ilişkin sürdürülen davada eski jandarma istihbarat görevlisi 2 sanık tutuklandı.

-Şair, yazar, Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen'in kurucusu Mehmet Akif İnan anısına düzenlenen *"Mehmet Akif İnan Ödülleri"* nin sahipleri belli oldu. Kültür Sanat ve Edebiyat Ödülü yazar, D. Mehmet Doğan'a, Çalışma Hayatı ve Emek Ödülü Fatma İçuz'a, Başarı ve Teşvik Ödülü Özdemir Bayraktar'a, Uluslararası Değer Ödülü Raid Salah'a, Jüri Vefa Özel Ödülü Asım Gültekin'e, Üstün Hizmet Ödülü ise Recai Kutan'a verildi.

-Japonya'da yoğun kar yağışı nedeniyle ölü sayısı 29'a çıktı.

-İTÜ. Türk Musikisi Devlet Konservatuarı öğretim üyesi, İhsan Özgen hayatını kaybetti.

8-Türkiye'nin yeni uydusu TÜRKSAT 5A, Türkiye saatiyle 05.15'de ABD'nin Florida eyaletinde bulunan Cape Canaveral Üssü'nden başarıyla fırlatıldı. -ABD'de dün Tromp yanlılarının Kongreyi basması ve yaşanan şiddet olaylarının yankılar

-2005 yılında polis memurluğundan komiser yardımcılığına geçiş sınavı soruşturmasında 27 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-İstanbul'da ayarı düşürülmüş altınları kuyumculara satarak milyonlarca lira vurgun yapan 61 şüpheli gözaltına alındı.

-Londra'nın St. John's Wood bölgesinde görev yapan polis memuru Ceyhun Uzun, mesleğini başarıyla yürüttüğü ve hayır kurumlarına yardım ettiği için *"İmparatorluk Madalyası"* ile ödüllendirildi.

9-Meksika'da bir cenaze törenine yapılan silahlı saldırıda 9 kişi hayatını kaybetti.

-Hindistan'da bir hastanede çıkan yangında Yeni Doğan 10 bebek hayatını kaybetti.

-Korona virüse karşı aşı geliştiren Dr. Özlem

Türeci ile Prof. Uğur Şahin, Almanya'nın en prestijli dergisi "Der Spiegel" den sonra Türk bilim insanları, bu kez de TIME Dergisi'ne kapak oldu.

-Türkiye Dergiler Birliği (TÜRDEB) tarafından ilki düzenlenen *'2020 Dergi Ödülleri'* sahipleri belli oldu. Tasarım ödülü Karabatak, içerik ödülü Hece, edebiyat-şiir ödülü Yedi İklim dergisine verilirken dergi özel ödülü ise OT dergisine verildi.

-Endonezya'da denize düşen yolcu uçağında 12 mürettebat ile 50 yolcu hayatını kaybetti.

10-İstanbul'da 479 adet tarihi sikke ele geçirildi.

–Türkiye Cumhurbaşkanlığı Whatsaap' taki veri güvenliği kaygıları nedeniyle haberleşme gruplarını BİP Mobil'e taşıma kararı aldı.

-Yüksek Mimar Prof. Dr. Ahmet Vefik Alp, İstanbul'da vefat etti.

10-Kırgizistan'da yapılan halk oylamasında Çaparov Cumhurbaşkanı seçildi.

-Milli Eğitim Bakanlığı'nın dün yaptığı açıklama sonrası tüm okullarda İstiklal Marşı okundu.

-Kocaeli Üniversitesi Sağlık Meslek Yüksekokulu Müdürü Prof. Dr. Yunus Taş, vefat etti.

-Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan ve Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin'in bir araya geldikleri toplantıdan sonra Dağlık Karabağ bölgesinde Ermenistan'ın işgali döneminde kapanan ekonomi ve ulaşım bağlantılarını canlandıracak ortak bildiri imzalandı.

-İstanbul 30. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanan Adnan Oktar'a organize silahlı suç örgütüne yönelik davada karar açıklandı. Buna göre sanık Adnan Oktar 10 ayrı suçtan 1075 yıl 3 ay, Oktar Babuna ise "suç işlemek amacıyla kurulan örgüte üye olmak", "çocuğun cinsel istismarı" ve "nitelikli cinsel istismar" suçlarından 186 yıl hapse mahkûm oldu.
-ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo, Küba'yı yeniden "teröre destek veren ülkeler" listesine eklediklerini açıkladı.

-Tarihçi, müzeci, minyatür sanatı uzmanı Filiz Çağman Edirne'de hayatını kaybetti.
11-Savunma sanayii sektöründe yası dışı ilişkilerde bulunan gruba yönelik operasyonda şirket temsilcilerinden oluşan 6 kişi gözaltına alındı.

-Ankara'da gerçekleştirilen FETÖ operasyonunda ByLock kullanıcısı olduğu iddiası ile 15 kişi gözaltına alındı.

-Danıştay eski Başkanı Erol Çırakman Ankara'da hayatını kaybetti.

12-Mersin'de terör örgütü PKK/KCK' ya yönelik operasyonunda 6 şüpheli tutuklandı.

-Diyarbakır'ın Silvan ilçesinde Dicle Üniversitesi (DÜ) tarafından yapılan kazı çalışmasında Anadolu Selçuklu Sultanı 1. Kılıçaslan ve kızı Saide Hatun'un mezarı bulundu.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Avrupa Birliği (AB) Büyükelçileri ile bir araya geldi.

-Gazeteci-yazar Emin Karaca, korona virüs nedeniyle hayatını kaybetti.

13-Adana'da aralarında 1 komiser ve 11 polisinde bulunduğu" haklarında 55 gözaltı bulunan "organize suç örgütüne" yönelik şafak vakti operasyon düzenlendi.

-Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'nun Çinli Sinovac'ın ürettiği CoronaVac aşısına acil kullanım onayı vermesi üzerine Sağlık Bakanı Dr. Fahrettin Koca ve Korona virüs Bilim Kurulu üyeleri ile birlikte canlı yayında aşı oldular.

-İsrail'in, Suriye'nin doğusundaki Deyrizor iline gece geç saatlerde düzenlediği hava saldırılarında Beşşar Esad rejimi ordusu ile İran Devrim Muhafızları Ordusunun emrindeki yabancı terörist gruplardan 60 kişi öldü.

14-İzmir merkezli 12 ilde, MLKP, TKP-ML, DSİH VE PKK terör örgütlerine yönelik gerçekleştirilen terör operasyonundan 51 şüpheliden 48'i gözaltına alındı.

-ABD Temsilciler Meclisinde Başkan Donald Tromp için yapılan oylamada «isyana teşvik» ile suçlandığı azil maddesi kabul edildi.

-Gazeteci, yazar Sevim Gözay hayatını kaybetti.

15-ABD'nin Virginia eyaletinde korona virüse yakalanan bir mahkûmun idam cezası erteleme talebine rağmen infaz edildi.

-Türkiye'de son 24 saatte 169 bin 847 korona virüs testi yapılırken 8 bin 962 kişinin testi pozitif çıktı. Hayatını kaybeden kişi sayısı ise 170 oldu.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, yeni tip korona virüse karşı Çinli firma Sinovac tarafından geliştirilen aşıyı Ankara Şehir Hastanesi'nde oldu.

-Fırat Üniversitesi öğretim üyesi, Şair Prof. Dr. Ahmet Tevfik Ozan, vefat etti.

-ABD'de "Kumarhaneler Kralı" olarak bilinen Yahudi asıllı iş adamı Sheldon Adelson öldü

16-KOM Dairesi ve MASAK koordinasyonunda 50 ilde düzenlenen ve "silici" adı verilen operasyonda akaryakıt üzerinden vergi kaçıran 220 kişi yakalandı

-Türk müziğinin önemli bestecisi Muammer Sun, Ankara'da öldü.

17-Yeşilçam'ın usta oyuncularından Ekrem Gökkaya, Bartın'da hayatını kaybetti.

-İzmir merkezli 12 ilde terör örgütlerine yönelik operasyonda gözaltına alındı.

-Endonezya'nın Batı Sulawesi eyaletinde meydana gelen 6,2 büyüklüğündeki depremde yaşamını yitirenlerin sayısının 56'ya ulaştı.

-Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Fizik Tedavi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Hakan Tuna, hayatını kaybetti.

18-Dünya devi Samsung 'un Genel Müdür Yardımcısı Lee Jae-yong'un yolsuzluk iddiaları nedeniyle 2,5 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

-Mısır'da Mursi ailesi ve 89 İhvan üyesinin mallarına el konuldu.

-Kocaeli Üniversitesi Teknoloji Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Durmuş Kaya, Korona virüs tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Fuat Avni" adlı hesabın kullanıcıları olduğu iddia edilen eski Başbakanlık Uzmanı Mustafa Koçyiğit ile İstihbarat Daire Başkanlığı eski çalışanı Bülent Günay müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

–Sosyolog Prof. Dr. Nur Vergin İstanbul'da hayatını kaybetti.

19- İzmir merkezli 60 ilde FETÖ' ye düzenlenen operasyonda 218'i muvazzaf, 238 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Gaziantep merkezli 15 ilde terör örgütü DEAŞ' a yönelik operasyonda, gözaltı kararı verilen 37 şüpheliden 35'i yakalandı.

-Osmanlı Hanedan Reisi Şehzade Dündar Abdülkerim Osmanoğlu, Şam'da vefat etti.

–Oyuncu ve seslendirme sanatçısı Bülent Yıldıran hayatını kaybetti.

20-Silahlı terör örgütüne üye olmak" iddiasıyla tutuksuz yargılanan eski HDP Siirt Milletvekili Hatice Kocaman'a tutuklama kararı verildi.

-ABD Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA) Direktörü Gina Haspel, görevden ayrıldı.

-İran Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Said Hatibzade, ABD Başkanı Donald Tromp ve ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun da aralarında olduğu 9 ABD'li üst düzey yöneticinin İran'ın yaptırım listesine dâhil edildiğini açıkladı.

-Joe Biden yemin ederek ABD'nin 46. Başkanı oldu.

-Akdeniz'de Libya açıklarında göçmenleri taşıyan tekne battı. 43 kişi hayatını kaybetti.

-Gazeteci ve akademisyen Zafer Özdemir hayatını kaybetti.

-İranlı siyaset bilimci Kaveh Lütfullah Efrasiyabi, "ülkesi adına gizli faaliyetlerde bulunduğu" gerekçesiyle ABD'nin Massachusetts eyaletinde gözaltına alındı.
-Kültür ve Turizm Bakanlığı 2019-2020 Özel Ödülleri Töreni'nde konuşan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Dilde sadeleştirme niyetiyle çıkılan yolda Türkçemiz tarihimizin büyük kelime katliamına maruz bırakılmıştır" dedi.

21-ABD'de dün yemin ederek göreve başlayan Başkan Joe Biden'ın Ulusal İstihbarat Direktörlüğü'ne (DNI) aday gösterdiği Avril Haines, Senato'dan onay aldı.

-ABD Başkanı Biden, Paris İklim Anlaşması ile DSÖ'ye yeniden katılmaya ve bazı Müslüman ülkelere uygulanan seyahat kısıtlamalarının kaldırdı.

-İÜ Hukuk Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Necip Kocayusufpaşaoğlu vefat etti.

-Manisa'da 10 yaşındaki 4'üncü sınıf öğrencisi Ömer Faruk Karahan, internet üzerinden yapılan 5'inci Ulusal Tales Matematik Yarışması'nda, kendi yaş grubunda Türkiye şampiyonu oldu.

-ABD'nin siyahi, Hindistan ve Karayip kökenli ilk kadın Başkan Yardımcısı Harris göreve başladı.

-Çin, aralarında ABD'nin eski Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun da yer aldığı 28 ABD'li üst düzey yetkiliye Çin'in ulusal egemenliğini ciddi şekilde ihlal ettikleri gerekçesi ile yaptırım kararı aldı.

-Irak'ın başkenti Bağdat'ın merkezinde bulunan bir pazar yerine çifte intihar saldırısında 13 kişi öldü 20 kişinin de yaralandı.

-Yeşilçam'ın ünlü oyuncusu Oktay Yavuz İstanbul'da öldü.

-Ukrayna'nın Harkov kentinde bir huzurevinde çıkan yangında 15 kişi hayatını kaybetti.

22-"Yavuz Bahadıroğlu" ismiyle tanınan tarihçi yazar Niyazi Birinci İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Türkiye Yayıncılar Birliği'nin Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödülleri sahiplerini buldu. Yazar ödülü Buket Uzuner'e, yayınevi ödülü Mikado Yayınları Genel Yayın Yönetmeni Okan Arıkan'a, Kitapçı Emek ödülü ise Antik Sahaf Kitabevi'nin kurucusu İsmail Kün' e değer görüldü.

-Fas'ta çalışma yürüten Cambridge Üniversitesinden araştırmacılar, 480 milyon yıllık denizyıldızı fosili keşfetti.
-Bosna Savaşı sırasında Sırp esirlerin işkence görüp katledilmesini engellemediği iddiasıyla yargılanan Bosnalı komutan, savaş suçundan 10 yıl hapse mahkûm edildi.

23-Anayasa Mahkemesi üyeliğine Yargıtay Büyük Genel Kurulunca gösterilen üç aday arasından Yargıtay Üyesi İrfan Fidan seçildi.

-Gazeteci Tanju Cılızoğlu Ankara'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-ABD'de ünlü televizyon sunucusu ve radyocu Larry King, öldü.

- Batı Afrika ülkesi Gine açıklarında M/V Mozart isimli bir Türk gemisi, silahlı korsanlar tarafından rehin alındı.

24-Hâkimler ve Savcılar Kurulunca (HSK) meslekten ihraç edilen 9 hâkim ve savcı arasında yer alan ve gözaltına alınan 2 hâkimden biri tutuklandı.

-Brezilya'da futbolcuları taşıyan uçak düştü: 6 futbolcu öldü.

-İçişleri Bakanlığından yapılan açıklamaya göre, ikna çalışmaları neticesinde 1'i aşırı sol, 4'ü PKK/KCK'lı olmak üzere 5 terör örgütü mensubu, Türkiye'ye giriş yaparak güvenlik güçlerine teslim oldu.

25-Karadeniz bölgesinin önemli kanaat önderlerinden emekli Kur'an Kursu hocası, Nuri Genç vefat etti.

-HDP Esenyurt ilçe binasına yapılan operasyonda, PKK elebaşı ve öldürülen teröristlerin fotoğraflarının duvarlarını süslediği çok sayıda dokümana el konuldu.

-İsrail Dışişleri Bakanlığı, Birleşik Arap Emirlikleri'yle tam diplomatik ilişkiler kur-

mak için geçen yıl ABD aracılığıyla yapılan anlaşma üzerine BAE'de büyükelçilik açtığını duyurdu.

-Brezilya'da yolcu otobüsünün devrilmesi sonucu 21 kişi hayatını kaybetti.

-Yunanistan, 2,3 milyar Euro karşılığında satın alacağı 18 Rafale savaş uçağı için Fransa ile anlaşma imzaladı.

26-ABD Senatosunun, Hazine Bakanlığına aday gösterilen eski ABD Merkez Bankası (FED) Başkanı Janet Yellen'a onay vermesiyle ülke tarihindeki ilk kadın Hazine Bakanı Yellen oldu.

-İzmir'de FETÖ' ye yönelik operasyonda, aralarında firari eski emniyet müdürünün de bulunduğu 35 şüpheli gözaltına alındı.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nca, terör örgütü PKK/KCK' nın gençlik yapılanması Devrimci Gençlik Hareketi'ne yönelik soruşturma kapsamında 14 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-İpek Yolu Uluslararası Çocuk ve Gençlik Çalışmaları Merkezi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıldı.

-İstanbul merkezli 3 ilde eş zamanlı düzenlenen ve aralarında Küçükçekmece Tapu Müdürlüğü'nde çalışan 11 memurun da bulunduğu rüşvet operasyonunda gözaltına alınan 39 şüpheliden 25'i tutuklandı.

- Bizans Tarihi üzerine çalışmaları ile tanının Raci Dikici hayatını kaybetti.

-Afyonkarahisar'ın İhsaniye ilçesine bağlı Gazlıgöl beldesinde devre mülk satışı üzerinden 7 binden fazla kişiyi 150 milyon TL dolandırdıkları öne sürülen 33 kişiden 19'u tutuklandı. 14 kişide adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

27-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, devletin gizli kalması gereken bilgilerini açıkladıkları iddiasıyla 3'ü asker 4 kişi gözaltına alındı.

-ABD'de 38 yıldır Türk müziğini icra eden sanatçı Nedim Katgı, hayatını kaybetti.

28-Türk kökenli fizikçi Prof. Dr. Metin Tolan, Göttingen Üniversitesine Rektör oldu.

29-Ankara'da FETÖ soruşturması kapsamında, Jandarma Genel Komutanlığındaki 'mahrem hizmetler' yapılanması iddiası ile 66 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Afyonkarahisar'ın Sultandağı ilçesinde yetiştirilen, dünyaca ünlü Sultandağı kirazı tescillendi.

-Balıkesir, İstanbul ve Gaziantep'te suç örgütüne yönelik eş zamanlı operasyonda 44 şüpheli için gözaltı kararı verildi.

–Oscar ve Emmy ödüllü ABD'li oyuncu ve komedyen Cloris Leachman öldü.

-Güney Afrika'da ordusunda görevli Maj Fatima Isaacs'ın başörtü takması nedeniyle açılan davanın düşmesinin ardından ülkede, kadın askerler için başörtü yasağı kaldırıldı.

30-Hatay Yayladağı Belediye Başkanı Mustafa Sayın, karona virüsü nedeniyle hayatını kaybetti.

-Afganistan'ın Nangarhar vilayetinde meydana gelen bombalı saldırılarda 8 polis öldü.
-Boğaziçi Üniversitesi önünde Kâbe fotoğrafının yere serilmesine ilişkin soruşturma kapsamında gözaltına alınan 4 şüpheliden 2'si tutuklandı.

31-Eski bakan, yazar Ömer Cahit Kayra tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Avrupa şampiyonu eski milli güreşçi Erol Koyuncu öldü.

-İçişleri Bakanlığınca ülke genelinde yapılan "Aranan Şahıslar ve Göçmen Kaçakçılığı Uygulaması" nda çeşitli suçlardan aranan 2 bin 475 kişi yakalandı.

-Irkçılığa karşı çalışmaları ile tanınan ünlü oyuncu Cicely Tyson, hayatını kaybetti.
-Gazeteci, yazar Prof. Dr. Şadan Gökovalı öldü.

-Ünlü oyuncu Atilla Pekdemir hayatını kaybetti.

-Eski Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın özel

hekimi Dr. Cengiz Aslan, hayatını kaybetti.

Şubat

1-Myanmar'da ordu ülke yönetimine el koydu. İktidar partisi Ulusal Demokrasi Birliği (NLD) Partisi Sözcüsü Myo Nyunt, Devlet Konseyi Başkanı ve Dışişleri Bakanı Aung San Suu Çii ile partinin diğer yöneticileri gözaltına alındı. Yönetime Genelkurmay Başkanı Min Aung Hlaing'in elinde geçti. Türk Büyükelçiliği, Myanmar'da yaşayan Türk vatandaşlarına sokağa çıkmamaları uyarısı yaptı.

-Almanya'da yaşlı bakımevinde koron virüs aşısı olan 22 kişi hayatını kaybetti.

2-Adana'da tefecilere yönelik düzenlenen operasyonda 14 şüpheli gözaltına alındı. Zanlıların adreslerinde, çok sayıda yüksek tutarlı çek ve senet ile alacak notlarının bulunduğu ajanda ele geçirildi.

-FETÖ yönelik yürütülen soruşturma kapsamında hakkında dava açılan eski Adalet Bakanlığı Müsteşarı Birol Erdem beraat etti.

-AÜ Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bülent Veli Ağırdır, hayatını kaybetti.

3-Malatya'da polisin düzenlediği operasyonda 318 litre sahte içki ele geçirildi.

-Mısır'da Taposiris Magna Tapınağı'ndaki kazı çalışmalarında, Antik Yunan ve Roma dönemlerinden kalma 2 bin yıllık mumyalar ortaya çıktı.

-Kırgızistan'ın yeni başbakanı 41 yaşındaki Ulukbek Maripov oldu.

4-İçişleri Bakan Yardımcısı İsmail Çataklı, Boğaziçi Üniversitesi'ndeki eylemlerine ilişkin yaptığı açıklamada, "38 ilimizde 528 kişi yakalanmış gözaltına alınmıştır. 2'si tutuklandı, 108'i adli kontrolle toplam 498 kişinin serbest bırakıldı" dedi.

5-Türk Sanat Müziği sanatçısı Hüner Coşkuner İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen komiser yardımcılığına geçiş sınavına ilişkin FETÖ soruşturmasında 48 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Avustralya merkezli bir firma 'Airspeeder' adlı dünyanın ilk uçan elektrikli yarış arabasını tanıttı.

6-Kanadalı ünlü aktör Christopher Plummer, 91 yaşında hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanlığı Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulu üyeliğine Prof. Dr. Aygün Attar atandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 11 üniversite için yeni rektör atadı. Atama kararı Resmi Gazete' de yayımlandı.

-Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. M. Fatih Andı' nın babası, hattat Ahmet Fatih Andı İstanbul'da vefat etti.

-İsviçre'de 6 kişi aşının yan etkisi nedeniyle hayatını kaybetti.

-Rusya Navalnıy protestolarına destek veren 3 Avrupalı diplomatı sınır dışı etti.

-Yunus Emre'nin vefatının 700 yılı nedeniyle Türkiye'de "Yunus Emre ve Türkçe Yılı" ilan edildi.

7-Myanmar ordusunun yönetimine el koymasının ardından 300 milletvekili, darbeyle yönetime el koyan askeri cunta yönetimini reddeden ortak bildiri yayımladı.

8- Tunceli'de yaşlı ve engellilerin kaldığı bir bakımevinde korona virüse yakalanan 12 kişi hayatını kaybetti.

-Diyanet İşleri Başkanlığı Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu üyeliklerine Hamza Gökçe, Salih Akyüz, Sedat Aydınlı ve Ferruh Şen atandı.

-Çin asıllı Avustralyalı gazeteci Cheng Lei, casusluk suçlamasıyla Çin'de tutuklandı.

-Haiti'de Devlet Başkanı Jovenel Moise'yi devirmek için komplo kurulduğu iddialarıyla bir yüksek mahkeme yargıcı da dâhil olmak üzere 20 kişi tutukladı.

10-Bursa'nın İnegöl ilçesinde uyuşturucu ticareti yapan 11 kişi gözaltına alındı.

-Milli Savunma Bakanlığı, Irak'ın kuzeyinden Türk halkına ve güvenlik

güçlerine yönelik terör saldırılarını bertaraf etmek için Gara bölgesine "Pençe Kartal-2 Harekâtı" başlattı. ***11-***ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, tutuklu bulunan iş insanı Osman Kavala' nın serbest bırakılması istendi.

12-Irak'ın kuzeyindeki Gara bölgesinde teröristlere yönelik 10 Şubat'ta başlatılan Pençe Kartal-2 Harekâtı'nda 33 terörist etkisiz hale getirildi.

-Çin Halk Cumhuriyeti makamları, İngiliz kamu yayıncılık kuruluşu BBC'nin uluslararası yayın yapan televizyon kanalı "BBC World News"un yayınlarını durdurdu.

-Dünyaca ünlü cazcı ve piyanist Chick Corea, hayatını kaybetti.

-İstanbul'da, şifreli haberleşme programı ByLock kullanıcısı olduğu tespit edilen 23 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Elazığ'ın kanaat önderlerinden Hafız Abdullah Nazırlı hayatını kaybetti.

-GÜRİŞ Holding'in kurucusu ve Onursal Başkanı İdris Yamantürk, hayatını kaybetti.

-Nijerya açıklarında 23 Ocak'ta korsanlar tarafından kaçırılan 15 Türk denizci kurtarıldı.

13-Almanya, Fransa, İsviçre, İsrail, Lübnan ve Yemen'in de aralarında bulunduğu 22 ülkenin büyükelçisi merkeze çekildi. Merkeze çekilen uluslararası örgüt daimi temsilciliklerine ve 26 ülke büyükelçiliğine atama yapıldı. Tanzanya Birleşik Cumhuriyeti Nezdinde Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliğine Afet ve Acil Durum Yönetim Başkanı Mehmet Güllüoğlu atandı.-Hindistan'ın Tamil Nadu eyaletine bağlı Virudhunagar şehrinde bir havai fişek fabrikasında meydana gelen patlamada 19 kişi öldü. 30 kişide yaralandı.

-Ankara'da, terör örgütü PKK lehine faaliyet gösterdiği tespit edilen Suriye vatandaşı 10 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Türkiye'nin ilk insansız silahlı deniz aracı ULAQ denize indirildi.

-İstanbul Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı Dr.Kadir Topbaş, vefat etti.

-Roman ve hikâye yazarı Demir Özlü İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Şair Ayhan İnal, hayatını kaybetti.

1***4-***ABD'de Minnesota Valisi Tim Walz, Hocalı katliamının yapıldığı gün olan 26 Şubat'ı "Azerbaycan Günü" ilan etti.

-Arjantin eski Devlet Başkanı Carlos Menem öldü.

15-Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), İsrail'e ilk defa büyükelçi atadı.

-Kuzey Irak'ın Gara bölgesinde terör örgütü PKK'nın alıkoyduktan sonra vahşice şehit ettiği 13 sivil vatandaştan 10'unun adı açıklandı. Hava Savunma Uzman Çavuş Hüseyin Sarı**,** polis memuru Sedat Yabalak**,** jandarma personel astsubay Başçavuş Semih Özbey**,** tankçı er Adil Kabaklı**,** polis memuru Vedat Kaya**,** Jandarma Er Süleyman Sungur**,** Uzman Erbaş Mevlut Kahveci**,** topçu erler Müslim Altıntaş**,** Aydın Köse, Muhammet Salih Kanca

-ABD Başkanı Joe Biden, ülkenin güneyinde birkaç gün önce başlayan ve devam eden kar fırtınası nedeniyle Teksas eyaletinde acil durum ilan etti.

-Sinema Yazarları Derneği (SİYAD), Türkiye Sineması Ödülleri açıklandı. Buna göre Onur Ödülleri'nin oyuncu Nur Sürer ile belgesel sinemacı Can Candan'a, Emek Ödülü'nün ise Cine Majestic Sinemaları'nda makinist olarak görev yapmakta olan sinema çalışanı Ali Koçoğlu'na verildi.

-HDP Kars İl Başkanı Sevda Subaşı**'**nın da aralarında bulunduğu 3 kişi tutuklandı.

- İçişleri Bakanlığı, yürütülen operasyon kapsamında 40 ilde arlarında HDP'li başkanların da olduğu 718 kişinin gözaltına alındığını açıkladı.

16-Ankara Emniyet Müdürlüğü FETÖ'nün

hücre evlerine yönelik operasyonlarında ikisi eski binbaşı 13 firari örgüt üyesi yakalandı.

-Çin'de, yeni tip korona virüs için mineral suyu ve salin solüsyonu ile sahte aşı üreten çetenin lideri gözaltına alındı.

-Hindistan da bir otobüsün kanala düşmesi sonucu 32 kişi hayatını kaybetti.

-Devlet Bahçeli: HDP, PKK'nın ta kendisidir, kapatılması için zaman kaybetmek devletimizin egemenlik haklarına ileri düzeyde zarardır.

-Psikolog ve yazar Doğan Cüceloğlu, İstanbul hayatını kaybetti.

-BAE Uluslararası ticaret hukuku alanında danışmanlık yapan Dubai Türk İş Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Ali Çetinkaya korana virüsten hayatını kaybetti.

17-Suriye'den yasa dışı yollarla Türkiye'ye girmeye çalışan 5'i Rusya, 1'i Libya uyruklu 6 kişi Hatay sınırında yakalandı.

-Savaş karşıtı çalışmalarıyla Nobel Barış Ödülü sahibi Amerikalı Bernard Lown, öldü.

-ABD'nin Teksas eyaletinde etkili olan kar fırtınası nedeniyle 21 kişi hayatını kaybetti.

-Bulgaristan'ın Varna limana getirilen konteynerlerde 401 kilo eroin ele geçirildi.

-Nijerya'da odun toplamaya çıkan çocukların bulduğu patlayıcı maddenin infilak etmesi sonucu 7 çocuk hayatını kaybetti.

-Fransa'da 'ayrılıkçı' yasa tasarısı Ulusal Meclis'te onaylanarak kabul edildi.

-Nijerya'nın Niger eyaletindeki kişilerin bir okula düzenlediği saldırıda 26 öğrenci ile 4 öğretmen kaçırıldı.

-Somali'nin önde gelen âlimlerinden Şeyh Nur Barud Gürhan'ın hayatını kaybetti.

18-Gürcistan Başbakanı Giorgi Gakharia istifa etti.

-Anayasa Mahkemesi 2015 yılında bir gösteriyi takip ederken ters kelepçe takılan gazeteciyi haklı buldu. Mahkeme gazetecinin haber yapma hakkının engellendiğini belirterek 15 bin lira tazminata hükmetti.

-ABD' de bir haftadır etkisi altına alan şiddetli kış nedeniyle 38 kişi öldü.

19-İnternet ve mobil bankacılık hesaplarına erişerek 2 milyon 700 bin liraya yakın dolandırıcılık yaptığı belirlenen 48 şüpheli gözaltına alındı.

-Adana merkezli 11 ilde usulsüz reçete vurgununa yönelik operasyonda 46 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Türkiye'nin önde gelen Hadis âlimlerinden Muhammed Emin Saraç vefat etti.-Coronavirüs tedavisi gören oyuncu Toygun Ateş hayatını kaybetti.

-Yargıtay 16. Ceza Dairesi, HDP Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'na "terör örgütü propagandası yapma" suçundan verilen 2 yıl 6 ay hapis cezasını onadı.

20-İstanbul›da terör örgütü PKK›ya düzenlenen operasyonda gözaltına alınan 25 şüpheliden 11›i tutuklandı.

-Malatya Darende Belediye Başkanı İsa Özkan, mahkeme kararıyla görevden uzaklaştırıldı

- Gaziantep'te üzerinde şeytan figürlerinin yer aldığı yılan derisini satmaya çalışan iki şüpheli yakalandı.

-Arjantin Sağlık Bakanı Gines Gonzalez Garcia, ünlü bir gazetecinin kendisi aracılığıyla sıra almadan korona virüs aşısı yaptırdığını açıklamasının ardından istifa etti.

21-Türk pop müziği sanatçısı Serpil Barlas hayatını kaybetti.

.- 2021 yılı "Ahi Evran Yılı" ilan edildi.

-Uzay Ajansı Başkanı Hüseyin Serdar Yıldırım: Uzayda izi olmayanın dünyada da sözü olmaz" dedi.

-ABD'de Türk toplumunun sesi olacak TASC TV kesintisiz yayın hayatına başladı.

-21 yaşındaki Jasmine Harrison, Atlantik Okyanusu'nu tek başı-

na kürekle geçen en genç kadın oldu. Harrison, İspanya'dan Antigua'ya 4 bin 800'lük kilometre boyunca kürek çekti.

-Nijerya'nın başkenti Abuja'da askerleri taşıyan uçak düştü. Kazada 6 asker öldü.

22-Cezayir Cumhurbaşkanı Tebbun, Halk Meclisi'ni feshetti.

-Mardin'in Mazıdağı, Derik ve Kızıltepe ilçesindeki 18 kırsal mahalle ve bağlı mezralarda terör örgütü PKK'ye yönelik operasyon başlatıldı.

-İtalya Dışişleri Bakanlığı, Demokratik Kongo Cumhuriyeti'nde BM konvoyuna düzenlenen saldırıda büyükelçileri Luca Attanasio ile bir İtalyan askerin öldüğünü açıkladı.

-Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu: "PKK terör örgütü Kuzey Irak'ta 13 masum insanı öldürdü; dünya yine sessiz kaldı" dedi.

23-Brezilya'da bir grup sağlık çalışanı yaşlılara kovid-19 aşısı yerine boş şırıngada hava enjekte ettikleri iddiası görevden alındı.

-Gürcistan'da muhalefetteki Birleşik Ulusal Hareketi'nin lideri Nika Melia teslim olmayacağını açıklamasının ardından yüzlerce polisin katıldığı operasyonla gözaltına alındı. -Kırmızı bültenle aranan IŞİD üyesi Fransa uyruklu Sarah Talıb, Ankara'da yakalandı.

24-Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu Üyeliğine, Prof. Dr. Ömer Özyılmaz atandı.

-Ekvator' da 3 ayrı şehirde cezaevlerinde isyan çıktı. Polisin müdahalesi sonucu 50 mahkûmun hayatını kaybetti.

- İzmir merkezli 47 ilde düzenlenen eş zamanlı FETÖ operasyonunda 103'ü muvazzaf 134 asker ile 14'ü askeri okul öğrencisi olmak üzere toplam 148 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Bitlis ve Siirt'te, terör örgütü PKK'ya yönelik "Eren-11 Sehi Ormanları Operasyonu" başlatıldı.

-Anayasa Mahkemesi, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın Anadolu Ajansı'nın (AA) "faaliyet" ve "örgütlenme ve insan kaynakları yönetimi" üzerindeki denetim yetkisini anayasaya aykırı bularak iptal etti.

-BM Uluslararası Göç Örgütü İtalya Şubesi, 20 Şubat günü Akdeniz'in orta kesiminde yaşanan göçmen faciasında 41 kişi hayatını kaybettiğini açıkladı.

25-Washington Büyükelçiliği'ne Murat Mercan atandı.

-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın 'Nakkaş Osman Surnâme-i Hümayun Dijital Minyatür Sergisi' ziyarete açıldı.

-Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca, sinema sektöründe toplam 88 proje için 1 milyon 782 bin lira destek kararı alındığı açıklandı.

-Venezuela'da Ulusal Meclisin (AN) eski Başkanı Juan Guaido ve muhalif eski 27 milletvekili, mal varlıklarını bildirmedikleri gerekçesiyle kamu görevlerinden 15 yıl boyunca men edildi.

-Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Ermenistan'da ordunun başbakan ve hükûmetin istifasını istemesi üzerine "Ermenistan'daki darbe girişimini şiddetle kınıyoruz. Biz dünyanın neresinde olursa olsun darbe ya da darbe girişimlerine karşıyız" dedi.

-Sakarya Emniyet Müdürlüğü'nün terör örgütü DEAŞ'a yönelik operasyonunda gözaltına alınan Irak uyruklu 12 kişi tutuklandı.

26-İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü ekiplerince, terör örgütü PKK'ya yönelik düzenlenen operasyonda 11 şüpheli gözaltına alındı.

-İstanbul merkezli 4 ilde "torbacı" adı verilen sokak satıcılarına yönelik gerçekleştirilen uyuşturucu operasyonundan gözaltına alınan 34 şüpheli adliyeye sevk edildi.

-Venezuela'nın Avrupa Birliği'nin (AB) Venezuela Büyükelçisi Isabel Brilhante Pedrosa'yı "istenmeyen adam" ilan etmesini ardından AB'de Venezuela'nın AB

Büyükelçisi Claudia Salerno Caldera'yı "istenmeyen kişi" ilan etti.

-İş gücü sıkıntısı yaşayan Finlandiya yeni yetenekleri keşfetmek için farklı bir uygulama başlattı. Programa kabul edilen kişiler Helsinki'ye yerleştirilerek 'deneme' sürecine alınıyor. 90 günde şehre uyum sağlayabilen kişilere ise oturma izni veriliyor.

-Ünlü ressam Vincent Van Gogh'un Fransa'da yaşadığı dönemde yaptığı 134 yıllık "Montmartre'da Bir Sokak Manzarası" adlı tablo, 70 milyon TL'ye açık artırmaya çıkarıldı.

-Hollanda Parlamentosu, 1915 olayları ile ilgili Ermeni iddialarını kabul etti. Hollanda Parlamentosunda gerçekleşen dış ilişkiler oturumunda görüşülen tasarıya DENK partisi hariç parlamentodaki tüm partiler destek verdi.

-ABD'li atlet Grant Holloway, erkekler 60 metre engellide 27 yıllık dünya rekorunu kırdı.

-Trabzon'un Araklı ilçesinin Taşönü Mahallesi'nde hayatını kaybeden bir kişinin cenazesine katılan korona virüslü kişi, cenaze ve taziye evinde temas ettiği 22 kişiye virüs bulaştırması sonucu mahalle karantinaya alındı.

-Nijerya'nın Zamfara eyaletindeki yatılı okula düzenlenen saldırıda 317 kız öğrenci kaçırıldı.

-Restorasyonu tamamlanan İstanbul Beyoğlu'ndaki tarihi Atlas Sineması ve İstanbul Sinema Müzesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, katıldığı törenle açıldı.

27-FETÖ soruşturması kapsamında hakkında yakalama emri olan firari emekli Tuğgeneral Nuri Cankıymaz, Yunanistan'a kaçmaya çalışırken Edirne'de yakalandı.

-Çin'in kuzeybatısında Şaanşi eyaletinde en az 3 bin 500 antik mezar bulundu.

-Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD), Florida eyaletindeki Uluslararası Üniversitesi İnşaat ve Çevre Mühendisliği Bölüm Başkanı olan ve NASA ile çalışmalar yapan Prof. Dr. Berrin Tansel, Amerikan Çevre Mühendisliği ve Bilim İnsanları Akademisi Bilim Ödülünü kazandı.

-Nijerya'nın Zamfara eyaletinde silahlı kişilerin altın madeninde düzenlediği saldırıda 22 kişi öldü.

-Bugünün Korona virüs Tablosu açıklandı. Buna göre, son 24 saatte 125 bin 716 Kovid-19 testi yapıldı, 9 bin 193 kişinin testi pozitif çıktı, 71 kişi öldü, hasta sayısı 621 oldu.

-Zambiya'da ölüm döşeğindeki emekli bir hemşire, yeni doğmuş 5 bin bebeğin yerini zevk için değiştirdiğini itiraf etti.

28-Kızılcahamam–Çerkeş Tüneli Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, canlı bağlantıyla katıldığı törenle açıldı.

-Meksika'da San Luis Potosi eyaleti yakınlarında kartel üyeleri ile polis arasında çıkan çatışmada 11 kartel üyesi hayatını kaybetti.

-İstanbul'da düzenlenen tarihi eser operasyonunda Roma dönemine ait 3 metre 10 cm boyunda ve 90 cm genişliğinde mozaik yer döşemesi ele geçirildi.

-Myanmar'da 1 Şubat'ta yapılan askeri darbe sonucunda ülke çapında başlayan darbe karşıtı protestolarda 800 kişi tutuklandı. Yüzlerce öğrencinin de gözaltına alındı.

-Yazar Ayfer Kafkas "Divina'nın Bileziği" ile Kristal Kelepçe Ödülleri'nde 'Yılın Polisiye Romanı Ödülü'nü aldı.

-ABD'de Başkan Biden yönetiminin, Cemal Kaşıkçı cinayetine ilişkin rapora rağmen, Suudi Arabistan Veliaht Prens Selman'a yaptırım uygulamaması basında tepki çekti.

-Diyanet İşleri Başkanlığı, 'Tanrı' kelimesinin caiz olup olmadığıyla ilgili bir açıklama yaptı. Açıklamada kelimenin Arapça 'ilah' kelimesinin karşılığı olduğu belirtilerek "Allah'ı 'Tanrı' diye anmak da İslam inancı-

na aykırı olmaz" denildi. Müslümanlar için tevhit inancını temsil eden ortak bir bağ niteliğindedir. Bu sebeple Müslümanların, ibadet ettikleri tek yaratıcılarını "Allah" diye anmaları daha doğru olur.

-'Neyzen Dede' olarak tanınan neyzen Abdülaziz Göger, İstanbul'da hayatını kaybetti.

Mart

1-Dijital para üretimi vaadiyle vatandaşlardan para toplayarak milyonlarca liralık dolandırıcılık yapan şebekeye düzenlenen operasyonda 27 zanlı gözaltına alındı.

-Afganistan Taliban'ı, ABD ile geçen sene 29 Şubat'ta Katar'ın başkenti Doha'da imzaladıkları barış anlaşması gereği, mayıs ayına kadar ülkedeki tüm yabancı güçlerin çekilmesini istediklerini duyurdu.

-A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi eski öğretim üyesi Prof. Dr. Ersin Onulduran hayatını kaybetti.

-Bartın'ın Ulus ilçesi Kumluca beldesi Hisar köyüne bağlı 4 mahalle, mutasyonlu virüs tespit edilmesi üzerine karantinaya alındı.

-Fransa Eski Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy, yolsuzlukla suçlandığı "Telekulak" davasında suçlu bulundu ve 3 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

2-Bakanlar Kurulu toplantısından sonra yeni normalleşme dönemi açıklandı. Buna göre; Risk gruplarına göre değişiklik gösterecek sokağa çıkma kısıtlamaları sırasında şehirlerarası seyahatlere ilişkin uygulamalara aynen devam edilecek. Hafta içi ülke genelinde, hafta sonu ise "düşük" ve "orta riskli" illerde 21.00-05.00 arasında sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacak. Yüksek ve çok yüksek riskli illerde cuma 21.00-cumartesi 05.00, cumartesi 21.00-pazartesi 05,00 arasında sokağa çıkma kısıtlaması uygulanacak.

-Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığına (TÜİK) Prof. Dr. Sait Erdal Dinçer atandı.

-Muğla'nın Ortanca ilçesinde, Milattan önce 5. Yüzyıla ait Atina Grek sikkesi ele geçirildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İnsan Hakları Eylem Planını açıkladı.

- Mersin merkezli 3 ilde terör örgütü PKK/KCK'ya yönelik düzenlenen operasyonda, HDP' nin eski yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 8 kişi gözaltına alındı.

3-Rusya, ABD'nin Rus muhalif Aleksey Navalnıy'ın zehirlenmesi ve tutuklanmasıyla ilgili Rusya'ya yönelik yaptırım kararları ile ilgili, "ABD'li meslektaşlarımızı ateşle oynamamaya çağırıyoruz" uyarısında bulundu.

-2012'deki "MİT kumpası" na ilişkin 10'u tutuklu 18 sanığın yargılandığı davada, karar açıklandı. Yurt Atayün, Ali Fuat Yılmazer, Kazım Aksoy, Erol Demirhan, Nuh Mehmet Damgacı, Ayhan Albayrak, Sebahattin Kaplan, Musa Metin ve Bilal İrice' ye ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verildi.

-İstanbul'da terör örgütü DEAŞ'a yönelik gerçekleştirilen operasyonda 10 kişi gözaltına alındı. Adrese yapılan baskınlarda ise çok sayıda doküman ve dijital malzeme ele geçirildi.

-Bolivya'da bir otobüsün 150 metrelik uçuruma düşmesi sonucu 21 kişi hayatını kaybetti,

4-Eğitimci, yazar ÖNDER İmam Hatipliler Derneği'nin kurucusu Mehmet Yahya Kutluoğlu vefat etti.

-Adana merkezli 3 ilde yapılan operasyonda, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) üzerinden yasa dışı bahis oynatan 59 kişi yakalandı. Şüphelilerin, üniversite öğrencilere ve ev kadınlarına bin 350 lira maaş vererek banka hesaplarını kiraladıkları ve bankalar arası transfer yapmak için 3 bin lira maaşla 'transfer görevlisi' tuttukları öğrenildi.
-Birleşmiş Milletler (BM) Myanmar Özel Temsilcisi Christine Schraner Burgener, darbe karşıtı gösterilerde sadece bugün 38 kişinin öldüğünü ve şimdiye kadar 50'den fazla kişinin hayatını kaybettiğini bildirdi.

-Bingöl'den Tatvan'a gitmek üzere hareket eden Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na ait Cougar tipi bir helikopter düştü. Kazada 8. Kolordu Komutanı Korgeneral Osman Erbaş'ın da bulunduğu 11 asker şehit oldu. 3 personelde yaralandı.

-Hikâye, şiir, deneme yazarı psikolog, Suna Tanaltay, hayatını kaybetti.

-Sağlık Bakanlığı, Türkiye'de Covid-19'a ilişkin günlük hasta tablosunu paylaştı. Verilere göre, 68 kişi daha hayatını kaybetti, 685 yeni hasta dâhil olmak üzere 11 bin 322 yeni 'vaka' tespit edildi. - 22 Avrupa ülkesinden 450'ye yakın parlamenter Avrupa Birliği üyesi devletlere İsrail'in yasadışı ilhaklarına son verilmesi için baskı yapılması gerektiğini belirten bir mektup yazdı. ***5***-Helikopter kazasında şehit olan askerlerimizin kimlikleri belli oldu. Elazığ 8.Kolordu Komutanı Korgeneral Osman Erbaş, Jandarma İstihbarat Kurmay Albay Şentürk Aydınyer, Kurmay Pilot Yüzbaşı Tayfun Kureş, Yüzbaşı Salih Sarıoğlu, Kurmay Pilot Yüzbaşı Gökhan Uysal, Astsubay Kıdemli Başçavuş Mehmet Demir, Astsubay Kıdemli Üst Çavuş Ömer Umulu, Astsubay Kıdemli Üst Çavuş Nazmi Yılma, Teknisyen Kıdemli Çavuş Şükrü Karadirek, Piyade Uzman Çavuş Hakan Gül ve Piyade Uzman Çavuş Tolga Demirci.

-M.Ü. İlahiyat Fakültesi emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Ömer Faruk Harman İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Ankara'da kamu kurumlarında yapılan işlemleri hızlandırma vaadiyle 58 vatandaşı dolandıran suç örgütü, polisin düzenlediği operasyonla çökertildi. 4 ilde eş zamanlı yapılan operasyonda 33 kişi gözaltına alındı.

-Katoliklerin ruhani lideri Papa Franciscus, Bağdat'ta gitti. Cumhurbaşkanı Berham Salih tarafından resmi törenle karşıladı.

-Madişu'da biri lokantanın önünde gerçekleştirilen bombalı saldırıda 20 kişinin hayatını kaybetti. 30 kişinin de yaralandı.

-İsviçre'nin Cenevre kenti merkezli sivil toplum kuruluşu Press Emblem Campaign (PEC), tarafından yapılan yazılı açıklamaya göre, salgının başından bu yana geçen 1 yıllık süre içinde 840 gazetecinin hayatını kaybettiği açıklandı.

6-Sinema, tiyatro, oyuncusu ve seslendirme sanatçısı Altan Karındaş, Marmaris'te kaldığı huzurevinde hayatını kaybetti.

-Ünlü tasarımcı Aslı Yılmaztürk, Muğla'nın Ula ilçesindeki evinde ölü bulundu. -Mersin merkezli 8 ilde düzenlenen dolandırıcılık operasyonunda 28 kişi gözaltına alındı.

-Irak'ı ziyaret eden Katolik' lerin dini lideri Papa Franciscus, Şiilerin en büyük dini mercisi Ali es-Sistani ile görüştü.

-Nijerya'nın Sokoto eyaletinde silahlı kişilerin düzenlediği saldırıda 14 kişi hayatını kaybetti.

-Heinrich Böll Vakfı tarafından her yıl kadın hakları alanında mücadele eden kadınlara verdiği "Anne Klein Kadın Ödülü", bu yıl Avukat Canan Arın'a verildi.

7-Çanakkale›nin Çan ilçesine bağlı iki köyde yeni tip korona virüs tedbirleri kapsamında karantinaya alındı.

-Irak gezisine çıkan Papa Franciscus, başkenti Bağdat'ta Mar Yusuf Kilisesi'nde ayin düzenledi.

- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Genel Direktörü Tedros Adhanom Ghebreyesus, Korona virüs nedeniyle oluşan 'kitlesel travmanın' İkinci Dünya Savaşı'ndan daha yoğun olduğunu belirtti. -İzmir'in Bayraklı ilçesinde bir öğrenciyi başörtülü olduğu gerekçesiyle okula almadığı iddia edilen ilkokul yöneticisi ve öğretmenin açığa alındı.

-Uluslararası Pamuk İstişare Konseyi (ICAC)'nde Danışma Kurulu eski Başkanı Dr. Sebahattin Gazanfer, İzmir'de hayatını kaybetti.

-Katoliklerin ruhani lideri Papa Francis, tarihi Irak ziyareti kapsamında Nasıriye'deki Ur antik kentinde Hristiyan ve Müslüman din adamlarıyla bir araya geldiği toplantıda" "Babamız İbrahim Peygamberin doğduğu bu diyarda iman başladı. Terör ve şiddet, dinden kaynaklanmıyor. Şunu da unutmayalım, terör dini istismar ediyor. Dini alet edenlere karşı çıkmak bizim elimizde" şeklinde konuştu. -8 Mart Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla bir mesaj yayımlayan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan "Aile ve toplum yapısının temel direği olan kadınların eğitimden sanata, ekonomiden siyasete tüm alanlarda daha fazla varlık göstermesini çok önemsediğini" vurguladı.

8-İzmir›de FETÖ'nün hücre evlerine yönelik operasyonda 31 şüpheli yakalandı.

-Adana'da polis ekiplerince aranan bir TIR'da 50 kilo esrar ele geçirildi. 2 kişi gözaltına alındı.

-İsviçre'de yapılan Müslümanları hedef alan referandumda seçmenler, "Yüzü tamamen örtme (peçe) yasağına evet" inisiyatifini, yüzde 52'lik oyla kabul etti.

-Anayasa Mahkemesi, Basın İlan Kurumu'nun resmi ilan ve reklam kesintisi cezasını hak ihlali saydı.

-Dizi, tiyatro ve sinema oyuncusu Rasim Öztekin, İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Yemen'in başkenti Sana' da göçmenlerin gözaltı merkezlerinin birinde çıkan yangında 8 kişinin hayatını kaybetti. 90'ı ağır 170 kişinin yaralandı.

9-Türkiye Varlık Fonu Genel Müdürü Zafer Sönmez, görevden alınarak yerine Selim Arda Ermut atandı.

-İstanbul'da terör örgütü DEAŞ' a yönelik operasyonunda 14 şüpheli yakalandı. -Milli Savunma Bakanlığı, Tel Rıfat'tan Fırat Kalkanı bölgesine saldırı girişiminde bulunan 7 PKK'lı teröristin etkisiz hale getirildiğini duyurdu.

-Yeni Asya gazetesi Yönetim Kurulu Genel Sekreteri ve Yazar Sabahattin Boyacı hayatını kaybetti.

-Gazeteci, yazar, ressam, tiyatrocu ve eski futbolcu Hakan Dilek, İzmir'de öldü.

-İran Cumhurbaşkanı Yardımcısı İsa Kalenteri, Humeyni'ye hakaret suçlamasıyla 4 ay hapis ve 2 yıl siyasetten uzaklaştırılma cezası aldı.

10-Belçika polisi, son yılların en büyük uyuşturucu operasyonunda 17 ton kokain ele geçirdi.

-Eski model Karahan Çantay, Tayland'da geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybetti. -Komiser yardımcılığına geçiş sınavı ile ilgili yürütülen FETÖ soruşturmasında 51 şüpheli gözaltı kararı verildi. -Mersin, Diyarbakır ve Gaziantep merkezli operasyonlarda, gözaltına alınan 8 kişiden 4 eski HDP yöneticisi, nöbetçi sulh ceza hakimliğince tutuklandı. -Muğla'da TIR ile otomobilin kafa kafaya çarpıştığı kazada 5 kişi hayatını kaybetti.

11-Endonezya'nın Cava Adası'nda bir otobüsün vadiye yuvarlanması sonucu 27 kişi öldü. -Fildişi Sahili Başbakanı Hamed Bakayoko tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Malatya'da merkezli 3 ilde, uyuşturucu ticareti yapan kişilere yönelik düzenlenen operasyonda 20 kişi, gözaltına alındı.

-İslam Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi genel direktörlüğüne Prof. Mahmut Erol Kılıç atandı.

-Şehirlerarası yolculukta yüzde 50 şartı kaldırıldı

-Dünya Müslüman Âlimler Birliği, Çin ile Uygur Özerk Bölgesi'ndeki Uygur Türkleri arasında adil ve kapsamlı bir uzlaşı yapılabilmesi için arabulucu olabileceklerini bildirdi.

-Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ve Uluslararası Göç Örgütü ortak bir yazılı açıklama yaparak Orta

Akdeniz'de 190 düzensiz göçmenin hayatını kaybettiğini belirtti.

-Görüntü yönetmeni Aytekin Çakmakçı 71 yaşında hayatını kaybetti.

– Eski Genelkurmay İkinci Başkanı emekli Orgeneral Halit Edip Başer hayatını kaybetti.

-Myanmar'da askeri darbe karşıtı gösterilerde 12 kişi daha hayatını kaybetti.

-Türkiye'de Korona virüs | 63 kişi daha hayatını kaybetti, 14 bin 46 yeni 'vaka' tespit edildi.

-Türk Halk Müziği'nin usta ismi ve TRT sanatçısı Ahmet Günday hayatını kaybetti.-Afganistan Savunma Bakanlığı, Kandahar'ın Cirey, Argandab ve Şahveli Kot ve Helmand'ın Nahr-i Sirac ilçelerinde Taliban'a yönelik havadan ve karadan operasyon düzenlendiğini ve 47 militanın öldürüldüğünü açıkladı. -Kasetlerin mucidi, Hollandalı mühendis Lou Ottens 94 yaşında öldü.

12-FETÖ'nün Hava Kuvvetleri mahrem yapılanmasında faaliyet gösterdiği belirlenen, aralarında muvazzaf askerlerin de olduğu 11 şüpheli gözaltına alındı.

-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen soruşturma kapsamında 'yasadışı bahis' suçunu işlediği tespit edilen 26 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi. Şüphelilerin yakalanması için eş zamanlı operasyon başlatıldı.

-Pakistan'da mahkeme, "toplumda müstehcenliği yaydığı" gerekçesiyle sosyal medya uygulaması Tik Tok'un yasaklanmasına karar verdi.

-Meksika' nın Monterrey şehrinde akaryakıt tankerinin bir gelen kamyonla çarpışması sonucu 11 kişi hayatını kaybetti.

-İş insanı, Doğan Holding yönetim kurulu üyesi, Taylan Bilgen hayatını kaybetti.

13-Silivri'de "Kripto para çağrı merkezi" kurdukları ve vatandaşları dolandırdıkları gerekçesi ile 119 Çinli gözaltına alındı.

–Toplumsal gerçekçi filmleriyle tanınan yönetmen Ertem Göreç öldü.

-İstiklal Marşı'nın kabulünün 100'üncü yıldönümü nedeniyle Galata Kulesi'nde video mapping gösterisi yapıldı.

-Rusya'nın Ankara Büyükelçiliği İstiklal Marşı'nın kabulünün 100. yıl dönümünü büyükelçiliğin resmi Twitter hesabından Rus Kızıl Ordu Korosu'ndan İstiklal Marşı görüntüleriyle paylaştı. -Devlet Tiyatroları eski sanatçısı, yönetmen Levent Niş hayatını kaybetti.

-TBMM, Türkiye Yazarlar Birliği ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi'nin katılımı ile "100.yılında İstiklal Marşı Büyük Bilgi Şöleni, TBMM İdare Amiri ve İzmir Milletvekili **A**lpay Özalan, Türkiye Yazarlar Birliği Şeref Başkanı, D. Mehmet Doğan, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. İbrahim Aydınlı ve Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Rektörü, TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan'ın açılış konuşması ile TBMM tören salonunda yapıldı.

-Şair Ali Günvar, "Soneler" isimli eseri ile, İtalya'da ünlü şair Renato Filippelli adına verilen "Tulliola Renato Filippelli" ödüllerinde 'Türkçe yazılmış en iyi şiir kitabı' ödülüne layık görüldü.

-İnsan Dergisi kurucusu Yazar, Mehmet Alagaş, İzmir'de hayatını kaybetti.

-Ürdün Sağlık Bakanı Nathir Obeidat, başkent Amman›daki bir hastanede merkezi oksijen sistemindeki kesinti nedeniyle 6 hastanın hayatını kaybetmesinin ardından istifa etti.

-Manisa eski Milletvekili İsmail Bozdağ, hayatını kaybetti.

- İstanbul Valiliği, 14 Mart Tıp Bayramı nedeniyle bugün Eyüp Sultan Camii ve 39 camide Koronavirüs nedeniyle hayatını kaybedenler için dua programı düzenledi.

14-Hikâye, roman, deneme ve eleştiri yazarı Erol Toy, hayatını kaybetti.

-ABD, Rusya'da aralarında siyasi aktivistler Vladimir Kara-Murza ve Yuliya Galyamina'nın da aralarında bulunduğu 200 belediye lideri ve siyasetçinin gözaltına alınmasına sert tepki gösterdi.

-Dışişleri Bakanlığı, Çek Cumhuriyeti'nin, uluslararası statüsü Birleşmiş Milletler (BM) kararlarıyla teminat altına alınmış bulunan Kudüs'te diplomatik ofis açmasının endişeyle karşılandığını bildirdi.

15-Balıkesir merkezli 32 ilde FETÖ'nün askeri mahrem yapılanmasına yönelik soruşturma kapsamında 24'ü muvazzaf 36 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Myanmar'daki askeri darbeyi protesto edenlerle, darbe güçleri arasında yaşanan çatışmada 38 kişi hayatını kaybetti.

-Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yayımladığı yeni yönetmeliğe göre, apartmanlarda ve site yerleşimlerinde her daire için en az bir otopark zorunluğu, yerini daire büyüklüğüne göre belirlenecek sayıya bırakıyor.

-Suriye'nin kuzeyindeki Cerablus ve Bab ilçelerinde iki ayrı noktaya balistik füze saldırısı düzenlendi. MSB, sivil yerleşim yerlerinin hedef alındığı saldırıların durdurulması için Rusya'ya bildirimde bulunulduğunu açıkladı.

-Van'ın Başkale'nin İran sınırındaki Güvendik Mahallesi kırsalında 59 göçmen yakalandı.

-Suudi Arabistan'da aralarında 5 bakanlık görevlisinin de bulunduğu 241kişi yolsuzluk suçlamasıyla gözaltına alındı.

-Mısır Dışişleri Bakanı Samih Şukri, ilişkilerin normalleşebilmesi için Türkiye›nin Mısır›ın prensipleri ve hedeflerine uygun hareket etmesi gerektiğini söyledi.

- PKK/KCK'nın Suriye kolu PYD/YPG'nin sözde tugay komutanı "Şeh Guyi" kod adlı terörist İbrahim Babat'ı Suriye'deki nokta operasyonuyla yakalayarak Türkiye'ye getirdi.

– Libya'da Dibeybe başkanlığında kurulan Libya Ulusal Birlik Hükümeti, Tobruk şehrindeki Temsilciler Meclisinde yemin ederek göreve başladı.

-Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, Danıştay 8. Dairesi'nin Öğrenci Andı'nı kaldıran Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) yönetmeliğini iptal eden kararını bozdu. Bu kararın ardından artık okullarda Öğrenci Andı okunmayacak.

16-İstanbul'da 4 ilçede gerçekleştirilen uyuşturucu operasyonunda 40 şüpheli gözaltına alındı. Adreslere yapılan baskında bir miktar uyuşturucu ile ruhsatsız tabancalar ele geçirildi.

-İstanbul Biruni Üniversitesi Kalp ve Damar Cerrahisi Uzmanı Prof. Dr. Mehmet Ümit Ergenoğlu Covid-19 nedeniyle hayatını kaybetti.

-Pakistan'da bir maden ocağında biriken metan gazının patlaması sonucu 7 madenci hayatını kaybetti.

-Portekiz Anayasa Mahkemesi, mecliste kabul edilen ötenazi yasasını anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle meclise geri gönderdi.

-ABD Başkanı Joe Biden'ın İçişleri Bakanlığına aday gösterdiği Deb Halland, Senatodan onay alarak ülke tarihinde "kabineye seçilen ilk Amerikan yerlisi" oldu.

17-ABD Başkanı Joe Biden, "Göçmenlere net bir şekilde şu mesajı verebilirim; buraya gelmeyin!" uyarısında bulundu.

-ABD'nin Georgia eyaletindeki 3 masaj salonuna düzenlenen silahlı saldırılarda 8 kişinin hayatını kaybetti.

-Nijer'in Mali sınırında sivilleri hedef alan terör saldırısında 58 kişi öldü.

-Doğu Türkistanlı kadınlar, 2016'dan beri haber alamadıkları Çin'deki çocukları ve yakınları için İstanbul'dan Ankara'ya yürüyüş başlattı.

-BMM Genel Kurulunda, HDP'li Ömer Gergerlioğlu'nun hakkında mahkeme-

ce verilen ve kesinleşmiş cezaya ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi okunduktan sonra milletvekilliği düşürüldü.

-AB'den Uygurlara uyguladığı baskı nedeniyle Çin'e yaptırım kararı çıktı.

-Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, HDP'nin kapatılması için Anayasa Mahkemesi'nde dava açtı**.**

18-ABD Dışişleri Bakanlığı sözcüsü Ned Price, HDP'li Milletvekili Ömer Gergerlioğlu'nun vekilliğinin düşürülmesine ilişkin yaptığı açıklamada «Yakından takip ediyoruz» dedi.

-Afganistan'da askeri helikopter düştü. Kazada 4 mürettebat ile 5 güvenlik görevlisi öldü.

-Tanzanya Devlet Başkanı John Magufuli öl dü.

-A Milli Takım ve Galatasaray'ın efsane isimlerinden Erhan Önal hayatını kaybetti.

-Meksika'nın kuzeydoğusunda dün başlayan orman yangınlarında 400 kişi tahliye edilirken, 1000 hektardan fazla alan zarar gördü.

-Hürriyet Gazetesi'nin eski Yayın Koordinatörü Seçkin Türesay hayatını kaybetti.

-Mali'nin kuzeydoğusunda bulunan bir askeri üsse düzenlenen saldırıda 33 asker öldü.

-Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres, "medyanın ve güce sahip bazı kimselerin, Müslümanlara karşı ön yargıyı artırdığını" belirtti.

– Azerbaycan Cumhurbaşkanı lham Aliyev, Nevruz Bayramı öncesinde 475 mahkûmun cezasının kaldırdı, 98 mahkûmun ise cezasını yarıya indirdi.

19-İktisat Tarihçisi Dr. Mehmet Genç, İstanbul'da vefat eti.

-Dışişleri Bakanı Mevlut Çavuşoğlu, İran Dışişleri Bakanı Cevat Zarif ile Dolmabahçe Sarayı'nda bir araya geldi. Toplantıya MİT Başkanı Hakan Fidan da katıldı.

- ABD Merkezi İstihbarat Teşkilatı (CIA)' nın direktörlüğüne ABD Senatosundan onay alan William Burns atandı.

-İstanbul ve Ankara›da HDP›lilere dönük operasyonlarında çok sayıda HDP yöneticisi ve İHD Eş Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan gözaltına alındı.

-Moğalistan'da toz fırtınasında 6 kişi hayatını kaybetti.

-Diyarbakır'ın Çınar ilçesinde düzenlenen tarihi eser kaçakçılığı operasyonunda 160 adet tarihi eser yakalandı.

-ABD Büyükelçisi Satterfield: Tek çözüm Türkiye'nin S-400'leri elden çıkarması; Rusya ile yeni bir askeri ticaret anlaşmasına ABD'nin tepkisi ağır olur!

-Suriyeli İslam âlimi Muhammed Ali Es-Sabuni, Yalova'da vefat etti.

20-Eski Merkez Hakem Kurulu (MHK) Başkanı, hakem Bülent Yavuz, hayatını kaybetti**.**

-Ülke genelinde yapılan "Türkiye Güven Huzur Uygulaması" nda çeşitli suçlardan aranan 1311 kişi yakalandı, 119 aranan araç tespit edildi, 964 araç trafikten men edildi.

-Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine ilişkin karar Resmi Gazete' de yayımlandı.

-Merkez Bankası Başkanı Naci Ağbal görevinden alınarak, yerine Prof. Dr. Şahap Kavcıoğlu atandı.

-Hakkari'de toprağa gömülü vaziyette 9 kilogram 200 gram A-4 plastik patlayıcı ile bir kamyonda 204 kilogram 200 gram eroin ele geçirildiğini açıkladı.

-Yargıtay Ceza Genel Kurulu, eski Anayasa Mahkemesi üyesi Erdal Tercan'a FETÖ üyeliğinden verilen 10 yıl 7 ay 15 gün hapis cezasını onadı.

-Almanya Cumhurbaşkanı Steinmeier, korona virüs aşısını geliştiren Türk bilim insanları Prof. Dr. Uğur Şahin ve Dr. Özlem

Türeci'ye liyakat nişanı verdi.

-Yemen'de ordu güçleri ile Husiler arasında çıkan şiddetli çatışmalarda 65 milis öldürüldü.

-Batı Afrika ülkesi Nijerya'nın Kaduna eyaletinde düzenlenen silahlı saldırılarda 13 kişi öldü, 7 kişi yaralandı.

21-Malezya'da gözaltında tutulan bir Kuzey Kore vatandaşının ABD'ye iade edilmesi kararının ardından iki ülkenin diplomatik ilişkileri kesildi. Kuzey Kore, Malezya'daki büyükelçiliğini kapattı

-TBMM Genel Kurulunda yargı kararı okunarak milletvekilliği düşürülen HDP'li Ömer Faruk Gergerlioğlu, hakkında açılan soruşturma kapsamında bekleyişini sürdürdüğü TBMM'de gözaltına alındı.

22-Türkiye'de 'Sıfır Noktasındaki Kadın' adlı kitabı ile tanınan Mısırlı kadın hakları savunucusu, yazar, aktivist, doktor Nawal El Saadawi hayatını kaybetti.

-Barış Pınarı bölgesinde son 3 günde 35 PKK/YPG'li terörist etkisiz hale getirildi.

-Fransa'da 35 bin 327 kişi daha Kovid-19'a yakalandı.

23-İzmir merkezli ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde de olmak üzere 53 ilde FETÖ'ye yönelik eş zamanlı operasyon başlatıldı. Operasyonda 123'ü muvazzaf toplam 184 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Diyarbakır'daki Nevruz kutlamalarında PKK/KCK terör örgütünün propagandasını yaptıkları tespit edilen ve haklarında gözaltı kararı verilen 32 şüpheliden 21'i yakalandı.
-İstanbul›un Tuzla ve Pendik ilçelerinde uyuşturucu satılarına yönelik gerçekleştirilen operasyonda, haklarında yakalama kararı çıkarılan 32 şüpheliden 25›i gözaltına alındı.

-ABD'nin Colorado eyaletinin Boulder kentindeki bir süpermarkete silahlı saldırı da aralarında 1 polis memurun bulunduğu 10 kişi hayatını kaybetti.

24-Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Maliye Bakanı ve Dubai Emiri'nin kardeşi Şeyh Hamdan bin Râşit Al Maktum, hayatını kaybetti.

-Myanmar devlet televizyonu, darbe karşıtı gösterilerde gözaltına alınan 628 kişinin serbest bırakıldığını duyurdu.

-Bangladeş'te Arakanlı Müslüman mültecilerin kaldığı kamptaki yangında ölenlerin sayısı 28'e yükseldi.

25-Brezilya'da koron virüsten ölenlerin sayısı 300 bini geçti.

-ABD'de bir eyalette daha "idam cezası" kaldırıldı.

-Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca hazırlanan "Otopark Yönetmeliği'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

-Güney Amerika ülkesi Kolombiya'da, şiddetli yağışların yol açtığı sellerde 45 kişi yaşamını yitirdi.

26-Homur Mizah Grubu yayın kurulu üyesi ve çizerleri Asuman Küçükkantarcılar, korona virüsü nedeniyle bir süredir tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-İngiltere'nin West Yorkshire bölgesinde bulunan Batley kentindeki bir okulda görevli öğretmenin derste Hz. Muhammed karikatürlerini göstermesi tepki topladı. Öğretmenin açığa alındığı açıklandı.
-Kurtlar Vadisi Pusu ve Elveda Rumeli dizisinde oynayan Kuzey Makedonyalı oyuncu Luran Ahmeti korona virüsten hayatını kaybetti.

-Türkiye Bankalar Birliği Yönetim Kurulu Başkanı ve Hüseyin Aydın›ın, Ziraat Bankası Genel Müdürü Hüseyin Aydın görevinden ayrıldı. Yerine Alpaslan Çakar atandı.

-Sakıp Sabancı Yaşam Boyu Başarı Ödülü'nün bu yılki sahibi, usta tiyatrocu Nevra Serezli oldu.

-Ankara'da terör örgütü IŞID'e yö-

nelik eş zamanlı operasyon operasyonda 22 kişi gözaltına alındı.
-Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine afişler ile tepki gösteren Bilecik Belediye Başkanı Semih Şahin hakkında soruşturma başlatıldı.

-Agos Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Hrant Dink'in öldürülmesine ilişkin İstanbul 14. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davada Fox Haber Müdürü Ercan Gün'e "FETÖ üyeliğinden" 10 yıl, Hasan Durmuşoğlu, "Adam öldürmeye iştirak" suçundan 12,5 yıl, Bekir Yokuş, "Başkasını aracı olarak kullanarak adam öldürmeye iştirak" suçundan 10 yıl hapis cezasına çarptırıldı.
-Sağlık Bakanı Koca, "Aşıda yeni bir teknik söz konusudur. Bu yeni teknikte aşının burundan sprey olarak uygulanması amaçlanmaktadır" dedi. Koca, salgının Mayıs veya Haziran sonunda kontrol altına alınabileceğini de duyurdu.

-Polonya'da başkent Varşova'daki bir ormanlık arazide İkinci Dünya Savaşı döneminden bir toplu mezar bulundu. Mezarda Naziler tarafından katledilen 29 kişinin kalıntılarına ulaşıldı.

-Mısır'da iki yolcu treni çarpışması sonucu 32 kişi öldü. 66 kişi de yaralandı.

27-Siirt eski Milletvekili Prof. Dr. Kadri Yıldırım tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. –
Samsun'da Ceylan derisine altın işlemeli 2 bin 500 yıllık Tevrat'ı satmaya çalışan 5 kişi yakalanarak gözaltına alındı.

-İzmir merkezli 53 ilde ve KKTC'de, FETÖ'nün TSK yapılanmasına yönelik gerçekleştirilen operasyonda gözaltına alınan 172 şüpheliden 41'i tutuklandı.

-Myanmar'da askeri darbe ve seçilmiş hükümet üyelerinin gözaltına alınmasına karşı düzenlenen protestolara güvenlik güçlerinin silahlı müdahalesi sonucu 56 kişi hayatını kaybetti.

-Hindistan'da korona virüs hastalarının tedavi edildiği bir hastanede çıkan yangında 10 kişi hayatını kaybetti.

-İstanbul'da fuhuş yaptırdığı iddia edilen şebekelere yönelik eş zamanlı düzenlenen baskında yakalanan 24 şüpheliden 21'i tutuklandı.
-Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesince düzenlenen operasyonda, terör örgütü DEAŞ üyesi 22 Iraklı zanlı gözaltına alındı.

28-İkinci Dünya Savaşı sırasında Lety u Pisku toplama kampında Romanlara yapılan soykırımı ortaya çıkaran ünlü yazar ve aktivist Paul Polansky hayatını kaybetti.

-Mısır'ın başkenti Kahire'de 10 katlı bina çökmesi sonucu 10 kişi öldü.

-MSB, Harp Okulları ve Astsubay Meslek Yüksek Okullarına girişte aranan "Kendisinin, annesinin, babasının, kardeşlerinin ve velisinin, tutum ve davranışları ile yasadışı, siyasi, yıkıcı, irticai, bölücü ideolojik görüşleri benimsememiş, bu gibi faaliyetlerde bulunmamış veya bu gibi faaliyetlere karışmamış olması" şartının kaldırılarak yerine "Terör örgütlerine veya Millî Güvenlik Kurulunca Devletin millî güvenliğine karşı faaliyette bulunduğuna karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, iltisakı ya da bunlarla irtibatı olmamak." şeklinde değiştirildi.
29-Çekya'nın en zengin iş insanı Peter Kellner helikopter kazasında öldü.

-Hababam Sınıfı serisinde de rol alan usta oyuncu Fazıl Ender Uzun, hayatını kaybetti.

-Slovakya'nın korona virüs ile mücadele kapsamında Rusya'dan aşı satın alması üzerine başlayan siyasi kriz sonucunda Başbakan Igor Matoviç görevinden istifa et ti.

-Dışişleri Bakanlığı, Türkiye ile Azerbaycan arasında *"Kimlikle Seyahat Protokolü "*nün iç onay sürecinin tamamlandığını ve protokolün 1 Nisan'dan itibaren yürürlüğe gireceğini duyurdu.

-Türkiye Çocuk Dergisi yazarlarından Şaban Çibir, hayatını kaybetti.

30-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, (FETÖ) savunma sanayi yapılanmasına yönelik soruşturma kapsamında, 26 şüpheli hakkında gözaltı kararı verdi.

-Myanmar'da askeri darbe sonrası başlayan gösterilerde kanlı bilanço artıyor. Güvenlik güçlerinin müdahalelerinde şu an kadar 510 kişi hayatını kaybetti.

-Eski Tanzanya Devlet Başkanı Magufuli'nin cenaze törenindeki izdihamda 45 kişi hayatını kaybetti.

-Oyuncu ve seslendirme sanatçısı Kaya Akarsu hayatını kaybetti.

31-Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Bina Kimlik Sistemi uygulamasını nisan ayında başlatıyor. Uygulama kapsamında ilk etapta yıl sonuna kadar 100 bin binaya QR kodlu ve RFID çipli elektronik etiketlerin yer aldığı levhalar yerleştirilecek.

-Latin Amerika ülkelerinde yeni tip korona virüs vakaları artmaya devam ederken, Brezilya'da son 24 saatte 3 bin 780 kişi virüs nedeniyle yaşamını yitirdi.

Nisan

1-Gaziantep'te, uyuşturucu satıcılarına yönelik 5 mahallede düzenlenen "Narko-Şahin-27" operasyonunda 29 kişi gözaltına alındı.

-Sigarayı bırakma tedavisi alan hastalar, herhangi bir sosyal güvencesi olup olmadığına bakılmaksızın Sağlık Bakanlığınca temin edilecek ilaçlardan ücretsiz yararlanacak.

-BDDK tarafından hazırlanan ve bugün yürürlüğe giren "Bankalarca Kullanılacak Uzaktan Kimlik Tespiti Yöntemlerine İlişkin Tebliğ Taslağı" ile ıslak imza zorunluluğu kalkıyor.

-AİHM'de Türkiye aleyhine açılan 168 dava dosyası sonuçlandı. Buna göre; toplamda Türkiye 1,5 milyon Euro tazminat ödemeye mahkûm oldu.

-Devlet Tiyatroları ilk Genel Müdürü Muhsin Ertuğrul'un eşi oyuncusu Handan Uran Ertuğrul, İstanbul›da hayatını kaybetti.

-Türkiye'de yeni tip Korona virüs (Covid-19) nedeniyle 176 kişi daha hayatını kaybederken, 40 bin 806 yeni 'vaka' tespit edildi. Bu vaka sayısı, Sağlık Bakanlığı'nın şimdiye kadar açıkladığı en yüksek günlük sayı oldu.

-İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi emekli öğretim üyesi Prof. Dr. Hüsamettin Gökay hayatını kaybetti.

2-Tayvan'ın doğusundaki Hualien bölgesinde trenin raydan çıkması sonucu meydana gelen kazada 36 kişi öldü, 72 kişi yaralandı.

3-İstanbul'un 8 ilçesindeki 12 adrese eş zamanlı operasyon düzenlendi, peş peşe baskınlarda 12 IŞİD şüphelisi gözaltına alındı.

-FETÖ) TSK yapılanmasına yönelik İstanbul merkezli 25 ilde düzenlenen operasyonlarda gözaltına alınan 93 şüpheliden 25'i tutuklandı.

-Aydın'ın Kuyucak ilçe Kaymakamı Yılmaz Kurt, hayatını kaybetti.

-Ukrayna'da corona virüsü salgınında yeni bir rekor kırıldı. Ülkede son 24 saatte 20 bin 341 vakayla en yüksek seviye görüldü.

4-Antik Mısır'ın 22 kral ve kraliçesine ait mumyalar başkent Kahire'de düzenlenen törenle Mısır Medeniyeti Ulusal Müzesi'ne taşındı.

-Endonezya'nın Doğu Nusa Tenggara eyaletinde yağışların yol açtığı selden etkilenen 20 kişi hayatını kaybetti.

-103 emekli amiralin 'Montrö' ve 'sarıklı amiral' tartışmalarına ilişkin yayınladığı bildiriye Cumhurbaşkanlığı, AK Parti ve TBMM Başkanı'ndan sert tepki geldi: Haddinizi bilin!

-Myanmar'da askeri darbe karşıtı protestocuların bir polis karakoluna düzenlediği saldırıda 7 polis öldü.

-TİKA tarafından Libya'nın Misrata şehrin-

de kurulan Türk-Libya Dostluk Fizik Tedavi Merkezi törenle açıldı.

5-Darbe imalı bildiri yayımlayan 104 emekli amirale başlatılan soruşturmada bildiriye imza atan 10 emekli amiral sabah saatlerinde gözaltına alındı.

-Yargıtay Başkanlığından yapılan açıklamada, Türkiye Cumhuriyeti devletinin demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu, bütün erklerin yetki ve güçlerini Anayasa ve yasalardan aldığı vurgulandı.

-Endonezya'da şiddetli yağışların sele dönmesi sonucu hayatını kaybedenlerin sayısı 55'e yükseldi.

- Euro'nun fikir babası Nobel ödüllü ekonomi profesörü Robert Mundell, İtalya'da öldü.
-Sudan'ın Batı Darfur eyaletindeki kabile çatışmalarında 40 kişi öldü, 60 kişi de yaralandı.
-Balıkesir Büyükşehir Belediyesince yapılan "Millet Kütüphanesi" hizmete açıldı.
-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan; "Kesinlikle art niyetli bir girişimdir. Tartışmanın sebebi kesinlikle ifade özgürlüğü meselesi değildir. Bir gece yarısı 104 emekli amiralin böyle bir girişimde bulunması asla kabul edilemez. Biz bildiri yayınlanır yayınlanmaz tüm siyasetçilerin karşı duruşlarını güçlü bir şekilde beklerdik. Her zamanki gibi bizim muhatabımız millettir, yol haritamızı milletle paylaşmak için bir araya geldik, hadlerini yine milletimizle birlikte göstereceğiz." Dedi.

-'Montrö Bildirisi'ne imza atan emekli amirallerin lojman ve koruma hakları iptal edildi.

6-Kayseri'de FETÖ'nün askeri mahrem yapılanmasına yapılan operasyonda 20 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Suudi Arabistan Hac ve Umre Bakanlığı, Ramazan'dan itibaren sadece aşılanmış ya da koronavirüs geçirip iyileşmiş kişilere umre izni verileceği bildirildi.

-Uyuşturucu satıcılarına yönelik Ankara merkezli 8 ilde düzenlenen eş zamanlı operasyonda 81 şüpheli gözaltına alındı.

-Yeni Asya Gazetesi İmtiyaz Sahibi Mehmet Kutlular, İstanbul'da vefat etti.

-Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş, Koronavirüs salgını nedeniyle, teravih namazının camilerde değil evlerde kılınmasının uygun olduğu açıkladı.

7-Aralarında FETÖ ve PKK terör örgütlerinin elebaşları ile sözde üst düzey yöneticilerinin yer aldığı 377 kişinin Türkiye'deki malvarlıkları dondurulduu.

-Myanmar ordusu, protestocuları aramak için kiliselere baskın düzenledi. Güvenlik güçlerinin müdahalesi sonucunda hayatını kaybedenlerin sayısı da 581'e yükseldi. Milli Savunma Bakanlığından (MSB), yapılan açıklamada, "PKK/YPG terör örgütünce

-Zeytin Dalı Harekat bölgesindeki saldırıda 2 silah arkadaşımız şehit oldu, 3 terörist etkisiz hale getirildi.» ifadesi kullanıldı.

-Korona virüs salgınıyla ilgili konuşan Prof. Mehmet Ceyhan, "Biz de sonradan anladık ki, 65 yaş üstü ve 20 yaş altına yasak koyarak, aslında salgının seyrini olumsuz etkileyen bir faktör" dedi.
-Anadolu Ajansı Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Şenol Kazancı, görevden ayrıldı. Yerine Serdar Karagöz atandı.

-FETÖ' nün 15 Temmuz darbe girişimi sırasında Cumhurbaşkanlığı Muhafız Alayı'ndaki eylemlere ilişkin 497 sanığın yargılandığı davada karar açıklandı. Buna göre: Muhafız Alayı'ndan Genelkurmay Karargahı'na baskına giden ekibin başındaki eski Binbaşı Fedakar Akça, ağırlaştırılmış müebbet hapis, darbe bildirisini TRT'de okutan eski Yarbay Ümit Gençer'e, "anayasal düzeni ihlal" suçundan ağırlaştırılmış müebbet hapis, eski başyaver Ali Yazıcı ile Ankara'dan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bulunduğu Marmaris'e gitmek için yola çıktığı belirtilen eski yarbay Emin Güven'e , 'Anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs' suçundan müebbet hapis cezası ile 'Cumhurbaşkanına suikasta yardım' suçundan 16 yıl 8 ay ha-

pis, Muhafız Alayı Komutanı kurmay Albay Muhsin Kutsi Barış'a 30 yıl hapis Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nin emniyetinden sorumlu Köşk Muhafız Komando Birliği'nin komutanı eski binbaşı Osman Koltarla müebbet hapis cezası verildi. **8**-Sinema ve tiyatro oyuncusu, gazeteci Muharrem Erdemir, hayatını kaybetti. -TSK'daki kadın askerlerin türban takmasına izin veren yönetmeliğin iptali talebi için Danıştay'a yapılan itiraz oy çokluğuyla reddedildi.

-Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi İmamı Prof. Dr. Mehmet Boynukalın, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ndeki akademik görevine geri döndü.

9-İstanbul merkezli 5 ilde Sedat Peker ve adamlarına yönelik operasyonda, beş ilde 63 şüpheli, İstanbul ayağında ise 43 kişi gözaltına alındı.

-Gazeteci Metin Türkyılmaz Covid-19'dan hayatını kaybetti.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, FETÖ'nün jandarma ayağına yönelik soruşturmada 19'u muvazzaf 53 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Van'da polisin narkotik köpeklerle yaptığı arazi arama- tarama faaliyetinde, toprağa gömülü sırt çantalarında 61 kilo 330 gram eroin ele geçirildi.

-Adana'nın Pozantı ilçesinde 615 şişe sahte içki ele geçirildi.

-ABD'li ünlü rap sanatçısı Earl Simmons, 50 yaşında hayatını kaybetti.

10-Baba Levo olarak tanınan nefesli ustası müzisyen Levent Altındağ hayatını kaybetti.

-Türk sanat müziğinin önemli isimlerinden olan Zeki Çetin, yeni tip korona virüs nedeniyle hayatını kaybetti.

-Myanmar'de askeri darbeyle seçilmiş hükümeti deviren orduya bağlı mahkeme, bir askerin ölümünden sorumlu oldukları gerekçesiyle 19 kişiyi idam cezasına çarptırdı.

-Almanya'da son 24 saatte korona virüs nedeniyle 246 kişi yaşamını yitirdi Son can kayıplarıyla beraber ülkede Kovid-19'dan ölenlerin sayısı 78 bin 249'a çıktı.

-Myanmar ordusunun, askeri darbe ve seçilmiş hükümet üyelerinin gözaltına alınmasına karşı Bago kentinde düzenlenen protestolara silahlı müdahalesi sonucu 20 sivil öldürüldü. -Yemen'in Marib şehrinde Husilerle yapılan çatışmada 30 milis öldürüldü.

- Söz yazarı, oyuncu Mehtap Ar hayatını kaybetti.

-Myanmar'da askeri darbeye karşı protestocuları destekleyen 3 etnik silahlı grup polis karakoluna saldırdı. Olayda 14 polis hayatını kaybetti.

-İngiltere Kraliçesi 2. Elizabeth'in eşi Prens Philip hayatını kaybetti.

11- Yalova'da 3 kardeş 15 gün arayla korona virüsten hayatını kaybetti.

-Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy Türkiye'ye geldi. Zelenskiy, ile biraraya gelen Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "Karadeniz'in bir barış, huzur ve iş birliği denizi olmaya devam etmesi hedefimizdir. Ortak coğrafyamızda ne surette olursa olsun gerilimin artmasını arzu etmiyoruz" açıklaması yaptı.

-Kastamonu eski Milletvekili Avukat Mehdi Keskin, hayatını kaybetti.

12-İçişleri Bakanlığı, 81 il valiliğine ‹ramazan ayı tedbirleri› konulu genelge gönderdi. Genelgeye göre, kalabalıkların bir araya geldiği etkinlik ve iftar çadırlarına izin verilmeyecek.

-Malatya Yeşilyurt Belediyesi'nin "çevre eğitim için" geçen yıl Almanya'ya gönderdiği 45 kişiden 43'ünün geri dönmediği ortaya çıkması üzerine Malatya Valiliği konuya ilişkin soruşturma başlatıldığını duyurdu.

-Rus ve Çin aşısının ülkeye getirilmesine destek vermeyen Çekya Dışişleri Bakanı Tomas Petricek görevden alındığını açıkladı.

-Suudi Arabistan İki Kutsal Cami İşleri Genel Başkanı Şeyh Abdul Rahman Al Sudais, Suudi Arabistan Kralı Selman bin Abdulaziz'in Covid-19 salgını nedeni ile Ramazan ayında Mescid-i Haram ve Mescid-i Nebevi'de teravih namazlarının 20 rekat yerine 10 rekat olarak kılınmasını onayladığını duyurdu.

-Anadolu Ajansı (AA) eski Ekonomi Haberleri Müd. Metin Türkyılmaz, hayatını kaybetti.

-Türk Tarih Kurumu Şeref üyesi Prof. Dr. Bayram Kodaman, Isparta' da vefat etti.
13-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, 104 emekli amiralin bildirisine ilişkin soruşturmasında 14 amiral hakkında adli kontrolle serbest bırakılma kararı verdi.
-İzmir'de FETÖ›ye yönelik yürütülen soruşturma kapsamında, örgüt mensubu olduğu ileri sürülen 84 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tutuklu gazeteci-yazar Ahmet Altan'ın güvence altına alınmış, "emniyet ve güvenlik", "adil yargılanma" ve "ifade özgürlüğü" haklarının ihlal edildiğine hükmetti.

-Türk opera tarihinin en önemli tenorlarından Erol Uras öldü.

-Ünlü halk bilimi araştırmacısı Prof. Dr. İlhan Başgöz hayatını kaybetti.

14-Dünyada en çok vaka sayısına sahip ikinci ülke Hindistan'da hayatını kaybedenlerin sayısı son 6 ayın en yüksek düzeyine çıktı. Öte yandan ülkede dün tespit edilen vaka sayısı da en yüksek günlük vaka artışı oldu.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, koronavirüsle mücadelede alınan ek tedbirleri açıkladı. Ramazan ayının ilk iki haftasında kısmi kapanma uygulamasına geçileceğini ifade eden Erdoğan, "Hafta içi sokağa çıkma yasağı, akşam 19.00 sabah 05. 00 olarak belirlenmiştir. Şehirlerarası seyahatler zorunlu olmadıkça yasaklanmıştır" dedi.

-Güney Afrika Sağlık Bakanı Mkhize, Güney Afrika'nın Johnson & Johnson'ın aşısının piyasaya sürülmesini, kan pıhtılaşmalarına neden olduğu gerekçesiyle askıya aldığını duyurdu.

-MEB, 8. ve 12. sınıflar ile okul öncesi eğitim kurumları dışındaki tüm kademelerde 15 Nisan'dan itibaren uzaktan eğitime geçileceğini duyurdu.

-Mısır'ın başkenti Kahire' de yolcu otobüsünün devrilmesi sonucu 20 kişi öldü.
-Eski başbakan Yıldırım Akbulut, Ankara'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.
-Yargıtay 16. Ceza Dairesi, Ahmet Altan ve Nazlı Ilıcak hakkında verilen kararı bozdu ve Ahmet Altan'ın hapiste kaldığı süreleri dikkate alarak tahliyesine karar verdi.

15-Kayseri Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Veli Altınkaya hayatını kaybetti.

-Bursa'da jandarmanın düzenlediği operasyonda nükleer sanayii ile medikal cihazlarda kullanılan 256 gram radyoaktif madde 'Sezyum 137' ele geçirildi, olayla ilgili 4 kişi gözaltına alındı.

16-İstanbul'da polis Montrö bildirisiyle ilgili olarak 7 emekli amiralin evlerinde arama yaptı. Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, bazı emekli amirallerin bildirisine ilişkin soruşturmada 6 emekli amiral ile 1 emekli generali ifadeye çağırdı.

-Kuzey -Ürdün, Mescid-i Aksa›ya yönelik hukuksuz eylemleri ve ihlallerine karşı İsrail›e diplomatik nota verdi.

-Japon elektronik üreticisi Toshiba'nın Başkanı ve Üst Yöneticisi (CEO) Kurumatani Nobuaki, görevinden istifa etti.

-İçişleri Bakanlığı'nca 2019›da görevden uzaklaştırılan Erciş eski Belediye Başkanı HDP2li Yıldız Çetin, ‹silahlı terör örgütüne üye olmak› ve ‹terör örgütü propagandası yapmak› suçlarından 9 yıl 22 gün hapis cezasına çarptırıldı.

-İçişleri Bakanlığı, AKP'li Yeşilyurt Belediyesi›nin Almanya'ya gönderdiği 45 kişiden 43'ünün geri dönmemesiyle ilgili soruşturmada, vali yardımcısı ile Nüfus ve Vatandaşlık İl Müdürü ve 2 kamu görevlisi

görevden uzaklaştırıldığını duyurdu.

17-Sanayi ve Teknoloji Bakanı Varank, yeni tip koronavirüse karşı TÜBİTAK tarafından geliştirilen VLP aşısının insan denemeleri için gönüllü oldu.

-Birinci Dünya Savaşı sonrasında Birmingham, İngiltere'de faaliyet gösteren "Peaky Blinders" adlı çeteyi anlatan dizide rol alan oyuncu Helen McCrory hayatını kaybetti.

-Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu, Resmi Gazete' de yayımlandı.

-Rusya istihbarat servisi, Ukrayna'nın St. Petersburg Konsolosu Aleksandr Sosonyuk'u 'gizli bilgiler temin ettiği' gerekçesiyle gözaltına aldı.

-Türk Hava Yolları (THY) Teknik A.Ş Genel Müdürü Ahmet Karaman hayatını kaybetti.
-Yazar ve akademisyen Prof. Dr. Ali Özek, 89 yaşında hayatını kaybetti.

-Suriyeli kanaat önderi Prof. Mustafa Müslim (81), yeni tip koronavirüs nedeniyle tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

18-İran'ın güneyindeki Buşehr eyaletinde 5.8 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-Kastamonu'nun Cide ilçesinde, 27 kişinin korona virüs testinin pozitif çıktığı Kovanören Köyü karantina altına alındı.

-Akdeniz Üniversitesi, yeni tip koronavirüse karşı koruyucu sprey formunda da kullanılabilecek ilaç ve aşı adayı geliştirildiğini açıkladı.

-Tiyatro sanatçısı ve oyuncu Erol Demiröz hayatını kaybetti.

-Yazılım şirketi Digital kurucusu Adnan Vural öldü.

-Eski Genelkurmay Başkanı Emekli Orgeneral Necdet Üruğ hayatını kaybetti.

-İran Devrim Muhafızları Ordusu Kudüs Gücü Komutanı Muhammed Hüseyinzade Hicazi hayatını kaybetti.

-Bediüzzaman Said Nursi'nin talebelerinden Hüsnü Bayramoğlu vefat etti.

-İzmir Torbalı Belediye Başkanı Ramazan İsmail Uygur hayatını kaybetti.

-Mısır' da meydana gelen tren kazasında 11 kişinin öldü, 98 kişi de yaralandı.

- Rusya Dışişleri Bakanlığı, Çekya'nın Moskova Büyükelçiliğinde çalışan 20 diplomatı sınır dışı etme kararı aldı.

19-Türkiye Karate Federasyonu Başkanı Esat Delihasan, hayatını kaybetti.

-Çad'da etnik gruplar arasında çıkan çatışmada ölü sayısı 100›e çıktı. Ülkedeki İnsan Hakları Ulusal Komisyonu (CNDH), hükümeti Salamat bölgesinde acil durum ilan etmeye çağırdı.

-KKTC'de Anayasa Mahkemesinin Kur›an kurslarıyla ilgili aldığı karara ilişkin KKTC Başbakanı Ersan Saner, «KKTC Müslüman bir ülke, Kur›an kurslarını kapatmak söz konusu olmaz.» dedi.

-Katıldığı bir televizyon programında imam hatip lisesi mezunları hakkındaki sözleri nedeniyle "Halkın bir kesimini sosyal sınıf din, mezhep, cinsiyet ve bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılama" suçundan 9 aydan 1 yıl 6 aya kadar hapis istemiyle yargılanan Erol Mütercimler'e 10 ay hapis cezası verildi.

20-Ankara'da kamu arazilerinin satışını yapma vaadiyle dolandırıcılık yapan suç örgütüne yönelik operasyonda aralarında avukat ve kamu görevlilerinin de bulunduğu 106 kişi gözaltına alındı.
-İstanbul'da MİT ve emniyetin terör örgütü DEAŞ›a yönelik düzenlendiği operasyonda saldırı hazırlığında olduğu öne sürülen 14 kişi gözaltına alındı.

-FETÖ üyeliği' suçlamasıyla tutuklu yargılanan Ergenekon davasının eski savcılarından Mehmet Murat Dalkuş, 6 yıl 10 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı.

21-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bazı bakanlıklara yaptığı ata-

malara ilişkin kararlar Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlandı. Buna göre; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kuruldu. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı görevine Derya Yanık, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına Vedat Bilgin getirildi. Öte yandan, Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın görevine son verilerek yerine Mehmet Muş atandı.

-Şanlıurfa'da dolandırıcılık ve hırsızlık şüphelisi ile uyuşturucu satıcılarına yönelik şafak vakti düzenlenen operasyonda 43 kişi gözaltına alındı.

-Gazeteci, yazar, senarist Tülay Bilginer hayatını kaybetti.

-Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'un eşi Maria Aytmatova koronavirüs nedeniyle hayatını kaybetti.

-ABD'nin Minnesota eyaletinde, George Floyd'un gözaltına alınması sırasında dizini ensesine basarak ölümüne sebep olan eski polis memuru Derek Chauvin, suçlu bulundu.

-Türkiye Emekli Subaylar Derneği Genel Başkanı Emekli Tuğgeneral Namık Kemal Çalışkan ve yönetim kurulu üyeleri görevden alındı.

-Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Nükleer Enerji ve Uluslararası Projeler Genel Müdürlüğüne Afşın Burak Bostancı atandı.

22-Köşe yazarı Selahattin Duman İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Türkiye'nin, Kuzey Kıbrıs'a 100 bin doz koronavires aşısı hibe etti. Karar Resmi Gazete'de yayımlandı.

-Suudi Arabistan'da ilk kez kadın askerler Mescid-i Haram'da görevlendirildi. 80 kadın askerin umrecilerin güvenliğini sağlamakla görevlendirildiği açıklandı.

-Şair, Abdullah Nefes hayatını kaybetti.

- Fransız eski Eğitim Bakanı Najat Vallaud-Belkacem, ülkede laikliğin yalnızca İslam'ı dışlamak için kullanıldığını belirtti.

-Sağlık Bakanlığı verilerine göre son 24 saatte 61 bin 967 kişinin Covid-19 testi pozitif çıktı, 362 kişi hayatını kaybetti.

-Hindistanlı İslam alimi Mevlana Vahidüddin Han hayatını kaybetti.

23-Thodex Kripto Para Borsası şirketiyle ilişkili olduğu tespit edilen 78 kişinin yakalanmasına yönelik İstanbul merkezli 8 ilde operasyon düzenlendi.

-Hindistan'da Kovid- 19 hastalarının tedavi edildiği bir hastanede meydana gelen patlamada, solunum cihazına bağlı olan 13 kişi hayatını kaybetti.

-İngiltere İlaç ve Sağlık Ürünleri Düzenleme Kurumu, Astra Zeneca'nın Kovid-19 aşısını olan 168 kişide kan pıhtılaşması tespit edildiğini açıkladı.

-İsviçre'nin Cenevre Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Orta Akdeniz›de meydana gelen deniz kazasında en az 100 kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı.

-Ressam Selma Gürbüz, 61 yaşında hayatını kaybetti.

-Fenerbahçe, eski futbolcusu Tuncay Becedek hayatını kaybetti.

24-Başkan Recep Tayyip Erdoğan, ABD Başkanı Joe Biden ile telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Görüşmede iki ülke arasındaki ilişkiler ve bölgesel konuların ele alındığı öğrenildi.

-Tekirdağ'da düzenlenen operasyonda kendilerini devlet görevlisi olarak tanıtarak 6 bin EURO alarak vatandaşları yurt dışına kaçıran Gri pasaport şebekesinden 6 kişi gözaltına alındı. -Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, imzaladığı kararnameyle Sağlık Bakanı Oktay Şiraliyev'i görevden aldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın bugün önemli bir ziyaretçisi vardı. Erdoğan Afganistan'ın eski Cumhurbaşkanı Yardımcısı Mareşal Raşid Dostum'u kabul etti.

-ABD Başkanı Joe Biden, 24 Nisan mesajında : "Her yıl 24 Nisan'da Osmanlı döneminde yapılan Ermeni Soykırımı'nda ölenleri anıyor ve böyle korkunç bir şeyin bir daha meydana gelmesini önlemek için bağlılığımızı yineliyoruz" ifadelerini kullandı.

-Özbek tarihçi, araştırmacı yazar Şöhret Barlas, " Ermenilerin 1915 olaylarına ilişkin iddialar töhmet ve sahtekarlıktır, 20. yüzyılın en büyük yalanıdır" dedi.

-Eski Cumhurbaşkanı Gül: ABD Başkanı Joe Biden' in "soykırım" nitelemesine üzerine: "Ortak acılar üzerinden siyaset yapmak devlet adamlığına yakışmaz" dedi.

25-Bağdat'ta Kovid-19 hastalarının tedavi gördüğü hastanede çıkan yangında 40 kişi hayatını kaybetti.

-Adana'da düzenlenen operasyonda gümrük kaçağı 7 milyon 360 bin gümrük kaçağı makaron, bin 400 kilo kaçak tütün ele geçirildi. 4 kişi gözaltına alındı. -Kripto para borsası Thodex soruşturması kapsamında İstanbul merkezli 8 ilde düzenlenen eş zamanlı operasyonda 68 şüpheliyi yakaladı.

-İletişim Başkanlığı, ASALA ve JCAG gibi Ermeni terör örgütlerinin Türk diplomatları ilk şehit ettikleri yer olan Los Angeles'ta sergi açtı.

-Endonezya açıklarında kaybolan denizaltıdaki 53 kişini hayatını kaybettiği açıklandı.

-Sinema oyuncusu Ertuğ Koruyan Muğla Bodrum da ilçesinde hayatını kaybetti. -Ermenistan Başbakanı Nikol Paşinyan, görevinden istifa etti.

26-FETÖ'nün TSK yapılanmasına yönelik İstanbul ve İzmir merkezli operasyonda 459'u muvazzaf 532 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Fransa'da yaşayan Türk aile, Ermeni bir grubun saldırısına uğradı. Yaklaşık 40 kişilik Ermeni grubun silah, beysbol sopası, bıçak ve demirlerle Türk ailenin evine saldırması sonucu 4 kişi yaralandı**.**

-Diyarbakır'da PKK/KCK terör örgütüne yönelik gerçekleştirilen terör operasyonunda aralarında HDP'li yöneticilerin de bulunduğu 11 şüpheli gözaltına alındı.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, "29 Nisan 2021 Perşembe akşamı saat 19.00'dan başlayıp, 17 Mayıs 2021 Pazartesi sabah 05.00'e kadar sürecek şekilde tam kapanmaya geçiyoruz." dedi.

27-Çanakkale İl Müftü Yardımcısı Nizamettin Doğan Kovid-19 nedeniyle hayatını kaybetti.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, 2005 yılı polis memurluğundan komiser yardımcılığına geçiş sınavı soruşturması kapsamında, 12 FETÖ şüphelisi hakkında gözaltı kararı verdi.

-Meksika'da uyuşturucu kartelleri arasında çıkan "bölge savaşları" sonucunda 8 kişi öldü.

-1973 Mısır-İsrail savaşında Süveyş kentinin savunulmasında silahlı halk direniş hareketine komutanlık yapan Şeyh Hafız Selame, 96 yaşında hayatını kaybetti.

-Eskişehir eski Milletvekili Mail Büyükerman tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. -Hindistan›ın ünlü oyuncularından 59 yaşındaki Tamil Vivek, kalp krizinden öldü.

28-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı "savunma sanayi ihalelerinde casusluk" soruşturmasında, 2'si Savunma Sanayii Başkanlığı çalışanı, 1'i emekli albay, 1'i muvazzaf albay, 1'i muvazzaf yarbay, 1'i muvazzaf binbaşı, 3'ü özel sektör çalışanı olmak üzere 9 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi. Haklarında gözaltı kararı alınan 6 şüpheli dün gözaltına alındı. -İzmir›de 117 kişinin hayatını kaybettiği deprem ile ilgili soruşturmada yeni bilirkişi raporu sonrası 22 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

- İstanbul ve Muş'ta 11 şüpheliye yönelik tefeci operasyonunda 5 kişi gözaltına alındı. Yapılan baskınlarda çeteye ait olduğu tespit edilen materyal ve doküman ele geçirildi.

-Avrupa Parlamentosunda (AP) yapılan oylamada milletvekilliği kaldırılan aşırı sağcı Altın Şafak Partisi üyesi ırkçı Yannis Lagos tutuklandı.

-Mısır'da başkent Kahire'nin kuzey doğusundaki Dekhaliye kentinde milattan öncesine ait 110 mezar bulundu.

-Myanmar'daki askeri darbe karşıtlarını orduya karşı korumak için kurulan CDF birlikleri ile askerin çatışmasında 10 asker hayatını kaybetti.

-Suudi Arabistan, başkent Riyad ve diğer vilayetlerde faaliyet gösteren Milli Eğitim Bakanlığı'na (MEB) bağlı 8 Türk okulunu 2020-2021 eğitim ve öğretim yılı sonunda kapatma kararı aldı. -Başakşehir ve Küçükçekmece'de sahte parfüm imalatı yapılan 8 adrese düzenlenen eş zamanlı operasyonda 5 bin adet dolu şişe, 2 ton alkol, parfüm üretiminde kullanılan esans ve renkli sıvı ele geçirildi.

29-ABD Havacılık ve Uzay Ajansı (NASA), Apollo programında aya iniş için kullanılan araca pilotluk yapan Apollo 11 astronotu Michael Collins'in 90 yaşında hayatını kaybetti.

-Hollanda'nın Huizen kentinde gönüllü olarak yapılan faaliyetlerle kentteki entegrasyona sağladıkları katkı nedeniyle 16 Türk'e kraliyet nişanı verildi. -Doğu Afrika ülkesi Tanzanya'da Devlet Başkanı Samia Suluhu, ülke genelindeki çeşitli hapishanelerde bulunan 5 bin mahkûmu affetti.

30-İsrail›in kuzeyinde, Safed kenti yakınlarında bulunan Meron Dağı›nda Lag BaOmer Bayramı›nın kutlandığı alandaki izdiham nedeniyle 44 kişi hayatını kaybetti, 103 kişi yaralandı.

-Diyarbakır Lice Tepe köyü kırsalında, jandarma birimlerimizin yaptığı operasyonda; 221 kilogram toz esrar ele geçirildi.

Mayıs

1-İzmir Bornova'da 'de 'Sabri Abi' ismi verilen kumar operasyonunda 60 kişi suçüstü yakalandı.

-Azerbaycan Gençlik ve Spor Bakanı Azad Rehimov hayatını kaybetti.

2-İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Felsefe Bölüm Başkanı Prof. Dr. Aydın Işık hayatını kaybetti.

-Portekiz'de 516 metre uzunluğunda ve 175 metre yüksekliğindeki dünyanın en uzun asma yaya köprüsü açıldı.

-Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği değişti, Resmi Gazete 'de yayımlanan son karara göre, Cumhurbaşkanı tüm memurlar hakkında disiplin amirliği yetkisini taşıyacak. Ayrıca büyükşehir belediye başkanlıklarındaki Yüksek Disiplin Kurulu görevi de İçişleri Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu'na bağlandı.

-Türk Dünyası Tarihi ve uluslararası ilişkileri uzmanı, akademisyen, tarihçi ve Türkolog Prof. Dr. Nadir Devlet İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-ABD'de eski astronot ve Florida eyaletinin eski senatörü Bill Nelson, Ulusal Havacılık ve Uzay Ajansının yeni başkanı oldu.

3-Karabük Üniversitesi eski rektörü ve Karabük Milletvekili Prof. Dr. Burhanettin Uysal Korona virüs nedeni ile hayatını kaybetti.

-Korona virüs tedbirleri kapsamında 26 Nisan-03 Mayıs tarihleri arasında ülke genelinde uygulanan sokağa çıkma kısıtlamasını ihlal eden 66 bin 161 kişiye de adli ya da idari işlem uygulandı. -ABD'de korona virüs nedeniyle yaşamını yitirenlerin sayısı son 24 saatte 485 artarak 576 bin 724'e yükseldi.

-İstanbul eski Milletvekili Zeki Turgut Eroğlu hayatını kaybetti. -Mardin'de Geç Antik ve Orta çağ dönemindeki 9 kilise ile manastır UNESCO Dünya

Kültür Mirası Geçici Listesi'ne girdi.
-Nijer'in Mali sınırındaki Tahoua bölgesinde meydana gelen silahlı saldırıda 16 asker hayatını kaybetti.
4-Meksika'nın başkenti Mecixo City'deki'de meydana gelen metro kazasında 15 kişi öldü.

-Türkiye'nin sayılı Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp uzmanlarından Prof. Dr. Cemile Öztin Öğün, korona virüs tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

5-Roman ve oyun yazarı Emine Işınsu Öksüz, Ankara'da vefat etti.

-Kırgızistan, Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un yeni anayasayı onaylamasıyla resmen parlamenter sistemden Cumhurbaşkanlığı sistemine geçti.

- İstanbul merkezli 7 ilde FETÖ'nün güncel talebe yapılanmasına yönelik operasyon dada pek çok kişi gözaltına alındı.

6-İçişleri Bakanlığınca Ağrı, Iğdır, Kars ve Ardahan›da 2 bin 65 personelin katılımıyla «Eren-15 Ağrı Dağı-Çemçe Madur Operasyonu» başlatıldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, azınlık cemaatlerinin temsilcileriyle iftar yemeğinde bir araya geldi.

-Milli Gazete'nin eski spor müdürlerinden Bilal Yüksel 66 yaşında hayatını kaybetti.

- Devlet Bakanı eski Cemil Erhan Ankara'da hayatını kaybetti.

-Gökyüzü Eğitim Kolejleri Kurucusu şair, yazar Hüseyin Emin Öztürk yakalandığı Kovid-19 hastalığından vefat eti.

-Gazeteci-yazar Altan Öymen, Türkçe, İngilizce, Almanca ve Fransızcadan oluşan yaklaşık 10 bin kitap ile kronolojik ve tematik olarak düzenlenmiş dergi ve gazete arşivini Beşiktaş Belediyesine bağışladı.

-İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesi Öğretim üyesi Prof. Dr. İbrahim Demir, Korona virüs nedeniyle hayatını kaybetti.

-ABD Ticaret Bakanlığı, eski Borsa İstanbul Genel Müdürü Hakan Atilla'ya 10 yıllık ticaret yasağı getirdi.

7-Brezilya'nın Rio de Janeiro şehrinde uyuşturucu çetelerine karşı polis tarafından yürütülen operasyon esnasında çıkan çatışmada biri polis olmak üzere 25 kişi öldü.

-Salgınından en çok etkilenen ülkelerden biri olan Hindistan'da son 24 saatte 414 bin 188 korona virüs vakası ile rekor kırıldı.

-İsrail polisi, Doğu Kudüs'ün Eski Şehir bölgesinde bulunan Mescid-i Aksa'daki Kıble Mescidi' nde yatsı namazı kılan cemaate karşı ses bombaları ve plastik mermi kullandı.

8-Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev, Şuşa şehrinin Azerbaycan'ın kültür başkenti ilan edilmesine ilişkin kararname imzaladı.

-İstanbul'da düzenlenen IŞID operasyonunda gözaltına alınanlar arasında, örgütün Fırat Kalkanı bölgesindeki sözde bomba timinin komutanının da olduğu öğrenildi.

-Hindistan'ın Andhra Pradesh eyaletindeki kireç ocağında meydana gelen patlamada 10 kişinin hayatını kaybetti.

-Filistin Esirler Cemiyeti, İsrail'in sene başından bu yana işgal altındaki Kudüs'te 25'i bugün olmak üzere 700 kişiyi gözaltına aldığını açıkladı.

-Dünya Müslüman Alimler Birliği, İsrail'in Kudüs ve Mescid-i Aksa'ya yönelik saldırılarını durdurmak için Filistin içinden ve dışından tüm İslam ümmetine halk ve resmi düzeyde ayaklanma çağrısında bulundu.

9-Afganistan'ın başkenti Kabil'de bir okulun önünde iftar saatinde düzenlenen bombalı saldırıda 30 kişi hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, "İslam ülkeleri başta olmak üzere tüm dünyayı İsrail'in Mescid-i Aksa'ya, Kudüs'e ve Filistinlilerin evlerine yönelik saldırılarına karşı etkili şekilde harekete geçmeye davet ediyorum" dedi.

-Müzisyen, seyyah, neyzen ve yazar Ömer Çakıroğlu Sakarya'da hayatını kaybetti.

-Suudi Arabistan ve Pakistan, başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız Filistin devletinin kurulması başta olmak üzere Filistin halkının haklarını desteklediklerini duyurdu.

-Sivaslı halk ozanı Ali Doğan, hayatını kaybetti.

10-Ürdün, Filistinlilerin evlerini tahliye etmeye zorlanması ve Mescid-i Aksa'ya yönelik ihlallerini protesto etmek için İsrail'in Amman Maslahatgüzarını Dışişleri Bakanlığına çağırarak nota verdi.

- ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan, İsrail'e ülkesinin Küdüs ve Mescid-i Aksa'ya yönelik endişelerini iletti.

-Gazze Şeridi'nde gerçekleşen patlamada 3'ü çocuk 9 kişi şehit oldu.

11-ABD Donanması'na ait 5'inci filo, Umman Denizi'nin kuzeyindeki bayraksız bir gemiye operasyon düzenledi. Operasyonda, Rus ve Çin yapımı çok sayıda silah ve mühimmat ele geçirildi.

-Hamas'ın askeri kanadı İzzeddin el-Kassam Tugayları, İsrail'e Mescid-i Aksa'da bulunanlara uyguladığı ablukayı kaldırması için iki saat süre verdi.

-Rusya'nın Kazan şehrinde bir okula yapılan silahlı saldırıda 9 kişi öldü 4 kişi de yaralandı.

12-Gazze'deki Filistin Sağlık Bakanlığı, İsrail'in saldırılarında şehit sayısının 35'e, yaralı sayısının ise 203'e çıktığını bildirdi.

13-Hollywood'un önemli oyuncularından ve film yapımcılarından olan Norman Lloyd, 106 hayatını kaybetti.

-Ermenistan'ın işgalinden kurtarılan Karabağ'ın sembol şehri Şuşa'da bayram namazı kılındı.

-İsrail'in Gazze Şeridi›ne düzenlediği saldırılarda şehit sayısı 14'ü çocuk, 5'i kadın olmak üzere 56'ya yükseldi.

- Bangladeş Başbakanı Şeyh Hasina, İsrail'in Mescid-i Aksa'ya ve Filistinlilere yönelik saldırılarını durdurmak için uluslararası topluma sürdürülebilir küresel eylem çağrısında bulundu.

-Avrupa Birliği, İsrail ile işgal altındaki Filistin topraklarında gerginliğin sonlandırılması, şiddete son verilmesi ve çatışmaların genişlemesinin engellenmesi çağrısında bulundu.

14-İsrail ordusunun Gazze›ye hava saldırısı düzenleyerek meskûn alanda bir binayı vurmasının ardından Hamas Hareketi Tel Aviv'e 130 roket attığını duyurdu.

-Almanya'da yeni tip korona virüs salgınında son 24 saatte 11 bin 336 vaka tespit edilmesiyle toplam vaka sayısı 3 milyon 577 bin 40'a yükseldi.

-İsrail'in Filistinlilere yönelik katliamlarına ilişkin konuşan ABD Başkanı Joe Biden, Doğu Kudüs'te ve bölgede tansiyonun düşürülmesine yönelik çaba gösterdiklerini söyledi.

-Bayburt Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde bölüm başkanı Prof. Dr. Osman Gündüz, korona virüs tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-ABD'de yaşayan ünlü Yahudi Profesör Finkelstein: "İsrail sadece savaş suçları işlemiyor, insanlığa karşı suç işliyor ki bunlar uluslararası hukuka göre en iğrenç ve korkunç suçlar."

-Devlet Tiyatroları sanatçısı Cahit Çağıran, Ankara'da hayatını kaybetti.

15-Hamas Siyasi Büro Başkan Yardımcısı Salih el-Aruri, ellerinde önceki silahlardan daha güçlüsünün olduğunu belirterek, İsrail için bir felaket olacağını ve savaşın dengesini değiştireceğini söyledi.

-Çin'in orta ve doğu bölgelerinde etkili olan kasırga nedeniyle 10 kişi hayatını kaybetti, 367 kişi yaralandı.

- İsrail uçaklarının, Gazze'nin batısında bir eve düzenlediği saldırıda, aynı aileden 10 Filistinli hayatını kaybetti.

16-Venezuela Silahlı Kuvvetleri, Kolombiya sınırı yakınlarında eski Kolombiya Devrimci Silahlı Kuvvetleri (FARC) üyeleri ve düzensiz silahlı gruplara yönelik operasyonlarında 8 askerinin rehin alındığını duyurdu.

- Yüce Diriliş Partisi Genel Başkanı, şair Sezai Karakoç, bayram mesajında İslam coğrafyasının kan ağladığını belirterek şunları kaydetti: "Afganistan, Irak, Suriye, Libya'da yangın sürerken, Doğu Türkistan esaret altında inlerken, Gazze, Filistin çağın korkunç silahlarıyla yıkılıyor, yok ediliyor. Sadece kınamayla veya sert konuşmalarla, bağırıp çağırmakla bir yere varılmaz."
-Sağlık Bakanlığı, 15 Mayıs 2021 tarihli korona virüs vaka tablosunu açıkladı. Buna göre, son 24 saatte 11 bin 472 vaka tespit edildi, 236 kişi de korona virüs nedeniyle hayatını kaybetti.

-Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Bakanlığa bağlı Gümrük Muhafaza ekiplerince en yüksek miktarlı "Captagon" cinsi uyuşturucu madde yakaladığını açıkladı.

17-Ülke genelinde 17 günlük 'tam kapanma sona erdi. 1 Haziran Salı günü saat 05.00'e kadar uygulanacak 15 günlük 'kademeli normalleşme' başladı. Buna göre:

-Sokağa çıkma kısıtlaması, hafta içi saat 21.00-05.00 arasında, hafta sonları ise cuma saat 21.00'de başlayıp Cumartesi ve Pazar günlerinin tamamını kapsayacak ve Pazartesi saat 05.00'te tamamlanacak.

- 65 yaş ve üzeri vatandaşlardan iki doz aşısını yaptıranlar ile 18 yaş altındakiler için sokağa çıkma kısıtlaması olmayacak.

- Sokağa çıkma kısıtlaması uygulanmayan süre ve günlerde şehirlerarası seyahat serbest olacak.

- Yeme içme yerleri hafta içi saat 07.00-20.00 arasında gel-al ve paket servis, saat 20.00-24.00 arasında ise sadece paket servis olarak hizmet verecek.

- Alışveriş merkezleri hafta içi saat 10.00-20.00 arasında faaliyet gösterebilecek, hafta sonları kapalı olacak.

-Avrupa Parlamentosu'nda düzenlenen toplantılar sırasında Türk bayrağını yırtmasıyla gündeme gelen ırkçı Yunan Milletvekili İoannis Lagos, Brüksel'den Atina'ya iade edildi.

-ABD'li Müslüman Kongre Üyesi Ilhan Omar, ABD yönetiminin İsrail'in Filistin'deki saldırılarına desteğini "mide bulandırıcı" ve "ahlâk dışı" olarak niteledi.

18-Kırıkkale'de erken Hristiyanlık dönemine ait ceylan derisi üzerine Aramice yazılmış ve değeri tam 13 milyon dolar olan tarihi İncil ele geçirildi.

-Korona virüsün en ağır vurduğu ülkelerden birisi olan Hindistan'da son 24 saatte 4 bin 329 kişi daha hayatını kaybetti, toplam ölü sayısı 278 bin 719'a ulaştı.

-ABD Başkanı Biden, Haziran ayından ihtiyacı olan ülkelere 20 milyon doz korona aşısı göndereceğini açıkladı.

- Model Bella Hadid, dün New York'ta İsrail'in Gazze'deki saldırıları üzerine düzenlenen Filistinlilere destek yürüyüşe katıldı. Hadid, sosyal medya hesaplarından *"Filistin özgür olana kadar Özgür Filistin!"* mesajıyla paylaştı.

-Yalova Milletvekili Muharrem İnce tarafından *"Memleket Partisi"* kuruldu.

-Hindistan'ı etkisi altına alan kasırga nedeniyle bir geminin batması sonucu 21 kişi hayatını kaybetti. 96 kişi de kayboldu.
-Gazeteci, yazar, eski İstanbul Tabip Odası basın danışmanı Adnan Genç, Covid-19 nedeniyle hayatını kaybetti.

-İstanbul Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları eski genel sanat yönetmeni, tiyatro ve sinema oyuncusu ve rejisör Erol Keskin İstanbul'da hayatını kaybetti.

19-İstanbul'da terör örgütü TKP/ML'ye yönelik düzenlenen eş zamanlı operasyonda 7 şüpheli yakalandı.

-Kolombiya Devrimci Silahlı Güçlerinin (FARC) sembol ismi Jesus Santrich'in Venezuela'da öldürüldüğü bildirildi.

- İsrail'in saldırılarında şehit sayısı 214›e, yaralı sayısı da 1442›ye yükseldi.

-Nurol şirketler topluluğunun kurucu ortağı Erol Çarmıklı hayatını kaybetti.

-Konya merkezli 7 ilde, (FETÖ) üyelerince ankesörlü telefonlardan arandıkları iddiasıyla haklarında yakalama kararı çıkarılan ve aralarında muvazzafların da bulunduğu 20 zanlıdan 11'İ gözaltına alındı
-Ses sanatçısı Oğuz Yılmaz kalp krizinden hayatını kaybetti.

20-İstanbul'da DEAŞ terör örgütüne yönelik yapılan operasyonda çok sayıda kişi gözaltına alındı.

-İzmir'de FETÖ şüphelilerinin kaldıkları Gaybubet Evlerine yönelik 39 adrese düzenlenen operasyonda, aralarında TSK yapılanmasında mahrem imam, ihraç subaylar, büyük bölge imamı, eyalet imamı gibi haklarında arama kararı bulunan 35 zanlı yakalandı.

– İçişleri Bakanlığı PKK'dan kaçan 3 terörist daha güvenlik güçlerine teslim olduğunu açıkladı. Böylece yılbaşından bu yana teslim olanların sayısı 71'e yükseldi.

-Japonya, Kovid-19'a karşı 6 ülkeden yabancı yolcuların ülkeye girişini durdurma kararı aldı. Böylelikle kısıtlama kapsamına alınan ülke sayısı 159 oldu.

-Yazar, şair, senarist Vedat Türkali anısına Samsun Atakum Belediyesi tarafından roman, öykü, şiir ve çeviri eser kategorilerinde verilen Vedat Türkali Edebiyat Ödülleri sahiplerini buldu. 2021 Vedat Türkali Roman Ödülü, "Osman" kitabıyla Ayfer Tunç'a değer görüldü.

-Orta Amerika ülkesi Guatemala'da bir hapishanede çıkan isyanda 7 mahkûm öldü.

-Afrika'da ölümcül uyku hastalığına neden olan çeçe sineğinin gen haritasını çıkararak büyük bir başarıya imza atan Yale Üniversitesi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Serap Aksoy, ABD Ulusal Bilimler Akademisi'ne seçildi.

-İsrail Güvenlik Kabinesi, abluka altındaki Gazze Şeridi›nde Hamas ile tek taraflı ateşkes ilan edilmesi önerisini onayladı.

21-Suç örgütlerine yönelik 8 ilde 171 şüphelinin yakalanması için "Sahil Rüzgârı Operasyonu" başlatıldı.

-Ankara merkezli 24 ilde 17'si rütbeleri sökülmüş 1. sınıf emniyet müdürü, 50'si TSK'dan ihraç edilmiş 67 FETÖ şüphelisi hakkında gözaltı kararı verildi.

- Resmi Gazete' de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararına göre, 9 üniversiteye yeni fakülte ve enstitü kuruldu. Buna göre; Afyon Kocatepe Üniversitesi'ne Bolvadin Uygulamalı Bilimler Fakültesi de yer aldı.

-Kanada'nın Ontario Eyaleti Yüksek Mahkemesi, İran'ın dini lideri Muhammed Ali Hamaney ve bir dizi üst düzey yetkiliyi, düşürülen Ukrayna uçağı ile ilgili olarak terör suçundan mahkûm etti.

-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın "Şehit Diplomatlar Sergisi" New York'ta Dışişleri Bakanı Mevlut Çavuşoğlu'nun katılımıyla açıldı.

-Pandemi genelgelerine 'hukuki değil' diyen Viranşehir Savcısı Eyüp Akbulut, geçici olarak görevden uzaklaştırıldı.

-Nijerya'nın Kaduna eyaletinde bir askeri uçağın düşmesi sonucu 8 kişi hayatını kaybetti.

22-ABD Başkanı Biden; bölge ülkelerinin İsrail'i Yahudi bir devlet olarak var olma hakkını tanıyana kadar barış ortamının sağlanamayacağını dile getirdi.
-Rusya'nın Taganrog şehri yakınlarında bulunan bir arıtma tesisinde meydana gelen metan gazı zehirlenmesinde 10 kişi hayatını kaybetti.

-İstanbul Devlet Opera ve Balesi sanatçısı Nilay Yeşiltepe hayatını kaybetti.

-Orhan Kemal Roman Armağanı, bu yıl "Aile Mezarlığı" romanı ile Herkül Millas'a verildi.

-Malezya'nın Sabah ve Sarawak eyaletlerinde şiddetli yağışların yol açtığı sel nedeniyle 5 binin üzerinde kişi evlerinden tahliye edildi.

-Türkiye›de yeni tip Korona virüs nedeniyle 231 kişi daha hayatını kaybetti, 835 yeni 'hasta' olmak üzere, 8 bin 697 yeni 'vaka' tespit edildi.

23- Sağlık Bakanı Fahrettin Koca ve Biontech'in CEO'su Uğur Şahin'in Bilim Kurulu Toplantısı sonrası 120 milyon doz aşı anlaşmasına yapıldığını açıkladılar.

-Filistin Gazeteciler Sendikası, İsrail'in Gazze Şeridi ve Batı Şeria'daki saldırıları ile ihlalleri sırasında 33 medya kurumunun hedef alındığını ve 170 gazetecinin yaralandığını belirtti. -Çin'in Gansu eyaletine bağlı Baiyin şehrinde düzenlenen dayanıklılık koşusunda 21 yarışmacı olumsuz hava koşullarından etkilenerek öldü.

-Hindistan'da Kovid-19 salgını nedeniyle son 24 saatte hayatını kaybedenlerin sayısı 3 bin 741'i aştı.

-Malatya'da yaşayan 17 yaşındaki lise öğrencisi Feridun Balaban, okul laboratuvarında geliştirdiği projeyle Amerika'da düzenlenen Uluslararası Bilim ve Mühendislik Fuar'ında dünya birinciliği elde etti.

-Tiyatro sanatçısı Cezmi Gökalp, geçirdiği kalp krizi nedeniyle hayatını kaybetti.

-İstinaf Mahkemesi, aralarında Mehmet Ağar, İbrahim Şahin ve Korkut Eken'in olduğu 19 sanığın, 18 faili meçhul cinayetten yeniden yargılanmasına karar verdi.

-İtalyan Ulusal Alp Dağları ve Madencilik Arama-Kurtarma Biriminden yapılan açıklamaya göre: Ülkenin kuzeyindeki Piemonte bölgesindeki Maggiore gölü kıyısındaki Stresa kasabası ile Mottarone arasındaki teleferik hattında kabinin yere çakılması sonucu 13 kişi hayatını kaybetti. ***24-***Diyarbakır'da aralarında HDP'li yöneticilerinin de bulunduğu 29 kişi gözaltına alındı.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde yanardağ patlaması nedeniyle 15 kişi hayatını kaybederken 25 binden fazla kişi de göçe başladı.

25-Ankara oyun havası müziklerinin sevilen ismi Oğuz Yılmaz hayatını kaybetti.

26-Bangladeş İslam Teknik Eğitim ve Araştırma Merkezi, Dikmen Köprüsü, Süzer Plaza, Hotel Laguna, Toplu Konut İdaresi Eryaman 4. Etap Konutları gibi önemli projelerin mimarı Doruk Pamir hayatını kaybetti.

28- İstanbul'un yeni sembollerinden Taksim'e yapılan cami, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, BMM Başkanı Mustafa Şentop, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, Sudan Egemenlik Konseyi Başkan Yardımcısı Muhammed Hamdan Dagalo Hmidti, Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu ve Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun katılı ile ibadete açıldı.

29-İstanbul'un ve Avrupa›nın en yüksek yapısı olan Çamlıca Kulesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan›ın katılımıyla hizmete açıldı.

30 -Korona virüs salgınının başından beri İstanbul'da en düşük vaka oranı dün görüldü.

-Türkiye'de son 24 saatte 218 bin 957 Kovid-19 testi yapıldı, 6 bin 933 kişinin testi pozitif çıktı, 134 kişi hayatını kaybetti.

31-Koronavirüs kısıtlamaları kapsamında yeni kabine toplantısı sonrası alınan karalar Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklandı.

-Batı Afrika ülkesi Nijerya'nın Benue ve Niger eyaletlerinde düzenlenen silahlı saldırılarda 25 kişi yaşamını yitirdi.

Haziran

1-Terör örgütü YPG/PKK'nın, Suriye'nin Halep ilinin Münbiç ilçesinde sivilleri "zorunlu askerlik" adı altında zorla silahlı kadrosuna katma uygulamasına karşı çıkarak protestolar düzenleyen halka ateş aştı. 8 sivil öldü. 27 kişide yaralandı.

2- Cumhurbaşkanı Erdoğan başkanlığında bir araya gelen MGK, toplantısı bildirisinde, "Güney sınırlarımız boyunca terör örgütlerini etkisiz ve sınırlarımızı güvenli hale getirmeye yönelik harekâtlar kesintisiz şekilde sürdürülecek" denildi.

- Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, ‹7 Haziran Pazartesi gününden itibaren yaş sınırı olmaksızın tüm öğretmenlerimiz aşı olabilecek› dedi.

3-Ünlü müzik yapımcısı Hasan Saltık hayatını kaybetti.

- Sivas'ın, Gölova ilçesinde 2 aracın çarpışması sonucu meydana gelen kazada 3'ü çocuk 9 kişi hayatını kaybetti,

-Afganistan'ın başkenti Kabil'de düzenlenen bombalı saldırıda 4 kişi hayatını kaybetti.

-İstanbul'un ve Avrupa'nın en yüksek yapısı olan Çamlıca Kulesi, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla hizmete açıldı.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Fatih Sondaj Gemimiz, Sakarya gaz sahasındaki Amasra -1 kuyusunda 135 milyar metreküplük yeni bir doğal gaz keşfi daha yaptı. Karadeniz'deki toplam gaz keşfimiz 540 milyar metreküpe ulaştı." dedi.

4-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda korona virüste can kaybı sayısının 100'ün altına indiğini belirtti.

-İstanbul 23. Ağır Ceza Mahkemesi'nce 2016 yılından beri devam eden Futbolda Şike Kumpası Davası'nda, FETÖ'nün "futbolda şike" soruşturmasında kumpas kurduğu gerekçesiyle Hidayet Karaca "gizliliği ihlal", "belgede sahtecilik" ve "iftira" suçlarından 1406 yıl hapisle cezalandırıldı.

-Mısır İsrail saldırılarında yıkılan binaların enkazını kaldırmak üzere iş makinesi yardımı yaptı.

-Ermenistan'ın, işgal döneminde Azerbaycan topraklarına döşediği mayının bir otobüsün geçmesi sırasında patlaması sonucu Azerbaycanlı iki gazeteci hayatını kaybetti.

5-İmar ve İskân, Ulaştırma eski Bakanlarından Salahattin Babüroğlu öldü.

–İçişleri Bakan Yardımcısı İsmail Çataklı, mayıs ayında düzenlenen terör operasyonlarında 10 sözde üst düzey teröristin etkisiz hale getirildiğini açıkladı.

-Almanya Türkiye'yi 6 Haziran'dan itibaren 'yüksek riskli' bölgeler listesinden çıkarıp 'riskli bölgeler' grubuna dâhil etti.

-Diyarbakır'da terör örgütü PKK'nın şehir yapılanmasına yönelik operasyonda 18 şüpheli yakalandı.

6-Ankara Büyükşehir Belediyesi Muhtarlar Daire Başkanı Mustafa Aydos tedavi gördüğü hastanende hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Bulgaristan Hak ve Özgürlükler Hareketi Genel Başkanı Mustafa Karadayı ve beraberindeki heyeti kabul etti.

-İran'ın İylam eyaletinde 5,2 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-ABD Başkanı Biden, Rusya ile çatışma aramadıklarını aksiden istikrarlı ilişkiler istediklerini söyledi.

-Batı Afrika ülkesi Burkina Faso'da bir köye yapılan silahlı saldırı da ölenlerin sayısı 160'a yükseldi.

-Anayasa Mahkemesi, Esnaf ve Çiftçi Partisi ile Genç Anadolu Partisi'nin hukuki varlığının sona erdiğine hükmetti.

7-Pakistan'da meydana gelen tren kazasında 45 kişi öldü, 50 kişi yaralandı.

-Diyarbakır'da, 'Eren-2' operasyonu kapsamında yapılan operasyonda gözaltına alınan 33 şüpheli, mahkemece tutuklandı.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı kademeli normalleşme takvimi kapsamında bugün ortaokul ve lise öğrencilere yüz yüze eğitime başladı.

-Adana'da Orta Çağ, Bizans ve Roma dönemlerine ait 233 sikke ele geçirildi.

-ABD Gıda ve İlaç Dairesi (FDA), 2003'ten bu yana ilk kez alzaymır tedavisinde kullanılması için Massachusetts merkezli biyoteknoloji şirketi Biogen'in geliştirdiği ilaca onay verdi.

8-Kanada Başbakanı Justin Trudeau, ülkenin London kentinde Müslüman bir ailenin üzerlerine araç sürülerek öldürülmesine ilişkin, "Böyle bir İslamofobik terör eyleminin Kanada'da yeri yoktur" dedi.

-Balıkesir merkezli 3 ilde FETÖ'ye yönelik operasyonda 17 şüpheli gözaltına alındı.

-Diyarbakır'da düzenlenen uyuşturucu operasyonunda 168 ton toz esrar elde edilebilecek 7 milyon 270 bin 752 kök kenevir ele geçirildi.

-Ankara merkezli 12 ilde, FETÖ' nün Kara Kuvvetleri Komutanlığındaki 'mahrem hizmetler' yapılanmasına operasyonunda 40 şüpheli gözaltına alındı.

-Ankara Batı Cumhuriyet Başsavcılığı, silah, uyuşturucu ticareti ve tefecilik yaptıkları tespit edilen suç örgütü üyesi 15 şüpheli hakkında gözaltı kararı verdi.

-Ünlü karikatürist Kaan Ertem, 53 yaşında hayatını kaybetti

-Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), kapatılan Zaman gazetesi yazarı Ali Bulaç'ın davasında "hak ihlali" olduğuna karar verdi. Mahkeme, 650 gün tutuklu kalan Bulaç'a 12 bin 240 Euro manevi tazminat cezası ödenmesine hükmetti.

- Müebbet hapse mahkûm edilen 'Bosna Kasabı' ismiyle de bilinen Bosnalı Sırp eski General Ratko Mladiç'ın cezası onandı.

9-Mersin merkezli 18 ilde düzenlenen yasa dışı bahis operasyonunda 86 kişi gözaltına alındı. Ermenistan üzerinden internet site kuran şüphelilerin, buradan usulsüz bahis ve şans oyunları oynattığını tespit edildi.

-Hindistan'ın Batı Bengal eyaletinin farklı bölgelerinde tarlalarda çalışan çiftçilerin üzerine yıldırım düşmesi sonucu 27 kişi öldü, sekiz kişi yaralandı. Orta Amerika ülkesi El Salvador bir ilke imza attı. -El Salvador Kongresi, kripto para birimi Bitcoin'in yasal hale getirilmesi için sunulan yasa tasarısını onayladı. Böylelikle El Salvador Bitcoin'i yasal hale getiren ilk ülke oldu.

-Doğru Parti Genel Başkanı ve eski bakan Rifat Serdaroğlu hakkında Cumhurbaşkanı Erdoğan ve MHP Genel Başkanı Bahçeli'ye hakaret suçlamasıyla 23 ay 10 gün hapis kararı verildi.

10-Esad rejim güçleri, İdlib'in güneyinde yer alan İblin köyüne düzenlediği peş peşe saldırılarda 1'i kadın, 6 sivil hayatını kaybetti.

-Myanmar'da askeri bir uçak, çelik fabrikasının üzerine düştü. 13 kişi hayatını kaybetti.

-Hindistan'da eksik ölüm kayıtlarının eklenmesiyle ülkede virüse bağlı günlük can kaybı sayısı 6 bin 148 olarak açıklandı.

-Sabiha Gökçen Havalimanı'nda yapılan operasyonda yaklaşık 1,5 milyon lira değerinde çelik yelek, saç ve kripto para cüzdanlarının da arasında bulunduğu birçok ürün ele geçirildi.

-Orta Afrika Cumhuriyeti'nde 2019'dan beri başbakanlık görevini yürüten Firmin Ngrebada, görevinden istifa etti.

11-Peru'da 6 Haziran'da yapılan devlet başkanlığı seçimini, sol partinin adayı Pedro Castillo'nun kazandı.

-İngiltere›de ölümcül maymun çiçeği virüsü tespit edildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Marmara Denizi'nde görülen müsilaj (de-

niz salyası) meselesinin çözümü için Yükseköğretim Kurulu (YÖK) tarafından oluşturulan akademik heyetinin toplantısına başkanlık etti.

-Pakistan'ın Belucistan eyaletinde yolcu otobüsünün devrilmesi sonucu 18 kişi hayatını kaybetti, 30'dan fazla kişi de yaralandı.

-Peygamber (a.s.m) ın 35. kuşaktan torunu olan Seyyid İbrahim El-Ahsai Hazretleri vefat etti.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca aşı yaşının 40'a düştüğünü açıkladı. -Demokratik Toplum Kongresi (DTK) Eş Başkanı Leyla Güven'e verilen 22 yıl 3 ay hapis cezası İstinaf Mahkemesi tarafından onandı.

12-Çin'in Guicou eyaletine bağlı Guiyang şehrindeki bir fabrikada meydana gelen zehirli kimyasal sızıntısı nedeniyle 8 kişi hayatını kaybetti, 3 kişi yaralandı.

-Kadınlar 72 kiloda yarışan milli güreşçi Buse Tosun, Polonya'nın başkenti Varşova'da düzenlenen Uluslararası Zilkowski Pytlasinski Poland Open Güreş Turnuvası'nda gümüş madalya elde etti.

- Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde 335 adet sikke, 13 adet değişik figürler olan parçalar ve 45 adet taş tarihi eser ele geçirildi.

-YPG/PKK'nın Afrin'de hastaneye düzenlediği saldırıda 6 sivil hayatını kaybetti, 20'den fazla sivil yaralandı.

13-İçişleri Bakanlığı›nca, dün ülke genelinde eş zamanlı olarak gerçekleştirilen ‹Aranan Şahıslar ve Göçmen Kaçakçılığı Uygulamasında 1964 kişinin yakalandığı açıklandı.

-Birleşmiş Milletlere (BM) bağlı Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Libya açıklarında son 48 saatte 1000'den fazla düzensiz göçmenin yakalandığını duyurdu.

-İzmir, Cittaslow 2021 Genel Kurulu'nda dünyanın ilk Cittaslow Metropol pilot kenti ilan edildi. -ABD Başkanı Joe Biden, G7 Liderler Zirvesi için bulunduğu İngiltere'de İngiltere Başbakanı Johnson, İtalya Başbakanı Mario Draghi ve Japonya Başbakanı Yoshihide Suga ile ayrı ayrı görüştü. -Çin›in Hubei eyaletinde doğal gaz hattında meydana gelen patlamada 11 kişinin öldü.

-İsrail'de muhalif partilerin kurduğu koalisyon hükümetinin Mecliste güvenoyu aldı. Böylece 12 yıllık Binyamin Netanyahu dönemi bitmiş oldu. Meclis Başkanlığına ise Netanyahu karşıtı partilerin desteklediği Levy seçildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, NATO Zirvesi'ne katılmak üzere geldiği Brüksel'de Macaristan Başbakanı Victor Orban, Litvanya Cumhurbaşkanı Gitanas Nauseda ve Letonya Cumhurbaşkanı Egils Levits ile bir araya geldi.

14-Besteci ve keman virtüözü Selçuk Tekay 68 yaşında vefat etti.

-FETÖ' nün Emniyet ve polis okullarındaki yapılanmasına yürütülen soruşturma kapsamında, Balıkesir merkezli 32 ilde yapılan operasyonda 47 şüpheli gözaltına alındı.

-Musul yakınlarında içinde yaklaşık 500 kişinin bulunduğu iki farklı toplu mezar bulundu.

-Nijerya'nın Sokoto eyaletinde silahlı bir grubun saldırısında 12 kişi hayatını kaybetti.

-Şebeke», «Kurtuluş» ve «Superman» filmlerinde canlandırdığı karakterlerle tanınan ABD'li sinema oyuncusu Ned Beatty, hayatını kaybetti.

-ABD Başkanı Joe Biden, NATO Liderler Zirvesi kapsamında Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'la yaptığı görüşmeyle ilgili "Türkiye ile ABD arasında gerçek bir ilerleme kaydedeceğimize inanıyorum." açıklamasında bulundu.

-Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy resmi sosyal medya hesabından Ukrayna'nın NATO'ya katılacağını duyurdu.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, ABD Başkanı Joe Biden ile görüşmesine ilişkin, "İki müttefike ve stratejik ortağa yakışır şekilde doğrudan diyalog kanallarını etkin ve düzenli şekilde kullanma hususunda mutabık kaldık." dedi.

-Türk müziğinin üstatlarından Bestekâr Gündoğdu Duran hayatını kaybetti. ***15***-Ankara'da Cumhuriyet Başsavcılığınca, FETÖ mahrem imamlarla iletişim kurduğu tespit edilen 20 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-İzmir Dikili, Çeşme açıklarında, Yunanistan tarafından Türk kara sularına itilen 55 sığınmacı kurtarıldı.

-DEAŞ'ın sözde "Türkiye vilayeti sorumlusu" Kasım Güler'i Suriye'de gerçekleştirilen operasyonla yakalayarak Türkiye'ye getirdi.

- FETÖ'ye üye olduğu gerekçesiyle yargılanan ünlü tarihçi Talha Uğurluel, 6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı.

-Diyarbakır İl Jandarma Komutanlığınca, 520 ton toz esrar edilebilecek 22 milyon kök kenevir ele geçirildi.

-Suudi Arabistan yeni hac kararları kapsamında, kadınların yanlarında erkek vasisi olmadan ibadetlerini yerine getirebileceklerini açıkladı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, NATO Zirvesi'nin ardından resmi temaslarda bulunmak üzere Azerbaycan'ın başkenti Bakü'ye gitti.

-İstanbul›da turizm ve seyahat acentesi adı altında faaliyet yürütüp göçmen kaçakçılığı yaptıkları ve bu suçtan elde ettikleri gelirleri «hawala» yöntemiyle akladıkları öne sürülen 32 kişi yakalandı.

-İstanbul'un ilk deprem-tsunami gözlem istasyonu, Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü ile Büyükçekmece Belediyesi›nin iş birliğiyle kuruldu.

-Somali'de askeri eğitim merkezine düzenlenen intihar saldırısında 20 asker hayatını kaybetti.

-Halk müziğinin önemli isimlerinden Yıldız Ayhan İstanbul'da hayatını kaybetti.

16-Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Gümrük Muhafaza ekiplerinin Mersin Limanı'nda 1 ton kokain ele geçirildiğini açıkladı.

-Soma'daki maden faciası davasında Yargıtay'ın bozma kararının ardından yeniden yargılanan sanıklardan Soma Kömür İşletmeleri A.Ş Yönetim Kurulu Başkanı Can Gürkan 20 yıl, Yönetim Kurulu Üyesi Haluk Evinç beraat, mühendisler Efkan Kurt ile Âdem Osmanoğlu 12 yıl 6 ay hapis cezalarına çarptırıldı.

-Zambiya'da bir kamyonun nehre uçması sonucu 19 kişi hayatını kaybetti.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Azerbaycan Milli Meclisi'nde "Bugün bütün imkânlarımızla Azerbaycan'ın yanındayız. Bütün dünya bilsin ki yarın da yanında yer alacağız" diye konuştu.

-Anayasa Mahkemesi (AYM), Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın tüm kamu kurum ve kuruluşlarından 83 milyonla ilgili tüm bilgilere ulaşma yetkisine onay verdi.

-ABD Başkanı Joe Biden ile Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin arasındaki zirve, İsviçre'nin Cenevre kentinde sona erdi.

17-ABD'de bir süredir tartışmalara yol açan Alzheimer ilacı ilk kez 70 yaşındaki bir hasta üzerinde denendi. İlacın maliyetini ve etkinliğini sorgulayan 3 bilim insanı ise söz konusu kararın ardından istifa etti.

-ABD'nin prestijli üniversitelerinden Princeton Üniversitesi'nin Kamu ve Uluslararası İlişkiler Okulu'nun dekanlığına siyaset bilimci Amaney Jamal atandı. Jamal, ABD üniversitelerinde böyle bir göreve atanan ilk Müslüman başörtülü kadın oldu.

-Ceza infaz kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi, TBMM'de kabul edildi.

-Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM) Başsavcılığı'na seçilen Pakistan asıllı İngiliz Hukukçu Karim Asad Ahmad Khan, yemin

ederek görevine başladı. Güney

-Afrika ülkesi Zambiya'nın kurucu Devlet Başkanı Kenneth Kaunda, hayatını kaybetti - Bulgaristan Türklerinin öncü isimlerinden, yazar Osman Kılıç Ankara'da vefat etti.

-Almanya'da temelleri atılan, farklı sektörlerde 10'un üzerinde marka yatırımına sahip Gözalan Group şirketinin Kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanı Kerim Gözalan İstanbul'da Hayatını kaybetti.

18-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, terör örgütü DEAŞ'a maddi kaynak sağlayarak "terörizmin finansmanı" suçunu işledikleri tespit edilen 61 şüpheli hakkında gözaltı kararı verdi.

-Libya'nın doğusundaki gayrimeşru güçlerin lideri Halife Hafter'e bağlı milisler, ülkenin güneyindeki teröristlere karşı askeri operasyon başlattıklarını duyurdu. -Nijerya'nın Kebbi eyaletinde silahlı kişilerin bir okula gerçekleştirdiği saldırıda çıkan çatışmada 1 polis öldü. Öğretmen ve öğrenci olmak üzere 80 kişide kaçırıldı.

-Dışişleri Bakanlığı, Yunanistan'da "kamu düzenini bozmakla" suçlanan İskeçe seçilmiş Müftüsü Ahmet Mete'ye verilen hapis cezasına ilişkin, "Söz konusu karar, Yunanistan'ın Batı Trakya Türk azınlığının kendi iradesiyle seçtiği müftülere yönelik hukuki baskı ve yıldırma politikalarının bir başka tezahürüdür." ifadeleriyle tepki gösterdi.

- ABD'de köleliğin kaldırıldığı 19 Haziran tarihi Başkan Joe Biden'ın imzasıyla federal tatil ilan edildi.

19-İran'da, muhafazakâr aday Yargı Erki Başkanı İbrahim Reisi ülkenin 8. Cumhurbaşkanı seçildi.

-İstanbul merkezli 17 ilde FETÖ› nün TSK yapılanmasına operasyon düzenlendi. Aralarında muvazzaf askerlerin ve ihraç öğrencilerin de bulunduğu 52 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Ege Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi eski dekanı, Prof. Dr. Altan Çilingiroğlu vefat etti.

-Peru'da, bir yolcu otobüsü şoförün direksiyon hâkimiyetini kaybetmesi sonucu uçuruma yuvarlandı. Kazada 27 kişi hayatını kaybetti, 16 kişi yaralandı.

-Van merkezli 4 ilde, pandemi sürecinde verilen nakdi ücret desteğini gerçek hak sahibi olmayan 2 bin 600 kişiye aktaran çete yakalandı. Olaya karışan 14 şüpheli tutuklandı.

-Rusya'da paraşütçüleri taşıyan çift motorlu uçak Kemerovo bölgesinde düştü. Kazada dört kişi öldü; dört kişi de ağır yaralandı.

- Beşşar Esed rejiminin Cezaevi müdürü Vasim Süleyman Hasan evinde ölü bulundu.

20-Güney Amerika ülkesi Brezilya'da yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı yarım milyonu geçti.

- Yemen'de Ulusal Ordu ve İran tarafından desteklenen Husiler arasındaki çatışmalarda 31'i Husi milisi olmak üzere 47 kişinin hayatını kaybetti.

- İsrail mahkemesi, Filistin 1948 İslami Hareketi Başkan Yardımcısı Şeyh Kemal el-Hatib›i serbest bırakma kararı aldı. «röportaj yapması, hutbe vermesi ya da topluluğa konuşma yapması, sosyal medyada paylaşım yapması, 15 kişiden fazla katılımın olduğu meclislerde bulunmasına yasak getirildi.

-Amerika'nın Alabama eyaletinde meydana gelen kazada 10 kişi hayatını kaybetti.

21-Anayasa Mahkemesi, HDP'nin kapatılması istemiyle hazırlanan iddianameyi kabul etti.

-Almanya Savunma Bakanlığı, Alman ordusunda 90 yıl aradan sonra ilk askeri hahambaşının göreve getirildiğini açıkladı.

-Dünya Sağlık Örgütü yetkilileri, salgın sebebiyle küresel düzeyde intiharların arttığını, bu artışın temel sebepleri arasında salgın yüzünden yaşanan iş kayıpları, ekonomik sıkıntılar, yoğun stres, sosyal izolasyon gibi çeşitli risk faktörlerinin olduğunu bildirdi.

-İran›ın güneyindeki Buşehr eyaletinde bulunan nükleer elektrik santralinin faaliyetinin «acil durum» üzerine geçici olarak durdurulduğu açıklandı.

-25. Aydın Doğan Ödülü, bilim insanları Dr. Özlem Türeci ve Prof. Dr. Uğur Şahin'e verildi.

-Cemil Meriç'in oğlu, Prof. Dr. Ümit Meriç'in ağabeyi, Avukat Mahmut Ali Meriç İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Sağlık Bakanlığı, 'Türkiye Covid- 19 Hasta Tablosu' verilerini paylaştı. Buna göre Son 24 saatte 221 bin 52 testte, 5 bin 294 vaka ile 429 koronavirüs hastası tespit edildi. Hayatını kaybeden 51 kişi ile toplam can kaybı 49 bin 236'ya yükseldi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kabine Toplantısı'ndan sonra yaptığı açıklamada: 1 Temmuz'da başlamak üzere sokağa çıkma kısıtlamalarını tümüyle kaldırıyoruz.

-Müzikle ilgili sınırlamayı da 24.00'e çekiyoruz.

-Şehirlerarası seyahat kısıtlamalarıyla şehir içi toplu taşıma araçlarındaki sınırlamalar sona eriyor.

-Kamu kurum ve kuruluşlarında normal mesai düzenine geçiliyor. Kamu ve özel sektördeki iş ve işlemlerin tamamında Sağlık Bakanlığının hazırladığı salgın yönetimi ve çalışma rehberlerine uyulması hassasiyetle takip edilecektir.

- HES Kodu uygulaması yaygınlaştırılarak sürdürülecektir.

-Konuyla ilgili diğer ayrıntılar İçişleri Bakanlığımızın genelgesinde yer alacaktır.

-Türkiye'den KKTC'ye 50 bin doz daha Kovid-19 aşısı gönderildi.

-İzmir'in Dikili ve Karaburun ilçelerinde Yunanistan unsurlarınca Türk kara sularına itilen 51 sığınmacı kurtarıldı.

22-Avrupa Çevre Ajansı, Avrupa Birliği'nde analiz ettiği 323 kentin yarısından fazlasında hava kalitesinin kötü olduğunu tespit et ti.

-Anayasa Mahkemesi öğretim üyelerinin aynı zamanda Merkez Bankası Banka Meclisi üyesi olabilmesini öngören Cumhurbaşkanlığı Kararını 3'e karşı 12 oyla iptal etti.

- Şair ve yazar Orhan Seyfi Şirin, 60 yaşında hayatını kaybetti.

-Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, 16 işletmeye müsilaj nedeniyle ceza verildiğini, 1500'ün üzerinde personel, 72 tekne ve karadan temizleme ekipmanlarıyla bugüne kadar 5 bin 306 metreküp müsilaj topladıklarını açıkladı.

-Pentagon Sözcüsü Kirby, Türkiye'nin Kabil Havaalanı'nın güvenliğinde öncü rol oynamayı kabul ettiğini açıkladı.

-Gürcistan'da Kovid-19 nedeniyle açık alanlarda uygulanan maske takma zorunluluğu kalktı.

-Tunus'ta koronavirüs salgını nedeniyle 4 il karantinaya alındı. Ülkede toplam vaka sayısı ise 385 bine ulaştı.

- ABD'li ünlü oyuncu Angelina Jolie, Uluslararası Mülteciler Günü'nde Burkina Faso'da bulunan bir mülteci kampını ziyaret etti. BM Mülteciler Yüksek Komiserliği özel elçisi olan Jolie, 11 binden fazla Malili mültecinin bulunduğu Goudebo'da mülteciler ile bir araya geldi.

– Suudi Arabistan'ın Cidde şehrindeki Uluslararası Hafızlık Teşkilatı tarafından 2012 yılında "dünyanın en iyi muallimi" unvanına layık görülen ve Kuzey Makedonya'nın Kalkandelen şehrinde 200 hafız ve binlerce Kur'an-ı Kerim öğrencisi yetiştiren Molla Mahmud Efendi Aslani, hayatını kaybetti.
-TBMM Genel Kurulu'nda, Sayıştay Başkanlığına, Cumhurbaşkanlığı Personel ve Prensipler Genel Müdürü Metin Yener seçildi.

23-Ticaret Bakanı Mehmet Muş, Mersin Limanı'nda 463 kilogram kokain ele geçirildiğini duyurdu.

-Türk edebiyatı üzerine çalışmaları ile tanınan Prof. Dr. Yıldız Ecevit, tedavi gördüğü Bodrum'da hayatını kaybetti.

-ABD, İran merkezli bazı internet sitelerine el koydu.

- Balıkesir'in Ayvalık ilçesinden botla Yunanistan'a kaçmaya çalışan 6 FETÖ üyesi ve 2 göçmen kaçakçısı tutuklandı.

-Birleşmiş Milletler, Filistin'de insani yardım ve iyileştirme için 164 milyon dolarlık destek çağrısı yaptı.

-Dünyanın en soğuk bölgelerinden biri olan ve uzun süren kışları-kısa süren yazlarıyla bilinen Rusya da iklim değişikliği ve küresel ısınmanın etkisi ile alışık olmadığı kadar sıcak bir haziran ayı yaşadı. Moskova bir asırdan fazladır görülmeyen sıcaklık rekorunu kırdı.

-Asayiş Kolordu Komutanlığı döneminde Kuzey Irak operasyonlarını yöneten emekli Orgeneral Necati Özgen hayatını kaybetti.

-Hakkındaki vergi kaçırma suçlamasından 2020 yılında Barselona'da yakalanarak tutuklanan ve İspanyol mahkemesince ABD'ye iadesi için karar çıkarılan antivirüs yazılımcısı John McAfee'nin hücresinde ölü bulundu.

-Kanadalı Müslüman işçi lideri Hasan Yusuf, Başbakan Justin Trudeau tarafından senatör olarak atandı. Kaynak: Kanadalı Müslüman işçi lideri senatör olarak atandı.

24-İzmir'in Seferihisar ilçesi açıklarında yelkenli tekneyle yasa dışı yollardan yurt dışına çıkmaya çalışan 44 sığınmacı yakalandı, kaçak geçişi organize ettikleri iddiasıyla 2 kişi gözaltına alındı.

-Kahramanmaraş merkezli 3 ilde sahte altın operasyonu düzenlendi. Operasyonda nitelikli dolandırıcılık ve kalpazanlık suçlarına karıştığı iddia edilen 18 şüpheli gözaltına alındı.

-Koronavirüs aşısına ilişkin çalışmaları nedeniyle Prof. Dr. Uğur Şahin ve eşi Dr. Özlem Türeci'nin de aralarında bulunduğu bir grup bilim insanı, İspanya'nın en prestijlisi olarak bilinen "Asturias Prensesi Ödüllerine layık görüldü.

-Birleşmiş Milletler' in açıklamasına göre, Yemen açıklarında göçmenleri taşıyan bir teknenin bilinmeyen bir nedenle alabora olması sonucu 300 göçmen hayatını kaybetti.

-Myanmar'da askeri uçağın düşmesi sonucu 12 kişi hayatını kaybetti.

25-Afrika'nın en büyük kripto para borsalarından Africyrpt'in sahibi Güney Afrikalı Cajee kardeşler, 3,6 milyar dolar değerinde kripto para ile ortadan kayboldu.

-Resmi Gazete' de Cumhurbaşkanı Erdoğan imzası ile yayımlanan karara göre, 8 üniversiteye 10 yeni fakülte kuruldu. 6 üniversitedeki 4 yüksekokul ile 5 fakülte ise kapatıldı.

-Türkiye ile Katar arasında imzalanan protokol Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından onaylandı. Protokole göre, Katarlı gençler Türkiye'de sınavsız tıp, diş hekimliği, eczacılık eğitimi alabilecek.

-İngiltere, corona virüsü salgını nedeniyle uyguladığı seyahat kısıtlamaları gereğince Dominik Cumhuriyeti, Eritre, Haiti, Kuveyt, Moğolistan, Tunus ve Uganda›yı kırmızı listeye aldı. Malta, Madeira ve Balear Adaları›nın ise yeşil listeye eklendi. İngiltere, corona virüsü salgını nedeniyle uyguladığı seyahat kısıtlamaları gereğince Dominik Cumhuriyeti, Eritre, Haiti, Kuveyt, Moğolistan, Tunus ve Uganda›yı kırmızı listeye aldı. Malta, Madeira ve Balear Adaları›nın ise yeşil listeye eklendi.

-Yazar Mümine Güneş Düzce'de hayatını kaybetti.

-Kanada'nın Saskatchewan eyaletindeki Marieval Yatılı Kilise Okulu'nun bahçesinde bulunan kayıt dışı mezarlarda 751 çocuğa ait ceset kalıntıları tespit edildi.

- Çin'in Henan eyaletine bağlı Shangqiu kentinde bir okulda çıkan yangın nedeniyle 18 kişi hayatını kaybetti.

-Ressam Şafak Tavkul, 58 yaşında hayatını kaybetti.

26-Meksika'nın Zacatecas eyaletinde uyuşturucu çeteleri arasında çatışma da 18 kişi öldü.

-Myanmar'da ordunun darbe karşıtlarına müdahaleleri sırasında 55 çocuk hayatını kaybetti.

-Bingöl'ün Kığı ilçesinde 5,2 büyüklüğünde deprem meydana geldi. Depremden Elazığ'ın Karakoçan ilçesine bağlı 5 köy etkilendi.

-Salgın nedeniyle son 24 saatte Brezilya'da 2 bin 1, Meksika'da 278, Arjantin'de 542, Kolombiya'da 685, Peru'da 98, Şili'de 215, Ekvator' da 56, Bolivya'da 82, Paraguay'da 125, Guatemala'da 66, Uruguay'da 34 ve Honduras'ta 23 kişi hayatını kaybetti.

-Kenya'nın başkenti Nairobi'de Hava Kuvvetlerine ait helikopterin düşmesi sonucu 17 asker hayatını kaybetti, 6 asker de yaralandı.

-50 yıl boyunca Doğu Türkistan'da talebe yetiştiren ve soykırım başlayınca Kayseri'de hicret eden Yasin Damollacim vefat etti.

-Katar'da düzenlenen Artistik Cimnastik Dünya Kupası'nda paralel bar finalinde Ferhat Arıcan 15.566 puanla altın madalya kazandı.

-İstanbul Türkiye Gazeteciler Cemiyeti üyesi, sürekli basın kartı sahibi gazeteci Yüksel Şengül, vefat etti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katıldığı törenle Kanal İstanbul Sazlıdere Köprüsü'nün temeli atıldı.

- Bangladeş Dışişleri Bakanı Abul Kalam Abdul Momen, iklim değişikliği nedeniyle yerinden edilen Bangladeşli *"iklim mültecilerinin"* sayısının 10 milyonu aştığını açıkladı.

27-Yunanistan'da 31 sığınmacıyı ölümden kurtaran Somalili Muhammet Abdi Hanad'a "göçmen kaçakçılığı" yaptığı gerekçesiyle 142 yıl hapis cezası verildi.

-Tiyatro sanatçısı Uğurtan Sayıner hayatını kaybetti.

-Tekirdağ'ın Çorlu ilçesinde 2 gün önce sahte alkolden zehirlendikleri iddiasıyla ölenlerin sayısı 6'ya yükseldi.

-Kudüs İslami Vakıflar İdaresinden yapılan yazılı açıklamada, aşırı sağcı Milletvekili BenGvir ve beraberindeki bir grup fanatik Yahudi'nin İsrail polisi eşliğinde Harem-i Şerif'in avlusuna girdiğini açıkladı.

28-Ankara'da terör örgütü DEAŞ'a yönelik düzenlenen operasyonda 26 yabancı uyruklu gözaltına alındı.

-ABD Başkanı Joe Biden'ın talimatıyla Irak-Suriye sınır bölgesinde İran destekli milislerin kullandığı tesislere hava saldırısı gerçekleştirildi.

-Kanada'da 46 derece sıcak nedeniyle restoranlar, perakende satış mağazaları okullar kapatıldı.

–"Mesleki Hayat Bağlamında Özel Hayata Saygı Hakkı" konulu sempozyumda konuşan, Anayasa Mahkemesi Başkanı Zühtü Arslan, "Hukuk devletinde adaletin yegâne adresi mahkemelerdir. Mahkemelerin adalet arayışına cevap veremediği, bağımsız ve tarafsız yargılama ilkelerine uygun bir şekilde uyuşmazlıklara çözüm üretemediği bir yerde hukuk dışı arayışların ortaya çıkması kaçınılmazdır" dedi.

-ABD'nin Florida eyaletinde çöken 12 katlı binada ölenlerin sayısı 9'a yükseldi.

-Sarp Sınır Kapısı'nda 20 bin kutu 'kırmızı reçeteli ilaç' ele geçirildi.

-Sinema ve tiyatro oyuncusu Ali Demirel, Marmaris'te hayatını kaybetti.

29-FETÖ'nün TSK yapılanmasına yönelik soruşturma kapsamında haklarında gözaltı kararı verilen 47 şüphelinin yakalanması için İstanbul merkezli 24 ilde operasyon başlatıldı.

-Resmi Gazete' de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararıyla 9 üniversiteye 10 yeni enstitü, fakülte ve yüksekokul kuruldu.

Ayrıca, 7 üniversiteye ait 13 enstitü, fakülte ve yüksekokul kapandı; 5 üniversiteye ait fakülte ve yüksekokulların isimleri ise değişti.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, "Delta plus daha yok ama delta varyantı artıyor. 138 sekansı belirlenmiş hastadan bahsetmiştim, şu an 224'e çıktı. 16 ilde görülen delta varyantı, şu an 26 ilde görüldü. Ağırlıklı İstanbul olmak üzere 224 delta ve bunun 134'ü İstanbul'da" dedi.

-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, İnternet Medyası Çalıştayı düzenledi.
30-Adalet Bakanlığınca, hukuk mahkemelerindeki duruşmalara bulunulan yerlerden çevrim içi bağlanılarak katılmayı sağlayan e-Duruşma uygulamasının usul ve esaslarını belirleyen "Hukuk Muhakemelerinde Ses ve Görüntü Nakledilmesi Yoluyla Duruşma İcrası Hakkında Yönetmelik", Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

- Anadolu Gençlik Derneği (AGD) VE Milli Gençlik Vakfı (MGV) Genel Başkanı Salih Turhan, Mısır'daki idamların bir an önce durdurulması konusunda çağrıda bulundu.

-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı›nca, aralarında Hava, Kara ve Deniz Kuvvetleri, Jandarma ve Sahil Güvenlik ile Emniyet Genel Müdürlüğünde görevde olanların da bulunduğu 47 şüpheli hakkında verilen gözaltı kararı üzerine İstanbul merkezli 24 ilde eş zamanlı operasyon düzenlendi.

- Hollanda'nın Lahey kentindeki Uluslararası Ceza Mahkemeleri Mekanizması (MICT), eski Sırbistan Devlet Güvenlik Şefi Jovica Stanisic ve yardımcısı Franko Simatovic hakkında 12'şer yıl hapis cezasına hükmetti.

- Irak ve Afganistan işgalinde önemli rol oynayan ABD'nin eski Savunma Bakanı Rumsfeld hayatını kaybetti.

-FETÖ'nün "Selam Tevhid" soruşturması kumpası davasında, usulsüz dinleme kararları vermekle suçlanan 55 eski hakim ve savcı hakkında karar açıklandı. Buna göre: Eski Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ hakkında tutuklama kararı veren eski hakim Vedat Dalda, 8 yıl 9 ay, futbolda şike davasına bakan eski hakim Mehmet Ekinci,8 yıl 9 ay, MİT Başkanı Hakan Fidan'ı ifadeye çağıran eski savcı Sadrettin Sarıkaya, 11 yıl 3 ay, ayrıca 20 sanık, "silahlı terör örgütüne üye olma" suçundan 1 yıl 6 aydan 11 yıl 3 aya kadar değişen sürelerde hapis cezasına çarptırıldılar.

Temmuz

1-Kanada'nın batı eyaletlerinde etkili olan aşırı sıcak hava dalgası nedeniyle 130 kişi hayatını kaybetti.

-Hindistan'ın Bihar eyaletinde yıldırım düşmesi sonucunda 11 kişi öldü. 4'ü ağır olmak üzere 6 kişi de yaralandı.

- Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu'nun anonim şirket olmasını düzenleyen kanun teklifi, Meclis Genel Kurulu'nda kabul edildi.

- Kısa çalışma ödeneği ve işten çıkarma yasağı, salgının başından bu yana işverenlere ve çalışanlara verilen destek bugünden itibaren sona erdi.

-Meksika'da bölgedeki uyuşturucu, kaçak mallar ve göçmen trafiği konusunda anlaşamayan iki kartel arasında çıkan çatışmada 9 kişi hayatını kaybetti.

-Çiftlik Bank kurucusu ve kırmızı bültenle aranan Tosuncuk lakaplı Mehmet Aydın, Brezilya'da Türkiye'nin Sao Paulo Başkonsolosluğuna teslim oldu.

- Cumhurbaşkanlığı tasarruf tedbirleri genelgesi yayımlandı. Buna göre; Taşıt sayısı yüzde 20 azaltılacak, yeni inşaata başlanmayacak, kiralama yapılmayacak, hiçbir surette hizmet binası, lojman, sosyal tesis arsa ve arazi satın alınmayacak.
-Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin 5. dönem mezunları M.Ö. 700 yılında tarihin ilk tıp okulunun kurulduğu Knidos Antik Kenti'nde diplomalarını aldı.
-ABD'nin Florida eyaleti Miami şehrinin

Surfside bölgesinde 13 katlı binanın kısmen çökmesi sonucu hayatını kaybedenlerin sayısı 18'e yükseldi.

-ABD Dışişleri Bakanlığı, Türkiye'yi 'çocuk asker kullanımına karışan ülkeler' listesine ekledi. Böylece böyle bir listeye ilk kez bir NATO müttefiki alınmış oldu.

-Yazar, oyuncu İbrahim Kalkan İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.
2-Yeşilçam'ın usta ismi yönetmen ve senarist Kartal Tibet, 83 yaşında hayatını kaybetti.

-Yargıtay Ceza Genel Kurulu, Adana ve Hatay'da MİT tırlarının durdurulmasına ilişkin davada 18 sanığa verilen hapis cezalarını onadı.

-Aralarında ABD, Çin, Almanya, Fransa, İngiltere, Japonya ve Türkiye'nin de yer aldığı küresel GSYH'nin yüzde 90'ını temsil eden 130 ülke, uluslararası vergi reformu konusunda anlaştı.
-Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınından en çok etkilenen ülkelerden Hindistan'da, virüs nedeniyle yaşamını yitirenlerin sayısı 400 binin üzerine çıktı.

-Ukrayna'da Kırım Tatar Türklerine yerli halk statüsü veren yasa tasarısı Ukrayna Parlamentosunda kabul edildi.

3-Ankara'da tarihi eser operasyonunda 1016 sikke ele geçirildi.

-Almanya'da Wiesbaden İdare Mahkemesi, Hessen eyaletinde din dersi vermesi engellenen Diyanet İşleri Türk İslam Birliğini (DİTİB) haklı bularak, eyalette din dersi vermeye devam edebileceğine hükmetti.

-Ege Denizi'nin Muğla 'nın Datça ilçesi açıklarında de 4.0 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan imzasıyla yayımlanan karara göre, Kocaeli Sağlık ve Teknoloji Üniversitesinde Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesinde Mühendislik-Mimarlık Fakültesi ile Mühendislik Fakültesi, İzmir Tınaztepe Üniversitesinde de Lisansüstü Eğitim Enstitüsü ve Sağlık Bilimleri Enstitüsü kuruldu.

4-Kanada'nın British Columbia eyaletini bir süreden beri etkisi altına alan aşırı sıcaklar nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı 719'a çıktı.

5-Ülkemizdeki koronavirüs vaka sayıları düne göre arttı. 5 Temmuz›da kaydedilen 24 saatlik verilere göre 4 bin 678 vaka tespit edilirken vefat sayısı tam 311 gün önceki seviyeye gerileyerek 35 oldu. İyileşen hasta sayısı 4 bin 735 olurken toplam 219 bin 737 test yapıldı.

-Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, canlı yayında okulların açılış tarihine ilişkin açıklamalarda bulundu. Selçuk, öğretmenlerin 31 Ağustos'ta okullara geleceğini belirterek, öğrencilerin ise 6 Eylül'de okula başlayacaklarını söyledi.

6-TRT-Ankara Radyosu eski kanun sanatçısı ve koro şefi Gültekin Aydoğdu, 85 yaşında hayatını kaybetti.-

-Tutuklu bulunan eski HDP Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu Anayasa Mahkemesi kararı ile tahliye oldu.

-Rusya'da uçak düşmesi sonucu 28 kişi hayatını kaybetti.

7-Kırklareli'nde sahte içkiden ölenlerin sayısı 150'ye yükseldi.

-Haiti Cumhurbaşkanı Jovenel Moise bir suikast sonucu hayatını kaybetti. uikastçılardan dördü çatışmada öldürüldü.

8-Karadeniz müziğinin sevilen isimlerinden olan Ayhan Alptekin hayatını kaybetti.

9-Açılış için Diyarbakır'a giden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan gençlerle yemek yedi.

10-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, bugün uygulanan koronavirüs aşı sayısını "57 milyon dozu geçtik" dedi.

11-İngiliz iş insanı Sir Richard Branson, üç diğer yolcuyla birlikte uzayın başladığı sınır

olan 100 kilometre yüksekliğe çıkmayı başardı. Branson›ı taşıyan uçak uzaya ulaştıktan kısa bir süre sonra dünyaya döndü.

-660. Tarihi Kırkpınar Yağlı Güreşleri'nin finalinde Ali Gürbüz, İsmail Koç'u yenerek başpehlivan oldu.

12- Operasyonla Türkiye'ye getirilen FETÖ'nün sözde Orta Asya sorumlusu Orhan İnandı, "silahlı terör örgütü yöneticiliği" suçundan tutuklandı.

13-"15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü" dolayısıyla Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Ankara'da "İstiklâl ve İstikbâl Mücadelesi Uluslararası Öğrenciler Paneli" düzenledi.

14-TRT Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü İbrahim Eren'in görev süresi dolması üzerine Mehmet Zahid Sobacı TRT Genel Müdürü, Ahmet Albayrak da TRT Yönetim Kurulu Başkanı olarak atandı. TRT Yönetim Kurulu üye sayısı da 7›den 9›a çıkarıldı. TRT›nin yeni yönetim kurulunda Albayrak ve Sobacı dışında Atakan Yılmaz, Hilal Kaplan Öğüt, Meryem İlayda Atlas Çetin, Mücahid Eker, Oğuz Göksu, Oğuzhan Bilgin ve Veysel Kurt yer aldı. ***15-*** Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Melih Bulu, görevinden alındı. Yerine Prof. Dr. Mehmet Naci İnci vekâleten atandı.

-15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Gününde ülke genelinde etkinlikler düzenlendi.

16- Almanya, Belçika, Fransa' da etkili olan sağanak yağışta 42 kişi öldü.70 kişi de kayboldu.

17- Konya eski Milletvekili Ali Koyuncu Ankara'da vefat etti.

18-Almanya'da meydana gelen selde 168 kişi hayatını kaybetti.

19-KKTC'ne giden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Ercan Havalimanı'nda KKTC Cumhurbaşkanı Tatar tarafından resmi törenle karşılandı. Cumhuriyet Meclisi Başkanı Önder Sennaroğlu, Başbakan Ersan Saner, bakanlar, milletvekilleri, Türkiye'nin Lefkoşa Büyükelçisi Ali Murat Başçeri, Kıbrıs Türk Barış Kuvvetleri Komutanı Tümgeneral Sezai Öztürk, Güvenlik Kuvvetleri Komutanı Tümgeneral Zorlu Topaloğlu, gaziler ve diğer yetkililer de hazır bulundu.

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne (KKTC) yaptığı ziyaret kapsamında, KKTC Cumhuriyet Meclisi Özel Oturumuna katılarak, milletvekillerine hitap etti. **20-** Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, 6 Eylül Pazartesi günü yüz yüze eğitimin başlayacağını hatırlatarak izlenecek yol haritasını açıkladı. Buna göre yeterlilik sınavları iki haftaya yayılacak, sorumluluk sınavında öğrenciler geçen yılın 1. döneminden sorumlu olacak.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Yunanistan Başbakanı Kiryakos Miçotakis ile telefonda görüştü. Afganistan'daki kritik sürecin de ele alındığı görüşmede Erdoğan, gerekli tedbirler alınmazsa yeni göç dalgasının kaçınılmaz olduğunu ifade ederek bu bakımdan İran'la temas halinde olduklarını ve İran'la sınırlarda ilave önlemler aldıklarını dile getirdi. Öte yandan göç konusundaki iş birliğinin karşılıklı anlayış ve çıkarlara dayalı olarak ilerletilmesi gerektiğini vurgulandı.

21- Pakistan'da TikTok yeniden yasaklandı.

-Yunanistan Afganistan'dan olası göç akınına karşı Türkiye sınırına ördüğü 40 km'lik duvarı tamamladı

22-Sabancı Holding'in önemle isimlerinden Şevket Sabancı İstanbul'da vefat etti.

-Tiyatro sanatçısı Turgay Yıldız öldü.

23-Türkiye'de son 24 saatte 1217 kişiye Kovid-19 tanısı konuldu, 19 kişi hayatını kaybetti, toplam vaka sayısı 258 bin 249, can kaybı 6 bin 121 oldu.

-Pegasus Havayolları'nın kaptan pilotlarından Doğan Susin, pas uçuş sonrasında indiği Milas Bodrum Havalimanı'nda kalp krizi

geçirdi. Susin, kaldırıldığı hastanede müdahaleye rağmen kurtarılamayarak vefat etti.

-Ünlü tiyatro oyuncusu Levent Aykul, bayram nedeniyle gittiği Antalya Kemer'deki evinde ölü bulundu.

24- Fırat Kalkanı Harekâtı bölgesindeki El Bab kasabasında görevli TSK birliğine teröristlerce düzenlenen saldırıda 2 askerimiz şehit oldu, 2 askerimiz yaralandı.

-Salgında en yüksek enfeksiyon seviyesine ulaşan İngiltere'de koronavirüsün yeni bir mutasyonu tespit edildiği ve yeni mutasyonun şu ana kadar 16 kişide görüldüğü belirtildi.

25- Türkiye sevdalısı İskoçyalı aktör Mike Mitchell, Fethiye›de teknede ölü bulundu.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Kovid-19 salgınının önlenemeyeceğinin altını çizerek, vatandaşlara aşı olmaları ve kurallara uymaları çağrısı yaptı.

26- 2020 Tokyo Olimpiyat Oyunları'nda 57 kiloda mücadele eden milli tekvandocu Hatice Kübra İlgün, bronz madalya aldı.

27-Fransa'nın başkenti Paris'te bulunan ünlü Chaumet kuyumcusu, silahlı soyguncular 2 milyon euro değerindeki mücevher çaldı.

-Türkiye'de son 24 saatte 246 bin 648 Kovid-19 testi yapıldı, 19 bin 761 kişinin testi pozitif çıktı, 51 kişi hayatını kaybetti.

28-Manavgat ve Osmaniye'nin ardından Mersin'de de orman yangını çıktı.

29-Türkiye, birçok noktada orman yangınlarıyla mücadele ediyor. Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, 42 noktada yangınların kontrol altına alındığını, 7 ilde 21 noktada yangınların sürdüğünü açıkladı.

-Türkiye'de 9 ilde çıkan büyük çaplı orman yangınlarını söndürme çalışmaları devam ederken Adana'nın Kozan Kütahya, Kilis ve Muğla'nın Köyceğiz ilçesindeki yangınlar kontrol altına alındı.

30-Konya'da bir eve yapılan silahlı saldırıda 7 kişi hayatını kaybetti.

-Sakarya eski Valisi Hüseyin Avni Coş, İstanbul vefat etti.

31- Yükseköğretim Kurulu Başkanı (YÖK) Prof. Dr. Mehmet Ali Yekta Saraç'ın, Cumhurbaşkanlığı Baş müşavirliğine atandı. Yerine Marmara Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Erol Özvar seçildi

Ağustos

1- Muğla'nın Milas ilçesinde Beyciler Mahallesi'ndeki ormanlık alanda başlayan yangın, rüzgârın etkisiyle kısa sürede yayıldı.

2- Antalya'nın Manavgat ilçesinde, 28 Temmuz Çarşamba günü 4 ayrı noktada başlayan ve 6'ncı günde 4 ilçeden 12 mahallede süren yangından 50 bin hektara yakın alan etkilendi

3-Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Tunus Cumhurbaşkanı Said telefonda görüştü.

-Orman yangınlarıyla mücadelede Türkiye'ye destek teklifinde bulunan Fransa, Almanya ve Yunanistan, çeşitli nedenlerle teklifini geri çekti.

- Temmuz ayı verilerini paylaşan KCDP'nin raporuna göre, 20 kadın öldürüldü, 12 kadın şüpheli bir şekilde hayatını kaybetti.

4- Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) sınırları içinde bulunan ve 46 yıl sonra bir bölümü halkın kullanımına açılan Maraş'ın ziyaretçi sayısı 180 bini aştı.

5-Isparta'da Sütçüler ilçesinde meydana gelen orman yangınının 4'üncü gününde hem karadan hem havadan söndürme çalışmaları devam ediyor. Gün boyunca 6 helikopter ve 1 uçakla havadan, çok sayıda itfaiye aracı, arazöz, sulama tankeri, iş makinesi ve dozerlerle de karadan müdahale edildi.

- Konya'da 7 kişinin öldürülmesiyle ilgili adliyeye sevk edilen katil zanlısı Mehmet Altun tutuklandı.

-Muğla'nın Marmaris ilçesinde 8 gündür devam eden orman yangınları kontrol altına alındı.

-Cumhurbaşkanı Erdoğan başkanlığındaki Milli Güvenlik Kurulu toplantısı sonunda yapılan yazılı açıklamada yangınlarla ilgili sürdürülen mücadelenin gözden geçirildiği ve ilave tedbirlerin görüşüldüğü kaydedildi.

6-Kırım Türkleri Kültür ve Yardımlaşma eski Başkanı Erdim Baray hayatını kaybetti.**7-**Sağlık Bakanlığı 24 saatte 25 bin 100 vaka tespit edildiğini,112 kişinin vefat ettiğini iyileşen hasta sayısı 6 bin 758 olduğunu ve toplam 246 bin 37 test yapıldığını açıkladı.

8- Birleşmiş Milletler (BM) Afganistan Yardım Misyonu (UNAMA) ülkenin güneyindeki Helmand vilayetinde son 24 saat içinde 40 sivilin öldürüldüğünü açıkladı.

-Balıkesir Edremit karayolunda meydana gelen trafik kazasında 15 kişi hayatını kaybetti.- Çin Dışişleri Bakanı Vang, uluslararası toplumun Afganistan'ı yeni hükümetin kurulması sürecinde baskılamak yerine desteklemesi gerektiğini söyledi. Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk görevinden istifa etti. Yerine Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Mahmut Özer atandı.

9-İzmir Kemalpaşa ilçesinde bir minibüsün şarampole yuvarlanması sonucu 13 kişi hayatını kaybetti.

-Kazakistan Kürt Birliği Başkanı Prof. Dr. Kinyaze Mirzayevc öldü.

10-Ağrı eski Milletvekili ve Sağlık Bakanı Prof. Dr. Yaşar Eryılmaz Ankara'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Kırıkkale eski Müftüsü Osman Şarklı vefat etti.

11- Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan "Türkiye'nin Afgan göçmen politikası ne?" sorusuna Herkes bilsin ki Türkiye yolgeçen hanı değildir" dedi.

-Türkiye'de 11 Ağustos günü koronavirüs nedeniyle 128 kişi vefat etti, 27 bin 356 yeni vaka tespit edildi

12- Cezayir hükümeti, ülkedeki orman yangınlarında hayatını kaybedenlerin sayısının 25'i asker olmak üzere 42'ye yükseldiğini açıkladı.

13-Ressam Saim Dursun, 62 yaşında hayatını kaybetti.-

-T unus'un güneyindeki Mednin vilayeti açıklarında bindikleri tekne arızalanan farklı uyruklardan 95 düzensiz göçmen kurtarıldı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, sel afetinin yaşandığı Kastamonu'nun Bozkurt ilçesine gitti.

4- Kahramanmaraş'ta yangın söndürme uçağı düştü. Kazada 3'ü Türk 5'i Rus 8 kişi hayatını kaybetti.

-Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji Uzmanı Prof. Dr. Yaşar Bağdatlı İstanbul'da hayatını kaybetti.

- Pakistan'da 14 Ağustos bağımsızlık gününün 74. yıl dönümünde kutlamalar sonrası Karaçi kentinde kimliği tespit edilemeyen saldırganlar, 20 sivilin bulunduğu bir kamyoneti el bombasıyla hedef aldı. Saldırıda 6'sı kadın 4'ü çocuk olmak üzere 13 kişi hayatını kaybetti. Çok sayıda kişi de yaralandı.

15-İspanya Askeri Acil Durumlar Birimi, Avila kentindeki yangınlar nedeniyle 800 kişiyi tahliye edildi.

-Taliban, 5 bin mahkûmun bulunduğu Bagram Üssü ile Afganistan'ın başkenti Kabil'deki Cumhurbaşkanlığı sarayını ele geçirdi.

-Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'ndan (AFAD) yapılan son açıklamaya göre, Batı ve Orta Karadeniz'de yaşanan sel felaketinde toplam can kaybı sayısı 64'e yükseldi.
-Afganistan Cumhurbaşkanı Eşref Gani'nin ülkeyi terk etti.

-Dünya futbol tarihine damga vuran Almanya'nın efsanevi futbolcusu Gerd Müller hayatını kaybetti.

-Sağlık Bakanlığı'nın Türkiye Günlük Koronavirüs Tablosu'na göre; son 24 saatte, 18 bin 847 yeni vaka tespit edildi. Koronavirüs nedeniyle bugün 154 kişi ise hayatını kaybetti. Öte yandan 14 bin 426 kişi sağlığına kavuştu.

-Haiti'nin Saint-Louis da Sud bölgesinin 12 kilometre kuzeydoğusunda meydana gelen 7.2 büyüklüğündeki depremde hayatını kaybedenlerin sayısının 724'e yükseldi. 2 bin 800 kişinin de yaralandı.

16-Karadeniz müziğinin sevilen isimlerinden olan Cimilli İbo(İbrahim Özer) hayatını kaybetti.

-Mardin'de yapılan terör operasyonunda 31 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi. Evlerde yapılan aramada ise çok sayıda doküman ele geçirildi.

-Türkiye, Somali ordusuna 8 "Kirpi" aracın yanı sıra 14 askeri personel taşıyıcı araç hibe etti.

-İngiltere Savunma Bakanı Ben Wallace, Taliban'ın Afganistan›ı kontrol altına aldığını ve İngilizlerle NATO güçlerinin Taliban savaşçılarıyla savaşmak için Afganistan›a dönmeyeceklerini açıkladı.

-Pençe-Yıldırım bölgesinde 3 asker şehit oldu!

- ABD Dışişleri Bakanlığı, aralarında İngiltere, Almanya, Fransa, İtalya, Japonya, Katar, Güney Kore, İspanya ve Yemen'in de bulunduğu 64 ülke ile Avrupa Birliği (AB) Yüksek Temsilciğinin imzası bulunan ortak açıklama yaptı. Açıklamada, Afganistan'daki durumun giderek kötüleştiği, ülkeden ayrılmak isteyen yabancıların ve Afganların güvenli bir şekilde tahliye edileceğini duyurdu. -Koronavirüs salgını nedeniyle Brezilya'da son bir günde 926 kişi hayatını kaybetti. Ülkede toplam can kaybı 568 bini aştı.

-Macaristan'da yolcu otobüsünün devrilmesi sonucu 8 kişinin hayatını kaybetti.

- İzmir'i Sevenler Platformu Başkanı tarihçi Sancar Maruflu, dün akşam tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

- Afgan hükümet güçleri helikopterle kaçarak Özbekistan'a sığındı.

-AFAD, Kastamonu'da 62, Sinop'ta 14, Bartın'da 1 kişinin hayatını kaybettiğini bildirdi.

-Taliban Sözcüsü Suhail Shaheen, "Herkesin içi rahat olsun. Afganistan'da bir hükümet kurulacak ve bu hükümet dünyadaki düzene uyum sağlayacak." şeklinde konuştu. Türkiye'nin kardeş ülke olduğunu belirten Shaheen, Türkiye ile iş birliğine sıcak baktıklarını dile getirdi. -Ticaret Bakanlığı gümrük muhafaza ekiplerince İstanbul Havalimanı'nda gerçekleştirilen ve Hollanda'da son bulan operasyon kapsamında, uyuşturucu yapımında kullanılan 4,3 ton ara kimyasal ele geçirildi.

17-Kırım'da Rus güvenlik güçleri Tatarların evine baskın düzenleyerek 5 Kırım Tatar Türkü gözaltına aldı.

-Taliban hükümet yetkilileri için 'genel af' ilan etti ve işe geri dönme çağrısı yaptı.

-ABD Başkanı Joe Biden, Amerikan askerlerinin Afganistan'dan çekilmesi ile ilgili olarak" Afganistan'da hiçbir zaman ulus inşası için bulunmadıklarını" çekilme kararının arkasında olduğunu ve ülkede hâkimiyeti ele geçirmesine ilişkin Afganistan ordusunu ve Afgan siyasetçileri suçladı.

-Endonezya'nın Cava Adası'ndaki Merapi Yanardağı'nda, volkanik hareketlilik yaşanması sonucu 3,5 kilometre uzunluğunda bir lav nehri meydana geldi.

-Sağlık Bakanlığı günlük koronavirüs tablosunu açıkladı. Son 24 saat içinde yapılan 287.947 testten 18.163'ü pozitif çıktı. Hayatını kaybedenlerin sayısı 165 oldu.

-Çin hükümeti Taliban›ın Kabil›i ele geçirmesi halinde kurulacak olan hükümeti tanıyacağını açıkladı.

-Haiti'de meydana gelen 7.2 büyüklüğündeki depremde son belirlemelere göre can

kaybı bin 297'ye yükseldi.

-ABD'nin batısında yaşanan kuraklık nedeniyle Mead Gölü bu yıl ilk kez kapasitesinin yüzde 40 altına düşmesi üzerine gölde ilk defa resmi olarak "su kıtlığı" ilan edildi.

-Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Afganistan'daki gelişmelerle ilgili "Şu ana kadar Taliban'ın verdiği mesajları olumlu karşıladığımızı söylemek isteriz" dedi.

-Dünya çapında milyonlarca oyuncusu olan sudoku bulmacasının mucidi Maki Kaji, hayatını kaybetti.

-Kamerun'da yerli topluluklar arasında çıkan çatışmalar kaçan 11 bin Kamerunlu Çad'a sığındı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi'nde düzenlenen İDEF'21 15. Uluslararası Savunma Sanayii Fuarı Açılış Töreni'ne katıldı.

-ABD'nin Afganistan'da 20 yıl süren en uzun savaşında 2 bin 400'den fazla Amerikan askeri hayatını kaybetti.

18- Çin, ABD'nin Afganistan'dan çekilmesini örnek göstererek, "ABD'ye güvenip bağımsızlık hayali kurmayın, Afganistan'dan ders çıkarın" mesajı verdi.

-Yeşilçam'ın birçok filminde rol alan usta oyuncu Ali İnce, 62 yaşında öldü.

-'İnsani Selamet Yardımlaşma Vakfı' kuruluşu ile ilgili karar Resmi Gazete' de yayınlandı.

İsrail, Suriye'nin güneybatısındaki Kuneytra bölgesinde Esad rejimine ait mevzileri vurdu.

-ABD, yaklaşık 9,5 milyar dolarlık Afgan hükümeti rezervlerini dondurma kararı aldı.

-Kanada Başbakanı Justin Trudeau, Taliban'ı Afganistan'ın resmi hükümeti olarak tanımayacağını açıkladı.

-Adıyaman'da koronavirüs vakalarının artması üzerine 40 evde karantina uygulaması başlatıldı.

- 28 Şubat davasında müebbet hapis cezası alan ve aralarında Çevik Bir ile Çetin Doğan'ın da bulunduğu 14 sanık hakkında Ankara 5. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tutuklama kararı verildi.

-Afganistan'dan kaçan eski cumhurbaşkanı Eşref Gani'nin ailesiyle birlikte Birleşik Arap Emirlikleri'nde olduğu açıklandı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed ile ortak basın toplantısı düzenledi.

- Cumhurbaşkanı Erdoğan "FETÖ'nün Etiyopya'daki tüm okulların Türkiye Maarif Vakfımıza devredildiğini açıkladı.

- BM Mülteci Ajansı, Kuzey Afrika'nın Atlantik kıyılarından Kanarya Adaları'na giden bir teknedeki arıza sonucu denizde iki hafta susuz ve gıdasız kalan 47 kişinin hayatını kaybettiğini duyurdu.

-Cin Ali Hikâye kitaplarını resimleyen Selçuk Seymen hayatını kaybetti.

19-Irak'ın kuzeyindeki Sincar'da tespit edilen 10 PKK'lı terörist düzenlenen hava harekâtı ile etkisiz hâle getirildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Saray'ında Etiyopya Başbakanı Abiy Ahmed ile ortak basın toplantısı düzenledi.

- Ankara Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi ekiplerince düzenlenen operasyonda terör örgütü IŞİD ile irtibatlı oldukları tespit edilen 11 kişi yakalandı.

-Rize'de meydana gelen sel ve heyelanlar nedeniyle yeni konutların Toplu Konut İdaresi Başkanlığı'nca (TOKİ) acele kamulaştırma kararları yayımlandı.

-Uluslararası Para Fonu'nun (IMF), Afganistan'daki belirsizlik nedeniyle ülkenin IMF kaynaklarına erişimini kestiği bildirildi.

-Meksika Sağlık Bakanlığının verilerine göre, son 24 saatte 940 kişi yaşamını yitirdi ve hayatını kaybedenlerin sayısı 250 bin 469'a yükseldi.

-Çin Dışişleri Bakanı Vang, uluslararası toplumun Afganistan'ı yeni hükümetin kurulması sürecinde baskılamak yerine desteklemesi gerektiğini söyledi.

- 28 Şubat davasının kesinleşmesi sonucu 14 kişi hakkında yakalama kararı verildi. Emekli Orgeneral Çetin Doğan ve Çevik Bir tutuklandı.

- Malatya, Mersin ve Konya eski Valisi Arif Atilla Osmançelebioğlu Ankara'da hayatını kaybetti.

20-İstanbul merkezli 4 ilde düzenlenen eş zamanlı operasyonda, terör örgütü PKK'nın cezaevindeki üyelerine finansal destek sağladıkları iddia edilen 28 şüpheli yakalandı.

-Çin, 1980›de nüfus artışını kontrol etme amacıyla benimsediği «tek çocuk» politikasını terk etti. Ülkede 3 çocuk sahibi olmaya izin veren yasa değişikliği kabul edildi.

-Resmi Gazete'de yayımlanan atama kararnamesi ile 624 mülki idare amirinin görev yerleri değiştirildi.

-Batı Karadeniz'deki sel felaketinde can kaybı 79'a yükseldi. Kastamonu'da 69, Sinop'ta 9, Bartın'da 1 kişi hayatını kaybetti.

21-Boğaziçi Üniversitesi rektörlüğüne Prof. Dr. Mehmet Naci İnci'yi atadı.

-Ankara'da yapılan operasyonda 33'ü Afgan, 2'si Pakistanlı toplam 35 düzensiz göçmen yakalandı.

-Gazeteci Berna Nuri Süer, koronavirüsten hayatını kaybetti.

- Dünyaca ünlü çocuk kitaplarının yazarı Jill Murphy 72 yaşında öldü.

-Aşı yaptırmayan öğretmen ve diğer okul çalışanları haftada iki kez PCR testi vermek zorunda. Ayrıca uçak ve toplu taşıma aracıyla şehirlerarası yolculukta 48 saat öncesinden PCR testi yaptırılacak. Konser, tiyatro ve sinema gibi faaliyetlere girişte de 'negatif test sonucu' şart olacak.

-Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Devlet Denetleme Kurulu'nun denetim kapsamı genişletilerek TMMOB ve TTB gibi meslek kuruluşları da DDK'nin denetimi kapsamına alındı.

-2001 yılından beri sürgünde olan Taliban'ın Siyasi Ofis Şefi Molla Abdulgani Birader, bu sabah Kabil'e geldi.

-Malezya'nın 9. Başbakanı olarak atanan İsmail Sabri Yakup, törenle yemin ederek göreve başladı.

-Tunus Jandarması Yaşasın Tunus Partisi Milletvekili Lutfi Ali'yi yolsuzluk gerekçesiyle gözaltına alındı.

-Avrupa Birliği (AB) Komisyonu Başkanı Ursula Von der Leyen, Taliban ile ilgili değerlendirmede bulunarak " Taliban ile siyasi temasımız yok, Taliban'ı tanımıyoruz." dedi.

-Afganistan gündemiyle olağanüstü toplanan NATO Dışişleri Bakanları tarafından yayınlanan ortak bildiride, NATO'nun Afgan makamlara verdiği tüm desteğin askıya alındığı açıklandı.

-Van Valisi Mehmet Emin Bilmez, bölgeye gönderilen takviye birliklerle İran sınırında güvenlik önlemlerinin en üst seviyeye çıkarıldığını söyledi.

22-Yasa dışı yollardan Yunanistan'a kaçmaya hazırlanırken yakalanan 3 FETÖ şüphelisi Edirne'de gözaltına alınarak Jandarmama Komutanlığına getirildi.

- Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD), Karadeniz'de yaşanan sel nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısının 82'ye yükseldiğini açıkladı.

- Mersin Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi tarafından yürütülen, IŞİD silahlı terör örgütüne yönelik operasyonda, yedi kişi gözaltına alındı.

-Afganistan'ın başkenti Kabil'den tahliye edilen 16'sı bebek toplam 357 yolcu, önce Türk Hava Kuvvetleri'nin askeri nakliye uçağı ile Pakistan'ın başkenti İslamabad'a, oradan da İstanbul'a getirildi.

-Afganistan eski Cumhurbaşkanı Hamid Karzai ve Milli Uzlaşı Yüksek Konseyi Başkanı (HCNR) Abdullah Abdullah, Taliban liderleriyle görüştü.

-Dünya genelinde yeni tip koronavirüse (Kovid-19) karşı uygulanan aşı, 4 milyar 930 milyon dozu geçti.

23-Amerikalı şair ve sosyal eylemci Jack Hirschman San Francisco'daki evinde öldü.

-İstanbul Siber Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğü'nün 22 adrese eş zamanlı olarak Forex piyasası yatırım dolandırıcılığı ile ilgili düzenlediği operasyonda 20 şüpheli gözaltına alındı. - Paralimpik 2020 Oyunları'na akredite kişilerden yeni tip koronavirüse (Kovid-19) yakalananların sayısının 144'e yükseldiği bildirildi.

-Afganistan'ın eski İletişim Bakanı Sayed Ahmad Shah Sadaat'ın Almanya'nın Leipzig kentinde Lieferando şirketi için kuryelik yapmaya başladı.

-Yunanistan'ın dünyaca ünlü mankeni ve TV sunucusu Afrodit Barba Glyfada, kentinde kokain kaçakçılığı yaptığı gerekçesiyle tutuklandı.

-Diyanet İşleri eski Başkanı Mehmet Görmez, Türkiye'ye gelen mülteciler arasında yüzlerce alimin olduğuna işaret ederek ama onlardan istifade edecek bir projemiz yok. -Serik eski Belediye Başkanı mimar Adil Aydın, bir süredir tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

24-HDP'li eski Şırnak Belediye Başkanı Serhat Kadırhan tutuklandı.

-Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi (NASA) Ay'da maden arama teknolojisi geliştirenlere 500 bin dolar ödüllü yarışma düzenledi. Yarışmayı Redwire Space adlı şirket kazandı.

-Resmi Gazete'de yayınlanan kararlara göre, Jandarma Genel Komutanlığına mensup tuğgeneraller Hakan Saraç, Turgay Aras, Ali İhsan Ersoy ve Alper Sır 30 Ağustos, albay rütbesindeki Abdullah Ateş, Cengiz Yurtcan, Ahmet Camuz ve Yüksel Çiçek ise 15 Eylül itibarıyla emekliliğe sevk edildi. Jandarma Genel Komutan Yardımcıları Ali Çardakçı orgeneral ve Halis Zafer Koç korgeneral olurken, Yusuf Kenan Topcu, Aykut Tanrıverdi ile Ali Doğan da tümgeneralliğe terfi etti. Jandarma kıdemli albaylar Hüseyin Bekmez, Gökhan Çiloğlu, Sinan Şen, İsmail Sıkı, Ali Gemalmaz, Necip Çarıkcıoğlu, Mustafa Çekiç, Hidayet Arıkan, Eyüp Subaşı ve İbrahim Güven'in rütbesi ise tuğgeneralliğe yükseltildi.

-Haiti açıklarında meydana gelen 7,2 büyüklüğündeki depremde 100 binin üzerinde evin yıkıldığı veya hasar aldığı ve ölenlerin sayısının 2 bin 207'ye yükseldiği açıklandı.

-Ukrayna Dışişleri Bakanlığı, Kabil'e giden Ukrayna tahliye uçağı kimliği belirsiz kişiler tarafından kaçırıldığını duyurdu.

- Irak'ın kuzeyindeki Asos bölgesinde teröristlerin kullandığı 28 hedef hava harekâtıyla imha edildi.

-Cezayir ile Fas arasında meydana gelen siyasi kriz nedeniyle diplomatik ilişkiler kesildi. -Darbeyle gelip darbeyle giden Çad Devlet Başkanı Hissene Habre'nin, ömür boyu hapse mahkûm edildiği Senegal'de Kovid-19'dan öldü.

25-Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu üyeleri Dr. Mehmet Sürmeli, Dr. Hasan Kavgacı, Dr. Hüseyin Şirin, Toper Akbaba ve Prof. Dr. Bahri Ata görevden alındı. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına Prof. Dr. Cihad Demirli, üyeliklere ise Prof. Dr. Mehmet Karataş, Prof. Dr. Mustafa Gündüz, Prof. Dr. Bülent Dilmaç, Doç. Dr. Cem Gençoğlu, Dr. Mehmet Gündüz ve Dr. Hüseyin Yorulmaz'ın atandı.

-Romanya'nın Transilvanya bölgesinde, içinde çok sayıda insan iskeletinin bulunduğu bir mezarlık keşfedildi.

-Resmi Gazete'de yayımlanan atama kararlarına göre, Orgeneral Selçuk Bayraktaroğlu Genelkurmay 2. Başkanlığına, Korgeneral

Kemal Yeni 1. Ordu Komutanlığına, Korgeneral Yavuz Türkgenci 3. Ordu Komutanlığına atandı.

-Van'da bir otele yapılan baskında 26 kaçak göçmen yakalandı. Göçmen kaçakçılığı yaptıkları gerekçesi ile 4 kişi gözaltın alındı.

-Tiyatro, sinema ve dizi oyuncusu Metin Çekmez, Aydın'da hayatını kaybetti. -Şair-yazar ve eğitimci Reşat Coşkun Erzurum'da hayatını kaybetti.

-Kosova Mahkemesi, 1999 yılındaki bir katliamın "uydurma" olduğunu iddia eden Sırp Milletvekili Ivan Todosijeviç'in iki yılık hapis cezası onadı.

-Dünyaca ünlü yarışçı İstanbul Boğazı'nı motosikletle su üzerinde geçti. Motosikletiyle Ortaköy'den deniz yüzeyine inen motokrosçu Robbie Maddison, 70 km hızla yaklaşık 1,5 dakikada Beylerbeyi'ne ulaştı.

26-Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Afganistan'da başarıyla yerine getiren Mehmetçiğin Afganistan'dan tahliyesine başlandığını söyledi.

-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığında açık bulunan Başkan Yardımcılığına Evren Başar atandı.

- Afganistan'ın başkenti Kabil'deki Hamid Karzai Uluslararası Havaalanı'nın bulunduğu bölgedeki 2 bombalı saldırının ardından, kentte yeni bir şiddetli patlama daha meydana geldi. Patlamada ölü sayısının 25'e, yaralı sayısının 90'a yükseldiğini duyuruldu.

-Muş'un Bulanık ilçesinde 49 yıl boyunca cezaevi olarak kullanılan, boşaltıldıktan sonra harabeye dönen taş bina, yeni bir projeyle kütüphaneye dönüştürüldü.

27-ABD Başkanı Biden'dan patlamalara ilişkin; "Saldırıları DEAŞ'ın Horasan kolu yaptı" dedi.

-Konya'da tır ile kamyonetin çarpışması sonucu 6 kişi öldü, 2 kişi yaralandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Malazgirt Zaferi'nin 950. yılı dolayısıyla düzenlenen Malazgirt Fetih Programı'na katıldı.

-Afganistan'ın başkenti Kabil'de Hamid Karzai Uluslararası Havalimanı'nın bulunduğu bölgedeki terör saldırılarında 12 ABD askeri olmak üzere ölenlerin sayısı 90'a yükseldi. 150 kişi de yaralandı.

-FETÖ'nün Jandarma Genel Komutanlığı'ndaki 'mahrem hizmetler' yapılanmasında yer aldığı iddia edilen şüphelilere operasyon düzenlendi. Aralarında halen görevde olan astsubaylar da olmak üzere toplam 41 şüpheli gözaltına alındı.

-Mali'nin eski Başbakanı Soumeylou Boubeye Maiga zimmete para geçirme suçlamasıyla tutuklandı.

-Yeni Akit gazetesi yazarı Atilla Özdür İstanbul'da vefat etti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan resmi temaslarda bulunmak üzere çıktığı Balkan turunun ilk durağı olan Bosna Hersek'te resmi törenle karşılandı.

-Etiyopya'da devam iç çatışmalarda son bir haftada 210 kişinin hayatını kaybetti.

-Kazakistan'da silah deposunda meydana gelen patlama da 13 kişi öldü. Ulusal yas ilan edildi.

-Afganistan'da ölü sayısı 170'e yükseldi.

-Milli Savunma Bakanlığı (MSB), "20 yıl boyunca Afganistan görevini başarıyla yerine getiren kahraman Türk Silahlı Kuvvetleri personelimizin tahliyeleri tamamlandı." ifadeleri kullanıldı.

28-Muğla'nın Bodrum ilçesinden Yunanistan'a kaçmaya çalışan, eski TSK mensuplarından oluşan 6 FETÖ şüphelisi gözaltına alındı.

-İran'da koronavirüs nedeniyle son bir günde 571 kişi daha hayatını kaybetti. Ülkede koronadan ölenlerin sayısı 105 bin 287›ye yükseldi.

-ABD yönetimi, Afganistan'dan tahliye sü-

recinin başladığı 14 Ağustos'tan bu yana toplam 109 bin 200 kişiyi ülkeden çıkardı.

-Pakistan'daki bir kimyasal fabrikasında çıkan yangında 17 işçi hayatını kaybetti.

-28 Ağustos-5 Eylül tarihleri arasında düzenlenecek olan Beylikdüzü Sahaf Festivali'nde her gün saat 17.00'de ve 21.00'de kitap mezatları yapılacak.

-Türkiye'de son 24 saatte 295 bin 647 Kovid-19 testi yapıldı, 18 bin 340 kişinin testi pozitif çıktı, 244 kişi vefat etti, iyileşenlerin sayısı ise 14 bin 528 oldu.

-Denizli Serinhisar eski Belediye başkanı Dr. Adil Kaplan, Antalya'daki yayla evinde ölü bulundu. -Özbekistan›da Bağımsızlık Bayramı nedeniyle Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, 215 mahkûmdan 142'si affetti. 73'ünde ise ceza indirimine gitti. Ayrıca 1920-1930 yılları arasında baskıcı rejim tarafından suçlu bulunan 115 Özbek vatandaşına mahkeme kararıyla iade-i itibarları verildi.

29-İYİ Parti Yalova İl Başkanı Erol Tatar, vergi kanununa muhalefetten geçmişte almış olduğu 4 yıllık hapis cezası nedeniyle tutuklandı.

-Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, "Yunanistan'ın, mültecileri geri itmesi ve bu konudaki insanlık dışı uygulamaları, hatta mültecileri ölüme terk etmeleri kabul edilemez" diye konuştu.

-Ümit Özdağ başkanlığında Zafer Partisi kuruldu. İlk olağan genel kurulda genel başkan seçildi.

-ABD Başkanı Joe Biden, Afganistan'ın başkenti Kabil'deki durumu "son derece tehlikeli" olduğunu ve Kabil Hamid Karzai Uluslararası Havaalanı'na yönelik bir saldırının daha düzenlenebileceğini belirtti. -ABD Genelkurmay Başkanlığından yapılan açıklamada düzenlenen operasyonda 2 üst düzey DEAŞ'lının öldürüldüğünü açıkladı. -Ağrı'nın Eleşkirt ilçesinde yapımı tamamlanan ve özellikle sadeliği, mimarisi ile dikkat çeken İbrahim Halil Kaya Camii ve Kültür Merkezi ibadete açıldı.

- "Kökler" ve "Zengin ve Yoksul" dizileri ile tanınan ABD'li oyuncu Ed Asner, 91 yaşında öldü.

-Avrupa Birliği Komisyonu, Yunanistan'ın sığınmacılara karşı uyguladığı insanlık dışı politikalara tepki göstererek daha önce verilmesi öngörülen 15 milyon 800 bin euroluk ek kaynağı bloke etti.

-Yemen'in güneyinde yer alan Lahic kentindeki El-Aned Askeri Üssü'ne düzenlenen füze saldırısında 40 askerin hayatını kaybetti. -Türk savunma sanayisinin güvenlik güçlerinin envanterine kazandırdığı insansız hava araçlarına Bayraktar AKINCI Taarruzi İnsansız Hava Aracı (TİHA) da ekleniyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın katıldığı törende Akıncı TİHA ilk uçuşunu gerçekleştirdi.

-Dünyaca ünlü çocuk kitaplarının yazarı Jill Murphy öldü.

30-ABD, Afganistan'dan tahliyelere ilişkin 100 ülke adına yayımladığı ortak açıklamada, Afgan vatandaşlarının ülke dışına seyahat etmesine izin verileceğine dair Taliban'dan güvence alındığı belirtildi.

- Güney Amerika ülkesi Peru'da iki teknenin çarpışması sonucu 11 yolcu hayatını kaybetti,

-Cumhurbaşkanı Erdoğan, 30 Ağustos Zafer Bayramı nedeniyle yayınladığı mesajında, "Bundan 99 yıl önce Dumlupınar'da şaha kalkan imanın rehberliğinde, 84 milyon birlik, dirlik ve kardeşlik içinde aydınlık yarınlarımıza hep beraber yürüyeceğiz" dedi.

-2020 Tokyo Paralimpik Oyunları'nda yarışan milli yüzücü Elif İldem, 100 metre serbest stil S1 kategorisinde 21 yıllık paralimpik rekorunu kırdı.

-ABD'de aşı karşıtlığıyla öne çıkan ünlü radyocu Marc Bernier, corona virüsü nedeniyle hayatını kaybetti.

-Türkiye'de son 24 saatte 286 bin 425 Kovid-19 testi yapıldı, 17 bin 332 kişinin

testi pozitif çıktı, 255 kişi vefat etti, iyileşenlerin sayısı ise 11 bin 396 oldu. 30 Ağustos Zafer Bayramı'nda devlet erkânı Anıtkabir'i ziyaret etti; Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan özel deftere, "Emanetiniz olan Türkiye Cumhuriyeti devleti emin ellerdedir" diye yazdı. -Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Kara Harp Okulu Diploma Töreni'ne katıldı.

31-Tiyatro sanatçısı Ferhan Şensoy, İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Malatya merkezli 5 ilde, uyuşturucu ticareti yapanlara yönelik operasyonda 50 şüpheli gözaltına alındı.

-Ankara'da FETÖ'ye yönelik iki ayrı soruşturmada ByLock kullanıcısı olduğu ileri sürülen 15 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Taliban'ın Afganistan'ı ele geçirmesinden sonra can korkusuyla ülkeden kaçan mültecilere Özbekistan kapıları kapattı.

-Lübnan'da Bilal Bin Rabah Camisi'nin İmamı Ahmed el-Esir "terörizm" suçlamasıyla 20 yıl ağır çalışmalı hapis cezası aldı. -Kara Harp Okulu'nun ilk başörtülü öğrencisi olan Müberra Öztürk, eğitimini başarıyla tamamlayarak subay olmaya hak kazandı. Öztürk, diplomasını Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Güler'den aldı. -Kazakistan'da 26 Ağustos'ta askeri mühimmat deposunda meydana gelen patlamada askeri personel ve kurtarma ekibinden 15 kişinin hayatını kaybetmesinin ardından Savunma Bakanı Nurlan Yermekbayev istifa kararı aldı.

Eylül

1-Türk Sanat Müziği sanatçısı, koro şefi, İnci Çayırlı İstanbul'da vefat etti.

-İstanbul merkezli 12 ilde gerçekleştirilen FETÖ operasyonunda haklarında yakalama kararı çıkarılan 32 kişi gözaltına alındı. İzmir›de ise, «gaybubet evi» denilen hücre evlerinde 17 şüpheli yakalandı.

-ABD donanmasına ait bir helikopter California açıklarında düştü. -Suudi Arabistan da okullarda cep telefonu kullanımı ve eğitim tesislerinin fotoğrafını çekmek yasaklandı.

-Fas'tan Kanarya Adaları'na geçmeye çalışan 20 düzensiz göçmen hayatını kaybetti.

-Yargıtay Yeni Hizmet Binası, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katıldığı törenle açıldı. Törende Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş dua etti.

2-Tiyatro oyuncusu ve seslendirme sanatçısı Nusret Çetinel, hayatını kaybetti. -Yaşar Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Selim Yaşar Covid-19 nedeniyle hayatını kaybetti.

-ABD'nin Teksas eyaletinde tartışmalı kürtaj yasağı yürürlüğe girdi.

-Ünlü Yunan müzisyen, yazar ve politikacı Mikis Theodorakis, 96 yaşında öldü.

-ABD'nin New York kentinde aşırı yağışların yol açtığı sel nedeniyle olağanüstü hal ilan edildi.

-İstanbul Valiliği, Emniyet Genel Müdürlüğü 2021 yılı yaz dönemi atamalarının listesini yayımladı. İstanbul Emniyeti›nde görevli 35 müdür farklı illere atandı.

x-Keşmir'de bağımsızlık yanlısı partileri tel çatı altında toplayan ve Keşmir'in statüsünün belirlenmesinde büyük pay sahibi olan Seyyid Ali Geylani 91 yaşında vefat etti.

-ABD'nin Teksas eyaletinde büyük tartışmalara neden olan 21 yaşın üstündekilerin ruhsatsız silah taşıyabilmelerine izin veren yasa yürürlüğe girdi.

-Nijerya'da sık sık silahlı eylemler düzenleyen Boko Haram terör örgütüne yönelik operasyonda 48 militan etkisiz hale getirildi.

3-İçişleri Bakanlığı, 81 il valiliğine 'Ülkeye Giriş Tedbirleri" konulu genelge gönderdi. Buna göre Afganistan ve Pakistan'dan gelen

kişilerin ülkeye girişlerinde uygulanacak karantina tedbirleri yer aldı.

-Meksika'da bir yolcu otobüsünün kaza yapması sonucu 16 kişi hayatını kaybetti.

-Van' nın İpekyolu ilçesinde bir apartmanın üç farklı dairesinde yurda yasa dışı yollarla giren Afganistan uyruklu 36 kaçak göçmen yakalandı.

-ABD'nin kuzeydoğusunda da etkisini gösteren Ida Kasırgası'nın neden olduğu şiddetli yağış ve sel sonucu 45 kişi öldü.

-Ağrı'da 35 yıldır Nuh'un Gemisi üzerine araştırma yapan ve Erzurum'da hayatını kaybeden İtalyan araştırmacı 86 yaşındaki Angelo Palego, vasiyeti üzerine Ağrı Dağı eteklerindeki mezarlıkta toprağa verildi.

-TRT'den emekli seslendirme sanatçısı ve sunucu Yusuf Ziya Özkan, hayatını kaybetti.

4- Rize'de İyidere-İkizdere Yolu ve Tünelleri Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından merasimle hizmete açıldı.

-Afganistan'ın büyük bir kısmında kontrolü ele geçiren Taliban, direnişin kalesi olarak adlandırılan Pencşir vilayetine bağlı Peryan ilçesine girdi.

-Sayıştay başdenetçisi Bayram Erken, FETÖ/PDY silahlı terör örgütü ile iltisak ve irtibatının olduğu gerekçesiyle meslekten men edildi.

5-Batı Afrika ülkesi Nijerya'nın Niger eyaletinde düzenlenen saldırıda 19 kişi hayatını kaybetti.

-Afrika kıtasına bağlı bir ada ülke olan Madagaskar'da 1 haftada 7 kişi akciğer vebası nedeniyle öldü.

-Gine'de yönetimi el koyan grup devlet televizyonundan darbe açıklaması yaptı.

-Pakistan'ın Belucistan eyaletinde meydana gelen intihar saldırısında 4 askerin öldü. 19 kişi de yaralandı.

-Batı Afrika ülkesi Nijerya'nın Niger eyaletinde bir köye düzenlenen silahlı saldırıda 19 kişi hayatını kaybetti.

-Almanya'nın Frankfurt kentinde devam eden "7. Türk Tiyatro Festivali" kapsamında, birinci neslin Almanya'ya göçünü temsilen *"Göçün 60'ıncı Yılı Korteji"* düzenlendi.

6-İngiliz şarkıcı ve oyuncu Sarah Harding öldü.

-Haşdi Şabinin önemli komutanlarından biri olan Asıf Hasan Kerim, Irak'ın Babil kentinde aracına yerleştirilen bombanın patlaması sonucu hayatını kaybetti.

-İçişleri Bakan Yardımcısı İsmail Çataklı, 2020 yılında 50 bin 161, bu yıl ise şu ana kadar 40 bin 98 Afganistan uyruklu göçmenin yakalandığını duyurdu.

- Uçağıyla Kuzey Marmara Otoyolu Çatalca Mevki T1 ve T2 Tünelleri'nden 43, 44 saniyede geçen Red Bull sporcusu İtalyan pilot Dario Costa, *"Uçak ile En Uzun Tünel Uçuşu"* dünya rekorunu kırarak Guinness Rekorlar Kitabı›na adını yazdırdı.

-Türkiye'de son 24 saatte 301 bin 164 Covid-19 testi yapıldı, 20 bin 962 kişinin testi pozitif çıktı, 271 kişi hayatını kaybetti.

-Bilim ve uygarlık tarihçisi Prof. Dr. Zekeriya Kitapçı vefat etti.

7-Dünyaca ünlü Fransız aktör Jean Paul Belmondo, 88 yaşında öldü.

-İzmir Cumhuriyet Başsavcılığının yürüttüğü soruşturma kapsamında 44›ü muvazzaf, 69 asker ile 145›i eski askeri okul öğrencisi 214 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nca, 2011 yılı hakim-savcı sınavı soruşturması kapsamında, 20'si sınav sorularını alan, 5'i soruların dağıtılmasına aracılık eden 25 FETÖ/PDY mensubu ihraç hakim-savcı hakkında, Ankara merkezli 18 ilde gözaltı kararı verildi.

-Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na (TPAO), Diyarbakır'da bulunan ve 8 bin 548 hektar yüzölçümüne sahip saha için petrol arama ruhsatı verildi.

- Sinema, tiyatro ve dizi oyuncu İncilay Şahin hayatını kaybetti.

-İstanbul'da 8 ilçede torbacı olarak tabir edilen uyuşturucu satıcılarına yönelik eş zamanlı 35 adrese düzenlenen baskınlarda 25 şüpheli gözaltına alındı.

-Ünlü maliyeci, eski Samsun Milletvekili ve Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Plan Bütçe Komisyonu Başkanı Biltekin Özdemir hayatını kaybetti.

-Taliban, Afganistan'ı yönetecek 'geçici hükümeti' açıkladı: Buna göre, Başbakan: Molla Muhammed Hasan Akhund.1. Başbakan Yardımcısı: Abdulgani Birader, 2. Başbakan Yardımcısı: Abdulselam Hanefi, Savunma Bakanı: Muhammed Yakub Mücahid, İçişleri Bakanı: Saraceddin Hakkani, Dışişleri Bakanı: Emir Han Muttaki, Dışişleri Bakan Yardımcısı: Abbas Stanikzai, Finans Bakanı: Hidayetullah Bedri, Ekonomi Bakanı: Qari Din Muhammed, Merkez Bankası Başkanı: Muhammed İdris, Eğitim Bakanı: Nurullah Munid, Kültür Bakanı: Hayrullah Hayruka, Adalet Bakanı: Abdullah Hâkim, Savunma Bakanı: Molla Yakup oldu.

- Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığınca "Bir Kitap, Bir Umut" sloganıyla 31 Mayıs'ta Türkiye genelinde başlatılan ceza infaz kurumu kütüphaneleri için kitap bağış kampanyası tamamlandı.: Cezaevlerindeki kütüphaneler için 231 bin 627 kitap bağışı yapıldı. **8**-Esed rejiminin, İdlib kent merkezine düzenlediği saldırıda 4 sivil öldü, 2 sivil yaralandı.

-Endonezya'daki Tangerang Hapishanesinde çıkan yangında 41 mahkûm hayatını kaybetti.

-Terör örgütü DEAŞ'ın Libya'daki sözde üst düzey sorumlusu Mübarek el-Harmi yakalandı.

-Fransa'nın başkenti Paris'te silahlı soyguncular, dünyaca ünlü kuyumcu ve lüks ürün markası Bulgari mağazasından 10 milyon euro değerinde mücevheri çaldı.

-Meksika'nın Hidalgo eyaletinde meydana gelen selde hastane sular altında kaldı. 16 hasta hayatını kaybetti.

-Rusya Acil Durumlar Bakanı Yevgeniy Ziniçev'in bir tatbikat esnasında hayatını kaybeti

- Askeri darbeyle yönetimin el değiştirdiği Gine'de devrik lider Alpha Conde döneminde hapse atılan siyasi tutuklu ve hükümlülerin serbest bırakılmaya başlandı.

- Balıkesir Büyükşehir Kurucu Belediye Başkanı Ahmet Edip Uğur vefat etti.

9-Kuzey Makedonya'da koronavirüs hastalarının tedavi gördüğü bir hastanede meydana gelen yangında 10 kişi hayatını kaybetti.

-Ankara'da, terör örgütü IŞİD ile irtibatlı oldukları tespit edilen şüphelilere eş zamanlı operasyon düzenlendi. 15 yabancı uyruklu zanlıdan 13'ü gözaltına alındı.

-İstanbul ve Ankara merkezli, 'Güvenli Eğitim Uygulaması' kapsamında eş zamanlı yapılan operasyonlarda çeşitli suçlardan aranan 996 kişiyi yakalandı. Kurallara uymayan 486 okul servis aracı da trafikten men edildi.

-Kısa adı ECOWAS olan Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu, askeri darbeyle yönetimi el değiştiren Gine'nin üyeliğini askıya aldı.

-Rus paralı asker gücü Wagner Grubu'nun Orta Afrika Cumhuriyeti'nin (OAC) kuzeybatısındaki Nana-Mambere şehrinde düzenlediği operasyonda 40 sivili öldürdüğü bildirildi.

10-Galatasaray kulübünün 35'inci başkanı Prof. Dr. Duygun Yarsuvat hayatını kaybetti.

-Suriye'nin kuzeyinde SMO çatısı altındaki 5 askeri grup "Suriye Kurtuluş Cephesi" adıyla birleşti.

-Türkiye'den Yunanistan'a yasa dışı yollarla geçmeye çalışan 11 kişiyi yakaladı. Yapılan incelemede, yakalanan kişilerden 9'unun FETÖ mensubu olduğu açıklandı.

-Milli Savunma Bakanlığından yapılan açıklama da Hatay hudut hattında, yasa dışı yollarla Suriye'den Türkiye'ye girmeye çalışan 4 kişi yakalandı. Yapılan inceleme sonucunda şahıslardan birinin DEAŞ terör örgütü mensubu olduğu ve kırmızı bültenle arandığı tespit edildi.

-Anayasa Mahkemesi, kamuoyunda 'barış bildirisi' olarak bilinen bildiriye imza attığı için ihraç edilen ve yurt dışına çıkış yasağı konulan akademisyenin yurt dışında akademik çalışmalardan yararlanamaması nedeniyle hak ihlali oluştuğu kararı verdi.
-Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan ile dönemin başbakanı olan Ahmet Davutoğlu'nun kişisel verilerini hukuka aykırı olarak sorguladıkları gerekçesiyle yargılanan çoğu Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) çalışanı 20 sanık beraat etti.

11-AFET ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na (AFAD), Kırıkkale Valisi Yunus Sezer atandı.

-Genelkurmay Personel Başkanlığı, 28 Şubat davasında hüküm giyen 13 emekli generalin rütbelerinin sökülmesine ilişkin idari işlemin yapıldığını mahkemeye bildirdi.

-Milli Savunma Bakanlığı, İdlib Gerginliği Azaltma Bölgesi'nde, arama-tarama faaliyeti sonrası yapılan saldırı sonucu 2 askerin şehit olduğunu, 3 askerin yaralandığını açıkladı.

-Uyuşturucu kaçakçılığı suçlamasıyla ABD'nin "en çok arananlar listesi"nde yer alan Venezuelalı eski General Hugo Armando Carvajal Barriso, İspanya'nın başkenti Madrid'de yakalandı.

12-Pakistan'ın kuzeyinde ve Hayber Pahtunhva eyaletinin Torgar bölgesinde etkili olan yağmurlarının neden olduğu toprak ve çamur kaymalarında 18 kişi hayatını kaybetti.

-İstanbul Maltepe›de, aşı karşıtları 'Büyük Uyanış› adını verdikleri aşı karşıtı miting düzenlendi.

-Peru'da 1992'den beri cezaevinde olan Aydınlık Yol Örgütü'nün kurucusu Abimael Guzman, öldü.

-Türkiye'de son 24 saatte 310 bin 546 Covid-19 testi yapıldı, 21 bin 352 kişinin testi pozitif çıktı, 243 kişi hayatını kaybetti.

-Afganistan'da yeni hükümetin Yüksek Eğitim Bakanı: Üniversitelerde karma eğitim olmayacak, kadınlar İslam'a uygun giyinecekler açıklaması yaptı.

13-İspanya'nın güney bölgesindeki orman yangınları nedeniyle 2 bin 600'den kişi evlerini terk etmek zorunda kaldı.

-FBI, ABD Başkanı Biden'ın talimatıyla 11 Eylül saldırılarının gizli belgelerini yayımladı. Belgelerde 11 Eylül'de saldırıları düzenleyen hava korsanlarından ikisine yardım ettiği düşünülen bir Suudi Arabistan vatandaşına yönelik bilgiler yer alıyor.

-Hatay'ın Antakya ve Reyhanlı ilçelerinde yurda yasa dışı yollardan giren 187 düzensiz göçmen yakalandı.

-Güneydoğu Asya ülkesi Filipinler' de şiddetli fırtınadan 17 kişi hayatını kaybetti.

-Denizli'nin Tavas ilçesinde doğup büyüyen gazeteci, yazar ve şair Ekrem Kaftan, köyüne yaptırdığı binayı 10 bin kitaplık koleksiyonu ile kütüphaneye çevirdi.

14-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca başlatılan 43 ilde eş zamanlı FETÖ operasyonunda 102'si mahrem imam, 143 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.
-Dünyaca ünlü caz müzisyeni Louis Armstrong'un CIA ajanı olduğu ortaya çıktı.

-Japonya'nın doğusunda Pasifik Okyanusu'na bakan Tokaido bölgesinde 6,2 büyüklüğünde deprem meydana geldi.

-Western filmleriyle tanınan 92 yaşındaki oyuncu Don Collier, hayatını kaybetti.

-İçişleri Bakanlığı, Gabar Bölgesinde faaliyet yürüten ve "Terörden Arananlar Listesinde" 1 milyon TL'ye kadar ödülle Turuncu kategoride yer alan, Diljin Mariya Dersim kod

adlı Saniye Toprak'ın etkisiz hale getirildiğini bildirdi.

- Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle 10 gün önce TCDD Genel Müdürlüğüne atanan Sun Group Yönetim Kurulu Başkanı Abdülkerim Murat Atik istifa etti.

15-Çin'in Londra Büyükelçisi Zheng Zeguang'ın, Pekin'in bazı İngiliz milletvekillerine yönelik yaptırımları nedeniyle İngiltere Parlamentosu'na girişi yasaklandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde Sırbistan Ulusal Meclis Başkanı Ivica Daçiç'i kabul etti. Kabulde TBMM Başkanı Mustafa Şentop da bulundu.

-Kanadalı ünlü komedyen Norm MacDonald hayatını kaybetti.

-Brezilya'nın Sao Paulo eyaletinde küçük bir uçağın düşmesi sonucu 7 kişi hayatını kaybetti.

-Batı Afrika ülkesi Burkina Faso'nun doğusunda gerçekleştirilen terör saldırısında 6 jandarmanın hayatını kaybetti.

16-Konya'nın manevi kanaat önderlerinden Konya ve Türkiye'nin süt ve süt ürünlerinin marka ismi Aygın Süt'ün Kurucusu Ahmet Aygın vefat etti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Anadolu Medya Ödüllerinin dağıtım törenine katıldı. Çeşitli kategorilerde ödüle layık görülen isimlere ödüllerini verdi.

- Fransa Sağlık Bakanı Olivier Veran, 3 bin kadar sağlık çalışanın zorunlu yeni tip koronavirüs (Kovid-19) aşısını yaptırmadığı gerekçesiyle açığa alındığını açıkladı.

-Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu, Kovid-19 salgınının başından beri iklim değişikliği kaynaklı felaketlerde 17 binden fazla kişinin hayatını kaybettiğini bildirdi.

17-ABD'nin uzay programını yöneten NASA'nın uzay taşımacılığından sorumlu SpaceX tarafından uzaya gönderilen ve tamamı sivillerden oluşan astronotlardan ilk görseller paylaşıldı.

- Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü'nce Kazakistan'ın bağımsızlığının 30'uncu yıl dönümü için 3 bin adet hatıra parası basıldı.

-Orta Amerika ülkesi El Salvador'da binlerce protestocu, Devlet Başkanı Nayib Bukele karşıtı gösteri düzenledi. Protestocular, Bukele'nin Bitcoin'i yasal para birimi kabul etmesine tepki gösterdi.

-UNESCO Kültür Mirası Kalıcı Listesi'nde yer alan Arslantepe Höyüğü' nde devam eden kazı çalışmalarında, 5 bin 621 yıllık olduğu tahmin edilen 250 mühür bulundu.

-ABD'de koronavirüs nedeniyle ölenlerin sayısı son 24 saatte 2 bin 660 artarak 666 bin 630 oldu. California, vaka sayısı ve can kaybında ilk sırada yer alan eyalet oldu.

- Milli Eğitim Vakfı'nın kurucusu emekli Tuğgenerel Osman Güngör Feyzoğlu hayatını kaybetti.

-Sanat ve tiyatro alanında eserleri ile tanına Prof. Dr. İnci San Ankara'da vefat etti.

-Tunus'ta faaliyet gösteren siyasi partilerden Onur Koalisyonu'nun lideri milletvekili Seyfeddin Mahluf sivil kişilerce kaçırıldığı açıklandı.

-Fransa, Avustralya'nın kendisiyle denizaltı projesini iptal ederek ABD ile anlaşmasının ardından Washington ve Canberra Büyükelçilerini geri çağırdı.

18-Cezayir'de, eski Cumhurbaşkanı Abdulaziz Buteflika hayatını kaybetti.

-Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Büyükelçi Tanju Bilgiç, AB üyesi Güney Avrupa Ülkeleri (Med9) Zirvesi sonunda kabul edilen ortak bildiriye tepki gösterdi.

-Eski TBMM Başkanı Hüsamettin Cindoruk, Yassıada'ya otel yapılmasıyla ilgili sert ifadeler kullandı. Cindoruk, "Bugün 5 yıldızlı otel yapılmasını kınıyor, ayıplıyorum" dedi.

-"DEAŞ terör örgütüne üye olmak" suçların-

dan 33 tutuksuz sanığın yargılandığı davada karar çıktı. Mahkeme, 26 sanık hakkında "Silahlı terör örgütü üyeliği" suçundan ceza verirken, 7 sanığın ise beraatine karar verildi.

- Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, evi terk ederek ailesi ile tüm sosyal ilişkilerini sonlandıran, anne ve babası hastalandığında dahi ziyarete gelmeyen, onların hatırını bile sormayan evladın vasiyetname ile mirasçılıktan çıkartılabileceğine hükmetti.

- İstanbul İl Jandarma Komutanlığı ekiplerince düzenlenen operasyonda, bir kamyonun kasasında 4 bin litre etil alkol ele geçirildi.

-Sağlık Bakanlığı 'Günlük Kovid- 19 Tablosu' verilerini açıkladı. Son 24 saatte yapılan 341 bin 854 testte 27 bin 692 vaka tespit edildi. 237 kişi hayatını kaybederken, 23 bin 197 kişinin de tedavisi ve karantinası sona erdi.

-Türkiye Maarif Vakfının Güney Afrika'daki ilk eğitim yatırımı olan "Uluslararası Güney Afrika Maarif Okulları" nın açılışı gerçekleştirdi.

19-Çanakkale'de Troya antik kentine ait eserlerin sergilendiği arkeoloji müzesi Troya, Avrupa Yılın Müzesi ve Avrupa Müze Akademisi Özel ödüllerini alan ilk Türk müzesi oldu. -Güney Afrika'nın Johannesburg kenti Belediye Başkanı Matongo, geçirdiği trafik kazasında hayatını kaybetti.

20-İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı FETÖ' ye yönelik yürütülen soruşturma kapsamında, aktif görevde bulunan 5 komiser yardımcısı ve bir polis memuru hakkında gözaltı kararı verdi.

-Berlin Film Festivali en iyi film ödülü sahibi İspanyol yönetmen Mario Camus öldü. -Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, New York'ta Türk-Amerikan Ulusal Yönlendirme Komitesi (TASC) tarafından düzenlenen "Daha Adil Bir Dünya Mümkün" başlıklı konferansta konuştu.

- "Televizyonun Oscarları" olarak adlandırılan Emmy Ödülleri'nin 73üncüsü Los Angeles'ta düzenlenen ödül töreni ile sahiplerini buldu.

-Adana merkezli 3 ilde düzenlenen operasyonda göçmen kaçakçılığı yaptıkları iddiasıyla 8 kişi gözaltına alındı.

-Çek müzisyen George Mraz, 77 yaşında ABD'de öldü.

-Bursa'da yaşayan piyano dehası Ali Keskin, 4 yaşında piyano çalmayı öğrenip 7 yaşında Avrupa'da tüm kategorilerin en iyisi olmayı başardı.

- Rusya'nın Sibirya bölgesindeki Perm üniversitesine yapılan silahlı saldırıda, 8 kişi öldü, 6 kişi de yaralandı.

- Manisa eski Milletvekili Şahin Mengü, Ankara'da hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ABD'nin New York şehrinde Türkevi' nin açılışını yaptı. Açılışta Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş dua etti.

21-İstanbul Eyüp Sultan Camii emekli imamlarından, Reisü'l Kurra Hafız Ahmet Arslanlar, İstanbul'da 111 yaşında vefat etti.

-İstanbul merkezli 8 ilde yapılan FETÖ' nün TSK yapılanmasına yönelik operasyonda, 25 şüpheli gözaltına alındı.

- Sudan devlet televizyonu, bir grup askerin başarısız bir darbe girişiminde bulunduğunu ve darbe girişiminde bulunan 40 subayın gözaltına alındığı bildirildi.

-Kayseri'de terör örgütü DEAŞ'a yönelik operasyonda yabancı uyruklu 4 şüpheli gözaltına alındı.

-İstanbul'da Fatih›te kripto para madenciliğinde kullanılan, piyasa değeri 580 bin lira olduğu belirlenen 73 cihaz ele geçirildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres ile İngiltere Başbakanı Johnson'ı kabul etti.

-Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Antonio Guterres, "Milyonlar açken milyarderler zevkine uzaya gidiyor" dedi.

-Anayasa Mahkemesi Antalya'da gözaltına alınan ve işkence nedeniyle hastaneye kaldırılarak bağırsağından ameliyat olmak zorunda kalan öğretmenin şikâyeti üzerine başlatılan, takipsizlikle sonuçlanan soruşturmanın "hak ihlali" oluşturduğuna karar verdi. Kararda, "Kötü muamele yasağı mutlak bir yasak olup ulusun varlığını tehdit eden genel bir tehlike durumunda bile askıya alınamamaktadır. Terör ve örgütlü suçlarla mücadele gibi en zor koşullarda bile kötü muamele kesin olarak yasaklanmıştır" denildi.

22-İstanbul'da Ümraniye'de düzenlenen operasyonda, ürettikleri sahte ilaçları satmaya çalışan 4 kişi gözaltına alındı.

-Adana'daki nitelikli dolandırıcılık ve sahtecilik operasyonunda, piyasayı sahte ve karşılıksız çek sürerek 37 milyon 845 bin lira zarara uğrattığı ileri sürülen 22 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.
-İstanbul›da terör örgütü DHKP/C'ye yönelik düzenlenen operasyonlarda aranan 16 şüpheliden 8›i yakalanarak gözaltına alındı.

-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun, Türkiye'nin selameti, birliği, dirliği, istiklali ve istikbali için terörün her türü ile mücadele edeceklerini belirterek, "Terörü kaynağında kurutmaya devam edeceğiz." ifadesini kullandı.

-Dünyanın en ünlü müzisyenleri arasında yer alan Richard H. Kirk hayatını kaybetti.

-Çocuk Vakfı, Dünya Çocuk Elçiliği ve Dünya Doğu Türkistan Dayanışması, Çin›in Doğu Türkistan›daki Uygur Türklerine yönelik yürüttüğü insanlık dışı politikalara dur demek için "Masumiyetin Öldürüldüğü Her Yer ve Doğu Türkistan İçin 40 Dilde Dünyaya Çağrı" başlığıyla dünyayı Çin›e ‹dur› demeye çağırdı.

-Kaynak Holding'in eski yöneticilerinin kurduğu "Hisar Güvenlik" isimli şirketin çalışanlarına yönelik operasyonda 15 şüpheli gözaltına alındı.

-2019 yılı Cumhurbaşkanlığı Mimarlık Ödülü sahibi Prof. Dr. Doğan Kuban hayatını kaybetti.

23--İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, terör örgütü PKK›dan 2016›dan bu yana 1016 kişinin ikna yoluyla teslim olduğunu açıkladı.

-İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nden emekli öğretim üyesi ve tiyatro araştırmacısı Prof. Dr. Hülya Nutku, tedavi gördüğü Ege Üniversitesi Hastanesi'nde hayatını kaybetti.
-Diyarbakır Dicle Üniversitesi'nin eski rektörü Ayşegül Jale Saraç ve yardımcısı Aytekin Sır, yargılandıkları FETÖ Diyarbakır'daki akademik yapılanmasına ilişkin davada, 'silahlı terör örgütüne üye olmak' suçundan 6 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırıldı. Diğer sanıklar Sabri Eyigün ve Aslan Bilici'nin ise beraat etti.

-İspanya›nın güneybatısında Kanarya Adaları grubundan La Palma'da faaliyete geçen Cumbre Vieja Yanardağı› nın patlaması üzerine etkisi ile 6 bin kişi tahliye edildi, 320 ev yandı.

-Geçmişte hem Alman Meclisinde hem sosyal medyada yaptığı paylaşımlarla Müslümanların hakkını savunan Wuppertal Milletvekili Helge Lindh, ırkçılar ve İslam düşmanları tarafından şahsına yapılan tüm saldırılara rağmen Müslümanları savunacağını belirtti.
24- Güney Afrika doğumlu ünlü İngiliz yönetmen Roger Michell, 65 yaşında öldü.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 'Daha Adil Bir Dünya Mümkün' kitabı New York'un ana cadde ve sokakları ile Times Meydanı'ndaki bazı led ekranlarında tanıtımı yapıldı.

-ABD'de Temsilciler Meclisi, İsrail'in Demir Kubbe hava savunma sistemini yenileyebil-

mesi için 1 milyar dolarlık askeri yardım fonunu ezici çoğunlukla onayladı.

-Simyacı'nın yazarı Brezilyalı yazar Paulo Coelho, son kitabı Okçu'nun Yolu'nu olimpiyat şampiyonu milli okçumuz Mete Gazoz'a adadı.

25-ABD Temsilciler Meclisi, Ülkü Ocaklarının "yabancı bir terör örgütü olup olmadığının araştırılmasını" öngören bir maddeyi de içeren 2022 Savunma Bütçe tasarısını kabul etti.

- Nobel ödüllü Türk bilim insanı Prof. Dr. Aziz Sancar, dünyanın en büyük havacılık, uzay ve teknoloji festivali TEKNOFEST için Türkiye'ye geldi. Prof. Sancar, ayağının tozu ile Gebze'deki TÜBİTAK Fen Lisesi'nde öğrencilerle buluştu.

-ABD Başkanı Joe Biden, Hindistan, Japonya ve Avustralya liderleri ile Beyaz Saray'da Hint-Pasifik ilişkilerini görüşmek üzere bir araya gelerek, Çin'e karşı gayrı resmi bir stratejik ortaklık olan Dörtlü Liderler Zirvesi'ni gerçekleştirdi.

-Çin Merkez Bankası, kripto paralarla yapılan tüm işlemleri yasa dışı ilan etti. Bu hamlenin ardından Bitcoin 45 bin dolardan 42 bin dolara düştü.

-Türk bankacılık sektörünün tanınan isimlerinden eski bürokrat Zeki Sayın İstanbul'da hayatını kaybetti.

-Somali'nin başkenti Mogadişu'da bomba yüklü araçla düzenlenen terör saldırısında 7 kişinin öldüğü, 8 kişinin yaralandı.

26-Kanada'daki Uygur Türkleri, 1873 yılında inşa edilen 148 yıllık Mount Carmel Kilisesi'ni satın alarak camiye çevirdi.

-İşgal altındaki Batı Şeria›da İsrail güçlerinin gözaltı baskınları sırasında çıkan çatışmalarda 4 Filistinli hayatını kaybetti.

-Türk edebiyatının yaşayan en önemli isimlerinden, düşünce adamı Sezai Karakoç›a İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü tarafından fahri doktora unvanı verildi.

-Ankara merkezli 20 ilde 116 şüpheliye yönelik "Benjamin" isimli sahte para operasyonu düzenlendi. 96 kişi yakalanırken, şüphelilerin piyasaya yaklaşık 5 milyon lira değerinde sahte döviz ve Türk lirası sürdüğü belirlendi.

27-Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), Inveo Yatırım Bankası'nın kurulmasına izin verdi.

-Sağlık Bakanı Fahrettin Koca, Türkiye'nin Kovid-19'a karşı uygulanan toplam aşı dozu sayısında, dünyada 7'nci sırada olduğunu açıkladı.

-Nijerya'nın kuzeyindeki Sokoto eyaletinde güvenlik güçlerinin ortak kullandığı üsse düzenlenen saldırıda 17 asker ve polis hayatını kaybetti.

-Taliban, DAEŞ'in Afganistan lideri Ebu Ömer Horasani'nin etkisiz hale getirildiğini duyurdu.

–Diyanet İşleri Başkanlığı dünyada namaz saatleri arasındaki ihtilafları gidermek için İstanbul'da "Uluslararası Namaz Vakitleri Kongresi" düzenlendi.

28-Macaristan, dün Rusya ile imzalanan Türk akımı üzerinden gaz alımı anlaşmasına Ukrayna'nın karşı çıkması nedeniyle Ukrayna'daki büyükelçisini geri çağırdı.

- Ordu'nun Fatsa ilçesinde, başlatılan arkeolojik kazılarda en az 2 bin yıllık olduğu tahmin edilen ikinci bir lahit bulundu.

-Bitlis'te terör örgütü PKK'ya ait toprağa gömülmüş 22 el bombası ve çeşitli malzemeler ele geçirildi.

29-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile MİT Başkanı Hakan Fidan, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun ve Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü İbrahim Kalın ile birlikte Soçi'ye gitti.

-Hrant Dink'in öldürülmesine ilişkin davada, Zekeriya Öz ve Ekrem Dumanlı hakkın-

da kaçak sayılmalarına ve mal varlıklarına el konulmasına karar verildi.

-Ekvador'un Guayaquil kentindeki hapishanede silahlı iki çete arasında çıkan kavgada 116 kişi öldü, 42 kişi yaralandı. Ayrıca ülke genelinde cezaevlerinde olağanüstü hal ilan edildi.

-Hindistan'da devam eden aşırı yağışlarda 17 kişi hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile resmi konutunda bir araya geldi. Rusya Devlet Başkanı Putin, görüşme sonrası yaptığı açıklamada, Erdoğan'a ziyaret için teşekkür ederek, "Görüşme çok yararlı ve kapsayıcı geçti. Temasta olacağız." dedi.
-Türkiye genelinde polis, jandarma ve sahil güvenlik ekiplerince yapılan uygulamada, çeşitli suçlardan aranan 1156 zanlı yakalandı.

30-Kültür Konseyi Derneği'nin 'Büyük Ödülü' bu yıl emekli büyükelçi ve ilim insanı Prof. Dr. Kenan Gürsoy'a verildi.

-Ankara merkezli 20 ilde düzenlenen "Benjamin" isimli sahte para operasyonunda 96 kişi yakalanırken, şüphelilerin piyasaya yaklaşık 5 milyon lira değerinde sahte döviz ve Türk lirası sürdüğü belirlendi.

Ekim

1-Hayy Kitap'ın sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni Tevfik Rauf Baysal vefat etti.
-Saadet Partisi Yüksek İstişare Kurulu (YİK) Başkanı Oğuzhan Asiltürk, tedavi gördüğü hastanede 86 yaşında hayatını kaybetti.

-İstanbul'da Şile Cumhuriyet Başsavcılığı, tapuda rüşvet iddialarıyla ilgili başlattığı soruşturmada aralarında tapu müdürü ve müdür yardımcısı olmak üzere toplam 87 kişi hakkında gözaltı kararı verdi.

-Ankara merkezli 9 ilde FETÖ operasyonunda 2012 yapılan Jandarma Astsubay Temel Eğitim Kursu (JATEK/JANA) sorularını ele geçirerek diğer örgüt üyelerine dağıttığı gerekçesi ile 11 şüpheli gözaltına alındı.

-Romanya'nın Köstence şehrinde bir hastanede çıkan yangında 9 kişi hayatını kaybetti.

-Basketbol milli takımın eski sporcusu ve antrenörlerinden Nur Germen hayatını kaybetti.

2--Kars'ta, FETÖ/'nin sözde sıkıyönetim komutanı ve dönemin 14'üncü Mekanize Piyade Tugay Komutanı Tuğgeneral Ali Avcı, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırıldı.

-Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Kosova, Karadağ, Makedonya, Romanya, Sırbistan, Yunanistan ve Türkiye'den 500'den fazla bilim insanın üye olduğu. "Balkan Adli Bilimler Akademisi"ne İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ersi Kalfoğlu, başkan olarak seçildi.

-ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Wendy Sherman, Türkiye'nin S-400'leri elinde tutmaması ve Rusya'dan yeni silah alımı yapmaması konusunda her fırsatta ve tüm düzeylerde ısrarcı olduklarını ifade etti.

3-ABD'den sonra korona kaynaklı en fazla can kaybının yaşandığı Latin Amerika ülkesi olan Brezilya'da can kaybı 597 bini oldu.

-Muş Valiliği, olası provokasyonlara karşı toplantı, basın açıklaması ve gösteri yürüyüşlerinin 15 gün süreyle yasaklandığını duyurdu.

-Hamas liderlerinden Muhammed Barud hayatını kaybetti.

-Milano'dan kalktıktan kısa süre sonra otoparka düşen özel uçaktaki biri çocuk 8 kişi hayatını kaybetti.

4-Hazreti Muhammed karikatürleri nedeniyle İslam dünyasında büyük tepkiye neden olan İsveçli karikatürist Lars Vilks ile iki koruma polisi, trafik kazasında öldü.

-Hayat Tadında, Hoş Sohbetler, Ömrümün Gurub Vakti, Yaşarken Kaçamadıklarım ve Hey Gidi Günler Hey! adlı kitapların yazarı Fatma Özden Özkişi vefat etti.

-Batı Afrika ülkesi Nijerya'nın Rivers eyaletindeki bir nehrin kıyısında bulunan iskelenin çökmesi sonucu 20 kişi hayatını kaybetti, çok sayıda kişi kayboldu.

-Adli Tıp Kurumu 3. İhtisas Kurulu, aralarında Çevik Bir'in de bulunduğu 7 eski generalin cezaevinde kalmalarının sağlık durumları açısından uygun olup olmadığının tespitine ilişkin ilgili savcılık talebine karşı, eski generallerin cezaevinde kalmalarına engel fiziki ve psikolojik hastalıkları olmadığı açıklandı.

5-Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK), (FETÖ) iltisak ve irtibatı nedeniyle 13 hâkim ve savcının meslekten çıkarılmasına karar verdi.

- Uluslararası Araştırmacı Gazeteciler Konsorsiyumu'nun (ICIJ) yeni projesi olan Pandora Papers, dünyanın her yerinden 35 ülkenin eski ve yeni lideri, 336 politikacı ve üst düzey kamu görevlisinin offshore sırlarını ortaya döktü.

-Kanada'da, Müslüman bir iş insanını, kendisine ait internet sitesi ve sosyal medya hesaplarından 'terörist' diyerek hedef alan siyasetçi Kevin Johnston, 18 ay hapis cezasına çarptırıldı.

-Mersin Üniversitesi (MEÜ) Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Abdullah Canataroğlu korona virüs nedeniyle hayatını kaybetti.

-Umman'da meydana gelen Şahin kasırgasında 11 kişi daha hayatını kaybetti.

-Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, şehirlerarası yolculuğa PCR testi şartı getirilmesi nedeniyle oluşacak mağduriyetlerin önlenmesi için otobüs biletleri, yolculuk saatine kadar açık bilete çevrilebilecek.

6-Gümüşhane eski Milletvekili Temel Yılmaz ve oğlu Güven Yılmaz Koronavirüs tedavisi gördükleri hastanede kaybetti.

- Lübnan ordusu, ülkenin doğusunda Suriye sınırındaki Arsal beldesinde 28 tondan fazla amonyum nitrat ele geçirildiğini duyurdu.

7-Ankara'da terör örgütü DEAŞ'a yönelik operasyonda, Interpol tarafından kırmızı bültenle aranan Rusya uyruklu A.R. yakalandı.

-Gine'de 5 Eylül'de yapılan darbe sonrası başbakanlık görevine Mohamed Beavogui getirildi.

-Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Kurulu'nda kabul edilen Paris Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

-Pakistan'ın Belucistan eyaletinde 5,9 büyüklüğünde meydana gelen depremde 20 kişi hayatını kaybetti, 300'den fazla kişi de yaralandı.

-Nijerya'nın Zamfara ve Katsina eyaletlerinde düzenlenen silahlı saldırılarda 29 kişi hayatını kaybetti.

-2021 Nobel Edebiyat Ödülü'nü Tanzanyalı romancı Abdulrazak Gurnah'ın kazandı.

8-ABD Başkanı Joe Biden, Suriye hakkında alınan yeni bir kararı duyururken Türkiye'nin terör örgütü PKK'ya yönelik operasyonlarının, ABD'nin ulusal güvenliğini tehdit ettiğini söyledi.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Van ve Hakkâri'deki operasyonlarda 405 kilo 600 gram eroin ele geçirildiğini açıkladı.

-Afganistan'ın kuzeyinde bulunan Kunduz vilayetinin Sayed Abad bölgesindeki Şiilere ait bir camiye yönelik bombalı saldırı da 5 kişi öldü. 20 kişide yaralandı.

-Lübnan'da emniyet bünyesindeki 243 personel ile 4 subayın zorlu ekonomik koşullar nedeniyle görevi bıraktığı açıklandı.

-2021 Nobel Barış Ödülü Filipinli Rappler haber sitesinin Genel Yayın Yönetmeni Maria Ressa ve Rus Novaya Gazeta'nın

Genel Yayın Yönetmeni Dimitri Muratov'a verildi.

-2021 Yunus Nadi Ödülleri sahiplerini buldu. Şiir dalında Cevat Çapan, roman dalında Gökçer Tahincioğlu, öykü dalında Mehmet Güreli ve Aslı Akarsakarya, sosyal bilimler araştırması dalında Yaşar Aksoy, fotoğraf dalında ise Hüseyin Opruklu aldı.

9-İran'ın devrimden sonraki ilk Cumhurbaşkanı Ebul-Hasan Beni Sadr, sürgün hayatı yaşadığı Paris'te 88 yaşında vefat etti.

10-İçişleri Bakanlığı, 'Fırat Kalkanı Harekât Bölgesi› Azez›de zırhlı araca düzenlenen füze saldırı sonucu 2 özel harekât polisi şehit oldu. Ve 3 özel harekât polisinin yaralandığını açıkladı.

-Pakistan'ın nükleer programının mimarı nükleer fizikçi bilim insanı Abdul Kadir Han hayatını kaybetti.

-Pakistan'ın Pencap ve Belucistan eyaletlerinde düzenlenen silahlı ve bombalı saldırılarda, 2'si çocuk 12 kişi hayatını kaybetti, aralarında çocukların da bulunduğu çok sayıda kişi yaralandı.

11-FETÖ 'askeri mahrem yapılanmasına yönelik Konya merkezli 7 ilde operasyon düzenlendi. Operasyonda 12 şüpheliden 7'si gözaltına alındı.

-Diyanet İşleri eski Başkan Yardımcısı Halit Güler Konya'da vefat etti.

-İstanbul Milletvekili İsmet Uçma vefat etti.

-Tunus'ta Necla Buden Ramazan, hem Arap dünyasının ilk kadın başbakanı oldu.

12-İçişleri Bakanlığı, nitelikli dolandırıcılık suçu işlediği iddiasıyla 28 ilde 20 suç örgütü ve 235 şüpheliye yönelik Çekirge operasyonunun başlatıldığını bildirdi.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı Terör Suçları Soruşturma Bürosu tarafından yürütülen soruşturma kapsamında; DEAŞ silahlı terör örgütü ile irtibatı ve iltisakı tespit edilen 14 şüphelinin, Ankara merkezli 9 ilde gözaltına alınmalarına karar verildi.

-Yunanistan'da öğretmen ve öğrenciler, eğitim sistemini ve öğretmenlere performans değerlendirmesi uygulamasını protesto etti.
-Türkiye'de son 24 saatte 357 bin 636 Kovid-19 testi yapıldı, 33 bin 860 kişinin testi pozitif çıktı, 237 kişi hayatını kaybetti.

-Adıyaman'da 307 evde yeni tip koronavirüs tedbirleri kapsamında karantina uygulaması başlatıldı.

-Türkiye'nin politikalarını eleştiren Kuzey Kıbrıslı 42 aydın, yazar, gazeteci ve siyasetçiye ülkeye giriş yasağı getirildi.

13-Suudi Arabistan'ın Cidde kentinde düzenlenen Yıldızlar Dünya Halter Şampiyonası tamamlandı. Milli halterciler, şampiyonada 6 altın, 7 gümüş, 9 bronz olmak üzere toplam 22 madalya ile Türk halter tarihinin Yıldızlar Dünya Şampiyonası'nda en çok madalya kazanan kafilesi oldu.

-ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price, ABD heyetinin Katar'ın başkenti Doha'daki Taliban temsilcileriyle yaptığı görüşmelerinin samimi, profesyonel ve olumlu geçtiğini söyledi.

-Türkiye Yazarlar Birliği Vakfı 12. Umumî Heyet Toplantısı yapıldı. Yapılan oylamada Mütevelli Heyete şu isimler seçildi. D. Mehmet Doğan (Başkan), İbrahim Ulvi Yavuz (2. Başkan), Mustafa Çetin Baydar (Üye), Muhsin Mete (Üye), Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan (Üye), Tarkan Zengin (Üye) ve Hacı Mahmut Erdemir (Üye).

-Dünyada kitap okumaya en çok zaman ayıran ülkeler sıralamasında Hindistan zirvede yer aldı. Hindistan'da ortalama her vatandaş haftalık 10 saat 42 dakika kitap okuyor. Kitap okumaya en fazla vakit ayıran ilk 10 ülkenin 6'sı Asya'da yer alırken, 4 ülke ise Avrupa'dan sıralamaya girdi. Türkiye ise listede 18'inci sırada yer aldı.

-Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesi, hafta içi ve hafta sonu 24 saat esasına göre kitapseverlere hizmet vermeye başladı.

-Uluslararası Göç Örgütü, Yemen'de devam eden iç savaş nedeniyle 74 binden fazla ki-

şinin göç etmek zorunda kaldığını açıkladı. En çok göçün yaşandığı şehirler Marib, Şebve ve Ebyen olarak belirtildi.

14-Van'da İranlı eski bir askeri ülkelerine kaçırmak isteyen 2'si İran ajanı 8 kişi MİT ve Emniyetin ortak operasyonuyla yakalandı.

- Bursa'da (FETÖ) 'gaybubet' yapılanmasına yönelik düzenlenen operasyonda 9 kişi gözaltına alındı.

-Tayvan'ın Kaohsiung şehrinde bulunan 13 katlı bir binada çıkan yangında 14 kişi hayatını kaybetti, 51 kişi yaralandı.

- Nijer'in Tillaberi bölgesindeki bir camiye teröristler tarafından düzenlenen saldırıda 10 sivil hayatını kaybetti.

-Afganistan'daki Taliban hükümetinin Dışişleri Bakan Vekili Emirhan Muttaki, Türkiye'ye geldi.

-Afrika'da hava kirliliğinden bir yılda 1 milyon 91 bin kişi öldü Kaynak: Afrika'da hava kirliliğinden bir yılda 1 milyon 91 bin kişi öldü.

15-Afganistan'da eski senato üyesi Ahmad Han uğradığı suikast sonucu yaşamını yitirdi.

-İstanbul Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığı ekipleri, terör örgütü DHKP/C'ye yönelik 16 ilde eş zamanlı operasyon düzenledi.

16-Türkiye'de son 24 saatte 357 bin 167 Kovid-19 testi yapıldı, 28 bin 537 kişinin testi pozitif çıktı, 212 kişi yaşamını yitirdi.

-Afyonkarahisar eski valilerinden Ahmet Özyurt Ankara'da vefat etti.

-Ankara'yı ziyaret eden Taliban heyeti Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş›la da görüştü.

-Lübnan'ın başkenti Beyrut'ta yedi kişinin hayatını kaybettiği çatışmaya karıştıkları suçlamasıyla 19 kişi gözaltına alındı.

-Almanya Başbakanı Angela Merkel veda ziyareti kapsamında Türkiye'ye geldi. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Merkel ile Huber Köşkü'nde görüştü. İki lider görüşmenin ardından ortak basın toplantısı yaptı.

-Eski İran Merkez Bankası Başkanı Valiullah Seif, yolsuzluk ve kötü yönetim suçlamalarından yargılandığı davada 10 yıl hapis cezasına çarptırıldı.

-Elektronik İmza Kanunu'nun Uygulanması Yönetmeliği'nde yapılan değişiklik Resmi Gazete' de yayımlandı.

17-Suudi Arabistan'da koronavirüs kısıtlamalarını hafifletme kararının ardından Mekke'de bulunan Mescid-i Haram'da sosyal mesafesiz sabah namazı kılında.

-Filipinler'in kuzeyinde tropikal fırtına Kompasu'nun neden olduğu sel ve heyelanlarda hayatını kaybedenlerin sayısı 22'ye yükseldi, 16 kişi kayboldu.

18-Karikatürist ve yazar Yalçın Turgut Balaban vefat etti.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Orta Afrika ülkesi Angola'ya gitti.

-Milli Teknoloji Hamlesi idealinin ve milli SİHA'ların öncü ismi, Baykar Genel Müdürü Haluk Bayraktar ve Baykar Teknoloji Lideri Selçuk Bayraktar'ın babaları, Baykar Yönetim Kurulu Başkanı Özdemir Bayraktar vefat etti.

19-Milliyet gazetesi 67 yıllık dış politika yazarı, gazeteci Sami Kohen hayatını kaybetti.

-Ankara merkezli 16 ilde başlatılan FETÖ operasyonlarında 73 kişi için gözaltı kararı verildi.

-Almanya, Amerika Birleşik Devletleri, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İsveç, Kanada, Norveç ve Yeni Zelanda Büyükelçilikleri ortak bir açıklama yaparak Türkiye'ye Osman Kavala'yı serbest bırakma çağırısı yaptı.

-Yazar, çevirmen ve editör Nafer Ermiş hayatını kaybetti.

-İstanbul'da, uyuşturucu ticareti yaptığı belirlenen şüphelilere eş zamanlı operasyon

düzenlendi. Operasyonda çok sayıda şüpheli gözaltına alındı.

-ABD, Almanya ve Fransa dâhil 10 ülkenin Ankara'daki büyükelçileri, Osman Kavala' ya ilişkin açıklamaları nedeniyle Dışişleri Bakanlığı'na çağırıldı.

- ABD'nin ilk siyahi Dışişleri Bakanı Colin Powell, koronavirüs nedeniyle hayatını kaybetti.

-İsrail, Kudüs'ün Eski Şehir bölgesindeki Şam Kapısı'nda Mevlid Kandilini kutlayan Müslüman halka saldırdı. Saldırıda 49 kişi yaralandı.

- Milli Eğitim eski Bakanı ve Marmara Üniversitesi Kurucu Rektörü Prof. Orhan Oğuz Eskişehir'de vefat etti.

20-Suriye'de Esed rejiminin İdlib'in Eriha ilçesinde bir pazar yerine düzenlediği saldırıda 10 sivil öldü, 35 sivil yaralandı.

- Suriye'nin başkenti Şam'da askeri bir araca yapılan bombalı saldırıda 14 kişi öldü.

-Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi 12 yıl sürecek olan Jüpiter görevini başlattı. NASA'nın Jüpiter gezegenine yolladığı uzay aracı Lucy'e aralarında Orhan Pamuk'un da olduğu önemli yazarlar, bilim insanları ve düşünürlerden alıntılar içeren bir plaka yerleştirdi.

-Türkiye'de batı müziğinin öncülerinden Durul Gence Ankara'da vefat etti.

- Hindistan'daki sel felaketinde ölü sayısı 85'e yükseldi.

21-Japonya, Kuzey Kore'nin "iki balistik füze" denediğini açıkladı. Füzelerden biri, Kuzey Kore'nin doğu kıyısındaki Sinpo bölgesinden yerel saatle 10.17'de Japon Denizi'ne fırlatılırken diğerinin ise denizaltından fırlatıldığı belirtildi.

22-Gazeteci, yazar eski Konya Milletvekili Lütfi Akdoğan İstanbul'da vefat etti.

23-Tiyatro ve sinema oyuncusu Kemal Kuruçay, hayatını kaybetti.

24-Nijerya'da petrol rafinerisinde meydana gelen patlamada aralarından çocuklarında bulunduğu 25 kişini hayatını kaybetti.

25-(FETÖ) sözde TSK yapılanmasında faaliyet gösterdikleri iddia edilen hepsi ihraç edilmiş olan ve aralarında bir Tuğgeneralin de bulunduğu 18 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-İstanbul Güvenlik Şube Müdürlüğü ekipleri, dünyaca ünlü markalara ait ürünlerin taklitlerini piyasaya süren sahtecilere karşı düzenlenen operasyonda 36 bin 92 kablosuz kulaklık, 425 cep telefonu bataryası, 381 telefon kapağı ve 122 telefon ekranı ele geçirildi.

-Sudan'da yine darbe girişimi oldu. Sudan kabinesinin büyük çoğunluğu ve hükümet yanlısı partilerin genel başkanları, askeri güçler tarafından gözaltına alındı.

26-Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile Finans Ofisi Doha'da şube açtı.

- Osman Kavala için çağrı yapan 10 ülkenin büyükelçilikleri, krizi yatıştıracak bir açıklama yaptı. Büyükelçilikler, Viyana Sözleşmesi'nde yer alan "bulunulan ülkenin içişlerine karışılmamasını" düzenleyen maddeye bağlı olduklarını bildirdi.

-Eski Güney Kore Devlet Başkanı Roh Taewoo, 88 yaşında hayatını kaybetti.

-ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Ned Price, 'büyükelçilik krizine' neden olan Kavala açıklamasıyla ilgili olarak "İnsan haklarına saygı ve hukukun üstünlüğüne olan taahhüdümüze güçlü bir şekilde bağlıyız." dedi.

-Sudan'da darbe karşıtı protestolarda hayatını kaybedenlerin sayısı 7'ye, yaralıların sayısı ise 140'a yükseldi.

-Fas'ta Sosyalist Birlik Partisi Milletvekili Nebile Munib ve Sol Federasyonun Milletvekili Fatma ez-Zehra Temni, aşı kartları bulunmadığı gerekçesiyle Meclise alınmadı.

-Türkiye Uzay Ajansının (TUA), Uluslararası Astronot Federasyonuna (IAF) resmi üyeliği tescillendi.

-Nijerya'nın Niger eyaletinde, bir camiye düzenlenen silahlı saldırıda 18 kişi öldü.

-Antalya'da kamp sırasında yaktıkları ateşle orman yangınının başlamasına neden oldukları gerekçesiyle gözaltına alınan Rus uyruklu 7 turist tutuklandı.

27-Siyasi hiciv ustası ünlü komedyen Mort Sahl, 94 yaşında hayatını kaybetti.

-Alman Federal Meclisi'ne ilk kez Türk kökenli başkan: SPD'li Aydan Özoğuz seçildi.

-ABD Başkanı Joe Biden'ın, ABD'nin Ankara Büyükelçiliğine aday gösterdiği Jeff Flake, Senato Genel Kurulunda onaylandı.

-Suriye ve Irak Tezkeresi TBMM'de kabul edildi. Suriye ve Irak'a asker gönderilmesinin iki yıl daha uzatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi kabul edildi.

-ABD, Çinli telekomünikasyon devi China Telecom'un Çin devletine bağlı olduğunu ve bunun ulusal güvenliği tehdit ettiğini iddia ederek şirketin ülkedeki faaliyetlerini yasakladı.

-Azerbaycan'ın işgalden kurtardığı topraklarda inşa ettiği ilk havalimanı olan 'Fuzuli Uluslararası Havalimanı' Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev'in katıldığı törenle açıldı.

-Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar ve Kuvvet Komutanlarının katılımıyla halkın ziyaretine açılan Ç-1974 Müze Gemisi'ni 14 bini aşkın kişi ziyaret etti.

28-Rusya, Uluslararası Uzay İstasyonu'na, Progress MS-18 adında insansız kargo aracı gönderdi.

-Dünya Bankası, darbe girişiminin yaşandığı Sudan'a yardımları askıya aldı.

-Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), Tera Yatırım Bankası AŞ'nin kuruluşuna izin verdi.

-Uluslararası Af Örgütü, Hint Okyanusu'ndaki ada ülkesi Madagaskar'daki kıtlık nedeniyle 1 milyon kişinin ölüm riskiyle karşı karşıya olduğu uyarısında bulundu.

-Kıbrıs Türk sanat tarihinin en önemli isimlerinden Aysel Bağdadi hayatını kaybetti.

-ABD Ulusal Güvenlik Danışmanı Jake Sullivan, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile ABD Başkanı Biden'ın Glasgow'da bir araya gelmesini beklediklerini söyledi.

- Yemen'de Husilere yönelik operasyonlarda 95 kişi öldü. 11 askeri araç da imha edildi.

29-Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün statüsü değiştirilerek Göç İdaresi Başkanlığı oldu.

- Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ismi Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak değişti.

-Amasya Genelgesi'ni ilan ettiği Saraydüzü Kışlası'nın müze kısmı üst kata taşınarak alt katlarda 52 bin kitaplık kütüphane kuruldu.

-Belçika Anayasa Mahkemesi, "Kral'a karşı suçlar" hakkında 1874 yılında çıkarılan yasanın, ifade özgürlüğüne aykırı olduğuna hükmetti.

-Türkiye'de bugün koronavirüs nedeniyle 209 kişi vefat etti, 24 bin 409 yeni vaka tespit edildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İstanbul Taksim'de Atatürk Kültür Merkezi'nin (AKM) açılışını yaptı.

-Suudi Arabistan, Lübnan'ın Riyad büyükelçisinin 48 saat içinde ülkeyi terk etmesini istedi.

30-Rusya'nın Rostov-na-Donu kentindeki askeri mahkeme, 4 Kırım Türk'ünü "terör" suçlamasıyla 12 yıldan 17 yıla kadar değişen sürelerle hapis cezasına çarptırdı.

-İstanbul'da Jandarmanın düzenlediği operasyonda 12 bin litre etil alkol ve 3 bin litre metil alkol ele geçirildi.

-M.Ü. İlahiyat Fakültesi Emekli Öğretim üyesi Prof. Dr. Celal Yeniçeri vefat etti.

-G20 Liderler Zirvesi için Roma'da bulunan Cumhurbaşkanı Erdoğan, burada AB Komisyonu Başkanı Leyen ile görüştü.

31-İsrail Cumhurbaşkanı Isaac Herzog, 1956 yılında 23'ü çocuk 49 kişinin katledildiği Kefr Kasım katliamı için kamuoyu önünde herkesten af diledi.

-Sudan'ın Ankara Büyükelçisi Adil İbrahim Mustafa, Abu Dabi Büyükelçisi Muhammed el-Emin ve Pretorya Büyükelçisi Usame Salahuddin'i görevlerinden aldı.

-Usta tiyatro oyuncusu ve yönetmen Gönül Orbey 84 yaşında hayatını kaybetti.

-Eski Kombassan Holding Yönetim Kurulu Başkanı Haşim Bayram, vefat etti.
-Afyonkarahisar eski Milletvekili Mehmet Özutku Ankara'da hayatını kaybetti.

-Yazar Doğan Akhanlı, Berlin'de hayatını kaybetti.

Kasım

1-Hollanda Başbakanı Mark Rutte, 10 ülkenin büyükelçisinin, iş insanı Osman Kavala'nın serbest bırakılması ile ilgili yaptıkları açıklama konusunda geri adım atmadıklarını söyledi. Rutte, "Gelecekte de benzer uyarıları yapmaya devam edeceğiz" dedi.
2-Rusya Federasyonu hesabına çalışan dördü Rus, biri Ukraynalı, biri de Özbek, 6 casusun Türkiye'deki Çeçen muhalif bir hedefe suikast planladığı ortaya çıktı.

-İçişleri Bakanlığı, yurt dışından temin ettikleri cep telefonlarını yasa dışı yollar ile Türkiye'ye getirerek haksız kazanç elde ettiği belirlenen 86 şüpheliye yönelik 76 ilde 'Sinyal' operasyonu başlattı.
-Afganistan'ın başkenti Kabil'de meydana gelen patlamalarda 15 kişi hayatını kaybetti.
3-Adıyaman'da eski HDP Milletvekili Behçet Yıldırım, PKK/KCK terör örgütü üyesi olduğu suçlamasıyla gözaltına alındı.

- Kanadalı havayolu şirketi Air Canada, Kovid-19 aşısı olmayan 800 personelini ücretsiz izne çıkardı.
-Taliban yönetimi, ekonomik krizdeki ülkede yabancı para birimlerinin kullanılmasını yasakladı.

4-Dünyanın en prestijli edebiyat ödüllerinden Uluslararası Booker Ödülünü 'The Promise' kitabıyla, Güney Afrikalı yazar Damon Galgut aldı.

-Devlet Opera ve Balesi (DOB) Genel Müdürü Murat Karahan'a İtalya tarafından Devlet Nişanı verildi.
- Portekiz'de Cumhurbaşkanı Marcelo Rebelo de Sousa başkanlığında toplanan Devlet Konseyi, 2022 bütçesinin reddedilmesinin ardından meclisi feshetme kararı aldı.

5-FETÖ mensuplarına yurt dışına kaçmaları için sahte kimlik hazırlayan Suat Bozkurt, 16 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı.

-Nijer'de terör saldırısında içlerinde belediye başkanının da bulunduğu 69 kişi hayatını kaybetti. Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre, Nijer'deki terör saldırıları nedeniyle son 3 yılda 313 bin kişi ülke içinde yer değiştirdi, 235 bin kişi komşu ülkelere sığınmak zorunda kaldı.

-ABD Dışişleri Bakanlığı, Suudi Arabistan'a yapılması planlanan 650 milyon dolarlık havadan havaya füze satışına onay verdi.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığından yapılan açıklamaya göre, Terör Suçları Soruşturma Bürosunca yürütülen soruşturma kapsamında, biri emekli, biri meslekten ihraç edilen 2 albay, 1 eski üsteğmen ve biri muvazzaf 5 astsubay hakkında gözaltı kararı verildi.

-ABD Başkanı Biden'ın, 9-10 Aralık tarihlerinde Washington'da düzenleyeceği Global Demokrasi Zirvesi'ne, ABD'nin NATO müttefiklerinden olan Türkiye'nin çağrılmadığı ortaya çıktı.

-Resmi Gazete' de yayınlanan karara göre Türkiye, 10 kişi, 2 şirket ve 1 vakfa ait mal varlıklarını, terör örgütlerine finansman sağladıkları gerekçesiyle dondurdu.

-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti' nde (KKTC), Ulusal Birlik Partisi Genel Başkanı Faiz Sucuoğlu başkanlığında yeni hükûmet kuruldu.

6-Bulgaristan'da Türk edebiyatının önemli isimlerinden şair Habibe Ahmedova vefat etti. -Batı Afrika ülkesi Sierra Leone'de yakıt tankerinin patlaması sonucu 92 kişi hayatını kaybetti. 30 kişi de ağır yaralandı.

-Rize Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi (RTEÜ) İlahiyat Fakültesi eski dekanı Prof. Dr. Kemal Sandıkçı koronavirüs nedeniyle hayatını kaybetti.

- Rumeli müziğinin tanınmış isimlerinden Ramazan Günay, İstanbul'da çıktığı sahnede kalp krizi geçirerek hayatını kaybetti.

7-Alanyalı Hasan Arıkan Hoca vefat etti.

-İsrailli iki kitabevi, son romanının İbraniceye çevrilmesi teklifini reddetmesinin ardından İrlandalı yazar Sally Rooney'in kitaplarını satmama kararı aldı.

-İsrail Başbakanı, ABD'nin Kudüs'te Filistinliler için konsolosluk açmasına karşı olduğunu söyledi.

-Libya Dışişleri Bakanı Necla el-Menguş, Başkanlık Konseyi kararıyla görevinden uzaklaştırıldı.

-Meksika'da, freni arızalanan kamyonun otoyol gişelerinde bekleyen araçlara çarpması sonucu 19 kişi hayatını kaybetti, 3 kişi yaralandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Mardin'de bulunan Ilısu Prof. Dr. Veysel Eroğlu Barajı ve HES Açılışını yaptı.

- Bosna Hersek'in ilk cumhurbaşkanı Aliya İzetbegoviç'in kadaşı Hasan Cengic vefat etti.

8-Eski istihbaratçı Enver Altaylı 'silahlı terör örgütü üyeliği, askeri casusluk ve FETÖ üyeliği' suçlarından toplam 23 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırıldı.

-Çin'in taykonot ekibi uzay yürüyüşüne çıktı. İstasyon kurulumu için gerçekleştirilen faaliyete katılan Vang Yaping, uzay yürüyüşü yapan ilk Çinli kadın taykonot oldu.

-Diyarbakır İl Emniyet Müdürlüğü ekiplerince İzmir Antalya ve Mardin illerinde eş zamanlı operasyonda aralarında HDP'li yöneticilerin de bulunduğu 18 şüpheli gözaltına alındı.

-Sierra Leone'nin başkenti Freetown'da yakıt tankerinin patlaması sonucu meydana gelen patlamada hayatını kaybedenlerin sayısı 101'e yükseldi. Ülke yönetimi 3 günlük yas ilan etti.

-Karadağ İslam Birliği Meclisi, Başkanlığına Rifat Fejzic seçildi.

-Eski Sancak Müftüsü Boşnak ilim adamı Muammer Zukorliç vefat etti.

9-Adalet Bakanı Abdulhamit Gül, duruşmalara sesli ve görüntülü katılmayı sağlayan "e-duruşma" uygulamasının bugün itibariyle 81 ilde uygulanmaya başlandığını açıkladı.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının, 2013 yılı polis memurluğundan komiser yardımcılığına geçiş sınavı sorularının sızdırılmasına yönelik FETÖ soruşturması kapsamında 35 zanlı gözaltına alındı. - İzmir'de Kemalpaşa Belediyesi'nde rüşvet iddiaları nedeniyle 6'sı belediye çalışanı 11 kişi jandarma tarafından gözaltına alındı.

10- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı 2021 Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri'ni açıkladı. Teoman Duralı, İdil Biret, Alev Ebuzziya, Cüneyt Arkın, Gürbüz Azak, Etem Çalışkan, İbrahim Manav, Kemal Tahir layık görüldü.

-Meksika'da yolcu minibüsünün, kamyonla çarpıştı. Kazada 12 kişi yanarak hayatını kaybetti.

-Karaman'da yaşayan 4. sınıf öğrencisi Kemal Arslan, çevrim içi yapılan Kanada merkezli Uluslararası Caribou Matematik Yarışması'nda dünya birincisi oldu. - Aşırı yağışların yol açtığı sel nedeniyle New York'ta olağanüstü hal ilan edildi, New York ve New Jersey eyaletinin Passaic kentinde 8 kişi hayatını kaybetti.

11-Küresel sıcaklık artışının bu yüzyılın sonunda 1,5 dereceyle sınırlandırılmasını hedefleyen Paris Anlaşması, Türkiye'de yürürlüğe girdi.

-Türk Silahlı Kuvvetleri'nin (TSK) Azerbaycan'daki görev süresinin 1 yıl uzatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi, TBMM Genel Kurulunda kabul edildi.

-İsveç Başbakanı Stefan Löfven, görevini bıraktığını açıkladı.

-Suriye'nin kuzeybatısındaki İdlib iline Rusya'ya ait savaş uçakları tarafından düzenlenen hava saldırısında ilk belirlemelere göre 3'ü çocuk toplam 5 sivilin hayatını kaybettiği, 4 sivilin ise yaralandığı bildirildi.

- Danıştay 10. Dairesi, toplumsal olaylarda halkın cep telefonuyla video çekmesinin engellenmesine dair emniyet genelgesinin yürütmesini oybirliği ile durdurdu.

-Batı Afrika ülkesi Benin, Fransa'nın kaçırdığı 26 sanat eserine 129 yıl sonra Kotonu Havalimanı'nda düzenlenen özel törenle teslim aldı.

-Kanada Federal Parlamentosunda, İsrail'in Filistinli çocuklara uyguladığı şiddete karşı imza kampanyası başlatıldı.

12-Edebiyatçı ve fikir adamı Necip Fazıl'ın manevi ve kültürel mirasını yaşatmak amacıyla Star Gazetesi tarafından düzenlenen Necip Fazıl Ödülleri'nin 2021 yılı kazananları açıklandı. Şiir: Mustafa Aydoğan, Hikâye-Roman: Mukadder Gemici, Fikir-Araştırma: Prof. Dr. Tahsin Görgün, İlk Eserler: Safiye Gölbaşı, İlk Eserler: Kadir Daniş, Uluslararası Kültür Sanat: Hashim Cabrera, Saygı Ödülü: Prof. Dr. Süleyman Uludağ.

13-Türk Havacılık ve Uzay Sanayii AŞ. (TUSAŞ) Kurumsal Pazarlama ve İletişim Başkanı Serdar Demir, Ankara'da geçirdiği trafik kazasında hayatını kaybetti.

-Letonya Parlamentosunda alınan karar gereği yeni tip koronavirüse (Kovid-19) karşı aşı olmayan milletvekillerinin meclis çalışmalarına katılmasının yasaklandığı bildirildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ev sahipliğinde düzenlenen Türk Dili Konuşan Ülkeler İş birliği Konseyi (Türk Konseyi) Devlet Başkanları 8. Zirvesi başladı.

-Şair, yazar ve fikir adamı Sezai Karakoç, İstanbul'da 88 yaşında vefat etti.

-Türkiye Yazarlar Birliği'nin "2020 Yılının Yazar, Fikir Adamı ve Sanatçıları" ödülleri Kahramanmaraş Necip Fazıl Kültür Merkezi'nde verildi.

Hikâye: Mustafa Şahin, Gömleği Yalnız kitabıyla. ***Şiir***: Suavi Kemal Yazgıç, Bütün Ayrılıklar kitabıyla, ***Roman***: Ayşegül Genç, Kalbin Arka Odası eseriyle. ***Deneme***: Dursun Çiçek, Benim Dağlarım kitabıyla**.** ***Fikir:*** Tahsin Örgün, Osmanlı Düşüncesi eseriyle, ***Araştırma***: Hümeyra Özturan, Ethostan Ahlâka eseriyle. ***İnceleme***: İbrahim Tellioğlu Fethedilenlerin Gözüyle Anadolu'nun Fethi kitabıyla. ***Edebi Tenkit***: İbrahim Kavuz, Necip Fazıl Kısakürek'in Şiirleri ve Şiirlerindeki Değişmeler kitabıyla. ***Hatıra:*** Emine Işınsu, Kendimden Kendime eseriyle. ***Gezi***: Mehmet Mazak, Şehir Kokusu kitabıyla. ***Tercüme***: Tahir Uluç, Ahlâk Sorunsalı Batı Modernitesinin Ahlâki Eleştirisine Bir Katkı, Taha Abdurrahman'dan tercümesiyle. ***Biyografi:*** Alim Kahraman, Mehmet Akif Tutuşmuş Bir Yürek, Adanmış Bir Hayat kitabıyla. ***Çocuk Yayınları***: Değerli Masallar eserleriyle (Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları), ***Basın Fıkra***: Hüzeyme Yeşim Koçak, (Merhaba Gazetesi),***Basın Fikir:*** Ahmet Doğan İlbey (Yenisöz Gazetesi), ***Basın Röportaj***: Hale Kaplan (Star Gazetesi), ***Basın Kültür Sanat***: Saliha Sultan, Kültür-Sanat alanındaki yayınlarıyla, (Karar Gazetesi), ***Dergi Yayıncılığı***: Ay Vakti, ***Türk Müziği***: Ubeydullah Sezikli, Evlâd-ı Fâtihan'dan Kadim Sesler Balkan İlahileri 2. ***Halk Kültürü:*** Ali Işık, Konya'da Kültürel Hayat eseriyle (Çizgi Kitabevi***), Elektronik Yayıncılık***: Fikircografyasi.com, ***TV Belgesel***: Zeynep Keçeciler, Anne Gidince, (TRT Belgesel) programıyla, ***TV Dizi***: Gönül Dağı, (TRT

1), ***Şehir Kitabı***: Ekrem Özdemir, Şehir ve Modern eseriyle. ***Radyo Programı***: Mustafa Doğan Dikmen, Musikiye Dair, programıyla (TRT Nağme), ***Yayıncılık Kamu:*** Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, ***Yayıncılık Özel:*** Ketebe Yayınları, Kültür ve sanat hayatına uzun süreli katkılarından dolayı; Prof. Dr. Yalçın Koç Prof. Dr. Erol Göka ve Mustafa Ruhi Şirin'e ***üstün hizmet ödülü*** verildi.

14-Burkina Faso'nun Sahel bölgesinde orduyu hedef alan terör saldırısında 20 asker hayatını kaybetti.
-Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi, Somali'de 2,9 milyon kişinin çatışmalar ve doğal afetler yüzünden evlerini terk etmek zorunda kaldığını açıkladı.
15-Ankara'da icra memurlarının rüşvet aldığı iddiası ile kamu görevlileri ve sivil şahıslar olmak üzere toplam 33 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

- Lübnan asıllı ABD'li yazar ve sanatçı Etel Adnan, 96 yaşında Paris'te öldü.

-Tarih araştırmacısı ve yazar Atilla Oral hayatını kaybetti.

–Macera türündeki hikâyeleriyle tanınan ve birçok kitabı Türkçe'ye çevrilen ünlü yazar Wilbur Smith hayatını kaybetti.

-Ürdün Kralı 2. Abdullah, çıkardığı af kararıyla kendisine hakaretten dolayı hüküm giyen 155 kişiyi affetti.

-Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO), halk ozanı Âşık Veysel'i ve Mevlit'in yazarı Süleyman Çelebi'yi, anma ve kutlama yıl dönümleri programına aldı.

16-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, FETÖ'nün Jandarma Genel Komutanlığı'nda yuvalanan sözde mahrem hizmetler yapılanmasına yönelik operasyonda, görevden atılmış 3 eski astsubay ve ilişiği kesilmiş 73 askeri öğrenci için gözaltı kararı verildi.

-Sudan Merkezi Doktorlar Komitesi, ordunun sivil hükümete müdahalesine tepki olarak düzenlenen protesto gösterilerinde ölenlerin sayısının 23'e yükseldiğini bildirdi.

-Gazeteci' Fatih Tezcan, Atatürk'ün hatırasına alenen hakaret' suçundan 1.5 yıl hapse mahkûm oldu.

-Suriye Devlet Başkanı Beşşar Esed, yayımladığı bir kararname ile ülkedeki 'Başmüftülük' makamını feshetti.

17-Ermenistan ordusunun sınırdaki provokasyonları sonucu çıkan çatışmalarda 7 Azerbaycan askeri hayatını kaybetti. 10 asker de yaralandı.

-Ardahan'da altın varaklı, eski el yazması Tevrat ele geçirildi.

-Sudan'da ordunun sivil hükümete müdahalesine tepki olarak başkent Hartum'da düzenlenen protesto gösterileri sırasında 10 kişi hayatını kaybetti.

18-Bu yıl 76. kez düzenlenen 2021 Yunus Nadi Ödülleri dün sahiplerin buldu. Şiir dalında Cevat Çapan, roman dalında Gökçer Tahincioğlu, öykü dalında Mehmet Güreli ve Aslı Akarsakarya, sosyal bilimler araştırması dalında Yaşar Aksoy, fotoğraf dalında ise Hüseyin Opruklu ödüle layık görüldü.

- İstanbul'un Ataşehir ve Çekmeköy ilçelerinde düzenlenen uyuşturucu operasyonunda gözaltına alınan 32 şüpheliden 24'ü tutuklandı.

- PKK'nın kurucularından olan 'Fuat' kod adlı terörist öldürüldü.

-Nijer'in Mali sınırında bulunan Tahoua şehrinde düzenlenen iki silahlı saldırıda 25 sivil hayatını kaybetti.

-Kahramanmaraş Milletvekili İmran Kılıç tedavi gördüğü Ankara Şehir Hastanesi'nde vefat etti.

-Hakkında yolsuzluk soruşturması başlatılan Avusturya eski Başbakanı Kurz'un dokunulmazlığı kaldırıldı.

19-Suudi Arabistan öncülüğündeki koalisyon güçleri, Yemen'deki Husilerin Suudi Arabistan topraklarına gönderdiği ba-

listik füzenin imha edildiğini duyurdu.
-Kanada'nın Britanya Kolumbiyası bölgesinde meydana gelen sel nedeniyle Binlerce ev hasar gördüğü bunun üzerine Olağanüstü Hal ilan edildi.

-İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, Birleşik Arap Emirlikleri'nin (BAE) Başbakan Yardımcısı ve İçişleri Bakanı Saif bin Zayed Al Nahyan ile Roma'da görüştü.

-Türkiye Gazeteciler Cemiyeti üyelerinden, 2006 Burhan Felek Basın Hizmet Ödülü ve Sürekli Basın Kartı sahibi Güngör Denizaşan İstanbul'da hayatını kaybetti.

20-Türk Ticaret Bankası'nın yeniden faaliyetine izni verildi.

-TSK'nın Irak'ın kuzeyindeki Pençe-Şimşek ve Pençe-Yıldırım harekâtlarında 7 ayda 831 terörist etkisiz hale getirildi, 1407 mağara kullanılamaz hale getirildi, 1812 EYP imha edildi.

-Cumhurbaşkanı Başdanışmanı Prof. Dr. Gülnur Aybet'in Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı nezdinde Türkiye Cumhuriyeti Daimi Temsilciliğine atandı.

-Libya üzerinden Avrupa'ya geçmek isteyen düzensiz göçmenleri taşıyan bot battı. Kazada 75 kişi hayatını kaybetti.

-Hindistan'ın güneyindeki Andra Pradeş eyaletinde şiddetli yağışların neden olduğu selde bir binanın çökmesi sonucu 17 kişi hayatını kaybetti.

-Mardin'de resmi ihalelerde usulsüzlük yaptığı iddia edilen şüphelilere yönelik operasyonda, aralarında yöneticilerin de bulunduğu 8 kişi gözaltına alındı.

- Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Ali Erbaş, Bingöl'de Bediüzzaman Said Nursi Camii'nin açılışını yaptı.

21-Milli motosikletçi Toprak Razgatlıoğlu, Dünya Superbike Şampiyonası'nda 2021 yılı dünya şampiyonu oldu.

-Ankara'da icra işlemleri sırasında rüşvet alıp verdikleri ve rüşvet suçuna aracılık ettikleri iddiasıyla gözaltına alınan 33 şüpheliden 10'u tutuklandı.

-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) başşehri Lefkoşa'da "100 Objede Türk-İslâm Bilim Tarihi Sergisi" açıldı.

-Fransa'da İmamlar Konseyi kuruldu.

- Bulgaristan'da cumhurbaşkanlığı seçimini, Rumen Radev kazandı.

-UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde bulunan dünyanın en eski yerleşim bölgelerinden Harran Ören Yeri'nde, 12. yüzyıla ait medrese kalıntıları ortaya çıkarıldı.

22- Tiyatro ve seslendirme sanatçısı Doğan Bavli vefat etti.

-Kongo Demokratik Cumhuriyeti'nde isyancıların düzenlediği saldırıda 50 sivil hayatını kaybetti. İsyancı grup yerel hastaneleri ve ibadethaneleri yağmaladığı açıklandı.

-Yeni tip koronavirüs hakkında Dünya Sağlık Örgütü›ne (DSÖ) doğru bilgi vermediği gerekçesiyle Çin›e dava açan Ankara Barosu›na kayıtlı Avukat Melih Akkurt, Kovid-19 tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

23-Bulgaristan Sofya'da bir yolcu otobüsünün yanması sonucu 46 kişi hayatını kaybetti.

-İzmir merkezli FETÖ soruşturmasında 15'i muvazzaf 47 asker ve 65 eski askeri okul öğrencisi hakkında gözaltı kararı verildi.

-Çağdaş Amerikan şiirinin öncü şairlerinden, Vietnam ve Irak savaşları karşıtı şiirleriyle tanınan Amerikalı şair Robert Bly hayatını kaybetti.

-ABD'de ırkçılıkla mücadelenin sembol isimlerinden olan ve 21 Şubat 1965'te suikasta uğrayan Malcolm X'in kızı Malikah Şahbaz, evinde ölü bulundu.

-Güney Kore'de 1979'da yaptığı darbeyle ülke yönetimini ele geçiren Chun Doo-hwan 90 yaşında kalp krizi sonucu hayatını kaybetti.

-Kazakistan'ın Kurucu Cumhurbaşkanı

Nursultan Nazarbayev, iktidar partisi Nur Otan'ın genel başkanlık görevini Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev'e devretti.

-1 dolar 13,4650 TL'ye yükseldi.

- Eski İstanbul Milletvekili ve İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş Ankara'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

24-Ukrayna Dışişleri Bakan Yardımcısı Emine Ceppar, Rusya'nın yasa dışı ilhak ettiği Kırım'da 31 Kırım Tatar Türkü'nün gözaltına alındığını duyurdu.

-Kütahya'da Roma dönemine ait Hazreti İsa heykeli ile mezar siteli ele geçirildi. Olaya ilişkin 2 şüpheli gözaltına alındı.

-Türk Tabipleri Birliği (TTB) ve tabip odaları, özlük hakları, çalışma koşulları ve halkın sağlık hakkı için İstanbul Kadıköy'den Ankara'ya "Beyaz Yürüyüş" başlattı.

-Sağlık Bakanlığı günlük vaka sayılarını açıkladı. Son 24 saat 28 bin 170 yeni vaka görüldü. 208 kişi hayatını kaybetti.

-Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) Abu Dabi Veliaht Prensi Muhammed bin Zayed el Nahyan, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile görüşmek üzere Türkiye'ye geldi.

25-İstanbul'da Kadıköy, Şişli, Eyüpsultan, Bakırköy ve Beylikdüzü›nde yapılan izinsiz gösterilerde 70 kişi gözaltına alındı.

-Birleşmiş Milletler, İsrail'in Batı Şeria'daki işgalinin 2000 yılından bu yana 57,7 milyar dolara mal olduğunu açıkladı.

-ABD 9-10 Aralık'ta sanal olarak düzenlenecek olan "Demokrasi Zirvesi" için davet edilen ülkeler listesi açıklandı. Buna göre Türkiye listede yer almazken Avrupa Birliği' nden davet almayan tek ülke Macaristan ol du.

-Güney Amerika ülkesi Kolombiya'da, terör örgütü Ulusal Kurtuluş Ordusu'na (ELN) ait 10 ton kokain ele geçirildi.

-Sadece AB vatandaşlarına tanınan çifte vatandaşlık hakkına, Almanya'da SPD Yeşiller ve FDP arasında kurulacak komisyonun programına göre Türkler de sahip olabilecek.

-Türkiye'nin ev sahipliğindeki Uluslararası Polis Teşkilatı (Interpol) başkanlığı seçimini, Birleşik Arap Emirlikleri'nden (BAE) Ahmed Nasır el Raisi kazandı.

-Alman Yeşiller Partisi eski Eş Başkanı Cem Özdemir, Almanya'da kurulan yeni hükümetin Tarım Bakanı oldu.

26-Rusya'nın güneyindeki Kemerovo bölgesinde yer alan Listvyazhnaya kömür madeninde meydana gelen kazada can kaybı 52'ye yükseldi.

27-Eski Hava Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Safter Necioğlu İstanbul'da hayatını kaybetti.
-Türkiye Yazarlar Birliği, Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği ile Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi ile birlikte "Yunus Emre ve Türkçe Yılı dolayısıyla Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Sümer Konferans Salonunda *"Türkçe Şûrası"* düzenledi. İki gün süren Türkçe Şurası' da, Dil Felsefe-Felsefe Dili, Konuşma Dili, Dil ve Devlet, Devlet Dili, Resmi Dil, Edebiyat Dili, Anadolu Mektebi, Türk Dünyasında Ortak Türkçe, Dil Bilgisi, Eğitim-Öğretim Dili, Akademik Dil-Akademinin Dili-İlim Dili-Din/İlahiyat Dili, Tıp Dili, Batı Kaynaklı Kelimeler ve Tecrübe Dili, Hukuk Dili-Kanunların Dili, Haberleşme-Medya Dili konuşuldu.

28- İstanbul'da yapılan operasyonlarda, aralarında koronavirüs tedavisinde kullanıldığı iddia edilen ilaçların da bulunduğu toplam 950 bin adet sahte ilaç ele geçirildi.

-Amerikan müzikal tiyatrocu, söz yazarı Stephen Sondheim öldü.

-Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nin resim, heykel ve geleneksel Türk sanatları bölümünden dereceyle mezun olan dokuz başarılı öğrenciye toplam 240 Cumhuriyet Altını verildi.

- Ünlü besteci ve şarkıcı Aleksandr Gradskiy 72 yaşında Moskova'da hayatını kaybetti.
-Koronavirüsün yeni varyantı Omicron'a karşı tüm ülkeler önlem almaya devam ediyor. Türk Hava Yolları (THY), varyantın görüldüğü Güney Afrika'daki 41 vatandaşı Türkiye'ye getirdi.

-Ekonomik İş Birliği Teşkilatı (EİT) 15. Zirvesi'ne katılmak üzere Türkmenistan'da bulunan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İran Cumhurbaşkanı İbrahim Reisi ile bir araya geldi.

-Milli Eğitim Bakanlığının "Kütüphanesiz Okul Kalmayacak" projesi kapsamında bir ayda 3 bin 200 okula yeni kütüphane kuruldu Kaynak: MEB'den bir ayda 3 bin 200 okula yeni kütüphane kuruldu.
-Galatasaray Kulübü'nün eski başkanı Mustafa Cengiz vefat etti.

-Kamboçya'nın eski Başbakanı Norodom Ranariddh hayatını kaybetti.

29-Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğiyle gerçekleştirilen '7. Âlemlere Rahmet Uluslararası Kısa Film Festivali', Haliç Kongre Merkezi'nde düzenlenen ödül töreniyle sona erdi. "Bir Nehir Kıyısında" filmiyle Muhammed Furkan Daşbilek 'En İyi Ulusal Kurmaca" ödülünü aldı.

-Türk Halk Müziği sanatçısı Alişan Çıplak, 67 yaşında hayatını kaybetti.

-Sivas'ta ticari bir araçla otomobilin çarpıştığı kazada İmranlı Belediye Başkanı Murat Açıl hayatını kaybetti. 7 kişi de yaralandı.

-Adalet Bakanlığı, Veba Geceleri romanında Mustafa Kemal Atatürk'e hakaret ettiği gerekçesiyle bir okurun suç duyurusunda bulunması sonrası Nobel ödüllü yazar Orhan Pamuk hakkında kamu davası açılması kararına karşı Yargıtay'a bozma başvurusunda bulundu.

-İstanbul'da 'siyasal ve askeri casusluk' suçundan gözaltına alınan Demokrasi ve Atılım Partisi (DEVA) kurucu üyesi Metin Gürcan, çıkarıldığı nöbetçi sulh ceza mahkemesince tutuklanarak cezaevine gönderildi.

30-Karayipler'de yer alan ada ülkesi Barbados'ta, cumhuriyetin resmen ilan edilmesiyle 396 yıllık İngiliz Kraliyeti egemenliği son buldu.

-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, FETÖ' nün Jandarma Genel Komutanlığındaki "mahrem hizmetler" yapılanmasına yönelik soruşturmada 78 şüpheli hakkında gözaltı kararı verdi.

-Server Basın Yayın İlim ve Sosyal Dayanışma Vakfı (Server Vakfı), Kültür ve Turizm Bakanlığı iş birliğiyle Milli Kütüphane' deki Konferans Salonunda "21. Kitap Okumayı Özendirme ve Sevdirme Yarışması Ödül Töreni" düzenledi.

-Nijerya'nın Plateau eyaletinde bir hapishaneye düzenlenen silahlı saldırıda 252 mahkum firar etti.

-Azerbaycan'da askeri tatbikat esnasında bir helikopter düştü. Kazada 14 askerin şehit olduğu, 2 asker de yaralandı.

Aralık

1-Milli Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, "Van'da görevli hudut birliklerimiz, İran'dan ülkemize yasa dışı yollarla girmeye çalışan 5 kişiyi yakaladı.

-İçişleri Bakanlığı, Ağrı ve Iğdır illerinde "Eren Kış-9 Şehit Jandarma Uzman Çavuş Hüseyin Keleş" operasyonu başlatıldığını açıkladı.

-Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Piyasalar Genel Müdürü Doruk Küçüksaraç görevinden ayrıldı.

-Güney Kore'de günlük Covid-19 vaka sayısı ilk kez 5 bini aştı.

- Edirne'de geleneksel sanatların yapılacağı 'Devecihan Kültür Merkezi Rumeli Kültür Sanat Akademisi' törenle açıldı.

-25. Aydın Doğan Vakfı ödülü, Almanya'da, yeni tip Koronavirüs (Covid-19) aşısını geliştiren BioNTech şirketinin kurucuları Prof. Dr. Uğur Şahin ve Dr. Özlem Türeci'ye verildi.

-Büyükçekmece'de bir depoya düzenlenen baskında kaçak yollarla yurda sokulduğu belirlenen piyasa değeri yaklaşık 16 milyon lira olan, 247 bin 300 paket sigara ve 12 ton 102 kilogram kaçak tütün ele geçirildi.

-Tiyatrocu, yayıncı ve yazar Ömer Faruk Kurhan hayatını kaybetti.

-Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde yaşayan, bölgenin büyük âlimlerinden Molla Musa Geçit, tedavi gördüğü hastanede vefat etti.

2-Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan görevinden istifa etti. Yerine yardımcısı Nureddin Nebati'nin atandı.

-İTÜ Uzay Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Melike Nikbay, NATO Mekanik Sistemler, Yapılar ve Malzemeler Teknik Komitesi Başkanlığı'na getirildi.

- Karayipler denizindeki Turcas ve Caicos adalarına gitmekte olan göçmen dolu iki teknenin çarpışması sonucu 7 kişi boğularak hayatını kaybetti.

3-AK Parti Genel Başkan Danışmanı ve Siyasi Erdem ve Etik Kurulu Üyesi, eski bakanlardan Güldal Akşit, Ankara'da koronavirüs tedavi gördüğü hastane de 61 yaşında hayatını kaybetti.--Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) tarafından düzenlenen "Sedat Simavi Ödülleri" ni kazananları açıklandı. TRT, "Televizyon" ve "Radyo" kategorilerinde iki ayrı ödüle layık görüldü. TRT İstanbul Radyosu prodüktörlerinden Gülay Oktar›ın «Genç Yıllar: 60'lar» adlı programı radyo dalında, Gülşan Saru' nun TRT Belgesel' de yayınlanan "İkrar" ise televizyon kategorisinde "Belgesel Övgü" ödülüne layık görüldü.

-Beyanatları bazı Körfez ülkelerinin hedefi haline gelen ve diplomatik krize neden olan Lübnan Enformasyon Bakanı George Kardahi görevinden istifa etti.

4-İçişleri Bakanlığı: 81 ilde gerçekleştirilen ‹Türkiye Güven Huzur› uygulamasında 933 aranan şahıs yakalandı, 5›i çocuk olmak üzere toplam 22 kayıp şahıs bulundu, 401 şahsa adli-idari işlem yapıldı, 92 şahıs gözaltına alındı, 678 araç trafikten men edildi.

-Bartın Üniversitesi'nde öğretim üyesi Eyüp Burak Ceyhan, parmak izinden ayak boyunun belirlendiği bir sistem geliştirdi.

-TRT'de görev yapan spiker ve programcı Tamer Karaboğalı hayatını kaybetti.

-İstanbul'da 7 ilçede, silahlı terör örgütü IŞİD ve El Kaide'ye yönelik düzenlenen operasyonda 10 yabancı uyruklu şüpheli gözaltına alındı.

-İngiliz tiyatrosunun ünlü oyuncularından Antony Sher, hayatını kaybetti.

-"Marka olarak Türkiye ibaresinin kullanımı" konulu genelge Resmi Gazete'de yayımlandı. Genelgeye göre ihraç ürünlerinde "Made in Turkey" yerine "Made in Türkiye" ibaresinin kullanılacağı belirtilirken, uluslararası her türlü faaliyet ve yazışmalarda da "Turkey", "Turkei", "Turquie" ibareleri yerine "Türkiye" ibaresinin kullanılacak.

-İspanya'nın başkenti Madrid'de düzenlenen Dünya Turizm Örgütü 24. Toplantısı'nda, Özbekistan'ın Semerkant şehri, "2023 Dünya Turizm Başkenti" seçildi.

5-Şair, yazar ve ressam Mustafa Yazgan, Kocaeli Karamürsel"de hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Siirt'te düzenlenen Zarova Köprüsü, Şirvan Barajı ve HES, Lineer Metal Çinko Üretim Tesisinin törenine katıldı.

-Endonezya'nın Doğu Java bölgesinde yer alan 3 bin 676 metre yükseklikteki Semeru Yanardağı'nda meydana gelen patlamada Patlama sonucu 13 kişi öldü. 98 kişi yaralandı, 902 kişi de tahliye edildi.

-Milli bilardocu Semih Saygıner, Mısır'ın Şarm El-Şeyh şehrinde düzenlenen 3 Bant Dünya Kupası'nda şampiyon oldu.

-Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı'na, Ankara Barosu Başkanı Ramiz Erinç Sağkan seçildi.

6-FETÖ'nün, Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) yapılanmasına yönelik soruşturma kapsa-

mında, haklarında gözaltı kararı verilen halen görevde olan askerlerin de aralarında bulunduğu 47 şüpheliden 24'ü yakalandı.

-Doğu Afrika ülkesi Somali'de, bir restorana düzenlenen bombalı saldırıda 5 kişi hayatını kaybetti. Saldırıyı Eş-Şebab terör örgütü üstlendi.

-Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev ve Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, iki ülke ilişkilerinin statüsünü müttefiklik düzeyine çıkarmayı öngören deklarasyonu imzaladı.

7-Felsefeci akademisyen ve düşünür Prof. Dr. Teoman Duralı, vefat etti.

-Mısır'da bulunan 2500 yıl öncesine ait altın dillerle gömülmüş bir çift mumya bulundu. Cesetlerin hanedan üyelerine ait olduğu tespit edildi.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye - Katar Yüksek Stratejik Komite 7. Toplantısı'na katılmak üzere geldiği Doha'da Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani ile ikili görüşme gerçekleştirdi. Görüşmenin ardından iki ülke arasında 12 anlaşma imzalandı.

-Yeni Akit gazetesi, yazarlarından Yılmaz Yalçıner'in 75 yaşında vefat etti.

-Irak'ın Basra vilayetinde bomba yüklü bir araç infilak etti. Patlamada, 7 kişi hayatını kaybetti, 9 kişi yaralandı.

-A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Tuncer Bulutay hayatını kaybetti.

8-Hindistan'da askeri bir helikopter düştü. Kazada Genelkurmay Başkanı Bipin Rawat ile 13 kişi hayatını kaybetti.

-İstanbul'daki organ ticareti operasyonunda Sahte belgelerle özel bir hastanede kendilerini akraba gibi göstererek organ nakli ameliyatı oldukları tespit edilen 4 kişi tutuklandı.

-ABD'de, beyaz nüfusun en yoğun olduğu Maine eyaletinde Somali kökenli siyahi Müslüman bir kadın belediye başkanı seçildi.

-Çıkar amaçlı organize suç örgütü soruşturması kapsamında İstanbul merkezli 6 ilde düzenlenen operasyonda gözaltına alınan 29 şüpheliden 25'i tutuklandı.

-Meksika'nın Puebla kentindeki kaçak havai fişek atölyesinde meydana gelen patlamada aralarında 2 çocuğun da bulunduğu 6 kişi hayatını kaybetti, 18 kişi yaralandı.

-Güney Asya ülkesi Bangladeş'te 2019 yılında bir üniversite öğrencisini hükümeti eleştiren sosyal medya paylaşımları nedeniyle döverek öldüren 20 kişi hakkında idam cezası verildi.

-Almanya Federal Meclisi'ndeki oylamada Sosyal Demokrat Parti Milletvekili ve Maliye Bakanı Olaf Scholz, ilk turda başbakan seçildi.

-Türkolog Prof. Dr. Günay Karaağaç Ardahan'da hayatını kaybetti.

9-Yeni Zelanda hükümeti aldığı kararla 2008 ve sonrası doğanlara sigara satışını ömür boyu yasakladı.

-Irak'ın kuzeyindeki Pençe-Yıldırım harekâtı bölgesinde 3 asker şehit oldu, hava harekâtıyla ilk belirlemelere göre 6 PKK'lı terörist öldürüldü.

-İlahiyatçı, yazar Dr. Arif Arslan İstanbul'da vefat etti.

10-Meksika'da düzensiz göçmenleri taşıyan tırın devrilmesi sonucu 54 kişi öldü. Kazada tırda bulunan 59 kişi ise yaralandı.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Dolmabahçe Sarayı'nda, İslam İş birliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB) 16. Konferansı Açılış oturumuna katıldı.

-İstanbul'da, 'Gaybubet evi' olarak adlandırılan hücre evlerine eş zamanlı operasyon düzenlendi. Operasyonda 24 kişi gözaltına alındı.

-Myanmar'daki ciddi insan hakları ihlallerini dile getiren Birleşmiş Milletler (BM)

İnsan Hakları Yüksek Komiserliği Sözcüsü Rupert Colville, ordunun, ülkenin kuzeybatısında bir köyde 5'i çocuk 11 köylüyü öldürdükten sonra yaktığını teyit etti.

11-ABD, Yunanistan'a 9,4 milyar dolarlık askeri satışa onay verdi.

-Büyük Birlik Partisi'nden ayrılan Remzi Çayır tarafından "Milli Yol Partisi" kuruldu.

-Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Dernekleri Federasyonu (IFRC), Etiyopya'da çatışma ve diğer tehditlerden ötürü insani durumun endişe verici boyutlara ulaştığını belirterek 23 milyon kişinin yardıma muhtaç olduğunu duyurdu.

-Nobel Barış Ödülü, Oslo'da düzenlenen bir törenle Rus gazeteci Dmitry Muratov ve Filipinli gazeteci Maria Ressa'ya verildi.

- Yemen'de Arap koalisyon güçlerinin gerçekleştirdiği operasyonlarda 190 Husi militanının öldürüldüğü açıklandı.

-Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) Kentucky eyaletinde meydana gelen hortum nedeniyle 50 kişi hayatını kaybetti.

12-Eski Türkiye Spor Yazarları Derneği Ankara Şube Başkanı Metin Gören hayatını kaybetti.

-ABD'nin Kentucky eyaletindeki hortumda ölü sayısı 70'e yükseldi.

-Sakarya'da verdiği vaazlarla tanınan Ahmet Tomor Hoca, koronavirüs tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

-Devlet Bahçeli, Edip Semih Yalçın, İsmet Büyükataman, Tamer Osmanağaoğlu, İzzet Ulvi Yönter, Ahmet Yiğit Yıldırım, Cemal Çetin, Fikret Hayali, Çağrı Can Pak tarafından *"Türkiye Alparslan Türkeş Siyaset Akademisi Vakfı"* kuruldu.

-Belçika'da yapılan yeni yasal düzenleme ile mahkeme salonlarında uygulanan başörtüsü yasağına son verildi.

13-Sahte faturalarla devleti 750 milyon liralık vergi kaybına uğratan suç örgütüne eş zamanlı yapılan operasyonda 51 şüpheliden 28'i hakkında gözaltı kararı verildi.

-Mersin'de yaşayan ressam, şair ve yazar Lina Nasif (80), evinde ölü bulundu.

-Sığınmacı çiftleri ayırmak suçlamasıyla Yüce Divan'da yargılanan eski Danimarka Göç ve Uyum Bakanı Stoejberg'e 60 gün hapse mahkûm oldu.

-İsrail Başbakanı Naftali Bennett, Birleşik Arap Emirlikleri'ne (BAE) yaptığı ilk ziyarette Abu Dabi Veliaht Prensi Muhammed bin Zayid Al Nahyan ile görüştü.

14-Dünya Meteoroloji Örgütünden yapılan açıklamaya göre, Arktik sıcaklık rekoru 38 derece ile Rusya'da kırıldı.

-Ankara merkezli 43 ilde yürütülen FETÖ soruşturmasında 64'ü daha önce ihraç edilmiş kamu görevlisi, 38'i özel sektör çalışanı olmak üzere 102 kişi hakkında gözaltı kararı verildi.

– İstanbul Esenyurt'ta bir binanın bodrum katındaki dairede çıkan yangında, yabancı uyruklu 4 çocuk hayatını kaybetti.

-Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), Gazeteci Nazlı Ilıcak'ın ifade hürriyetinin ihlal edildiğine hükmederek Türkiye'yi haksız buldu. Türkiye'yi 16 bin euro para cezasına çarptırdı.

-Yeni tip koronovirüs (Kovid-19) aşısı olmayı reddeden 27 ABD Hava Kuvvetleri personeli, emre itaatsizlikten görevden alındı.

- İsrail hapishanelerinde 16 ay tutulan Mescid-i Aksa muhafızı Şeyh Raid Salah serbest bırakıldı.

-Haiti'de akaryakıt taşıyan bir kamyonun patlaması sonucu 40 kişi hayatını kaybetti.

15-Emniyet, sahte içki üretenlere yönelik 81 ilde başlatılan 'Zehir' operasyonunda 31 bin 343 litre sahte/kaçak alkollü içki ele geçirdi.

- Karabük merkezli 50 ilde "bayilerdeki araçları toplayarak tekel oluşturdukları ve araç fiyatlarındaki artışı etkiledikleri" gerekçesiyle 51 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi. -Manisa'nın eski Milletvekili Hasan Zengin İzmir'in Urla'da hayatını kaybetti.

-Malezya'da kaçak göçmenleri taşıyan botun

batması sonucu 10 kişi hayatını kaybetti.

-Sudan'daki darbe karşıtı gösterilerde ölenlerin sayısı 45'e yükseldi.

- Eski İstanbul Barosu Başkanı Prof. Dr. Yücel Sayman hayatını kaybetti.

-Görsel sanatlar alanında Cumhurbaşkanlığı 2021 Kültür ve Sanat Büyük Ödülü'ne layık görülen seramik sanatçısı Alev Ebüzziya, "Eserlerimde Anadolu medeniyetleri tadı var. Töresel tarafları var. Diğer sanatçıların işlerine benzemiyor." dedi.

-ABD Temsilciler Meclisi, Dışişleri Bakanlığı bünyesinde dünya çapında İslamofobi ile mücadele için bir birim kurulması ve özel temsilci atanmasını öngören yasa tasarısını onayladı.

-Arapça harflerle güzel yazı yazma sanatı olan hüsnühatın Türkiye'nin başvurusuyla Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesine kaydedildiği bildirildi.

16-Hazine ve Maliye Bakan Yardımcıları Şakir Ercan Gül ve Mehmet Hamdi Yıldırım görevden alınarak yerine Mahmut Gürcan ve Yunus Elitaş atandı.

-Dışişleri Bakanlığı, Rodos Başkonsolosluğu'nda görevli Sözleşmeli Sekreter M.S.'nin, Rodos'ta Onikiadalar Karma Yeminli Jüri Halk Mahkemesi'nde, casusluk suçlamasıyla 5 yıl ağır hapis cezası almasına sert tepki gösterdi.

-T.C Merkez Bankası yıl son faiz kararını açıkladı. TCMB PPK toplantısında verilen karara göre, faiz 100 baz puan indirildi.

- Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2022 yılında uygulanacak asgari ücreti 4 bin 250 lira olarak açıkladı.

17-Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca yürütülen (FETÖ) Adalet Bakanlığı'ndaki mahrem yapılanmasına yönelik soruşturma kapsamında 21'i görevde 30 şüpheli hakkında gözaltı kararı verildi.

-Japonya'nın Osaka şehrinde bir psikiyatri kliniğinde çıkan yangında 27 kişi hayatını kaybetti.

- Hâkimler ve Savcılar Genel Kurulu toplantısında Yargıtay ve Danıştay'da bulunan boş üyeliklere ilişkin seçim yapıldı. Seçimler sonucunda Yargıtay'a 11, Danıştay'a 3 yeni üye seçildi.

-Sudan'ın batısındaki Darfur bölgesinde yaşanan kabile çatışmaları sonucu 199 kişi hayatını kaybetti.

-Avustralyalı bilim insanları, 1306 bacaklı kırkayak keşfederek bir rekora imza attı.

-İstanbul Valiliği: "İstanbul'da sahte alkolden 22 kişi öldü, 16 kişinin ise hayati tehlikeleri devam ediyor" açıklaması yaptı.

-Eski ABD Başkanı Richard Nixon'ın Beyaz Saray'da danışmanlığını yapan ve 1980 yılında Müslüman olduktan sonra ABD'deki en önemli Müslüman entelektüeller arasında gösterilen Robert Dickson Crane hayatını kaybetti.

- Danıştay, Basın Kartı Yönetmeliği'nin yürütmesini durdurdu. İletişim Başkanlığı'nın, basın kartının kimlere verileceğinin ve hangi hallerde basın kartının iptali gerekeceğinin belirlenmesi konusunda bir yetkisi olmadığını bildirdi.

18-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan 3. Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi'nde konuşma yaptı.

-Eski Başbakan Yardımcısı Emrullah İşler'in babası Abdullah İşler Ankara'da vefat etti.

-Sudan Doktorlar Komitesi, ülkenin batısındaki Darfur bölgesinde çıkan kabile çatışmalarında 248 kişinin hayatını kaybettiğini bildirdi. – Pakistan Karaçi'de doğal gaz boru hattında yaşanan patlaması sonucu 14 kişi hayatını kaybetti. 16 kişide yaralandı.

19-Türkiye'nin veri kapasitesini 15 kat artıracak Türksat 5B, Space X firmasına ait Falcon 9 roketiyle uzaya gönderildi.

-Yıldız Holding Yönetim Kurulu üyesi, Godiva ve Pladis Yönetim Kurulu Başkanı

Murat Ülker'in, "Hayatın İpuçları - Zor Konuların Yalın Anlatımı" kitabı, halk oylamasıyla "Yılın En İyi İş Kitabı" seçildi.

-Afganistan'da Taliban yönetimi, ülkede güvenlik ve huzurun tesis edildiğini, mülteci durumundaki Afganların yurtlarına geri dönebileceklerini söyledi.

-ABD'de Reşad Hüseyin, ABD Uluslararası Dini Özgürlükler Elçisi olarak atanan ilk Müslüman oldu.

- Dizisinde oyuncu oğlu Ali Murat Altunmeşe hayatını kaybetti.

-Nijerya'nın Kaduna eyaletinde meydana gelen saldırılarda, 38 kişi hayatını kaybetti.

20-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, İlim Yayma Vakfı tarafından Dolmabahçe Sarayı'nda düzenlenen 2021 İlim Yayma Ödülleri törenine katıldı.

-Mirasımız Derneği ve Dünya Karikatüristler Birliğinin 4. kez düzenlediği "Uluslararası Mirasımız Kudüs Karikatür Yarışması'nın kazananları, ödüllerini düzenlenen törenle aldı.

-Japon milyarder Yusaku Maezawa, 12 günlük uzay seyahatini tamamlayarak Dünya'ya döndü.

-Ülke genelinde yasa dışı içki imalathanesi ve depo olarak kullanılan, yetkisiz etil alkol satışı yapılan 563 adrese yönelik "Zehir-2" operasyonu başlatıldı.

-Tiyatro, sinema, dizi oyuncusu ve seslendirme sanatçısı Sezai Aydın, Koronavirüs tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

21-Azerbaycan yeni manatı ile BAE dirheminin döviz olarak alınıp satılabilmesi Resmi Gazete' de yayımlandı.

-Şanlıurfa'da piyasa değeri 2 milyon dolar olan tarihi eser ele geçirildi. Roma dönemine ait olduğu değerlendirilen kitap ve eser e el kondu.

-Yemen'de hükümete destek veren Suudi Arabistan öncülüğündeki Arap koalisyonu, Marib ve el-Cevf kentlerinde Husilere düzenlenen operasyonlarda 250 milisin öldürüldüğünü bildirdi.

- Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri, verildi. Buna göre Bilim kültür alanında Teoman Duralı, müzik alanında İdil Biret, görsel sanatlar alanında Alev Ebuzziya, sinema alanında Cüneyt Arkın, edebiyat alanında Gürbüz Azak, kaligrafi alanında Etem Çalışkan, sahaflık alanında İbrahim Manav, vefa ödülü alanında ise Kemal Tahir ödüle layık görüldü.

22-Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) Türk lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliği, Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlandı.

-Hindistan Cemaat-i İslami'nin önde gelen isimlerinden eğitimci-yazar, İslam âlimi Mevlana Muhammed Yusuf Islahi, vefat etti.

-Türkiye'nin Endonezya vatandaşlarına vize muafiyeti sağlanması ile ilgili karar, Resmi Gazete' de yayımlandı.

23-Klasik Türk müziği sanatçısı, bestekâr Prof. Dr. Alaeddin Yavaşca, vefat etti.

-Şarkıcı Faruk Tınaz hayatını kaybetti.

-Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Türk Yahudi Toplumu ve İslam Ülkeleri Hahamlar İttifakı üyelerini kabul etti.

24-İçişleri Bakanlığı, Organize suç örgütlerine yönelik 389 şüphelinin yakalanması amacıyla 27 ilde eş zamanlı "Tırpan" operasyonu başlatıldığını duyurdu.

- Bangladeş'in başkenti Dakka'nın Jhalokathi şehrinde meydana gelen feribot yangınında 30 kişi hayatını kaybetti. 100'den fazla kişinin yaralandı.

-Resmi Gazete' de yayımlanan kararla, terör örgütü FETÖ/PDY ve PKK/KCK ile dini istismar eden terör örgütleri ve sol terör örgütlere üye 770 kişi ve 1 tüzel kuruluşun mal varlıkları dondurulduğu.

-Gazeteci Nurhan Olcayto hayatını kaybetti.

25-İsrail Arkeolojik Eserler Kurumu, Akdeniz kıyılarında yüzlerce Roma ve Ortaçağ gümüş sikkesinden oluşan hazineyle dolu, iki gemi enkazının kalıntılarının bulunduğunu duyurdu.

-Edirne'de 56 yıl önce depremde hasar gördüğü için ibadete kapatılan Enez Ayasofya Cami-i Şerifi ibadete açıldı.

26-Kültür Bakanlığı eski müsteşarı, Türk Tanıtma Vakfı kurucusu Kemal Baytaş vefat etti.

-Yunanistan'ın eski Cumhurbaşkanı Karolos Papulyas hayatını kaybetti.

-Güney Afrika'da ırk ayrımcılığı rejiminin sona ermesinde önemli rol oynayan Nobel Barış Ödüllü başpiskopos Desmond Tutu, 90 yaşında öldü.

-Türkiye Yazarlar Birliği ve HAK-İŞ Konfederasyonu iş birliğinde 'İş Ahlakı, Çalışma Hayatı ve Safahat' konulu 5. Ahlak Şurası gerçekleştirildi.

25 Aralık 2021 tarihinde protokol konuşmaları ve açılış dersi ile başlayan, iki gün süren şura da bilim adamları, yazarlar, sendikacılar ve felsefeciler bildiri sundu. HAK-İŞ Genel Başkanı Mahmut Arslan, TYB Genel Başkanı Prof. Dr. Musa Kazım Arıcan, TYB Şeref Başkanı D. Mehmet Doğan, konuşma yaptığı şûra, 26 Aralık 2021 tarihinde gerçekleşen oturumlarla tamamlandı.

27-Sağlık Bakanlığı 26 Aralık koronavirüs tablosunu açıkladı. Türkiye'de son 24 saatte 20 bin 138 yeni vaka tespit edilirken, 173 kişi hayatını kaybetti.

-Milli Eğitim Bakanı Mahmut Özer, Milli Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı okulların kütüphanelerindeki kitap sayısının 38 milyonu aştığını söyledi.

28-Terör örgütü DEAŞ'ın finans kaynaklarına yönelik 6 ilde düzenlenen operasyonlarda 16 şüpheli yakalandı.

-Camiye gelen turistlere 5 farklı makamla ezan okuyan Bursa'daki tarihi Yeşil Camii'nde görevli müezzin Recep Uyar kalp krizi sonucu hayatını kaybetti.

- Emniyet Genel Müdürlüğü, Türkiye genelinde eş zamanlı gerçekleştirilen 'alkol' operasyonunda; 337 şüpheli hakkında adli ve idari işlem yapıldığı, 415 aranan şüphelinin yakalandığını, 19 bin 966 litre kaçak ve sahte içki ele geçirildiğini açıkladı.

-Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) Dışişleri Bakanı Tahsin Ertuğruloğlu, Türk tarafı olarak egemen eşitlik ve eşit uluslararası statüde, Ada'da iki ayrı devletin varlığı temelinde bir siyasete geldiklerini söyledi.

-Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, UNESCO tarafından bu yıl 'Dünya Kültür Mirası Listesi'ne alınan, tarihte ilk devlet şeklinin ortaya çıktığı 7 bin yıllık Malatya Arslantepe Höyüğü ile ilgili belgesel hazırladı.

-TÜBİTAK Bilim Teknik dergisinde 1978'den beri "Zeka Oyunları" sayfasını hazırlayan Türkiye Zeka Vakfı Başkanı Emrehan Halıcı'ya "dünyanın en uzun süre zeka soruları hazırlayan köşe yazarı" olarak *"Guinness Dünya Rekortmeni"* unvanı verildi.

29-Altın Hesaplarından Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ yürürlüğe girdi.

- Milli sporcu Fatih Arda İpçioğlu, Almanya'daki Kayakla Atlama 4 tepe turnuvasında 70 sporcu arasında 119 metrelik atlayışıyla 32. sırayı alan Fatih Arda, turnuvada finale kalan ilk Türk sporcu oldu.

-Bursa'nın Gemlik ilçesindeki bir zeytinlik alanda 1800 yıllık olduğu tahmin edilen lahit kapağı bulundu.

-Sivil hapishanelerde askerlerin görev yapmasına izin veren yasa İsrail parlamentosu tarafından onaylandı.

-Brezilya'nın kuzeyinde meydana gelen sel felaketinde hayatını kaybedenlerin sayısı 20'ye, yaralı sayısı ise 358'e yükseldi.

-Meksika'da, bu yıl çeşitli suçlara karıştıkları gerekçesiyle 4 binden fazla düzensiz göçmen ülkelerine iade edildi.

-İsrail askerleri, işgal altındaki Batı Şeria'da Filistinlilere ait 250 zeytin ağacını söktü.

-Ünlü yönetmen ve yapımcı Jean-Marc Vallee, Kanada'da hayatını kaybetti.

30-Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu Doğu Karadeniz'e bağlayan Pirinkayalar Tüneli, Başkan Recep Tayyip Erdoğan'ın video konferansla katıldığı törenle açıldı.

-81 ilde 'alkol' operasyonu; 19 bin 966 litre kaçak ve sahte içki ele geçirildi.

31-Sağlık Bakanlığı, Türkiye'nin günlük koronavirüs tablosunu açıkladı. 30 Aralık verilerine göre, 369 bin 647 test yapıldı. Son 24 saatte, 39 bin 681 yeni vaka tespit edildi. 24 bin 854 kişi de sağlığına kavuşurken koronavirüs nedeniyle bugün 139 kişi hayatını kaybetti.

- Filipinler'i vuran Rai Tayfunu' nda can kaybı 405'e ulaştı.

- Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanı Ali Taha Koç, e-Devlet Kapısı'nda kullanıma sunulan yeni hizmetle vatandaşların, kimlik numaralarına kısıt koyarak, iradeleri dışında şirket ortağı/yetkilisi olmasının engelleneceğini bildirdi.

-ABD'nin Colorado eyaletinde etkisini sürdüren yangınlar nedeniyle yaklaşık 600 ev hasar gördü.

-Mısır'da Müslüman Kardeşler Teşkilatı (İhvan) mensubu ve eski milletvekili Hişam el-Kadi'nin cezaevinde hayatını kaybetti.

-Sağlık Bakanı Dr. Fahrettin Koca: İstanbul'da vakalar 10 günde 5 kat arttı; tam anlamıyla 'İstanbul patladı' diyebiliriz.

-Adalet Bakanlığı, 2021 yılı sonu itibarıyla 81 ilde "e-Duruşma" dönemine geçti. Böylece 2 bin 37 Hukuk Mahkemesi'nde e-Duruşma uygulamasına başlandı.

kayıplarımız

İbrahim Ulvi Yavuz

2021/KAYIPLAR

İbrahim Ulvi Yavuz

Filiz Çağman Dr.

Tarihçi, müzeci, minyatür sanatı uzmanı. 1940 yılında Edirne doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Estetik ve Sanat Tarihi Enstitüsü, mezun oldu. Topkapı Sarayı El Yazmaları Kütüphanesi'nde el yazma kitap, minyatür, hat sanatları uzmanı olarak görev yaptı. Koleksiyondaki nadide eserleri gün ışığına çıkararak ulusal ve uluslararası alanda araştırmacılara açtı. İstanbul Üniversitesi'nden "Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Hazine 762 no.lu Nizami Hamse 'sinin Minyatürleri" konulu teziyle doktor unvanını aldı. Topkapı Sarayı Müzesi'nde Sanat Tarihi Araştırmaları Haberleşme Seminerlerini düzenledi. 1997 yılında Topkapı Sarayı müze müdürü oldu. 2002'de Topkapı Sarayı Müzesi'ne "Tarihi ve Kültürel Miras" alanında Vehbi Koç Ödülü'nü kazandırdı. Emekli olduktan sonra Sakıp Sabancı Müzesi danışmanı oldu. 2021 yılında Edirne'de hayatını kaybetti.

Nur Vergin Prof. Dr.

Sosyolog. 1941, İstanbul doğumdu. Çocukluğu ve gençlik dönemi yurt dışında geçti. Paris Sobene Üniversitesinde sosyoloji eğitimi aldı.1973 yılında Türkiye'ye döndü. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesine çalışmaya başladı. Sosyoloji doçentliğini 1980'de tamamladı. Bir dönem İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesinde çalıştı. Profesör oldu. Marmara ve Bilkent üniversitelerinde öğretim üyeliği yaptı. Çeşitli dergi ve gazetelerde yazıları yayınlandı. 2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. *Eserleri:* Siyasetin Sosyolojisi (1980), Türkiye'ye Tanık Olmak (1998), Din, Toplum ve Siyasal Sistem (2002).

Ahmet Fatih Andı

Hattat. 1930 yılında Adana'da doğdu. Fatih Sultan Mehmet (FSM) Üniversitesi Rektörü Muhammed Fatih Andı' nın babası. Hattat Hamid Aytaç'ın önemli talebelerinden. Bediüzzaman Said-i Nursi ve Mahmut Sami Ramazanoğlu ile birlikte İstanbul'da Muhammed Es'ad Erbili Hoca efendinin

Kelâmiye medresesinde okuyan hoca Muhammed Fatih'in oğlu. Çocuk yaşta İslami ilimlere ve sanata merak sardı. 1960 yılında dünya çapında tanınan sanatçılardan Hattat Hamid Aytaç'la tanıştı ve Hüsn-i Hat dersleri almak için her ay Adana'dan otobüsle İstanbul'a gelip bir hafta otelde kalarak meşk etmeye başladı. Talebelerine "Ben sanatımı öğretmem, çalacaksın. Ayık olacaksın, kalemin cilvelerini kaçırmayacaksın" diyen Hamid Aytaç'tan hat derslerini 10 yılda tamamlayarak, H. 1391-M. 1971 yılında icazetini aldı. Adana'da Adana-Tarsus yolu üzerindeki Paktaş Camii ve Hacı Mahmut Gülek Camii'nde hatlarını yazdı. 2021 yılında İstanbul'da vefat etti. Adana'da defnedildi.

Alâeddin Korkmaz

Eski Almatı Kültür Müşaviri. 1949 yılında Giresun Espiye'de doğdu. Bursa Eğitim Enstitüsü Türkçe bölümünden mezun oldu. Ardından Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde lisansını tamamladı. Devlet Memurları Yabancı Diller Eğitim Merkezi İngilizce Bölümü ile Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünde yüksek lisans yaptı. Öğretmenlik, Kültür Bakanlığında Yayımlar Daire Başkanlığı, Müsteşar Yardımcılığı ve Almatı Kültür Müşavirliği görevlerinde bulundu. Edebiyatla ilgilendi. Çeşitli dergilerde şiir ve yazıları yayınlandı. Türk Yurdu Dergisinin Neşriyat Müdürlüğünü yaptı.2021 yılında Ankara'da korona virüs tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. *Eserleri:* Tamamlayıcı Uygulama Metinleriyle Türkçe Kompozisyon (1993), Ziya Gökalp - Aksiyonu, Meşrutiyet ve Cumhuriyet Üzerindeki Tesirleri (1991)

Aylin Özmelek

TRT eski spikeri. 1942 yılında İstanbul'da doğdu. İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nden mezun oldu. 1963 yılında İzmir Radyosunda görev aldı. TRT'nin kurulmasıyla beraber, TRT'nin ilk spikerlerinden biri oldu. BBC Türkçe servisinde çalıştı. TRT Ankara Radyosu'nda görev aldı. Almanya Köln Radyosu ve Hollanda NOS Radyo - Televizyonu'nda Türkçe diksiyon dersleri verdi. Başkent Üniversitesi Radyo ve Televizyonu'nda, Gazi Üniversitesi'nde, İçişleri Bakanlığı kaymakam adaylarına, Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu üyelerine, Polis Akademisi öğrencilerine, Milli Eğitim Bakanlığı Radyo Televizyon Eğitim Merkezi'ndeki öğretmenlere çeşitli zamanlarda ders verdi. GAP yayınlarının başlamasıyla birlikte Güneydoğu Anadolu'ya yönelik kadın programları, Türk El Sanatları, Avrupa'da Kültür ve İnanç gibi programların sunuculuğunu yaptı. 2021 yılında Ankara'da korona tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

İhsan Özgen

Kemençe virtüözü ve İTÜ Konservatuarı Öğretim Üyesi. 1942 yılında Urfa'da doğdu. 1lk ve orta öğrenimini Kilis ve Ankara'da tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde eğitim gördü. Müzik ve resme erken yaşlarda başladı. Üniversite yıllarında müziğe ağırlık verdi. TRT İstanbul Radyosu'nda profesyonel müzisyen olarak başladı. Yurt içinde ve diğer ülkelerde sayısız konserler verdi, seminerlere ve müzik festivallerine katıldı. Müzik yaşamı boyunca Resim çalışmalarını da sürdürdü. Konserler için gittiği Paris, Amsterdam, Boston, New York, Floransa, Berlin, Stockholm vd. şehirlerde sanat tarihi ve sanatçılar hakkında da araştırmalar yaptı. İstanbul'da ve yurtdışında birçok yerli ve yabancı resim sergisi ile ilgilendi. Müziğin yanı sıra hat, ebru, minyatür ve geleneksel süsleme sanatlarından etkilerle resimler de yaptı. Bir süre Prof. Ali Alpaslan'ın hat dersine devam etti. Niyazi Sayın ve Feridun Uzgören'ini ebru çalışmalarını izledi. İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarı'nda öğretim üyesi oldu. Müzik tarihine geçen çalışmalarının yanı sıra, hat, ebru, minyatür ve Türk süsleme sanatlarından etkilerle resimler yaptı.2021 yılında İstanbul'da öldü.

Ahmet Vefik Alp Prof. Dr.

Yüksek mimar. 1948 yılında İstanbul'da doğdu. Saint Joseph Fransız Lisesinden mezun olduktan sonra Robert College inşaat Mühendisliği Bölümünde yüksek öğrenimine başladı, aynı yıl İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümüne geçerek Yüksek Mimar olarak diplomasını aldı. Yurt içi ve yurt dışında birçok mimari projede yer aldı. Mimarlık, şehircilik, belediyecilik ve doğal ve kültürel mirasın korunması gibi alanlardaki birçok kuruluşun üyesi oldu. Mimari yapıtlarıyla birçok ulusal ve uluslararası ödül kazandı. Malatya Belediye Sarayı ve MHP Genel Merkezi Projeleri, Gebze Teknik Üniversitesi Muallim köy Çevre Mühendisliği Binası, Avrupa Gayrimenkul Ödülleri Programında Avrupa Finalisti ve 'Avrupa'nın En İyisi' seçildi.2021 yılında İstanbul'da kalp krizinden hayatını kaybetti.

Emin Karaca

Gazeteci, yazar.1949 yılında Denizli'de doğdu. Aydın Lisesi'nden mezun oldu. Gazetecilik mesleğine 1968 yılında Hüraydın gazetesinde başladı. Gelişim Yayınları, Milliyet, Güneş, Halk Gerçeği, Para Dergisi, Özgür Gündem ve Radikal gazetelerinde düzeltmen, muhabir, servis yöneticisi ve köşe yazarı olarak çalıştı. Basın meslek kuruluşlarının yarışmalarında köşe yazısı,

röportaj ve inceleme dalında birçok ödül aldı. 2021 yılında hayatını kaybetti. *Eserleri:* Türk Basınında Kalem Kavgaları (1998), Ağrı Eteklerinde İsyan: Bir Kürt Ayaklanmasının Anatomisi (2003), Eski Tüfeklerin Sonbaharı (2004), Plazaların Efendisi Aydın Doğan: Bir Medya İmparatorunun Öyküsü (2003), Sosyalizm Yolunda İnadın ve Direncin Adı: Kıvılcımlı (2001), 12 Eylül'ün Arka Bahçesinde Avrupa'daki Mültecilerle Konuşmalar (2001), Cumhuriyet Olayı (1995), Milliyet Olayı (1995), Nazım Hikmet Şiirinde Gizli Tarih (2005).

Muammer Sun Prof.Dr.

Bestekâr. 1942 yılında Ankara'da doğdu. Askeri Muzıka Okulu'nda müziğe başladı. Devlet Konservatuarı Kompozisyon Bölümü'nden mezun oldu. Ankara Devlet Konservatuarı öğretmen olarak atandı. 1975'te İzmir Devlet Konservatuarı'na, 1980'de Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuarı'na, 1987'de Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı'na atandı. 1988'de doçent, 1993'te profesör oldu. Ankara, İzmir, İstanbul Devlet Konservatuvarlarında, Gazi Eğitim Enstitüsü Müzik Bölümünde, Siyasal bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksekokulu'nda, Ankara Radyosu'nda öğretmenlik yaptı. 1999'da Hacettepe Üniversitesi Devlet Konservatuarı'ndan emekli oldu. 1969 yılında, sanat kurumlarının temsilcisi olarak TRT Yönetim Kurulu üyeliğine seçildi. TRT Ankara Radyosu Çoksesli Korosu 'nu ve TRT Müzik Dairesini kurdu. Milli Eğitim Bakanlığı Müşavirliği sırasında, Çocuk ve Gençlik Koroları Yönetmeliği'ni hazırladı. Bütün Türkiye'de 166 çocuk ve gençlik korosu kuruldu. TRT adına; diğeri de TRT ve ODTÜ adına iki büyük folklor derlemesi düzenledi. 2021 yılında hayatını kaybetti.

Durmuş Kaya Prof. Dr.

Öğretim üyesi. 1970 yılında Kahramanmaraş'ta doğdu. İlköğrenimini Kahramanmaraş, orta ve lise öğrenimini Osmaniye'de tamamladı. Kocaeli Mühendislik Fakültesi Makine Mühendisliği bölümünden mezun oldu. Kocaeli ve Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Makine Mühendisliği bölümünde 1996 yüksek lisans, 2001 yılında doktora eğitimini tamamladı. 1993-1999 yılları arasında TÜPRAŞ İzmit Rafinerisinde İşletme mühendisliği ve Proje Şefliği görevlerinde bulundu. 1999-2010 yıllarında TÜBİTAK'da Uzman Araştırmacı olarak görev yaptı. 2005 yılında doçent, 2010 yılında profesör unvanını aldı. 2010 yılında Karabük Üniversitesi Enerji ve Çevre Teknolojileri Birimini, 2011 yılında Çevre Mühendisliği Bölümünü kurdu. Kocaeli Üniversitesi Teknoloji Fakültesi öğretim üyesi olarak görev yaptı.

2021 yılında koronavirüs nedeniyle hayatını kaybetti. Enerji üzerine basılmış eserleri var.

Ahmet Tevfik Ozan Prof. Dr.

Şair, yazar hekim. 1953 yılında Elazığ Harput'ta doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini memleketinde tamamladı. Yükseköğrenimine Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesine başladı. HÜ Tıp Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı iken öğrenci olayları nedeniyle tutuklandı. Ankara, Kırşehir ve Niğde cezaevlerinde kaldı. 1978 yılında serbest bırakıldı. 1980 askeri darbesinden sonra Mamak Askeri Cezaevinde kısa bir süre tutuklu kaldı. Tıp öğrenimine Gevher Nesibe Tıp Fakültesinde devam etti ve mezun oldu. Balıkesir'de görev aldı. Kayseri İl Sağlık Müdür Yardımcılığı yaptı. Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünde yüksek lisansını tamamladı. Serbest hekim olarak çalıştı. Fırat Üniversitesinde yardımcı doçent, 1995 yılında doçent oldu. Deontoloji Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yaptı. Türk Edebiyatı, Töre, Doğuş, Hasret, Boğaziçi, Yağmur, Hedef, Erciyes gibi dergilerde yayımlandı. 1994 yılında Struga Şiir Akşamlarına katıldı. Türkiye Yazarlar Birliği, üyesi. 2021 yılında Elazığ'da hayatını kaybetti. *Eserleri: Şiir:* Kâinat Şiiristan (1986), Dağlar Ardı Şiirleri (1990), Şeyma Ceylan Yüreği (1991), Dağlar Ardı Şiirler (2002). *Deneme:* Şiirden Taşan Sözler (1992). *Hatıra:* Taş ve Tebessüm.

Dündar Osmanoğlu

Osmanlı Hanedanı Reisi. 1930 Şam'da doğdu. Babası Mehmet Abdülkerim Efendi, Sultan İkinci Abdülhamid'in en büyük oğlu olan Mehmet Selim Efendi'nin tek oğlu. 1924'de Osmanlı Hanedanı üyelerinin yurtdışına çıkarılması sırasında Beyrut'a gittiler. Mehmet Abdülkerim Osmanoğlu, Şam'da evlendi. 1930 ve 1932'de Dündar ve Harun isimli iki çocuğu oldu. Uzun sürgün yılları süresince hayat mücadelesi veren aileden Harun Osmanoğlu, 1974'te hanedan üyelerinin vatana dönmelerine izin verilmesinden sonra ailesiyle Şam'dan İstanbul'a geldi. Dündar Osmanoğlu ise yıllar önce Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığını almış olmasına rağmen Şam'da kaldı ve burada 2021 yılında hayatını kaybetti. İstanbul'da Ayasofya, Fatih Süleymaniye ve Yavuz Selim camilerinde gıyabi cenaze namazı kılındı.

Zafer Özdemir Dr.

Gazeteci, akademisyen. 1965 yılında Sivas'ta doğdu. Marmara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisans ve doktorasını tamamladı. Gazeteciliğe 1986 yılında Günaydın Gazetesi'nde polis muhabiri olarak başladı. Bugün, Sabah ve Anadolu Ajansı'nda çalıştı. TGRT'de muhabirlik yaptı. Beykoz Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. "Gelişen Kitle İletişimi ve Reklam" kitabı yayımlandı.2021 yılında hayatını kaybetti.

Yavuz Bahadıroğlu- Niyazi Birinci

Tarihçi yazar. 1945 yılında Rize'de doğdu. Asıl ismi Niyazi Birinci olan yazar Yavuz Bahadıroğlu ile tanındı. 1971'de İstanbul'da gazeteciliğe başladı. Yeni Asya ve Yeni Nesil gazetelerinde muhabirlik, araştırma-inceleme, röportaj ve fıkra yazarlığı yaptı. Gazete, dergi ve şirket yöneticisi olarak çalıştı. İlk olarak "Sunguroğlu" ve ardından "Buhara Yanıyor" romanlarını kaleme alan Bahadıroğlu'nun Osmanlı İmparatorluğu'nun çeşitli dönemlerini ele alan 30'u aşkın roman yazdı. Ayrıca çocuk kitapları, hikaye, araştırma, oyun, film yapılmış senaryolar ve fikri eserler olmak üzere birçok çalışmaya imza attı. Uzun yıllar Can Kardeş dergisi genel yayın yönetmeni olarak çalışmalarını sürdüren Niyazi Birinci, yurt içinde ve yurt dışında çeşitli konularda konferanslar verdi, çeşitli kurum ve kuruluşlardan ödüller aldı. İki kitabı Kültür Bakanlığı tarafından yayımlanan Birinci, ulusal bir radyoda günlük yorumlar yapmasının yanı sıra Yeni Akit gazetesinde köşe yazıları kaleme aldı.2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. *Eserleri: Roman:* Buhara Yanıyor (1974), Elveda Buhara (1975), Kırım Kan Ağlıyor (I976), Şehzade Selim (1976), Mısır'a Doğru (1976), Sel (1977), Yolbaşı (1977), Köprübaşı (I979), Boşlukta Yürümek (I979), Keşmekeş (1981), Cem Sultan (1986), Orhan Gazi (1987), Sunguroğlu (1988), Yavuz Sultan Selim (1989), Endülüs'e Veda (1990), Barla' da Diriliş (1990), Zindandan Şahlanış (1991), Kirazlı Mescit Sokağı (1996), Kelepçe (1999), Biz Osmanlıyız (2006),Çelebi Mehmet (2011),Muhteşem Süleyman ve Hürrem Sultan (2011). Hikaye: Üçüncü Basamak (1977), Zirvedeki Ses (1981). Araştırma: Osmanlı Padişahları Ansiklopedisi (1977), Kayıtdışı Tarihimiz (2020), Kumpasın Tarihi (2019). İnceleme: Laiklik Alır mısınız? (1984), Av. Bekir Berk (1992). Biyografi: Osman Gazi (1983), Orhan Gazi (1983), I. Murat (1984), Yıldırım Beyazıt (1984), Çelebi Mehmet (1985), Bediüzzaman Said Nursi (1988). *Çocuk Hikayesi:* Memleketim (2009).

Tanju Cılızoğlu

Gazeteci. 1935 yılında Sivas'ta doğdu. İstanbul Vefa Lisesi'nden mezun oldu. 1956 yılında Vatan gazetesinde başladığı gazeteciliğini muhabir, yazar ve yazı işleri müdürü olarak Şehir, Hergün, Yeni İstanbul gibi gazetelerde çalıştı. TÜPRAŞ Basın danışmanı oldu. Kocaeli'ne yerleşti. Yerel gazetelerde uzun yıllar köşe yazları yazdı. Çok sayıda kitabın editörlüğünü yaptı.2021 yılında Ankara'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. Eserleri: Hoşt Amerika (1968), Memleketimden Hikâyeler (1972), Balyoz (1974), Ahmet'in Gemileri (1978), Kırık Politika/Anılarla Kamil Kırıkoğlu (1987), Zincirbozan'dan Bugüne Demokrasi Mücadelesinde/ Demirel (1988), Anılarım/İhsan Sabri Çağlayangil (1990), Çağlayangil'in anıları- Kader Bizi Una Değil Üne İtti (2007), Güzel Yaşadım (2016), Kamil Kırıkoğlu İnönü ve Ecevit'i Anlatıyor (2017),12 Mart'ın Balyozu (2020).

Nuri Genç Hoca

Karadeniz Bölgesi'nin kanaat önderlerinden emekli din görevlisi. 1930 yılında Giresun'un Bulancak ilçesinde doğdu. Dedeleri Batum'dan, önce İstanbul'a, oradan Bursa ve Adapazarı bölgesine, son olarak da Bulancak'a yerleşti. Çocukluk yılları Kur'an eğitiminin ve kitap bulmanın zor olduğu yıllarda mücadele içinde geçti. Kur'an eğitimini tamamlamak için dağlara çıktı. Orada kaçak olarak medreselerde hafızlık eğitimini tamamladı, Arapça öğrendi. İlk görevine fahri resmi statü ile Samsun'un Terme ilçesinde Kur'an öğreticisi olarak başladı. Ardından Piraziz'in Güney Köyü ve Bozat beldesinde görev aldı. Bu görevlerinin ardından Bulancak'a resmen Kur'an öğreticisi olarak atandı. Burada 32 yıl görev yaptıktan sonra emekli oldu. Bulancak'ta Türkiye Diyanet Vakfı yönetim kurulu üyeliği görevini de yürüttü. Yüzlerce hafız yetiştirdi.2021 yılında Ankara'da vefat etti.

Raci Dikici

Araştırmacı, yazar. 1937 yılında Samsun'da doğdu.1959'da Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden mezun oldu. Maliye Bakanlığı'nda görev aldı. Maliye Teftiş Kurulu'nda 12 yıl Maliye Müfettişliği yaptı. Daha sonra özel sektörde yöneticilik görevi üstlendi. İstanbul Sanayi Odası'nda 12 yıl meclis üyeliği yaptı. Bizans tarihi üzerine araştırmalar yaptı. 2021 yılında hayatını kaybetti. *Eserleri:* Müzeyyen Senar ve Zeki Müren Biyografileri, Dört İstanbul, Bizans İmparatoru Büyük Theodosius, Theodora Bizans İmparatorluğu

Tarihi, İmparator Heraklius, Şu Bizim Bizans 'Bizans'ı Anlamak, Büyük Konstantin Helena ve Fausta.

Cahit Kayra

Eski Enerji ve Tabi Kaynaklar Bakan, yazar. 1917 yılında Trabzon'da doğdu. Siyasal Bilgiler Okulu'ndan mezun oldu. İş Bankası Yönetim Kurulu Üyeliği, Maliye Bakanlığı'nda müfettişlik, Gelirler Genel Müdürlüğü Müşavirliği, PTT Genel Müdürlüğü, Türkiye Odalar Birliği ve Türk Hava Yolları Müşavir ve Murakıbı, Ticaret Bakanlığı Dış Ticaret Dairesi çalışanı, İsviçre Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması Nezdinde Heyet Başkanı, Maliye Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı, Avrupa İktisadi İş Birliği ve Kalkınma Teşkilatı, Nezdinde Heyet Başkanı, Tetkik Kurulu Başkanı olarak görev yaptı. Ankara Milletvekili olarak meclise girdi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı oldu. 2021 yılında İstanbul'da öldü. *Eserleri:* Yakın Doğu ve Irak Petrolleri (1953),Türkiye'nin İthalât Politikası (1964), Türkiye'nin Gerçek Ödemeler Dengesi (1972), Dış Finansman Teknikleri (1972), Bodrum Üzerine Çeşitlemeler (1983), Romantik Bir Karga (1984),Turan Güneş'in Şiirleri (1985),Tarih-i Enderun (Çeviri-1987), İstanbul Zamanlar ve Mekânlar (1990), Eski İstanbul'un Eski Haritaları, (1990), İstanbul'un Yokuş ve Merdivenleri (1991), Bebek. Mekanlar ve Zamanlar (1993), Hoşça kal Bodrum (1997), Kadıköy Rüzgarları, (1997), Sevr Dosyası (1997), Bir Osmanlı Doktorunun Anıları (Çeviri-2001), Bir Mavi Yolculuk Seyir Defteri (Öyküler) (2001), Osmanlı'da Fetvalar ve Günlük Yaşam (2008), Savaş Türkiye ve Varlık Vergisi (2011), Sevr Dosyası (2011), Cumhuriyet Ekonomisinin Öyküsü I. Cilt 1923-1950 Devletçilik- Altın Yıllar (2013), Cumhuriyet Ekonomisinin Öyküsü II. Cilt 1950-1980 Karma Ekonomi- Doğrular Yanlışlar Umutlar (2013),Cumhuriyet Ekonomisinin Öyküsü III. Cilt 1980-2013 Tüketim Ekonomisi-Küreselleşme (2014).

Şadan Gökovalı Prof. Dr.

Gazeteci, yazar. 1939 yılında Muğla'nın Gökova beldesinde doğdu. İzmir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nden mezun oldu. 1959'da İzmir' de yayımlanmakta olan Ege Expres'te gazeteciliğe başladı. 1961 yılında Sarı Basın kartı aldı. 1965'te Yılın Gazetecisi seçildi. Turizm üzerine yüksek lisans ve doktora yaptı; İletişim Bilimleri dalında doçent oldu. TRT ve bazı yayın organlarında muhabir ve yapımcı olarak çalıştı. Ege Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, İzmir Yaşar

Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak görev yaptı. 1993'te Ege Üniversitesi Çeşme Meslek Yüksek Okulu'nda öğretim görevlisi ve idareci olarak hizmet verdi.

İzmir Gazeteciler Cemiyeti, Türkiye İletişim Vakfı, İzmir Turist Rehberleri Odası, Onursal Üyeliği "İleri Yaş Dostu" ödüllerine de layık görüldü. 2021 yılında İzmir'de hayatını kaybetti. *Eserleri:* Mavi Turkuaz/Eğe' den Akdeniz'e Kıyıların Efsanesi (2001), İzmir'lice'nin Tacı Kadıfekale (2011), Ben Halikarnas Balıkçısı olarak Doğdum, Sevdim, Öldüm (2014).

Abdullah Nazırlı

Hafız. Kanaat önderi. 1920 yılında Elazığ'ın Hoş köyünde doğdu. Hocanın babası Diyarbakır'ın Hani ilçesinde İmam-zadeler 'den Sufi Abdulfettah Efendinin oğlu Hacı Ali Efendi, Babası tarafından soy kütüğü Battal Gazi'ye dayanmasından Osmanlı padişahları tarafından dedelerine çeşitli zamanlarda taltif ve himaye edilmelerini emreden beratlar verilmiş. Çocukluğu ve gençliği Hani ilçesinde geçti. Burada babası Ali Efendi'den Kur'an-ı Kerim öğrendi ve hafızlığa başladı. 12 yaşında hafızlığını tamamladı. Babası tarafından Elazığ'a götürüldü. Bütün ömrünü Kur'an eğitimi ve öğretimine adadı. 30 yıl resmi ve 30 yıl fahri olarak Diyanet'e hizmet etti.2021 yılında vefat etti. Harput Mezarlığı'na defnedildi.

Hüner Coşkuner

Türk Sanat Müziği sanatçısı. 1963 yılında İstanbul'da doğdu. Lise yıllarında Emin Ongan yönetimindeki Üsküdar Cemiyeti'ne girdi. Küçük yaşta sanat hayatına atıldı. Sahne repertuvarını daha da genişletmek amacıyla Melahat Pars, Kamuran Yarkın ve Feriha Tunceli hocalarından ders aldı. İlk albümünü 1987 yılında çıkardı.1989 yılında "Sakın Dönme Geriye" adlı stüdyo albümüne imza attı. Sosyal sorumluluk projelerinde yer aldı. Lösemili Çocuklar Vakfı başta olmak üzere Bedensel Engelliler Derneği'nde gönüllü olarak çalıştı. Albüm ve şiir kitabı gelirlerinin bir kısmını bu vakıflara ve derneklere bağışladı. Bu faaliyetler uzun süre devam ettirdi.2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Kadir Topbaş Dr.

Mimar. İstanbul Büyükşehir Belediyesi eski Başkanı: 1945 yılında Artvin Yusufeli'nde doğdu. 1972 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden

1974 yılında da Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. Bir süre serbest mimar olarak çalıştı. Kültür Bakanlığı İstanbul 1 Numaralı Kültür Varlıkları Koruma ve Anıtlar Kurulu Başkan Yardımcılığı görevini yürüttü. 1994-1998 yılları arasında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın danışmanlığını yaptı. 1999 yılında Fazilet Partisi'nden Beyoğlu Belediye Başkanlığı'na seçildi. 2004 yılında Adalet ve Kalkınma Partisi'nden İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olarak seçildi. Aynı yıl Marmara Belediyeler Birliği Meclisi tarafından Birlik Başkanı olarak seçildi. Bu görevini 2009 yılına kadar yürüttü. 2009 yılında Türkiye Belediyeler Birliği'ne Başkan oldu. 2014 yılında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olarak tekrar seçilerek, İstanbul tarihinde ilk defa üst üste 3 kez seçim kazanan büyükşehir belediye başkanı sıfatını kazandı. 2017 yılında belediye başkanlığı görevinden istifa etti. 2021 yılında İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

Demir Özlü

Hikâye ve romancı. İstanbul' da doğdu. Kabataş Lisesi ile İstanbul Hukuk Fakültesini bitirdi. Bir süre üniversitede asistanlık yaptı. Serbest avukat olarak çalıştı. Siyasi nedenlerle tutuklandı. Yurt dışına gitti. Vatandaşlıktan çıkarıldı. Değişik dergilerde yazılar yazdı. 1990'da "Bir Yaz Mevsimi" romanı ile Orhan Kemal Roman Armağanını kazandı.2012 yılında hayatını kaybetti. *Eserleri: Roman:* Boğuntulu Sokaklar (1966), Bir Uzun Sonbahar (1976), Bir Burjuvanın Gençlik Yılları (1979), Bir Yaz Mevsimi Romancısı (1990), Amerika-1954 (2004), Dalgalar (2006), İthaka Yolculuk (2020). *Hikâye:* Bulantı (1958), Soluma (1963), Öteki Günler Gibi Bir Gün (1974), Aşk ve Poster (1989), Soluma (2003), Kendi Evine Varamamak (2011), Sürgün Küçük Bulutlar (2012). *Hatıra:* Bir Beyoğlu Düşü (1985), Berlin Güncesi (1991), Sürgünde On Yıl (2001), Tatlı Bir Eylül (2011), Önünde Boş Bir Uzam (2012), İşte Senin Hayatın (2015), Paris Günleri (2017).*Deneme:* Kentler, Kadınlar, Yazarlar (2003).

Doğan Cüceloğlu Prof. Dr.

Psikolog, yazar. 1938 yılında Mersin Silifke'de doğdu. Liseyi Ankara ve Kırklareli'nde liseyi bitirdi. İstanbul Üniversitesi Psikoloji bölümünden mezun oldu. ABD'de Illinois Üniversitesi'nde Bilişsel Psikoloji doktorasını tamamladı. Türkiye'de Hacettepe Üniversitesi ile Boğaziçi Üniversitesi'nde görev yaptı, Kaliforniya Üniversitesi'nde ziyaretçi öğretim üyesi olarak

çalıştı. Bilimsel makalesi yayımlandı. Çeşitli topluluklara bilimsel psikoloji çerçevesinde gelişim seminerleri sundu. 1980-1996 yılları arasında ABD' nin California Eyalet Üniversitesi'nde görev aldı. 1996'dan bu yana Türkiye'de üniversite öğrencilerine, öğretmenlere, ana-babalara ve iş adamlarına yönelik seminerler, konferanslar ve atölye çalışmaları düzenledi. Türk insanının düşünce, duygu ve davranışlarını bilimsel psikoloji kavramları içinde inceleyen eserler yazdı. 2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. *Eserleri:* Geliştiren Anne-Baba, Anlamlı ve Coşkulu Bir Yaşam İçin Savaşçı, Başarıya Götüren Aile, İçimizdeki Çocuk, Yeniden İnsan İnsana, Evlenmeden Önce, Öğretmenim Bir Bakar Mısın? İnsan ve Davranışı, Gerçek Özgürlük, Onlar Benim Kahramanım.

Ayhan İnal

Şair. 1931 yılında Yozgat'ın Akdağmadeni ilçesinde doğdu. Ankara Ticaret Lisesi'nden mezun oldu. Türk Ocakları, Halkevleri, Türk Kooperatifçilik Kurumu ile Türkiye İlim ve Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği gibi çok sayıda dernek ve vakıfta çeşitli görevlerde bulundu. Şiirleri Tasvir, Son Havadis, Tercüman, Yeni Asır, Türkiye gazeteleri ile Mefkûre, Bizim Yayla, Gurbet, Türk Yurdu, Halkevleri, Oğuz, Çağrı, Töre, Hisar, Ocak, Defne, Sesimiz, Milli Kültür, Türk Edebiyatı, Bakış, Karınca, Kemalist Ülkü, Ajans Türk, Halay ve Üçüncü Yeni gibi dergilerde yayınlandı. Bazı şiirleri Almanca, İngilizce, Arapça, İtalyanca, Macarca, Makedonca ve Sırpça dillerine çevrildi. 2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. *Eserleri: Şiir:* Gece Yarısı, Yasak Sevgi, Dostlarım, Çöl Türküsü: Libya ve Kaddafi Destanı, İstanbul'a Benziyorsun, Bir Yağmur Sonrası, Ölümsüzlük Türküsü, Gönül Destanı.

Muhammed, Emin, Saraç

Hadis alimi. Tokat´ın Erbaa ilçesinde doğdu. Dedesinin yanında 6 yaşında Kur'ân-ı Kerîm'i hatmederek hafızlığa başladı. Bahaddin, kardeşleri Osman ve Yusuf ile kız kardeşleri, anne ve babaları tarafından Kur'an okumanın suç sayılabildiği dönemlerde Kur'an hafızı olarak yetiştirildiler. Babası Hafız Mustafa Efendi o dönemde çocuklarına Kur'an-ı Kerîm okuttuğu için 6 ay hapis cezası aldı. 1940–43 yıllarında Niksar-Merzifon'da mukabeleler okudu. 1943'te İstanbul'a gitti. Fatih Camii Baş İmamı Ömer Efendi'nin Kur'an talimi yapmaya ve Telhis okumaya başladı. Daha sonra Karagümrük'teki Üçbaş Medresesi'ne gitti. Burada 65 yıl baş kayyımlık yaptı. Süleyman

Efendi'den Buhari-i Şerif'in birinci ve ikinci ciltlerini okudu. İlk hadis icazetini muhaddis Hacı Ferhad-ı Rizevî silsilesinden gelen icazetname ile Süleyman Efendi'den aldı. Üçbaş Medresesi'nde 1950'ye kadar kaldı. Bu süreçte Ali Haydar Efendi ile Fatih Camii baş imamı Ömer Efendi'den başka Gümülcineli Mustafa Efendi, Muhaddis İbrahim Efendi, Arnavut Hüsrev Efendi, Ali Haydar Efendi, Silistreli Süleyman Hilmi (Tunahan) Efendi gibi zatlardan da tefsir, hadis, fıkıh, usul dersleri okumaya devam etti. İstanbul'da kaldığı yıllarda Tirmizî, Buhârî-i Şerif, Merâkı'l-Felâh, Kudûrî-i Şerîf, Şerhu'l-Akâid, Şifâ-i Şerif, Mir'ât, Müslim-i Şerîf, Mişkâtü'l-Mesâbih, Tefsir-i Kâdı Beyzavî gibi kitapları okudu. 2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Mehmet Yahya Kutluoğlu

Eğitimci, yazar. 1930 yılında Trabzon Çaykara Taşçılar Köyü'nde doğdu. İstanbul İmam Hatip Lisesi ile İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu. 5 yıl hatiplik, 2 yıl merkez vaizliği, 11 yıl İmam Hatip Lisesi Müdürlüğü, 2 yıl Din Eğitimi Genel Müdürlüğü'nde Personel Şubesi Müdür Yardımcılığı yaptı. 1979 yılında da Fatih Müftülüğüne vekâleten tayin edildi. 6 yıl yurtdışında görev yaptıktan sonra 1985 yılında İsmailağa Kur'an Kursu Müdürlüğü'ne atandı. 2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. *Eserleri:* 33 Soru 331 Cevap, Seksen Yıl Nasıl Geçti? Aşere-i Mübeşşere, Ebediyet Yolcusuna Azık, Ayet ve Hadisler Işığında İslam'ı Yaşamak.

Suna Tanaltay

Şair, yazar, psikolog. 1933 yılında Mersin'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü ile Çapa Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. Kandilli Kız Lisesi ve Kabataş Erkek Lisesinde psikoloji, felsefe ve edebiyat öğretmeni olarak görev yaptı. Çapa Tıp Fakültesi Psikoloji kliniğinde psikolog olarak çalıştı. Eşi ile birlikte Türkiye'yi dolaşıp "Sevgi Saygı, Hoşgörü" konulu söyleşiler yaptı. Çeşitli televizyon kanallarında konuştu. Gazete ve edebiyat dergilerinde şiir ve deneleri yayınlandı. 2021 yılında hayatını kaybetti**.** *Eserleri:* Önce Sevgi Vardı, Kapıda Bir Gül Açtı, Sevdalar Çocuk Kalır, Sonsuzu Paylaşanlar, Gençlik Sevgidir, Çocuk Ağlama, Gül Kokusu, Yaşam Nehri, Düş Sevginin Peşine, Çocuk Bana Kalsın.

Ömer Faruk Harman Prof. Dr.

Marmara Üniversitesi emekli öğretim üyesi. 1950 yılında Bilecik'in Söğüt ilçesinde doğdu. İstanbul İmam-Hatip Okulu'nu ve Pertevniyal Lisesi'ni

bitirdi. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü'nden mezun oldu. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Dinler Tarihi anabilim dalında doktor (1983), doçent (1988) ve profesör (1994) oldu. 1985 yılında bir yıl süreyle Paris'te alanıyla ilgili araştırmalar yaptı. 1986'dan itibaren Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi'nde, İslam Ansiklopedisinin hazırlanmasında Dinler tarihi İlim Heyeti Başkanı, aynı zamanda müellif redaktör olarak görev yaptı ve alanıyla ilgili çok sayıda madde kaleme aldı. 2005-2009 yıllarında T.C. Paris Büyükelçiliği nezdinde Din Hizmetleri Müşaviri olarak görev yaptı. 2009 yılında yurtdışı görevinin sona ermesini takiben tekrar Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne döndü. Ocak 2017'de yaş haddinden emekli oldu. İbn Haldun Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi'nde Dinler Tarihi'nde öğretim üyeliği yaptı.2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Rasim Öztekin

Dizi, tiyatro ve sinema sanatçısı. 1959 yılında İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi ile İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu'ndan mezun oldu. Mesleğe İstanbul Akademik Sanatçılar Topluluğu, Kadıköy Halk Eğitim ve Nöbetçi Tiyatro'da amatör çalışmalarla başladı. Ferhan Şensoy'un Orta oyuncular Topluluğu'na profesyonel tiyatro oyuncu olarak katıldı. "Şahları da Vururlar", "Kahraman Bakkal Süpermarkete Karşı", "İçinden Tramvay Geçen Şarkı", "İstanbul'u Satıyorum" başta olmak üzere orta oyuncular Tiyatrosu'nun tüm oyunlarında rol aldı. Münir Özkul, Zeliha Berksoy, Nükhet Duru ve Demet Akbağ ile aynı sahneyi paylaştı**.**1994'te Gani Müjde ve Yılmaz Erdoğan'ın yazdığı "2071'de Türkiye" adlı müzikali sahneye koyup, oynadı. İsmail Dümbüllü'nün Münir Özkul'a devrettiği, Hasan Efendi'nin kavuğunu tiyatro sanatçısı Ferhan Şensoy'dan 2016'da teslim aldı. 2020'da da sağlık sorunları nedeniyle oyuncu Şevket Çoruh'a teslim etti. Akşam gazetesinde köşe yazarlığı da yaptı. Son olarak "Geniş Aile" ve "Seksenler" dizisiyle büyük başarı sağladı. 2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Mehmet Alagaş

Yazar. 1953 yılında İzmir'de doğdu. 1980'li yıllarda kendi kulluğunu daha iyi yapabilmek amacıyla Kur'an'ı Kerim hakkında çeşitli araştırmalar yaptı. 1985 yılında 'İnsan Dergisi'ni çıkardı. Daha sonraki yıllarda kitap çalışmasına başladı. Türkiye'nin çeşitli şehirlerinde konferanslar verdi.2021 yılında İzmir'de tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. *Eserleri:* Aynalar ve

İnsanlar, Cuma'ya 5 Kala, Din Gerçeği ve İslam, Dünden Bugüne Şeytan ve Dostları, Rahmete Yolculuk, Kimlik Tercihi, Vahdete Yedi Adım, Kişiye Özel, İşaret Yazıları, Şafak Mektupları, Yaşama Fırsatı.

Erol Toy

Hikâye, roman, deneme ve eleştiri yazarı.1936 yılında Manisa Alaşehir'de doğdu. Ortaokuldan mezun oldu. Fırıncılık ve bankacılık yaptı. İstanbul'a yerleşerek Sendikacılığa başladı. Yazı hayatına gazetelerde yazı yazarak başladı. Çınar Dergisi'nde ilk hikâye kitabı yayınlandı. "İmparator" romanı ile ismini duyurdu. Deneme, eleştiri ve tiyatro oyunları yazdı. YAZKO Yönetim Kurulu başkanlığı yaptı. 2021 yılında öldü. *Eserleri:* Toprak Acıkınca, Acı Para, İmparator, Zor Oyun, Doruktaki Adam, Kuzgunlar ve Leşler, Pir sultan Abdal, İzmir'in İçinde, Altın Saray, Yitik Ülkü 3 cilt. Avcı Kekliği, Aydınımız İnsanımız Devletimiz, Türk Gerilla Tarihi.

Mehmet Genç Dr.

İktisat tarihçisi. 1934 yılında Artvin, Arhavi'de doğdu., İstanbul'da Haydarpaşa Lisesi ile Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Maliye ve İktisat Bölümünden mezun oldu. Ankara Valiliği'nde Maiyet Memurluğu ve Şereflikoçhisar kazasında Kaymakam Vekilliği yaptı. 1960 yılında İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Türk İktisat Tarihi Enstitüsü'nde "İktisat Tarihi" asistanı olarak Ömer Lütfi Barkan' ın yanında çalıştı. 1996 yılında tamamladı. Aynı Enstitü' de 1965-1982 yılları arası "İktisat Tarihi Uzmanı" olarak çalıştı. Başbakanlık Arşivi'nde görev aldı. Osmanlı arşiv belgelerine çalıştı. Osmanlı İktisat Tarihi üzerine yapmış olduğu araştırmalar ile tanındı. "Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Ekonomi" eseri ile Türkiye Yazarlar Birliği'nin Fikir Dalında ödüle layık görüldü. Ayrıca 2001 yılında ise Aydın Doğan Vakfı özel ödülünü almaya hak kazandı. 2015 yılında Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülleri Yönetmenliği kapsamında, Sosyal Bilimler ve Tarih alanında ödüllendirildi. Çok sayıda Türkçe, İngilizce, Fransızca ve Yunanca yayımlanmış makale yazdı.2021 yılında İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

Muhammed Ali Es-Sabuni

Suriyeli İslam alimi. 1930 yılında Suriye'nin Halep şehrinde doğdu. Dini ilimleri babası Şeyh Cemil den okudu. Ayracı Suriye'nin ileri gelen âlimlerinden

Şeyh Muhammed Necip Sirac, Şeyh Ahmed eş-Şemma, Şeyh Muhammed Said el-İdlibî, Şeyh Rağıb et-Tabbah, Şeyh Muhammed Necip Hiyata gibi hocalarından ders aldı. 1954 yılında Ezher üniversitesinden mezun oldu. Doktora muadili olan El-Alimiyye diplomasını almaya hak kazandı. Daha sonra ülkesi Suriye'ye dönerek sekiz yıl sürecek olan tedris faaliyetlerinde bulundu. Suudi Arabistan'a göç etti. 28 yıl Mekke-i Mükerreme Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde ve Eş-Şeria Fakültesi'nde dersler verdi. Bu uzun süre boyunca üniversite hocaları yetiştirdi ve Ümmü'l-Kura Üniversitesi'nde birçok klasik eserin tahkikini yaptı. Uzun yıllar Suriye Âlimler Birliği Başkanlığı yaptı. 2021 yılında Yalova'da hayatını kaybetti. *Eserleri:* İbni Kesir Tefsiri, 40 Hadis Şerhi, Tefsirlerin Özü, Hadis deryasından İnciler, Nebevi Sünneti,Formun Üstü Tıbyan Tercümesi.

Handan Ertuğrul

Tiyatro sanatçısı.1927 yılında İstanbul'da doğdu. Ortaokula giderken Ankara Radyosu tiyatro kolunda çalıştı. Ankara Devlet Konservatuvarı Tiyatro ve Opera bölümünde mezun oldu. Devlet Tiyatrolarında göreve başladı. Operada Mozart'ın Figaro'nun Düğünü'nde Barbarina rolünü oynadı. Birçok müzikalde de önemli rollerde kendini gösterdi. Türk tiyatrosunun başarılı oyuncularından biri oldu. Ertuğrul, Goethe, İbsen, Montherland, Thornton Wilder gibi yazarların yapıtlarını canlandırdı. Devlet Tiyatroları'nın ilk genel müdürü Muhsin Ertuğrul ile evlendi. Faust, Köşebaşı, Çığ, Fatih, Çayhane, Genç Osman, Üçüncü Selim, Misafir, Cengiz Han'ın Bisikleti, Hizmetçiler, Kördüğüm, Andorra, Martı, Üç Kuruşluk Opera' da rol aldı. Vefatından önce Darüşşafaka Cemiyeti'ne 5.5 milyon TL bağışta bulundu. 2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Mehmet Kutlular

Gazeteci. 1938 yılında Balıkesir'in Gönen ilçesinde doğdu. Aslen Çanakkale Biga ilçesinden. 14 yaşına kadar Gönen'de kaldı. Daha sonra İstanbul'a geldi. 1957 yılında asker olduğu Manisa'da Said Nursi'nin yazdığı Risale-i Nur kitaplarıyla tanıştı. 21 Şubat 1970'te çıkan Yeni Asya Gazetesi'nin imtiyaz sahipliğini üstlendi. "Deprem İlâhî İkazdır" dediği için 276 gün hapis yattı. 2021 yılında İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. *Eseri:* İşte Hayatım (2009)

Bayram Kodaman Prof.Dr.

Tarihçi, Türk Tarih Kurumu Şeref Üyesi. 1943 yılında Isparta Yalvaç'ta doğdu. Yalvaç Lise ile Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yakınçağ Bölümü Kürsüsünden mezun oldu. 1971 yılında Doktorasını Fransa'da tamamladı. Daha sonra Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümüne asistan olarak girdi. 1976 yılında "Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi" adlı tezi ile doçent ve 1981 yılında "Hamidiye Hafif Süvari Alayları ve II. Abdülhamid'in Doğu Anadolu Politikası" adlı eseri ile profesör oldu. 1982-1985 yıllarında ve 1986 yılında Fırat Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığı yaptı. Türk Tarih Kurumu üyeliği ve yayın kolu başkanlığında bulundu. Türk Kültürü Araştırmaları, Tarih Dergisi, Millî Kültür, Türk Kültürü, , Kültür ve Eğitim, Yeni Düşünce, Töre, Kaynaklar, Belleten, Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, Kardelen, Tercüman, Türk Yurdu, Forum, Dış Politika, Tarih ve Medeniyet, Yeni Türkiye dergilerinde yazıları yayınlandı. 2021 yılında Isparta' da hayatını kaybetti. *Eserleri:* Şark Meselesi Işığında II. Abdülhamid'in Doğu Anadolu Siyaseti (1983), Türk Millî Bütünlüğü İçerisinde Doğu Anadolu (1986), Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi (1987), Tesalya Tarihi (1993), Türkler-Ermeniler ve Avrupa (çeviri, 1994), Son Vakanüvis Abdurrahman Şeref Efendi Tarihi (1996), Hafız İbrahim Demiralay'ın Hatıratı / Isparta'da Millî Mücadele (yay. haz., Hasan Babacan ile, 1998), Cumhuriyet'in Tarihi-Fikri Temelleri ve Atatürk (1999), Ermeni Macerası (2001), Mustafa Reşit Paşa'nın Paris Elçilikleri.

Yıldırım Akbulut

Eski başbakan, Cumhurbaşkanlığı Yüksek İstişare Kurulu Üyesi. 1935 yılında Erzincan'da doğdu. Erzincan Lisesi ile İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Serbest avukatlık yaptı. Daha sonra siyasete atıldı. 80'li ve 90'lı yıllarda Türk politikasının önde gelen isimleri arasında yer aldı. ANAP'ın kuruluşunda Erzincan teşkilatını oluşturan ve il başkanlığı görevini üstlendi. 1983 seçimlerinde ANAP Erzincan Milletvekili olarak TBMM'ye girdi. Anavatan Partisi Genel Başkanı, İçişleri Bakanı, Başbakan ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanvekili ve Başkanı olarak görevlerde bulundu. 2021 yılında Ankara'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

Ali Özek Prof. Dr.

Yazar, akademisyen. 1932 yılında 'de Muğla'nın Fethiye ilçesinde doğdu. Antalya'nın Kayabaşı köyünde Ömer Ali Hafız'dan Kur'an öğrendi ve hafız

oldu. İzmir'deki Kestane Pazarı Kur'an Kursu'nda Salih Tanrıbuyruğu'dan Arapça ve dini ilimler öğrendi. 1950'de Mısır'a gitti. Kahire'deki El-Ezher Üniversitesinden mezun oldu. 1957'de aynı fakültede Kur'an ve hadis ilimleri bölümünde yüksek lisansını tamamladı. İzmir'deki Kestane Pazarı Kur'an Kursu'nda öğretmenlik yaptı.1960'ta Burdur Lisesini bitirdi. 1962 yılında İstanbul İmam-Hatip Lisesinde öğretmenliğe başladı. Daha sonra 1962-1963 eğitim-öğretim yılında İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünde Arap Dili ve Edebiyatı öğretim üyesi oldu. 1966'da İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Dilleri ve Edebiyatları Bölümünü bitirdi. Aynı fakültede edebiyat doktora unvanını aldı.1979'da İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü Müdürlüğü'ne getirilen Özek, 1982'ye kadar bu görevi sürdürdü. 1986'da doçent, 1991'de profesör olan Özek, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tefsir Ana Bilim Dalında tefsir ve belagat dersleri verdi, 1998 yılında emekli oldu. 1994-2002 yıllarında Kazakistan'ın Almatı şehrinde Devlet Dünya Dilleri Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalıştı. 2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. *Eserleri:* İslâm'da Niyet (1976), Hadis Ricali (1967), Namaz Hocası (1974), İslâm'da İbadet/İlmihal (1975), İbadet ve Müessese Olarak Zekât (1984), Hadislerle Ahlâkî Davranışlar (1987), Zekât Mükellefleri İçin Pratik Bilgiler (1986),Teşvik Kredileri ve Faiz 1988), Dinler Tarihi ve İslâm (Türkçe, Rusça-1996). *Tercüme:* İslâm'ın Etrafındaki Şüpheler (Muhammed Kutub'dan-1969), İslâm İktisadının Esasları (Mahmut Ebussuud'dan -1983), İslâm Hakkında Bazı Görüşler (Abdullah Draz' dan- 1975), Akaid-i Nesefiyye (Ömer Nesefî'den- 2004), İslâm'da Terbiye Metodu, (Muhammed Kutup' dan-1970,Hz. Ebu Bekir'in Şahsiyeti ve Dehası (Abbas Mahmut el-Akkad'dan-1968)

Necdet Üruğ

Emekli Orgeneral, Genelkurmay eski Başkanı. 1921 yılında İstanbul'da doğdu. Bursa Işıklar Askeri Lisesi ile Harp Okulundan mezun oldu. 1942 yılında Topçu Sınıf Okulunu bitirdi. Muhtelif Birliklerde Batarya Takım Komutanlığı yaptı. Harp Akademisi'ni bitirerek Kurmay oldu. 1966 yılına kadar çeşitli karargâh ve birliklerde görev yaptı. Aynı yıl tuğgeneral, 1969 yılında tümgeneral, 1973 yılında korgeneral ve 1977 yılında ise orgeneral rütbesine terfi etti. Tuğgeneral rütbesi ile Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreter Yardımcılığı ve Genelkurmay Strateji Plan Dairesi Başkanlığı, Tümgeneral rütbesi ile Zırhlı Birlikler Okulu ve Eğitim Tümen Komutanlığı, NMR Başkanlığı ve Genelkurmay Eğitim Daire Başkanlığı, Korgeneral rütbesi ile Genelkurmay Genel Plan ve Prensipler Başkanlığı ve 15. Kolordu Komutanlığı görevlerinde bulundu. Orgeneral

rütbesinde Yüksek Askerî Şûra üyeliği yaptı. 1. Ordu Komutanı iken, Kara Kuvvetleri Komutan Yardımcılığına atandı. Kara Kuvvetleri Komutan Yardımcılığı uhdesinde olmak üzere 27 Ağustos 1981 - 15 Kasım 1982 tarihleri arasında Devlet Başkanlığı ve Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği, 15 Kasım 1982 - 1 Temmuz 1983 tarihleri arasında ise Cumhurbaşkanlığı ve Millî Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği görevini de yürüttü. 12 Eylül Darbesi sonrası yapılan Yüksek Askerî Şûra sonrası Kara Kuvvetleri Komutanlığına, daha sonra Genelkurmay Başkanlığına atandı.1987 yılında emekli oldu. 2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti.

Hüsnü Bayramoğlu

Nur Cemaati Meşveret Grubundan.1935 Safranbolu doğdu.1949'da Bediüzzaman Said Nursi'nin talebesi oldu. Bediüzzaman'ın Şanlıurfa'da vefat ettiği ana kadar yakınında bulundu. Bediüzzaman'ın vekil tayin ettiği isimlerden birisi olarak biliniyor. Tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

Selahattin Duman

Gazeteci. 1950 yılında Ankara Haymana'da doğdu. Uzun süre Sabah ve kurucularından olduğu Vatan gazetesinde yöneticilik ve yazarlık yaptı. Son olarak Oksijen Gazetesi'nde yazdı.2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. *Eserleri:* Kendimi Tebrik Ederim, Suçumuz Mükemmel Olmak, Kadınları Anlamış Gibi Yapma Sanatı adlı kitapları yayımlandı; Komiser Şekspir, Romantik ve Bir Erkeğin Anatomisi filmlerinde rol aldı.

Nadir Devlet Prof. Dr.

Tarihçi. 1944 yılında Mukden / Mançurya / Şenyang (Shenyang) doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Genel Türk Tarihi Bölümünden mezun oldu. Yüksek lisansını 1972-74 yılları arasında Münih Maximilian Üniversitesi Türkoloji ve Yakın Doğu Enstitüsünde yaptı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde doktorasını tamamladı. 1963-67 yılları arasında MEB İslâm Ansiklopedisi'nde tashih memuru, olarak çalıştı. Hürriyet Radyosu Tatar-Başkurt Servisinde radyo programcılığı yaptı. Columbia Üniversitesi Orta Asya Araştırmalarında misafir-araştırmacı öğretim üyesi olarak ders verdi. Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde öğretim üyeliği yaptı. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü müdür yardımcılığı görevini üstlendi. Türk Tarih Kurumu, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü

üyesi oldu.Türk Kültürü, Türk Dünyası Araştırmaları, Emel, MÜ Türklük Araştırmaları dergileri ile Londra'da çıkan üniversite dergilerinde yazıları yayınlandı. Rusya Türkleri' nin Millî Mücadele Tarihi adlı kitabıyla 1985'te Türkiye Millî Kültür Vakfı Ödülünü kazandı.2021 de tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. *Eserleri: Araştırma-İnceleme:* Kazak ve Tatar Türkleri (1976), Rusya Türklerinin Millî Mücadele Tarihi-1905-1917 (1985), Dünyada Türklük Araştırmaları ve Türklük Araştırmaları ve Türkiye (1987), İsmail Bey Gaspıralı, Çağdaş Türk Dünyası (1989), Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi, The Kazan Turks (Tatars), Çağdaş Türkiler, Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi (Ek cilt, 1993), Islam in Tataristan, 1917 Ekim İhtilali (1998).

Emine Işınsu Öksüz

Roman ve oyun yazarı. 1938'de Kars'ta doğdu. Okçu ve Zorlutuna soyadlarını, Mehlika ve Gönül Erdem müstearlarını da kullandı. Annesi şair ve yazar Halide Nusret Zorlutuna, babası Tümgeneral Aziz Vecihi Zorlutuna. TED Ankara Koleji mezunu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve AÜ Hukuk Fakültesi'nde öğrenim gördü. İlk eseri on yedi yaşındayken basılan şiir kitabı İki Nokta'dır. Sonrasında daha çok romana yöneldi. Şiir ve hikâyeleri, kendi çıkardığı Töre (1971) dergisi ile Hisar, Türk Edebiyatı dergilerinde yayımladı. Yeni İstanbul ve Sabah gazetelerinde köşe yazarlığı yaptı. Küçük Dünya (1966) adlı romanıyla Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Sanat Armağanını, Bir Yürek Satıldı (1967) oyunuyla 1969 TRT Radyo Oyunları Yarışması dram dalı birinciliğini, Ak Topraklar ile 1971 Türk Edebiyatı Cemiyeti Malazgirt Roman Armağanını, Cambaz adlı kitabıyla da Türkiye Yazarlar Birliği Roman Ödülünü (1982) kazandı. Bir Yürek Satıldı, ayrıca televizyonda gösterildi (1988). Türk edebiyatına katkıları nedeniyle Türkiye Yazarlar Birliği tarafından, 20 Aralık 2003'te "Emine Işınsu'yla 65 Yıl – Roman ve Fikir" adlı bir sempozyum düzenlendi. Türkiye Yazarlar Birliği, Türkiye İlim ve Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği (İLESAM) ve Türk Edebiyatı Vakfı üyesi. 2021 yılında Ankara'da hayatını kaybetti**.** *Eserleri: Roman:* Küçük Dünya (1966), Azap Toprakları (1970), Ak Topraklar (1971), Tutsak (1973), Sancı (1974), Çiçekler Büyür (1978), Canbaz (1981), Kafdağı'nın Ardında (1988), Atlıkarınca (1990), Cumhuriyet Türküsü (1993), Nisan Yağmuru (1998), Havva (1999), Bir Ben Vardır Benden İçeri (2002), Niyazi Mısrî ve Bukağı (2004), Hacı Bayram (2005), Hacı Bektaş Veli (2008), Bir Aile (2013). *Şiir:* İki Nokta (1965). *Oyun:* Bir Yürek Satıldı (1967), Bir

Milyon İğne (1967).*Çocuk Oyunu:* Ne Mutlu Türküm Diyene (1969), Adsız Kahramanlar (radyofonik piyesler, 1973). *Hikaye:* Bir Gece Yıldızlarla (1991). *Deneme:* Dost Diye Diye (1997)

Hüseyin Emin Öztürk Dr.

"Gökyüzü Eğitim Kolejleri" kurucusu şair yazar. 1958'de Kayseri'nin İncesu ilçesinde doğdu. Kayseri İmam Hatip Lisesi ile Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Din Eğitimi Bölümü'nde yüksek lisans yaptı. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Bölümü'nde "Çocuğun Sosyalleşmesine Televizyonun Etkileri" adlı tez çalışmasıyla doktorasını tamamladı. Pınar, Gerçek, İslam ,Türk Edebiyatı, Diyanet Çocuk, Kandil, Türkiye Çocuk dergilerinde şiir, yazı ve hikayeleri yayınlandı. "Yaralı Keklik" adlı eseriyle Kültür ve Turizm Bakanlığının 1987 yılı Çocuk Edebiyatı ikincilik ödülünü, "Gül Ağacı" ve "Çiğdem Çiçekleri" adlı eseriyle de Türkiye Yazarlar Birliğinin 1988 yılı "Çocuk Edebiyatı Dalı Yılın Yazarı Ödülü" aldı. Türkiye Gönüllü Teşekküllüler Vakfı Kurucusu, Türkiye Yazarlar Birliği, Birleşik Sanatçılar Derneği, İLESAM ve Türkiye Dil ve Edebiyat Derneği'nde üyesi. 2021 yılında İstanbul'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. *Eserleri:* "Bu Sevdanın Uğrunda" (1986), "Batı Çocuk Klasiklerinde Temel Değerler" (1992), "Kişilik Gelişimi Açısından Çocuk ve Televizyon" (2002), "Derviş Dedenin Dilinden İman Prensipleri "(1983), "Derviş Dedenin Dilinden İbadet Prensipleri" (1987), "İpek Kuyruklu Uçurtma" (1989), "Çiğdem Çiçekleri" (çocuk oyunu, 1987), "Kalbimin Kanat Sesleri" (2008), "Rüya Şiirleri" (2015).

Cemil Erhan

Devlet esik Bakanı. 1938 yılında Balıkesir'in Balya ilçesinde doğdu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinden mezun oldu. Adalet Bakanlığı'nda görev aldı. Özlük İşleri Genel Müdür Yardımcılığı ve serbest avukatlık yaptı. Ağrı Milletvekili olarak meclise girdi.50.

Selahattin Babüroğlu

İmar ve İskân, Ulaştırma eski Bakanı. 1923 yılında Erzurum'da doğdu. Kara Harp Okulu ile İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Bölümü'nden mezun oldu. İller Bankası Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürlüğü, Başbakanlık

Yüksek Denetleme kurulu üyeliği görevlerinde bulundu. 1. Erim Hükümeti'ne dışarıdan İmar ve İskân Bakanı olarak atandı. Bir süre Ulaştırma Bakanlığı da yaptı. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından Cumhuriyet Senatosu'na üye seçildi.2021 yılında Ankara'da öldü. *Eserleri:* Bunalım ve Devlet (1984), Deprem ve Devlet (1998)

Gündoğdu Duran

Bestekâr 1937 yılında Karaman'da doğdu. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nin tarih bölümünden mezun oldu. Neyzen Burhanettin Ökte, Neyzen Ulvi Erguner, Neyzen Akagündüz Kutbay, Kemanî Cahit Peksayar'dan ders aldı. Beste, güfte ve şiir alanında Bekir Sıtkı Erdoğan'dan destek gördü. 1958 yılında ilk bestesi olan *"Ankara Rüzgârı"* güftesini muhayyerkürdî makamında besteledi. Şarkıyı Ankara Radyosu'nda, Kutlu Payaslı okudu. Ayrıca Nesrin Sipahi aynı yıl 45'lik plağa okudu. Aynı yıl ikinci şarkısı *"Gözleri aşka gülen Taze Söğüt Dalısın"* Türk sanat müziği repertuvarına girdi. "Kara Sevda" isimli şarkısını Muhayyerkürdî makamında besteledi. 2021 yılında hayatını kaybetti.

Osman Kılıç

Bulgaristan Türklerinin öncü isimlerinden yazar. 1920 yılında Bulgaristan'ın Razgrad iline bağlı Kılıç köyünde doğdu. Şumnu'da Nüvvab Mektebinden mezun oldu. Öğretmenlik yaptı. Bulgaristan Müslümanları Yüksek Eğitim Şurası üyeliğine seçildi. 1948 yılında casuslukla suçlanarak idama mahkûm edildi. Türkiye'nin girişimleri sonucu idam kararı müebbet hapse çevrildi. 1963 yılında iki ülke arasında yapılan anlaşma gereği takas yoluyla Türkiye'ye geldi. Dışişleri Bakanlığının Bulgar masasında çalıştı, TRT Yabancı Dillerde Yayın Servisinde Bulgarca mütercim-spikerlik ve Kara Kuvvetleri Dil Okulunda Bulgarca öğretmenliği yaptı. Daha sonra Dışişleri Bakanlığı tarafından İdari Ataşe olarak Türkiye'nin Belgrad Büyükelçiliğine atandı. Belgrad'da sekiz yıl Konsolosluk Amiri olarak çalıştı. 1984 yılında emekli oldu. *"Kader Kurbanı"* eseri ile 1995'te Türkiye Yazarlar Birliği'nin Hatıra dalında ödülüne layık görüldü.2021 yılında Ankara'da vefat etti.

Orhan Seyfi

Şair, yazar 1961 yılında Eskişehir'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. 1985'te ilk şiir

kitabı "Yaşanmamış Sonbahar"ı yayınladı. Varlık Film ve TRT'de senaryo yazarlığı yaptı.1987 yılında "Bekleyiş" adlı senaryosu ile TV' in "en iyi Senaryo Ödülü" kazandı. Çocuk dizi film ve çizgi filmin yanı sıra bilim kurgu romanlarına, Uğur Dündar'ın programları başta olmak üzere gerçek hayat kesitleri sundu. Haber programlarına yazarlık ve dramaturgluk yaptı. Şiir bestelenerek dinleyicilerle buluştu. Bestelenmiş eserleri sanatçılar tarafından seslendirildi. TRT, TGRT, Kanal 6 ve Kanal D kanalarında uzun yıllar çalıştı ve çeşitli bölümlerde idarecilik görevi üstlendi. İstanbul Üniversitesi Basın Yayın Yüksekokulunda ve özel dershanelerde "Senaryo" ve "Yaratıcı Yazarlık" dersleri verdi. 2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. *Eserleri: Roman:* Berlin'deki Nankör Rüzgâr(1994),Cennet Atları (1995), Sobuşka Palangası (1996). *Şiir:* Yaşanmamış Sonbahar (1985), Devler ve Böcekler (1990**).** *Hikâye:* Çoban Yıldızı (1996).

Yıldız Ecevit Prof. Dr.

Akademisyen,yazar.1946yılındaÇanakkaledoğdu.ÇamlıcaKızLisesiileİstanbul Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun oldu. Yüksek lisans ve doktorasını Hacettepe ve Ankara Üniversiteleri'nde tamamladı.1986-2000 yılları arasında Ankara Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. 1996 yılında profesör oldu. Ankara ve Bilkent Üniversiteleri'nde Alman Edebiyatı, Avangard Edebiyat ve 20. yüzyıl dünya romanı alanlarında dersler verdi.2021 yılında Bodrum'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. *Eserleri:* Oğuz Atay'da Aydın Olgusu (1989),Kurmaca bir Dünyadan (edebiyat incelemeleri) (1992),Türk Romanında Postmodernist Açılımlar (2001), Bozkır Kurdu' nun Düş Yolculukları/Hermann Hesse (Derleme-2001), Orhan Pamuk'u Okumak (2004), Ben Buradayım... (2005) , Kozmik Komedya (2021).

Şafak Tavkul

Çizer, ressama 1963 yılında doğdu. İlk resim ve karikatür sergisini 1978'de henüz 15 yaşındayken açtı. TED Ankara Koleji ile Mimar Sinan Üniversitesinde resim ve heykel bölümünden mezun oldu. Öğrencilik yıllarından başlayarak çeşitli çocuk ve mizah dergilerinde çalıştı. Çizerliğin yanında gazetecilik, dergilerde sanat yönetmenliği yaptı. 1988'de çizgi film sektörüne geçerek birçok uzun metrajlı filme imza attı. Kendi yapım şirketinde reklam filmleri, animasyon ve belgeseller üreten sanatçı, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesinde de animasyon dersleri verdi. 2021 yılında hayatını kaybetti.

Kartal Tibet

Yönetmen ve senarist.1938 yılında Ankara'da doğdu. Ankara Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Tiyatro Bölümü'nden mezun oldu. 1961 yılında Ankara'nın ilk özel tiyatrosu Meydan Sahnesi'nin kurucuları arasında yer aldı. "Karaoğlan" filmiyle sinemaya adım attı. Daha sonra Sezgin Burak'ın çizgi kahramanı Tarkan'ın sinema versiyonlarında, "Sarmaşık Gülleri" ve "Boş Çerçeve" gibi birçok melodramda, "Zambaklar Açarken", "Çalıkuşu" gibi pek çok edebiyat uyarlamasında, salon komedilerinde ve tarihi filmlerdeki rol aldığı karakterlerle beğenildi. İlk kez 1977'de "Tosun Paşa" filmiyle yönetmenliğe adım attı. 200'e yakın filmle rol aldı. Birçok ödüle layık görüldü.2021 yılında hayatını kaybetti.

Yaşar Eryılmaz Prof. Dr.

Sağlık eski Bakanı.1944 yılında Ağrı Doğubayazıt'ta doğdu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1972 yılında üroloji dalında uzmanlığını tamamladı. Elazığ ve Erzurum SSK hastanelerinde uzman hekim olarak çalıştı. 1980'de ABD New York Albert Einstein College Montefiore Hastanesi'nde bilimsel araştırmalar yaptı. 1983'de üroloji doçenti oldu. Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğretim üyesi olarak görev yaptı. Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekan Yardımcılığı ve Araştırma Hastanesi Başhekimliği görevlerini yürüttü. 18, 19, 20, 21. ve 23. Dönem Ağrı Milletvekili. 48. Hükümet'te Sağlık Bakanlığı yaptı. Ankara'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

Atilla Özdür

Gazeteci. 1933 yılında Bursa'da doğdu. Bursa Erkek Sanat Enstitüsü Marangozluk Bölümü'nden mezun oldu. Kara ve Hava Kuvvetleri birliklerinde astsubay olarak görev yaptı. 1972 yılında emekliye ayrıldı.1973-77 ve 1980-84 yılları arasında Milli Gazete' de çalıştı. Daha sonra Akit gazetesinde yazdı. İngilizceden makale ve kitap çeviriler yaptı. 2014 yılında "Gazeteci-Yazar Atilla Özdür' e Saygı Gecesi" düzenlendı.2021 yılında İstanbul'da hayatını kaybetti. *Eserleri:* İslam ve Toplumun Çağdaş Ekonomik Görünümü, İslam ve Siyonizm, Uçkurlu Potur.

İnci Çayırlı

Türk Sanat Müziği sanatçısı, koro şefi. 1935 yılında İstanbul doğdu. Çamlıca Kız Lisesi'nden mezun oldu. Müziğe büyük dayısı besteci Fahri Kopuz'un teşvikiyle başladı. 1953 yılında girdiği İstanbul Belediye Konservatuarı'nın Folklor Tatbikat Topluluğu'nda Sadi Yaver Ataman'ın asistanı oldu. 1954 yılında İstanbul Radyosuna girdi. Münir Nurettin Selçuk korosunda uzun yıllar çalıştı. Daha sonra İstanbul Üniversitesi Devlet Konservatuarı Türk Müziği İcra Heyeti'nde şef yardımcısı olarak görev yaptı. Yurt içinde ve Rusya, Romanya, İsviçre, Almanya, Fransa, Hollanda ve Japonya gibi ülkelerde konserler verdi. 1998 yılında Kültür Bakanlığı tarafından "Devlet Sanatçısı" unvanına layık görülen Çayırlı, "Çileli Bülbül", "Son Nefes", "Kadın Asla Unutmaz", "Ayrılık" gibi sinema filmlerinin müziklerini yaptı. 2021 yılında İstanbul'da vefat etti. *Eser:* 2015 yılında Murat Derin tarafından "Müziğin Güzel Günlerine Yolculuk-İnci Çayırlı' nın Anıları" adıyla kitap yayınlandı.

Zekeriya Kitapçı Prof. Dr.

Bilim ve uygarlık tarihçisi. 1937 yılında Isparta'nın Yalvaç ilçesinde doğdu. İlk, Orta ve yükseköğrenimini Türkiye'de tamamladı. Karaçi Üniversitesi bursuyla Pakistan'a gitti. 1968 yılında doktor,1976'da Atatürk Üniversitesi İlâhiyat Fakültesinde doçent, 1987 yılında da Selçuk Üniversitesinde tarih profesörü oldu.1956 ve 1967 yılları arasında Karaçi' de Pakistan Radyosu Türkçe program şefliği, 1970 ve 1971 yıllarında DPT'de Sosyal Planlama Dairesinde Uluslararası Çok Yönlü Teknik İşbirliği uzmanlığı, 1978 senesinde Atatürk ve Karaçi üniversitelerinde öğretim üyeliği , Fırat Üniversitesinde Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü başkanlığı, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü başkanlığını yürüttü. Türkiye, İran ve Pakistan arasında kurulan Kalkınma İçin Bölgesel İş Birliği (RCD) kuruluşunda çok sayıda kültürel programlara katıldı.2021 yılında hayatını kaybetti. *Eserleri:* Yeni İslâm Tarihi ve Türkler (1986), Türk Askerî Varlığının Ortadoğu'da Zuhuru (1987), Bediüzzaman Said Nursi ve Anadolu İman Hareketi (1989), Orta-Asya Türklüğünün İslâm Kültür ve Medeniyetindeki Yeri (1996), Hz. Peygamber'in Hadislerinde Türkler(2004), Doğu Turan Yurdu'nda İslâmiyet (2004), Türkler Nasıl Müslüman Oldu? (2004), Orta Asya'da İslâmiyet ve Türkler (2004), Türk Boyları Arasında İslâm Hidayet Fırtınası (2004), Doğu Türkistan ve Uygurlar Arasında İslâmiyet (2004), Türklerin Arap Dili ve Edebiyatına Hizmetleri: Hilafet Ülkeleri (2004), Türklerin Arap Dili ve Edebiyatına Hizmetleri Dil

Ekolü (2004), Türk Moğol Boyları Arasında İslâmiyet (2005), Kuzey Türk Kavimleri Arasında İslâmiyet (2005),Azerbaycan - Harzem ve Türk Oğuz Boyları Arasında İslâmiyet (2005), İslâmî Türk Tarihine Giriş (2005), Hz. Peygamber'in Hayatı ve Orta Asya Türklüğü (2005), Türkistan'ın Müslüman Araplar Tarafından Fethi (2005).

Ahmet Edip Uğur

Balıkesir eski Milletvekili ve Belediye Başkanı. 1950 yılında Balıkesir'de doğdu. İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu. Balıkesir Ticaret Odası Başkanlığı, Müstakil Sanayici ve İş adamları Derneği Balıkesir Şube Başkanlığı ve AK Parti Balıkesir il başkanlığı yaptı. 2008 yılında AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve "Mali ve İdari İsler" Başkanı oldu. Ayrıca Türkiye-Endonezya Parlamentolar arası Dostluk Grubu Başkanlığı yaptı. Üç kez Balıkesir Milletvekili olarak meclise girdi. 2014 mahalli idareler seçiminde Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanı seçildi. 2017'de belediye başkanlığı görevinden istifa etti.2021 yılında hayatını kaybetti.

Yusuf Ziya Özkan

TRT İstanbul Radyosu eski spikeri. 1954 yılında Çanakkale'de doğdu. Ankara Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji bölümünden mezun oldu. Mesleğe Erzurum Milletin Sesi Gazetesi'nde muhabir olarak başladı. Aynı gazetede yazı işleri bölümünde de görev yaptı. TRT İstanbul Radyosu'nda spikerlik TRT'de Yayın Yönetmenliği görevlerinde de bulundu.2021 yılında yakalandığı Korona virüs (Covid-19) sonrası 66 yaşında hayatını kaybetti.

İnci San Prof. Dr.

Tiyatro ve sanat uzmanı. 1936 yılında Ankara'da doğdu. Mimar Kemal İlkokulu, Ankara Kız Lisesi ve Ankara Üniversitesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu. Ayrıca aynı fakültenin Sanat Tarihi ve Arkeoloji bölümünü bitirdi. Hacettepe Üniversitesi'ne sanat tarihi asistanı oldu. 1981'de doçent, 1988'de profesör oldu. Eğitim Bilimleri Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı başkanlığı yaptı. Ankara Üniversitesi Senatörlüğü, Sosyal Bilimler Enstitüsünde Yabancı Dil Öğretimi Anabilim Dalı Başkanlığı görevini yürüttü. Türk Sanatı, Sanat ve Eğitim, Sanat Eğitiminde Çağdaş

Yaklaşımlar, 20. Yüzyıl Sanat Akımları, Sanat Eğitimi Kuramları, Eğitimde Yaratıcı Drama, Sanatta Üslup Sorunu, Sanat ve İletişim, Sanat ve Kültür Sorunları, Sanata Psikolojik Yaklaşımlar, Çevre ve Sanat, Kadın ve Sanat gibi dersleri de lisansüstü düzeyde verdi. 2021 yılında Ankara'da hayatını kaybetti. *Eserleri:* Sanat ve Eğitim, Yaratıcı Drama ve Müze, Sanatlar Eğitimi, Çocuk ve Sanat, Sanatlar Eğitimi ve Kültür.

Oğuzhan Asiltürk

İçişleri, Sanayi ve Teknoloji eski Bakanı. 1935'te Malatya Hekimhan'da doğdu. İstanbul Teknik Üniversitesi İnşaat Fakültesinden mezun oldu. Serbest Müşavir Mühendislik, 14 ve 15. Dönem Ankara; 19, 20 ve 21. Dönem Malatya milletvekilliği ile İçişleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlıkları yaptı. MSP Davası sebebiyle bir yıl gözaltında kaldıktan sonra yargılandı ve beraat etti. 10 yıl süreyle siyasetten yasaklandı. 1987 Anayasa referandumu ile yasağının kalkmasının ardından ilk kongrede Refah Partisi'nin genel sekreterliğine seçildi. Saadet Partisi'nin kurucuları arasında yer aldı. Necmettin Erbakan'ın ölümünün ardından Saadet Partisi'nin Yüksek İstişare Kurulu başkanlığına seçildi.2021 yılında Ankara'da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

Yalçın Turgut Balaban

Karikatürist ve yazar. İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini Erenköy Zihni Paşa İlkokulu, Saint Joseph Lisesi, Eskişehir Atatürk Lisesinde tamamladı. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Fransız Filolojisi okuyan usta çizer, ardından İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisinde maliye bölümünden mezun oldu. İlk çizgileri Yeşilay, Mavi Kırlangıç dergilerinde yayınlanan Balaban daha sonra Milli Gazete 'de görev yaptı. Usta çizer, "Nam-ı diğer Cilet Kamil", "Bir Garip Devr-i alem" ve "Matbuistan Tarihi" adlı çizgi kuşaklara imza attı. Gölge dergisini 1975'te yayına hazırlayan ve genel yayın yönetmenliğini yaptı. Yeni Devir gazetesini yayına hazırlayanlar arasında da yer aldı. Yeni Devir 'de günlük siyasi manşet karikatürün yanı sıra Küçük Büyük Adam serisini çizdi. Eserleri, Avrupa'da çeşitli sergilerde sanatseverlerle buluştu. 1983 yılında Türkiye Yazarlar Birliği'nce Yılın Karikatüristi seçildi. Haftalık Cuma dergisini yayına hazırladı, 1993'te Beklenen Vakit gazetesinin kadrosunda yer aldı. "Mümtaz Kaz" tipini çizdi. Yurt içinde ve yurt dışında birçok karikatür ödülüne layık görüldü. Bir dönem haftalık mizah dergisi Filit'i çıkardı. Mesut Uçakan'ın yönettiği Zeynepler Ölmesin filminde de başrol oynadı. 2021 yılında vefat etti.

Sami Kohen

Gazeteci yazar. 1928 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Gazeteci Albert Kohen'in oğlu. Babasının 1939-1949 yılları arasında Ladino ve Fransızca dillerinde çıkarttığı "La Boz de Türkiye" (Türkiye'nin Sesi) gazetesini babasının vefatından sonra Türkçe olarak önce "Türkiye'nin Sesi" ve sonra "Haftanın Sesi" adları altında yayınladı. Tan, Yeni İstanbul ve İstanbul Ekspres gazetelerinde çalıştı. 1954 yılında Milliyet Gazetesi'ne katıldı. Milliyet Gazetesi'ndeki köşe yazarlığının yanı sıra ABD'de yayınlanan "Christian Science Monitor" ve New York Times gazetelerinde de makaleler yazdı. 1954 yılından bu yana aralıksız olarak Milliyet Gazetesi'nde yazarlık yaptı. Gazetecilik anıları 2007 yılında Özer Yelçe tarafından Sami Kohen Dünyanın Yazısı adı altında bir kitap olarak yayınlandı. 2021 yılında hayatını kaybetti.

Nafer Ermiş

Yazar, mütercim, editör. 1964 yılında Denizli'de doğdu. Mülkiye'yi bitirdikten sonra 1990 yılında Almanya'ya gitti. On yıl kaldığı Almanya'da Bremen Üniversitesi'nin Felsefe, Kültür Bilimleri ve Alman Filolojisi üzerine eğitim aldı. Otuz'a yakın kitap çevirdi ve İmge Yayınevi'nde editörlük yaptı. Kendine ait üç kitabı bulunuyor.

Halit Güler

Din adamı. Diyanet İşleri eski Başkan Yardımcısı. 1934 yılında Konya Çumra' da doğdu. Konya İmam Hatip Lisesi'nden mezun oldu. Konya Müftülüğü' nde İmam Hatip olarak görev aldı.1966 yılında Konya Yüksek İslam Enstitüsü'nü bitirdi. Daha sonra Beyoğlu Müftülüğü'nde vaizlik, Kadıköy İlçe Müftülüğü ve Fatih İlçe Müftülüğü görevinde bulundu. Başkanlık Merkez Teşkilatı'nda Din Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulundu.2021 yılında Konya'da koron virüs tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. Eserleri: Ortaokullar İçin Dil Bilgisi, İmam Hatip Liseleri İçin Din Dersleri, Sovyetler Birliği'ndeki Türkler.

Orhan Oğuz Prof. Dr.

Milli Eğitim eski Bakanı. 1924'te Eskişehir'de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini burada bitirdi. İstanbul'da Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu'ndan mezun oldu. Daha sonra Paris'teki Sorbonne Üniversitesi'nde hukuk doktorası yaptı. 1950'de Türkiye'ye döndü. İzmir Yüksek Ekonomi ve Ticaret Okulu'nda iktisat ve

maliye dersleri verdi. 1951-1955 arasında Afganistan'ın Kabil Üniversitesi'nde 4 yıl öğretim üyeliği yaptı. 1958 yılında Anadolu Üniversitesi'nin öncülü olan Eskişehir İktisadi ve İdari İlimler Akademisi'ni kurdu. 1969'da buradaki Akademi Başkanlığı'ndan ayrıldı ve Eskişehir Milletvekili olarak TBMM'ye girdi. Demirel Kabinesi'nde Milli Eğitim Bakanlığı yaptı. 12 Mart 1971'de görevinde ayrıldı. 1978'de yılında İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Başkanlığı'na seçildi. 1982 yılında İİTİ Akademisi Marmara Üniversitesi'ne, Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi de Anadolu Üniversitesi'ne dönüştü. Marmara Üniversitesi'nin kurucu Rektörü oldu. 1992 yılında emekli oldu. 1996-1997 yıllarında RTÜK Başkanlığı görevinde bulundu. 1991 yılında Fransız Cumhurbaşkanı tarafından Legion D'honneur nişanı ile taltif edildi.2021 yılında hayatını kaybetti.

Lütfi Akdoğan

Gazeteci, yazar eski Konya Milletvekili. 1930'da Antakya'da doğdu. İlkokulu Fransızca ve Arapça okuyarak bitirdi. Hukuk fakültesindeki eğitimi devam ederken mesleğe 1950 yılında polis-adliye muhabiri olarak başladı. Üniversite eğitimini yarım bırakmak zorunda kalan Akdoğan, daha sonra Basın-Yayın Gazetecilik Enstitüsünü tamamladı. Sırasıyla Yeni Sabah, Tercüman, Akşam ve Yeni İstanbul gazetelerinde çalıştı. Ardından Kasım Gülek ile Tanin gazetesini çıkartan Akdoğan, aynı dönemde 1965–1969 yılları arası Adalet Partisi Konya Milletvekilliği yaptı. Parlamento'da bulunduğu dönemde Dışişleri Komisyonu ile Basın ve Turizm Komisyonu üyelikleri görevlerinde bulundu. 1967 ile 1973 yıllarında Arap-İsrail Savaşları'nda savaş muhabirliği yaptı. Ayrıca Hürriyet gazetesinde Saddam Hüseyin röportajı yayınlandı. 2021 yılında vefat etti**.** *Eserleri:* Geleceğin Yüzyılı, Türkiye Nereye? Krallar ve Başbakanlar, Karanlıktan Aydınlığa, Molla Mustafa Barzani, İslam'ın Özü.

Celal Yeniçeri Prof. Dr.

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi emekli öğretim üyesi.1943 yılında İstanbul Şile Oruçoğlu köyünde doğdu. İstanbul İmam-Hatip Okulu, ile İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden mezun oldu. 1985'de İstanbul Marmara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesine öğretim görevlisi olarak tayin edildi. 1983'de doktor,1989'de Doçent, 1996 yılında profesör oldu. 1988-89 yıllarında bir yıllık süreyle Halep Üniversite'sinde ziyaretçi araştırmacı olarak bulundu. 2021 yılında vefat etti. *Eserleri:* Hukuk-Ahlak-Hikmet-Dil ve Siyaset Yönleriyle Sevginin Kökleri, Hukuki-Ahlaki-Felsefi Boyutları ve Günceli ile

İslam Ailesi ve Ev İdaresi, Hz. Muhammed'in (SAV) Yaşadığı ve Yön Verdiği Hayat, Hz. Peygamber'in (SAV) Giyim-Kuşamı, Mutfağı, Getirdiği İlkeleri ve Günümüz, Hz. Peygamber'in (SAV) Tıbbı ve Tıbbın Fıkhı, Hz. Peygamber'in (SAV) Çevreciliği, Spor Etkinlikleri ve Kur'an'da Çevrecilik.

Kemal Sandıkçı Prof. Dr.

Emekli öğretim üyesi. 1944 yılında Rize'nin Ardeşen ilçesinde doğdu. İstanbul İmam-Hatip Okulu ile İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldu. 1977 yılında Samsun Yüksek İslam Enstitüsü'nde Hadis Anabilim Dalına Asistanı olarak atandı. Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesinde yüksek lisansını, doktorasını ise Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde tamamladı. 1983 yılında On dokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde Yrd. Doç., 1987 yılında Doç., 1993 yılında da Profesör oldu. Karadeniz Teknik Üniversitesi Rize İlahiyat Fakültesi'ne ve Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ne kurucu Dekan olarak atandı. 2012 yılına kadar dekanlık görevini sürdürdü. 2013 yılında emekli oldu. Evli ve 7 çocuk babası. *Eserleri:* Sahih-i Buhari Üzerine Yapılan Çalışmalar (1991), Peygamberimizin Duaları (2014), Hadisler Işığında İslam 2 Cilt (2021), Te'velatül Kur'an Tercümesi- 5 cilt (Ebu Mansur el Maturidi'den-2021)

Sezai Karakoç

Şair, yazar fikir adamı. 1933'te Ergani'de dünyaya geldi. İlkokul ve ortaokulu Diyarbakır ve Maraş'ta parasız yatılı okuduktan sonra, lise öğrenimini Gaziantep'te tamamladı. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi'ne burslu öğrenci olarak 1955'te Mülkiye'den mezun oldu. 1959-1965 yılları arasında Maliye Müfettiş Yardımcılığı ve Gelirler Kontrolörlüğü görevlerinde bulundu. Vatani görevini yedek subay olarak yaptı, 1973'te memurluk görevinden ayrıldı.1967 yılında ''İslam'ın Dirilişi'' adlı kitabından dolayı yargılandı. Büyük Doğu, Hisar, Akpınar, Dernek, Düşünen Adam ve A dergileri ile Yeni İstanbul, Sabah ve Milli Gazete' de yazıları yayınlandı. Diriliş Dergisini, 1974'ten itibaren düzenli olarak 18 sayı halinde yayınladı. 1976'dan itibaren de gazeteye dönüştürdü. 1977-78, 1980 ve 1983 yıllarında da yayımlanan Diriliş, son olarak 1987-1993 yılları arasında haftalık olarak yayın hayatına devam etti. 1990'da Diriliş Partisi'ni kurdu. Parti 1997 yılında Anayasa Mahkemesi tarafından kapatıldı. ''güller açan gül ağacı'' amblemli partisinin genel başkanlığında siyasi hayatını sürdürdü. 2021 yılında İstanbul'da vefat etti. Şehzadebaşı Camii caminin haziresine defnedildi. İstanbul'daki cenaze namazı sırasında doğduğu şehir

Diyarbakır'ın yanı sıra Ankara, Trabzon, Urfa, Van, Kayseri gibi onlarca ilde yüzbinlerce kişi gıyabi cenaze namazı kıldı**.** *Eserleri: Şiir:* Şiirler I (Monna Rosa), Şiirler II (Şahdamar-Körfez-Sesler)Şiirler III (Hızır'la Kırk Saat)Şiirler IV (Taha'nın Kitabı, Gül Muştusu),Şiirler V (Zamana Adanmış Sözler),Şiirler VI (Ayinler/Çeşmeler),Şiirler VII (Leylâ ile Mecnun), Şiirler VIII (Ateş Dansı), Şiirler IX (Alınyazısı Saati),Gün Doğmadan (Toplu Şiirler) *Çeviri Şiir:* Batı Şiirlerinden, İslâm'ın Şiir Anıtlarından. *Deneme:* Edebiyat Yazıları I Medeniyetin Rüyası Rüyanın Medeniyeti Şiir. Edebiyat Yazıları II Dişimizin Zarı, Edebiyat Yazıları III Eğik Ehramlar. Düşünce: Ruhun Dirilişi: Kıyamet Aşısı, Çağ ve İlham I-II-III-IV, İnsanlığın Dirilişi, Diriliş Neslinin Amentüsü, Yitik Cennet, Makamda, İslâm'ın Dirilişi, Gündönümü, Diriliş Muştusu, İslâm, İslâm Toplumunun Ekonomik Strüktürü, Düşünceler I-II, Dirilişin Çevresinde, Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I-II-III, Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I-II, Samanyolunda Ziyafet, Unutuş ve Hatırlayış, Var olma Savaşı, Çağdaş Batı Düşüncesinden Çıkış Yolu I-II-III. *İnceleme:* Yunus Emre, Mehmet Akif, Mevlânâ. *Tiyatro:* Piyesler I, Armağan. *Hikâye:* Hikâyeler-I Meydan Ortaya Çıktığında. Hikâyeler-II Portreler, Günlük yazılar, Farklar, Sütun Sur, Gün Saati. Gür. *Röportaj:* Tarihin Yol Ağzında, Unutuluş ve Hatırlayış, Çıkış Yolu I, Çıkış Yolu II, Çıkış Yolu III, Belgesel, Gün Doğmadan

Hasan Fehmi Güneş

Eski İçişleri Bakanı. 1934 yılında Sakarya'da doğdu. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Nallıhan Cumhuriyet Savcılığı, serbest avukatlık yaptı. Cumhuriyet Senatosu Sakarya üyeliği (1975-1980) ve 18. ve 22. dönem İstanbul milletvekilliği yaptı. Bülent Ecevit'in başbakanlığı döneminde 1979 yılında İçişleri Bakanlığı görevinde bulundu. 2021 yılında Ankara7da hayatını kaybetti.

Güldal Akşit

Eski Devlet ve Turizm Bakanı. 1960 yılında Malatya'da doğdu. Hacettepe Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Serbest avukatlık yaptı. AK Parti'nin kurucu üyeleri arasında yer aldı. İstanbul Milletvekili olarak meclise girdi. Turizm ve Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı olarak görev yaptı. , TBMM Anayasa Komisyonu Başkanvekilliği, TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu Başkanlığı görevlerinde bulundu. 2021 yılında korona virüs tedavisi gördüğü hastanede hayatını kaybetti.

Mustafa Yazgan.

*Şair, yazar ressam. 1940 yılında Gaziantep'te doğdu. Gaziantep Dayı Ahmet Ağa İlkokulu, Gaziantep Erkek Ortaokulu, Gaziantep Lisesi ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İdari Şubesinden mezun oldu. Doktora çalışmasını aynı fakültede yaptı. Ayrıca Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsünde asistanlık, Diyanet İşleri Başkanlığında Özel Kalem Müdürlüğü, Milli Prodüktivite Merkezinde uzmanlık, Türk Taşıt İşverenleri Sendikasında uzmanlık, Şanlıurfa Ortaokulunda İngilizce öğretmenliği, Sanayi Bakanlığında ile Kültür ve Turizm Bakanlığında müşavirlik yaptıktan sonra yayıncılığa döndü. 12 Eylül 1980 askeri yönetimince tutuklanarak Ordu Dil Okulu ile Mamak Askeri Ceza evinde 9 buçuk ay hapis yattı. 1982 yılında Ankara'dan ayrılarak Kocaeli Karamürsel'e yerleşti. Milli Selamet Partisi son genel kurulunda MKYK üyeliğine seçildi. Daha sonra politikadan çekildi ve tüm zamanını yazı ve yayın faaliyetlerine ayırdı.2021 yılında Karamürsel'de hayatını kaybetti**.** *Eserleri:* Mücadelemizin Diyalektiği İçinde Türkiye ve Dertlerimiz (1966), İlim ve Ahlâk (1968), İslâm ve Kâinat (1969), Çağımızın Ana Meseleleri (1972), Ahenk / Yazılar (1974), Tuğra I(1975), Tuğra 2 (1976), Fetihname (1976), Kurtuluş Hasreti İslâm Gençliğine Tebliğ (1976), Semavi Dinlerde Ahlâk (1976), Allah... Ölümsüz Gerçek (1977), Mukaddes Dava (1978), Buhran 78 (1978), Hicrî 1400 Hitabesi (1979), Gökdevlet'ten Bugüne (1980), Hicri 1408 Hitabesi (1987)

Prof. Dr. Şaban Teoman Duralı

Felsefe profesörü, biyolog, akademisyen ve düşünür.1947 yılında Zonguldak'ın Kozlu ilçesinde doğdu. İlköğrenimini Zonguldak'ta, orta öğrenimini ise TED Ankara Koleji'nde tamamladı. İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden 1973'te mezun olan Duralı, 1975'te mezun olduğu bölümde asistan olarak göreve başladı. 1978'de NATO bursuyla Paris'te biyoteknoloji seminerlerine katıldı ve biyoloji felsefesi üzerine yazdığı çeşitli tezlerle 1988'de profesör oldu. Kuala Lumpur Malezya Uluslararası İslam Üniversitesi ve Viyana Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesi sıfatıyla dersler verdi. 1996'da İstanbul Üniversitesi Araştırma Fonu'nun mali desteğiyle Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan'a araştırma gezisinde bulundu. Kazakistan'da hizmet veren Ahmet Yesevi Üniversitesi'nde de bir süre görev yaptı. 1999 yılında İstanbul Üniversitesi Felsefe Tarihi Anabilim Dalı Başkanı oldu. Felsefe bölümünü kurduğu Kırklareli Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi'nde 2009-2015 arasında dekanlık yaptı. Kutadgu Bilig dergisinin genel yönetmenliğini üstlendi. Son olarak TRT 2 ekranlarında seyirciyle

buluşan "Felsefe Söyleşileri" programını yaptı. Ayrıca Türkçe, İngilizce ve çeviri makaleleri, Felsefe Arkivi, Yazı, Bilim Dergisi, Türk Kültürü, Forum, 19 Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, İlim ve Sanat, Felsefe Konuşmaları, Milli Kültür, Bilim-Felsefe-Tarih, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü Yıllığı, Yeni Toplum, Hayat Sağlık ve Sosyal Hizmetler Vakfı Bülteni, Dergâh, Diplomatik, Yeni Şafak, Zaman, İlahiyat Fakültesi Dergisi, NQP Türkiye, Gerçek Hayat, İstanbul'daki Anadolu, Eğitimbilim, Altınoluk, Umran, Kutadgu Bilig dergi, gazete ve yıllıklarında yayımladı. 2000 yılında Çağdaş Küresel Medeniyet adlı çalışmasıyla Türkiye Yazarlar Birliği İnceleme Ödülü ile Cumhurbaşkanlığı Kültür Sanat Büyük Ödülünü kazandı. 2021 yılında hayatını kaybetti. *Eserleri:* Mehmet Akif Ersoy (1988), Ümit, Sevgi ve Zafer (1991), Elveda Karanlık (1991). Canlılar Sorununa Giriş / Biyoloji Felsefesiyle İlgili Çalışmalar (1982), Biyoloji Felsefesi / Canlı ve Kültür Sorunlarını Araştırma Alanı (1992), Aristoteles'te Bilim ve Canlılar Sorunu (1995), Yeniçağ Avrupa Medeniyetinden Çağdaş İngiliz-Yahudi Medeniyetine (1996), Felsefe-Bilime Giriş (1998), Çağdaş Küresel Medeniyet / Anlamı-Gelişimi-Konumu (2000), Çağdaş Küresel Medeniyet (2006), Aristoteles'te Bilim ve Canlılar Sorunu (2007), Sorun Nedir, Sorun Çağının Anatomisi – Çağımızın Felsefece Teşrihi (Derleyen ve Yayına Hazırlayan: Mehmet Sabri Genç, 2009), Omurgasızlaştırılmış Türklük (2013)

Yılmaz Yalçıner

Yazar. 1946 yılında Ankara'da doğdu. İlk ve ortaöğreniminin ardından Ankara Erkek Lisesi'ni tamamladı. 1967'e Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesinde tahsiline devam etti. 1972 yılında İstanbul Üniversitesi Gazetecilik Yüksek Okulundan mezun oldu. Köşe yazarı, yazı işleri müdürü, çizer olarak Bugün, Bizim Anadolu ve Son Havadis, Sebil gibi haftalık gazetelerde çalıştı. Daha sonrasında 1965-1975 yılları arasında Ankara merkezli olarak Kuvayı Milliye, Adım ve Vesika dergilerini çıkarmıştır. Cuma dergisi ve Yeni Akit gazetesinde yazdı. 2021 yılında hayatını kaybetti. *Eseri: Roman:* Yokuşlarda Susamak.

Günay Karaağaç Prof.Dr.

Türkolog, 1948 de İzmir'de doğdu. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezun oldu. Bergama Lisesi ve İstanbul Akşam Ticaret liselerinde edebiyat öğretmenliği yaptı. 1983 yılında doktorasını tamamladı. Macaristan Eötvös Lorand Üniversitesinde okutman olarak çalıştı.

Ege Üniversitesinde 1989'da doçent, 1995'te profesör oldu. Ege Üniversitesinde (1997-99) ve Kazakistan, Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanlığı yaptı. Çalışmalarını Lefke Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak sürdürdü. 2021 yılında koronadan hayatını kaybetti**.** *Eserleri:* Karacaoğlan (1977), Lutfi Divanı (1998), Azerbaycan Bayatıları (Halil Açıkgöz ile, 1998), Dil, Tarih ve İnsan (2002), Moğolca Konuşma Kılavuzu, TDK Arşivi. Türkçe'nin Dil Bilgisi(2013), Dil Bilimi Terimleri Sözlüğü (2013). Türkçe Üzerine Yazılanlar (2017),Türkçe Üzerine Çeviriler (2018), Dil Bilgisi ve Anlam Bilgisi Çözümlemeleri (2015).

Arif Arslan Dr.

İlahiyatçı, yazar. 1957 yılında Antalya, Güçlüköy'de doğdu. İlkokuldan sonra iki yıl Arapça ve Kur'an eğitimi gördü. Antalya İmam-Hatip Lisesi ile İzmir Yüksek İslam Enstitüsü (9.Eylül İlahiyat Fakültesi)'den mezun oldu. 2001-2004 yılları arasında Eğitim Psikolojisi üzerine Mastır, 2004-2009 yılları arasında da genel psikoloji üzerine doktora yaptı. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders kitapları ile Sosyal, Kültürel ve Dini konularda kitaplar yazdı. Tunceli Ovacık, Kayseri ve İstanbul'un çeşitli okullarında öğretmen olarak görev aldı. Akşam, Günaydın gazeteleri ile Zafer, Nokta, Cuma, Kırkikindi dergilerinde yazıları yayınlandı. Çeşitli televizyon kanallarında program yaptı. 2021 yılında İstanbul da tedavi gördüğü hastanede hayatını kaybetti. *Eserleri: Araştırma:* Doğu-Batı Kaynaklarına göre Şeytan, Doğu-Batı Kaynaklarına Göre Cin, Doğu-Batı Kaynaklarına Göre Büyü, Dua ile Ruhsal Tedavi, Mutlu Evlilik, Peygamberimizden Altın Öğütler, Allah'ın İsimlerinin Sırları, Dua Kapısı, Dua ile Korunma, Kalp Gözü, Dünya Kültürlerinde Kıyamet, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Ders Kitapları, Dua ile Gelen Şifa. *Şiir:* Gönül Harmanı, Ağır Sevda, Dördüncü Cemre, Yollar.

Alaaddin Yavaşça Prof. Dr.

Klasik Türk Müziği sanatçısı, bestekâr. 1926 yılında Kilis' de doğdu. Kilis Kemaliye İlkokulu ve Kilis Ortaokulu'nu tamamladı. İstanbul erkek lisesi ile İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. 1955 yılında kadın hastalıkları ve doğum ihtisası yaptı. Kasımpaşa Askeri Deniz Hastanesi, Zeynep Kamil Doğumevi, Taksim İlk Yardım Hastanesi, Şişli Etfal Hastanesi'nde Başasistanlık ve Şef Muavinliği, Vakıf Gureba Hastanesi Kadın-Doğum Kliniği Şefliği, Haseki Hastanesi Kadın-Doğum Kliniği Şefliği ve başhekim görevlerinde bulundu. 1990 yılına emekli oldu. Daha sonra YÖK

tarafından İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı Profesörlüğüne atandı. Ses Eğitimi Bölüm Başkanlığı yaptı. Musiki hayatına, ilkokul sıralarında Batı musikisi keman dersleri ile başladı. Tıp Fakültesi yıllarında üniversite korosu çalıştı. Koronun solistliğini yaptı. 1950 yılında İstanbul radyo sanatçısı oldu. Sadettin Kaynak, Zeki Arif Ataergin ve Münir Nurettin Selçuk gibi üç önemli müzik adamıyla meşk etti. Dini ve din dışı, saz ve söz eseri olarak 600 civarında beste yaptı. Ayin-i şeriften, çocuk şarkısına uzanan geniş bir bestekârlık yelpazesine sahip oldu. Çeşitli koroları yöneterek şeflik de yaptı. 1976 yılında kurulan Türk müziği Devlet konservatuvarında öğretim üyeliği ve ses bölümü başkanlığı görevinde bulundu. Gaziantep Üniversitesi, Elazığ Fırat Üniversitesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, İTÜ ve Erzurum Atatürk Üniversitesi'nce Fahri Doktora unvanı verildi.1991 Yılında Devlet Sanatçısı olarak ödüllendirildi. Türkiye Yazarlar Birliğince 1993 yılı kültür adamı seçildi. 2021 yılında İstanbul'da vefat etti.

Kemal Baytaş

Kültür Bakanlığı eski müsteşarı, Türk Tanıtma Vakfı (TÜTAV) kurucusu. 1927 yılında Elazığ Ağın da doğdu. Ziraat Fakültesinden mezun oldu. Kültür Bakanlığı'nda müsteşar olarak görev yaptı. Türk Tanıtma Vakfı'nın (TÜTAV) kurulmasında önemli rol oynadı. 2001'de de Akdeniz Gazeteciler Derneğince 'Yılın Adamı' seçildi.- Uluslararası platformlarda gerçekleştirdiği birçok etkinlik ve uluslararası dostluğa katkısından dolayı Rusya Federasyonu, Çin Halk Cumhuriyeti, Türkiye Cumhuriyeti ve Tataristan Özerk Cumhuriyeti tarafından 'Üstün Hizmet ve Onur Madalyaları" da aldı. Çin'den de 'Dostluk ve Halk Büyükelçisi' unvanını elde etti.

İsmet Uçma Dr. (1955-2021)

Yayıncı, politikacı. 1955 yılında Ordu Fatsa'da doğdu. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Aynı fakültede Kelâm Felsefe Anabilim Dalında yüksek lisansını ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinde doktorasını tamamladı. Öğretmenlik ve editörlük yaptı. İşaret Yayınları ve Şehir Yayınlarını kurdu. Birleşik Dağıtım, Basın Yayın Birliği, NEŞKO, İTO Basın Yayın Komisyonu, ÜSEV gibi kuruluşlarda farklı görevlerde bulundu. 1991'de Türkiye Yazarlar Birliğinin "Yılın Yayıncısı" ödülüne layık görüldü. İstanbul Milletvekili olarak meclise girdi. Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Üyeliği yaptı. 2021 yılında İstanbul'da vefat etti. *Eseri:* Bir Sosyal Siyaset Kurumu Olarak Ahilik (2017).